Wdizh kwaan nyaadno yalnaban

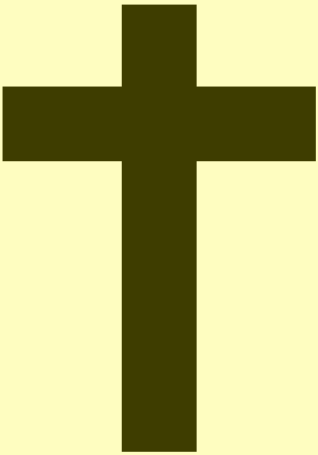

New Testament in Zapotec, Amatlán (MX:zpo:Zapotec, Amatlán)

Wdizh kwaan nyaadno yalnaban

New Testament in Zapotec, Amatlán (MX:zpo:Zapotec, Amatlán)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Amatlán

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapotec, Amatlán

zpo

Mexico

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:
You must give Attribution to the work.
You do not sell this work for a profit.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.
Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Amatlán

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
3efd442b-8972-5bb1-99a1-81f28edf99a8

Contents

Mateo 1
Marcos 51
Lucas 83
Juan 136
Hechos 173
Romanos 221
1a de Corintios 243
2a de Corintios 263
Gálatas 276
Efesios 284
Filipenses 291
Colosenses 297
1a de Tesalonicenses 302
2a de Tesalonicenses 306
1a de Timoteo 309
2a de Timoteo 315
Tito 319
Filemón 322
Hebreos 324
Santiago 339
1a de Pedro 344
2a de Pedro 350
1a de San Juan 354
2a de San Juan 359
3a de San Juan 360
Judas 361
Apocalipsis 363

Wdizh chul cheen Jesucrist kwaan mkee Mateo

Dii cheen re xey Jesús
(Lc. 3:23-38)

1 Jesucrist ngol lo dii cheen rey
David nu lo dii cheen Abraham. Lo
yech ne mkee na re dii cheen re xey
Jesús:
2 Abraham ngok xuz Chak,
Chak ngok xuz Kob, Kob ngok xuz
Judá, kwaan re wech xaa.
3 Judá ngok xuz Fares nu Zara, nu
xnaa xaa ngok Tamar.
Fares ngok xuz Esrom, Esrom ngok
xuz Aram.
4 Aram ngok xuz Aminadab, Ami-
nadab ngok xuz Naasón,
Naasón ngok xuz Salmón.
5 Salmón ngok xuz Booz, nu xnaa
xaa ngok Rahab.
Booz ngok xuz Obed, nu xnaa xaa
ngok Rut. Obed ngok xuz
Isaí.
6 Isaí ngok xuz rey David, rey David
ngok xuz Salomón, nu xnaa
xaa ngok sa Urías.
7 Salomón ngok xuz Roboam,
Roboam ngok xuz Abías,
Abías ngok xuz Asa.
8 Asa ngok xuz Josafat, Josafat ngok
xuz Joram,
Joram ngok xuz Uzías.
9 Uzías ngok xuz Jotam, Jotam ngok
xuz Acaz,
Acaz ngok xuz Ezequías.
10 Ezequías ngok xuz Manasés,
Manasés ngok xuz Amón,
Amón ngok xuz Josías.
11 Josías ngok xuz Jeconías kwaan
re wech xaa, mbanaka Josías
leezha mloo xaa Babilonia
re xey be, xaa Israel, xky-
izhyo xaa nu mbe xaa xaa
axta yizhyo Babilonia.
12 Leezha ngulo mloo re xaa Ba-
bilonia re xey be xkyizhyo xaa:
Jeconías ngok xuz Salatiel, Salatiel
ngok xuz Zorobabel.
13 Zorobabel ngok xuz Abiud,
Abiud ngok xuz Eliaquim,
Eliaquim ngok xuz Azor.
14 Azor ngok xuz Sadoc, Sadoc ngok
xuz Aquim,
Aquim ngok xuz Eliud.
15 Eliud ngok xuz Eleazar, Eleazar
ngok xuz Matán,
Matán ngok xuz Kob.
16 Kob ngok xuz Che sa Mari, nu
lee me nak xnaa Jesús, Xaa
Mxaal Dios Nabeyy.
17 Snee tub chida dii ngu axta
Abraham nu axta rey David, nu
rey David axta leezha mnabeyy Ba-
bilonia re xey be stub chida dii,
nu leezha mnabeyy Babilonia axta
mzhin Xaa Mxaal Dios Nabeyy,
stub chida dii.

Snee ngol Jesús
(Lc. 2:1-7)

18 Snee ngol Jesús: nakladiizh
ka Che Mari; per gorna zeraka
chelya rop xaa me, nu zeraka
zhaal rop xaa, lee Mari mbeyyxiin
kwent cheen Mbi Naban cheen
Dios. 19 Zee Che mle xgab laa xaa
me xlaan, nel nak xaa tub xaa nali,
nu nel nanzheklat xaa laa xaa me
delant lo re myet. 20 Ngulo mle xaa
xgab le xaa sbaa, zee ngunii tub
mandad cheen Xaa Nabeyy lo xaa
lo tub mkaal, nu nzhé lo xaa:
—Che, lu nak xaa dii cheen rey
David, nazhebt lu chelya lu Mari,
nel mbeyyxiin me kwent cheen
Mbi Naban. 21 Mari kano tub
xgann nu kole lu mad Jesús, sbaa
role mad nel lee mad koo re xaa
xaa lo yalgut cheen jwalt cheen
xaa.
22 Rese kwaane ngok zee mbarlo
re kwaan nzhé Xaa Nabeyy lo xaa
mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo
lee xaa yilo:
23 Lee tub ngwnaa, me zer chaal
kwaan tub xaabyi,
weyyxiin me nu zan me tub xgann
me,

xaa role Emanuel, (wdizh ne nii:
“Dios nzo kwaan be”). [Is.
7:14]
24 Gorna mroo mkaal lo Che, mle
xaa kwaan nzhé mandad cheen
Xaa Nabeyy lo xaa, nu mchelya xaa
Mari. 25 Per namchaalt xaa me
axta gorna ngol xinn me. Nu mlole
Che mad Jesús.

2

Re xaa mseed cheen mbal yiba ngwasewii lo Jesús

1 Gorna ngol Jesús yezh Belén
pa nabeyy Judea, re mbizh leezha
mnabeyy rey Herod, zee lee re
xaa mseed cheen mbal yiba mzhin
Jerusalén. Xaa ba nze naz pa nlen
mbizh. 2 Nu mnabdizh xaa:
—¿Pa nzho Rey cheen re xaa Is-
rael, mad ngol nal? Nel ngune nu
lo mbal cheen mad leezha mzo nu
xkyizhyo nu, naz pa nlen mbizh,
zee nze nu gool nu lo mad.
3 Nu gorna mbin rey Herod
kwaane nawent ngok lextoo xaa,
nu noka re xaa Jerusalén mle
doo xaa xgab. 4 Mrezh Herod re
ngwleyy non nu re maestr xaa nlu
xtizh Dios, zee mnabdizh xaa nen
paro gal Xaa Xaal Dios Nabeyy. 5 Re
xaa nzhé:
—Gal xaa Belén pa nabeyy
Judea; nel sbaa mkee xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
yilo:
6 Belén pa nabeyy Judea nak tub
yezh non doo;
nixa naka tub yezh chut,
loya roo tub xaa nabeyy lo re yezh
Israel,
tub xaa kanap re xaa na,
mod tub xaa wen nkanap
mbakxiil. [Mi. 5:2]
7 Zee xlaan mrezh Herod re xaa
mseed cheen mbal yiba, nu mnab-
dizh xaa lo xaa nen cho gor mlu
mbal lo xaa. 8 Zee mxaal xaa re xaa
Belén, nu nzhé xaa lo re xaa:
—Gwa gu, gwakwaan gu madoo,
nu gorna yizhal mad lo gu, zee
yaad gu nu né guya lo na zee noka
na yiyoll lo mad.
9-10 Gorna ngulo mbin re xaa
mseed cheen mbal yiba kwaan
nzhé rey lo xaa zee nzha re xaa.
Gorna ngune xaa lo mbal nyak-
doola xaa. Nu lee mbal kwaan
mlu lo xaa nzha delant lo re xaa
axta ngulo mzhin re xaa pa nzho
mad, nu naz baa mlaz mbal. 11 Zee
mzeeb xaa leen yoo, nu ngune xaa
lo madoo kwaan Mari, xnaa mad.
Nu mkichxub xaa nu mbill xaa lo
mad, zee mxal xaa roo re kwaan
nzhano xaa, nu mselazh xaa or, nu
yaal, nu anseyt kwaan nak cheen
yag mirra kwaan chul nzebech lo
mad. 12 Gwluzh Dios ngunii lo
re xaa mseed cheen mbal yiba lo
mkaal zee nabaret xaa naz pa nzho
Herod, nu mbare xaa lazh xaa stub
naz.

Lee Che rop Mari mbe Jesús naz yizhyo Egipto

13 Gorna lee re xaa mseed lo
mbal yiba nya, lee tub mandad
cheen Xaa Nabeyy, ngunii lo Che lo
tub mkaal stub welt, nzhé lo xaa:
—Guxche, nu be rop xnaa mad,
nu broo zyaa naz yizhyo Egipto.
Nu baa yoka lu zee, axta gorna nii
naya, nel lee rey Herod kwaan mad
gut xaa mad.
14 Che nguxche, leeka gor yaal
zee, nu mbe xaa rop xnaa mad nya
xaa naz Egipto, 15 pa ngu xaa axta
ngut Herod. Kwaane mded zee
mbarlo kwaan nzhé Xaa Nabeyy lo
xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios
lo lee xaa yilo: “Axta yizhyo Egipto
mrezh na xgaan na”. [Os. 11:1]

Herod mxaal soldad gut re mad-win

16 Gorna lee Herod ngune lee
re xaa mseed cheen mbal yiba
mkade, nu nambaret xaa naz lo
Herod, zee mrixyan doo Herod.
Kwaanzee mxaal xaa soldad yezh
Belén nu re rench, zee gut xaa
rese madoo, madbyi, mad neta
chop liin, modxa nzhé re xaa nseed

cheen mbal yiba. 17 Sbaa mbarlo
re kwaan mkee Jeremías, xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
yilo:
18 Mbin xaa tub bi yezh Ramá tub bi
cheen yalne nu cheen xgab
gro doo,
nel Raquel nzho bel kwent cheen
re xinn me,
nu nanzheklat me seleyy xaa me,
nel ngulola ngut re xinn me. [Jer.
31:15]
19 Per gwluzh ngulo ngut Herod,
lee tub mandad cheen Xaa Nabeyy
ngwa lo Che naz Egipto, nu ngunii
xaa lo xaa lo mkaal, nu nzhé xaa:
20 —Guxche, nu be rop xnaa
mad, nu bare naz yizhyo Israel, nel
ngulola ngut re xaa nzhekla gut
mad.
21 Zee lee Che nguxche mbe rop
xnaa mad, nya naz xkyizhyo be.
22 Per gorna mbin Che lee Arquelao
nabeyy Judea nu lee xaa nak xinn
Herod, zee mzheb xaa nya xaa baa.
Nu Dios ngunii lo xaa lo mkaal, zee
nya xaa yizhyo Galilea. 23 Gorna
mzhin xaa zee, nya xaa ngu xaa
tub yezh kwaan le Nazaret. Nu
kwaane ngok zee mbarlo kwaan
nzhé xaa mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa yilo: “Lee Jesús role
Xaa Nazaret”.

3

Juan Xaa Nchubnis nzho naz wen
(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Re mbizh zee lee Juan Xaa
Nchubnis re myet, mbid mzaa
kwent cheen Dios naz wen cheen
Judea. 2 Nu nzhé xaa:
—¡Blaa gu naletra gu kwaan
nawent nu wii gu lo Dios nel mbizh
kwaan nabeyy Dios mzhin gaxla!
3 Juan nak xaa mzaa Chay kwent
leezha nzhé xaa:
Tub xaa nzho naz wen nii dublegan:
“Bdexkwaa gu xnaz Xaa Nabeyy;
bxal gu tub naz nali ze xaa”. [Is.
40:3]
4 Nu xab Juan nak yichled
kamey, nu nzii tub yed lextoo
Juan. Nu lee kwaan nzhaw Juan
nak mbeso nu kwaan nzho Juan
nak mzhin wen. 5 Re myet xaa
Jerusalén, nu re myet xaa re yezh
cheen Judea, nu re myet xaa nzho
dub welt roo yuu Jordán, ngwa
nguyon kwaan mzaa Juan kwent.
6 Ngunii xaa lo Juan re jwalt cheen
xaa kwaan mle xaa, zee mchubnis
Juan xaa leen yuu Jordán.
7 Per gorna ngune Juan zyen doo
xaa fariseo nu xaa saduceo nzha
rubnis, zee nzhé Juan lo re xaa ba:
—¡Gu nak mod dii cheen mball
wiz! ¿Cho né lo re gu xonn gu
lo yalnayii kwaan né Dios yaad?
8 Blu gu mod xaa mlaa naz nawent
kwaan nzha gu nu wlipa wii gu
lo Dios, kwaan gak mod xle cheen
tub yag. 9 Nu natot gu yalxwa
nu yé gu: “Lee be nak dii cheen
Abraham”; nel wlipa na nii na lo
gu, Dios nzho mod le axta noka
re ke ne gaka dii cheen Abraham.
10 Lee yibyag nzobla cho lox re
yag kwaan nanzaat xle wen, zee
choog xaaya nu koo xaaya lo ki.
11 Wlipa na nii na, na nchubnis
re gu kwaan nis zee laa gu kwaan
nawent kwaan kale gu nu wii gu
lo Dios, per lee tich na nze stub
xaa chubnis re gu kwaan Mbi Naban nu kwaan ki. Lee xaa nonra
lo na, kwaanzee nanzhaalt xek na
tich xkyelyed xaa, nel nanont na.
12 Nzho garot yaa xaa koo paj lo
nzhobxtil, nu kozhaw xaa nzhobxtil pa ngozhaw xaa re xob xaa, nu
lee paj cheen nzhobxtil zek xaa lo
ki kwaan tira nanyuyyt.

Jesús mrubnis
(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

13 Jesús ngwa roo yuu Jordán
yizhyo cheen Galilea pa nzo Juan
kachubnis re myet. 14 Per Juan
nanzheklat chubnis Jesús zee nzhé
Juan lo xaa:

—Na nzhaal rubnis lo lu, ¿chozhiin leel lu nze lo na?
15 Jesús mkeb nzhé:
—Nkin chubnis lu na, nel be nkin le kwaan né Dios. Juan mbin wdizh ne nu mchubnis xaa Jesús.
16 Nu leeka gorna ngulo mrubnis Jesús, lee yiba mxal nu myun Mbi Naban cheen Dios lo Jesús nyaadla naz leen yiba mod tub palom. 17 Zee mbin xaa tub bos kwaan nze naz yiba kwaan nzhé:
—Xaa ne nak xgaan na, xaa nkedoola na, xaa nyakdoo lextoo na wii na lo.

4

Mkiil Maxuu Jesús
(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

1 Zee lee Mbi Naban mbe Jesús naz wen pa kiil Maxuu xaa. 2 Nu mkwan xaa tub choo mbizh nu tub choo yaal, gorna nandawt xaa nik tik kwaan, zeera ngok nlaan xaa. 3 Nu lee Maxuu mbii gax lo Jesús zee kiil Maxuu Jesús, nu nzhé Maxuu:
—Chelee lu wlipa lu nak lu Xgann Dios guzh lu lo re ke ne zee gaka pan.
4 Per Jesús mkeb nzhé:
—Lo Xkyech Dios nkee: “Nanebt pan nle zee mban re myet, nel noka re wdizh kwaan nroo roo Dios nle zee mban re myet”. [Dt. 8:3]
5 Zee lee Maxuu mbe Jesús naz leen yezh Jerusalén, yezh kwaan nambey nak, nu mtexoob Maxuu Jesús yek yidoo pa mas ya nzeb, 6 nu nzhé Maxuu lo xaa:
—Chelee lu wlipa lu nak lu Xgann Dios, brenzeb naz xan naz lo yo; nel nkeela lo Xkyech Dios nzhé: “Dios xaal mandad cheen xaa zee zenyaa xaa lu, zee nalat nii lu lo ke”. [Sal. 91:11]
7 Jesús mkeb nzhé:
—Noka nkee lo Xkyech Dios nzhé: “Nanzhaalt kiil lu Xdios lu, Xaa Nabeyy lo lu”. [Dt. 6:16]
8 Zee lee Maxuu mbe Jesús yek tub yi kwaan ya doo nzeb, nu mlu Maxuu rese yezh kwaan nzhi lo yizhyo lo Jesús, nu xomod chul doo nzhaka. 9 Nu nzhé Maxuu:
—Na za rese kwaane ka lu chelee lu kichxub lu lo na nu gool lu lo na.
10 Jesús mkeb nzhé:
—Bachii lo na Maxuu, nel lo Xkyech Dios nkee: “Nzhaal gool lu nebse lo Xdios lu Xaa Nabeyy lo lu, nu nebse lo lee xaa nzhaal kee lu zhiin”. [Dt. 6:13]
11 Zee lee Maxuu mlaa Jesús, zee lee lak mandad cheen Dios mzhin lo xaa kanap xaa.

Jesús mzelo mkee zhiin
(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

12 Gorna lee Jesús mbin lee Juan nzho lozhyib, nya xaa naz yizhyo Galilea. 13 Nu mded xaa yezh Nazaret, zee nya xaa ngu xaa naz yezh Capernaum, roo nistoo kwaan nak yizhyo cheen re dii cheen Zabulón nu Neftalí. 14 Kwaane ngok zee mbarlo kwaan nzhé Chay, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo:
15 Yizhyo cheen Zabulón nu cheen Neftalí,
kwaan nzhi stub lad roo yuu Jordán, roo wri nistoo,
kwaan nak yizhyo Galilea pa nzho re xaa nanakt xaa Israel,
16 re xaa nzho naz ba nzo xaa lo yalnakaw,
per ngune xaa lo tub xni gro doo,
nu noka nzho re xaa xan xkal cheen yalgut,
per mlu tub xni lo xaa. [Is. 9:1-2]
17 Gorzee lee Jesús mzelo mzaa kwent cheen wdizh chul nu nzhé xaa:
—Blaa gu naletra gu re kwaan nawent nu wii gu lo Dios, nel mzhin gaxla mbizh gorna nabeyy Dios lo rese myet.

Jesús mrezh tap xaa nzen mbal
(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

18 Gorna nzhaze Jesús roo nistoo cheen Galilea, zee ngune xaa lo rop wech Simón (nu stub le xaa nak Pér) nu Ndres. Rop xaa ne nak xaa nzen mbal, nu kagobi xaa xkyeez

xaa leen nis. 19 Jesús nzhé lo rop
xaa:
—Breke rop gu tich na, zee le na
gu xaa zere myet lo Dios, kwentaxa
nzen gu mbal.
20 Gorzee mlaa rop xaa xkyeez
xaa nu nzhake xaa tich Jesús.
21 Xepse mze Jesús naz delant,
zee ngune xaa lo Chag nu Juan
xgann Zebedeo, nzho yon xuz xaa
leen kano kagobde xaa xkyeez xaa.
Nu Jesús mrezh xaa. 22 Nu leeka
gorzee mlaa xaa xuz xaa leen kano
nu mreke xaa tich Jesús.

Jesús mseed zyen doo myet
(Lc. 6:17-19)

23 Jesús mded rese yezh Galilea
nu mseed xaa rese xaa, re pa nkasa
be nseed be xtizh Dios, nu mzaa
xaa kwent wdizh chul cheen pa
nabeyy Dios, nu msekwen xaa re
xaa nzak reta klas yalyizh nu reta
klas yalne. 24 Nu dubse yizhyo
cheen Siria mbin xaa re kwaan mle
Jesús, zee nyiidno xaa re xaa nzak
yalyizh nu re xaa nzak yalne, xaa
nzho mbi mal lextoo, xaa nzhak
naxen, xaa mdeen, zee sekwen
Jesús re xaa. 25 Zyen doo myet
mreke tich Jesús, re xaa nze naz
Galilea, re xaa nze naz chii yezh
kwaan le Decápolis, re xaa nze naz
Jerusalén, nu re xaa nze naz yizhyo
cheen Judea, nu re xaa yezh kwaan
nzhi stub lad roo yuu Jordán.

5

Jesús mseed myet yek yi
(Lc. 6:20-23)

1 Nu gorna ngune Jesús lee re
myet nzhake tich xaa, zee ngux-
oob yi nu mzob xaa, zee lee re
xaa mseed lo Jesús mbii gax lo xaa.
2 Zee lee Jesús mzelo mseed re xaa
nu nzhé xaa:
3 —Wen re gu, xaa nzeen nkin
Dios, nel lee pa nabeyy Dios gak
xcheen re gu.
4 'Wen re gu, xaa nzhonn nal, nel
Dios seleyy re gu.
5 'Wen re gu, xaa nadoo nak lex-
too, nel lee re gu kayaa yizhyo
kwaan zaa Dios.
6 'Wen re gu, xaa nak mod tub
xaa nlaan nu nzhek lextoo nle
kwaan nali, nel Dios zle yudar gu.
7 'Wen re gu, xaa nlesla ne
wechxinn, nel Dios lesla ne re gu.
8 'Wen re gu, xaa ngok nzhul lex-
too, nel re gu ne lo Dios.
9 'Wen re gu, xaa nkwaan ne xo-
mod kwi wen re wechxinn, nel lee
Dios né: "Re gu nak xiin na".
10 'Wen re gu, xaa mded bid nel
nle gu kwaan nali kwaan né Dios,
nel lee pa nabeyy Dios gak xcheen
re gu.
11 'Wen re gu, leezha nii nawent
re myet lo gu, leezha nrenal xaa
gu, leezha ngaazh xaa re kwaan
namlet gu tich gu, nel ngwii gu lo
na. 12 Byakdoola gu, nu nix doo gok
lextoo gu, nel lee re gu le gan tub
kwaan gro doo naz leen yiba, nel
sbaaka mnayii re xaa ngune re xaa
yilo, xaa mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa.

Gak be mod zed nu mod xni lo re
myet yizhyo
(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 'Re gu nak mod zed lo yizhyo
ne, per chelee zed nagaknzhigt,
nyent mod gaknzhiga stub welt.
Naletra sirb zee kobi xaaya naz
leen naz pa nded re myet zee taazh
nii re myet ticha.
14 'Re gu nak mod xni lo yizhyo
ne. Lee tub yezh kwaan nzhi axta
yek tub yi nyent mod le xaa zee
nayunta. 15 Nixa nakeet xaa yek
tub bruj nu koo xaaya leen tub
chekwid, sinka nzob xaaya tub pa
ya nzeb zee zaaya xni lo rese xaa
nzho leen yoo. 16 Sbaaka re gu
nkwaan gu mod ne xomod zaa gu
xni lo re myet, zee wii re myet re
kwaan wen nle gu, zee noka re xaa
gool lo Xuz be, xaa nzob naz yiba.

Jesús mseed re myet xomod nak
ley

17 ’Nalet re gu xgab lee na nzhal
lux ley, nu nzhal na lux na re
kwaan mlu re xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo;
nanzhalt na lux naya, lee na nzhal
le re kwaan nkee lo ley zee gak re
kwaan mzaa re xaa kwent, kwaan
nzhé Dios lo re xaa yilo. 18 Wlipa
na nii na, gorna lee yizhyo nu yiba
nzhika, nik tub letr nu nik tub punt
nazhet lo ley, axta gorna yilo gak
rese kwaan nzhéya. 19 Kwaanzee
rese xaa che tub re kwaan nzhé
ley nixa nzak xaa naka tub kwaan
nanont, nu see lu xaaya lo re stub
naz re myet, re xaa zee nak xaa
mas chut pa nabeyy Dios; per lee
xaa kwaan nle kwaan nzhé ley nu
seeka nlu xaaya lo re stub naz re
myet, xaa zee nak tub xaa mas non
pa nabeyy Dios. 20 Nel wli na nii
na lo re gu, nzhaal zo nalira gu lo
Dios mod nzo re xaa fariseo nu re
maestr, xaa nlu xtizh Dios, chelee
gu nzhekla gu zeeb gu pa nabeyy
Dios.

Jesús mlu xomod nak yalnayii
(Lc. 12:57-59)

21 ’Re be mbin kwaan nzhé re xey
be xaa yilo leezha né xaa: “Naguta
lu, nel re xaa nzhut naab jwes
kwent lo xaa”. 22 Per lee na nii:
Loka cho xaa kwaan yii lo wechx-
inn noka naab jwes kwent lo xaa,
nu loka xaa yé lo wechxinn “Xaa
ned” noka naab re xaa nak zhiin
kwent lo xaa, nu loka xaa yé lo
wechxinn “Bxen” nya xaa lo ki
kwaan tira nanyuyyt.

23 ’Kwaanzee chelee lu nzhaza-
ala lu gon cheen lu lo Dios, nu mse-
lazh lu lee wechxinn lu nayii ne lu,
24 laaka lu gon cheen lu baa, nu
gwa zee bri wen rop wechxinn gu,
zeera bare lu zaa lu gon cheen lu lo
Dios.

25 ’Chelee tub xaa nayii ne lu nu
nzhekla xaa kwezh xaa lu lo xaa
nak zhiin, mas wen kwaan mod
zee kwi wen rop gu xaa, nel chelee
xaa ya xaa lo xaa nak zhiin zee
gaazh xaa tub kwaan tich lu, zee
napa kazaa xaa nak zhiin lu lo xaa
nkanap roo lozhyib zee napa kago
xaa lu lozhyib. 26 Wlipa na nii na,
naroot lu baa chelee lu nakixt lu
axta paro nzhaal kix lu.

Jesús mlu xomod nak xaa nchaal stub ngwnaa

27 ’Re be mbin kwaan nzhé re
xey be xaa yilo, leezha né xaa:
“Nanzhaalt chaal lu stub ngwnaa”.
28 Per lee na nii: Loka xaa kwaan
wii lo tub ngwnaa nu le xaa xgab
chaal xaa me, ngulola mchaal xaa
me naz leen lextoo xaa. 29 Seeka
chelee zaalo lu lad li nle zee nle lu
kwaan nawent, blooya nu blabiya
zit lo lu, nel mas wen lux lu tub lad
zaalo lu ke nya dub lu lo ki. 30 Nu
seeka chelee yaa lu lad li nle zee
nle lu kwaan nawent, chooga nu
blabiya zit lo lu, nel mas wen lux lu
tub lad yaa lu, ke nya dub lu lo ki.

Jesús mlu nanzhaalt laa xaa xng-
wnaa xaa
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

31 ’Re be mbin kwaan nzhé re
xey be xaa yilo leezha né xaa:
“Loka xaa nlaa xngwnaa, nzhaal
zaa xaa tub yech kwaan nzhé lee
xaa nawiitra lo me”. 32 Per lee na
nii: Chelee tub xaabyi laa xngwnaa
nu nanakta nel mchaal me stub
xaabyi, lee xaa nle zee kano xngw-
naa xaa tub jwalt gorna ka me stub
xaabyi, nu noka xaabyi kwaan ka
me le jwalt.

Jesús mlu nanzhaalt cheroo myet

33 ’Re be mbin kwaan nzhé re
xey be xaa yilo leezha né xaa: “Ble
re kwaan nzhé lu kwaan ncheroo
lu lo Xaa Nabeyy”. 34 Per na nii
lo gu: Nyent mod cheroo gu lo
Dios, nixa nyent mod cheroo gu
naz yiba, nel naz yiba nak pa nzob
Dios. 35 Nixa nyent mod cheroo gu
lo yizhyo, nel lo yizhyo nak pa nzo
nii Dios, nixa nyent mod cheroo gu
lo yezh Jerusalén, nel yezh ne nak
cheen Rey, xaa non doo. 36 Nu nixa
nyent mod cheroo gu naz yek gu,

nel nyent mod le gu na rus yich
yek gu o nagaas naya. 37 Nebse yé
gu: “Le naya”, o “Nalet naya”. Nu
nacheroot gu nel kwaane nak tub
kwaan nroo lo Maxuu.

Jesús mlu xomod nak xaa naab kwent
(Lc. 6:29-30)

38 ’Re be mbin kwaan nzhé re xey
be xaa yilo leezha né xaa: “Chelee
tub xaa kich zaalo stub xaa, noka
zaalo xaa zee yech. Nu chelee
tub xaa kiib leyy stub xaa, noka
leyy xaa zee yiib.” 39 Per lee na
nii: Chelee tub xaa nzhekla le tub
kwaan nawent lo gu, laa gu le
xaaya. Mas wen chelee tub xaa
gazya tagarlo gu noka bzaa gu stub
lad gazya xaa. 40 Chelee tub xaa
nzhekla wee gu lo xaa nak zhiin
zee kiib xaa xkamis gu, mas wen
noka xchamar gu bzaa gu lo xaa.
41 Chelee tub soldad né lo gu: “Be
xcheenta tub mil metr yirol”, be
guya tub chon mil metr. 42 Chelee
tub xaa naab kwaan lo gu, zaa guya
lo xaa, nu nyent mod yé gu lo xaa:
“Nazaat naya”.

Nzhaal kela be re xaa nayii ne be
(Lc. 6:27-28, 32-36)

43 ’Re be mbin kwaan nzhé re xey
be xaa yilo leezha né xaa: “Kela lu
xaa nyenn lu, nu byii ne xaa nayii
ne lu”. 44 Per lee na nii: Kela gu re
xaa nayii ne gu, nu gunaab gu gak
kwaan wen lo re xaa mxobde lo
gu, noka gunaab gu lo Dios kwent
cheen re xaa nrenal gu. 45 Zee sbaa
gak gu xinn Dios xaa nzob naz yiba,
nel lee xaa nle zee nlen mbizh lo
re xaa wen nu lo re xaa nakap nak,
nu noka nsela xaa yey lo re xaa
wen nu lo re xaa nakap nak. 46 Nel
chelee gu kela gu nebse xaa nkela
gu, ¿xana kwaan wen le gu gan? Nu
axta re xaa ntop demi kwaan nya
naz Roma snee nle. 47 Nu chelee
gu nebse lo re wech gu nii gu “dix”,
¿xana kwaan wen kale gu? Noka
re xaa nanakt xaa Israel sbaa nle.
48 Kwaanzee nzhaal gak nali gu
mod nali nak Xuz be, xaa nzob naz
yiba.

6

Jesús mlu xomod nzhaal le xaa kwaan wen

1 ’Nalet gu kwaan wen zee nebse
wii re myet lo gu; chelee gu sbaa le
gu, lee Xuz be, xaa nzob naz yiba,
nik tub kwaan nazaat xaa lo gu.
2 ’Kwaanzee nii na lo gu, gorna
zaa gu tub kwaan lo tub xaa nkin
kwaan, nayét gu lo rese xaa: “Wii
gu lo na, lee na zaa kwaan kin
xaa ne”, snee nle re xaa nkade nu
nanlet kwaan wen. Nel sbaa nle re
xaa ne, pa nkasa be nseed be xtizh
Dios, nu noka nle xaaya leen naz,
zee nii wen re myet lo xaa. Wlipa
na nii na lo gu, nkanola re xaa ne
kwaan le xaa gan. 3 Gorna zaa gu
tub kwaan lo tub xaa nkin kwaan,
nayét guya lo nik tub xaa, nixa lo
xmig gu xaa nyenn gu. 4 Xlaan ble
guya, zee Xuz be, xaa ne re kwaan
xlaan, zaa kwaan le gu gan.

Jesús mseed re xaa xomod wdizhno xaa Dios
(Lc. 11:2-4)

5 ’Kwaanzee nii na lo gu, gorna
wdizhno gu Dios, nalet gu mod nle
re xaa nkade, xaa nanlet kwaan
wen. Re xaa ne nzhedizhno Dios
pa nseed re be xtizh Dios nu noka
nzhedizhno xaa Dios leen naz, zee
wii re myet lo xaa. Wlipa na nii
na lo gu, nkanola re xaa ne kwaan
le xaa gan. 6 Per lee re gu, gorna
nzhekla gu wdizhno gu Dios, bzeeb
gu leen li gu nu bsaaw roo li gu nu
wdizhno gu Xuz be, xaa nanlut, zee
lee Xuz be xaa ne re kwaan xlaan,
zaa kwaan le gu gan.
7 ’Nu gorna wdizhno gu Dios naz-
eret gu tub lanaka wdizh zyen doo
welt, modxa nle re xaa nanakt xaa
Israel. Nle xaa xgab zere xaa tub
lanaka wdizh zyen doo welt zee lee
Dios mas gon xtizh xaa, nzak xaa.
8 Nagakt gu mod re xaa ne; nel Xuz
be nela cho kwaan nkin gu, gorna

zeeraka naab guya lo xaa. 9 Snee
nzhaal wdizhno gu Dios:
Xuz na, xaa nzob naz yiba,
nzhekla na wii re myet lo lu nel nambey doo lu.
10 Nzhekla na yaad lu nabeyy lu lo yizhyo ne
modxa nabeyy lu naz leen yiba.
11 Zaa kwaan gaw na nalzhe.
12 Bchee rese jwalt kwaan mle na,
modxa myenlazh na re jwalt kwaan mle re wechxinn na lo na.
13 Naleyat lu na la na lo re kwaan nawent
sinka bkanap na lo Maxuu.
14 'Per chelee gu yenlazh gu re jwalt kwaan mle re wechxinn gu lo gu, noka Xuz be xaa nzob naz yiba chee re jwalt cheen gu. 15 Per chelee gu nayenlazht gu re jwalt kwaan mle wechxinn gu lo gu, noka Xuz be xaa nzob naz yiba, nacheet jwalt cheen gu.

Jesús mlu xomod kwan xaa

16 'Kwaanzee nii na lo gu, gorna kwan gu leezha nagawt gu nik tub kwaan, nalet gu mod tub xaa nales doo nzhak, modxa nle re xaa nkade nu nanlet kwaan wen. Nales doo nle xaa zee ne re myet lee xaa kakwan. Wlipa na nii na lo gu, nkanola re xaa ne kwaan le xaa gan. 17 Per lee na nii, gorna kwan gu bdeeb gu garlo gu nu chul gok gu xab gu, 18 zee nanet re myet lee gu kakwan. Xlaan ble guya zee lee Xuz be xaa ne re kwaan xlaan, zaa kwaan le gu gan.

Kano gu kwaan naz yiba (Lc. 12:33-34)

19 'Natopt gu zyen doo kwaan lo yizhyo ne, nel nzho mod kee mbaza nu nzho mod kee chena nu nzho mod lewann xaaya. 20 Mas wen btop gu re kwaan naz yiba, pa nyent mod kee mbaza nu pa nyent mod kee chena nu pa nyent mod lewann xaaya. 21 Nel pa nzho re xcheen gu, baa nzo xgab cheen gu.

Kwaan nzaa xni cheen myet (Lc. 11:34-36)

22 'Zaalo xaa nak mod xni kwaan nzeni lo xaa. Seeka chelee zaalo xaa wen nyani zee dubse xaa nak xni. 23 Per chelee zaalo xaa nanyenit zee dubse xaa nakaw na. Chelee zaalo xaa kwaan nzhaal zaa xni lo xaa nanyenit, tira lo yalnakaw na nzo xaa.

Nkanap Dios re xinn Dios (Lc. 16:13; Lc. 12:22-31)

24 'Nik tub mos nyent mod kano chop patron xaa kee xaa zhiin lo, nel yii xaa ne xaa tub xaa nu stub xaa kela xaa, nel tub xaa gon xaa xtizh nu stub xaa nagont xaa xtizh. Nyent mod kee gu zhiin lo Dios nu kee gu zhiin kwaan gu re kwaan yizhyo ne.

25 'Kwaanzee nii na lo re gu: Nalet gu xgab re kwaan gaw gu nu kwaan go gu zee ban gu yee, nixa nalet gu xgab xana ler gak gu yee. ¿Che nonra yalnaban cheen gu lo kwaan gaw gu, nu lo kwaan gak gu? 26 Bwii gu lo re mbyin ma nzebi. Nixa nanzhaant ma nu nixa nantopt ma yalgon nu nixa nangochawt ma yalgon cheen ma, per lee Xuz be xaa nzob naz leen yiba nzaa kwaan nzhaw ma. Nu nonra re gu lo re mbyin. 27 Nixa nle doo gu xgab roo gu stub chut per nyentra mod roo gu.

28 'Noka nalet re gu xgab xana gak gu. Bwii gu lo re yeey, xomod nxeen yeey kwaan nzeb wen. Nankeet yeey zhiin nu nixa nangaxkwaat yeey ler. 29 Kwaanzee nii na lo gu, nixa rey Salomón, xaa ngok duzna ler non doo, namyunt chulra xaa ke re yeey kwaan nzeb wen. 30 Nu chelee Dios chul mle re yeey kwaan nzeb wen nalzhe, nu yee choog xaaya nu zek xaaya lo ki, telisa sbaaka zaa Dios rese kwaan chul kwaan nkin gu. ¿Chozhiin chepse ngwii gu lo xaa? 31 Nu sbaa nalet gu xgab yé gu: "¿Cho kwaan gaw be, nu cho kwaan go

be, nu cho kwaan gak be?” 32 Rese
kwaane nak kwaan nle re xaa
nanakt xaa sawlazh be xgab. Per
lee Xuz be, xaa nzob naz yiba, nela
xaa cho kwaan nkin gu. 33 Per yilot-
laka kwaan gu zee nabeyy Dios
rese kwaan, zeera zaa Dios rese
kwaane lo gu. 34 Kwaanzee nalet
gu xgab yee, nel yizata mbizh nzho
kwaan le gu xgab.

7

Nawiit gu kwaan nle stub naz myet

(Lc. 6:37-38, 41-42)

1 ’Nanaabt gu kwent lo stub xaa
zee noka Dios nanaabt kwent lo
gu. 2 Nel leeka mod naab gu
kwent lo stub naz xaa seeka naab
Dios kwent lo gu; nel leeka medid
kwaan nchiix guya kwaan nzaa
gu lo stub naz xaa, leeka sbaa
chiix Dios kwaan zaa xaa lo gu.
3 ¿Chozhiin ngwii lu lo paj kwaan
nzho mbeelo stub wechxinn lu, nu
nangwiit lu lo yag kwaan nzho
mbeelo lu? Nu chelee lu nanzeent
lu nzho yag mbeelo lu, 4 ¿xomod
le lu ryez yé lu lo wechxinn lu:
“Laa ko na paj kwaan nzho leen
mbeelo lu”? 5 ¡Gu nak xaa nkade
nu nanlet gu kwaan wen! Yilotlaka
bloo yag kwaan nzho leen mbeelo
lu, zee nzho mod wii wen lu, zee
koo lu paj kwaan nzho leen mbeelo
wechxinn lu.
6 ’Nazaat gu kwaan nambey lo
mbak, nel napa lee ma kabare
kayii lo gu nu kachaz ma gu. Nu
nixa nazaat gu tub perla, kwaan
non doo demi, lo kuch, nel nanonta
lo ma zee luux maya leen ban.

Naab guya, kwaan guya, brezh gu roo yoo

(Lc. 11:9-13; 6:31)

7 ’Kwaanzee nii na lo gu: gunaab
guya, zee lee Xaa Nabeyy zaaya lo
gu; Bkwaan guya, zee yizhala lo
gu; bkwezh gu roo yoo, zee lee xaa
xal roo yoo. 8 Nel rese xaa naaba
kayaaya; nu rese xaa nkwaana,
yizhala lo xaa; nu rese xaa nkwezh
roo yoo, zxal xaa roo yoo lo xaa.
9 ’Chelee xinn gu naab cha pan
lo gu, ¿che zaa gu tub ke lo mad?
Telisa nazaat guya. 10 Nu chelee
mad naab mad tub mbal lo gu,
¿che zaa gu tub mball wiz lo mad?
Telisa nazaat guya. 11 Nu chelee re
gu, xaa nakap nak, nzaa gu kwaan
wen lo xinn gu, ¡lee Xuz be xaa
nzob naz yiba telisa mas wenra
nak xaa, nu zaa xaa kwaan wen lo
rese xaa naaba lo xaa!
12 ’Mod nzhekla gu le xaa lo gu,
sbaaka ble gu lo xaa; nel kwaane
nak kwaan nzhé ley nu re kwaan
mkee re xaa mzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo lee xaa yilo.

Pwert nanyag

(Lc. 13:24)

13 ’Zeeb gu pwert kwaan nanyag.
Nel pwert kwaan naxen nu naz
kwaan naxen nzhe xaa pa lux
xaa. Nu zyen doo xaa nzen naz
naxen ne. 14 Per lee pwert cheen
naz kwaan nzhe xaa lo yalnaban
kwaan tira, nanyag doo nak nu na-
gan doo ze xaa naz ne, kwaanzee
nazyent xaa nyazhal naz ne lo.

Kwaan xle cheen yag nzhak-beyya yag

(Lc. 6:43-44)

15 ’Kanap gu gu lo re xaa nkade
mbezh snee: “Na nza kwent kwaan
né Dios lo na”. Nze xaa lo gu
nu nlu xaa mod mbakxiil, per lex-
too xaa nzhak mod lextoo lob, ma
nayii. 16 Re gu nzho mod labeyy
xaa ne lo re kwaan nle xaa, kwaan
nak mod xle kwaan nzaa xaa. Nel
nyent mod zaa yag yich xle kwaan
nak ub, nu nixa yixnizh nyent mod
zaa xle kwaan nak ig. 17 Sbaa
rese yag chul nzaa xle wen, per
lee yag nawent nzaa xle nawent.
18 Tub yag wen nyent mod zaa xle
nawent, nu sbaaka tub yag nawent
nyent mod zaa xle wen. 19 Rese
yag kwaan nzaa xle nawent, choog
xaaya nu koo xaaya lo ki. 20 Snee

nzho mod labeyy gu xaa nawent,
nebse wii gu cho klas xle nzaa xaa.

Naret xaa zeeb pa nabeyy Dios
(Lc. 13:25-27)

21 ’Naret xaa kwaan né lo na:
“Xaa Nabeyy, Xaa Nabeyy”, zeeb
pa nabeyy Dios, sinka nebse re xaa
kwaan nle kwaan nzhekla Xuz na,
xaa nzob naz yiba, zeeb pa nabeyy
Dios. 22 Mbizh zee, zyen doo xaa
yé lo na: “Xaa Nabeyy, re nu mzaa
kwent kwaan né Dios lo nu, nu
kwaan yalnabeyy cheen lu mloo
nu mbi mal, nu kwaan yalnabeyy
cheen lu mle nu zyen doo kwaan
gro”. 23 Per zee keb na lo xaa: “¡Tira
namlabeyyt na lu, bachii lo na xaa
nzeb jwalt!”

Jesús mzaa kwent cheen chop xaa
(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

24 ’Seeka re myet, xaa nzhon
xtizh na nu nle xaa kwaan nii na,
nak xaa list, mod xaa mza li lo
ke. 25 Per gorna nze yey nu ngok
kwall doo nis nu mroo doo mbi,
zee luuxa yoo ba, per namleta gan
mtexcheya yoo ba, nel lo ke nzoba.
26 Per lee xaa kwaan nzhon xtizh
na nu nanlet xaa kwaan nii na, xaa
zee nak mod xaa mza li lo yux.
27 Per gorna nze yey, nu ngok kwall
doo nis nu mroo doo mbi nu mtex-
che nis yoo, zee tira mluxa.

28 Gorna ngulo ngunii Jesús re
kwaane, mdedyall doo re myet xo-
mod mseed Jesús re xaa, 29 nel nzhé
xaaya kwaan yalnabeyy, nu nam-
let xaaya mod nle re maestr, xaa
nlu xtizh Dios.

8

Jesús msekwen tub xaa nyall cho
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

1 Gorna mbare Jesús yek yi, zyen
doo myet mreke tich xaa. 2 Lo re
myet ba mroo tub xaa nyall cho, nu
mbii xaa lo Jesús nu mkichxub xaa
nu mkichyek xaa axta lo yo, zee
nzhé xaa lo Jesús:

—Xaa Nabeyy, chelee lu nzhekla
lu nzho mod sekwen lu na lo yaly-
izh ne.

3 Jesús mzhib yaa cho xaa nu
nzhé lo xaa:

—Nzhekla na, gakwen lu.

Nu leeka gorzee ngokwen xaa
lo yalyizh kwaan nyall cho xaa.
4 Jesús nzhé lo xaa:

—Wii, nik tub lo nayét luya. Zyaa
nu gwa lo ngwleyy nu zaa gon
cheen lu modxa mnabeyy Ches,
zee ne ngwleyy lee lu ngokwen lo
yalyizh kwaan nzak lu.

Jesús msekwen xmos xaa nabeyy
lo tub gayoo soldad
(Lc. 7:1-10)

5 Gorna nzhazeeb Jesús leen
yezh Capernaum, tub xaa nabeyy
lo tub gayoo soldad ngwa lo Jesús
nu ngunaab xaa tub jabor lo Jesús,
6 nzhé xaa:

—Xaa Nabeyy, lee xmos na xaa
nkee zhiin lo na, ne doo nzak xaa
nu nyent mod gun xaa nu nayetra
xaa lo yalne.

7 Jesús mkeb nzhé:

—Yasekwen na xaa.

8 Lee xaa nabeyy lo tub gayoo
soldad nzhé:

—Xaa Nabeyy, nalet lu xgab yé
lu zeeb leen li na, nebse nabeyy
zee gakwen xmos na. 9 Nel nzho
tub xaa nabeyy lo na, nu noka na
nkano na soldad xaa nabeey na lo.
Chelee na yé na lo tub xaa: “Gwa”,
zee ya xaa; nu gorna mbezh na lo
stub xaa: “Te”, zee nyiid xaa lo na;
gorna mbezh na lo xmos na: “Ble
kwaane”, nle xaaya.

10 Jesús mdedyall doo gorna
mbin xaa kwaane, nu nzhé xaa lo
re xaa nzhake tich xaa:

—Wlipa na nii na lo gu, ¡nik
tub sawlazh be nangwiit lo Dios
modxa ngwii xaabyi ne lo Dios!
11 Wlipa na nii na lo gu, zyen doo
xaa nzho dubse yizhyo axta paro
nzhaal yizhyo kwaan yiba, zob
gaw kwaan Abraham tubka kwaan
xgann xaa Chak nu kwaan Kob pa

nabeyy Dios, 12 per re xaa sawlazh
be, xaa nzhaal zob naz yiba pa
nabeyy Dios lake naz jwer lo yal-
nakaw, pa gonn xaa nu kozhe leyy
xaa.
13 Zee lee Jesús nzhé lo xaa
nabeyy lo tub gayoo soldad:
—Zyaa, nel ngwii lu lo Dios, zee
ngokwen xmos lu.
Leeka gorzee lee xmos xaa ngok-
wen.

Jesús msekwen zyen doo xaa ne nzak
(Mr. 1:29-34; Lc. 4:38-41)

14 Jesús ngwa garli Pér, zee ngune
xaa lee xnaazhap Pér ne nzak, nlen
xlee nu naxna me lo loon. 15 Jesús
mzen yaa me, nu gorzee lee xlee
mroo cho me. Nu nguxche me,
mzaa me kwaan ndaw re xaa leeka
gorzee.
16 Gorna merla la yalchool
nguno re xaa zyen doo xaa nzho
mbi mal lextoo lo Jesús, nu kwaan
tub lanaka wdizh ngunii Jesús
ta mroo mbi mal lextoo re xaa,
nu msekwen xaa zyen doo xaa
ne nzak. 17 Kwaane ngok, zee
mbarlo kwaan mkee Chay, xaa
mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo
lee xaa yilo, leezha nzhé xaa: "Lee
xaa wee re yalyizh cheen be nu re
yalne cheen be". [Is. 53:4]

Re xaa kwaan nzhekla reke tich Jesús
(Lc. 9:57-62)

18 Gorna ngune Jesús dub welt
lo xaa mri re myet, zee mnabeyy
xaa zee deed xaa stub ta roo nis-
too. 19 Zee mbii tub maestr xaa nlu
xtizh Dios, nzhé lo xaa:
—Maestr, nzhekla na reke na
tich lu rese pa ya lu.
20 Jesús nzhé:
—Lee re mbaz nkano ma yeer pa
nzho ma, nu lee re mbyin nkano
ma xlaaz ma; per lee na, Xaa Mzhin
Ngok Myet, nankanot na mer li na.
21 Stub xaa mreke tich Jesús nzhé
lo Jesús:
—Xaa Nabeyy, laa nebse kach na
xuz na.
22 Jesús mkeb nzhé:
—Reke tich na, laa kach re xaa
nak mod xaa ngut re xaa ngut.
Lu, gwa nu bzaa kwent cheen pa
nabeyy Dios.

Mbi nu nistoo nzhon xtizh Jesús
(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Gorna nguxoob Jesús leen tub
kano, nu noka re xaa mseed lo xaa
nzha kwaan lee xaa. 24 Nu gorna
nzha re xaa leen nistoo mroo tub
mbi dox doo leen nistoo, nu axta
mzeeb nis leen kano. Per lee Jesús
ngot nu tira mzen mkaal lo xaa.
25 Zee lee re xaa mseed lo xaa mloo
mkaal lo xaa, nu nzhé xaa lo xaa:
—Xaa Nabeyy, nalaat lu lux be,
nel nzhala xkano be leen nistoo.
26 Jesús mkeb nzhé:
—¿Chozhiin tant nzheb gu?
¿Chozhiin chepse ngwii gu lo Dios?
Gorna nzhé xaa kwaane, nu
mzoli xaa nu mgalno xaa mbi
nu nistoo, zee zheta ngok mbi
nu nistoo. 27 Re xaa mseed lo
xaa mdedyall, nu nabdizh xaa lo
wechxinn xaa:
—¿Cho nak xaa ne, axta mbi nu
nistoo nzhon xtizh xaa?

Chop xaa yezh Gadara nzho mbi mal lextoo
(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Gorna lee Jesús kwaan re xaa
mseed lo xaa mzhin stub ta roo
nistoo, yizhyo cheen yezh Gadara.
Nu baa chop xaa nzho mbi mal
lextoo mroo leen yeer pa nyu xaa
ngut, nu mbii xaa gax lo Jesús. Nu
nakap doo nzhak xaa, nu nik tub
xaa nyent mod ded naz ba. 29 Nu
mbazhe xaa nu mbezh xaa:
—¿Chozhiin nze lu lo nu, Jesús
Xgann Dios? ¡Naab na lo lu nateed
lu nu bid, nel zer zhin mbizh ted lu
nu bid!
30 Gax zee nzhi zyen doo kuch,
ma kayaw. 31 Nu lee re mbi mal
ngunaab jabor lo Jesús nu nzhé:
—Chelee lu koo lu nu, laa zeeb
nu lextoo re kuch ba.
32 Jesús nzhé:
—¡Gwa gu!

Nu lee re mbi mal mroo lextoo
rop xaa, nu mzeeb xaa lextoo re
kuch. Nu leeka gorzee mzelo re
kuch mrexonn mkato naz yat nu
mla axta leen nistoo. Nu ngwep re
ma nis zee tira ngut ma.
33 Re xaa nkano kuch mrexonn
nya, nu gorna mzhin xaa yezh,
mzelo xaa mzaa xaa kwent re
kwaan mded, kwaan ngok lo rop
xaa ngu mbi mal lextoo. 34 Zee lee
rese xaa nzho yezh ngwa pa nzo
Jesús. Nu gorna ngune re xaa lo
Jesús, mle xaa jwers lo Jesús zee roo
xaa yizhyo ba.

9

Jesús msekwen tub xaa mdeen
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

1 Gwluzh lo re kwaane, Jesús
nguxoob leen tub kano nu mded
xaa stub ta roo nistoo, zee mzhin
xaa pa nak mod lazh xaa. 2 Baa
mbidno re xaa tub mdeen nax lo
tub yag lo Jesús. Nu lee Jesús nzhé
lo mdeen:
—Gok nix lextoo lu nel lee re
jwalt cheen lu ngulola mzhe.
3 Lak maestr xaa nlu xtizh Dios
nle xgab:
—Lee kwaan nii Jesús nak jwalt
lo Dios, nel nzhekla xaa gak lal xaa
kwaan Dios.
4 Per nela Jesús cho xgab nle xaa,
zee ngunabdizh Jesús lo xaa:
—¿Chozhiin tant nawent nle gu
xgab? 5 ¿Cho kwaan nzak gu? ¿Cho
kwaan mas nanagant yé na lo xaa
ne nzak: “Ngulola mzhe re jwalt
cheen lu”, o sekwen na xaa ne nzak
nu yé na lo xaa: “Guxche, bzen
xkyag lu nu zyaa”? 6 Le na kwaane
lo gu, zee wii gu lee na nkano
yalnabeyy chee re jwalt, nel na nak
Xaa Mzhin Ngok Myet.
Kwaanzee nzhé xaa lo mdeen:
—Guxche nu bzen xkyag lu, zyaa
garli lu.
7 Lee mdeen nguxche nu mzen
xkyag nu nya garli. 8 Gorna ngune
re xaa kwaane, mzheb doo xaa nu
mbill xaa lo Dios, nel Dios mzaa
yalnabeyy lo tub myet zee sekwen
xaa re myet.

Jesús mrezh Teo
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

9 Gorna mroo Jesús baa ngune
xaa lo tub xaa le Teo, xaa ne nak
na. Katop na demi kwaan nya
naz Roma, nu nzob na pa ntop xaa
demi. Jesús né lo na:
—Reke tich na.
Zee nguxso na nu mreke na tich
xaa. 10 Gorna kayaw Jesús garli na,
noka nzo stub naz xaa ntop demi
kwaan nya naz Roma, nu stub
naz re xaa nle re kwaan nawent,
nu kayaw re nu kwaan Jesús, nu
noka re xaa kwaan kaseed lo xaa.
11 Gorna ngune re fariseo kwaane
nzhé xaa lo re xaa kaseed lo Jesús:
—¿Chozhiin nzhaw xmaestr gu
kwaan re xaa ntop demi kwaan
nya naz Roma nu kwaan re xaa nle
kwaan nawent?
12 Jesús mbin kwaane zee nzhé
xaa:
—Xaa nanet nzak, nankint xaa
zee doktor, per re xaa ne nzak, xaa
zee nkin doktor. 13 Zyaa gu nu
seed gu nen cho kwaan nak kwaan
né Dios ne: “Kwaan nzhekla na
nak blesla gu ne gu sa myet gu, nu
nanzheklat na teed gu ma lo na”.
[Hos. 6:6] Nel nanzhalt na kwezh
na re xaa wen, lee na nzhal kwezh
re xaa nzeb jwalt.

Yalnabdizh cheen nkwan xaa
(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

14 Lee re xaa nzhake tich Juan
Xaa Nchubnis, mbii lo Jesús nu
nzhé:
—Re nu, nu re fariseo nkwan
gorna nanzhawt nu nik tik kwaan.
¿Chozhiin lee re xaa kaseed lo lu
nankwant?
15 Jesús mkeb nzhé:
—Ble gu xgab kwaane. Nyent
mod le gu zee kwan re xaa nzho tub
jondang zee nagawt xaa, gorna lee
xaa kachelya nzoka lo re xaa. Per
zhin tub mbizh wee xaa xaa kwaan
kachelya, nu gorna zhin mbizh ba,
zeesi lee re xaa nzhaal kwan.

16 ’Nik tub xaa nakobdet tub lee
ler kub cho tub lee ler gox, nel lee
ler kub ndop zee chaza ler gox,
zee nyentra mod le xchiina. 17 Nu
nixa nangot xaa xis ub kwaan kub
leen mbud yed gox, nel lee xis ub
kwaan kub gorna yixooba chaza
mbud gox. Lee xis ub kwaan ngu
leena xo lo yo, nu noka mbud lux.
Kwaanzee nzhaal yo xis ub kwaan
kub leen tub mbud yed kub.

Jesús msekwen tub ngwnaa nu mseban xchap Jairo
(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Gorna lee Jesús kanii lee tub
xaa mzhin lo xaa, xaa ne nak tub
xaa nabeyy pa nkasa be nseed be
xtizh Dios, nu mkichxub xaa lo
Jesús nu nzhé xaa:
—Lee xchap na ngulola ngut. Per
chelee lu yiid lu zhib lu yaa lu yek
mad, zroban mad stub welt.
19 Zee lee Jesús nu re nu, xaa
mseed lo xaa, mzoli nu mreke nu
tich xaa. 20 Zee lee tub ngwnaa, me
nzhala tub chiibchop liin nded ren
lextoo mbii tich Jesús, nu mgal me
cho xab Jesús. 21 Nel mle me xgab:
“Chelee na nebse gal na cho xab
xaa gakwen na”. 22 Per lee Jesús
myek zee ngune xaa lo me, nu nzhé
xaa:
—Xchap na. Gok nix lextoo lu,
nel mwii lu lo Dios, zee ngokwen
lu.
Nu leeka gorzee ngokwen me.
23 Gorna lee Jesús mzhin garli
xaa nabeyy pa nkasa be nseed be
xtizh Dios, nu ngune xaa lee re
musk kayoll paro nzhi re xaa kay-
onn doo nu mbazhe, pa nax mad
ngut. 24 Zee nzhé Jesús:
—Broo re gu nee, nel nanguta
mad, nebse naxna mad.
Nu lee re myet mxizhno Jesús.
25 Per gorna mloo xaa re myet leen
yoo, zee mzeb xaa nu mzen xaa yaa
mad, nu lee mad mroban nu mzoli
mad. 26 Nu dubse yizhyo ba mbin
re xaa kwaan mle Jesús.

Jesús msekwen chop syeg

27 Gorna mroo Jesús baa, chop
syeg mreke tich xaa, nzhé lo xaa:
—¡Xaa dii cheen David, blesla lu
ne lu nu!
28 Gorna lee Jesús mzeeb leen
yoo, lee rop syeg mbii gax lo xaa,
zee lee Jesús mnabdizh nzhé lo
xaa:
—¿Che nle gu xgab nzho mod le
na kwaane?
—Xaa Nabeyy, nzho mod le luya
—nzhé xaa.
29 Zee lee Jesús mgal zaalo xaa,
nu nzhé:
—Nel ngwii gu lo Dios, zee gak-
wen gu.
30 Nu gorzee nguni zaalo xaa, zee
nzhé Jesús lo xaa:
—Nik tub lo nayét guya.
31 Nu pensa mroo rop xaa, mzelo
xaa mzaa xaa kwent kwaan mle
Jesús xaa, lo xaa dubse yizhyo ba.

Jesús msekwen tub xaa muud

32 Gorna lee rop syeg mroo lo
Jesús, zee nze re xaa nzeno tub xaa
nzho mbi mal lextoo lo Jesús. Xaa
ne nyent mod wdizh. 33 Nu gorna
mroo mbi mal lextoo xaa muud
gorzee mzelo xaa mdizh xaa. Lee
re myet mdedyall nu nzhé:
—¡Nik tub welt nanet be tub
kwaan snee lo re xaa lazh be!
34 Per lee re fariseo nzhé:
—Maxuu mzaa diizh zee ngoo
xaa ne mbi mal, nel Maxuu nak xaa
nabeyy lo rese mbi mal.

Jesús mlesla ne re myet

35 Jesús mded rese yezh nu rese
rench nu mseed xaa rese myet
reta pa, nu mzaa xaa kwent cheen
wdizh chul pa nabeyy Dios, nu
msekwen xaa rese yalyizh nu rese
yalne. 36 Gorna ngune xaa lo re
myet, mlesla xaa ne xaa re xaa,
nel tant nales nzhak re myet, mod
mbakxiil, ma nyent cho nkanap.
37 Zee né xaa lo re nu, xaa mseed lo
xaa:
—Wlipa na nii na lo gu, nzho
doo xchiin Xaa Nabeyy per lee xaa
nkee zhiin nazyent. 38 Kwaanzee
naab gu lo Xaa Nabeyy, zee xaal

xaa masra xaa kee zhiin zee top
xaa xkyalgon xaa.

10

Jesús mleey chiib chop xaa kayaa yalnabeyy lo xaa
(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

1 Jesús mrezh chiibchop nu,
xaa mseed lo xaa, nu mzaa xaa
yalnabeyy lo nu zee koo nu re mbi
mal nu sekwen nu rete klas yalyizh
nu rete klas yalne.
2 Snee le re chiibchop nu, xaa
mkayaa yalnabeyy lo Jesús:
Simón (xaa noka le Pér),
Ndres (wech Pér),
Chag,
Juan (wech xaa, rop xaa ne nak
xgann Zebedeo),
3 Lip,
Tol,
Max,
Teo (xaa nak na, mtop na demi
kwaan nya naz Roma),
Chag (xgann Alfeo),
Tadeo,
4 Simón (xaa nkedoola lazh),
Judas Iscariote (xaa mzaa Jesús lo
re xaa gut xaa).

Jesús mxaal re xaa mleey xaa zee zaa xaa kwent cheen pa nabeyy Dios
(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

5 Jesús mxaal chiibchop nu, nu
mnabeyy xaa nu, nu né xaa lo re
nu:
—Nayat gu yizhyo cheen re xaa
nanakt xaa sawlazh be, nixa re
yezh cheen xaa Samaria. 6 Gwa
gu lo re sawlazh be, xaa Israel,
xaa nak kwenta mbakxiil, ma
mzowen. 7 Gwa gu guzh gu lee
mbizh kwaan nabeyy Dios mzhin
gaxla. 8 Bsekwen gu re xaa ne nzak,
seban gu re xaa ngut, bsekwen gu
re xaa nyall cho, nu bloo gu re mbi
mal lextoo re xaa nzho mbi mal.
Re gu sbaasa mkayaa re yalnabeyy
ne, nu nanaabt gu demi lo re xaa
pa le gu kwaane.
9 'Nik tub gaay naweet gu. 10 Nixa
naweet gu stub naz ler kwaan
gak gu, nixa naweet gu stub naz
yelyed kwaan kee nii gu, nixa gar-
rot kwaan yo yaa gu, nixa yex
kwaan yo re xcheen gu leen, nel
xaa nkee gu zhiin lo, nzhaal kix ka
gu.
11 'Gorna zhin gu tub yezh o tub
rench, kwaan gu garli tub xaa wen
nak, xaa nzhekla kwaz gu garli
xaa, nu kwaz gu baa axta gorna roo
gu yezh ba. 12 Gorna zeeb gu leen
tub yoo zen gu yaa xaa nzho leen
yoo nu nii gu wdizh wen lo xaa.
13 Zee nel chelee xaa nzho leen yoo
nzhaal kayaa re wdizh wen kwaan
nii gu lo xaa lakeya lo xaa, per
chelee xaa nanzhaalt kayaa xaaya,
nalaket wdizh wen lo xaa. 14 Nu
chelee xaa nakayaat xaa gu, nixa
nagont xaa kwaan yé gu, broo gu
yoo ba o yezh ba. Nu brib gu nii gu
baa, zee gab yide ba, sbaa zaa gu
kwent lee xaa yezh ba namkayaat
gu. 15 Wlipa na nii na lo gu, leezha
naab Dios kwent lo re myet, lee
bid cheen re xaa yezh ba gak mas
nakap ke bid kwaan ded re xaa rop
yezh le Sodoma nu Gomorra.

Bid kwaan ded gu kwent cheen na

16 '¡Wii re gu! Na xaal re gu
mod mbakxiil lo re lob, kwaanzee
list gok gu mod mball wiz nu gok
nadoo gu mod tub palom. 17 List
bzo gu lo re myet napaka yalaa
xaa gu lo re xaa nak zhiin, nu zaa
xaaya yenn gu pa nkasa be nseed
be xtizh Dios. 18 Nu wee xaa gu
lo re xaa nabeyy nu lo re rey, nel
nzaa gu kwent xtizh na, sbaa nzho
mod zaa gu kwent cheen na lo re
xaa nabeyy nu lo re xaa nanakt
sawlazh be. 19 Per gorna yilaa xaa
gu lo xaa nak zhiin, nalet gu xgab
cho kwaan keb gu lo xaa, nel leeka
gorzee zaa Dios wdizh keb gu lo
xaa, 20 nel nalet gu nii, sinka Mbi
Naban cheen Xuz be nii naz leen
lextoo gu.
21 'Nu leeka wech xaa yilaa wech
xaa lo re xaa gut wech xaa, nu

sbaaka le xuz xaa lo xinn xaa.
Nu re xinn xaa yii ne xuz xaa nu
xnaa xaa, nu zaa xaa xaa lo re xaa
nzhekla gut xaa. 22 Nu yii re xaa ne
gu nel nak gu xaa na. Per lee xaa ye
ded re kwaane axta gwluzhtlaka,
xaa ba le gan yalnaban kwaan tira.
23 Per gorna cheldil xaa gu tub
yezh, brexonn gu nu zyaa gu stub
yezh. Nel wlipa na nii, nanalet gu
gan ya gu dub yezh cheen be, axta
gorna bare na, Xaa Mzhin Ngok
Myet.
24 'Nik tub xaa nseed nonra lo
xmaestr, nu nik tub xaa nkee zhiin
nonra lo xaa nkee xaa zhiin lo.
25 Nik tub xaa nseed nyent mod
gakra lo xmaestr xaa, nu nik tub
xaa nkee zhiin nyent mod gakra
lo xaa nkee xaa zhiin. Chelee nii
re xaa lo ngwzan xaa nabeyy yoo:
"Lu nak Beelzebú, xaa nak mer
Maxuu", noka re xinn xaa, xaa
nzho yoo nii re xaa lo sbaa.

Cho nzhaal zheb re xaa ne xaa
(Lc. 12:2-9)

26 'Kwaanzee nazhebt gu ne gu
re myet. Nel mod nii xaa: "Nik
tub kwaan xlaan nyent mod nalut,
nixa tub kwaan nzholaan nyent
mod nanet re xaa loya". 27 Kwaan
ngunii na lo gu yaal, guzh guya lo
re xaa gorna nla xni mbizh; kwaan
ngunii na lo gu xlaan, bzo gu axta
yek yoo nu guzh guya lo re xaa
dublegan. 28 Nazhebt gu ne gu xaa
nzhut myet nel nyent mod gut xaa
mer yalnaban cheen gu. Bzheb
gu ne gu Dios, nel lee xaa nzho
mod gut kwerp cheen gu nu yalna-
ban cheen gu pa nzho ki kwaan
nanyuyyt.
29 'Wii, nto xaa chop myaa
kwaan tubka rel. Per na nii lo
gu, nik tub myaa nalat naz yizhyo
chelee Xuz be, xaa nzob naz yiba,
nazaat diizh. 30 Per lee re gu axta
re yich yek gu nak kwent lo Dios.
31 Nu kwaanzee nazhebt gu nel
nonra gu lo zyen doo myaa.
32 'Chelee tub xaa yé lo re myet
lee xaa nak xaa na, noka na yé naya
lo Xuz na, xaa nzob naz yiba lee
xaa nak xaa na. 33 Per lee xaa yé
lo re myet lee xaa nanakt xaa na,
noka na yé naya lo Xuz na, xaa
nzob naz yiba lee xaa nanakt xaa
na.

Jesús namyat zee kwi wen re xaa
(Lc. 12:51-53; 14:26-27; Mr. 9:41)

34 'Nalet gu xgab lee na nzhal
zee kwi wen re xaa yizhyo ne.
Nanzhalt na zee gaka sbaa, sinka
lee na nzeno tub spad kwaan le zee
dil re xaa. 35 Lee na nzhal zob dil
tub xaabyi kwaan xuz xaa, nu tub
madnaa kwaan xnaa mad, nu xiz
me kwaan xnaaye me. 36 Leeka re
sawlizh xaa yii ne xaa.
37 'Nu loka xaa mas nkela xuz
nu xnaa, nanzhaalt gak xaa zee
xaa na, nu loka xaa mas nkela
xgann nu xchap, nanzhaalt gak
xaa zee xaa na. 38 Nu loka xaa
nanreket tich na nu naweet xaa
xkrus xaa mod we naya, nanzhaalt
gak xaa zee xaa na. 39 Xaa kwaan
tira nanzheklat yet lo yizhyo ne
telisa yet xaa, per lee xaa kwaan
nanzhebt yet lo yizhyo ne kwent
cheen na, xaa ba le gan yalnaban
kwaan tira.
40 'Xaa kwaan nkayaa re gu, noka
nkayaa xaa na. Nu xaa kwaan
nkayaa na, noka nkayaa xaa xaa
mxaal na. 41 Loka xaa kwaan
nkayaa tub xaa nzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo lee xaa, nel ne xaa nak
xaa xaa Dios, xaa ne le gan leeka
kwaan le xaa zee gan. Loka xaa
kwaan nkayaa tub xaa nali nak,
nel ne xaa nali nak xaa, xaa zee le
gan leeka kwaan le xaa nali gan.
42 Nu loka xaa kwaan zaa tub xig
nis go tub xaa chut xaa nak xaa na,
wlipa na nii na, telisa Dios kixa lo
xaa.

11

Juan mxaal xaa lo Jesús
(Lc. 7:18-35)

1 Gorna lee Jesús ngulo mzaa
kwent lo chiibchop nu, xaa mleey

xaa, nu mroo nu baa, nu nzhazaa
nu kwent lo stub naz xaa re yezh
cheen yizhyo baa.
2 Juan xaa mchubnis nzho
lozhyib, nu leezha mbin xaa re
kwaan kale Jesús, zee mxaal xaa
lak xaa mseed lo xaa, 3 ya nabdizh
xaa lo Jesús nen che wlipa lee xaa
nak Xaa Xaal Dios Nabeyy, o che
zbaz xaa stub xaa.
4 Jesús mkeb lo xaa nzhé:
—Zyaa gu, nu guzh gu lo Juan
re kwaan ngune gu nu re kwaan
mbin gu. 5 Guzh gu lo xaa: "Lee
syeg, ngwii; nu lee xaa mdeen, nze;
nu lee xaa nyall cho, ngokwen;
nu lee xaa nkwee, mxal nzha; nu
lee re xaa ngut, nroban; nu lee re
xaa prob, nzhon wdizh chul cheen
Dios. 6 ¡Wen re myet, xaa nanzeret
tich lo na nu nantont ne na!"
7 Gorna lee xaa mxaal Juan nya,
lee Jesús mzelo mzaa kwent cheen
Juan lo re xaa, nu nzhé xaa:
—Leezha ngwasewii gu lo Juan
naz wen, ¿cho nak xaa nzak gu?
¿Che nzak gu lee xaa nak kwenta
tub nit kwaan nkun mbi? 8 Nu
chelee xaa ngwasewii gu lo nanakt
kwenta nit, ¿cho kwaan ngwasewii
gu lo leezha mroo gu nzha gu naz
wen? ¿Che tub xaa nak ler chul
ngwasewii gu lo? Re gu ne, lee xaa
nzhak ler chul, nak xaa nzob leen li
re rey. 9 Per né gu lo na, ¿cho kwaan
ngwasewii gu lo? ¿Che tub xaa nzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
ngwasewii gu lo? Wlipa na nii na
lo gu, xaa ne nak xaa mas non lo re
xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios
lo lee xaa yilo. 10 Juan nak xaa nzaa
Xkyech Dios kwent:

Wii gu, xaal na tub mandad yilo ke lu,
xaa zee dexkwaa naz ze lu. [Mal. 3:1]

11 Lee na nii lo re gu, nik stub
xaa nangoknont kwenta Juan. Per
snee naka, lee xaa nanont tant pa
nabeyy Dios, nak mas nonra ke
Juan.
12 'Axta gorna myaad Juan nu
axta nal lee pa nabeyy Dios nded
dil, nel nzhekla xaa kwaan dil
gaka. 13 Rese xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo,
nu lee ley ngok non axta myaad
Juan. 14 Nu chelee nzhekla gu
kayaa gu kwaane, lee Juan nak Li
xaa nakladiizh yaad. 15 ¡Loka xaa
nzob nzha, nzhaal gon kwaane!
16 'Nal nii na lo gu xomod nzhak
re myet xaa nzhi nal. Nzhak xaa
mod re madwin, mad ngit lo xbi,
nu mbazhe xaa lo re wechxinn
xaa: 17 "Mbill nu bzhik per lee re gu
namkaniit, mbill nu kwaan nales
nzholl per lee re gu nambinnt".
18 Sbaa nii na, nel leezha mbid Juan
Xaa Nchubnis, xaa nanzhawt pan,
nu xaa nixa nanzhot xis ub, nu
lee re gu né lee tub mbi mal nzho
lextoo xaa. 19 Nu nal, nzhal na
Xaa Mzhin Ngok Myet, nzhaw na
nu nzho na re kwaan, nu lee re gu
né na nak tub xaa nzhaw doo nu
tub xaa nzho doo xis ub, nu nak na
xmig re xaa ntop demi kwaan nya
naz Roma nu noka nak na xmig re
xaa nle re kwaan nawent. Mod nii
re xaa: "Lee yalnzhak cheen Dios
luu klar lo re xaa nzho yek".

Re yezh kwaan nanzhont diizh (Lc. 10:13-15)

20 Zee lee Jesús mzelo mgalno re
xaa re yezh pa mle xaa mas kwaan
gro, nel lee re myet baa namlaat
xaa naletra xaa kwaan nawent, zee
nzhé Jesús:
21 —¡Ay proob re gu xaa yezh
Corazín! ¡Ay proob re gu xaa
yezh Betsaida! Chol rop yezh Tiro
nu Sidón ngak re kwaan gro ne,
kwaan ngok lo re gu, nzhala mbizh
nglaa xaa re kwaan nawent kwaan
mle xaa nu ngwii xaa lo Dios nu
ngak xaa ler nadox, nu ngzob xaa
lo xkade kwaan lu lee xaa nales
doo nzhak lextoo kwent cheen re
jwalt cheen xaa. 22 Kwaanzee lee
mbizh kwaan naab Dios kwent lo
re myet, lee bid kwaan ded re gu

gak mas nakapra ke kwaan ded
re xaa rop yezh Tiro nu Sidón.
23 Nu lee gu xaa yezh Capernaum,
¿che nle gu xgab nya gu naz yiba?
¡Nawlit kwaane, lee gu nya axta
xan lo Hades pa nzho re xaa ngut!
Nel chol lo yezh Sodoma ngak re
kwaan gro ne kwaan ngok lazh gu,
lee re xaa yezh Sodoma ngzhika
axta mbizh nal. 24 Per nii na lo gu,
lee mbizh kwaan naab Dios kwent
lo re myet, lee bid kwaan ded gu
gak mas grora lo kwaan ded re xaa
yezh Sodoma.

Te gu lo na zee kwaz gu deskans
(Lc. 10:21-22)

25 Nu leeka gorzee lee Jesús nzhé:
—Goll na lo lu Xuz na, Xaa
Nabeyy yiba nu yizhyo nel
mkaxlaan lu re kwaane lo re xaa
nzhak doo nu mlu luya lo re xaa
nagakt. 26 Xuz na sbaa mle lu, nel
sbaa nzhekla lu.
27 'Lee Xuz na mzaa rese kwaan
lo na. Nu nik tub nanet cho nak
na, xaa nak Xgann xaa, nebse Xuz
na ne cho nak na. Nu nik stub
xaa nanet cho nak Xuz na, nebse
na xaa nak Xgann xaa ne cho nak
xaa, nu re xaa nzhekla na zaa na
kwent lo. 28 Te rese gu lo na, xaa
kwaan nguzha nkee xchiin, nu xaa
nkee kwaan nga doo tich, zee za na
deskans cheen gu. 29 Kayaa gu yog
cheen na kwaan za na, nu bseed gu
lo na. Na nak xaa nadoo doo nu
wen doo nak lextoo na. Sbaa yizhal
gu deskans kwaan nza na. 30 Nel
naxex doo yog kwaan za na wee gu
zee nanagant wee guya.

12

Xaa mseed lo Jesús mtop nzhobx-
til zhe sab
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

1 Zhe sab, zhe kwaan nzholl re
be, xaa Israel lo Dios, Jesús mded
pa mgaan xaa nzhobxtil. Lee re nu,
xaa mseed lo xaa, ngok nlaan, nu
mzelo nu mkiib nu son nzhobxtil
nu ndaw nu nzhobxtil. 2 Nu ngune
re fariseo kwaane zee nzhé xaa lo
Jesús:
—Wii lee re xaa kaseed lo lu kale
kwaan nanzhaalt le be zhe sab.
3 Lee Jesús mkeb nzhé:
—¿Che zer lab gu Xkyech Dios,
kwaan mle David tub welt leezha
ngok nlaan re xmig xaa? 4 Mzeeb
xaa leen xkyidoo Dios nu ndaw
xaa pan cheen Dios nu mzaa
xaaya ndaw re xmig xaa, kwaan
nanzhaalt gaw re xmig xaa, sinka
nebse ngwleyy nzho mod gawa.
5 Nu, ¿che zer lab gu ley cheen
Ches, lee re ngwleyy nanlet nik
tub jwalt nixa tubka nkee xaa
zhiin dub zhe sab lo xkyidoo Dios?
6 Kwaanzee nii na lo re gu, nee
nzho tub xaa mas non lo xkyidoo
Dios. 7 Re gu nanet nen cho kwaan
nzaa Xkyech Dios kwent leezha
nzhé Dios: "Kwaan nzhekla na
nak blesla gu ne gu sa myet gu,
nu nanzheklat na teed gu ma lo
na". [Hos. 6:6] Chol mlaya yek gu
nazhibt gu jwalt tich xaa kwaan
nle kwaan wen. 8 Nel na nak Xaa
Mzhin Ngok Myet, nu nkano na
yalnabeyy zee nzho mod nabeey
na zhe sab.

Jesús msekwen xaa mbizh yaa
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

9 Jesús mroo baa nu nya nu
mzeeb nu pa nkasa re be, xaa Is-
rael, nseed be xtizh Dios. 10 Nu
nzob tub xaa mbizh yaa lo re xaa
ba. Nu nkwaan re xaa mod gaazh
xaa kwaan tich Jesús zee nzhé xaa:
—¿Che nakladiizh sekwen xaa
tub myet zhe sab, zhe kwaan
nzholl be lo Dios?
11 Jesús mkeb nzhé:
—Chelee tub gu nkano tub
mbakxiil nu la ma leen pos zhe
sab, ¿cho nayat gu koo gu ma? 12 Nii
na lo gu, mas non tub myet ke tub
mbakxiil. Kwaanzee nzhaal le be
kwaan wen zhe sab.
13 Zee nzhé xaa lo xaa mbizh yaa:
—Bseli yaa lu.
Zee mseli xaa yaa xaa, zee ngok-
wen yaa xaa mod nak stub lad.

14 Per gorzee mroo re xaa fariseo
zee myaan re xaa gut xaa Jesús.

Jesús msekwen zyen doo myet

15 Jesús ngune cho xgab mle
xaa. Kwaanzee mroo xaa baa nu
zyen doo myet mreke tich Jesús,
nu msekwen Jesús rese xaa ne
nzak. 16 Nu nzhé xaa lo re xaa,
zee nayét xaa kwaan mle xaa.
17 Kwaane ngok zee mbarlo kwaan
nzhé Chay, xaa mzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo lee xaa yilo, leezha
nzhé xaa:
18 Nee nzo xaa nkee zhiin lo na, xaa
mleey na,
xaa nkedoola na, xaa nyakdoola ne
na,
xaal na Mbi Naban cheen na lo xaa,
nu zaa xaa kwent nali lo re xaa
nanakt xaa Israel.
19 Naniit xaa wdizh nayii nixa na-
keet xaa rezh,
nu nixa leen naz nagont re xaa
kwaan kanii xaa.
20 Nu nachoogt xaa nit kwaan
mrek,
nu nixa nazebit xaa lo ki gorna
leeya zela bal,
axta gorna zo xaa nali rese kwaan.
21 Nu lee re xaa nanakt xaa Israel
nkambaz,
zee le xaa kwaan wen lo xaa. [Is.
42:1-4]

Nzhé xaa lee Jesús nkano yalnabeyy cheen mer Maxuu
(Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 Zee ngulaa xaa tub xaa nzho
mbi mal lextoo lo Jesús, nu syeg xaa
ne, nu noka nyent mod wdizh xaa.
Nu lee Jesús mseni zaalo xaa nu
noka mle mbdizh xaa. 23 Mdedyall
doo re myet nu nabdizh xaa:
—¿Che lee xaa dii cheen rey
David nak xaa ne?
24 Per gorna mbin re fariseo
kwaane, nzhé xaa:
—Beelzebú, xaa nak mer Maxuu,
mzaa yalnabeyy lo xaa zee nabeyy
xaa lo rese mbi mal.
25 Jesús nela cho kwaan nle re
xaa xgab, zee nzhé xaa:
—Rese yezh naro nu rese yezh
chut nu axta tub yoo kwaan nzhak
chop tant, telisa luxa. 26 Nu seeka
chelee leeka Maxuu koo Maxuu,
zee leeka lee xaa dil kwaan lee xaa,
nu nadiit yalnabeyy cheen xaa.
27 Re gu né, lee na ngoo mbi mal
kwaan yalnabeyy cheen Beelzebú,
per cheleeya see naka, ¿cho mzaa
yalnabeyy lo re xaa mseed lo gu
zee koo xaa mbi mal? Kwaanzee
leeka re xaa ne nlu re kwaan ngu-
nii gu nawlit nak. 28 Per chelee na
ngoo na mbi mal kwaan yalnabeyy
cheen Mbi Naban, kwaane nak lee
pa nabeyy Dios mzhin gaxla lo gu.
29 '¿Xomod zeeb tub xaa leen li
tub xaa ngezh doo, nu kiib xaa
re xcheen xaa, chelee xaa nakadot
xaa xaa yilo? Nebse sbaa nzho mod
kiib xaa kwaan nkano xaa. 30 Re
xaa nanroot jabor cheen na, xaa
zee nayii ne na; nu lee xaa nan-
keet zhiin kwaan na, xaa zee nluux
xchinn na.
31 'Kwaanzee nii na lo gu, Dios
chee re jwalt cheen gu, nu re
kwaan nge gu lo Dios, per nacheet
xaa jwalt cheen re gu, xaa nge
lo Mbi Naban. 32 Dios chee axta
re jwalt kwaan nge gu lo na, Xaa
Mzhin Ngok Myet, per lee xaa nge
lo Mbi Naban, nacheet Dios jwalt
ba nixa yizhyo ne, nixa stub yizhyo
kwaan yo.

Kwaan xle nzhakbeyy yag
(Lc. 6:43-45)

33 'Tub yag wen, nzaa xle wen; nu
tub yag nawent, nzaa xle nawent;
nel lee yag nzhakbeyy kwaan
xle nzaaya. 34 ¡Gu nak dii cheen
mball wiz! Gu nak xaa nawent,
kwaanzee nyent mod nii gu kwaan
wen; nel re kwaan nzho lextoo
xaa, nroo roo xaa. 35 Lee xaa
wen nii kwaan wen nel zyen re
kwaan wen nzho lextoo xaa, lee
xaa nawent nii kwaan nawent nel
zyen kwaan nawent nzho lextoo
xaa. 36 Kwaanzee nii na lo gu,
gorna zhin mbizh kwaan naab
Dios kwent lo re myet, axta re

wdizh kwaan sbaasa ngunii gu,
zaa gu kwent lo xaa gorzee. 37 Nel
leeka kwaan wdizh kwaan nii gu
chee Dios jwalt cheen gu, nu leeka
wdizh kwaan nii gu gaazh xaa
jwalt tich gu.

Lee re myet naab tub nseyn lo Jesús
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38 Zee lee lak fariseo nu lak
maestr xaa nlu xtizh Dios nzhé lo
Jesús:
—Nzhekla nu wii nu le lu tub
nseyn gro doo, kwaan nyent mod
le re myet yizhyo ne.
39 Jesús mkeb nzhé:
—Rese xaa mbizh nalzhe nakap
doo nak, nel nzhekla xaa tub nseyn
gro doo, per nik tub nseyn nalut
lo re xaa, nebse yun nseyn cheen
Jonás lo xaa. 40 Nel mod ngu
Jonás lextoo mbal naro doo chon
mbizh nu chon yaal, sbaaka na,
Xaa Mzhin Ngok Myet, chon mbizh
nu chon yaal yoo na leen yizhyo.
41 Nu noka re xaa Nínive gaazh
kwaan tich re xaa mbizh nalzhe,
nel mbin xaa xtizh Jonás nu mlaa
xaa re kwaan nawent kwaan mle
xaa nu mwii xaa lo Dios. Nu lee
nal, nee nzo tub xaa mas nonra lo
Jonás. 42 Nu lee mbizh kwaan naab
Dios kwent lo re myet, lee ngw-
naa, me mnabeyy Re Yezh Naz Sur,
gaazh kwaan tich re myet mbizh
nalzhe, nel lee me mroo axta zit
doo nu ngwa me lo Salomón nel
nzhekla me gon me re yalnzhak
kwaan nzhedizh Salomón. Nu lee
nal, nee nzo tub xaa mas nonra lo
Salomón.

Mbi mal mbare paro mroo
(Lc. 11:24-26)

43 'Gorna lee mbi mal nroo lextoo
tub xaa, zee nyanze mbi mal tub pa
nabizh zee nkwaan mbi mal tub pa
chul kwaz mbi mal, nu nayizhalt
mbi mal pa kwaz mbi mal, zee lee
mbi mal nle xgab: 44 "Bare na paro
mroo na". Nu gorna mbare mbi
mal stub welt, yizhal xaa zee lo
mbi mal, nu xaa zee nak mod tub
yoo kwaan nyent xaa leen, tub yoo
kwaan wen wen mlob leen nu chul
nzhak. 45 Zee lee mbi mal mbare
nya pa ngu yilo, nu nyaxii mbi mal
stub gazh mbi mas nawent ke mbi
zee. Zee lee xaa ne mas nakap nak
ke mod nak xaa yilo.

Xnaa Jesús nu re wech Jesús
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46 Nu seetaka kanii Jesús lo re
myet gorna lee xnaa xaa nu re
wech xaa mzhin baa nu nzhekla
wdizhno xaa xaa. Nu mlaz re xaa
naz jwer. 47 Zee nzhé tub xaa lo
Jesús:
—Xnaa lu nu re wech lu mkam-
baz lu naz jwer nu nzhekla xaa nii
xaa lo lu.
48 Per lee Jesús nzhé lo xaa ba:
—¿Cho nak xnaa na nu wech na?
49 Zee mlu Jesús re xaa mseed lo
xaa, nu nzhé xaa:
—Wii gu, re xaa ne nak wech na
nu xnaa na. Nel re xaa nle kwaan
nzhekla Xuz na, xaa nzob naz yiba,
xaa baa nak wech na nu bzan na
nu xnaa na. 50 Loka cho nle kwaan
nzhekla Xuz na, re xaa zee nak re
wech na, nu re bzan na, nu xnaa
na.

13

Kwent nabix cheen xaa nchech nzhobxtil lo yo
(Mr. 4:1-20; Lc. 8:4-15)

1 Nu mbizh zee mroo Jesús roo
yoo pa mlaz xaa nu ngwa xaa mzob
xaa roo nistoo. 2 Nu zyen doo myet
mkasa lo xaa, zee nguxoob xaa
leen tub kano nu mzob xaa leen
kano leen nistoo. Nu lee re myet
mri roo nistoo lo xaa. 3 Nu ngunii
xaa zyen doo kwaan kwaan kwent
nabix.
Nu nzhé xaa:
—Nal za na tub kwent lo gu
cheen tub xaa nchech nzhobxtil
lo yo. 4 Nu gorna kachech xaa
nzhobxtil laka mla leen naz, nu
zee nzha re mbyin nu ndawa.
5 Zlaka mla lo ke pa nyent zyen
yo. Nzhobxtil ba lijer doo mlen

nel nyent zyen yo pa mlaya. 6 Per
gorna mlen mbizh nel mla doo
neey, zee mbizha nel nyent loxa.
7 Zlaka mla leen yag yich, nu mdin
yag yicha, zee namxenta. 8 Per lee
stub naz nzhobxtil kwaan mla lo
yo wen chul doo mxena nu chul
doo ngoka. Tub ben mzaa tub
gayoo nzhobxtil, nu stuba mzaa
chongal nzhobxtil, nu stuba mzaa
galbchii nzhobxtil. 9 ¡Loka xaa nzob
nzha, nzhaal gon kwaane!
10 Zee lee re nu, xaa mseed lo xaa,
mbii gax lo xaa nu nzhé nu lo xaa:
—¿Chozhiin duzna kwent nabix
nii lu lo re xaa?
11 Jesús mkeb nzhé:
—Dios mzaa yek re gu zee ne
gu xomod nak re kwaan nanyunt
cheen pa nabeyy Dios; per lo stub
naz xaa namzaat xaa diizh labeyy
xaaya. 12 Nel lee re xaa kwaan
nkano kwaan, kayaa xaa masraya;
per lee re xaa nankanota axta
chep re kwaan nkano xaa yiib lo
xaa. 13 Kwaanzee nii na lo re xaa
duzna kwent nabix, zee nixa wii
xaa naluta lo xaa, nu nixa gon
xaaya nalata yek xaa. 14 Lo re xaa
ne mbarlo kwaan nzhé Chay, xaa
mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo
lee xaa yilo, leezha nzhé xaa:
Nixa gon guya, nalata yek gu,
nixa wii guya, naluta lo gu.
15 Nel ngok ned doo lextoo re xaa
ne,
nu mod xaa nyaaw nzha,
nu mod xaa nanyenit lo nzhak xaa,
zee nyent mod gon xaaya
zee nyent mod wii xaa loya,
zee nyent mod laya lextoo xaa,
kwaane nle zee nambaret xaa lo
na,
zee nasekwent na xaa. [Is. 6:9-10]
16 ’Per byakla re gu, xaa nkano
zaalo nu nyani, nu xaa nzob nzha
nzhon re kwaan. 17 Wlipa na nii
na lo gu, zyen doo xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo
nu noka re xaa nali mzo lo Dios,
nzhekla ne re kwaan ngune gu lo,
per nangunet xaa loya; nu noka
nzhekla xaa gon xaa re kwaan
mbin gu, per nambint xaaya.
18 ’Kenzha gu zee ne gu xomod
nak kwent nabix cheen xaa nchech
nzhobxtil lo yo. 19 Lee re xaa
kwaan nzhon re wdizh kwaan
nak cheen pa nabeyy Dios, nu
nanlata yek xaa, xaa ne nak mod
nzhobxtil kwaan mla leen naz,
zee nzha Maxuu nkiib xtizh Dios
leen lextoo xaa. 20 Lee nzhobxtil
kwaan mla lo ke pa nyent zyen
yo nak kwenta re xaa nzhon
xtizh Dios, nyakdoola xaa mkayaa
xaaya. 21 Per nel nak xaa mod tub
nzhobxtil kwaan nanecht nzho
lox, kwaanzee nanyet nzo xaa lo
xtizh Dios. Nu gorna nze tub yalzi
lo xaa lo xtizh Dios nu nrenal xaa
xaa, gorzee nlaa xaa Dios. 22 Lee
nzhobxtil kwaan mla leen yag
yich nak kwenta xaa nzhon xtizh
Dios, per lee re xgab yizhyo ne
nu re kwaan nzoblazh xaa nkade
xaa. Nu rese kwaane ngin xtizh
Dios leen lextoo xaa. Kwaane
nle zee nanzaat xaa xle. 23 Per
lee nzhobxtil kwaan mla leen yo
wen nak mod xaa kwaan nzhon
xtizh Dios nu nlaya yek xaa. Nu
xaa ne nak xaa nzaa zyen doo
xle. Xaa ne nak mod tub ben
nzhobxtil kwaan tubka son nzaa
tub gayoo nzhobxtil, nu stub xaa
nak mod tub ben nzhobxtil kwaan
tubka son nzaa chongal nzhobxtil,
nu stub xaa nak mod tub ben
nzhobxtil kwaan tubka son nzaa
galbchii nzhobxtil.

Kwent nabix cheen yixbal nu nzhobxtil

24 Jesús mzaa stub kwent nabix
lo re xaa nu nzhé xaa:
—Lee na za stub kwent. Lee
pa nabeyy Dios nak mod tub xaa
nchech nzhobxtil chul lo yo. 25 Per
gorna ngot re xaa, lee tub xaa nayii
ne xaa ngwa mchech bizh cheen
yixbal leen nzhobxtil cheen xaa.
Nu gorna ngulo mchech xaaya nu
nya xaa. 26 Gorna lee nzhobxtil
ngulo mxen nu nzela dooy, zee
noka yixbal mlen leena. 27 Zee lee

re xaa nkee zhiin lo xaa nak cheen
nzhobxtil nzhéya lo xaa: “¡At ben
wen mloo be lo yo! ¿Pa mroo yixbal
kwaan mlen leena?” 28 Lee xaa nak
cheen nzhobxtil nzhé: “Tub xaa
nayii ne na mle kwaane”. Lee re
xaa nkee zhiin lo xaa mnabdizh nu
nzhé xaa: “¿Che nzhekla lu yakiib
nu yixbal?” 29 Per lee xaa nzhé:
“Laa, nayakiibt guya. Nel chelee
gu yakiib gu yixbal napaka kakiib
gu nzhobxtil. 30 Mas wen blaa gu
xen reya tubka, axta gorna top na
nzhobxtil. Zee xaal na xaa top re
yixbal, nu gorna yilo top xaa re
yixbal nu kado xaa leena zee zek
naya, nu lee nzhobxtil top xaa, zee
koo naya pa ngozhaw na re xoob
na.”

Kwent nabix cheen bizh mostas nu cheen lebadur
(Mr. 4:30-34; Lc. 13:18-21)

31 Jesús mzaa stub kwent nabix
lo xaa nu nzhé:
—Nal lee na za stub kwent lo
re gu. Lee pa nabeyy Dios nak
mod tub bizh cheen mostas kwaan
mxen tub xaa xleyo xaa. 32 Leeya
nak tub bizh chut lo rese bizh, per
gorna mlena nu ngoka tub yag, nu
lee re mbyin mdexkwaa xlaaz ma
lo re ram cheena.
33 Noka nzhé xaa:
—Lee na za stub kwent lo re
gu. Lee pa nabeyy Dios nak mod
lebadur kwaan mlo tub ngwnaa
leen chon medid arin zee yixooba.
34 Jesús ngunii re kwaane lo
re myet kwaan kwent nabix, nu
cheleeya nanakta kwent nabix
naniit xaaya. 35 Kwaane ngok zee
mbarlo kwaan nzhé xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
yilo, leezha nzhé xaa:

Kwaan kwent nabix yé na re
kwaan nzhoxlaan,
axta gorna lee Dios mdexkwaa
yizhyo. [Sal. 78:2]

Jesús nzhé xomod nak kwent cheen nzhobxtil nu yixbal

36 Jesús mlaa re myet nu mzeeb
xaa leen tub yoo. Leen yoo ba lee
re nu, xaa mseed lo xaa, mnabdizh
lo xaa:
—¿Xomod nak kwent kwaan
mzaa lu cheen nzhobxtil rop
yixbal?
37 Jesús mkeb nzhé:
—Lee xaa kwaan mchech
nzhobxtil wen nak na, Xaa Mzhin
Ngok Myet. 38 Nu lee leyo nak dub
yizhyo, lee nzhobxtil nak re xinn
Dios, Xaa Nabeyy, nu lee yixbal
nak xaa Maxuu. 39 Lee xaa nayii ne
na, xaa mgaan yixbal nak Maxuu.
Lee gorna top xaa yalgon nak axta
mbizh gwluzhtlaka gorna naab
na kwent, lee xaa topa nak re
mandad cheen Dios. 40 Snee mod
ntop xaa yixbal nu nzek xaaya lo
ki, sbaaka gak mbizh gwluzhtlaka
gorna naab na kwent. 41 Lee na,
Xaa Mzhin Ngok Myet, xaal na
mandad cheen na top xaa re xaa
kwaan nle nawent, nu re xaa nle
zee nle re wechxinn xaa kwaan
nawent. 42 Nu chep na xaa leen gor
kwaan nze doo bal, paro gonn xaa
nu kozhe leyy xaa. 43 Zee lee xaa
nali nak lo Dios la xni pa nabeyy
Xuz na, modxa nla xni mbizh.
¡Loka xaa nzob nzha, nzhaal gon
kwaane!

Kwent nabix cheen or nu cheen perla nu cheen yeez

44 ’Lee pa nabeyy Dios nak mod
zyen doo or kwaan nzholaan leen
tub lee leyo. Tub xaa nzha nu
nguzhal or ne, nu mbare xaa mlo-
laan xaaya stub welt leeka lugar
zee. Nu nyakdoola xaa nya xaa mto
xaa rese kwaan nkano xaa, zee zii
xaa leyo pa nguzhal xaa or.
45 ’Lee pa nabeyy Dios nak mod
tub xaa nzi perla kwaan non doo.
46 Gorna yizhal xaa tub kwaan chul
doo lo reya, nu nya xaa nu mto
xaa rese kwaan nkano xaa, zee zii
xaa perla kwaan chul doo kwaan
nguzhal xaa.
47 ’Noka pa nabeyy Dios nak mod
yeez, kwaan nchep xaa leen nistoo
zee zen xaa re lota mbal. 48 Gorna
lee yeez ngulo nguzhe zee mloo

xaaya naz roo nistoo, pa zob re xaa
kweey xaa mbal. Nu koo xaa ma
wen leen xchekwid xaa, lee re ma
nawent ngobi xaa. 49 Sbaaka gak
mbizh gwluzhtlaka lo yizhyo ne.
Lee re mandad cheen Dios kweey
re xaa nawent lo re xaa nali. 50 Nu
lee re xaa nawent chep xaa leen
gor ki, pa gonn xaa nu kozhe leyy
xaa.

51 Jesús mnabdizh:

—¿Che mla re kwaane yek re gu?

Lee re nu mkeb nzhé:

—Mlaya yek nu.

52 Zee lee Jesús né lo re nu:

—Gorna lee tub maestr, xaa nlu
xtizh Dios, nlabeyy xomod nak pa
nabeyy Dios, mod tub ngwzan nle
xaa, xaa nabeyy garli. Nu nzhekla
xaa luu xaa rese kwaan chul nu
rese kwaan non kwaan ngozhaw
xaa leen li xaa, re kwaan gox nu re
kwaan kub.

Jesús mzhin Nazaret
(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Gorna lee Jesús ngulo ngunii re
kwent nabix ne, zee mroo xaa baa,
54 nu mzhin xaa mer lazh xaa. Zee
mseed xaa re myet pa nkasa re be,
xaa Israel nseed be xtizh Dios. Lee
re myet ndedyall ngwii lo xaa nu
mbezh re xaa:

—¿Pa mseed xaa ne re kwaan
nzhak xaa? ¿Xomod nzho mod nle
xaa re kwaan gro ne? 55 ¡Lee xaa
ne nak xgann Che karpinter nu lee
xnaa xaa nak Mari, nu re wech
xaa nak Chag, Che, Simón nu Judas!
56 Nu leeka nee nzho re bzan xaa.
¿Pa naz nguxii xaa re kwaan nzhak
xaa?

57 Kwaanzee nanlet re xaa kas
xaa.

Per lee Jesús nzhé:

—Nik tub xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo
namkayaawent re sawlazh xaa
xaa nu re sawlizh xaa xaa.

58 Nu namlet xaa zyen kwaan gro
baa, nel namwiit re xaa ba lo xaa.

14

Xomod ngut Juan Xaa Nchubnis
(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

1 Re mbizh zee lee rey Herod,
xaa nabeyy Galilea, mbin zyen doo
kwaan kale Jesús. 2 Zee nzhé xaa lo
re xaa nkee zhiin lo xaa:

—Xaa ne nak Juan xaa mchubnis
nu mroban xaa stub welt, zee nle
xaa re kwaan gro ne.

3 Sbaa nzhé Herod nel Herodías,
xngwnaa wech xaa Lip, mle zee
mkado Herod Juan kwaan kaden,
nu mlo xaa Juan lozhyib. 4 Sbaa
mle Herod nel Juan nzhé lo Herod:

—Nawent kano lu me mod xng-
wnaa lu.

5 Zee nzhekla Herod gut Juan,
per nzheb xaa ne xaa re xaa yezh,
nel lee re xaa yezh mbezh lee Juan
nak tub xaa nzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo xaa.

6 Gorna nguxoob Herod liin zee
mle Herod tub yalni. Nu lee xchap
Herodías mzelo mkanii lo re xaa
nzhi baa, nu ngula doo Herod mod
mkanii me, 7 zee mcheroo xaa lo
me nu nzhé xaa lo me:

—Naab loka kwaan nzhekla lu lo
na, na zaaya.

8 Xnaa me nzhé lo me xana
kwaan nzhaal naab me, zee nzhé
meya lo Herod:

—Choog yek Juan Xaa Nchubnis
nu blooya leen yann nu zaaya lo
na.

9 Nales doo ngok lextoo Herod.
Per zyen doo xaa mbin lee Herod
nzhé kwaane lo me, zee nzhé
Herod lo tub xaa, zee zaa xaaya lo
me. 10 Zee mxaal xaa xaa yachoog
yek Juan leen lozhyib. 11 Zee mbe
xaa yek Juan nu mloo xaaya lo tub
yann, nu mzaa xaaya lo me, nu lee
me mzaaya lo xnaa me. 12 Mzhin
re xaa mseed lo Juan nu mbe xaa
kwerp cheen Juan zee kach xaa
xkwerp xaa. Gwluzh zeera ngwa
xaa nu ngwayé xaaya lo Jesús.

Jesús mzaa kwaan ndaw gaay mil xaa
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Gorna mbin Jesús lee Juan
ngut, zee nguxoob xaa leen tub
kano, zee ya xaa pa nyent myet.
Per ngune re myeta nu mroo re
xaa yezh nu nzenii xaa nzhake xaa
tich Jesús. 14 Zee mla Jesús leen
kano, zee mwii xaa lo zyen doo
myet nzhake tich xaa. Mles lextoo
xaa ne xaa re xaa, zee msekwen
xaa re xaa ne nzak, xaa nzhano
re xaa lo xaa. 15 Gorna nzhazhela
yizhyo lee nu, xaa mseed lo Jesús,
mbii gax lo xaa nu nzhé nu lo xaa:
—Ngulola mzhel yizhyo nu
nyent yoo nee to kwaan gaw re
be. Xaal re xaa zee yakwaan xaa
kwaan gaw xaa re yezh nzhi gax
nee.
16 Lee Jesús mkeb lo re nu né:
—Nankint nya re xaa. Zaa gu
kwaan gaw xaa.
17 Per re nu nzhé lo xaa:
—Nankanot nu kwaan zaa nu
gaw re xaa, nebse gaaya pan nu
chopaka mbal nkano nu.
18 Jesús né:
—Teno guya nee.
19 Zee nzhé Jesús lo re myet:
—Bzob gu lo yixyi wen.
Nu mzen xaa gaaya pan nu rop
mbal, nu mwii xaa naz yiba, nu
mzaa xaa dixkix lo Dios. Nu mle
rol xaa pan nu mzaa xaaya lo re
nu, xaa mseed lo xaa, zee kiiz nuya
lo re myet. 20 Rese xaa ndaw axta
paro nguzhe lextoo xaa. Nu chi-
ibchop chekwid pan byog mlake
gorna ngulo ndaw re xaaya. 21 Nu
gaay mil xaabyi nak xaa ndawa nu
namloot xaa kwent re ngwnaa nu
re madwin.

Jesús mze lo nistoo
(Mr. 6:45-56; Jn. 6:16-21)

22 Gwluzh ngulo mded kwaane,
Jesús mxaal re nu, xaa mseed lo
xaa, zee yixoob nu leen kano zee
deed nu stub ta roo nistoo. Per
lee Jesús mlakeka lo re myet axta
yilo chech xaa re xaa. 23 Gorna
ngulo mxaal xaa re myet nya, nu
lee xaa nguxoob yek yi pa wdizhno
techosa xaa Dios. Gorna ngulo
mzhel yizhyo techo xaa nzo baa.
24 Nu lee kano nzha xsaww leen
nistoo gorzee. Nu lee mbi nze naz
lo kano zee ngit doo nistoo, nu nan-
lat nis nzeno nu kano naz delant.
25 Nzhaka xnila yizhyo lee Jesús nz-
haze lo nistoo nu nyaad gax lo re
nu. 26 Gorna ngune re nu lee xaa
nzhaze lo nistoo, mbazhe nu nel
mzheb doo nu, zee nzhé nu:
—¡Besa!
27 Per Jesús nguné lo nu:
—Blo gu balor lextoo gu, nazhebt
gu, nel naya.
28 Zee lee Pér nzhé:
—Xaa Nabeyy, cheleeya luya, ble
zee noka na ze lo nistoo yal lo lu
baa.
29 Jesús nzhé lo xaa:
—Te nee.
Zee lee Pér mla leen kano nu nz-
haze xaa lo nistoo nzha lo Jesús.
30 Per gorna ngune Pér nroo doo
mbi zee mzheb doo xaa, nu nzhala
Pér naz leen nistoo. Zee mbazhe
Pér nzhé Pér:
—Xaa Nabeyy, nalaat lu la na
leen nistoo.
31 Gorzee lee Jesús mzen yaa xaa,
nu nzhé lo xaa:
—¡Chepse ngwii lu lo na!
¿Chozhiin nzho stub xgab yek lu?
32 Gorna nguxoob xaa leen kano
lee mbi mlaz. 33 Zee lee re nu, xaa
nzho leen kano mkichxub lo Jesús
nu mbill nu lo xaa, nu nzhé nu lo
xaa:
—Wlipa lu nak Xgann Dios.
34 Zee mded nu stub ta roo nistoo,
mzhin nu tub yezh kwaan le Gene-
saret. 35 Gorna ngokbeyy Jesús lo
re xaa, dubse yizhyo ba mdizh xaa
kwent cheen Jesús. Kwaanzee ngu-
laa re xaa xaa ne nzak lo Jesús.
36 Nu ngunaab re xaa lo Jesús, zee
zaa Jesús diizh gal re xaa ne cho
xab Jesús, nu re xaa mgal cho xab
Jesús nzhakwen xaa.

15

Kwaan nle zee nzo nawent myet lo Dios
(Mr. 7:1-23)

1 Tub mbizh mroo lak xaa fariseo
nu lak maestr xaa nlu xtizh Dios
naz Jerusalén, mnabdizh lo Jesús,
nu nzhé xaa:
2 —¿Chozhiin nanlet re xaa nseed
lo lu re kwaan nzhé re xey be, xaa
yilo? ¿Chozhiin nayanagt xaa gorna
nzhaw xaa modxa nzhé re xey be
yilo?
3 Jesús mnabdizh lo re xaa:
—¿Chozhiin nanlet re gu kwaan
mxaal Dios le gu, leel re cheen xey
be nle gu? 4 Nel Dios nzhé: "Kela lu
xuz lu nu xnaa lu, nu xaa nge lo xuz
o lo xnaa, bit gu xaa". [Ex. 20:12]
5 Per gu mbezh nzho mod nii gu lo
xuz gu nu lo xnaa gu: "Nagarlot
mod le na yudar rop gu, nel rese
kwaan mlake lo na mzala naya lo
Dios". 6 Nu loka xaa mbezh snee,
nanzhaalt le xaa yudar xuz xaa nu
xnaa xaa. Nu sbaaka nak re gu, re
gu nlux re kwaan mxaal Dios le gu,
nel nzhake gu tich re kwaan nzhé
re xey be. 7 ¡Gu nak xaa nkade nu
nanlet gu kwaan wen! Wen ngu-
nii Chay, xaa mzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo lee xaa yilo. Mzaa xaa
kwent cheen gu leezha nzhé xaa:
8 Lee re xaa ne nebse kwaan roo
xaa mbezh na,
per lee lextoo xaa zit doo nzo lo na.
9 Kanxlee nzholl re xaa lo na,
nel rese kwaan seed re xaa nak
kwaan mroo yek re myet.
[Is. 29:13]
10 Zee lee Jesús mrezh re myet nu
nzhé xaa lo re xaa:
—Kenzha gu kwaane nu bin
guya. 11 Nalet kwaan nzhaw myet
nle nzo nawent myet lo Dios, sinka
kwaan nroo naz leen lextoo myet
nak kwaan nle nawent nzo xaa lo
Dios.
12 Zee lee re nu, xaa mseed lo xaa,
mbii gax lo xaa nu nzhé nu:
—¿Che nanet lu lee re fariseo
nayii mbin kwaan nzhé lu?
13 Jesús mkeb né:
—Lee rese yag kwaan namxent
Xuz na, xaa nzob naz yiba, dub
loxa yiib. 14 Laa xaa ba nel syeg
xaa, nel chelee tub syeg wee leeka
sasyeg syeg ropse xaa la leen yeer.
15 Pér nzhé lo Jesús:
—Né lo nu nal, ¿xomod nak wdizh
nabix kwaan nguné lu lo nu?
16 Jesús mkeb né:
—¿Che nixa yek gu nanlata?
17 ¿Che nanlat yek gu, lee rese
kwaan nzhaw xaa nla leen xpaans
xaa, nu nrooya stuba? 18 Per lee
kwaan nroo roo xaa, nzhal mer
lextoo xaa, kwaan ba nle nawent
nzo xaa lo Dios. 19 Nel leen lextoo
xaa nzhal re xgab nawent ne:
gut xaa sa myet xaa,
zoblazh xaa chaal xaa stub ngw-
naa,
lewann xaa,
gaazh xaa kwaan nawlit tich stub
xaa,
gawyix xaa wechxinn xaa.
20 Kwaane nak kwaan nle zee
nawent nzo myet lo Dios. Per
leezha nanyanagt xaa gaw xaa,
nanlet kwaan ba nle zee nzo
nawent xaa lo Dios.

Tub me nanakt me Israel ngu-naab jabor lo Jesús
(Mr. 7:24-30)

21 Jesús mroo baa nu nzha naz
yizhyo cheen Tiro nu Sidón. 22 Nu
lee tub ngwnaa Canaán, me nzho
yizhyo ba, mbii gax lo Jesús nu
dublegan nzhé me lo Jesús:
—Me Nabeyy, lu nak xaa dii
cheen rey David, bles lextoo lu ne
lu na. Lee xchap na nded doo bid
nel nzho mbi mal lextoo mad.
23 Namkebt Jesús nik tub lan
wdizh lo me. Nu lee nu, xaa mseed
lo Jesús, mbii gax lo xaa nu nzhé nu
lo xaa:
—Guzh lo ngwnaa ba zee nya
me, nel nkee doo me rezh nzeke me
tich be.
24 Jesús né:

—¿Che nanebt lo re sawlazh be
mxaal Dios na, re xaa nak mod
mbakxiil ma mzowen?
25 Per lee ngwnaa ne mbii gax lo
xaa nu mkichxub lo xaa, nu nzhé:
—Me Nabeyy, le jabor lo na.
26 Jesús mkeb nzhé:
—Nawent kiib xaa pan lo xinn
xaa nu zaa xaaya lo mbak.
27 Lee me nzhé:
—See naka, Me Nabeyy. Per
noka nzhaw mbak re kwaan
byog kwaan nzhab lo mes cheen
xbixwann ma.
28 Zee nzhé Jesús:
—Ngwnaa, gro doo nak mod ng-
wii lu lo Dios. Gaka mod nle lu
xgab.
Nu leeka gorzee ngokwen xchap
me.

Jesús msekwen zyen doo xaa ne nzak

29 Jesús mroo baa nu mzhin xaa
roo nistoo cheen Galilea. Zee ngwa
xaa yi nu mzob xaa. 30 Zyen doo
myet nkasa lo xaa pa nzob xaa. Nu
nzheno re xaa xaa reenk, syeg, xaa
nzhak net nii, xaa muud, nu re xaa
nzak stub naz yalyizh. Ngwano re
xaa xaa lo Jesús zee msekwen Jesús
re xaa. 31 Nu lee re xaa nzhi ngwii
mdedyall doo nu nzhé xaa:
—Lee muud nzho mod
nzhadizh, nu lee xaa reenk nzho
mod nze, nu lee xaa nzhak net nii
nzho mod nze wen, nu lee syeg
ngwii.
Zee mzelo re xaa mbill lo Xdios
be.

Jesús mzaa kwaan ndaw tap mil xaa
(Mr. 8:1-10)

32 Jesús mrezh re nu, xaa mseed
lo xaa, nu né xaa lo re nu:
—Nles doo lextoo na ne na re
myet ne, nel nzhala chon mbizh
nzo re xaa kwaan be nu nyent
kwaan gaw re xaa. Nanzheklat na
xaal na re xaa garli xaa nu nazaat
na kwaan gaw xaa, nel napaka
kayaguuzh xaa naz.
33 Lee nu nzhé lo xaa:
—¿Per pa yixii nu tub lanee
kwaan gaw tub lanee myet, pa nik
tub xaa nyent?
34 Jesús mnabdizh né:
—¿Lak pan nzeno gu?
Zee nzhé nu:
—Gazh pan nu lak mbal dik.
35 Zee ngunii Jesús lo re myet zee
zob xaa lo yo. 36 Nu mzen xaa gazh
pan nu lak mbal dik nu mzaa xaa
dixkix lo Dios. Nu mlerol xaaya nu
mzaa xaaya lo re nu, xaa mseed lo
xaa. Re nu mdiiza lo re myet xaa
nzhi baa. 37 Rese xaa ndaw axta
nguzhe lextoo xaa. Nu gazh chek-
wid re kwaan byog mlake. 38 Nu
tap mil xaabyi nak re xaa ndawa
zee nu namloot nu kwent re ng-
wnaa nu re madwin. 39 Gwluzh
zeera mxaal Jesús re xaa nya nu lee
Jesús nguxoob lo tub kano nu nzha
xaa naz yezh cheen Magdala.

16

Re fariseo nu re xaa saduceo naab nseyn lo Jesús
(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

1 Re xaa fariseo nu re xaa sa-
duceo ngwa lo Jesús nu ngunaab
xaa tub nseyn yiba lo Jesús, zee luu
lee xaa nak xaa mxaal Dios. 2 Per
lee Jesús mkeb nzhé:
—Leezha naxne na xkaw yiba
nzhal mzhel yizhyo mbezh gu:
“Nalat yey”. 3 Leezha naxne na
xkaw yiba nzhal garziil, zee mbezh
gu: “Nalzhe roo mbi nu la yey”. Gu
nlabeyy re nseyn naz yiba, ¿xomod
nanlabeyyt gu re nseyn re mbizh
ne? 4 ¡Ay, nakap doo nak re gu
xaa nzho re mbizh nal, xaa nanalit
nzhak lextoo gu! Naab gu nseyn
gro doo lo na, per nyent nseyn
kwaan wii re gu lo, nebse nseyn
cheen Jonás, xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.
Nzhé xaa kwaan baa nu mroo
xaa lo re xaa.

Kwaan nlu fariseo nak kwenta lebadur
(Mr. 8:14-21)

5 Jesús kwaan re nu, xaa mseed lo
xaa, nzhaded stub ta roo nistoo nu
myenlazh re nu nge nu pan. 6 Zee
né Jesús lo re nu:
—Lijer gok gu lo lebadur cheen
re fariseo nu re xaa saduceo.
7 Zee lee re nu nzhé lo wechxinn
nu:
—Nanzenot be pan, zee sbaa né
xaa lo be.
8 Jesús mzeen kwaane zee né xaa
lo re nu:
—¿Chozhiin mbezh gu lee gu
nanzenot pan? Gu nak xaa chepse
ngwii lo Dios. 9 ¿Che seesa nanlata
yek gu? ¿Che nanselazht gu cheen
gaay pan kwaan mza na ndaw tub
gaay mil xaabyi, nu lak chekwid
kwaan byog mtop gu? 10 Nu, ¿che
nixa nanselazht gu cheen gazh
pan kwaan mza na ndaw tub tap
mil xaabyi, nu lak chekwid kwaan
byog mtop gu? 11 ¿Chozhiin nanet
gu lee na nakaniit cheen lebadur
cheen pan? Per lee kwaan ngunii
na lo gu nak: Kanap gu gu lo
lebadur cheen re fariseo nu re xaa
saduceo.
12 Zeera mlaya yek re nu, lee
Jesús nakaniit gak lijer re nu lo
lebadur cheen pan, sinka lijer gak
nu lo re kwaan nlu re fariseo nu re
xaa saduceo.

Pér nzhé lee Jesús nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy
(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

13 Gorna lee Jesús mzhin yizhyo
cheen Cesarea-Filipo, mnabdizh
xaa lo re nu, xaa mseed lo xaa, nu
né xaa lo nu:
—¿Cho né re myet nak na, Xaa
Mzhin Ngok Myet?
14 Lee nu nzhé:
—Tub naz xaa mbezh lee lu nak
Juan xaa mchubnis, stub naz xaa
mbezh lee lu nak Li, nu stub naz
xaa mbezh lee lu nak Jeremías, nu
stub naz xaa mbezh lee lu nak stub
re xaa mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa yilo, mrobanla nal.
15 Zee mnabdizh Jesús lo re nu:
—Lee re gu, ¿cho nak na nle re gu
xgab?
16 Simón Pér mkeb nzhé:
—Lu nak Xaa Mxaal Dios
Nabeyy, nak lu Xgann Dios xaa tira
mban.
17 Zee lee Jesús nzhé lo Pér:
—Byakla lu Simón Pér, xgann
Jonás. Nel nik tub myet namlut
kwaane lo lu, sinka Xuz na, xaa
nzob naz yiba, mluya lo lu. 18 Nu
nii na lo lu Pér, lee le lu nii “Ke”,
nu tich ke ne za na yidoo cheen na,
kwaan nak re xaa ngwii lo na. Nu
lee re xaa ngwii lo na le gan lo xaa
nabeyy lo re xaa ngut. 19 Nu lo lu
za na leyaw cheen pa nabeyy Dios.
Rese kwaan kado lu lo yizhyo ne,
nkadoola naz yiba; nu rese kwaan
sela lu lo yizhyo ne, mlala naz yiba.
20 Zee lee Jesús mnabeyy re nu,
zee nik tub lo nayét nu lee Jesús nak
Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

Jesús mzaa kwent xomod yet xaa
(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

21 Jesús mzelo mseed re nu, xaa
mseed lo xaa, nkin ded doo xaa
bid, nu nakayaat re xaa gol xaa,
nixa re ngwleyy xaa non, nixa re
maestr xaa nlu xtizh Dios. Nu gut
re xaa xaa, per lee mbizh yon lee
xaa roban. 22 Zee mbe Pér xaa tub
lad nu mgalno Pér xaa, nu nzhé Pér
lo xaa:
—Xaa Nabeyy, Dios nanzheklat
yet lu, nyent mod ded lu kwaan ba.
23 Per lee Jesús mzere yenn nu
nzhé xaa lo Pér:
—¡Bachii lo na Maxuu! Lu nanlet
xgab kwaan nle Dios xgab; lu nle
xgab kwenta re myet.
24 Zee lee Jesús né lo re nu, xaa
mseed lo xaa:
—Chelee tub gu nzhekla reke
tich na, laa gu rese kwaan nzhap
gu, nu rese kwaan nzho yek gu le
gu, nu gak gu kwenta tub xaa mbit
xaa lo krus, nu breke gu tich na.
25 Chelee tub xaa yet nel nreke xaa
tich na, nu nel ngula xaa re wdizh
wen cheen Dios xaa nzho naz leen
yiba, le xaa gan yalnaban cheen
xaa kwaan tira. Per lee xaa nzheb

yet kwaan na, nalet xaa gan yalna-
ban naz leen yiba. 26 ¿Cho gan le re
myet le xaa gan rese kwaan nzho
yizhyo nu yet xaa? ¿Che nzho mod
zii xaa yalnaban kwaan ndii tira?
27 Nel lee na nak Xaa Mzhin Ngok
Myet, nu yal na kwaan xni cheen
Xuz na nu kwaan re mandad cheen
xaa. Nu lo kad tub xaa za na kwaan
mle xaa gan lo yizhyo ne. 28 Wli na
nii na lo gu, nzho lak gu nzo nee
nal, nayeta axta lee na, Xaa Mzhin
Ngok Myet, yaad kwaan yalngezh
cheen pa nabeyy Dios.

17

Jesús mzhee stub mod
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

1 Xop mbizh gwluzh, Jesús mbe
Pér, Chag nu Juan wech Chag. Nu
nzha re xaa yek yi naro. 2 Zee lee
Jesús myun stub mod lo yon xaa
nu mla doo xni garlo xaa mod xni
mbizh; nu lee xab xaa begxiil doo
na mod xni. 3 Ta mlu Ches kwaan
Li kawdizh kwaan Jesús lo re xaa.
4 Zee nzhé Pér lo Jesús:

—Xaa Nabeyy. ¡Wen nzo nu nee!
Nal dexkwaa nu chon ramad: tuba
cheen lu, stuba cheen Ches nu
stuba cheen Li.

5 Gorna lee Pér kaniika lee tub
xkaw kwaan nla xni msaaw re xaa.
Nu leen xkaw mroo tub bos kwaan
nzhé:

—Xaa ne nak xgaan na, xaa nke-
doola na, xaa nyakla na ne na. Bin
gu xtizh xaa.

6 Gorna mbin re xaa mseed lo
xaa kwaane, mkichyek xaa axta lo
yo nel mzheb doo xaa. 7 Jesús mbii
lo yon xaa nu mgal cho xaa, nu
nzhé Jesús lo xaa:

—Guxche gu, nazhebt gu.

8 Nu gorna mwii yon xaa nik stub
xaa namlut lo xaa, nebse Jesús nzo
lo xaa.

9 Gorna mbare xaa naz yi Jesús
nzhé lo yon xaa:

—Nik tub lo nayét gu kwaan mlu
lo gu axta gorna lee na roban, Xaa
Mzhin Ngok Myet.

10 Zee mnabdizh yon xaa lo Jesús:

—¿Chozhiin nzhé re maestr xaa
nlu xtizh Dios, yanertlaka Li yaad?

11 Zee lee Jesús mkeb nzhé:

—Wli, lee Li yaad yilo nu lee xaa
dexkwaa reya. 12 Per lee na nii lo
gu, lee Li mbiidla per namkayaat
re myet xaa sinka mle re xaa xaa
modxa nzhekla re xaa. Seeka na,
Xaa Mzhin Ngok Myet, deed na bid
doo lo re xaa ne.

13 Zee lee yon xaa mseed lo xaa
mzeen lee xaa kazaa kwent cheen
Juan xaa mchubnis.

Jesús msekwen tub xaa mad ngu
mbi mal lextoo
(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Gorna mbare Jesús kwaan yon
xaa mseed lo xaa ngwa yek yi, zee
mzhin xaa pa nzhi re myet. Zee
mzhin tub xaa mkichxub lo Jesús,
nu nzhé xaa:

15 —Xaa Nabeyy, blesla lu ne lu
xgaan na, nel nzhib xaa yizhgutye.
Nu nded doo xaa bid loya, zyen
doo welt nla xaa lo ki nu leen nis.
16 Nguno na xaa lo re xaa kaseed
lo lu, per namlet xaa gan msekwen
xaa xaa.

17 Jesús mkeb nzhé:

—Myet xaa nakap nak, xaa
nanet wii lo Dios. ¿Axta pa gor
yiche lextoo na ne na re gu? ¿Axta
zlak mbizh nzhaal zo na lo re gu?
Teno xgann lu nee.

18 Zee lee Jesús ngunii lo mbi mal
nu mloo xaa mbi mal lextoo xaa ba.
Nu leeka gorzee ngokwen xaa.

19 Gwluzh lee re nu, xaa mseed
lo xaa, mnabdizh lo xaa tub lad pa
nzhi re nu, nu nzhé nu lo xaa:

—¿Chozhiin nyent mod ngoo nu
mbi mal ba?

20-21 Jesús né:

—Nyent mod ngoo gu mbi mal
zee, nel chepse ngwii gu lo Dios.
Wli na nii na lo gu, chol ngwii gu lo
Dios, tub chutaka lalsa na tub bizh
dik cheen mostas, nzho mod yé gu
lo yi ne: “Bachii nee nu zyaa stub
pa”, nu lee yi bachii. Rese kwaan
nzho mod gak lo gu.

Jesús mzaa kwent stub welt nen xomod yet xaa
(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Tub mbizh mkanze xaa yizhyo Galilea, Jesús né lo re nu, xaa mseed lo xaa:
—Nixa nak na Xaa Mzhin Ngok Myet, zaa xaa na lo re myet. 23 Nu gut xaa na per mbizh yon lee na roban.
Wdizh baa mbin nu, zee nales doo ngok lextoo nu.

Demi kwaan ntop xaa cheen yidoo

24 Gorna lee Jesús kwaan re nu, xaa mseed lo xaa, mzhin yezh Capernaum, lee xaa naab demi cheen yidoo, nzha nzhé lo Pér nu mnabdizh xaa nu nzhé xaa:
—¿Che nakixt xmaestr lu demi cheen yidoo?
25 Pér nzhé:
—Zgix xaaya.
Zee gorna nzha zeeb Pér leen yoo, yilo Jesús ngunii lo Pér nu nzhé:
—¿Simón, cho xgab nle lu? ¿Cho lo naab re rey yizhyo ne demi, che leeka lo re sawlazh xaaya o che lo xaa stub yezha?
26 Pér nzhé:
—Lo xaa stub yezha.
Zee Jesús nzhé:
—Kwaanzee re sawlazh xaa nanzhaalt kix nik tub gaay. 27 Per nik tub xaa nanzheklat na le na zee gak nales doo lextoo xaa, kwaanzee nii na lo lu, gwa roo nistoo nu lebi lambr kwaan nzen lu mbal. Nu mbal kwaan yilotlaka yiga lo lu, leen yenn mbal ba roo tub demi plat kwaan kix be cheen yidoo. Nu beya nu gwatix lo re xaa.

18

¿Cho xaa nak mas non?
(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

1 Tub welt nu, xaa mseed lo Jesús, mbii gax lo xaa nu nzhé nu:
—¿Cho xaa mas non pa nabeyy Dios?
2 Zee Jesús mrezh tub madwin nu mzo xaa mad xsaww lo re nu. 3 Nu né xaa:
—Wlipa na nii na lo gu, chelee gu nagakt gu kwent madwin ne nazeebt gu pa nabeyy Dios. 4 Lee xaa nonra pa nabeyy Dios, nak xaa nadoo doo nak mod madwin ne. 5 Loka cho kayaa tub madwin kwenta madwin ne nel nkela xaa na, noka nkayaa xaa na.

Tira nawent le xaa zee le stub xaa jwalt
(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

6 'Loka xana tub xaa le zee laa tub madwin na, mad ngwii lo na; mas wen kee xaa tub ke ndok yenn xaa zee, nu gobi xaa xaa leen nistoo zee yep xaa nis. 7 ¡Ay! Bid doo ded re xaa yizhyo, xaa nkiil stub xaa zee laa xaa na. Telisa nzho xaa sbaa nle, per nales doo gak re xaa sbaa nle.
8 'Kwaanzee chelee yaa lu o nii lu nle zee nle lu kwaan nawent, chooga nu blabiya zit lo lu, nel mas wen lux lu tub lad yaa lu o tub lad nii lu, ke nya dub lu lo ki kwaan tira nanyuyyt. 9 Chelee zaalo lu nle zee nle lu kwaan nawent, blooya nu blabiya zit lo lu, nel mas wen lux lu tub zaalo lu, ke nya dub lu lo ki kwaan tira nanyuyyt.

Kwent nabix cheen mbakxiil, ma mzowen
(Lc. 15:3-7)

10 'Nalet gu xgab lee re madwin ne nanont, nel wli na nii na, lee re mandad cheen re madwin ne tubka nzo kwaan Xuz na, xaa nzob naz yiba. 11 Kwaanzee lee na, Xaa Mzhin Ngok Myet, na nzhal zee kwaan na rese myet, xaa mzowen Dios lo, nu koo na xaa lo yalgut.
12 '¿Cho kwaan nzak gu? Tub xaa nkano tub yiyoo mbakxiil nu mzowen xaa tub ma. Telisa laa xaa stub tapgal nzho chiibyee ma naz wen, zee yikwaan xaa ma mzowen axta yizhal ma lo xaa. 13 Nu chelee xaa mle xaa gan nguzhal ma lo xaa, wlipa na nii na, mas nyakdoola xaa

ne xaa ma mzowen, ke stub tapgal
nzho chiibyee ma, ma namzowent.
14 Sbaaka le Xuz be, xaa nzob naz
yiba, nanzheklat xaa zowen nik
tub re madwin ne lo xaa.

Xomod le gu leezha le wech gu tub jwalt lo gu
(Lc. 17:3)

15 ’Chelee wech lu le tub kwaan
nawent lo lu, yanii lu lo techosa
xaa, nu yé lu lo xaa rese kwaan mle
xaa. Chelee xaa gon xaa xtizh lu,
zeesi wen zo rop wech gu stuba.
16 Chelee xaa nanet xaa gon xaa
xtizh lu, brezh chop xaa o chon
xaa, zee ya yon gu lo xaa, modxa
nkee lo Xkyech Dios: “Nkin chop
xaa o chon xaa nii leeka kwaan,
zee lee jwes yé wliya”. [Dt. 19:15]
17 Chelee xaa nanet xaa gon xaa
xtizh yon gu, guzh guya lo re xaa
Dios. Nu chelee xaa nanet xaa gon
xaa xtizh re xaa Dios, zee le gu
xaa mod tub xaa nanakt xaa Dios
nu mod tub xaa ntop demi kwaan
nya naz Roma. 18 Wli na nii na
lo re gu, rese kwaan kado gu lo
yizhyo ne, nkadoola naz yiba; nu
rese kwaan sela gu lo yizhyo ne,
mlala naz yiba.

19 ’Kwaane nii na lo gu: Chelee
chop gu myaan lal lo tub kwaan lo
yizhyo ne naab guya lo Xuz na, xaa
nzob naz yiba, lee xaa zaaya. 20 Nel
pa nzhi chop gu o chon gu, xaa nak
xaa na, lee na nzo xsaww lo yon gu.

Yenlazh xaa kwaan mle wechxinn xaa

21 Zee lee Pér ngwanabdizh lo
Jesús nu nzhé:

—Xaa Nabeyy, ¿lak welt yenlazh
na kwaan mle wech na lo na? ¿Che
axta gazh welta?

22 Jesús mkeb nzhé:

—Naniit na gazh welta, sinka lee
na nii, gazh welt chongal nzho chi-
iya.

23 ’Nal za na tub kwent lo gu, zee
ne gu xomod nak pa nabeyy Dios.
Tub welt ngu tub rey, xaa nzhekla
koo kwent rese kwaan nzeb xaa
lo xaa. 24 Gorna mzelo xaa mloo
xaa kwent, yilotlaka mrezh xaa tub
xaa nzeb zyen doo miyon demi lo
xaa. 25 Nu nyent mod kix xaaya
lo rey, zee lee rey nzhé: “To gu
rop xngwnaa xaa ne, nu re xinn
xaa lo stub xaa, nu noka to gu rese
kwaan nkano xaa, zee roo chep
demi kwaan kix xaa lo na”. 26 Per
lee xaa nzeb demi mkichxub lo
rey nu ngunaab tub jabor kwaan
dub lextoo xaa lo rey nu nzhé xaa:
“Blesla lu ne lu na; chuwlazh kix
na reseya lo lu. Nayét lu lee na
nakixta.” 27 Nu lee rey mlesla ne
xaa, nu msela rey xaa mod tub xaa
nik tub kwaan nanzebt.

28 ’Per gorna mroo xaa lo rey,
nu mzhaal xaa tub xaa nzeb lakse
demi lo xaa, nu mzen xaa yenn
xaa, nu msiyenn xaa xaa, nu nzhé
xaa lo xaa: “¡Bdix kwaan nzeb lu
lo na!” 29 Lee xmig xaa mkichxub
lo xaa nu ngunaab jabor kwaan
dub lextoo lo xaa nu nzhé xaa:
“Blesla lu ne lu na; chuwlazh kix
na reseya lo lu. Nayét lu lee na
nakixta.” 30 Per namzeyalt xaa, nu
mbezh xaa xaa nu mloo xaa xaa
lozhyib, axta ke kix xaa re kwaan
nzeb xaa lo xaa. 31 Kwaanzee nales
doo ngok lextoo re xaa nkee zhiin
lo rey. Nu ngwa xaa nzhé xaaya
lo rey, re kwaan mle xaa zee stub
xaa. 32 Zee lee rey mrezh xaa nu
nzhé lo xaa ba: “¡Xaa nakap doo!
Mlesla na ne na lu lo re kwaan nzeb
lu lo na sinka ngunaab lu jabor lo
na. 33 Leeka medid kwaan mlesla
na ngune na lu, leeka medid ba
nzhaal lesla lu ne lu wechxinn lu.”
34 Zee nayii doo rey lo xaa nu zee
mloo rey xaa lozhyib, nu nzhé rey
lo xaa nkanap roo lozhyib, zee teed
doo xaa xaa bid, axta paro yilo kix
xaa rese kwaan nzeb xaa.

35 Zee Jesús nzhé:

—Sbaa le Xuz na, xaa nzob naz
yiba re gu, chelee kad tub gu
nayenlazht gu rese kwaan mle
wechxinn gu lo gu.

19

Jesús né nawent laa xaa sa xaa
(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

1 Gorna lee Jesús ngulo ngunii re
wdizh ne, mroo xaa yizhyo Galilea
nu nzha xaa naz yizhyo cheen
Judea stub ta roo yuu Jordán. 2 Nu
zyen doo myet nzhake tich xaa
nu msekwen xaa re xaa ne nzak.
3 Zee lee lak xaa fariseo mbii gax
lo Jesús, nu mnabdizh xaa lo Jesús,
nel nzhekla xaa kwaan xaa mod
zee gaazh xaa tub kwaan tich Jesús,
nu nzhé xaa lo Jesús:

—¿Che nzho mod laa tub xaabyi
xngwnaa xaa chelee me mle me
tub kwaan sbaasa lo xaa?

4 Lee Jesús mkeb nzhé:

—¿Che zer lab gu kwaan nzhé
Xkyech Dios, leezha mdexk-
waa Dios yizhyo, tubka ngwnaa
nu tubka xaabyi mchaal Dios?
5 “Kwaanzee lee xaabyi roo lo xuz
xaa nu lo xnaa xaa nu chelya rop sa
xaa, zee rop xaa gak tubka kwerp”.
[Gn. 2:24] 6 Kwaanzee nanaktra
xaa chop sinka tubka myet nak rop
xaa. Kwaanzee nyent mod lux rop
sa xaa yalnchelya nel mchaal Dios
ropse xaa.

7 Zee mnabdizh re xaa lo xaa nu
nzhé xaa:

—¿Chozhiin lee Ches nzhé nzho
mod laa xaabyi xngwnaa xaa,
nebse zaa xaa tub yech kwaan yé
mtexonn xaa me?

8 Zee Jesús nzhé:

—Ches né kwaan ba lo gu, tant
ned doo gu, per yilo nanakta sbaa.
9 Loka cho xaa nlaa xngwnaa, me
namchaalt nik stub xaabyi, nu ka
xaa stub ngwnaa, nle xaa tub jwalt
gro doo.

10 Zee nzhé re nu lo xaa:

—Cheleeya sbaa nak kwent
cheen xaabyi kwaan sa xaa, mas
wen nakat xaa ngwnaa.

11 Jesús mkeb né:

—Naret xaa nzho mod le
kwaane, sinka nebse xaa nakladi-
izh leya. 12 Nzho xaa nankat
ngwnaa nel sbaa ngol xaa, nu
nzho zlak xaa nankat ngwnaa nel
myet mle zee nayot yek xaa ka xaa
ngwnaa, nu nzho zlak xaa nankat
ngwnaa nel nzhekla xaa kee xaa
zhiin kwent cheen pa nabeyy Dios.
Xaa nzhaal yizo kwaane yizoya.

Jesús mkayaa re madwin
(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

13 Nzhano xaa lak madwin lo
Jesús zee zhib Jesús yaa Jesús
yek mad zee naab xaa lo Dios
kwent cheen mad. Per lee re nu,
xaa mseed lo xaa, mgalno re xaa
nzheno mad. 14 Per lee Jesús né:

—Nayiit gu lo re madwin, laa gu
yiid re madwin lo na, nel lee pa
nabeyy Dios nak cheen re xaa nak
kwenta re madwin ne.

15 Nu mzhib xaa yaa xaa yek
mad.

Zee mroo xaa baa.

Tub xaa rik ngunii lo Jesús
(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

16 Lee tub xaa ngwanabdizh lo
Jesús, nzhé xaa lo Jesús:

—Maestr, ¿cho kwaan wen le na
zee nzho mod le na gan yalnaban
kwaan tira?

17 Jesús mkeb lo xaa nzhé:

—¿Chozhiin mnabdizh lu lo na
cho kwaan nak kwaan wen? Nik
tub xaa wen nyent, nebse Dios nak
xaa wen. Per chelee lu nzhekla
lu le lu gan yalnaban kwaan tira,
blozhaw re wdizh kwaan né Dios.

18 —¿Xanaya? —nzhé xaa.

Zee lee Jesús nzhé:

—Naguta lu sa myet lu,
nazoblazht lu kano lu stub ngw-
naa,
nalewannt lu,
nagaazht lu tub kwaan nawlit tich
sa myet lu,
19 nazeret lu diizh lo xuz lu nu lo
xnaa lu,
nu kela lu sa myet lu modxa nkela
lu lu.

20 Lee xaa mad nzhé lo Jesús:

—Rese kwaane kale na dubse
nzexen na. ¿Cho kwaan mas nzho
jwalt le na?

21 Jesús nzhé:

—Chelee lu nzhekla lu gak lu
nali, zyaa nu bto rese kwaan nkano
lu nu bzaaya lo prob, zee gap lu
zyen doo kwaan naz leen yiba, nu
breke tich na.
22 Gorna mbin xaa mad sbaa
nzhé Jesús lo xaa, nales doo ngok
lextoo xaa nel zyen doo kwaan
nzhap xaa nu nya xaa.
23 Zee lee Jesús né lo re nu:
—¡Nagan doo zeeb tub xaa rik naz
leen yiba, pa nabeyy Dios! 24 Stub
welt nii na lo gu, mas nanagant
zeeb tub kamey leen yeer cheen
tub aguj, ke tub xaa rik le gan zeeb
naz leen yiba.
25 Nu gorna mbin nu kwaane, nu
nzhé nu:
—¿Cho le gan nya leen yiba chol
sbaa naka?
26 Jesús mwii lo nu, nu né lo nu:
—Lo re myet yizhyo ne nyent
moda, per Dios rese kwaan nzho
mod le Dios.
27 Zee lee Pér nzhé:
—¡Wii lo rese nu, rese kwaan
mlaa nu, nu mreke nu tich lu! ¿Cho
kwaan le nu gan?
28 Jesús nzhé:
—Wlipa na nii na lo gu, gorna lee
na, Xaa Mzhin Ngok Myet, zoob na
nabeey na lo xni cheen na, noka
re gu, xaa nzeke tich na, zob naab
kwent lo re chiibchop dii cheen be.
29 Wlipa kwaane, loka cho xaa laa
li, laa wech, laa bzan nu bal, laa
xuz, laa xnaa, laa xinn, laa xleyo,
nel nzhekla xaa zaa xaa kwent
cheen na, zkayaa xaaya tub gayoo
welt mas nu kayaa xaa yalnaban
kwaan tira. 30 Mbizh zee, xaa
kwaan non nal nagaknontra zee;
nu xaa kwaan nanont nal gak non
zee.

20

Kwent nabix cheen re xaa nkee zhiin lo yag ub

1 ’Nal za na tub kwent zee ne gu
xomod nak pa nabeyy Dios. Leeya
nak mod tub fink pa nabeyy tub
xaa. Mroo xaa garziil doo nzhak-
waan xaa mos kee zhiin fink cheen
xaa. 2 Myaan xaa kix xaa ka xaa
tub lal demi kwaan nle xaa gan
kee xaa zhiin tub mbizh, nu mxaal
xaa re xaa zee kee xaa zhiin fink
cheen xaa. 3 Nzekela mbizh mroo
xaa nak cheen fink nzhakwaan xaa
stub naz xaa kee zhiin lo xaa, nu
ngune xaa lo stub naz xaa sbaasa
nzo lo xbi. 4 Nu nzhé xaa lo re xaa:
“Gwa gu, kee gu zhiin fink cheen na
zee kix na kwaan nzhaal le gu gan”.
Zee ngwa re xaa ba. 5 Nu rolta
mbizh mroo xaa ngwakwaan xaa
stub naz xaa, nu noka nzhazhela
yizhyo mroo xaa stuba. 6 Nu stub
chutaka nzob mbizh mroo ngwa
xaa lo xbi stuba, zee ngune lo stub
naz xaa sbaasa nzhi. Zee mnab-
dizh xaa lo xaa nu nzhé xaa lo xaa:
“¿Chozhiin zheta nzhi re gu nee nu
nankeet gu zhiin?” 7 Zee nzhé re
xaa: “Nel nyent cho xaa ree nu kee
nu zhiin”. Zee nzhé xaa: “Chaa ya
be zee kee gu zhiin fink cheen na”.

8 ’Gorna ngulo mzhel yizhyo,
lee xaa nak cheen fink mnabeyy
enkargad cheen xaa, nu nzhé xaa
lo xaa: “Brezh rese xaa mkee zhiin
nu bdix ka re xaa, nu bzelo kwaan
re xaa mkee zhiin gwluzhtlaka”.
9 Zee mzhin re xaa mzeeb mkee
zhiin leezha mzob stub chutaka
mbizh nu lal mle xaa gan kwaan
re xaa mkee dub zhe. 10 Gwluzh
gorna mzelo xaa mdix xaa lo re
xaa mzeeb yilotlaka, re xaa ne mle
xgab mlera xaa gan grora demi,
per kad tub xaa mle gan lal kwaan
nle xaa gan nkee xaa zhiin tub
mbizh. 11 Gorna ngulo ngox mka
re xaa, mzelo xaa mdildiizh xaaya
kwaan xaa nabeyy fink. 12 Nzhé
re xaa: “Re xaa mzhin gwluzhtlaka
tub goraka mkee xaa zhiin. Lee
re nu dubse zhe mkee nu zhiin,
nu nla doo neey mded doo nu bid,
nu lal mdix lu mka nu kwaan re
xaa ba.” 13 Per lee xaa nak cheen
fink nzhé lo re xaa: “Mig, nik tub
kwaan nawent nakalet na lo gu.
¿Che namyaant be paro kix na ka

gu tub mbizh? 14 Kwaanzee wen
gok lextoo gu kwaan ngox mka gu
nu zyaa gu, nel chelee na nzhekla
na kix na lal ka gu kwaan re xaa
mzeeb gwluzhtlaka, 15 nkano na
derech le na kwaan nzhekla na
kwaan xdemi na." 16 Kwaanzee
lee xaa gwluzhtlaka gak xaa yilot-
laka, nu lee xaa yilotlaka gak xaa
gwluzhtlaka.

Myon welt mzaa Jesús kwent xo-
mod yet xaa
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Jesús mzen naz nzha xaa naz
Jerusalén, zee mbe Jesús re chiib-
chop nu, xaa mseed lo xaa tub lad,
nu né xaa lo nu:
18 —Nal ne re gu, lee re be ya
naz Jerusalén, pa zaa xaa na, Xaa
Mzhin Ngok Myet, lo re ngwleyy
non nu lo re maestr xaa nlu xtizh
Dios, nu yé re xaa ne nzhaal yet na.
19 Zee zaa xaa na lo re xaa nanakt
xaa Israel, nu xizhno re xaa na nu
zaa re xaaya yenn na kwaan tub le
yed, nu kee xaa na lo krus, nu yet
na. Per lee mbizh yon lee na roban
stub welt.

Xnaa Chag nu Juan ngunaab ja-
bor lo Jesús
(Mr. 10:35-45)

20 Nu nzha xngwnaa Zebedeo
kwaan rop xgann me Chag nu
Juan, nu mkichxub me lo Jesús, nu
ngunaab me jabor lo xaa. 21 Lee
Jesús mnabdizh cho jabor nzhekla
me.
Lee me nzhé:
—Gorna nabeyy lu, nzhekla na
lee tub xgaan na zob lad li lo lu nu
stub mad zob lad rebes lo lu.
22 Jesús nzhé lo rop xaa:
—Nanet gu cho kwaan naab gu.
¿Che zye gu ded gu bid kwaan
merla deed na?
Lee rop xaa nzhé:
—Nzho moda.
23 Jesús nzhé:
—Mbay. Ded gu bid kwentaxa
deed na bid. Per nyent mod zoob
na gu lad li lo na nu lad rebes lo
na, nel naleet na za kwaan zee.
Kwaanzee zaa Xuz na lo re xaa
naklakwent kayaaya.
24 Leezha mbin xchii nu, xaa
mseed lo Jesús kwaane, zee nayii
nu ne nu Juan rop Chag. 25 Per
Jesús mrezh re nu, nu né lo nu:
—Ne wen gu, lee re xaa nabeyy
yizhyo ne, nabeyy doo xaa re xaa
nzhi lo xaa, nu seeka re xaa non
nabeyy doo xaa re xaa xaa. 26 Per
lo re gu nagakta sbaa, sinka rebes
gaka. Loka cho nzhekla gak non lo
re gu, xaa zee gak xmos gu. 27 Nu
loka cho nzhekla nabeyy lo re gu,
xaa zee gak xaa le xchiin lo re
gu. 28 Nel na nak Xaa Mzhin Ngok
Myet, nu nanzhalt na zee le xchiin
re xaa lo na, sinka lee na nzhal zee
le xchinn lo rese myet, nu yet na
zee zii na zyen doo xaa lo yalgut nu
za na yalnaban cheen xaa kwaan
tira.

Jesús msekwen chop syeg
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

29 Gorna mroo Jesús kwaan re
nu, xaa mseed lo xaa, yezh Jeri-
có, zyen doo myet mreke tich re
nu Jesús. 30 Nu baa nzob chop
syeg roo naz, gorna mbin xaa lee
Jesús nzhaded, dublegan mrazhe
rop xaa nu nzhé xaa:
—Xaa Nabeyy, lu nak xaa dii
cheen rey David, bles lextoo lu ne
lu nu.
31 Zee lee re myet nayii lo rop xaa
zee, zee nakeet xaa tant bi. Per mas
nkee rop xaa bi, nu mbezh xaa:
—Xaa Nabeyy, lu nak xaa dii
cheen rey David, bles lextoo lu ne
lu nu.
32 Zee lee Jesús mlaz leen naz, nu
mrezh xaa xaa, zee nabdizh xaa lo
xaa, nzhé xaa:
—Guné nen cho kwaan nzhekla
gu le na lo gu.
33 Zee lee rop xaa nzhé:
—Xaa Nabeyy, nzhekla nu yani
lo nu.
34 Mles lextoo Jesús ne rop xaa
ne, zee mgal Jesús zaalo rop xaa
nanyanit zaalo. Nu leeka gorzee

lee zaalo xaa nguni, nu mreke xaa
tich Jesús.

21

Jesús mzeeb leen yezh Jerusalén
(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Gorna lee Jesús merla mzhin
gax yezh Jerusalén, mzhin xaa
yezh Betfagé naz yi le Olib, Jesús
mxaal chop nu, xaa mseed lo xaa,
2 nu né xaa lo nu:
—Gwa gu yezh kwaan nlu lo be
nee. Baa yizhal gu tub burr ma
nkadoo rop xinn. Xek gu ma nu
yaadno gu ma nee. 3 Nu chelee tub
xaa nii lo gu, yé gu lo xaa: "Xaa
Nabeyy nkin ma, nal bare nu yiid-
laa nu ma".
4 Kwaane ngok zee mbarlo re
kwaan nzhé Dios lo xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
yilo, leezha nzhé xaa:
5 Guzh gu lo re xaa Sión:
"Wii, lee Rey cheen gu, xaa nadoo
nak,
nze nzob tich tub burr yeen, xinn
tub ma nkee zhiin". [Zac.
9:9]
6 Zee lee rop xaa mseed lo Jesús
mle kwaan nzhé Jesús lo xaa. 7 Mbe
xaa burr gox nu xinn ma, nu mzhib
xaa ler tich ma yeen, zee mzob
Jesús tich ma. 8 Nzhi zyen doo myet
baa, rol xaa mbek xab leen naz,
nu zrol xaa mchoog ram yag nu
mbek xaaya leen naz. 9 Nu re xaa
nzha delant nu re xaa nzeke tras
mbazhe re xaa, mbezh xaa:
—¡Chul xaa nak nze dii cheen rey
David! ¡Gool be lo xaa nze kwaan
yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy!
¡Wen nak Dios, xaa nzob naz yiba!
10 Gorna lee Jesús mzeeb leen
yezh Jerusalén, rese xaa yezh
mle doo xgab nu mnabdizh lo re
wechxinn xaa, nu nzhé xaa:
—¿Cho xaa xaa ne?
11 Lee re myet mkeb nzhé:
—Xaa ne nak Jesús, xaa nzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo xaa, nu
nze xaa yezh Nazaret cheen yizhyo
Galilea.

Jesús mtexonn re myet xaa kato kwaan lach roo yidoo
(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Gorna mzhin Jesús yezh
Jerusalén, mzeeb xaa leen lach
roo yidoo, nu mzelo xaa mloo xaa
re xaa kato nu re xaa kazi. Nu
mtexche xaa xmes re xaa kachee
demi, nu mtexche xaa yagxil cheen
re xaa kato palom. 13 Nu nzhé xaa:
—Nkeela lo Xkyech Dios nii: "Li
na nak yoo pa wdizhno rese xaa
stub yezh na", [Jer. 7:11; Is. 56:7]
per gu mleya kwenta tub pa nzho
wann.
14 Lo lach roo yidoo ngwa re syeg
lo Jesús, nu re xaa reenk, Jesús
msekwen re xaa. 15 Gorna lee re
ngwleyy non nu re maestr, xaa
nlu xtizh Dios ngune re kwaan
gro kwaan mle Jesús, nu mbin xaa
nzhé re madwin naz roo yidoo:
"¡Chul nak xaa nze dii cheen rey
David!", zee mas nayii doo re ngw-
leyy nu re maestr. 16 Zee nzhé re
xaa lo Jesús:
—¿Che nanzhont lu re kwaan né
re madwin ne lo lu?
Jesús nkeb nzhé:
—Aja, nzhon naya. ¿Per che zer
lab gu Xkyech Dios kwaan nzhé
kwaane: "Mle lu zee re madwin
gool chul lo lu, nu noka axta re
madoo, mad nkeeka laz xnaa, gool
lo lu"? [Sal. 8:3]
17 Zee namlaztra Jesús baa nu
nya xaa naz yezh Betania pa mlaz
xaa dubse yaal.

Jesús mxobde lo yag ig
(Mr. 11:12-14, 20-26)

18 Stub mbizh gorna mbare Jesús
naz Jerusalén stub welt, ngok
nlaan xaa. 19 Ngune xaa lo tub yag
ig kwaan nzo roo naz, nu mbii xaa
gax loya, per nyent ig loya nebse
lag nzeb loya. Zee nzhé xaa lo yag
ig:

—Nik stub welt nabaretra lu zaa lu xle.

Nu leeka gorzee mbizh yag ig. 20 Gorna ne nu re kwaane mdedyall nu, nu mnabdizh nu lo Jesús:

—¿Xomod mbizh yag ig leeka nal?

21 Jesús mkeb né:

—Wlipa na kwaan nii na lo gu, chelee gu tubka ngwii gu lo Dios nu nagakt chop yek gu, nzho mod le gu kwaane nu axta noka yé gu lo yi ne: “Bachii nee nu bla axta leen nistoo”, nu leeya gak. 22 Rese kwaan naab gu lo Dios, Dios zaaya lo gu nu nela gu lee gu kayaaya.

Cho mzaa yalnabeyy lo Jesús
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Nu gorna mzeeb Jesús lach roo yidoo kaseed xaa re myet, zee ngwa re ngwleyy non nu re xaa gol lo Jesús nu mnabdizh xaa, zee nzhé re xaa:

—¿Cho mzaa diizh le lu re kwaane? ¿Nu cho yalnabeyy nkano lu le lu re kwaane?

24 Jesús mkeb nzhé:

—Noka na, nabdizh tub kwaan lo re gu. Chelee re gu keb yalnabdizh cheen na, zee nii na lo gu cho mzaa diizh le na re kwaane. 25 ¿Cho mxaal Juan, xaa mchubnis re myet? ¿Che Dios mxaal xaa o re myet mxaal xaa? ¡Keb gu lo na nal!

Nu lee re xaa mzelo mkediizh kwaan re wechxinn xaa nu nzhé xaa:

—Chelee be yé be lo xaa: “Dios mxaal xaa”, zee né xaa lo be: “¿Chozhiin nambint gu xtizh xaa?” 26 Per chelee be yé be: “Re myet mxaal xaa...”, per nyent mod yé be sbaa nel nzheb be ne be re myet, nel lee re myet ne lee Juan nak tub xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa.

27 Zee mkeb xaa lo Jesús nzhé xaa:

—Nanet nu cho xaa mxaal Juan.

Zee lee Jesús mkeb nzhé:

—Nixa na naniit lo gu cho mzaa diizh nle na re kwaane.

Wdizh nabix cheen chop xgann xaa

28 Nu nzhé Jesús:

—Nal za na stub kwent lo gu, zee ne gu cho kwaan nle gu xgab lo kwaane. Tub xaa nkano chop xgann, nu lo xaa yilo nzhé xaa: “Gwayaan lo yo”. 29 Lee xaa mkeb nzhé: “Nayat na”. Per gwluzh mchee xaa xgab cheen xaa zee ngwa xaa. 30 Lee xuz xaa ngunii lo xgann xaa, xaa gwluzh, nu sbaaka nzhé xaa mod nzhé xaa lo xaa yilo. Zee nzhé xgann xaa: “Mbay, nal ya na”. Per nangwat xaa. 31 ¿Xana rop xaa mle kwaan nzhé xuz xaa?

—Xaa yiloya —nzhé re xaa.

Nu zee lee Jesús nzhé:

—Wlipa na nii na lo gu, xaa ntop demi kwaan nya naz Roma, nu re ngwnaa me nto cho, yilotlaka zeeb pa nabeyy Dios lo re gu. 32 Nel Juan mbiid lo re gu nu mseed xaa gu naz nali cheen Dios, per nambint gu xtizh xaa; leel re xaa naab demi kwaan nya naz Roma, nu re ngwnaa me nto cho mbin xtizh xaa. Per nixa ngune gu re kwaan ba nu nanglaat gu naletra gu kwaan nawent nu nangwiit gu lo Dios.

Kwent cheen xaa nawent, xaa kanachii yag ub
(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

33 ’Kenzha gu stub kwent nabix kwaan za na: Tub welt ngu tub xaabyi, xaa mxeen yag ub dubse xleyo. Nu msaaw xaa dub welta kwaan ke. Nu mdexkwaa xaa tub pa sii xaa ub, nu mdexkwaa xaa tub yoo naro doo pa nlu dubse xleyo xaa lo xaa. Nu mzaa xaaya kompani lo stub xaa zee nachii xaaya, nu mroo xaa nzha xaa zit. 34 Mzhin mbizh top xaa ub, zee mxaal xaa re xmos xaa nzha lo xaa kanachii xkag ub xaa, zee lerol xaa re ub kwaan top xaa ba. 35 Per lee re xaa kanachii yag ub mzen re xaa, rol xaa mzaa golp xaa, nu zrol xaa mbit xaa, nu zrol xaa mzaake xaa. 36 Lee xaa nak cheena mbare mxaal xaa masra zyen xmos xaa,

nu lee re xaa kanachiiya mle xaa
modxa mle xaa re xaa ngwa yilo.
37 ’Gwluzhtlaka zee mxaal xaa
mer xgann xaa, mle xaa xgab nzhé
xaa: “A, xgaan na si gon re xaa
xtizh. Nalisa ngu yek xaa.” 38 Per
gorna ngune re xaa lo xgann xaa
nak cheen fink, nu nzhé xaa lo re
wechxinn xaa: “Xaa ne nak xaa
lake reya lo. Nal ne xa gut be xaa,
zee lakeya lo re be zee gaka xcheen
be.” 39 Zee mzen xaa xaa nu mloo
xaa xaa tub lad pa nzhaan xaa zee
mbit xaa xaa.
40 ’Lee nal gorna ya xaa nak
cheen fink, ¿cho kwaan nzak gu?
¿Cho kwaan le xaa nak cheen fink
kwaan re xaa mkeeya kompani?
41 Mkeb re xaa nzhé:
—Gut xaa xaa, nu nalestra lextoo
xaa ne xaa re xaa, nu zaa xaa xleyo
xaa lo stub naz xaa, xaa zaa rol xle
cheena gorna yilo zaaya.
42 Nu zee nzhé Jesús lo re xaa:
—¿Che zer lab gu Xkyech Dios pa
nii:
“Lee ke kwaan mlebi re xaa nza
yoo tub lad,
leeya gak tub ke mas kwaan chul
doo zob xaa naz skin yoo?
Lee Dios, Xaa Nabeyy be mle
kwaane;
nu ndedyall doo be ne beya.” [Sal.
118:22-23]
43 Kwaanzee nii na lo re gu: Kiib
Dios pa nabeyy Dios lo gu, nu
zaa xaaya lo stub yezh kwaan zaa
xle cheen pa nabeyy Dios, gorna
nzhaal zaa xaaya. 44 Xaa ral ke ne
nii tira yech xaa; nu chelee ke ne la
yek tub xaa, yidese leya xaa.
45 Re xaa fariseo nu re maestr
xaa nlu xtizh Dios mzeen re xaa
lee kwent nabix kwaan ngunii
Jesús nlu nen xomod nle re xaa.
46 Kwaanzee nzhekla re xaa zen
Jesús leeka gorzee, per nzheb re
xaa ne re myet, nel lee re myet
mbezh lee Jesús nak xaa nzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo xaa.

22

Kwent nabix cheen jondang
(Lc. 14:15-24)

1 Jesús mzelo mzaa kwent nabix
lo re xaa, nu nzhé xaa:
2 —Nal za na tub kwent. Lee pa
nabeyy Dios nak mod tub rey xaa
mle yalni cheen yalnchelya cheen
xgann xaa. 3 Nu mxaal xaa re xmos
xaa yichezh re xaa nakladiizh yiid
lo yalni, per nanet re xaa yiid.
4 Mbare xaa mxaal stub naz xmos
xaa, nu nzhé xaa lo xaa: “Gwa
gu nu guzh gu lo re xaa nakladi-
izh yiid lo yalni, listla na, ngulola
mbit na re xngoon na nu noka re
ma msechaa na, ngulola mdexk-
waa na rese kwaan gaw re xaa yiid
lo yalni, zee nzhaal yiid re xaa lo
yalni”. 5 Per lee re xaa nakladi-
izh yiid lo yalni namlet kas. Tub
xaa nzha wii lo xleyo, stub xaa
nzhale xnegos. 6 Nu lee stub re xaa
ne mzen xmos rey nu mzaa xaaya
yenn xaa nu mbit xaa xaa. 7 Zee lee
rey nayii doo, nu mnabeyy xaa re
xsoldad xaa zee yiyut re xaa mbit
re xmos xaa, nu yizek xaa yezh
cheen re xaa ba. 8 Zee nzhé xaa
lo re xmos xaa: “Rese kwaan nzhi
listla gaw re xaa lo jondang, per lee
re xaa nakladiizh yiid nanzhaalt
yiid xaa. 9 Gwa gu leen naz nu
brezh gu rese xaa nzo leen naz zee
yiid xaa lo jondang.” 10 Lee re mos
mroo nu nzha, nu mrezh xaa rese
xaa, xaa wen nu xaa nawent, zeesi
nguzhe re myet leen yoo.
11 ’Gorna lee rey mzeeb leen yoo
mwii lo re xaa, zee mwii xaa lo
tub xaa nanakt ler kwaan nzhak
re xaa nya jondang. 12 Zee nzhé
xaa lo xaa: “Mig, ¿xomod mzeeb lu
nee nu nanakt lu ler kwaan nak
re xaa nya pa nchelya xaa?” Per
lee xaa namkebt nik tub lan wdizh.
13 Zee lee rey nzhé lo re xmos xaa:
“Bkado nii xaa nu yaa xaa, nu blebi
gu xaa lo yalnakaw, pa gonn xaa
nu kozhe leyy xaa”. 14 Nel zyen doo
xaa mrezh Dios per nazyent xaa
mleey xaa.

Yalnabdizh che nkin kix xaa demi lo César
(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15 Gwluzh lo kwaane, lee re xaa fariseo ngwa nu myaan re xaa zee yé Jesús tub kwaan nawent lo xaa, zee nzho mod gaazh xaa tub kwaan tich Jesús. 16 Zee mxaal xaa lak xaa mseed lo xaa kwaan lak xaa Herod, zee yé re xaa:

—Maestr, ne nu wli kwaan nii lu, nu wlipa nlu lu modxa nzhekla Dios, nu nanlet lu kwaan nzhé re myet, nel nanzhebt lu nii lu kwaan wli lo re xaa non. 17 Kwaanzee gunė, nen xomod le nu kwaane: ¿Che nzhaal kix nu lo xaa kwaan ntop demi kwaan nya naz Roma o nanzhaalt kix nuya?

18 Jesús ngunela lee re xaa nzhekla zen xaa tub tramp, nel nawent nzhak lextoo xaa, zee nzhé xaa:

—¡Gu nak xaa nkade nu nanlet gu kwaan wen! ¿Chozhiin nzhekla gu zen gu na tub tramp? 19 Blu gu tub demi kwaan naab César lo gu lo na.

Zee mlu xaa tub demi lo xaa. 20 Nu lee Jesús mnabdizh:

—¿Cho yek nkee loya nu cho le nkee xana?

21 Re xaa mkeb nzhé:

—Cheen César, xaa nabeyy Roma.

Zee lee Jesús nzhé:

—Mbay. Zaa gu lo César kwaan nak xcheen César, nu bzaa gu lo Dios kwaan nak xcheen Dios.

22 Gorna mbin re xaa kwaane mdedyall xaa, nu mlaa re xaa xaa nu nya re xaa.

Jesús mlu lee re xaa ngut roban
(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Leeka mbizh zee lee lak xaa saduceo ngwasewii lo Jesús. Lee re xaa saduceo mbezh nyent mod roban re myet xaa ngut, kwaanzee ngwa xaa lo Jesús nu mnabdizh xaa lo xaa:

24 —Maestr, Ches mkee lo Xkyech Dios nzhé: “Chelee tub xaabyi, xaa mchelya ngut nu nik tub xinn xaa namlaat xaa, zee lee wech xaa nzhaal chelya kwaan xngwnaa xaa ngut, zee kano xngwnaa xaa mad, zee naluxt dii cheen wech xaa”. [Dt. 25:5] 25 Tub welt gazh wech xaa. Lee xaa yilotlaka mchelya, ta ngut xaa. Nu nik tub xinn xaa namlaat xaa. 26 Seeka mded wech xaa xaa rop, mod xaa yilo; nu seeka ngok kwaan wech xaa, xaa yon; nu seeka ngok axta ngulo nguxoob gazh wech xaa. 27 Gwluzh ngulo ngut re xaa noka ngwnaa ngut. 28 Kwaanzee chol roban re xaa, ¿xana xaa gak xmbyi me, nel yizasa gazh wech xaa mka me?

29 Jesús mkeb lo xaa nzhé:

—¡Tira nguyo gu! Nanlata re kwaan nkee lo Xkyech Dios yek gu, nixa nanlabeyyt gu re kwaan nzho mod le Dios. 30 Gorna lee re xaa ngut roban, re xaabyi nu re ngwnaa nachelyatra xaa, nel gak xaa mod re mandad cheen Dios, re xaa nzhi yiba. 31 Nal nii na lo gu, wli roban re xaa ngut. ¿Che zer lab gu mer kwaan nzhé Dios: 32 “Lee na nak Dios cheen Abraham, Dios cheen Chak, Dios cheen Kob”? [Ex. 3:6] ¡Nu Dios nanakt Dios cheen re xaa ngut, lee Dios nak Dios cheen re xaa mban!

33 Gorna mbin re myet kwaane, mdedyall doo xaa mbin xaa kwaan mlu Jesús.

Wdizh kwaan mas non
(Mr. 12:28-34)

34 Nu gorna mbin re fariseo lee Jesús msaaw roo re xaa saduceo zee mzhaal re xaa tubka. 35 Nu nel nzhekla xaa zen xaa Jesús kwaan tub tramp, zee lee tub maestr xaa nlu xtizh Dios, xaa nze kwaan re xaa, mnabdizh lo Jesús:

36 —¿Xana kwaan mkee Ches nak mas kwaan non lo rese kwaan mnabeyy Dios le be?

37 Jesús nzhé:

—“Nzhaal kela lu Xdios lu kwaan dub lextoo lu, nu kwaan dub yalnaban cheen lu, nu kwaan dub yek lu.” [Dt. 6:5] 38 Kwaane nak kwaan mas non lo rese wdizh. 39 Nu lee

stuba nak mer lal kwaan kwaane:
“Nzhaal kela lu wechxinn lu kwen-
taxa nkela lu lu”. [Lv. 19:18]
40 Chop wdizh ne nak kwaan nzelo
xan rese ley nu re kwaan nzhé re
xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios
lo lee xaa yilo.

¿Cho lo dii nak Xaa Xaal Dios Nabeyy?
(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Leeka gorzee lee re xaa
fariseo, seetaka nzhi. 42 Nu lee
Jesús mnabdizh lo re xaa nu nzhé
xaa:
—¿Cho kwaan nle gu xgab cheen
Xaa Xaal Dios Nabeyy? ¿Cho dii
yaad xaa?
Re xaa mkeb nzhé:
—Dii cheen David.
43 Jesús mkeb nzhé:
—¿Xomod mlole David Xaa Xaal
Dios Nabeyy: “Xaa Nabeyy lo na”,
leezha ngunii xaa kwaan Mbi Na-
ban cheen Dios? Nel David mkee:
44 Dios, Xaa Nabeyy rese kwaan,
nzhé lo Xaa Nabeyy lo na:
“Zob lad li lo na,
axtaka chezhin na rese xaa nayii
ne lu zee kichxub xaa lo lu,
nu zee gak xaa mod tub kwaan
zhib lu nii lu tich”. [Sal.
110:1]
45 ¿Xomod nzho mod yaad xaa dii
cheen David nu leeka David mlole
xaa: “Xaa Nabeyy lo na”?
46 Nik tub xaa nyent mod keb nik
stub lan wdizh lo xaa. Nu mzheb re
xaa nabdizhra xaa lo Jesús zhe zee.

23

Jesús mgalno re fariseo nu re maestr, xaa nlu xtizh Dios
(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

1 Gwluzh lo kwaane Jesús nzhé lo
re myet nu lo re nu, xaa mseed lo
xaa:
2 —Lee re maestr xaa nlu xtizh
Dios nu re fariseo nkano xaa
ley cheen Ches kwaan nlu xaa.
3 Kwaanzee bin re guya nu ble
gu kwaan né xaa. Per nareket gu
tich mod nle xaa, nel lee re xaa
mbezh le tub kwaan nu nle xaa
stub kwaan. 4 Nu nzhib xaa kwaan
nga doo tich stub xaa, xaa nyent
mod wee. Nu lee xaa nik chep
nakagt choya, per nik kwaan kwen
yaa xaa nakaant choya. 5 Nyula
xaa le xaa rese kwaan, zee ngwii
re myet respet lo xaa. Nyula xaa
wee xaa kaj dik kwaan narora
xep, pa nzho tik Xkyech Dios leen,
naz lechuzh xaa nu tich yaa xaa.
Nu nyula xaa nzhak xaa ler wen
kwaan nzhak re ngwleyy. 6 Nyula
xaa zob xaa pa non lo yalni, nu
nyula xaa zob pa non pa nkasa be
nseed be xtizh Dios. 7 Nu nyula xaa
kichyek re xaa lo xaa gorna nii xaa
“dix” lo xaa lo xbi, nu wen nzhak
lextoo xaa nii re xaa “maestr” lo
xaa.
8 ’Per lo re gu nanzhaalt nii re
xaa “maestr”, nel re gu nak mod
wech na, nu tubka Maestr nkano
gu. 9 Nu naniit gu “xuz na” lo
tub xaa yizhyo ne, nel tubka Xuz
gu nkano gu, xaa nzob naz yiba.
10 Nu nixa nanzhaalt nii re xaa lo
gu “xaa nabeyy” nel Xaa Mxaal
Dios Nabeyy, nebse xaa zee nak
Xaa Nabeyy lo gu. 11 Xaa mas non
lo re gu, xaa zee nzhaal kee xchiin
gu. 12 Nel lee xaa nto yalxwa, zhin
mbizh ton xaa; nu lee xaa nantot
yalxwa, zhin mbizh gak non xaa.
13 ’¡Ay, bid doo ded re gu fariseo
nu re gu maestr, xaa nlu xtizh
Dios! ¡Gu nak xaa nkade nu nanlet
gu kwaan wen! Nel nsaaw gu pa
nabeyy Dios, nixa nanzheklat gu
zeeb gu nu nixa nanlat gu zeeb
stub naz myet.
14 ’¡Ay, bid doo ded re gu fariseo
nu re gu maestr, xaa nlu xtizh Dios!
¡Gu nak xaa nkade nu nanlet gu
kwaan wen! Nu nkiib gu li re ngw-
naa byud, nu seetaka nzhedizhno
gu Dios xchee doo, zee wii re xaa
respet lo gu. ¡Per mas gro doo bid
ted Dios gu!
15 ’¡Ay, bid doo ded re gu fariseo
nu re gu maestr, xaa nlu xtizh Dios!
¡Gu nak xaa nkade nu nanlet gu

kwaan wen! Gu nya nze leen nis-
too nu lo yizhyo zee kwaan gu tub
xaa nanakt xaa Israel, zee nseed
lu xaa xcheen Dios, per gorna nle
guya, nle gu xaa xchop welt mas
nakapra xaa ke gu, zee nya xaa lo
ki pa nya re gu.

16 ’¡Ay, bid doo ded re gu, xaa
nzhekla luu naz lo stub xaa, per
syeg nak gu! Nel nzhé gu: “Chelee
tub xaa le tub trat nu cheroo xaa
lo yidoo cheen Dios, nik tub kwaan
namlet xaa trat. Per chelee xaa
cheroo xaa lo or kwaan nzho leen
yidoo cheen Dios, zeesi mle xaa
trat.” 17 ¡Xaa bxen nu xaa syeg!
Lee yidoo cheen Dios mas non
lo or, nel yidoo cheen Dios mle
nzhul or kwaan nzho naz leena.
18 Noka mbezh gu: “Chelee tub
xaa le tub trat nu cheroo xaa lo
mdo kwaan nzo leen xkyidoo Dios,
namlet xaa trat nik tub kwaan.
Per chelee xaa cheroo xaa lo gon
kwaan nzhib lo mdo, zeesi mle
xaa trat.” 19 ¡Syeg! Lee mdo mas
non lo gon, nel mdo nak kwaan
nle nzhul gon. 20 Kwaanzee xaa
ncheroo lo mdo kwaan nzho leen
xkyidoo Dios noka lo gon kwaan
nzhib lo mdo ncheroo xaa. 21 Nu
seeka xaa ncheroo lo yidoo cheen
Dios, nancheroot xaa nebse lo yi-
doo cheen Dios, sinka noka lo Dios,
xaa nzho baa, ncheroo xaa lo.
22 Nu seeka xaa ncheroo naz yiba,
ncheroo xaa pa nzob Dios nabeyy
xaa, noka lo Dios xaa nabeyy baa,
ncheroo xaa.

23 ’¡Ay, bid doo ded re gu fariseo
nu re gu maestr, xaa nlu xtizh
Dios! ¡Gu nak xaa nkade nu nan-
let gu kwaan wen! Nel nzaa gu
gon lo Dios, tub part lo chii part
re xcheen gu axta re btyonxtil, nu
komin, nu re yix naye. Per nanlet
gu kas re kwaan mas non kwaan
mnabeyy Dios, kwenta kwaane:
Ble gu kwaan nali, bles lextoo gu
ne gu wechxinn gu nu nye bzo gu
lo Dios. Re kwaane nak kwaan
nzhaal le gu, nu noka re kwaan
nzhaal zaa gu lo Dios. 24 Syeg rese
gu, nanlaat gu keb gu tub ngru-
uzh, per nanzeent gu mdeb gu tub
kamey.

25 ’¡Ay, bid doo ded re gu fariseo
nu re gu maestr, xaa nlu xtizh Dios!
¡Gu nak xaa nkade nu nanlet gu
kwaan wen! Nel wen nzet gu naz
tich re bas nu naz tich re yann,
per lee leen lextoo gu nyazhe re
kwaan mlewann gu nu re kwaan
nzoblazh gu kano gu. 26 ¡Fariseo
syeg! Yilotlaka naz leen bas nu naz
leen yann zet gu, zeera nzho mod
zet gu naz ticha.

27 ’¡Ay, bid doo ded re gu fariseo
nu re gu maestr, xaa nlu xtizh Dios!
¡Gu nak xaa nkade nu nanlet gu
kwaan wen! Nel gu nak mod tub
baa kwaan rus na naz ticha, per
lee naz leena nzho zhit cheen xaa
ngut, nu duzna kwaan nanambeyt.
28 Sbaa nak gu naz tich, nalal wen
doo nak gu lo re myet per lee naz
leen lextoo gu nzho re yalxwa nu
re kwaan nawent.

29 ’¡Ay, bid doo ded re gu fariseo
nu re gu maestr, xaa nlu xtizh Dios!
¡Gu nak xaa nkade nu nanlet gu
kwaan wen! Nel ndexkwaa gu yoo
chul, pa nak baa cheen re xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
yilo nu re baa cheen re xaa mle
kwaan nali. 30 Zee mbezh gu: “Chol
nzhila be yilo, leezha mbit re xey
be re xaa mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa yilo, nanglet be yu-
dar ngut be xaa”. 31 Nebse sbaa
mbezh re gu, lee gu nak dii cheen
re xaa mbit re xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.
32 Kwaanzee gulo ble gu re kwaan
mle re xey gu.

33 ’¡Mball wiz, dii cheen re mball
wiz nayii! ¿Xomod roo gu pa xaal
Dios gu lo ki kwaan nayuyyt tira,
pa ded gu bid? 34 Kwaanzee xaal
na re xaa zaa kwent kwaan yé
Dios lo lee xaa, nu re xaa nkano
yalnzhak nu re maestr lo gu. Per
gu gut xaa nu zrol xaa kee gu lo

krus, nu zrol xaa zaa golp gu pa
nkasa be nseed be xtizh Dios, nu
renal gu xaa tub yezh nu stub yezh.
35 Kwaanzee tich gu kwib re ren
cheen re xaa mle kwaan nali, re
xaa mbit xaa yilo. Ren cheen Bel,
xaa mbit xaa yilotlaka, nu axta ren
cheen Zacari xgann Berequías, xaa
mbit xaa xsaww lo pa nzek xaa gon
lo Dios nu roo yidoo cheen Dios.
36 Wlipa na nii na lo gu, lee re jwalt
cheen re xaa mbit re xaa zee, la tich
re myet, xaa nzhi mbizh nal.
37 'Xaa Jerusalén, xaa Jerusalén,
gu nzhut re xaa nzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo lee xaa yilo, nu nza-
ake gu re xaa nxaal Dios lo gu.
Zyen welt nzhekla na ngtop na
re xinn gu, kwentaxa ngo kolek
re xinn kolek xan xiil kolek, per
nanzheklat guya. 38 Wii gu, nik
stub kwaan nalaketra li gu. 39 Nu
na nii lo gu, nal gornetlaka nanetra
gu lo na, axta zhin mbizh kwaan
yé gu: "¡Gool be lo xaa nze kwaan
yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy!"

24

Cho gor lux rese kwaan
(Mr. 13:1-23; Lc. 21:5-24; 17:22-24)

1 Gorna lee Jesús nyaze mroo
lach roo yidoo, lee re nu, xaa
mseed lo xaa mbii gax lo xaa, nu
mlu yidoo lo re nu. 2 Zee Jesús né
lo re nu:
—¿Che nlu re kwaane lo gu?
¡Wlipa na nii na lo re gu, nik tub
ke ne nalaketra tich sa ke ke, rese
kwaane lux!
3 Gorzee nzha Jesús naz yek yi le
Olib, zee mzob xaa baa, zee lee re
nu mbii gax lo xaa, zee mnabdizh
nu lo techosa xaa nu nzhé nu lo
xaa:
—Nzhekla nu né lu lo nu cho
gor gak re kwaane. ¿Cho nseyn
gak gorna merla bare lu, nu gorna
merla lux yizhyo?
4 Jesús mkeb lo nu, nu né xaa:
—List gok gu zee nik tub xaa
nakadet gu. 5 Nel yo zyen doo
xaa yé: "Na mkayaa yalnabeyy lo
Jesús". Nu noka yé xaa: "Na nak
Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy", nu
sbaa kade xaa zyen doo myet. 6 Per
gorna gon gu lee dil nzho nee nu
nzho naz baa, nazhebt gu, nel see
nzhaal gaka. Per nalet re kwaane
nak kwaan lux yizhyo. 7 Lee re
yezh dil kwaan stub yezh nu lee
pa nabeyy tub rey dil kwaan pa
nabeyy stub rey, nu la win nu zyen
doo pa nye doo gun xog. 8 Re
kwaane gak kwenta yalne cheen
ngwnaa, gorna merla gal xinn me.
9 'Zee zaa xaa gu lo re xaa ted
gu bid mod nzhekla xaa, zee gut
xaa gu. Nu rese xaa yizhyo yii
ne gu, nel nzaa gu kwent cheen
na. 10 Mbizh zee zyen doo xaa laa
na nu nawiitra xaa lo na, zee yii
xaa nu zen xaa tramp tub xaa nu
stub xaa. 11 Zee yiid zyen doo xaa
yé lo re xaa: "Lee na nzaa kwent
kwaan né Dios lo na", nu nawlit
xaaya, zee kade xaa zyen doo myet.
12 Nu yo zyen doo xaa nakap doo
gak, nu zyen doo xaa nakelatra re
wechxinn. 13 Per loka xaa ye ded re
kwaane axta gwluzhtlaka, xaa ba
le gan yalnaban kwaan tira. 14 Nu
lee re wdizh chul cheen pa nabeyy
Dios rech dubse yizhyo, zee ne re
xaa rese yezh kwaan wli. Zeera lee
yizhyo lux.
15 'Zee gorna wii gu lee kwaan
nakap doo kwib pa nanzhaalt
kwiba, modxa nzhé Daniel, xaa
mzaa kwent kwaan nzhé Dios
lo lee xaa yilo (xaa lab kwaane
nzhaal laya yek xaa), 16 zee lee
re xaa nzho yizhyo Judea nzhaal
xonn xaa nu nya xaa naz yi. 17 Zee
lee xaa nzob yek li, nayatra leen
li xaa koo xaa xcheen xaa. 18 Nu
lee xaa nzha naz wen, nabaretra
xaa top xaa xab xaa. 19 Ay, nales
doo gak re ngwnaa me nakxiin
mbizh zee, nu re ngwnaa me nkee
madoo laz. 20 Naab gu lo Dios
zee nagakt kwaane mbee kwaan
nla doo nal, nixa nagakta zhe sab.

21 Kwaanzee re mbizh zee, gak tub
mbizh mas bid doo ded re xaa, ke
re bid kwaan mded re xaa axta
leezha mdexkwaa Dios yizhyo nu
axta mbizh zee, nu nadedtra xaa
bid snee stub bes gwluzh. 22 Nu
chol Xaa Nabeyy nanglerolt re
mbizh zee, nik tub xaa nanget axta
gwluzh. Per lee xaa mlerola nel
nkela xaa re xaa mleey xaa.
23 'Nu mbizh zee chelee tub xaa
nii lo gu: "Wii nee, lee Xaa Mxaal
Dios Nabeyy nzo nee. Wii nee, lee
Xaa Mxaal Dios Nabeyy nzo baa",
nagont gu xtizh xaa. 24 Nu yiid re
xaa kade; nu re xaa né: "Na nak
Xaa Mxaal Dios Nabeyy", nu zlak
xaa né: "Na nak xaa nzaa kwent
kwaan né Dios lo na", per nawlit
xaaya. Zyen doo kwaan gro doo
le xaa, nu luu xaa re nseyn gro
doo zee kade xaa re myet, axta re
xaa mleey Dios kade xaa, chol nzho
moda, per nyent moda. 25 Ngulola
ngunii naya lo gu nal. 26 Kwaanzee
chelee xaa né xaa lo gu: "Gwa gu,
lee xaa nzo naz wen", nayat gu;
nu chelee xaa né xaa lo gu: "Gwa
gu, lee xaa nzholaan nee", nagont
gu xtizh xaa. 27 Nel leezha yal na,
Xaa Mzhin Ngok Myet, yal na mod
balngwzi kwaan nroo tub ta yiba
nu nyetlo stub ta yiba. 28 Nel loka
paro nax tub ma ngut, baa ndop re
ngolbech.

Xomod bare Jesús
(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29 'Gorna ngulo nguxoob mbizh
ded re xaa bid gro doo, zee lee
mbizh nazaatra xni, nu lee mbee
nazaatra xni, nu lee re mbal gab
leen yiba, nu lee re kwaan nzho
naz leen yiba xiz. 30 Zee lee nseyn
cheen na, Xaa Mzhin Ngok Myet,
luu naz leen yiba lo rese myet xaa
nzho leen re yezh lo yizhyo ne. Le
doo re xaa xgab nu gonn doo re
xaa, nel ne re xaa lee na nyal leen
xkaw naz yiba, kwaan yalnabeyy
gro doo cheen na nu kwaan xni
chul cheen na. 31 Nu xaal na re
mandad cheen na, zee kwezh xaa
trompet nye doo, zee lee re man-
dad top re xaa mleey na dubse
yizhyo, axta pa mas zit lo yizhyo nu
lo yiba.

32 'Bseed gu lo yag ig, gorna lee
re ram cheena merla koo lag, zee
ne gu lee mbee kwaan la neey zhin
gaxla. 33 Kwaanzee gorna ne gu
lee re kwaane kayakla, zee ne gu
lee na, Xaa Mzhin Ngok Myet, listla
nzo na roo pwert yal na. 34 Wlipa
na kwaan nii na lo gu, rese kwaane
yilo gak zeera yet re myet xaa nzho
re mbizh zee. 35 Lee yiba nu yizhyo
lux, per lee xtizh na naluxt.

36 'Nik tub xaa nanet pa gor zhin
mbizh zee, nixa re mandad cheen
Dios naneta, nixa na, xaa nak mer
Xgann Dios, nanet na pa gor, nebse
Xuz na ne pa gora.

37 'Modxa ngok re mbizh cheen
Noé seeka gak gorna merla bare
na, Xaa Mzhin Ngok Myet. 38 Re
mbizh cheen Noé, gorna zeeraka
la yey kwaan lux yizhyo nu axta
mbizh kwaan mzeeb Noé leen
bark, lee re myet seetaka nzhaw
nu nzho nu nchelya. 39 Nel tira
nanlet re xaa xgab la yey kwaan
lux yizhyo, nu lee yey mzelo mla
zee ngut re xaa leen nis. Sbaaka
gak gorna yal na, Xaa Mzhin Ngok
Myet. 40 Mbizh zee chop xaabyi
nzha naz wen, tub xaa wee xaa nu
stub xaa lakeka xaa. 41 Nu chop
ngwnaa nkayoo lo molin, tub me
wee xaa nu stub me lakeka xaa.

42 'Kwaanzee tubka list bzo gu
nel nanet gu cho gor yal na, Xaa
Nabeyy lo gu. 43 Per nzhaal la
kwaane yek gu: Chelee xaa nak li
tub yoo nela cho gor yiid tub wann
yaal lewann garli xaa, tubka list
zo xaa, nu nalaat xaa zeeb nik tub
xaa leen li xaa lewann xcheen xaa.
44 Kwaanzee noka re gu list bzo gu,
nel na, Xaa Mzhin Ngok Myet, yal
mer gor kwaan tira nanlet gu xgab.

Mos wen nu mos nawent
(Lc. 12:41-48)

45 ’¿Cho nak mos wen? Lee mos
wen nak xaa mlaa xpatron xaa
garli xaa, zee zaa xaa kwaan gaw
re xaa gorna zhin gor gaw xaa.
46 Chul doo nzhak lextoo mos, xaa
kale kwaan nzhé xpatron xaa lo
xaa, gorna lee xpatron xaa bare.
47 Nu wlipa na nii na lo gu, lee
xpatron xaa le gak xaa xaa nabeyy
lo rese kwaan nzhap xpatron xaa.
48 Per chelee mos zee le xgab:
“Nayat xpatron na nal”. 49 Lee
xaa mzelo mdin re xmos xpatron
xaa, nu mzelo xaa ndaw xaa nu
ngu xaa kwaan re nguy. 50 Nu
lee mbizh kwaan nanlet xaa xgab
nu gor kwaan nanlet xaa xgab, lee
xpatron xaa bare yaad. 51 Nu ted
xaa xaa gro doo bid, nu xaal xaa
xaa leeka pa nzho re xaa nkade nu
nanlet kwaan wen, zee gonn xaa
nu kozhe leyy xaa.

25

Kwent cheen chii ngwnaa mad

1 ’Nal za na tub kwent nen xo-
mod nak pa nabeyy Dios. Leeya
nak mod tub chii ngwnaa mad,
me mroo kwaan bruj cheen, zee
kayaa me xaa chelya. 2 Gaay me
nachan nu gaay me list. 3 Lee
gaay me nachan mzen xbruj per
nambet me anseyt kwaan chezhe
meya stub welt. 4 Per lee stub
gaay me list mbe xbruj nu mbe
me anseyt cheen me zee chezhe
meya stub welt. 5 Nu lee xaabyi
ngok tras, nu lee re ngwnaa mzen
mkaal lo, nu tira ngot me. 6 Nu
kan wall yaal mbin re me tub bos
kwaan nzhé: “Lee xaabyi nzela,
broo gu, dexkwaa gu yek xbruj gu
zee kayaa gu xaa”. 7 Zee lee re
ngwnaa mad nguxche nu mdexk-
waa me yek bruj cheen me. 8 Zee
lee gaay ngwnaa mad, me nachan,
nzhé lo gaay me list: “Zaa gu chep
anseyt gu koo nu leen xbruj nu,
nel nzhekla xbruj nu yuyy”. 9 Per
lee ngwnaa me list nzhé lo gaay
me nachan: “Nazaat nuya nel napa
nagalta le xchiin guya nu le xchiin
nuya, mas wen gwa gu pa nto
xaaya nu bzi gu xcheen gu”. 10 Per
gorna lee gaay me nachan nzhazi
anseyt, nu lee xaabyi, xaa chelya
me mzhin, nu lee zgaay me listla
mzo mkayaa xaa, nu mzeeb me
kwaan xaa chelya me leen yoo pa
nzho jondang. Nu msaaw xaa roo
yoo. 11 Gwluzh mzhin gaay me
nachan nu nzhé me: “Xaa nabeyy,
xaa nabeyy, xal roo yoo zee deed
nu”. 12 Per lee xaa mkeb nzhé:
“Wlipa na nii na lo gu, nanlabeyy
na gu”.

13 Zee nzhé Jesús:

—Kwaanzee tubka bloo gu
mkaal lo gu, nel nanet gu pa zhe
nu cho gora.

Kwent cheen chii bools demi
(Lc. 19:11-27)

14 ’Nal zan stub kwent cheen pa
nabeyy Dios. Leeya nak mod tub
xaabyi xaa roo ya stub ta yizhyo.
Nu mrezh xaa re xmos xaa zee
kanap xmos xaa re xdemi xaa.
15 Lo tub xaa mzaa xaa gaay bools
demi nu lo stub xaa mzaa xaa chop
bools demi, nu lo stub xaa mzaa
xaa tub bools demi, lo kad tub
xaa mzaa xaaya nel ne xaa xomod
kano xaaya zhiin. Nu zee mroo xaa
nzha xaa zit. 16 Lee xaa mkayaa
gaay bools demi mkanoya zhiin nu
mle negos, zee mle xaa gan stub
gaay bools demi lo gaay bools demi
kwaan mkayaa xaa. 17 Seeka lee
xaa mkayaa chop bools demi mle
xaa gan stub chop bools demi lo
chop bools demi kwaan mkayaa
xaa. 18 Per lee xaa mkayaa tub
bools demi, nya nu mdeen tub yeer
lo yo nu mlozhaw xdemi xpatron
xaa.

19 ’Zyen doo liin mded zeera
mbare xpatron xaa, zee mloo xaa
kwent kwaan xaa mkayaa xdemi
xaa. 20 Yilotlaka mrezh patron xaa
mkayaa gaay bools demi, nu lee

xaa ne mzaa gaay bools kwaan
mkayaa xaa nu mzaa stub gaay
boolsa. Nu nzhé xaa: “Xaa nabeyy,
mzaa lu gaay bools demi lo na,
per nal za na stub gaay bools demi
kwaan mle na gan loya”. 21 Lee
xpatron xaa nzhé: “Xmos na, wen
doo mkee lu zhiin nu nali doo mle
luya. Nali doo ngok lu lo chepse
kwaan mza na lo lu, lee nal za na
masra lo lu. Nu nix doo kwi rop
be nal.” 22 Zeera mrezh patron
xaa mkayaa chop bools demi, nu
lee xaa ne mzaa chop bools kwaan
mkayaa xaa nu mzaa stub chop
boolsa. Nu nzhé xaa: “Xaa nabeyy,
mzaa lu chop bools demi lo na,
per nal za na stub chop bools demi
kwaan mle na gan loya”. 23 Lee
xpatron xaa nzhé: “Xmos na, wen
doo mkee lu zhiin nu nali doo mle
luya. Nali doo ngok lu lo chepse
kwaan mza na lo lu, nu lee nal za
na masra lo lu. Nu nix doo kwi rop
be nal.”

24 ’Per gwluzhtlaka mrezh pa-
tron xaa mkayaa tub bools demi,
nu lee xaa ne nzhé lo xpatron: “Xaa
nabeyy na, ne na lee lu nak tub
xaa nakap doo, nu nzhaan lu pa
nanakt xleyo lu nu ntop lu yalgon
pa naleet lu ngoon. 25 Kwaanzee
mzheb na ne na lu zee mkaxlaan
na xdemi lu leen lo yo. Per nal lee
xdemi lu nee.” 26 Per lee xpatron
xaa mkeb lo xaa nzhé: “Lusi nak
tub mos nawent nu tub xaa nchaab
doo, nel nélа lu, lee na nzhaan pa
nanakt xleyo na nu ntop na yal-
gon pa naleet na ngoon. 27 Kwaan
ngle lu nak nzhaal ngo lu xdemi na
bank, zee gorna ngbare na ngzaa
lu re kwaan mzaa na lo lu nu
ngzaa lu re xinna kwaan mleya
gan.” 28 Nu nzhé xpatron xaa lo
re xaa: “Kiib bools demi kwaan
mza na lo xaa ba, nu zaaya lo xaa
nkano chii bools demi. 29 Nel xaa
nkanoya zaa xaa masraya lo xaa,
nu axta nzhobre kwaan zaa xaa lo
xaa. Per lee xaa kwaan nankanota
axta chep kwaan nkano xaa yiib
lo xaa. 30 Bzen gu xaa nchaab nu
blebi gu xaa naz jwer lo yalnakaw,
paro gonn xaa nu kozhe leyy xaa.”

Gorna naab Jesús kwent lo rese myet yizhyo

31 ’Gorna lee na yal, Xaa Mzhin
Ngok Myet, dubse cho na la xni,
nu yal na kwaan re mandad cheen
na, xaa nambey nak. Nu zoob na
pa nla xni chul doo pa nabeey na.
32 Lee rese myet xaa yizhyo kwi
dubse naz delant lo na, nu kox-
cho na xaa, modxa ngoxcho xaa
mbakxiil lo chib. 33 Mbakxiil kwek
na lad li lo na nu lee chib kwek
na lad rebes lo na. 34 Lee na nak
Rey, nu yé na lo xaa nzhi lad li lo
na: “Te re gu, xaa mzaa Xuz na
re kwaan wen lo, zee kayaa gu pa
nabeyy Xuz na, kwaan mdexkwaa
xaa gak cheen re gu, axta gorna
zeeraka dexkwaa yizhyo. 35 Nel
ngok nlaan na nu mzaa gu kwaan
ndaw na, ngok nzhek lextoo na nu
mzaa gu nis nguu na, mkanze na
nyent pa yoo na nu mzaa gu pa
ngot na, 36 nyent ler gak na nu
mzaa gu ler ngok na, ngok ne na nu
mbidsewii gu lo na, ngu na lozhyib
nu mbid gu lo na.” 37 Zee lee re
xaa nali, xaa nzhi lad li lo na, nab-
dizh lo na: “Xaa Nabeyy, ¿cho gor
ngune nu lo lu lee lu ngok nlaan,
nu mzaa nu kwaan ndaw lu? ¿Nu
cho gor ngune nu lo lu lee lu ngok
nzhek lextoo nu mzaa nu nis ngu
lu? 38 ¿Nu cho gor ngune nu lo lu lee
lu nyent pa yo nu mzaa nu pa ngot
lu? ¿Nu cho gor ngune nu lo lu lee lu
nyent ler gak nu mzaa nu ler ngok
lu? 39 ¿Nu cho gor ngune nu lee lu
ngok ne nu mbidsewii nu lo lu, nu
cho gor ngune nu lee lu ngu lozhyib
nu mbidsewii nu lo lu?” 40 Zee lee
Rey keb nzhé: “Wlipa na nii na lo
gu, rese kwaan mle gu lo tub wech
na, nixa nak xaa tub xaa sbaasa,
noka lo na mle guya”.

41 ’Zee lee na, xaa nak Rey, yé
na lo re myet xaa kwaan nzhi lad
rebes lo na: “Bachii rese gu lo

na, xaa nxobde na. Zyaa re gu
lo ki kwaan tira nayuyyt, kwaan
mdexkwaa yo Maxuu kwaan re
mandad cheen xaa. 42 Nel ngok
nlaan na nu namzaat gu kwaan
ndaw na, ngok nzhek lextoo na nu
namzaat gu nis nguu na. 43 Mkanze
na nu nyent pa yoo na nu namzaat
gu pa ngot na. Nyent ler gak na nu
namzaat gu ler ngok na, ngok ne na
nu nambidsewiit gu lo na, nu ngu
na lozhyib nu nambidsewiit gu lo
na." 44 Zee lee re xaa nabdizh lo na:
"Xaa Nabeyy, ¿cho gor ngune nu lo
lu lee lu ngok nlaan, nu namzaat
nu kwaan ndaw lu? ¿Nu cho gor
ngune nu lo lu lee lu ngok nzhek
lextoo nu namzaat nu nis ngu lu?
¿Nu cho gor ngune nu lo lu lee lu
nyent pa yo nu namzaat nu pa ngot
lu? ¿Nu cho gor ngune nu lo lu lee
lu nyent ler gak nu namzaat nu ler
ngok lu? ¿Nu cho gor ngune nu lee
lu ngok ne nu nambidsewiit nu lo
lu nu cho gor ngune nu lee lu ngu
lozhyib nu nambidsewiit nu lo lu?"
45 Zee lee Rey keb nzhé: "Wlipa
na nii na lo gu, rese kwaan namlet
gu lo tub wech na, nixa nak xaa
tub xaa sbaasa, noka lo na namlet
guya". 46 Re xaa ne nya ded bid
kwaan tira, nu lee re xaa nali nya
le gan yalnaban kwaan tira.

26

Myaan xaa xomod gaazh xaa kwaan tich Jesús
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Gwluzh ngulo ngunii Jesús re
kwaane, né xaa lo re nu, xaa mseed
lo xaa:
2 —Re gu ne nzho jwalt xchop
mbizh la yalni kwaan le Paskwa,
zee selazh be xomod mloo Dios re
xey be Egipto. Zee lee na, Xaa
Mzhin Ngok Myet, zaa xaa na lo
xaa kee na lo krus.
3 Re mbizh zee lee re ngwleyy
non nu re xaa gol lo re xaa sawlazh
be, ngwa re xaa li Caifás, xaa nak
ngwleyy non doo. 4 Zee myaan re
xaa zen xaa Jesús, zee gut xaa xaa.
5 Per nzhé re xaa:
—Nalet beya lo yalni, zee nayiit
re myet.

Mchub me kwaan chul doo nzebech yek Jesús
(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Jesús nzo yezh le Betania, garli
Simón, xaa ngok ne lo tub yalyizh
kwaan nyall cho xaa. 7 Nee lee tub
ngwnaa nzhano tub bot dik kwaan
mdexkwaa kwaan ke le alabastro,
kwaan nyazhe perfum kwaan chul
doo nzebech leena nu kwaan kar
doo non. Gorna lee Jesús kayaw lee
me mxo kwaan ba yek xaa. 8 Lee
nu, xaa mseed lo Jesús nguneya,
zee nayii re nu, nu nzhé re nu:
—¿Chozhiin mlux me kwaan ba?
9 Nzho mod ngdooya kar doo, zee
ngzaa be demi lo re xaa prob.
10 Jesús mbin kwaane nu nzhé
xaa:
—¿Chozhiin ngalno gu ngwnaa
ne? Lee kwaan kale me lo na
nak kwaan wen doo. 11 Nel lee re
xaa prob tubka nzo lo re gu, nu
nzho mod le gu wen lo xaa gorna
nzhekla gu, per lee na, nazot na lo
gu tubka. 12 Per lee ngwnaa ne mle
me kwaan nzho mod le me, mlo me
perfum ne cho na gorna zeeraka
sebyo re xaa na. 13 Wlipa na nii na
lo gu, dub yizhyo pa zaa xaa Kwent
Chul cheen na, zet xaa noka kwaan
mle ngwnaa ne, zee selazh xaa me.

Judas myaan diizh kwaan re xaa nayii ne Jesús
(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

14 Judas Iscariote xaa nak tub
xaa lo re chiibchop nu, xaa mseed
lo Jesús, ngwa lo re ngwleyy non.
15 Nu nzhé xaa:
—¿Lak kix gu ka na, zee za na
Jesús lo re gu?
Zee lee re xaa nzhé:
—Kix nu tub galbchii demi plat
ka lu.
16 Nu leeka gorzee lee Judas mk-
waan mod ne xomod zaa xaa Jesús
lo re xaa.

Xchee gwluzhtlaka kwaan ndaw Jesús
(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

17 Nu mzhin mbizh yilotlaka
cheen yalni kwaan le Paskwa,
pa nzhaw be pan kwaan nanyut
lebadur. Nu noka nzhaw be
mbakxiil kwaan nteed be zee
nselazh be xomod mloo Dios xey
be Egipto. Nu lee nu, xaa mseed lo
Jesús nzhé lo xaa:
—¿Pa nzhekla lu yadexkwaa nu
kwaan gaw be yalni ne?
18 Lee Jesús mkeb né:
—Gwa gu garli tub xaa, nu guzh
gu lo xaa: "Lee maestr né: 'Mzhinla
gor cheen na, nu yal na garli lu zee
gaw re nu, xaa mseed lo na, xchee
kwaan le Paskwa.' "
19 Lee rop nu mle modxa né xaa
lo nu. Nu mdexkwaa xaa kwaan
gaw xchee re nu cheen Paskwa.
20 Gorna ngulo mla yalchool, Jesús
kayaw kwaan re chiibchop nu,
21 nu gorna kayaw re nu, Jesús né:
—Wlipa na nii na lo gu, leeka tub
gu zaa na lo re xaa nayii ne na.
22 Re nu nales doo ngok lextoo
nu, nu tubga nu tubga nu nabdizh
lo xaa, nu nzhé nu:
—Xaa Nabeyy, ¿che naya?
23 Jesús mkeb né:
—Tub xaa nle bsii pan leen tubka
yann kwaan naya, xaa ba zaa na
lo re xaa nayii ne na. 24 Lee na
Xaa Mzhin Ngok Myet, nzhaal ded
na doo bid mod nii Xkyech Dios,
per tira nawent ded xaa zaa na lo
re xaa. Mas wen nzela xaabyi zee
nangalt xaa.
25 Zee lee Judas, xaa zaa Jesús lo
re xaa nayii ne Jesús, mnabdizh nu
nzhé lo Jesús:
—Maestr, ¿che naya?
—Lu néya —nzhé Jesús.
26 Nu gorna kayaw re nu, lee
Jesús mzen pan, nu mzaa xaa
dixkix lo Dios, nu mlerol xaaya, nu
mzaa xaaya lo re nu. Nu né xaa:
—Daw guya, kwaane nak xbaal
na.
27 Zee mzen xaa tub bas kwaan
nzho xis ub, nu mzaa xaa dixkix lo
Dios nu mted xaaya lo re nu, nu né
xaa lo re nu:
—Gu gu xis ub kwaan nzho leen
bas ne. 28 Kwaane nak xren na.
Leeya dexkwaa wdizh kub kwaan
laa Dios, nu leeya xo na zee zhe
jwalt cheen zyen doo myet. 29 Per
wlipa na nii na lo gu, nabaretra
na go na xiz ub ne, axta mbizh
gorna go naya stub welt kwaan gu
pa nabeyy Xuz na.

Jesús nzhé lo Pér: "Lu yé, nanlabeyyt lu na"
(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

30 Gorna ngulo mbill re nu, nu
nzha re nu naz yi kwaan le Olib.
31 Zee lee Jesús né lo re nu:
—Nalyall laa re gu na, nel
Xkyech Dios niiya: "Gut na xaa
nkano mbakxiil, nu lee re mbakxiil
rech reta naz". [Zac. 13:7] 32 Per
gwluzh gorna roban na, yilotlaka
na zhin yizhyo Galilea lo re gu.
33 Zee nzhé Pér lo xaa:
—¡Per nixa rese xaa laa lu, per
tira nalaat na lu!
34 Jesús nzhé lo xaa:
—Wlipa nii na lo lu, leeka
nalyall, zeeraka kozhe gaay, lee lu
yé chon welt nanlabeyyt lu na.
35 Nu lee Pér mbare nzhé:
—Per nixa yet na kwaan lu, per
nayét na lee na nanlabeyyt lu.
Nu rese nu, xaa mseed lo xaa,
nzhé leeka kwaan nzhé Pér.

Jesús mdizhno Dios leen yilo Getsemaní
(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

36 Zee nzha Jesús kwaan re nu,
xaa mseed lo xaa, leen tub yilo
kwaan le Getsemaní, nu né xaa lo
re nu:
—Neeka brika re gu, lee na ya
wdizhno Dios.
37 Nu mbe xaa Pér nu Juan nu
Chag, rop xgann Zebedeo, nu
mzelo lextoo xaa mxonn doo nu

nales doo nzhak xaa. 38 Zee nzhé
xaa:
—Nales doo nzhak lextoo na
kwenta tub xaa mer yet. Blakeka
gu nee nu nagaat gu, tubka zo gu
kwaan na.
39 Zee lee Jesús mze delant xep,
nu mkichxub xaa nu axta ngol
lechuzh xaa lo yo, nu mdizhno xaa
Dios nzhé xaa:
—¡Ay, Xuz na! Nalaat lu deed
na bid ne, per nagakta kwentaxa
nzhekla na, sinka kwentaxa
nzhekla lu gaka.
40 Zeera mbare xaa pa mlaa xaa
yon xaa nu gorna mzhin xaa lo xaa;
lee yon xaa naxna. Zee nzhé xaa lo
Pér:
—¿Che nik tub gor nayet gu lo
mkaal? 41 Blo gu mkaal lo gu nu
bdizhno gu Dios zee nakiilt Maxuu
gu. Lee xgab cheen gu nzhekla le
kwaan nyakla Dios, per lee baal
cheen gu nayet leya.
42 Mrop welt ngwa xaa mb-
dizhno xaa Dios nu nzhé xaa:
—¡Ay, Xuz na! Cheleeya nyent
mod nadedt na bid ne, bleya mod
nzhekla lu.
43 Zee mbare xaa paro mlaa xaa
yon xaa stub welt, nu gorna mzhin
xaa lee yon xaa naxna, nel nayetra
xaa lo mkaal. 44 Nu zee ngwa xaa
stub welt nu mdizhno xaa Dios.
Ngunii xaa leeka re kwaan nzhé
xaa yilo. 45 Zee mbare xaa pa mlaa
xaa re nu, xaa mseed lo xaa, nu né
xaa:
—¿Che seetaka naxna gu? ¡Nal
kenzha gu! Mzhinla gor lee na, Xaa
Mzhin Ngok Myet, zaa xaa na lo re
xaa mle jwalt. 46 Guxche gu, chaa
gu nya be, nel nzela xaa zaa na lo
re xaa.

Mzen re xaa Jesús
(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

47 Jesús seetaka kanii lo re nu,
lee Judas, xaa ngok tub xaa lo re
chiibchop nu, mzhin kwaan zyen
doo xaa nzeno spad nu nzeno yag.
Re xaa ne nze kwent cheen re ng-
wleyy non, nu cheen re maestr,
xaa nlu xtizh Dios, nu kwent cheen
re xaa gol. 48 Ngulola nzhé Judas
nseyn lo re xaa:
—Loka xana xaa gaw na bit
garlo, xaa zeeya; zen gu xaa nu
wee gu xaa.
49 Nu gorzee lee Judas mbii gax lo
Jesús nu nzhé:
—¿Ma lu, Maestr?
Nu gorzee ndaw xaa bit tagarlo
Jesús. 50 Jesús mkeb lo xaa nzhé:
—Mig, kwaan nze lu le lu, bleya.
Zee lee re xaa mbii lo Jesús, nu
mzen xaa Jesús nu mbe xaa xaa.
51 Per tub xaa nzo kwaan Jesús
mloo spad nu mchoog tub lad nzha
xmos ngwleyy non doo. 52 Zee
Jesús nzhé:
—Blochaw spad cheen lu pa
nzhoya, nel rese xaa kwaan nzhut
kwaan spad leeka kwaan spad
yet xaa. 53 ¿Che nanet gu chelee
na naab na lo Xuz na, xaal xaa
tub chiibchop mil mandad cheen
xaa nal gornetlaka? 54 Per chol
sbaaya, ¿xomod gak re kwaan nkee
lo Xkyech Dios kwaan nzhé snee
nzhaal gaka?
55 Jesús nzhé lo re myet:
—¿Chozhiin nze gu kwaan spad
nu kwaan yag zen gu na kwenta
tub wann? Zyen doo mbizh mzo na
lo re gu, mseed na re gu lach roo
yidoo. Nu nik tub welt namzent gu
na. 56 Per rese kwaane kayak zee
mbarlo kwaan mkee re xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
yilo.
Mer gorzee lee nu, xaa mseed lo
Jesús, mlaa Jesús, nu mrexonn nu
nya nu.

Lee ngwleyy non doo naab kwent lo Jesús
(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Re xaa mzen Jesús, mbe xaa
Jesús garli ngwleyy non doo, xaa le
Caifás, paro nzhi re maestr xaa nlu
xtizh Dios, kwaan re xaa gol. 58 Per

lee Pér zit zit nzhake tich re xaa,
nu gorna mzhin xaa lach jwer garli
ngwleyy non doo, zee mzob xaa lo
re xaa nkanap roo yoo, nel nzhekla
xaa ne xaa xomod yilo le xaa Jesús.
59 Lee re ngwleyy non nu re xaa
nak zhiin kakwaan xaa tub kwaan
nawlit gaazh xaa tich Jesús, zee gut
xaa Jesús. 60 Per nanguzhaalta lo
re xaa, nixa zyen doo xaa ngaazh
kwaan tich Jesús per duzna nkade
re xaa. Gwluzhtlaka mzhin xchop
xaa 61 nzhé:
—Mbin nu lee lu né: "Na lux
xkyidoo Dios, nu chonaka mbizh
dexkwaa na stuba".
62 Nu zee lee ngwleyy non doo
mzoli lo re xaa, nu mnabdizh lo
Jesús nu nzhé xaa:
—¿Chozhiin nik tub kwaan
namkebt lu? ¿Cho kwaan komba
nii re xaa lo lu?
63 Per lee Jesús nik tub kwaan
namkebt lo ngwleyy non doo. Zee
lee ngwleyy non doo mbare mnab-
dizh lo Jesús, nu nzhé xaa:
—Kwaan le Dios xaa naban,
né: ¿che lu nak Xaa Mxaal Dios
Nabeyy? ¿Che lu nak mer Xgann
Dios?
64 Jesús mkeb nzhé:
—Lu néya. Nu wii gu, lee na
nak Xaa Mzhin Ngok Myet, zob lad
li lo Dios, xaa nzho mod nle rese
kwaan. Nu wii gu lee na yal leen
xkaw naz yiba stub welt.
65 Nu zee lee ngwleyy non doo
mchaz xab xaa, nu nzhé:
—¡Nankintra be stub testig!
¡Ngulola mbin gu ngunii xaa
kwenta Dios! ¿Xomod nle gu
xgab lo kwaane? Re gu mbin
wdizh nawent kwaan ngunii xaa.
66 ¿Xomod nzak gu lo kwaane?
Lee re xaa mkeb, nzhé:
—¡Nzhaal yet xaa!
67 Nu mzelo lak xaa mchuk lo xaa
nu mdin xaa xaa. Nu stub naz xaa
mgazya ta garlo xaa. 68 Nu mbezh
xaa:
—Lu né nak lu Xaa Mxaal Dios
Nabeyy, kwaanzee né, ¿cho xaa
mkeeya yek lu?

Pér nzhé: "Nanlabeyyt na Jesús"
(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Lee Pér nzob naz lach jwer
garli ngwleyy non doo. Baa lee
tub ngwnaa mad, me nkee zhiin lo
ngwleyy non doo, mbii gax lo Pér
nu nzhé me:
—Noka lu nkanze kwaan Jesús,
xaa yizhyo Galilea.
70 Per lee Pér nzhé delant lo re
xaa:
—Nanet na cho kwaan né lu lo
na.
71 Zee nya Pér mzo naz roo pwert,
zee ngune stub ngwnaa me nkee
zhiin lo ngwleyy non doo lo xaa, nu
nzhé me lo re xaa:
—Noka me nee nkanze kwaan
Jesús, xaa yezh Nazaret.
72 Stub welt lee Pér mcheroo,
nzhé:
—¡Nanlabeyyt na xaa ba!
73 Gwluzh xep lee re xaa nzhi baa
mbii gax lo Pér nu nzhé xaa:
—Wlipa nu, noka lu nreke tich
xaa, axta mod nzhadizh lu nluya.
74 Zee mzelo Pér mde xaa nu
mcheroo xaa, nu nzhé xaa:
—¡Wlipa na, nanlabeyyt na xaa
ba! ¡Nu nanet na cho kwaan zet gu
lo na!
Nu gorzee lee gaay mbazhe.
75 Zee lee Pér mselazh kwaana
nzhé Jesús lo Pér yilo: "Zeeraka
kozhe gaay, lee lu yé chon welt
nanlabeyyt na". Nu gorna mselazh
xaa kwaane, mroo xaa nu mzelo
xaa mbinn xaa.

27

Xomod ngut Judas
(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Gorna mkaxni yizhyo stub
mbizh, rese ngwleyy non nu re
xaa gol myaan gut xaa Jesús. 2 Zee
mkado xaa yaa Jesús nu mbe xaa
Jesús lo Pilat, xaa nabeyy baa.
3 Lee Judas, xaa mzaa Jesús lo re
xaa gut xaa, gorna mzeen xaa lee
re xaa gut Jesús, ngok nales doo
lextoo xaa nu mzere xaa galbchii

demi plat kwaan mzaa re ngwleyy
non nu re xaa gol lo xaa. 4 Nu nzhé
xaa:
—Mle na tub jwalt gro doo nel
mza na tub xaa nik tub jwalt
nankanot yet.
Per lee re xaa mkeb nzhé:
—Per nu, nyent cho le nu komba.
¡Komba nak xcheen lu!
5 Zee lee Judas mlabi re demi
leen yidoo, nu nya xaa nu leeka lee
xaa msiyenn xaa.
6 Lee re ngwleyy non mtop re
demi nu nzhé re xaa:
—Nyent mod kwib re demi ne pa
mbib re gon, nel nanambeyt demi
ne, nel leeya mzaa be zee yet tub
xaa.
7 Zee myaan re xaa zii xaa tub
lee leyo, pa ngoo myet yo ndexk-
waa xaa yas; zee kano re xaa
tub lee leyo pa sebyo xaa re xaa
yezh zit, xaa yet zee. 8 Kwaanzee
leyo ba le Lach Cheen Ren axta
mbizh nalzhe. 9 Sbaa mbarlo re
kwaan nzhé Jeremías, xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
yilo, leezha nzhé xaa: “Mzen re
xaa galbchii demi plat, lal nzhé
re xaa Israel ka xaa xaa. 10 Nu
kwaan demi zee mzi re xaa lach,
pa ngoo myet yo ndexkwaa xaa
yas. Mle naya modxa mnabeyy
Xaa Nabeyy.” [Jer. 32:6; Zac. 11:12-
13]

Jesús nzo lo Pilat
(Mr. 15:2-20; Lc. 23:3-5, 13-25;
Jn. 18:33-19:16)

11 Mbe re xaa Jesús lo Pilat xaa
nabeyy zee. Nu mnabdizh Pilat lo
Jesús nzhé xaa:
—¿Che lu nak Rey cheen re xaa
Israel?
Jesús nzhé:
—Sbaa naka, kwentaxa nguné
luya lo na.
12 Gorna lee re ngwleyy non nu
re xaa gol mgaazh kwaan nawlit
tich Jesús, nu lee Jesús nik tub lan
wdizh namkebt, 13 zee lee Pilat
mnabdizh lo Jesús:
—¿Che nanzhont lu re kwaan
gaazh re xaa tich lu?
14 Per nik tub lan wdizh namkebt
Jesús, gorzee lee Pilat tira mdedyall
nu nanetra xaa cho kwaan nle xaa
xgab.
15 Nu rese liin leezha nla yalni
cheen Paskwa, Pilat nsela tub xaa
nzho lozhyib, loka xaa naab re
xaa yezh sela xaa. 16 Nzho tub
xaa le Jesús Barrabás lozhyib, xaa
nlabeyy re xaa. 17 Nu lee Pilat
mnabdizh lo re xaa nzhi baa nu
nzhé:
—¿Cho nzhekla gu sela na? ¿Che
sela na Jesús Barrabás o Jesús, xaa
nii re xaa Xaa Mxaal Dios Nabeyy?
¿Cho xaa sela na?
18 Sbaa nguné nel nela Pilat lee re
ngwleyy non nu re xaa gol nzhak
selos, kwaanzee ngulaa xaa Jesús
lo Pilat.
19 Nu lee Pilat seetaka nzob pa
nabeyy, nu lee xngwnaa Pilat mx-
aal tub xaa nzhé lo xaa:
—Nalet lu kwaan nawent lo
xaabyi ba, nel nalgwzheze tira
nawent mchaa lextoo na kwent
cheen xaabyi ba, nu wen nak xaa.
20 Per lee ngwleyy non nu re xaa
gol, mkiil re xaa nzhi baa zee naab
re xaa sela Pilat Barrabás, zee gut
Pilat Jesús. 21 Zee lee Pilat mnab-
dizh stub welt nzhé:
—¿Xana tub lo rop xaa ne
nzhekla gu sela na?
Zee lee re xaa mkeb nzhé:
—Bsela Barrabás.
22 Zee lee Pilat mnabdizh lo re
xaa nzhé:
—Guné gu, nen cho kwaan
nzhekla gu le na kwaan Jesús, xaa
nii re xaa Xaa Mxaal Dios Nabeyy.
Re xaa mkeb nzhé:
—¡Bkee xaa lo krus!
23 Pilat nzhé:
—Per, ¿cho kwaan nawent mle
xaa ne?
Per bi nkee re xaa nu nzhé re
xaa:
—¡Kee xaa lo krus!
24 Gorna ngune Pilat nayetra Pi-
lat lo re xaa, nel mas nakap doo
nzhak re xaa, zee mnabeyy Pilat

xaa yixii nis yanag Pilat, zee wii re
xaa kwaan le Pilat. Nu nzhé xaa:
—Nyent mod kwib yalgut cheen
xaabyi ne tich na; xkwent re gu nak
kwaan ba.
25 Zee lee re myet mkeb nzhé:
—¡Tich nuya, nu tich re xinn nu
kwib yalgut cheen xaa ne!
26 Zee lee Pilat msela Barrabás
nu mnabeyy xaa xsoldad xaa zee
mdin Jesús nu kee xaa xaa lo krus.
27 Zee lee re soldad cheen xaa
nabeyy mbe Jesús lo lach jwer pa
nzho Pilat nu mri rese soldad dub
welt lo Jesús. 28 Nu mlache xaa
xab xaa nu msegak xaa xaa tub ler
naxne. 29 Nu lee yek xaa mzob xaa
tub koron kwaan nya kwaan yich,
nu mlo xaa tub bar yaa xaa lad li.
Nu mkichxub re xaa lo xaa modxa
nkichxub xaa lo rey, nu mxizhno
re xaa xaa, nu nzhé re xaa:
—¡Xwa doo Rey cheen re xaa Is-
rael!
30 Noka mchuk re xaa lo xaa, nu
mla xaa leeka bar kwaan nzho yaa
xaa yek xaa. 31 Nu gorna ngulo
mzhitno re xaa xaa, zee mloo xaa
ler naxne yenn xaa, nu msegak xaa
xaa leeka xab xaa. Nu mloo xaa
xaa, mbe xaa xaa zee kee xaa xaa
lo krus.

Mkee xaa Jesús lo krus
(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Gorna nzheno xaa xaa, zee
mzhaal xaa tub xaa le Simón xaa
yezh Cirene, zee mnabeyy soldad
xaa, zee wee xaa xkrus Jesús.
33 Nu mbe xaa Jesús tub pa le
Gólgota. (Wdizh ne nii: “Zhit Yek
Xaa”.) 34 Nu mzaa xaa xis ub
kwaan nzhaal kwaan tub kwaan
nala ngo Jesús. Nebse mle Jesús
preba, nangutra xaaya.
35 Nu gorna mkeela xaa lo krus,
zee lee re soldad mloo swert nen
cho xaa le gan xab xaa. 36 Nu mzob
re soldad baa zee kanap xaa Jesús.
37 Nu yek Jesús mkee xaa tub letr
kwaan nzhé nen chozhiin mkee
xaa Jesús lo krus. Lee letr nzhé:
“XAA NE NAK JESÚS, REY CHEEN
RE XAA ISRAEL”.
38 Noka chop wann nkee lo krus,
tub xaa nkee lad li lo Jesús nu
stub xaa nkee lad rebes lo Jesús.
39 Re xaa nded lo xaa duzna wdizh
nawent nii xaa lo xaa, nu mbib re
xaa yek xaa lo xaa. 40 Nu mbezh re
xaa lo Jesús:
—Lu né lux lu yidoo nu chonaka
mbizh dexkwaa luya stuba. ¡Bsela
leeka lu lo krus zee nadedt lu bid,
chol Xgann Dios nak lu!
41 Nu sbaaka mxizhno re ngw-
leyy non xaa, nu re maestr xaa
nlu xtizh Dios nu re xaa gol, 42 nu
mbezh re xaa:
—Namlaat xaa nget stub xaa,
¿chozhiin nyent mod la xaa leeka
xaa lo krus? Né xaa lee xaa nak
Xaa Mxaal Dios Nabeyy lo re xaa
Israel. Nal la xaa leeka lee xaa lo
krus zee wii re nu lo xaa. 43 Ngwii
doo xaa lo Dios, laa zee nalaat Dios
ded xaa bid nal, chol sbaa nzhekla
Dios. ¿Che nanét xaa lee xaa nak
Xgann Dios?
44 Nu axta rop wann, xaa nkee
xkwes xaa mxizhno xaa.

Ngut Jesús
(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Rolta mbizh dubse yizhyo
mla yalnakaw axta las tres mzhel
yizhyo. 46 Gorzee lee Jesús mbazhe
nye doo nzhé:
—Elí, Elí, ¿lama sabaktani?
(Wdizh ne nii: “Xdios na Xdios na,
¿chozhiin mlaa lu na?”) [Sal. 22:1]
47 Nu lak xaa nzo zee, mbin
kwaan ngunii xaa, zee nzhé xaa lo
re xaa:
—Bkenzha gu. Lee xaa kabezh
Li, xaa mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa yilo.
48 Gorzee lee tub xaa ngwak-
waan tub lee xiil, nu mchub xaa
xis ub kwaan ni doo chooya, nu
mkado xaaya yek tub le yi, nu
mzeb xaaya roo Jesús. 49 Per lee
stub naz xaa nzhé:

—Laa, zee ne be nen che zyiid Li
la xaa lo yalgut.
50 Jesús mbazhe nye doo stub
welt nu ngut. 51 Nu lee ler kwaan
nyaaw roo Pa Nambey Doo leen
yidoo, mzelo mraz axta yek nu axta
xan, nu ngoka chop lee. Nu lee
tub xog mgun nu lee re ke ngok
rol. 52 Nu lee roo re baa mxal;
nu axta zyen doo re myet, xaa
ngut, xaa nambey nak, mroban
stub welt. 53 Zee mroo xaa leen
xbaa xaa. Gwluzh gorna ngulo
mroban Jesús, mzeeb re xaa ne
leen yezh Jerusalén, yezh kwaan
nambey nak, nu baa zyen doo xaa
ngune lo re xaa ne.
54 Gorna lee xaa nabeyy lo tub
gayoo soldad nu re soldad kwaan
nkanap Jesús, ngune mgun xog, nu
gorna ngune xaa re kwaan mded,
mzheb doo xaa nu nzhé xaa:
—Wlipa, lee xaa ne nak Xgann
Dios.
55 Nu zyen doo ngwnaa, me
mreke tich Jesús axta yizhyo le
Galilea, me mle yudar xaa, mzo zit
ngwii. 56 Lo re me ba mzo Mari, me
yezh Magdala, nu Mari xnaa Chag
nu Che, nu xnaa xgann Zebedeo.

Mkaach xaa Jesús
(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Gorna nzhelala yalchool,
mzhin tub xaa rik, xaa le Che, xaa
nak xaa yezh le Arimatea. Noka
xaa ne mreke tich Jesús. 58 Che
ngwa lo Pilat nu ngunaab xaa
kwerp cheen Jesús. Zee lee Pilat
mnabeyy zee mzaa re xaaya lo
Che. 59 Nu mzen Che xkwerp Jesús
nu mchaal xaaya kwaan tub lee
ler nzhul, tub lee ler kwaan non
doo. 60 Nu mlo xaa Jesús leen tub
baa kub, kwaan nak mer cheen
Che, kwaan mdeen xaa leen tub
ke. Nu msaaw xaa tub ke naro doo
rooya nu nya xaa. 61 Per lee Mari
me Magdala nu stub Mari mlakeka
nzob gax roo baa.

Re xaa nkanap xbaa Jesús

62 Stub mbizh, gorna ngulo mded
mbizh kwaan ndexkwaa re be
kwaan gaw be zhe sab, lee re
ngwleyy non nu re xaa fariseo
ngwa lo Pilat, 63 nu nzhé re xaa lo
xaa:
—Xaa nabeyy, mselazh nu lee
xaabyi ba, xaa kwaan tant mkade,
nguné xaa leezha zer yet xaa:
“Gwluzh yilo ded chon mbizh, lee
na roban stub welt”. 64 Kwaanzee
nabeyy zee kanap xaa baa cheen
Jesús axta yixoob yon mbizh, napa
lee re xaa mseed lo xaa, ya yixii
kwerp cheen xaa yaal, nu yé xaa
lo re myet: “Lee xaa mroban stub
welt”. Kwaan zee gak tub kwaan
mas kade xaa re myet ke yilo.
65 Pilat nzhé:
—Nkano gu re soldad, gwa gu
kanap gu roo xbaa Jesús axta paro
nzho moda lo gu.
66 Zee ngwa re xaa zee mkee xaa
tub sey cho ke kwaan nyaaw roo
baa, zee yaww wena, nu mlaa xaa
re soldad kanap roo baa.

28

Jesús mroban
(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Ngulo mded zhe sab, gorna
ngulo mkaxni yizhyo zhe dming
garziil, lee Mari me yezh Magdala
kwaan stub Mari ngwa ngusewii
roo baa pa mlo xaa Jesús. 2 Gorzee
lee tub xog mgun nye doo leen
yizhyo nel lee tub mandad cheen
Dios mla naz lo yizhyo, nu mbii
xaa roo baa nu mre xaa ke kwaan
nyaww roo baa, nu mzob xaa ticha.
3 Lee mandad mla doo xni xab xaa
mod balngwzi, nu lee xab xaa na
rus doo mod na yeg. 4 Gorna ngune
re soldad kwaane, nebse nxiz re
xaa tant mzheb doo xaa, nu tira
mkaw re xaa, mod tub xaa ngut.
5 Lee mandad nzhé lo rop ngwnaa:
—Nazhebt gu. Na ne lee gu nzek-
waan Jesús, xaa mkee re xaa lo
krus. 6 Nyentla xaa nee, ngulola
mroban xaa, modxa né xaa lo re

gu. Te gu nu wii gu, nyentla xaa
paro mdix xaa xaa. 7 Prad zyaa gu
nal nu guzh guya lo re xaa mseed
lo xaa, lee xaa mrobanla. Nu yilot-
laka xaa ya yizhyo Galilea lo re gu.
Baa ne gu lo xaa. Kwaan ba nak
kwaan nii na lo gu.
8 Nu gorzee lee rop ngwnaa
mroo xonn mroo leen baa, nel
mzheb doo me nu noka nyakdoola
me. Nu mrexonn me né meya lo
re nu, xaa mseed lo Jesús. 9 Nu
leeka gorzee lee Jesús ta mreke lo
rop me. Nu ngunii xaa "dix" lo rop
me. Nu lee rop me mbii lo Jesús, nu
mdeezh me nii xaa nu mbill me lo
xaa. 10 Nu nzhé Jesús lo me:
—Nazhebt gu. Zyaa gu nu guzh
gu lo re wech na zee ya xaa naz
yizhyo Galilea, nu baa zhaal xaa
na.

Kwaan nzhé re soldad

11 Gorna lee re ngwnaa nya,
lee lak soldad xaa nkanap roo
baa ngwa Jerusalén, nu mzaa xaa
kwent lo re ngwleyy non re kwaan
ngok. 12 Zee lee re ngwleyy non
mrezh re xaa gol, zee yaan re xaa
lal. Nu mzaa xaa zyen doo demi
lo re soldad, 13 nu nzhé xaa lo re
soldad:
—Yé gu lo re myet: "Yaal, gorna
lee re nu ngot, lee re xaa mseed
lo Jesús mbid mlewann xkwerp
Jesús". 14 Nu chelee Pilat ne
kwaane, re nu seleyy xaa zee
nateedt xaa gu bid.
15 Zee lee re soldad mkayaa re
demi, nu mle xaa re kwaan nzhé re
xaa gol lo xaa. Nu kwaan nzhé re
soldad, nzet re xaa sawlazh be axta
mbizh nalzhe.

Kwaan mlaa Jesús le re xaa mseed lo xaa

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

16 Zee lee re chiibtub nu, xaa
mseed lo Jesús, nya naz yizhyo
Galilea, yi kwaan nzhé Jesús lo nu.
17 Nu gorna ngune re nu lo Jesús,
mbill nu lo Jesús, nixa nzho lak nu
seetaka ngok ned lextoo. 18 Jesús
mbii gax lo re nu, nu né xaa lo re
nu:
—Dios mzaa dubse yalnabeyy
lo na naz leen yiba nu naz lo
yizhyo ne. 19 Nal gwa gu lo rese
myet, xaa nzhi dubse lo yizhyo,
nu ble gu zee gak re xaa xaa
seed lo na, nu bchubnis gu xaa
kwaan yalnabeyy cheen Xuz na,
nu kwaan yalnabeyy cheen na,
xaa nak xgann Xaa, nu kwaan
yalnabeyy cheen Mbi Naban cheen
Dios. 20 Nu bseed gu re xaa le xaa
re kwaan mseed na gu. ¡Nu ne gu,
lee na zo lo re gu rese mbizh, axta
gorna lux yizhyo!

Wdizh chul cheen Jesucrist kwaan mkee Mark

Juan mchubnis
(Mt. 8:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Snee mzelo wdizh chul cheen Jesucrist, xaa nak Xgann Dios.
2 Snee nzhé kwaan mkee Chay, xaa mxaal Dios zaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, gorna nzhé xaa:

Wii gu, xaal na tub mandad yilo ke lu,
xaa zee dexkwaa naz ze lu.
3 Nu dub gan snee yé xaa naz wen:
"Bdexkwaa gu xnaz Xaa Nabeyy;
bxal gu tub naz nali ze xaa". [Is. 40:3]

4 Snee mbarlo kwaan nzhé Chay gorna mzhin Juan Xaa Nchubnis re myet tub pa naz wen. Juan nchubnis re myet, re xaa mlaa naz nawent nu mwii xaa lo Dios, zee kiib Dios jwalt kwaan mle xaa. Snee mzaa Juan kwent lo re myet. 5 Nu zyen doo myet yezh gro Jerusalén, nu re yezh win pa nabeyy Judea mzhin mkenzha xtizh Juan. Nu konxa mzaa re myet kwent re jwalt kwaan mle xaa, zee mchubnis Juan xaa leen yuu Jordán.

6 Nu yich led kamey nak xab Juan, nu nzii tub yed leen Juan. Nu lee kwaan nzhaw Juan nak mbeso, nu kwaan nzho Juan nak mzhin wen. 7 Juan nzaa kwent cheen Dios, nu nzhé xaa:

—Tich na nze stub xaabyi mas non ke na. Nanont na zee nyent mod xek na tich xkyelyed xaa, nel nonra xaabyi zee lo na. 8 Na nchubnis gu kwaan nis, per lee xaabyi zee chubnis re gu gorna xaal xaa Mbi Naban cheen Dios lo gu.

Jesús mrubnis nu mzelo nkee zhiin
(Mt. 3:13-4:17; Lc. 3:21-22; 4:1-15)

9 Tub mbizh mroo Jesús yezh Nazaret, yizhyo kwaan le Galilea, nu mzhin xaa pa kachubnis Juan re myet, zee mchubnis Juan xaa leen yuu Jordán. 10 Nu gorna mroo Jesús leen nis, mwii xaa lee yiba mxal, nu lee Mbi Naban cheen Dios mroo nyaadla naz leen yiba nu mla cho Jesús mod tub palom. 11 Zee mbin xaa tub bos kwaan mroo naz yiba, nzhé:

—Lu nak xgaan na, xaa nkedoola na, nu nix doo nzhak lextoo na ngwii na lo lu.

12 Zee mbe Mbi Naban cheen Dios Jesús naz wen. 13 Ngu Jesús tub choo mbizh pa nzho re ma wen, zee mkiil Maxuu Jesús. Zeera lee re mandad cheen Dios myaad mkanap Jesús.

14 Mzhin tub mbizh mlo xaa Juan lozhyib, nu lee Jesús ngwa yizhyo kwaan le Galilea, nu mzaa xaa kwent cheen wdizh chul cheen Dios, 15 nu nzhé xaa:

—Mzhin gaxla mbizh kwaan mleey Dios, gorna lee Dios nabeyy lo rese myet. Blaa gu naletra gu kwaan nawent nu wii gu lo Dios, nu ble gu krer wdizh chul cheen Dios.

Jesús mrezh tap xaa nzen mbal
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

16 Jesús nzhaze roo nistoo le Galilea leezha ngune Jesús lo Simón, nu wech Simón xaa le Ndres. Lee rop xaa nak xaa nzen mbal. Kagobi xaa xkyeez xaa leen nistoo zee zen xaa mbal. 17 Zee nzhé Jesús lo xaa:

—Breke gu tich na zee le na gu xaa zere myet lo Dios, kwentaxa nzen gu mbal.

18 Leeka gorzee mlaa rop xaa xkyeez xaa nu mreke xaa tich Jesús.

19 Nu nzhaze Jesús mas naz delant, zee ngune xaa lo rop xgann

Zebedeo, Juan rop Chag. Nzho xaa
leen tub kano. Kagobde xaa xky-
eez xaa. 20 Zee mrezh Jesús rop xaa
ne. Nu leeka gorzee mlaa xaa xuz
xaa Zebedeo kwaan re mos, xaa
nkee zhiin lo xaa leen kano, nu lee
rop wech xaa mreke tich Jesús.

Jesús mloo mbi mal lextoo tub xaa
(Lc. 4:31-37)

21 Nu mzeeb xaa yezh Caper-
naum zhe sab, zhe kwaan nzholl re
nu, xaa Israel, lo Dios. Nu mzeeb
Jesús leen tub yoo pa nkasa nu
nseed nu xtizh Dios, nu mzelo xaa
mseed xaa re myet kwaan nzhi zee.
22 Nu mdedyall doo re xaa nzhon
xaa re kwaan nlu Jesús, nel nsee-
dra Jesús kwaan yalnabeyy ke re
maestr, xaa nlu xtizh Dios. 23 Nu
leen yoo paro nkasa re xaa, nzo
tub xaa nzho mbi mal lextoo. Nu
mbazhe xaa nu nzhé xaa:
24 —¿Chozhiin mzhin lu lo nu
Jesús, xaa Nazaret? ¿Che nze lu lux
lu nu? Nlabeyy na lu, ne na lee lu
nak Xaa Nzhul, xaa nze lo Dios.
25 Jesús mgalno mbi mal nu nzhé:
—¡Bsaaw rool! ¡Broo lextoo xaa
ne!
26 Zee lee mbi mal mle zee mzhib
xaa yizhgutye stub welt, nu gorzee
lee mbi mal mrazhe nye doo nu
mroo lextoo xaa. 27 Nu rese xaa
nzhi zee mdedyall doo. Nu mnab-
dizh xaa lo wechxinn xaa nu nzhé
xaa:
—¡Yisutisuti! ¿Cho kwaan
kwaane? Xaa ne nlu duzna re
kwaan nanet be, nu axta nabeyy
xaa lo re mbi mal nu nzhona xtizh
xaa.
28 Nu zeesi, lijer doo mbin re xaa
kwaan mle Jesús dubse naz yizhyo
kwaan le Galilea.

Jesús msekwen xnaazhap Pér
(Mt. 8:14-17; Lc. 4:38-41)

29 Nu gorna mroo Jesús pa nkasa
nu nseed nu xtizh Dios, zee mbe
Simón rop Ndres xaa garli Simón
nu noka Juan rop Chag nzha
kwaan lee xaa. 30 Nu lee xnaazhap
Simón nzho loon nel ne nzak me,
nlen me xlee. Nu gorna mzhin
Jesús, zee nzhé re xaaya lo Jesús.
31 Zee lee Jesús mbii gax lo me nu
mzen yaa me, nu mlis xaa me.
Leeka gorzee lee xlee mroo cho me,
nu mzaa me kwaan ndaw re xaa.
32 Gorna nzeyaaz mbizh, zee ng-
wano re xaa re xaa ne nzak lo Jesús,
nu re xaa nzho mbi mal lextoo.
33 Nu rese xaa yezh mkasa roo yoo
pa nzo Jesús, 34 zee msekwen Jesús
re xaa ne nzak, nu re xaa nzak reta
klas yalyizh. Nu mloo Jesús zyen
mbi mal lextoo re myet. Nanlaat
Jesús nii re mbi mal, nel nela re mbi
mal cho nak Jesús.

Jesús nzo yizhyo Galilea
(Lc. 4:42-44)

35 Nu garziil doo nguxche Jesús
mroo xaa, nzha xaa tub pa nzhekla
xaa zo techosa xaa, zee wdizhno
xaa Dios. 36 Simón nu re wechxinn
Simón nkwaan re xaa Jesús. 37 Nu
gorna nguzhal Jesús lo xaa, zee
nzhé xaa lo Jesús:
—¡Rese xaa kakwaan lu!
38 Per lee Jesús nzhé lo re xaa:
—Chaa gu ya be re yezh nzhi gax
nee, zee za na kwent xtizh Dios lo
rese xaa nzho baa, nel kwaanzee
nzhal na le na.
39 Jesús mkanze leen rese yezh
kwaan nzhi yizhyo Galilea, nu
mzaa xaa kwent xtizh Dios leen
yoo pa nkasa nu nseed nu xtizh
Dios. Noka mloo xaa mbi mal
lextoo re xaa.

Jesús msekwen tub xaa nyall cho
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

40 Nu mzhin tub xaa nyall cho lo
Jesús, zee mkichxub xaa lo Jesús nu
dub lextoo xaa ngunaab jabor lo
Jesús, nzhé xaa:
—Chelee lu nzhekla lu, nzho
mod sekwen lu na lo yalyizh ne.
41 Jesús mles lextoo ngune xaa,
nu mgal cho xaa, zee nzhé Jesús lo
xaa:
—Nzhekla na, gakwen lu.
42 Leeka gorna ngunii Jesús lo
xaa, ngokwen xaa nu ngok nzhul

xaa lo yalyizh. 43-44 Zee nzhé Jesús
lo xaa:
—Nik tub kwaan nayét lu lo re
myet. Gwa lo ngwleyy zee wii xaa
lo lu, zee né xaa lee lu ngokwenla.
Nu bzaa gon kwaan mnabeyy
Ches, kwaan nzaa xaa nzhakwen
yalyizh kwaan nyall cho, zee ne
rese myet lee lu ngokwenla.
45 Zee mlaa xaa Jesús nya xaa,
per lee xaa ne gorna nya xaa nzhé
xaaya lo re myet, lee xaa ngok-
wenla. Kwaanzee nyentra mod
zeeb Jesús leen yezh, zee mlake
Jesús naz wen, nel nyentra mod
zeeb Jesús sbaasa. Per zyen doo
xaa rese yezh nya lo Jesús.

2

Jesús msekwen xaa mdeen
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

1 Zee mbare Jesús yezh Caper-
naum, nu nzhala lak mbizh zeera
mbin re xaa lee Jesús nzho leen
li tub xaa. 2 Nu lijer doo mkasa
zyen doo xaa. Nixa naz roo yoo
nagaltra kwi re xaa, zee mzaa xaa
kwent xtizh Dios lo re xaa. 3 Tap
xaa nzeno tub xaa mdeen lo Jesús.
4 Nu nel nzhi doo xaa, nanzaat lu-
gar zeeb xaa yino xaa xaa ne lo
Jesús. Zee mtexoob xaa xaa naz
yek yoo. Nu mxal xaa tub tik
yek yoo, zeera mzaa lugar msela
xaa dub yag mdeen paro nzo Jesús.
5 Nu gorzee mzeen Jesús lee re xaa
nzeno mdeen ngwii lo Dios, zee
nzhé Jesús lo xaa mdeen:
—Xgaan, lee re jwalt cheen lu
ngulola mzhe.
6 Per zee nzob lak maestr, xaa
nlu xtizh Dios, nu mle xaa xgab
leen lextoo xaa: 7 "¿Chonoon sbaa
nzhedizh xaa ne? Kwenta Dios
nzhedizh xaa. Nyent cho xaa nzho
mod chee jwalt, nebse Dios."
8 Per lee Jesús nela cho xgab nle
re maestr, zee nzhé Jesús lo xaa:
—¿Chozhiin sbaa nle gu xgab?
9 ¿Cho kwaan nzak gu? ¿Cho kwaan
mas nanagant yé na lo xaa ne nzak:
"Ngulola mzhe re jwalt cheen lu",
o sekwen na xaa ne nzak nu yé
na lo xaa: "Guxche, bzen xkag lu
nu zyaa"? 10 Le na kwaane lo gu,
zee wii gu lee na nkano yalnabeyy
chee re xjwalt gu, nel lee na nak
Xaa Mzhin Ngok Myet.
Kwaanzee nzhé Jesús lo xaa
mdeen:
11 —Guxche. Zen xkyag lu, nu
zyaa garli lu.
12 Gorzee mzoli xaa mdeen, nu
mzen xaa xkyag xaa, nya xaa. Rese
xaa nguneya ndedyall xaa, mbill
xaa lo Dios, nzhé xaa:
—¡Yisutisuti! ¡Tira zer ne be lo tub
kwaan snee! ¡Dios nle kwaan gro
doo!

Jesús mrezh Leví
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Nu zeera mroo Jesús leen yezh,
nzha xaa naz roo nistoo stub welt,
zee mkasa zyen doo myet lo xaa.
Nu mzelo xaa mseed xaa re xaa.
14 Gorna nzhaded Jesús roo yoo
paro nzob Leví, xgann Alfeo, xaa
ntop demi kwaan nya naz Roma,
zee nzhé Jesús lo xaa:
—Breke tich na.
Zee nguxso xaa, nu mreke xaa
tich Jesús.
15 Ngulo mded kwaane, zee
ngwa Jesús garli Leví nu ndaw xaa
kwaan re xaa ntop demi, nu re
xaa nzeb jwalt, nu re xaa mseed
lo Jesús, nel zyen re xaa nzeb jwalt
nreke tich xaa. 16 Nu gorna ngune
re maestr nu re fariseo lee Jesús
kayaw kwaan re xaa nzeb jwalt,
nu kwaan re xaa ntop demi, zee
nzhé xaa lo re xaa mseed lo Jesús:
—¿Chozhiin nzhaw xmaestr gu
kwaan re xaa ntop demi, nu kwaan
re xaa nzeb doo jwalt?
17 Gorna mbin Jesús kwaane zee
nzhé xaa lo re xaa:
—Xaa nanet nzak, nankint xaa
zee doktor, per lee re xaa ne nzak,
xaa zee nkin doktor. Nanzhalt na
kwezh na re xaa wen, lee na nzhal
kwezh re xaa nzeb jwalt.

Ngunaab xaa lo Jesús cheen kwaan nkwan xaa
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Re xaa mseed lo Juan nu re fariseo nkwan xaa gorna nanzhawt xaa nik tik kwaan, kwaanzee mbiid re xaa lo Jesús nu nzhé xaa:

—¿Chozhiin nkwan re xaa mseed lo Juan nu re xaa kaseed lo fariseo, per lee re xaa kaseed lo lu nakwant xaa?

19 Jesús nzhé:

—Ble gu xgab kwaane. Nyent mod le gu zee kwan re xaa nzho jondang zee nagawt xaa, gorna lee xaa kachelya nzoka kwaan re xaa. 20 Per zhin tub mbizh wee xaa xaa kachelya; nu gorna zhin mbizh ba, zeesi lee re xaa nzhaal kwan nu nagawt xaa nik tub kwaan.

21 'Nik tub xaa nakobdet tub lee ler kub cho tub lee ler gox, nel lee ler kub ndop zee mas chaza ler gox, nu zee nyentra mod le xchiin xaaya. 22 Nu nixa nangot xaa xis ub kwaan kub leen mbud yed gox. Nel lee xis ub kwaan kub gorna yixooba chaza mbud yed gox. Zee lee xis ub kwaan nzho leena xo nu lee mbud lux. Kwaanzee lee xis ub kwaan kub nzhaal yo leen tub mbud yed kub.

Lee xaa mseed lo Jesús mtop son nzhobxtil zhe sab
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

23 Nu zhe sab, zhe kwaan nzholl re nu lo Dios, lee Jesús nzhaze wen pa mgaan xaa nzhobxtil. Nzhaze re xaa nzha xaa, lee re xaa mseed lo Jesús mzelo mtop son nzhobxtil. 24 Zee lee re xaa fariseo, nzhé lo Jesús:

—¿Chozhiin nle re xaa nreke tich lu kwaan ba, kwaan nanzhaalt le be zhe sab?

25 Jesús mkeb nzhé:

—¿Che zer lab gu Xkyech Dios, kwaan mle David leezha ngok nlaan xaa nu ngok nlaan re wechxinn xaa nu nkin xaa kwaan gaw xaa? 26 Zee lee David mzeeb leen yidoo cheen Dios, leezha ngu Abiatar ngwleyy non doo zee, nu ndaw David pan kwaan mzhib xaa lo Dios, kwaan nyent mod gaw re xaa, kwaan nebse re ngwleyy nzho mod gaw. Nu lee David mzaaya ndaw re xaa nzhake tich David.

27 Lee Jesús nzhé lo re xaa:

—Zhe sab mdexkwaa Dios zee deed wen re myet, nu namdexkwaat Dios re myet zee nabeyy zhe sab lo myet. 28 Kwaanzee na nabeey lo zhe sab, nel na nak Xaa Mzhin Ngok Myet.

3

Jesús msekwen xaa mbizh yaa
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

1 Stub welt mbare Jesús mzeeb pa nkasa nu seed nu xtizh Dios, nu baa nzo tub xaa mbizh yaa. 2 Nu lee lak xaa nzob ngwii, ne che sekwen Jesús yaa xaa, zhe sab, zhe kwaan nzholl nu lo Dios, zee kwaan xaa mod gaazh xaa kwaan tich Jesús. 3 Zee nzhé Jesús lo xaa mbizh yaa:

—Guxso, nu bzo xsaww lo rese xaa.

4 Nzhé Jesús lo re xaa:

—¿Xomod nzhé wdizh kwaan mkee Ches? ¿Cho kwaan nzho mod le be zhe sab, kwaan wen o kwaan nawent? ¿Che wen sekwen xaa tub xaa, o che wen gut xaa tub xaa?

Per nik tub xaa namkebt, rese xaa zheta mri. 5 Jesús mnayii doo mwii lo re xaa nzhi lo xaa, nu nales doo ngok lextoo Jesús ne re xaa, nel namlest lextoo re xaa ne xaa, xaa mbizh yaa. Zee nzhé Jesús lo xaa mbizh yaa:

—Bseli yaa lu.

Nu gorna mseli xaa yaa xaa, gorzeeka ngokwena. 6 Zee lee re xaa fariseo mroo mzhaal xaa kwaan re xaa nreke tich rey Herod, zee mkwaan xaa mod gut xaa Jesús.

Mkasa zyen doo myet roo nistoo

7 Zee mroo Jesús naz baa, zee mzhin xaa roo nistoo kwaan re xaa mseed lo xaa. Nu zyen doo

myet xaa yizhyo Galilea mreke tich
xaa. 8 Noka re xaa yizhyo le Judea,
nu re xaa yezh gro Jerusalén, nu
re xaa yizhyo le Idumea ngwa lo
Jesús; noka myaad re xaa nzho stub
lad roo yuu Jordán lo Jesús, noka
myaad re xaa xchop yezh gro le
Tiro nu Sidón lo Jesús. Nu zyen
myet mbin re kwaan mle Jesús, zee
mbiid re xaa lo Jesús. 9 Zee nzhé
Jesús lo re xaa mseed lo xaa:
—List bzo gu tub kano yixoob na
leen, nel zyen doo myet nzeke tich
na, nu ntaaw doo re xaa na.
10 Sbaa nzhé Jesús nel zyen
doo xaa ne nzak msekwen xaa,
zee mtaaw doo re xaa Jesús nel
nzhekla re xaa gal re xaa cho Jesús,
zee yikwen re xaa. 11 Nu gorna
ngune re mbi mal kwaan nzho
lextoo re myet lo Jesús, zee mlebi
mbi mal re xaa lo yo lo Jesús, nu
mrazhe re mbi mal, nzhé re mbi
mal:
—Lu nak Xgann Dios.
12 Zee lee Jesús mgalno re mbi
mal zee, nu nzhé xaa lo re mbi mal:
—Nik tub lo nayét gu nen cho
nak na.

Jesús mleey chiibchop xaa kayaa yalnabeyy lo xaa
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

13 Nguxoob Jesús yek yi nu
mrezh xaa re xaa nzhekla xaa, zee
ngwa re xaa ne lo Jesús. 14 Zee
mleey Jesús chiibchop xaa reke
tich xaa, zee xaal xaa xaa zaa xaa
kwent xtizh Dios. 15 Nu lee Jesús
mzaa yalnabeyy lo re xaa zee koo
xaa re mbi mal lextoo re myet.
16 Chiibchop xaa ne nak xaa mleey
Jesús:
Simón (xaa mlole Jesús Pér),
17 Chag,
Juan (rop wech xgann Zebedeo, nu
rop xaa ba mlole Jesús Boan-
erges, kwaane nii: “Xaa nii
kwenta ngwzi”);
18 Ndres,
Lip,
Tol,
Teo,
Max,
Chag (xgann Alfeo),
Tadeo,
Simón (xaa nkedoola lazh),
19 Judas Iscariote (xaa zaa Jesús lo
re xaa gut xaa).

Nzhé xaa lee Jesús nkano yalnabeyy cheen mer Maxuu
(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

20 Nu ngulo mded kwaane, zee
mzeeb Jesús leen tub yoo. Nu
stub welt zyen doo myet mri dub
welt lo Jesús nu lo re xaa mseed
lo xaa, nixa nyent mod gaw xaa.
21 Nu gorna mbin re sawlizh Jesús
kwaane zee ngwa xaa zee yaxii xaa
xaa, nel nzhé re xaa:
—Nzhak naxen xaa.
22 Zee mzhin re maestr xaa nlu
xtizh Dios yezh Jerusalén pa nzo
Jesús, nu nzhé xaa lo re xaa nzhi
baa:
—Lee Jesús nkano yalnabeyy
cheen Beelzebú, xaa nak mer
Maxuu, xaa nak rey cheen rese
mbi mal, kwaanzee Beelzebú
mzaa yalnabeyy lo Jesús, zee nzho
mod ngoo Jesús mbi mal.
23 Nu mrezh Jesús re xaa pa nzo
Jesús, zee mzaa Jesús tub kwent
nabix lo xaa zee ne xaa xomod
naka. Nu nzhé Jesús:
—¿Che nle gu xgab koo Maxuu
leeka Maxuu? 24 Chelee tub yezh
nzhak chop tant nu dil xaa kwaan
leeka re sawlazh xaa, nadiit yezh
ba xche. 25 Noka chelee re xaa
nzho tubka yoo nzhak chop tant
kwaan leeka re sawlizh xaa nu ndil
xaa kwaan leeka re xaa, nadiit re
sawlizh xaa ba xche. 26 Kwaanzee
chelee Maxuu dil kwaan leeka
Maxuu, nadiit yalnabeyy cheen
Maxuu xche. Telisa lee Maxuu lux.
27 ’Nu sbaaka, nik tub xaa nyent
mod zeeb leen li tub xaa ngezh,
lewann xaa rese kwaan nkano xaa,
chelee xaa nakadot xaa xaa yilo.
Kado xaa xaa, zee nzho mod wee
xaa re kwaan nkano xaa leen li
xaa.

28 ’Wlipa na kwaane. Nzho mod
chee Dios reta klas jwalt kwaan nle
xaa axta re kwaan nge xaa lo Dios.
29 Per loka xaa nge lo Mbi Naban
cheen Dios, nacheetra Dios jwalt
ne. Kwaane nak tub jwalt kwaan
nkened lextoo xaa tira.
30 Kwaane ngunii Jesús nel nzhé
re xaa lee Jesús nkano yalngezh
cheen Maxuu.

Xnaa Jesús nu re wech Jesús
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

31 Zee mzhin xnaa Jesús nu re
wech Jesús pa nzo Jesús. Nu mlaz
re xaa naz jwer, zee mxaal xaa
tub xaa yichezh Jesús. 32 Nu zyen
doo xaa nzob dub welt lo Jesús, zee
nzhé xaa lo Jesús:
—Lee xnaa lu nu re wech lu nzhi
naz jwer kabezh lu.
33 Nu mkeb Jesús nzhé:
—¿Cho nak xnaa na nu re wech
na nu re bzan na?
34 Nu mwii Jesús lo re xaa nzob
dub welt lo Jesús, nu nzhé xaa:
—Wii gu, nee nzhi re wech na,
nu xnaa na. 35 Loka cho nle kwaan
nzhekla Dios, re xaa zee nak mod
wech na, nu bzan na, nu xnaa na.

4

Kwent nabix cheen xaa nchech
nzhobxtil lo yo
(Mt. 13:1-23; Lc. 8:4-15)

1 Stub welt mzelo Jesús mseed
zyen doo myet roo nistoo. Nel zyen
doo xaa mri lo xaa zee nguxoob
xaa leen tub kano, nu mzob xaa
leen kano kwaan nzhib lo nistoo.
Lee re myet mri roo nistoo. 2 Zee
mlu xaa zyen doo kwaan lo re xaa
kwaan kwent nabix. Nu nzhé xaa
lo re xaa:
3 —Kenzha gu kwent kwaan za
na. Tub welt lee tub xaa nchech
nzhobxtil lo yo. 4 Leezha kachech
xaa nzhobxtil lo yo, rola mla leen
naz, zee nzha re mbyin nu ndawa.
5 Zlaka mla lo ke pa nyent zyen
yo. Nzhobxtil ba lijer doo mlen nel
nyent zyen yoo pa mlaya. 6 Per
gorna mlen mbizh nu mla doo
neey, zee mbizha nel nagrot nzho
loxa. 7 Zlaka mla leen yag yich, zee
lee yag yich mdina, zee namzaata
xle. 8 Per lee stub naz nzhobxtil
kwaan mla lo yo wen, chul doo
mxena nu chul doo ngoka. Tub
nzhobxtil mzaa galbchii nzhobxtil,
stuba mzaa chongal nzhobxtil, nu
stuba mzaa tub gayoo nzhobxtil.
9 Nu nzhé xaa:
—¡Loka xaa nzob nzha, nzhaal
gon kwaane!
10 Leezha mlake nebse Jesús
kwaan chiibchop xaa mseed lo
xaa nu zlak xaa kwaan nzhi gax
lo xaa, mnabdizh re xaa xomod
nak kwent kwaan mzaa xaa. 11 Zee
nzhé Jesús:
—Dios mzaa yo yek re gu zee ne
gu xomod nak re kwaan nanyunt
cheen pa nabeyy Dios; per lee lo
stub naz xaa kwaan nanreket tich
na, nii na duzna kwent nabix lo
xaa. 12 Zee nixa wii xaa naluta
lo xaa, nixa gon xaaya nalata yek
xaa, zee nalaat xaa kwaan nawent
kwaan kale xaa zee nacheet Dios
jwalt cheen xaa.
13 Zee nzhé Jesús lo re xaa:
—¿Che nanlat kwent ne yek re
gu? ¿Xomod la stub naz kwent
nabix yek gu? 14 Xaa nchech
nzhobxtil lo yo nak kwenta tub
xaa nzaa kwent xtizh Dios. 15 Re
xaa nak mod ben kwaan mla leen
naz, nak re xaa sbaasa nzhon
xtizh Dios, zee nze Maxuu nkiib
xtizh Dios lo xaa, kwentaxa nak
nzhobxtil kwaan mla leen naz
kwaan ndaw mbyin. 16 Stub naz
xaa nak kwenta ben kwaan mla lo
ke pa nyent zyen yo; nu nyakdoola
xaa mkayaa xaa xtizh Dios gorna
mbin xaaya. 17 Per nak xaa mod
nzhobxtil kwaan nanecht nzho
lox, kwaanzee nanyet nzo xaa lo
xtizh Dios. Nu gorna nzhin yalzi
lo xaa lo xtizh Dios nu nrenal xaa
xaa, zee nlaa xaa Dios. 18 Stub naz
xaa nak kwenta nzhobxtil kwaan
mla leen yag yich; nzhon xaa xtizh
Dios, 19 per nle doo xaa xgab re
kwaan yizhyo ne, nu nzoblazh doo

xaa demi nu rese kwaan yizhyo
ne, nu re kwaane nkade xaa,
zee nluux xtizh Dios leen lextoo
xaa. Xaa ne nak kwenta nzhobxtil
kwaan namzaat xle. 20 Per stub naz
xaa nak kwenta nzhobxtil kwaan
mla lo yo wen. Nzhon xaa xtizh
Dios, nu nkayaa xaaya kwaan dub
lextoo xaa. Xaa ne nak kwenta son
kwaan mzaa galbchii nzhobxtil
por tub nzhobxtil, zlak xaa nak
kwenta son kwaan mzaa chongala,
nu zlak xaa nak kwenta son kwaan
mzaa gayooya.

Kwent cheen xni
(Lc. 8:16-18)

21 Jesús nzhé stub welt:

—Nik tub xaa nankeet xni bruj
nu nsaaw xaa yeka kwaan tub al-
mud o chep xaaya xan loon, sinka
nzob xaaya pa ya zee zaaya xni
lo re xaa nzho leen yoo. 22 Nik
tub kwaan xlaan nyent mod nalut,
nixa tub kwaan nzholaan nyent
mod nanet re xaa loya. 23 ¡Loka xaa
nzob nzha, nzhaal gon kwaane!
24 Wen kenzha gu re kwaan nii
na. Leeka medid kwaan nchiix gu
kwaan nzaa gu lo stub naz xaa,
leeka sbaa chiix Dios kwaan zaa
xaa lo gu, nu axta masra zaa xaaya
lo gu. 25 Nel re xaa kwaan nkano
kwaan, masraya kayaa xaa; per
lee re xaa nankanota axta chep re
kwaan nkano xaa yiib lo xaa.

Chop kwent nabix cheen xomod nak pa nabeyy Dios
(Mt. 13:31-35; Lc. 13:18-19)

26 Kwaane nzhé Jesús:

—Nal za na stub kwent zee ne
gu nen xomod nak pa nabeyy Dios.
Leeya nak kwenta tub xaa mlo
ben lo yo. 27 Nixa naxna nixa
nanaxnat xaa zhe nu yaal, per lee
ben nlen nu nrooya, per nanet
xaa xomod nrooya, 28 nel yizhyo
nserooya. Yilotlaka nlen xkocha,
zeera nzhib yaaya, nu gwluzhtlaka
nzaaya son. 29 Leezha nla xyecha,
zee nchoog xaaya kwaan syer nel
mzhinla mbizh kwaan ndopa.

30 Kwaane nzhé Jesús:

—Nal za na stub kwent nabix
lo gu, zee ne gu xomod nak pa
nabeyy Dios. 31 Leeya nak kwenta
tub bizh cheen mostas. Bizh ne
nak bizh kwaan mas chut lo rese
bizh. 32 Per leezha nxeen xaaya
nu nlena nrooya, nu nzhak zyen
ram cheena, nu nzaaya xkal. Nu
ndexkwaa re mbyin xlaaz ma loya.

33 Snee mlu Jesús xtizh Dios
kwaan kwent nabix, kwenta re
kwent ba. Snee nii xaaya axta paro
laya yek re xaa. 34 Leezha nii xaa lo
re myet duzna kwaan kwent nabix
nii xaa lo re xaa, per leezha ngulo
nlake xaa kwaan re xaa mseed lo
xaa, zeera nii xaaya klar lo re xaa.

Mbi nu nistoo nzhon xtizh Jesús
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

35 Leeka zhe zee gorna ngulo ng-
waaz mbizh, zee nzhé Jesús lo re
xaa mseed lo xaa:

—Chaa gu, ya be stub ta roo nis-
too.

36 Nu mlaa xaa rese xaa nzhi
zee nu nguxoob re xaa leen kano
kwaan nguxoob Jesús leen, nu
nzha re xaa. Nu noka mreke zlak
kano tich re xaa. 37 Nu mzelo tub
mbi dox doo mroo, nu mzelo nistoo
mgun nu axta mzeeba leen kano.
38 Per lee Jesús mkoo tub kwaan
yek nu naxna xaa naz tras leen
kano. Zeera mloo xaa mkaal lo
Jesús nu nzhé xaa:

—Maestr, ¿che nanlet lu xgab nu
mer law re be leen nistoo?

39 Zee nguxche Jesús nu mgalno
xaa mbi nu nzhé xaa:

—¡Kexa! ¡Zheta!

Mlaz mbi, nu lee nistoo zheta
ngok.

40 Zee nzhé xaa lo re xaa mseed
lo xaa:

—¿Chozhiin tant nzheb doo gu?
¿Che nangwiit gu lo Dios?

41 Per mzheb doo re xaa nu
mdedyall xaa, nu nzhé xaa lo re
wechxinn xaa:

—¿Cho xaa ne? ¡Era gro doo
kwaan nle xaa ne! ¿Chozhiin axta
mbi nu nistoo nzhon xtizh xaa?

5

Xaa yezh Gadara, xaa nzho mbi mal lextoo
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

1 Nu gorna mzhin Jesús stub ta
roo nistoo, yizhyo cheen re xaa
Gadara, 2 mla Jesús leen kano. Zee
mzhin tub xaa nkanze leen yeer,
pa nyu re xaa ngut, nu mzhin xaa
lo Jesús. Xaa ne nzho mbi mal
lextoo. 3 Leen yeer pa nyu re xaa
ngut nak li xaa. Nik tub xaa nalet
gan kado xaa nixa kwaan kaden.
4 Nel zyen welt nzha kado xaa yaa
xaa nu nii xaa kwaan kaden, per
nle xaa gan nle praa xaaya; nu nik
tub xaa nayet lo xaa. 5 Yaal nu
zhe nkanze xaa leen yeer pa nyu
re xaa ngut nu nkanze xaa leen yi.
Mbazhe xaa, nu leeka lee xaa ngin
xaa kwaan ke. 6 Zitra ngune xaa
lo Jesús nu mrexonn xaa mkichxub
xaa lo Jesús. 7-8 Zee nzhé Jesús:

—Mbi mal, broo lextoo xaa ne.

Zee dub gan mbazhe xaa nzhé
xaa:

—Jesús. ¡Laa, nateedt lu nu bid!
¡Lu nak Xgann Dios yiba! Naab na
lo lu, nateedt lu nu bid.

9 Zee mnabdizh Jesús:

—¿Cho le gu?

—Nu le Zyen Doo —nzhé xaa—,
nel zyen doo nu.

10 Zee lee re mbi mal ngunaab
doo jabor lo Jesús, zee nakoot xaa
mbi mal yizhyo ba. 11 Gax cho
yi zee nzhi zyen kuch, ma kayaw.
12 Zee lee re bi mal zee ngunaab
jabor lo Jesús:

—Bxaal nu naz lo re kuch, nu
blaa zeeb nu lextoo ma.

13 Jesús mzeyal. Zee mroo re mbi
mal lextoo xaa, nu mzeeb re mbi
lextoo re kuch, kan chop mil kuch
nzhi baa. Nu leeka gorzee mzelo re
kuch mrexonn mkato naz yat mla
axta leen nistoo. Nu ngwep re ma
nis nu tira ngut ma.

14 Nu re xaa nkano re kuch mrex-
onn nya nu nzhé xaaya lo re xaa
nzhi wen nu lo re xaa nzho yezh,
nen cho kwaan ngok. Zee zyen xaa
ngwaselach nen cho kwaan ngok.
15 Leezha mzhin xaa pa nzo Jesús,
zee ngune re xaa lo xaa ngu mbi
mal lextoo; nzobla, nak xab, nu
ngokwenla xaa, zee mzheb doo re
xaa. 16 Nu re xaa ngune xomod
ngok xaa ngu mbi mal lextoo, nu
xomod ngok re kuch, mzaa xaa
kwenta lo stub naz xaa. 17 Zee
ngunaab re xaa jabor lo Jesús nu
nzhé xaa:

—Broo nee, nakwaztra lu nee.

18 Leezha mbare Jesús leen kano,
lee xaa ngu mbi mal lextoo ngu-
naab xaa jabor lo Jesús, nzhé:

—Laa reke na tich lu.

19 Per lee Jesús namzeyalt, zee
nzhé Jesús lo xaa:

—Zyaa garli lu nu lo re sawlizh
lu, guzh kwaan mle Xaa Nabeyy lo
lu, nu xomod mles lextoo xaa ne
xaa lu.

20 Zee nya xaa, nu mzaa xaa
kwenta lo re chii yezh kwaan le
Decápolis re kwaan gro doo mle
Jesús lo xaa. Nu rese xaa mdedyall
doo.

Jesús msekwen tub ngwnaa nu mseban xchap Jairo
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Leezha mbare Jesús nyaad
leen kano, leezha ngwa xaa stub
ta roo nistoo, zyen doo xaa mri
lo xaa roo nistoo. 22 Zee lee tub
xaa le Jairo, xaa nabeyy pa nkasa
nu nseed nu xtizh Dios, mzhin gax
xaa lo Jesús, nu mkichxub xaa lo
Jesús. 23 Zee ngunaab xaa tub ja-
bor kwaan dub lextoo xaa, nu nzhé
xaa:

—Merla yilo yet xchap na. Le tub
jabor lo na, chaa ya be zee zhiib lu
yaa lu yek mad, zee gakwen mad
zee ban mad.

24 Jesús ngwa kwaan lee xaa. Nu
zyen doo xaa mreke tich xaa nu
ndaaw doo xaa. 25 Nu lo re xaa
nzha tub ngwnaa, me nzhala chi-
ibchop liin tubka nded ren lex-
too. 26 Bid doo kaded me. Rese
xdemi me mzaa me lo re doktor

nu nanet me gakwen me, nel lee
yalyizh cheen me masra nzharoo.
27 Leezha mbin me re kwaan kale
Jesús, mrep me xsaww lo re xaa
nzhi lo Jesús, zee mzhin me tich
Jesús, nu mgal me cho xab xaa,
28 nel mle me xgab: “Chelee na gal
na cho xab Jesús, zee gakwen na”.
29 Gorna mgal me xab Jesús, gorzee
lee ren mlaz, nu mzeen me lee ya-
lyizh cheen me ngokwen. 30 Leeka
gorzee mzeen Jesús, lee Jesús msek-
wen tub myet kwaan nebse yal-
ngezh cheen xaa, zee myek xaa
nu mnabdizh xaa lo re xaa nzhake
tich xaa:

—¿Cho mgal cho xab na?

31 Re xaa mseed lo xaa nzhé:

—Wii, ntaaw re xaa lu, nu mnab-
dizhra lu: “¿Cho mgal cho xab na?”

32 Per lee Jesús mwii dub welt zee
ne xaa cho xaa mgal cho xab xaa.
33 Zee lee ngwnaa ne nxizh doo lo
yalnacheb nel mzheb doo me, nel
sbaa nzhé Jesús. Zee mbii me gax
lo Jesús nu mkichxub me lo xaa, nu
mzaa me rese kwent lo xaa. 34 Zee
nzhé Jesús lo ngwnaa ne:

—Xchap na. Nel mwii lu lo Dios,
zee ngokwen lu. Wen nya lu nal,
nel ngulola ngokwen lu yalyizh
cheen lu.

35 Kaniika Jesús, lee lak xaa sawl-
izh Jairo mzhin lo Jairo. Nu nzhé
xaa lo Jairo:

—Ngulola ngut xchap lu,
nankintra nii lu lo maestr.

36 Per leezha mbin Jesús kwaan
nzhé re sawlizh Jairo, zee nzhé
Jesús lo Jairo:

—Nazhebt lu, nebse bwii lo Dios.

37 Nu namzaat xaa diizh reke
mas xaa tich xaa, nebse Pér, Chag
nu Juan, wech Chag. 38 Nu leezha
mzhin Jesús garli Jairo, ngune xaa
lee re xaa nzhi baa nzhonn nu
mbazhe re xaa. 39 Mrep xaa leen
yoo nu nzhé xaa:

—¿Chozhiin tant nkee gu rezh nu
nzhonn gu? Nel nanguta mad,
nebse naxna mad.

40 Mxizhno re xaa Jesús. Per lee
Jesús mloo re xaa leen yoo nu mbe
xnaa mad nu xuz mad nu yon xaa
mseed lo xaa, nu mzeeb xaa pa nax
mad. 41 Zee mzen Jesús yaa mad nu
nzhé xaa lo mad:

—Talita kumi. (Wdizh ne nii:
“Mad, ¡guxche!”)

42 Tas nguxche mad nu mze mad;
chiibchop liin nzho mad. Nu
rese xaa mdedyall ngune kwaane.
43 Jesús nzhé:

—Nik tub lo nayét guya.

Nu nzhé xaa:

—Zaa gu kwaan gaw mad.

6

Jesús mzhin Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

1 Mroo Jesús naz ba, zee nya xaa
naz lazh xaa, kwaan re xaa mseed
lo xaa. 2 Leezha ngok zhe sab,
zhe kwaan nzholl re nu lo Dios,
zee mzelo Jesús mseed re myet,
pa nkasa nu nseed nu xtizh Dios.
Mdedyall re xaa gorna mbin xaa
kwaan nzhé Jesús. Zee nzhé re xaa
lo wechxinn xaa:

—¿Pa mseed xaa ne re kwaan
nzhak xaa? ¿Che Dios mzaa rese
kwaan nzho yek xaa, zee nzho mod
nle xaa re kwaan gro doo ne? 3 ¡Xaa
ne nak karpinter xgann Mari! ¡Re
wech xaa nak Chag, Che, Judas nu
Simón nu re bzan xaa nzho leeka
nee!

Kwaanzee nanont Jesús lo re
xaa, nu nixa nanzhont xaa xtizh
xaa.

4 Jesús nzhé lo re xaa:

—Nik tub xaa nzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo,
namkayaawent re sawlazh xaa
xaa nu re sawlizh xaa nu re xaa
nzho li xaa.

5 Namlet Jesús zyen kwaan gro
lazh xaa, lakse xaa mzhib xaa
yaa xaa cho nu ngokwen. 6 Nu
ndedyall Jesús ngune xaa lee re
sawlazh xaa nangwiit lo xaa. Nu
zee mroo Jesús lazh xaa, nu ngwa
xaa re yezh kwaan nzhi gax nu
mseed xaa re xaa nzho re yezh ba.

Jesús mxaal re xaa mleey xaa zaa kwent cheen pa nabeyy Dios
(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

7 Jesús mrezh chiibchop xaa kwaan mseed lo xaa, zee xaal xaa chopga xaa, nu nzhé xaa lo xaa:

—Za na yalnabeyy lo gu zee nzho mod koo gu rese mbi mal lextoo re myet.

8 Noka nzhé Jesús lo re xaa:

—Be gu tub garrot per naweet gu mas kwaan, nixa yex kwaan yo re xcheen gu leen, nixa kwaan gaw gu, nixa demi. 9 Nzhaal ke yelyed nii gu, per nanzhaalt wee gu stub naz ler.

10 Nu nzhé xaa:

—Loka xana yoo zhin gu, kwaz gu zee axta gorna yilo roo gu yezh ba. 11 Nu chelee tub yezh nanzheklat kayaa gu, broo gu leen yezh ba nu brib gu yide kwaan nkee tich xkyelyed gu, zee ne re xaa yezh ba lee re sawlazh xaa mle kwaan nawent.

12 Zee mroo re xaa ngwa, nu nzhé xaa lo re xaa zee laa xaa naletra xaa kwaan nawent nu wii xaa lo Dios. 13 Zyen doo mbi mal mloo xaa lextoo re myet, nu mteeb xaa anseyt cho re xaa ne nzak nu ngokwen re xaa.

Xomod ngut Juan Xaa Nchubnis
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

14 Nu rese yezh mxonn wdizh cheen Jesús, zee mbin rey Herod re kwent cheen Jesús, nu nzhé xaa:

—Xaa ne nak Juan Xaa Nchubnis mroban, kwaanzee nzho mod nle xaa re kwaan gro doo.

15 Lee stub naz xaa nzhé:

—Lee Jesús nak Li, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

Nu lee stub naz xaa nzhé:

—Lee Jesús nak stub re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, mroban.

16 Per leezha mbin Herod re kwaane, nzhé xaa:

—¡Lee Juan xaa mxaal na nguchoog xaa yek, mroban!

17 Yilo mxaal Herod zen xaa Juan nu mlo xaa Juan lozhyib, nel nayii Herodías ne Juan, nel lee Herodías nak sa Lip, wech Herod, per mka Herod me. 18 Nel Juan nzhé lo Herod:

—Nawent nkano lu sa wech lu.

19 Kwaanzee nayii doo Herodías ne Juan, nu nzhekla me gut me Juan, per nyent mod gut me Juan, 20 nel nzheb doo Herod ne Juan. Kwaanzee nkanap Herod xaa, nel ne xaa lee Juan nak tub xaabyi nambey nu nali nzo lo Dios. Nu nzaa Herod yek Herod nzhon xtizh Juan, nu gorna nzhon xaa xtizh Juan, nle doo xaa xgab.

21 Per tub mbizh mle Herod tub yalni gro doo, zhe kwaan nguxoob xaa liin. Nu mrezh xaa rese xaa nabeyy, nu rese xaa nabeyy lo re soldad nu rese xaa non re yezh cheen Galilea, zee mbid re xaa lo yalni cheen Herod. 22 Zee lee xchap Herodías mrep mkanii paro mzob Herod kwaan re xaa mrezh xaa. Nu lee Herod nyula doo mod mkanii me, nu noka re xaa mrezh xaa nyula mod mkanii me, zee nzhé Herod lo me:

—Naab kwaan nzhekla lu, na zaya.

23 Nu nzhé Herod lo me:

—Wlipa naya, loka kwaan naab lu lo na, za naya, axta nzho mod za na rol pa nabeey na lo lu.

24 Nu gorzee mroo mad nu ngwanabdizh mad lo xnaa mad nu nzhé mad:

—¿Cho kwaan naab na?

Lee me nzhé:

—Na nzhekla yek Juan Xaa Nchubnis.

25 Nu leeka gorzee ngwa mad lo Herod nu nzhé mad:

—¡Nal gorne nzhekla na zaa lu yek Juan Xaa Nchubnis, we na leen tub yann!

26 Nales doo ngok lextoo Herod, nel ngulola nzhé xaaya lo mad. Kwaanzee mton xaa chee xaa xtizh xaa, nel zyen doo xaa nzhi garli xaa mbin kwaan nzhé xaa gorna

mcheroo lo mad. 27 Gorzee mxaal
xaa tub soldad cheen xaa, nu nzhé
xaa lo xaa:
—Gwachoog yek Juan Xaa
Nchubnis.
Nu gorzee ngwa soldad leen
lozhyib, nu mchoog xaa yek Juan.
28 Nu mlo xaa yek Juan leen tub
yann nu mzaa xaaya lo mad, zee
lee mad mzaaya lo xnaa mad.
29 Gorna mbin re xaa mseed lo
Juan lee Juan ngut, ngwa re xaa
ngunaab xaa kwerp cheen Juan
zee kaach re xaa kwerp cheen
Juan.

Jesús mzaa kwaan ndaw tub gaay mil xaa
(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Gorna mbare re xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesús, zee nzhé re xaa
rese kwaan mle xaa nu rese kwaan
mlu xaa lo Jesús. 31 Zyen doo xaa
nzhi lo Jesús, nu nixa nanlat re xaa
gaw xaa, kwaanzee nzhé Jesús lo re
xaa mseed lo xaa:
—Laa be re xaa nee. Chaa gu ya
be tub pa nyent xaa, zee nzho mod
le gu deskans chep.
32 Zee ngu re xaa leen tub kano
nu nzha xaa tub pa zit, pa nyent
myet. 33 Per ngune re myet lee
xaa nzha, nu mlebeyy re xaa xaa,
zee mrexonn rese xaa yezh nzha.
Nu mas yilo re xaa yezh mzhin
baa zeera mzhin Jesús kwaan re
xaa mseed lo Jesús. 34 Per gorna
mla Jesús leen kano, mwii xaa zyen
doo xaa nzhi baa. Zee mles lextoo
xaa ne xaa re xaa ba, nel kwenta
mbakxiil, ma nakanot xaa kanap
ma nzhak re xaa. Nu mzelo xaa
mlu xaa zyen kwaan lo re xaa.
35 Leezha nzhazhela yizhyo, re xaa
mseed lo xaa mbii gax lo xaa, nu
nzhé xaa:
—Mzhela yizhyo nu nyent xaa
nee to kwaan gaw xaa. 36 Chech re
xaa, zee yizi xaa kwaan gaw xaa re
yezh nzhi gax nee, nu re rench.
37 Per lee Jesús mkeb lo re xaa
nzhé:
—Zaa gu kwaan gaw xaa.
Zee lee re xaa nzhé:
—Lee re kwaan gaw tub lanee
xaa non doo. Mas nona ke tub lal
kwaan le xaa gan kee xaa zhiin tub
gayoo mbizh. ¿Che nzhekla lu yazii
nu tub lanee pan, zee zaa nuya gaw
re xaa ne?
38 Jesús nzhé:
—¿Lak pan nkano gu? Gwasewii
gu ne lak pan nkano gu.
Zee lee re xaa ngwasewii, nu
nzhé xaa:
—Gaayka pan nu chopaka mbal.
39 Nu mxaal Jesús re xaa zee zob
lakga xaa lakga xaa lo yix wen.
40 Nu mzob lakga xaa. Rol pa
mri gayooga xaa, nu zrol pa mri
choobchiiga xaa. 41 Zee mzen Jesús
gaay pan nu rop mbal nu mwii xaa
naz yiba, nu mzaa xaa dixkix lo
Dios. Nu mlerol xaa pan nu mzaa
xaaya lo re xaa mseed lo xaa, zee
kiiz xaaya lo re xaa nzhi baa. Nu
seeka mlerol xaa mbal, nu mzaa
xaa ma lo re xaa. 42 Rese xaa ndaw
axta paro nguzhe lextoo xaa. 43 Nu
mtop xaa zchiibchop chekwid pan
nu mbal kwaan mlake ndaw re
xaa. 44 Kan tub gaay mil xaabyi
ndaw.

Jesús mze lo nistoo
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 Gwluzh ngulo mded kwaane,
Jesús mxaal re xaa mseed lo xaa
zee yixoob xaa leen kano nu ded
xaa stub ta roo nistoo lo yezh
Betsaida. Zee lee Jesús mlake lo
re myet axta gorna chech xaa re
xaa. 46 Leezha ngulo mchech Jesús
re xaa, zee lee Jesús nzha naz yi
zee wdizhno xaa Dios. 47 Leezha
ngulo mzhel yizhyo, lee kano nzha
xsaww nistoo nu lee Jesús techosa
mlake naz roo nistoo. 48 Zee leezha
merla kaxni yizhyo, ngune Jesús
lee re xaa mseed lo xaa nded doo
bid kazeno kano nel nroo doo mbi.
Nu nanlat mbi nzeno xaa kano,
nzobya mbi xkano xaa naz tras.
Nzhakaxnila yizhyo lee Jesús nz-
haze lo nistoo, nu mle xaa mod tub

xaa tira dedyo lo re xaa. 49 Leezha
ngune re xaa lee Jesús nzhaze lo
nistoo, nzhé re xaa:
—¡Besa!
Nu mbazhe re xaa, 50 nel rese xaa
mluya lo, nu mzheb doo re xaa. Per
gorzee lee Jesús nzhé lo re xaa:
—Blo gu balor lextoo gu, nazhebt
gu, nel naya.
51 Nu mzeeb xaa leen kano pa
nzho re xaa, nu lee mbi mlaz.
Ndedyall re xaa leezha ngune re
xaa kwaane. 52 Nel namlat kwaan
mle Jesús yek re xaa leezha mdiiz
xaa pan kwaan ndaw re myet, nel
mkaw yek re xaa.

Jesús msekwen re xaa ne nzak yezh Genesaret
(Mt. 14:34-36)

53 Zee mded xaa stub ta roo nis-
too, mzhin xaa tub yezh kwaan le
Genesaret, pa mkado xaa kano roo
nistoo. 54 Gorna mla Jesús leen
kano, rese xaa mlabeyy xaa. 55 Nu
lee re xaa yezh mrexonn mzhib re
xaa ne nzak lo da nu nzheno re xaa
xaa lo Jesús, pa nzo Jesús. 56 Palpa
nzeeb Jesús, nya xaa re yezh gro nu
re yezh win nu re rench, zee nyilaa
re xaa re xaa ne nzak lo xbi nu roo
naz. Nu naab xaa lo Jesús, zee zaa
Jesús diizh gal re xaa ne cho xab
Jesús, nu re xaa mgal cho xab Jesús
nzhakwen.

7

Kwaan nle zee nzo nawent myet lo Dios
(Mt. 15:1-20)

1 Tub mbizh mroo lak fariseo
nu lak maestr xaa nlu xtizh Dios
naz Jerusalén. Nu mzhin re xaa
lo Jesús. 2 Nel nzak xaa lee lak
xaa mseed lo Jesús, nawent nzo lo
Dios, nel nanyanagt xaa nzhaw xaa
kwentaxa nii ley cheen re xey nu.
3 (Nel rese fariseo nu rese nu, xaa
Israel, gorna nzhaw nu, yanertlaka
yanag nu nel see mle re xey nu,
xaa yilo, zee mzo wen nu lo Dios.
4 Noka gorna mbare nu nya nu
lo xbi, yanertlaka yanag nu zeera
nzho mod gaw nu. Nu zyen kwaan
kwenta kwaane mlu re xey nu lo
nu zee zo wen nu lo Dios, kwen-
taxa: nzet xaa re tas nu re yann nu
re yas wen wen.) 5 Kwaanzee lee re
fariseo nu re maestr, xaa nlu xtizh
Dios, mnabdizh lo Jesús, nu nzhé:
—¿Chozhiin nangozhawt re xaa
kaseed lo lu kwaan mle re xey be?
¿Chozhiin nayanagt xaa gorna gaw
xaa, kwentaxa nzhé re xey be?
6 Zee Jesús nzhé:
—¡Gu nak xaa nkade nu nanlet
gu kwaan wen! Wen, wen mzaa
Chay kwent cheen gu yilo, nen xo-
mod nak gu, leezha né xaa:
Né Dios:
"Né gu nkela gu na,
per nanreket gu tich xnaz na.
7 Kanxlee nzholl re xaa lo na,
nel rese kwaan seed re xaa nak
kwaan mroo yek re myet."
[Is. 29:13]
8 Lee re gu nle rese kwaan mle xey
gu, nu mlaa gu xcheen Dios stub
lad.
9 Nu noka nzhé Jesús:
—Tub lad nted gu re wdizh
kwaan mxaal Dios le gu, leel re
kwaan mlu xey gu lo gu nle gu.
10 Ches nzhé lo ley: "Kela lu xuz lu
nu xnaa lu". [Ex. 20:12] Noka nzhé
ley: "Xaa nge lo xuz o lo xnaa, bit gu
xaa". [Ex. 21:17] 11 Per gu mbezh
nzho mod nii gu lo xuz gu nu lo
xnaa gu: "Nagarlot le na yudar rop
gu nel rese kwaan mlake lo na nak
korban". (Wdizh ne nii: "Leeya
mzala na lo Dios".) 12 Nu nzhak
re gu kwenta re xaa sbaa mbezh,
nanzhaaltra le xaa yudar xuz xaa
nu xnaa xaa. 13 Sbaa nle nanont gu
xtizh Dios gorna nlu gu re kwaan
mlu re xey gu lo gu. Nu zyen kwaan
kwenta kwaane nlu gu.
14 Zee mrezh Jesús rese xaa nu
nzhé xaa:
—Kenzha gu kwaane nu bin
guya. 15 Nik tub kwaan nzeeb leen
lextoo xaa le nawent nzo xaa lo
Dios, nel re xgab nawent kwaan
nroo lextoo xaa, kwaanzee nle

nawent nzo xaa lo Dios. 16 ¡Re gu
nzob nzha, nzhaal gon kwaane!
17 Leezha ngulo mlaa Jesús re xaa
zee, zee mzeeb Jesús leen tub yoo
kwaan re xaa mseed lo xaa. Nu lee
re xaa mseed lo xaa mnabdizh lo
xaa:
—¿Xomod nak kwent kwaan
nguné lu zee?
18 Zee nzhé xaa lo re xaa:
—¿Che noka gu, namlata yek?
¿Che nangwiit gu rese kwaan
nzhaw xaa nya leen xpaans xaa,
nyent mod leya zee nawent nzo
xaa lo Dios? 19 Nel namzeebta
mer leen lextoo xaa, nel nebse
leen xpaans xaa nzeeba, nu nrooya
stuba.
Wdizh ne mlu Jesús zee nzho
mod gaw xaa rese kwaan.
20 Nu nzhé xaa:
—Kwaan nroo lextoo myet,
kwaanzee nak kwaan nle nawent
nzo xaa lo Dios. 21 Nel naz leen
lextoo xaa nzhal re xgab nawent:
nzoblazh xaa chaal xaa stub ngw-
naa,
nlewann xaa,
nzhut xaa sa myet xaa,
22 nzoblazh xaa kwaan nkano
wechxinn xaa,
nle xaa rese kwaan nawent,
nkade xaa,
nzhib bis nachan yek xaa,
nzhak xaa enbidyos cheen stub
xaa,
nzhawyix xaa sa myet xaa,
nto xaa yalxwa,
nle xaa rese kwaan nachan.
23 Rese kwaan nawent ne nzhal
lextoo myet, nu kwaane nle
nawent nzo xaa lo Dios.

Ngunaab me nanakt me Israel jabor lo Jesús
(Mt. 15:21-28)

24 Leezha mroo Jesús yizhyo
Galilea, zee nzha Jesús yizhyo
cheen chop yezh le Tiro nu Sidón.
Mzeeb xaa leen tub yoo, nel
nanzheklat xaa ne re xaa lo xaa,
per nyent mod nkaxlaan xaa lo re
xaa. 25 Lijer mbin tub ngwnaa lee
Jesús nzho leen tub yoo. Me ne
nkano tub xchap, mad nzho mbi
mal lextoo. Zee ngwa xnaa mad
lo Jesús, nu mkichxub me lo Jesús.
26 Me ne nanakt tub ngwnaa me
sawlazh nu, lee me nak tub me
yizhyo Sirofenicia. Ngunaab me
jabor lo Jesús zee koo Jesús mbi mal
lextoo xchap me. 27 Per lee Jesús
nzhé lo me:
—Yanertlaka nzhaal gaw re xinn
xaa, nu nanzhaalt kiib xaa pan lo
re xinn xaa, nu zaa xaaya lo re
mbak.
28 Lee me mkeb nzhé:
—Li lu kwaan ba; per noka mbak
nzhaw re kwaan ngobi re madwin
xan mes.
29 Zee nzhé xaa:
—Li kwaan né lu baa, nzho mod
nya lu. Mroola mbi mal lextoo
xchap lu.
30 Leezha mbare me garli me, lee
xchap me naxna lo loon. Ngulola
mroo mbi mal lextoo mad.

Jesús msekwen tub xaa nkwee

31 Zee mroo Jesús yezh Tiro nu
mded xaa yezh Sidón, nu mded xaa
yizhyo cheen chii yezh kwaan le
Decápolis. Nu mbare xaa roo nistoo
Galilea. 32 Zee mbidno re xaa tub
xaa nkwee lo xaa, nu nyent mod
wdizh wen xaa, zee nzhé re xaa lo
Jesús:
—Zhib yaa lu cho xaa ne, zee
gakwen xaa.
33 Zee mbe Jesús xaa zit lo re xaa,
nu kwaan kwen yaa Jesús mgal
Jesús leen nzha xaa. Nu mted Jesús
nzhuk yaa Jesús nu mgal xaa lo
luzh xaa. 34 Nu mwii Jesús naz yiba,
nu mzilextoo xaa, nu nzhé xaa:
—¡Efata! (Wdizh ne nii: “¡Xal!”)
35 Gorzee lee nzha xaa mxal,
nu mzelo xaa nzhedizh wen xaa.
36 Zee nzhé Jesús lo re xaa:
—Nik tub lo nayét guya.
Per nambint re xaa xtizh Jesús,
masra nzaa xaa kwent lo re myet.
37 Nu rese xaa mdedyall doo. Nu
mbezh re xaa lo wechxinn xaa:
—¡Yisutisuti! ¡Wen nle xaa rese
kwaan! ¡Nu axta nsekwen xaa re

xaa nkwee, nu nle xaa nzhedizh re
xaa nyent mod wdizh!

8

Jesús mzaa kwaan ndaw tap mil xaa
(Mt. 15:32-39)

1 Tub mbizh mkasa zyen doo xaa
lo Jesús, nu nik tub kwaan nyent
gaw re xaa. Jesús mrezh re xaa
mseed lo xaa, nu nzhé xaa lo re
xaa:
2 —Nles doo lextoo na ne na re
xaa ne, nel nzhala chon mbizh nzhi
re xaa lo be, nu nik tub kwaan
nyent gaw xaa. 3 Kwaanzee chelee
na xaal na re xaa nya xaa, napaka
yiguuzh xaa naz, nel zyen doo xaa
nzho zit doo nee.
4 Re xaa mseed lo xaa nzhé:
—¿Per pa yixii nu tub lanee
kwaan gaw tub lanee myet, pa nik
tub xaa nyent?
5 Jesús nzhé lo re xaa:
—¿Lak pan nzeno re gu?
Zee lee re xaa nzhé:
—Gazha.
6 Zee nzhé xaa lo re xaa nzhi zee:
—Bzob re gu lo yo.
Nu mzen xaa gazh pan, nu mzaa
xaa dixkix lo Dios. Mlerol xaaya
nu mzaa xaaya lo re xaa mseed
lo xaa, zee mdiiz xaaya lo re xaa
nzhi zee. 7 Noka nzeno xaa lak
mbal dik. Jesús mzaa dixkix lo Dios
nu mzaa xaaya zee mdiiz xaaya
lo re myet. 8 Rese xaa ndaw axta
paro nguzhe lextoo xaa, nu seesa
mtazhe xaa gazh chekwid byog, re
kwaan mlake. 9 Kan tap mil xaa
ndaw. 10 Ngulo ndaw xaa, zee mx-
aal Jesús re xaa nya xaa. Nu gorzee
nguxoob Jesús leen kano kwaan re
xaa mseed lo xaa, nu mzhin xaa
yizhyo kwaan le Dalmanuta.

Naab re fariseo nseyn lo Jesús
(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

11 Zee re xaa fariseo mzhin lo
Jesús, nu mzelo xaa mdildiizh
xaaya kwaan Jesús. Nel nzhekla
xaa ne xaa che wli kwaan nii Jesús,
zee nzhé xaa lo Jesús:
—Le tub nseyn kwaan nebse
Dios nzho mod le, zee ne nu lee lu
nak xaa mxaal Dios.
12 Jesús mzilextoo nu nzhé:
—¿Chozhiin naab re gu, xaa nzho
mbizh nalzhe, nseyn ne? Wli na
kwaan nii na lo gu, nik tub kwaan
nalet na lo gu, zee nik tub kwaan
nawiit gu lo.
13 Zee mlaa Jesús re xaa, nu
mzeeb Jesús leen kano, nu nzha
xaa mded xaa stub ta roo nistoo.

Kwaan nlu fariseo nak kwenta lebadur
(Mt. 16:5-12)

14 Myenlazh re xaa nge xaa
kwaan gaw xaa, chaka pan nkano
xaa leen kano. 15 Leezha nzha re
xaa leen kano, Jesús nzhé lo re xaa:
—Lijer gok gu lo lebadur cheen
re fariseo, nu lo lebadur cheen
Herod.
16 Re xaa mseed lo xaa mzelo
nzhé xaa lo wechxinn xaa:
—Sbaa né xaa lo be nel myen-
lazh be nge be pan.
17 Nu mzeen Jesús kwaan nzhé re
xaa lo re wechxinn xaa, zee mnab-
dizh Jesús lo re xaa:
—¿Chozhiin nzhé gu nanzenot gu
pan? ¿Che seetaka nanzeent gu,
nu nixa nanlata yek gu? ¿Che
tira mkaw yek gu? 18 Nzob lo gu,
per nanluta lo gu; nzob nzha gu,
per namxalt nzha gu gon guya.
¿Che tira nanselazht gu? 19 Leezha
mlerol na pan ndaw tub gaay mil
xaa, ¿lak chekwid pan mlake?
—Chiibchopa —nzhé re xaa.
20 —Leezha mlerol na pan ndaw
tub tap mil xaa, ¿lak chekwid pan
mlake?
—Gazha —nzhé re xaa.
21 Zee nzhé Jesús:
—¿Chozhiin seesa nanlata yek gu?

Jesús msekwen syeg

22 Gorna mzhin Jesús yezh Bet-
saida, lee lak xaa nzeno tub xaabyi
syeg. Zee nzhé re xaa lo Jesús:
—Le jabor, zhib yaa lu cho xaa
ne, zee gakwen xaa.

23 Jesús mzen yaa xaa nu mbe
Jesús xaa tub lad roo yezh. Nu
mchuk xaa zaalo xaa, nu mzhib
xaa yaa xaa cho syeg, nu nzhé xaa:
—¿Che nyini lu lak?
24 Gorna mwii xaa zee nzhé xaa:
—Nlu lak xaa nzhaze lo na, per
kwenta yag nzhak xaa.
25 Mbare Jesús mgal zaalo xaa
stuba, ¡nu lee syeg nguni lo, nu
myun rese kwaan lo xaa! 26 Zee
Jesús nzhé lo xaa:
—Zyaa garli lu, per nadedt lu
leen yezh.

Pér nzhé "Jesús nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy"
(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Zeera lee Jesús nu re xaa
mseed lo Jesús, ngwa re yezh
yizhyo le Cesarea-Filipo. Leezha
nzhaze re xaa, Jesús nzhé lo re xaa
mseed lo xaa:
—¿Cho né re myet nak na?
28 Lee re xaa nzhé:
—Tub naz xaa mbezh lee lu nak
Juan Xaa Nchubnis, stub naz xaa
mbezh lee lu nak Li, nu stub naz
xaa mbezh lee lu nak stub re xaa
mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo
lee xaa yilo, mroban nal.
29 —Lee re guya, ¿cho nle re gu
xgab nak na? —nzhé xaa lo re xaa.
Nu lee Pér mkeb nzhé:
—Lu nak Xaa Mxaal Dios
Nabeyy.
30 Per lee Jesús mnabeyy re xaa
nu nzhé xaa lo xaa:
—Nik tub lo nayét guya.

Jesús mzaa kwent xomod yet xaa
(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

31 Jesús mzelo mseed re xaa
mseed lo xaa, nu nzhé xaa:
—Na nak Xaa Mzhin Ngok Myet.
Nu nzhaal ded doo na bid, nu
nakayaat re xaa gol na, nixa re
ngwleyy xaa non, nixa re maestr
xaa nlu xtizh Dios. Nu gut re xaa
na, per lee mbizh yon lee na roban.
32 Klar ngunii xaa re wdizh ne,
kwaanzee Pér mbe xaa tub lad, nu
mgalno Pér xaa. 33 Per lee Jesús
myek nu mwii lo re xaa mseed lo
xaa, nu mgalno xaa Pér, nzhé xaa:
—¡Bachii lo na Maxuu! Nanlet lu
xgab kwaan nle Dios xgab; lu nle re
xgab kwaan nle re myet xgab.
34 Zee mrezh Jesús re xaa mseed
lo xaa nu nzhé xaa:
—Chelee tub gu nzhekla reke
tich na, laa gu rese kwaan nzhap
gu, nu rese kwaan nzho yek gu
le gu, nu gak gu kwenta tub xaa
mbit xaa lo krus, nu breke gu tich
na. 35 Chelee tub xaa yet nel nreke
xaa tich na, nu nel ngula xaa re
wdizh wen cheen Dios xaa nzho
naz leen yiba, le xaa gan yalnaban
kwaan tira. Per lee xaa nzheb yet
kwaan na, nalet xaa gan yalna-
ban naz leen yiba. 36 Per cho gan
le myet; nixa rese kwaan nzho lo
yizhyo nkano xaa, nu nalet xaa gan
yalnaban naz leen yiba. 37 Nik tub
kwaan nyent mod zaa myet zee le
myet gan yalnaban naz leen yiba.
38 Chelee tub xaa nton ne na, nu
nton nii xtizh na lo re myet xaa
nzhi mbizh nal, xaa mlaa Dios nu
xaa tira nawent nak, noka na ton
na ne na xaa ba, gorna bare na stub
welt, nel na nak Xaa Mzhin Ngok
Myet. Ton na ne na xaa ba gorna
xaal Xuz na na stub welt kwaan re
xmandad xaa, xaa nambey.

9

1 Snee nzhé Jesús:
—Wlipa na kwaan nii na lo gu,
lak gu nzhi nee, nayeta axta ne gu
lee Dios nabeyy, kwaan yalnabeyy
cheen xaa.

Jesús mzhee stub mod
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

2 Leezha mzhaal xop mbizh,
Jesús mbe Pér, Chag nu Juan yek
tub yi naro, techosa dap xaa nzha.
Nu gorna mzhin xaa zee, ta mzhee
Jesús lo re xaa. 3 Nu mla xni xab
xaa. Nu rus doo nguna xab xaa,
nixa mas zet xaa ler nalet xaa gan
naya see. 4 Nu mlu Li kwaan Ches

kawdizhno Jesús. 5 Zee nzhé Pér lo
Jesús:
—Maestr, wen nzo nu nee. Nal
dexkwaa nu chon ramad, tuba
cheen lu, stuba cheen Ches, nu
stuba cheen Li.
6 Snee nzhé xaa nel mzheb
doo yon xaa, nu nanetra xaa cho
kwaan yé xaa. 7 Nu gorzee lee tub
xkaw nze, nu ngu re xaa leen xkaw
zee. Nu leen xkaw zee mroo tub
bos kwaan nzhé:
—Xaa ne nak xgaan na, xaa nke-
doola na. Bin gu xtizh xaa.
8 Gorna mwii re xaa stuba, nyen-
tra cho mlu lo re xaa, techosa Jesús
nzo.
9 Gorna mla re xaa yek yi Jesús
nzhé lo re xaa:
—Nik tub lo nayét gu kwaan mlu
lo gu, axta zhin mbizh kwaan lee
na roban, Xaa Mzhin Ngok Myet.
10 Mbin re xaa kwaane, nu nik
tub lo nanzhét xaaya. Per zyen
welt nabdizh xaa lo wechxinn xaa
xomod nak kwaan roban xaa ba.
11 Zee mnabdizh yon xaa lo Jesús:
—¿Chozhiin nzhé re maestr xaa
nlu xtizh Dios, yanertlaka Li yaad?
12 Jesús nzhé:
—Wliya. Li nkin yaad yilo,
zee dexkwaa xaa rese kwaan.
¿Chozhiin nzhé xtizh Dios: "Lee
Xaa Mzhin Ngok Myet nzhaal ded
doo bid, nu tira nangaknont xaa
lo re myet"? 13 Per lee na nii lo
gu, mbiidla Li, nu nawent mle re
xaa lo xaa, mod nzhekla re xaa mle
xaa xaa, kwentaxa nkee lo Xkyech
Dios.

Jesús msekwen tub xaa mad ngu mbi mal lextoo
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Leezha mbare Jesús kwaan
Pér, Chag, nu Juan, leezha ngwa
xaa yek yi, mzhin xaa paro nzhi
stub naz re xaa mseed lo Jesús,
nu ngune Jesús zyen doo xaa nzhi
baa. Nu lee re maestr, xaa nlu
xtizh Dios, kadildiizh kwaan re xaa
mseed lo Jesús. 15 Nu gorna ngune
re xaa lo Jesús mdedyall xaa, nu
mrexonn xaa nzhé xaa "dix" lo
Jesús 16 Nu lee Jesús mnabdizh lo re
xaa:
—¿Cho kwaan ndildiizh re gu
kwaan stub naz xaa ne?
17 Nu lee tub xaa nzo lo re xaa,
mkeb nzhé:
—Maestr, na nzeno xgaan na lo
lu. Nzho tub mbi mal lextoo mad,
nanlaata wdizh mad. 18 Palpa nzo
mad, nzen mbi mal mad nu ngob-
iya mad lo yo; nu nroo bchiin roo
mad, nu ntaaw mad keleyy mad,
nu nseli mbi mal mad. Ngunaab
na jabor lo re xaa kaseed lo lu,
zee koo xaa mbi mal lextoo mad
per nangarlot ngoo re xaa mbi mal
lextoo mad.
19 Jesús mkeb nu nzhé:
—Myet xaa ned, xaa nanet wii
lo Dios. ¿Axta pa gor yiche lextoo
na ne na re gu? ¿Axta zlak mbizh
nzhaal zo na lo re gu? Teno xgann
lu nee.
20 Zee mbe xaa mad lo Jesús. Nu
gorna ngune mbi mal zee lo Jesús,
mlebi mbi mal mad lo yo nu mle
mbi mal mzhib mad tub yizhgutye.
Nu mbaxche mad lo yo, nu mroo
bchiin roo mad. 21 Jesús mnabdizh
lo xuz mad, nu nzhé:
—¿Pok mzelo mad snee nzhak
mad?
Nu lee xuz mad mkeb nu nzhé:
—Axta leezha win mad mzhiba.
22 Nu zyen doo welt ngobi mbi mal
mad lo ki, leen nis, nel nzhekla mbi
mal gut mad. Cheleeya nzho mod
koo lu mbi mal lextoo mad, bles
lextoo lu ne lu nu, le yudar nu.
23 Jesús nzhé:
—¿Chozhiin né lu che nzho moda?
Rese kwaan nzho mod chelee lu
ngwii lu lo Dios.
24 Nu gorzee mkeb xuz mad
dublegan, nu nzhé xaa:
—Ngwii na lo Dios, ble yudar na
zee nzho mod masra wii na lo xaa.
25 Nu gorna ngune Jesús zyenra
xaa nzhazhin, zee mgalno Jesús
mbi mal, nu nzhé xaa:
—Mbi muud, nu mbi nkwee, na
nabeey lo lu, broo lextoo mad nu

nabaretra lu zeeb lu lextoo mad
stub welt.
26 Nu lee mbi mal zee mrazhe,
mle mzhib mad stub yizhgutye
naro stub welt, nu lee mbi mal zee
mroo lextoo mad, nu mlaa mbi mal
mad mod mad ngut. Zee lee re xaa
nzhi baa nzhé:
—Ngulola ngut mad.
27 Nu lee Jesús mzen yaa mad nu
mlis mad, nu lee mad mzoli.
28 Nu gorzee mzeeb Jesús leen
yoo kwaan nebse re xaa mseed lo
xaa, zee mnabdizh re xaa lo Jesús:
—¿Chozhiin nyent mod ngoo nu
mbi mal ba?
29 Jesús nzhé:
—Rese klas mbi mal ne nagar-
lot roo sbaasa, yilotlaka nkin naab
guya lo Dios.

Jesús mzaa kwent stub welt nen
xomod yet xaa
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Gorzee lee Jesús mroo zee, nu
mded xaa yizhyo Galilea kwaan
re xaa mseed lo xaa. Nzhekla
xaa nik tub xaa nanet pa zo xaa.
31 Kwaanzee kaseed Jesús re xaa
mseed lo xaa nu nzhé xaa:
—Na nak Xaa Mzhin Ngok Myet.
Nu zaa xaa na lo xaa nak zhiin zee
gut xaa na, per mbizh yon lee na
roban. 32 Namlat wdizh ne yek re
xaa, per nzheb re xaa nabdizh xaa
lo Jesús.

¿Cho xaa nak mas non?
(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Nu mzhin xaa yezh le Caper-
naum. Leezha mzhin xaa roo yoo,
Jesús mnabdizh lo re xaa mseed lo
xaa:
—¿Cho kwaan tant mdildiizh
guya naz?
34 Per nik tub xaa namkebt, nel
leezha nzo re xaa naz nzhé re xaa:
“¿Cho be nak xaa mas non?” 35 Zee
mzob Jesús nu mrezh Jesús re chi-
ibchop xaa mseed lo xaa, nu nzhé
Jesús lo re xaa:
—Chelee tub gu nzhekla gak xaa
mas non, nkin gak gu xaa nadoo
doo nu kee gu zhiin lo rese xaa.
36 Nu mzo Jesús tub madwin
xsaww lo re xaa, nu mdeezh Jesús
mad, zee nzhé Jesús lo re xaa:
37 —Loka cho kayaa madwin ne
nel nkela xaa na, noka mkayaa xaa
na; nu loka cho kayaa na, noka
mkayaa xaa xaa mxaal na.

Cho nroo xjabor Jesús
(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

38 Juan nzhé lo Jesús:
—Maestr, ngune nu lo tub xaa
ngoo mbi mal kwaan le lu, per
nanakt xaa tub xaa kaseed kwaan
nu. Kwaanzee nzhé nu lo xaa:
“Nalet lu kwaan ba”.
39 Jesús mkeb nzhé:
—Blaa gu nu naniit gu lo xaa.
Tub xaa nle tub kwaan naro kwaan
yalnabeyy cheen na, nyent mod nii
nawent xaa na, gorna ngulo mle
xaaya. 40 Rese xaa nanayiit ne be,
nroo xaa ba xjabor be. 41 Wliya,
loka xaa zaa tub xig nis go gu nel
xaa na nak gu, telisa kix Dios lo xaa.

Kwaan nak jwalt
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

42 ’Loka xana tub xaa le zee le
tub madwin jwalt, mad ngwii lo
na, mas wen kee xaa tub ke ndok
yenn xaa zee nu gobi xaa xaa leen
nistoo. 43 Chelee yaa lu lad li nle
zee nle lu kwaan nawent, chooga
nu blabiya zit lo lu, nel mas wen
lux lu tub lad yaa lu ke nya dub
lu lo ki kwaan tira nanyuyyt, 44 pa
nixa myaz nanluxt, nixa ki tira
nanyuyyt. 45 Chelee nii lu nle zee
nle lu kwaan nawent, chooga nu
blabiya zit lo lu, nel mas wen lux
lu tub lad nii lu ke nya dub lu
lo ki kwaan tira nanyuyyt, 46 pa
nixa myaz nanluxt nixa ki tira
nanyuyyt. 47 Chelee zaalo lu nle
zee nle lu kwaan nawent, blooya
nu blabiya zit lo lu, nel mas wen
lux lu tub zaalo lu ke nya dub lu lo
ki, 48 pa nixa myaz tira nanluxt, nu
nixa ki nanyuyyt.
49 ’Rese gu gak nzhig kwaan ki.
50 Chul zed leezha nzhig zed, per

chelee zed nanzhigtra zed nyentra
mod gak nzhiga stub welt. Seeka
gak gu kwenta zed lo rese kwaan
nle gu, nu wen bri re gu.

10

Jesús né nawent laa xaa sa xaa
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

1 Zee mroo Jesús yezh Caper-
naum, nu nzha xaa yizhyo cheen
Judea, nu noka mded xaa stub
ta yuu Jordán. Nu mkasa zyen
doo myet lo xaa, nu mseed xaa
re xaa, kwentaxa nle xaaya rese
welt. 2 Zee mzhin lak fariseo nu
mnadizh xaa lo Jesús, nel nzhekla
xaa kwaan xaa mod zee gaazh xaa
kwaan tich Jesús, zee nzhé xaa lo
Jesús:
—¿Cho kwaan nzhé ley? ¿Che
nzho mod laa tub xaabyi xngwnaa
xaa?
3 Zee nzhé Jesús:
—¿Xomod nii ley cheen Ches?
4 Zee nzhé re xaa:
—Ches nzhé nzho mod laa
xaabyi xngwnaa xaa, nu nebse zaa
xaa tub yech kwaan yé mtexonn
xaa me.
5 Zee nzhé Jesús lo re xaa:
—Sbaa nzhé Ches lo re xey be
nel tant ned doo xaa mod gu. 6 Per
leezha mdexkwaa Dios yizhyo,
tubka ngwnaa nu tubka xaabyi
mchaal Dios. 7 Kwaanzee nzhé
Dios: “Lee xaabyi roo lo xuz xaa nu
lo xnaa xaa nu chelya rop sa xaa,
8 zee tubka kwerp gak rop xaa”.
[Gn. 2:24] Kwaanzee nagaktra xaa
chop sinka tubka gak xaa. 9 Dios
mchaal rop xaa, zee nyent mod lux
rop sa xaa yalnchelya.
10 Leezha mzhin re xaa mseed lo
Jesús roo yoo, zee mnabdizh xaa lo
Jesús nu nzhé xaa:
—¿Xomod nak kwaan nzhé lu lo
xaa zee?
11 Jesús nzhé lo re xaa:
—Loka cho xaa laa xngwnaa nu
ka xaa stub ngwnaa, mle xaa tub
jwalt lo xngwnaa xaa, me mka xaa
yilo. 12 Nu noka ngwnaa, me laa
sa nu ka me stub xaabyi, mle me
tub jwalt lo xmbyi me, xaa mka me
yilo.

Jesús mkayaa re madwin
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

13 Nzhano xaa re madwin lo
Jesús, zee zhiib Jesús yaa Jesús cho
mad. Per lee re xaa mseed lo Jesús
mzelo mgalno re xaa nzhano mad-
win lo xaa. 14 Jesús nguneya zee
nayii Jesús lo re xaa mseed lo xaa,
nu nzhé Jesús:
—Laa gu yiid re madwin lo na,
nu nayiit gu lo mad. Nel Dios
nabeyy leen lextoo re xaa nak
kwenta re madwin ne. 15 Wlipa na
nii na lo gu, loka cho gu nakayaat
pa nabeyy Dios, mod tub madwin,
nyent mod zeeb gu pa nabeyy Dios.
16 Nu mdeezh Jesús re madwin,
nu mzhib xaa yaa xaa yek re mad-
win, nu ngunaab xaa lo Dios kwent
cheen re madwin.

Tub xaa rik mdizhno Jesús
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

17 Tub mbizh leezha merla roo
Jesús nzha, mzexonn tub xaa nu
mkichxub lo Jesús, nu nzhé xaa:
—Maestr wen. ¿Cho kwaan le na
zee le na gan yalnaban kwaan tira?
18 Jesús nzhé lo xaa:
—¿Chozhiin né lu lo na, na nak
tub xaa wen? Nik tub xaa wen
nyent, nebse Dios nak xaa wen.
19 Nela lu re kwaan mlaa Dios le be.
Re kwaane:
naguta lu sa myet lu,
nazoblazht lu kano lu stub ngw-
naa,
nalewannt lu,
nagaazht lu tub kwaan nawlit tich
sa myet lu,
nakadet lu,
nu nazeret lu diizh lo xuz lu nu lo
xnaa lu.
20 Zee mkeb xaa nu nzhé:
—Axta tik na mlozhaw na rese
kwaane.
21 Jesús mwii lo xaa nu mkela
Jesús xaa. Zee nzhé Jesús lo xaa:
—Tubka kwaan nzho jwalt le lu.
Zyaa, nu bto rese kwaan nkano lu

nu bzaaya lo re xaa prob, zee gap lu
zyen doo kwaan naz leen yiba, nu
breke tich na.
22 Per gorna mbin xaa kwaan
nzhé Jesús lo xaa, nales doo ngok
lextoo xaa, nel zyen doo kwaan
nzhap xaa. Nu mzen xaa xnaz xaa
nya xaa. 23 Jesús mwii lo re xaa
nzhi baa, nu nzhé xaa lo re xaa
mseed lo xaa:
—Nagan doo zeeb tub xaa rik
naz yiba, pa nabeyy Dios.
24 Ndedyall doo re xaa mseed lo
Jesús leezha mbin xaa kwaane. Per
lee Jesús mbare ngunii lo re xaa
stub welt nu nzhé xaa:
—Xgaan na, aka nagan rep re
xaa naz pa nabeyy Dios. 25 Mas
nanagant ded tub kamey yeer
cheen tub aguj, ke tub xaa rik le
gan zeeb naz leen yiba.
26 Rese xaa mseed lo Jesús md-
edyall doo xaa nu nzhé xaa:
—Chol sbaaya, ¿cho le gan nya
naz leen yiba?
27 Jesús mwii lo re xaa, nu nzhé lo
re xaa:
—Lo re myet yizhyo ne nyent
moda, per lee Dios reseya nzho
mod le Dios.
28 Pér nzhé lo Jesús:
—Wii lo rese nu, rese kwaan
mlaa nu, nu mreke nu tich lu.
29 Jesús nzhé:
—Wlipa na kwaane, loka cho
xaa laa li, laa wech, laa bzan nu
bal, laa xuz, laa xnaa, laa xinn,
laa xleyo, nel nzhekla xaa kee xaa
xchinn na, zaa xaa kwent cheen
wdizh chul cheen na, 30 zee gayoo
welt bareya lo xaa: li xaa, wech
xaa, bzan xaa, bal me, xnaa xaa,
xinn xaa, xleyo xaa lo yizhyo ne,
per noka ted xaa xaa bid yizhyo
ne. Per zhin mbizh zee kayaa
xaa yalnaban kwaan tira leen
yiba. 31 Mbizh zee, xaa kwaan non
nal nagaknontra xaa zee; nu xaa
kwaan nanont nal gak non zee.

*Myon welt Jesús mzaa kwent xo-
mod yet xaa*
(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)
32 Mzen Jesús naz nzha xaa naz
Jerusalén, nu nzhaner xaa lo re xaa
nzhake tich xaa. Nu mdedyall re
xaa, nu nle doo re xaa xgab. Zee
mbe Jesús re chiibchop xaa mseed
lo xaa tub lad, nu nzhé Jesús nen
cho kwaan ded Jesús lo re xaa.
33 Jesús nzhé:
—Bin gu kwaane. Ya be naz
Jerusalén paro zaa xaa na lo re ng-
wleyy non, nu lo re maestr, xaa nlu
xtizh Dios; nixa na nak Xaa Mzhin
Ngok Myet. Re xaa ne yé: “Xaa
ne nzhaal yet”. Zee zaa xaa na lo
xaa nanakt xaa sawlazh be. 34 Nu
xizhno re xaa na, nu zaa re xaaya
yenn na kwaan tub le yed, chuk re
xaa lo na, nu gut re xaa na. Per lee
mbizh yon, lee na roban stuba.

*Chag nu Juan ngunaab tub jabor
lo Jesús*
(Mt. 20:20-28)
35 Chag rop Juan, rop xgann
Zebedeo, ngwa rop wech xaa lo
Jesús nu nzhé xaa:
—Maestr, nzhekla nu le lu tub
jabor kwaan naab nu lo lu.
36 Zee mkeb Jesús nzhé:
—Gené, nen cho kwaan nzhekla
gu le na lo gu.
37 Nu nzhé rop xaa:
—Zaa diizh zee zob tub nu lad
li lo lu, nu stub nu zob lad rebes
lo lu, leezha nabeyy lu kwaan dub
yalngezh cheen lu.
38 Jesús mkeb nzhé lo xaa:
—Nanet gu cho kwaan naab gu.
¿Che zye gu ded gu bid, kwaan
merla deed na, nu yet gu kwentaxa
yet na?
39 Zee nzhé rop xaa:
—Zye nu.
Jesús nzhé lo xaa:
—Wli, ded gu bid kwentaxa deed
na bid, nu yet gu, kwentaxa yet na.
40 Nyent mod zoob na gu lad li lo
na nu lad rebes lo na, nel naleet na

za kwaan zee. Kwaan zee kayaa re
xaa naklakwent kayaa.
41 Leezha mbin xchii xaa mseed
lo Jesús kwaane, zee nayii xaa ne
xaa Juan rop Chag. 42 Jesús mrezh
re xaa nu nzhé lo re xaa:
—Ne wen gu, re xaa nabeyy
yizhyo ne, nabeyy doo xaa re xaa
nzhi lo xaa, nu seeka re xaa non
nabeyy doo xaa re xaa xaa. 43 Per
lee lo re gu nagakta sbaa, sinka
rebes gaka. Loka cho xaa nzhekla
gak non lo re gu, xaa zee gak xmos
gu. 44 Nu loka cho xaa nzhekla
nabeyy lo re gu, xaa zee gak xaa
le xchiin lo gu. 45 Nel na nak Xaa
Mzhin Ngok Myet, nu nanzhalt na
zee kee re xaa xchinn na, sinka lee
na nzhal zee kee na zhiin lo rese
myet, nu yet na zee zii na zyen doo
xaa lo yalgut nu za na yalnaban lo
xaa.

Jesús msekwen zaalo Bartimeo
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

46 Leezha mzhin re xaa yezh Jer-
icó, lee Jesús nzharoola leen yezh
kwaan re xaa mseed lo xaa, nu re
xaa nzha ke tich xaa. Lee tub syeg
nzob roo naz naab gon lo re xaa.
Xaa ne le Bartimeo, xgann Timeo.
47 Leezha mbin syeg lee Jesús, xaa
yezh Nazaret nzhaded zee, zee
mzelo xaa ngunii xaa dublegan:
—Jesús, lu nak xaa dii cheen rey
David, bles lextoo lu ne lu na.
48 Zyen xaa nzhi zee, nzhé lo xaa:
—¡Saaw roo lu! ¿Cho bi tant kee
lu?
Per mas nkee xaa bi, nzhé xaa:
—Jesús, lu nak xaa dii cheen rey
David, bles lextoo lu ne lu na.
49 Zee mlaz Jesús nu nzhé lo re
xaa:
—Brezh gu xaa.
Zee mrezh xaa syeg, nu nzhé xaa
lo xaa:
—Byakla lu; kabezh xaa lu.
50 Nzholl xchamar xaa mlabi
xaa, nu mkee xaa brink, nzha xaa
lo Jesús. 51 Zee mnabdizh Jesús lo
xaa:
—Guné, nen cho kwaan nzhekla
lu le na lo lu.
Lee syeg mkeb lo xaa nzhé:
—Maestr, nzhekla na yani lo na.
52 Jesús nzhé:
—Nzho mod yani zaalo lu, nel
dub lextoo lu ngwii lu lo na, zee
gakwen zaalo lu.
Gorzee lee syeg nguni zaalo, nu
mreke tich Jesús.

11

Jesús mzeeb leen yezh Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Gorna nzhazhin re xaa gaxla
yezh Jerusalén, mzhin re xaa chop
yezh le Betfagé nu Betania, gax yi
le Olib, zee mxaal Jesús chop xaa
mseed lo xaa, 2 nu nzhé Jesús lo rop
xaa:
—Gwa gu yezh kwaan nzhi de-
lant lo be nee. Nu gorna zhin gu
yezh ba, ne gu lee tub burr yeen
nkadoo, ma nik tub xaa zer zob
tich. Xek gu ma nu yiidno gu ma lo
na nee. 3 Chelee nzho cho nabdizh
lo gu nu né xaa lo gu: “¿Chozhiin
kaxek gu burr ba?”, yé gu lo xaa:
“Xaa Nabeyy nkin ma, nu zeera
yiidlaa xaa ma”.
4 Nu gorna nzha rop xaa, ngune
xaa lee burr nkadoo roo pwert roo
naz nu gorzee mxek xaa ma.
5 Nu lak xaa nzhi zee mnabdizh
lo xaa:
—¿Cho kwaan kale gu baa?
¿Chozhiin kaxek gu burr?
6 Lee rop xaa nzhé kwaan nzhé
Jesús lo xaa, nu mlaa re xaa mbe
xaa burr. 7 Nu nyaadno xaa burr
lo Jesús, nu mzhib xaa xab xaa tich
ma, zee mzob Jesús tich ma. 8 Nu
zyen doo xaa mbek xab leen naz nu
stub naz xaa nchoog re ram yag nu
mbek xaaya leen naz. 9 Nu re xaa
nzha delant nu re xaa nzeke naz
tras snee mbazhe re xaa:
—¡Chul nak Dios! ¡Gool be lo xaa
nze kwaan yalnabeyy cheen Xaa
Nabeyy! 10 ¡Era xwa leezha nabeyy
xaa modxa mnabeyy David, xey
be! ¡Wen nak Dios, xaa nzob naz
yiba!

11 Zee mzeeb Jesús yezh
Jerusalén nu mzeeb xaa lach roo
yidoo, nu mwii xaa reta lad. Nel
mzhela yizhyo, zee nya re xaa naz
Betania.

Jesús mxobde lo yag ig
(Mt. 21:18-19)

12 Stub mbizh leezha mroo xaa
Betania, ngok nlaan Jesús. 13 Nu
zit mlu tub yag ig lo xaa, kwaan
nzeb lag lo, zee ngwa xaa loya, zee
ne xaa nen che nzeb xle loya. Nu
gorna mzhin xaa nyent xle loya,
nebse lag nzeb loya, nel nanakt
mbee nzaa xle. 14 Zee nzhé xaa lo
yag ig:

—Nik stub welt, nagawtra myet
xle lo lu.

Nu mbin re xaa mseed lo xaa see
ngunii xaa.

Jesús mtexonn re xaa kato lach roo yidoo
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Gorna mzhin Jesús yezh
Jerusalén, mzeeb xaa lach roo
yidoo, nu mzelo xaa mloo xaa
re xaa kato, nu re xaa kazi. Nu
mtexche xaa xmes re xaa kachee
demi, nu mtexche xaa yagxil cheen
re xaa kato palom. 16 Nu nik tub
xaa nzeno kwaan to, nanlaat xaa
ded xaa lach roo yidoo. 17 Nu mzelo
xaa mseed xaa re xaa, nu nzhé xaa
lo re xaa:

—Nkeela lo Xkyech Dios nii: "Li
na nak yoo pa wdizhno xaa rese
yezh Dios"; per gu mleya kwenta
tub pa nzho wann.

18 Nu gorna mbin re ngwleyy
nu re maestr xaa nlu xtizh Dios,
kwaan nzhé Jesús, mzelo re xaa
mkwaan mod nen xomod gut
xaa Jesús, nel nzheb xaa ne xaa
Jesús, nel rese xaa yezh nyula
doo mod nseed xaa, nu mdedyall
rese xaa ngwii xaa lo xaa. 19 Per
gorna ngulo mzhel yizhyo, Jesús
mroo kwaan re xaa mseed lo xaa
Jerusalén.

Lee yag ig mbizhla
(Mt. 21:20-22)

20 Garziil, stub mbizh, zee mded
re xaa lo yag ig, zee ne xaa axta
loxa mbizh. 21 Zee mselazh Pér
kwaan ngunii Jesús stub mbizh,
zee nzhé xaa lo Jesús:

—Wii maestr. Lee yag ig kwaan
mxobde lu lo, mbizhla.

22 Jesús nzhé:

—Wii gu lo Dios. 23 Wlipa na
kwaan nii na lo gu. Loka tub xaa
yé lo yi ne: "Bachii nee nu bla axta
leen nistoo", nu nagakt chop yek
xaa nu tubka ngwii xaa lo Dios,
leeya gak. 24 Kwaanzee nii na lo
gu, rese kwaan naab gu lo Dios,
Dios zaaya lo gu, nu nela gu lee gu
kayaaya. 25 Nu gorna wdizhno gu
Dios, yenlazh gu rese kwaan mle
wechxinn gu lo gu, nu seeka noka
Xuz be, xaa nzob naz leen yiba
chee rese jwalt cheen gu kwaan
mle gu. 26 Per chelee gu nayenlazht
gu rese kwaan mle wechxinn gu
lo gu, noka Xuz be, xaa nzob naz
leen yiba, nacheet re jwalt cheen
gu kwaan mle gu.

Cho mzaa yalnabeyy lo Jesús
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

27 Zee mbare Jesús Jerusalén, nu
gorna lee Jesús nzhaze lach roo yi-
doo, zee ngwa re ngwleyy non lo
xaa, nu re maestr, nu noka re xaa
gol lo xaa. 28 Nu mnabdizh xaa lo
Jesús nzhé xaa:

—¿Cho mzaa diizh le lu re
kwaane?, nu ¿cho yalnabeyy nkano
lu le lu re kwaane?

29 Jesús mkeb nzhé:

—Noka na nabdizh lo re gu.
Chelee re gu keb gu lo na, zee nii
na lo gu nen cho xaa mzaa diizh le
na re kwaane. 30 ¿Cho mxaal Juan
xaa mchubnis re myet? ¿Che Dios
mxaal xaa o re myeta? ¡Keb gu!

31 Nu lee re xaa mzelo mkediizh
kwaan re wechxinn xaa zee nzhé
xaa:

—Chelee be yé be lo xaa: "Dios
mxaal xaa", zee né xaa lo be:

"¿Chozhiin nambint gu xtizh xaa?"
32 Chelee be yé be: "Re myet mxaal
xaa...", per nyent mod yé be sbaa —
nzhé re xaa.
Nel nzheb xaa ne xaa re myet,
nel ngune re myet lee Juan nak tub
xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios
lo lee xaa.
33 Zee nzhé xaa lo Jesús:
—Nanet nu cho xaa mxaal Juan.
Zee nzhé Jesús lo xaa:
—Nixa na naniit lo gu cho xaa
mzaa diizh nle na re kwaane.

12

Kwent cheen xaa nawent kanachii yag ub
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

1 Nu zee mzelo Jesús ngunii lo re
xaa duzna kwent nabix. Nu nzhé
xaa:
—Na za tub kwent cheen tub
xaabyi kwaan mxeen yag ub dubse
xleyo. Nu msaaw xaa dub welta
kwaan ke. Nu mdexkwaa xaa tub
pa sii xaa ub, nu mdexkwaa xaa
tub yoo naro doo pa luu dubse
xleyo xaa lo xaa. Nu mzaa xaaya
kompani lo stub xaa zee nachii
xaaya, nu mroo xaa nzha xaa zit.
2 Mzhin mbizh top xaa ub, zee
mxaal xaa xmos xaa nzha lo xaa
kanachii xkag ub xaa, zee lerol xaa
re ub kwaan top xaa ba. 3 Per lee
re xaa kanachii xkag ub xaa mzen
xmos xaa nu mzaaya yenn xaa, nu
nik tub kwaan namzaat xaa lo xaa,
mtexonn xaa xaa nya xaa. 4 Zee lee
xaa nak cheen leyo mbare mxaal
stub xmos. Per lee re xaa kanachi-
iya mlee xaa yek xaa, nu mlo re xaa
xkalnto xaa, mxizhno re xaa xaa.
5 Nu mbare xaa mxaal xaa stub
xmos xaa. Nu re xaa mbit re xaa
ne. Per zeesi mxaal xaa zyen doo
xaa ngwa, tub naz xaa mseweey
xaa nu stub naz xaa mbit xaa.
6 'Nyentra cho mlake lo xaa,
techosa tub xgann xaa, xaa tant
nkedoola xaa. Per gwluzhtlaka
mxaal xaa xgann xaa. Nu mle
xaa xgab, nzhé xaa: "Xgaan na
si, gon re xaa xtizh". 7 Per lee re
xaa kanachii xkag ub xaa, nzhé
xaa lo re wechxinn xaa: "Xaa
ne yizo dubse kwaane gorna yet
bixwanna. Te gu, gut be xaa ne, zee
lake reseya lo be, zee gaka xcheen
be." 8 Zee mzen re xaa xaa nu mbit
re xaa xaa nu mlebi re xaa xaa tub
lad pa nanzhaant xaa.
9 Lee Jesús mnabdizh lo re xaa
nzhé:
—¿Xomod nle gu xgab? ¿Cho
kwaan le xaa nak bixwann leyo pa
kanachii stub xaa xkyag ub xaa?
Telisa ya xaa, nu gut xaa re xaa
kanachiiya, nu zaa xaaya lo stub
naz xaa zee nachii xaaya.
10 '¿Che zer lab gu Xkyech Dios?
Leeya nzhé:
Lee ke kwaan mlebi re xaa nza yoo
tub lad,
leeya gak tub ke mas kwaan chul
doo zob xaa naz skin yoo.
11 Lee Dios, Xaa Nabeyy be mle
kwaane;
nu ndedyall doo be ne beya. [Sal.
118:22-23]
12 Zee nkwaan re xaa ba mod
zen xaa Jesús nel mzeen re xaa lee
kwent nabix kwaan ngunii Jesús
nlu nen xomod nle xaa. Per nzheb
re xaa ne re myet, zee mlaa re xaa
Jesús nu nya re xaa.

Yalnabdizh che nkin kix xaa demi lo César
(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Nu zee mxaal xaa lak xaa
fariseo nu lak xaa Herod, zee
nzhanabdizh lo Jesús, zee ne
xomod gaazh xaa tub kwaan tich
xaa. 14 Gorna mzhin xaa lo xaa nu
nzhé xaa:
—Maestr, ne nu lee lu nak tub
xaa wen doo nu nali doo, nu nan-
let lu xgab re kwaan nii xaa lo lu.
Nali nlu lu xnaz Dios. Guné lo nu:
¿che nzhaal kix nu lo xaa kwaan
ntop demi kwaan nya naz Roma o
nanzhaalt kix nuya?
15 Per lee Jesús nela cho xgab nle
xaa, zee nzhé Jesús lo xaa:
—¿Chozhiin nzhekla gu gaazh gu
kwaan tich na? Teno gu tub demi
Roma zee wii na loya.

16 Zee nzeno xaa tub demi lo
Jesús, nu zee mnabdizh Jesús lo
xaa:
—¿Cho yek nkee loya? ¿Nu cho le
nkee loya? —nzhé Jesús lo xaa.
Zee mkeb re xaa nzhé xaa:
—Cheen César, xaa nabeyy
Roma, xaa nabeyy lo be.
17 Zee mkeb Jesús nu nzhé xaa lo
xaa:
—Mbay. Zaa gu lo César kwaan
nak cheen César, nu bzaa gu lo Dios
kwaan nak cheen Dios.
Kwaane nzhé Jesús lo re xaa.
Zeesi ndedyall re xaa mbin xaa
kwaan ngunii Jesús lo xaa.

Jesús mlu lee re xaa ngut roban
(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 Lee re xaa saduceo nle xgab:
"Lee re xaa ngut nanrobant". Zee
ngwa lak xaa ngunabdizh lo Jesús
nu nzhé xaa:
19 —Maestr, Ches mkee lo Xkyech
Dios nzhé: "Chelee tub xaabyi, xaa
mchelya ngut nu nik tub xinn xaa
namlaat xaa, zee lee wech xaa
nzhaal chelya kwaan xngwnaa xaa
ngut, zee kano xngwnaa xaa mad,
zee naluxt dii cheen wech xaa".
[Dt. 25:5] 20 Tub welt gazh wech
xaa. Lee xaa yilotlaka mchelya, ta
ngut xaa. Nu nik tub xinn xaa nam-
laat xaa. 21 Lee stub wech xaa, xaa
nzeke tich xaa, mchelya kwaan lee
me, nu noka xaa ne ngut nu nik tub
mad namlaat xaa. Nu seeka ngok
xaa yon. 22 Nu yizasa gazh wech
xaa mchelya kwaan lee me nu nik
tub xaa namlaat mad. Nu gwluzht-
laka noka ngwnaa ngut. 23 Chol
roban re xaa, ¿xana xaa gak xmbyi
me, nel yizasa gazh wech xaa mka
me?
24 Zee mkeb Jesús nu nzhé xaa:
—Lee na nii lo gu, ¡tira nguyo
gu! Nanlabeyyt gu kwaan nkee lo
Xkyech Dios. ¿Che nanet gu ngezh
doo Dios nu nzho mod le xaa rese
kwaan? 25 Gorna roban rese xaa
nixa re xaabyi nu nixa ngwnaa
nachelyatra xaa sinka gak re xaa
kwenta re mandad cheen Dios, xaa
nzho naz leen yiba. 26 Nal nii na lo
gu, wli roban re xaa ngut. ¿Che zer
lab gu Xkyech Ches leezha ngunii
Dios lo Ches leen bal yag kwaan
kayek? Zee nzhé Dios lo Ches:
"Lee na nak Dios cheen Abraham,
Dios cheen Chak, Dios cheen Kob",
nzhé xaa. [Ex. 3:6] 27 ¡Dios nanakt
Dios cheen re xaa ngut, sinka Dios
nak Dios cheen re xaa mban! ¡Tira
nguyo gu!

Lee wdizh cheen Dios kwaan mas non
(Mt. 22:34-40)

28 Lee tub maestr xaa nlu xtizh
Dios mbin lee Jesús rop xaa sa-
duceo kadildiizh. Nu gorna ngune
xaa lee Jesús wen mkeb lo re xaa,
zee ngunabdizh xaa lo Jesús:
—¿Xana kwaan mkee Ches nak
mas kwaan non lo rese kwaan
mnabeyy Dios le be?
29 Lee Jesús mkeb nzhé:
—Lee wdizh mas non kwaan
mnabeyy xaa lo rese nak:
"Sawlazh na, xaa Israel, kenzha
rese gu, lee Dios Xaa Nabeyy lo be,
tubka nak xaa. 30 Nu nzhaal kela
lu Xdios lu kwaan dub lextoo lu,
nu kwaan dub yalnaban cheen lu,
nu kwaan dub yek lu, nu kwaan
dub yalngezh cheen lu." [Dt. 6:4-
5] Kwaane nak kwaan mas non
lo rese wdizh. 31 Nu lee stub
kwaan non doo nak: "Nzhaal kela
lu wechxinn lu kwentaxa nkela
lu lu". [Lv. 19:18] Nyentra stub
wdizh kwaan mas nonra lo ropse
kwaane.
32 Zee lee maestr xaa nlu xtizh
Dios, nzhé:
—¡Wli luya, maestr! ¡Wli lu
kwaan né lu! Lee Dios Xaa Nabeyy
lo be, tubka nak xaa. 33 Nu nzhaal
kela lu Xdios lu kwaan dub lex-
too lu, nu kwaan dub yek lu, nu
kwaan dub yalngezh cheen lu, nu
nzhaal kela lu wechxinn lu kwen-
taxa nkela lu lu. Nonra kwaane ke
rese ma kwaan nteed xaa lo Dios,
nu rese gon kwaan nzek xaa lo
Dios.

34 Ngune Jesús lee maestr wen
mkeb kwaan yalnzhak doo, zee
nzhé Jesús lo xaa:
—Merla nabeyy Dios leen lextoo
lu.
Zee rese xaa nzhi baa, nzheb
nabdizh stub kwaan lo Jesús.

¿Cho lo dii nak Xaa Xaal Dios Nabeyy?
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

35 Jesús kaseed re xaa lach roo
yidoo, zee ngunabdizh xaa lo re
xaa:
—¿Chozhiin re maestr, xaa nlu
xtizh Dios, mbezh: "Lee Xaa Xaal
Dios Nabeyy nak dii cheen David"?
36 Nel leeka David ngunii kwaan
Mbi Naban cheen Dios nu nzhé
xaa:
Dios, Xaa Nabeyy rese kwaan,
nzhé lo Xaa Nabeyy lo na:
"Zob lad li lo na,
axtaka chezhin na rese xaa nayii
ne lu zee kichxub xaa lo lu,
nu zee gak xaa mod tub kwaan
zhib lu nii lu tich". [Sal.
110:1]
37 Leeka David nzhé lee xaa nak:
"Xaa Nabeyy lo na". ¿Xomod nzho
mod yaad xaa dii cheen David
nu leeka David mlole xaa: "Xaa
Nabeyy lo na"?
Nu lee zyen doo myet xaa nzhi
nzhon xtizh Jesús nyakla.

Jesús mzaa kwent xomod nak re xaa nlu xtizh Dios
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

38 Leezha kaseed Jesús re myet,
zee nzhé Jesús lo re xaa:
—Kanap gu gu zee nakadet re
maestr xaa nlu xtizh Dios gu,
nel re xaa ne nyula doo gak ler
wen kwaan nzhak ngwleyy, zee
kichyek re xaa lo xaa gorna nii xaa
"dix" lo xaa lo xbi. 39 Nu nkwaan re
xaa pa non doo zob xaa, pa nkasa
be nseed be xtizh Dios, nu nkwaan
xaa tub pa mas non nzob xaa gorna
nyu tub yalni. 40 Nu nkiib xaa li
re ngwnaa byud. Nu nzhedizhno
xaa Dios xchee doo, zee wii re xaa
respet lo xaa. ¡Per Dios ted xaa mas
gro doo bid!

Tub byud mzaa gon, kwaan rese demi kwaan nzhap me
(Lc. 21:1-4)

41 Tub welt nzob Jesús lach roo
yidoo, gax paro ngo xaa gon leen
alkansi. Zee mwii Jesús ngo re xaa
gon leen alkansi. Zyen doo xaa rik
ngo zyen demi leena. 42 Nu mzhin
tub ngwnaa byud, me prob doo,
nu mlo me chop rel leen alkansi.
43 Zee mrezh Jesús re xaa mseed lo
xaa, nu nzhé xaa:
—Wlipa na kwaan nii na lo gu,
mas non gon kwaana mlo ngw-
naa byud ne leen alkansi, ke re
gon kwaan ngo re xaa rik. 44 Nel
rese xaa rik mlo gro doo demi
leen alkansi, per nebse mlo xaa re
kwaan mlake lo xaa. Per lee ngw-
naa prob ne mlo rese demi kwaan
nkano me, kwaan nak kwaan zi me
kwaan gaw me.

13

Lee yidoo lux
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Gorna mroo Jesús lach roo yi-
doo lee tub xaa mseed lo Jesús nzhé
lo Jesús:
—¡Yisutisuti, wii maestr! ¡Chul
doo nzhak re ke gro cheen yidoo
ne, nu chul doo nzhak re yoo cheen
yidoo ne!
2 Per lee Jesús mkeb nzhé:
—Naro doo yidoo. ¡Per nik tub
ke ne nalaketra tich sa ke ke, rese
kwaane lux!

Cho gor ded re kwaane
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Zee ngwa Jesús nu mzob xaa
yek yi le Olib paro nyun yidoo
lo xaa. Leezha nebse Pér, Chag,
Juan, nu Ndres nzo kwaan Jesús,
zee mnabdizh xaa lo Jesús, nu nzhé
xaa:
4 —Nzhekla nu né lu lo nu cho
gor gak re kwaane. ¿Nu xana nseyn

luu lo nu, gorna lee re kwaane zelo
gak?
5 Jesús mkeb lo xaa nu nzhé xaa:
—List gok gu zee nik tub xaa
nakadet gu. 6 Nel zyen doo xaa yiid
né: “Na nak Crist, Xaa Mxaal Dios
Nabeyy”. Nu kade xaa zyen doo
myet.
7 ’Per gorna gon gu lee dil nzho
nee nu nzho naz baa, nazhebt gu,
nel see nzhaal gaka. Per nalet
re kwaane nak kwaan lux yizhyo.
8 Kwaanzee tub yezh dil kwaan
stub yezh. Nu zyen doo pa gun xog
nye doo, nu zyen doo pa la win. Nu
leezha gak re kwaane pensa nzelo
re myet nded bid, mod tub ngwnaa
me zan xinn.
9 ’Per list bzo re gu, nel yilaa xaa
gu lo re xaa nak zhiin, nu zaa xaaya
yenn gu pa nkasa re be nseed be
xtizh Dios. Nel nak gu xaa na, zee
yilaa xaa gu lo re xaa nabeyy nu
lo re rey. Snee nzho mod zaa gu
kwent cheen na lo re xaa. 10 Gorna
zer lux yizhyo, lee xtizh Dios nkin
rech rese yezh. 11 Nu gorna kwezh
xaa gu, nu yilaa xaa gu lo re xaa
nak zhiin; nalet gu xgab cho kwaan
keb gu, nel Mbi Naban cheen Dios
né lo gu cho kwaan keb gu gorzee.
12 Leeka wech xaa yalaa wech xaa
lo yalgut; nu sbaaka lee xuz xaa
zaa xaa xinn xaa; nu gaya gak xinn
xaa lo xuz xaa nu lo xnaa xaa,
zee gut xaa xuz xaa nu xnaa xaa.
13 Rese xaa nzhi yizhyo yii ne rese
gu nel nzaa gu kwent cheen na. Per
loka xaa ye ded re kwaane axta
gwluzhtlaka, xaa ba le gan yalna-
ban kwaan tira.
14 ’Zee gorna wii gu lee kwaan
nakap doo kwib lo pa nanzhaalt
kwiba, zee lee re xaa nzho yizhyo
Judea nzhaal xonn xaa nya naz yi.
(Xaa lab kwaane nzhaal laya yek
xaa.) 15 Nu re xaa nzob yek yoo
mbizh zee, nayatra xaa leen li xaa
koo xaa xcheen xaa. 16 Nu re xaa
nzha naz wen, nabaret xaa top xaa
xab xaa. 17 Ay, nales doo nzhak
re ngwnaa, me nakxiin nu re ng-
wnaa me nkee madoo laz mbizh
zee. 18 Naab gu lo Dios zee nagakt
kwaane mbee kwaan nla doo nal.
19 Kwaanzee re mbizh zee, gak tub
mbizh mas bidra ded re myet, ke
rese bid kwaan mded re xaa axta
leezha mdexkwaa Dios yizhyo axta
mbizh zee, nu nadedtraya stub bes
gwluzh. 20 Nu chol Xaa Nabeyy
nanglerolt re mbizh zee, nik tub
xaa nangeta axta gwluzh. Per lee
xaa mlerola nel nkela xaa re xaa
mleey xaa.
21 ’Nu mbizh zee chelee tub xaa
nii lo gu: “Wii nee, lee Xaa Mxaal
Dios Nabeyy nzo nee”. “Wii nee,
lee Xaa Mxaal Dios Nabeyy nzo
baa”, nagont gu xtizh xaa. 22 Yiid
re xaa kade; nu re xaa né: “Na nak
Xaa Mxaal Dios Nabeyy”, nu zlak
xaa né: “Na nak xaa nzaa kwent
kwaan né Dios lo na”, per nawlit
xaaya. Zyen kwaan gro doo le
xaa, nu luu xaa re nseyn gro doo
zee kade xaa re myet, axta re xaa
mleey Dios nzhekla xaa kade xaa,
per nyent moda. 23 Per list bzo
gu; rese kwaan yilo ngunii na lo gu
gorna zeeraka gaka.

Xomod bare Jesús
(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

24 ’Gorna ngulo nguxoob mbizh
ded re xaa bid gro doo, zee lee
mbizh nu mbee nazaatra xni, 25 zee
lee re mbal gab yiba, nu lee re
kwaan nzho naz leen yiba xiz.
26 Zee wii re xaa lo na, Xaa Mzhin
Ngok Myet, yaad naz leen xkaw,
kwaan yalngezh cheen na nu xni
cheen na. 27 Zee xaal na re mandad
cheen na, zee top xaa re xaa mleey
na dubse yizhyo, axta pa mas zit lo
yizhyo nu lo yiba.
28 ’Bseed gu lo yag ig, gorna lee re
ram cheena merla koo lag, zee ne
gu lee mbee kwaan la neey mzhin
gaxla. 29 Kwaanzee gorna ne gu
lee re kwaane kayakla, zee ne gu
lee na, Xaa Mzhin Ngok Myet, listla
nzo na roo pwert yal na. 30 Wlipa

na nii na lo gu, rese kwaane yilo
gak zeera yet re myet xaa mban re
mbizh zee. 31 Lee yizhyo nu yiba
lux per lee xtizh na nadedt.
32 'Nik tub xaa nanet pa gor zhin
mbizh zee, nixa re mandad cheen
Dios naneta, nixa na xaa nak mer
Xgann Dios nanet na pa gor, nebse
Xuz na ne pa gora.
33 'Per list bzo gu nu kanap gu gu,
nel nanet gu cho gor zhin mbizh
zee. 34 Kwaane nak kwenta tub xaa
roo ya stub yezh. Nu gorna mroo
xaa nzha xaa mlaa xaa re xmos xaa
kanap li xaa. Nu mzaa xaa tub
zhiin le re xmos xaa. Nu mlaa xaa
tub xaa kanap roo yoo. 35 See list
bzo gu, nel nanet gu cho gor bare
xaa nak li yoo. Nzho mod zhin xaa
mkaw yizhyo, o zhin xaa wall yaal,
o gorna kozhe gaay, o nzekaxnila
yizhyo. 36 Zee napa gorna kazhin
xaa lo gu lee gu naxna. 37 Kwaane
nak kwaan kanii na lo gu, noka
kanii naya lo rese myet: List bzo re
gu.

14

Myaan re xaa gaazh xaa kwaan tich Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Nzho jwalt chop mbizh la yalni
kwaan le Paskwa, zee selazh re nu,
xaa Israel, xomod mloo Dios re xey
nu Egipto, nu lo yalni ne nzhaw nu
pan kwaan nanyut lebadur. Zee
lee re ngwleyy non nu re maestr,
xaa nlu xtizh Dios, kakwaan xaa
mod zen xaa Jesús xlaan, zee gut
xaa xaa. 2 Per nzhé re xaa:
—Nalet beya leen yalni, zee
nanet re myeta, zee nanayiit re
xaa.

Tub ngwnaa mxo perfum kwaan chul nzebech yek Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

3 Jesús nzo yezh Betania, garli
Simón, xaa ngok ne lo tub ya-
lyizh kwaan nyall cho xaa. Nu
kayaw re xaa, zee lee tub ngwnaa
nzhano tub bot dik kwaan mdexk-
waa kwaan ke le alabastro. Nu
nyazhe perfum kwaan chul doo
nzebech leena, kwaan nak cheen
yeey le nardo, kwaan non gro doo
demi. Nu mlee me bot dik kwaan
nak ke nu mxo me perfum yek
Jesús. 4 Per lee lak re xaa nzo zee
nayii xaa, nu nzhé xaa lo wechxinn
xaa:
—¿Chozhiin sbaasa mlux ngwnaa
ne perfum ba? 5 Lee perfum ba non
lal le xaa gan kee xaa tub liin zhiin.
Nzho mod ngdooya, zee ngzaa be
demi lo re xaa prob.
Nu mzelo re xaa mgalno xaa ng-
wnaa ne. 6 Per Jesús nzhé:
—Laa gu me. ¿Chozhiin ngalno
gu me? Lee kwaan mle me lo na
nak tub kwaan wen doo. 7 Nel lee
re xaa prob tubka nzo lo re gu, nu
nzho mod le gu wen lo xaa gorna
nzhekla gu, per na, nazot na lo gu
tubka. 8 Per ngwnaa ne mle kwaan
nzho mod le me, mlo me perfum
ne cho na gorna zeeraka sebyo re
xaa na. 9 Wlipa na nii na lo gu, dub
yizhyo pa wdizh xaa wdizh chul
cheen na, zee noka zet xaa ngwnaa
ne, zee selazh xaa me.

Judas mzaa Jesús lo re xaa zee mbit xaa Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

10 Judas Iscariote nak tub xaa
lo chiibchop xaa mseed lo Jesús,
ngwa lo re ngwleyy non, zee yaan
xaa zee zaa xaa Jesús lo re xaa.
11 Nu gorna mbin re xaaya, zeesi
nyakdoola re xaa. Nu nzhé xaa:
—Kix nu ka lu.
Zee lee Judas mkwaan mod zee
zaa xaa Jesús lo re xaa.

Xchee gwluzhtlaka kwaan ndaw Jesús

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

12 Nu mbizh yilotlaka lo yalni
kwaan le Paskwa, pa nzhaw nu
pan kwaan nanyut lebadur. Nu
noka nzhaw nu mbakxiil kwaan
nteed nu, zee nselazh nu xomod

mloo Dios xey nu Egipto. Nu lee re
xaa mseed lo Jesús nzhé lo xaa:
—¿Pa nzhekla lu ya dexkwaa nu
kwaan gawxchee be lo yalni ne?
13 Zee mxaal Jesús chop xaa
mseed lo xaa, nu nzhé xaa lo xaa:
—Gwa gu yezh, nu baa ne gu lo
tub xaabyi nyano tub re nis. Reke
gu tich xaa. 14 Nu loka pa zeeb xaa,
yé gu lo xaa nak li yoo: “Lee Maestr
né: ‘Nzhekla na gaw na kwaan
re xaa mseed lo na xchee kwaan
le Paskwa. ¿Pa nzob yoo gaw nu
leen?’ ” 15 Nu zee luu xaa tub yoo
ndok lo gu kwaan nak stub pis leen
yoo ndok, pa nzho rese kwaan. Baa
dexkwaa gu kwaan gaw re be.
16 Nu mroo rop xaa mseed lo
Jesús. Nu mzhin xaa yezh. Nu
nguzhal xaa re kwaan kwentaxa
nzhé Jesús lo xaa, nu mdexkwaa
xaa kwaan gaw xaa.
17 Nu gorna nzelala yalnakaw,
zee mzhin Jesús kwaan chiibchop
xaa mseed lo xaa. 18 Nu gorna
kayaw re xaa, Jesús nzhé lo xaa:
—Wlipa kwaan nii na. Lee tub
gu, xaa kayaw kwaan na nee, zaa
na lo re xaa nayii ne na.
19 Zee ngok nales lextoo re xaa,
nu tubga xaa tubga xaa mzelo nab-
dizh lo Jesús:
—¿Che naya?
20 Nu lee Jesús mkeb nzhé:
—Lee xaa nak tub lo chiibchop
gu, tub xaa noka nle bsii pan leen
tubka yann kwaan na. 21 Wlipa na
nii na lo gu, lee na Xaa Mzhin Ngok
Myet, nzhaal ded doo bid mod nii
Xkyech Dios. Per tira nawent ded
xaa zaa na lo re xaa. Mas wen nzela
xaabyi zee nangalt xaa.
22 Nu gorna kayaw re xaa, lee
Jesús mzen pan, nu mzaa xaa
dixkix lo Dios, nu mlerol xaaya, nu
mzaa xaaya lo re xaa mseed lo xaa.
Nu nzhé xaa:
—Daw guya, kwaane nak xbaal
na.
23 Nu mzen xaa bas. Nu mzaa xaa
dixkix lo Dios, nu mzaa xaaya lo re
xaa mseed lo xaa, nu ngu re xaa
nis kwaan nzho leen bas. 24 Nu lee
Jesús nzhé:
—Kwaane nak xren na. Leeya
dexkwaa wdizh kub kwaan laa
Dios, nu leeya xo na zee zyen
doo myet le gan yalnaban kwaan
tira. 25 Wlipa kwaan nii na lo gu,
nalsi nagotra na xis ub axta mbizh
kwaana go na xis ub kwaan kub pa
nabeyy Dios.

*Jesús nzhé lo Pér: “Lu yé, nan-
labeyyt lu na”*
*(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn.
13:36-38)*
26 Gorna ngulo mbill xaa, nu
nzha xaa naz yi kwaan le Olib.
27 Zee lee Jesús nzhé lo re xaa
mseed lo xaa:
—Nalyall lee re gu laa na,
nel Xkyech Dios niiya: “Gut na
xaa nkano mbakxiil, zee lee re
mbakxiil rech reta naz”. [Zac.
13:7] 28 Per gwluzh gorna roban na,
yilotlaka na zhin yizhyo Galilea lo
re gu.
29 Zee nzhé Pér lo xaa:
—¡Per nixa rese xaa laa lu, per na
tira nalaat na lu!
30 Per Jesús nzhé lo xaa:
—Wlipa na nii na lo lu, leeka
nalyall, zeeraka kozhe gaay chop
welt, lee lu yé chon welt, nan-
labeyyt lu na.
31 Nu lee Pér mas nye mkeb, nu
nzhé:
—Per nixa yet na kwaan lu, per
tira nayét na: “Lee na nanlabeyyt
lu”.
Nu rese xaa nzhé leeka kwaan
nzhé Pér.

*Jesús mdizhno Dios leen yilo Get-
semaní*
(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)
32 Zee mzhin xaa leen tub yilo
kwaan le Getsemaní zee Jesús nzhé
lo re xaa mseed lo xaa:
—Zob gu nee, lee na yawdizhno
Dios.
33 Nu mbe xaa Pér, Chag, nu Juan,
nu mzelo lextoo xaa nxonn doo nu
nales nzhak. 34 Nu nzhé xaa:

—Nales doo nzhak lextoo na nal,
nel merla yet na. Lakeka re gu nee,
nu tubka zo gu kwaan na.
35 Zee lee Jesús mze xep. Nu
mkichxub xaa axta ngol lachuzh
xaa lo yo. Nu ngunaab xaa lo
Dios, zee nadedt xaa yalne kwaan
nzhaal ded xaa. 36 Nu nzhé xaa:
—¡Pa! Rese kwaan nzho mod le
lu. Nalaat lu deed na bid ne, per na-
gakta kwentaxa nzhekla na, sinka
kwentaxa nzhekla lu. See gaka.
37 Nu zee mbare xaa, pa mlaa xaa
yon xaa nu gorna mzhin xaa lo xaa;
lee yon xaa naxna. Zee nzhé xaa lo
Pér:
—Simón, ¿che naxna lu? ¿Che
nik tub gor nayet lu lo mkaal?
38 Lakeka gu stub welt nu nagaat gu
bdizhno gu Dios, zee nakiilt Maxuu
gu. Wlipa na nii na lo gu, lee
xgab cheen gu nzhekla le kwaan
nzhekla Dios, per lee baal cheen gu
nayet leya.
39 Nu zee ngwa xaa stub welt
nu mdizhno xaa Dios. Ngunii
xaa leeka re kwaan nzhé xaa yilo.
40 Zee mbare xaa paro mlaa xaa
yon xaa stub welt, nu gorna mzhin
xaa lo xaa lee yon xaa naxna, nel
nayetra xaa lo mkaal. Nu nanetra
xaa cho kwaan keb xaa lo Jesús.
41 Ngok yon welt ngwawdizhno
xaa Dios, nu gorna mbare xaa paro
mlaa xaa yon xaa, zee nzhé xaa lo
yon xaa:
—¿Che seetaka naxna gu? ¡Ken-
zha gu! Mzhinla gor zaa xaa na lo
re xaa mle jwalt, nixa na nak Xaa
Mzhin Ngok Myet. 42 Guxche gu,
chaa gu nya be, nel nzela xaa zaa
na lo re xaa nayii ne na.

Mzen re xaa Jesús
(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Seetaka kanii Jesús lo re xaa
mseed lo xaa, lee Judas, xaa ngok
tub xaa lo chiibchop xaa mseed lo
Jesús, mzhin kwaan zyen doo xaa
nzeno espad nu nzeno yag. Re xaa
ne nze kwent cheen re ngwleyy
non, nu cheen re maestr, xaa nlu
xtizh Dios, nu kwent cheen re xaa
gol. 44 Ngulola mzaa Judas nseyn lo
re xaa, nzhé xaa:
—Loka xana xaa gaw na bit
tagarlo, xaa zeeya; zen gu xaa, nu
wee gu xaa.
45 Gorna mzhin Judas, nu mbii
xaa lo Jesús nu nzhé xaa lo xaa:
—Maestr.
Nu ndaw xaa bit tagarlo Jesús.
46 Zee mzen re xaa Jesús nu mbe
xaa xaa.
47 Per tub xaa nzo kwaan Jesús,
mloo espad nu mchoog nzha xmos
ngwleyy non doo. 48 Jesús nzhé lo
re myet:
—¿Chozhiin nze gu kwaan spad
nu kwaan yag zen gu na kwenta
tub wann? 49 Zyen doo mbizh
mzo na lo re gu, mseed na re
myet lach roo yidoo. Nu nik tub
welt namzent gu na. Per kwaane
kayak kwentaxa nzaa Xkyech Dios
kwent.
50 Zee lee re xaa mseed lo Jesús
mrexonn nu mlaa xaa techo Jesús.
51 Per tub xaa mad nzhake tich
Jesús, nak xaa tublaka ler, nu mzen
re xaa xaa. 52 Per lee xaa ne mlaa
ler nak, nu cheey xaa mrexonn.

Ngwleyy non doo naab kwent lo Jesús
(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Zee mbe xaa Jesús lo ngwleyy
non doo, nu zee mdop re ngwleyy
non nu re xaa gol nu re maestr xaa
nlu xtizh Dios. 54 Per lee Pér zit zit
nzhake tich re xaa, mzeeb xaa lach
jwer li ngwleyy non doo. Nu mzo
xaa kwaan re polisi, xaa kazhe lo
bal.
55 Nu lee re ngwleyy non, nu
re xaa nak zhiin kakwaan xaa
tub mod ne xomod gaazh xaa tub
kwaan tich Jesús zee gut xaa xaa,
per nanguzhalt mod lo re xaa.
56 Nu zyen doo xaa ngaazh kwaan
tich Jesús per duzna nkade re xaa,
nu xa kwaan nii tub xaa nii stub
xaa. 57 Nu lak xaa nguxso mgaazh

kwaan tich Jesús per nkade xaa nu
nzhé xaa:
58 —Mbin nu lee lu nzhé: “Na
lux yidoo ne kwaan mdexkwaa yaa
re myet, nu chonaka mbizh dexk-
waa naya stuba, kwaan nadexk-
waat yaa re myet”.
59 Per nixa sbaa mbezh xaa per
nalalt nii re xaa.
60 Nu zee lee ngwleyy non doo
mzoli lo re xaa, nu mnabdizh lo
Jesús nu nzhé:
—¿Chozhiin nik tub kwaan
namkebt lu? ¿Cho kwaan komba
nii re xaa lo lu?
61 Per lee Jesús nik tub kwaan
namkebt lo ngwleyy non doo. Zee
lee ngwleyy non doo mbare mnab-
dizh lo Jesús, nu nzhé xaa:
—¿Che lu nak Crist, Xaa Mxaal
Dios Nabeyy? ¿Che lu nak mer
Xgann Dios?
62 Jesús mkeb nzhé:
—Naya. Nu wii gu lee na, Xaa
Mzhin Ngok Myet, zob lad li lo Dios,
xaa nzho mod nle rese kwaan. Nu
wii gu, lee na yal leen xkaw naz
yiba stub welt.
63 Nu zee lee ngwleyy non doo
mchaz leeka xab, nu nzhé xaa:
—¡Nankintra be stub testig! 64 —
nzhé xaa—. ¡Ngulola mbin gu ngu-
nii xaa kwenta Dios! ¿Xomod nle gu
xgab lo kwaane?
Zee rese xaa nzhé:
—¡Nzhaal yet xaa!
65 Nu mzelo lak xaa mchuk lo
xaa, nu msaaw xaa garlo xaa nu
mdin xaa xaa. Nu nzhé xaa lo xaa:
—¡Né, cho xaa mkee yek lu!
Nu lee re polisi mzaa golp garlo
xaa.

Nzhé Pér: “Nanlabeyyt na Jesús”
(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Nu lee Pér mzob lach jwer garli
ngwleyy non doo, zee mzhin tub
ngwnaa mad, me nkee zhiin lo ng-
wleyy non doo. 67 Nu gorna ngune
me lee Pér kazhe lo bal, zheta mwii
me lo Pér, nu nzhé me:
—Noka lu mze kwaan Jesús, xaa
yezh le Nazaret.
68 Pér nzhé:
—Nanlabeyyt na Jesús, nixa
nanet na cho kwaan né lu.
Nu gorzee mroo xaa paro nze
bal, nu mya xaa roo korredor, zee
lee gaay mbazhe tub roo. 69 Zee
mwii me lo xaa stub welt, nu nzhé
me lo re xaa nzhi zee:
—Me nee nak tub me nzho lo re
me.
70 Per lee Pér mkeb nu nzhé stub
welt:
—Nanlabeyyt na xaa.
Nu gwluzh xep lee re xaa nzhi
zee nzhé lo Pér stub welt:
—Wli nuya. Lu nak tub xaa nzho
lo xaa, nel lu nak tub xaa yizhyo
Galilea.
71 Zee lee Pér mzelo mde, nu
mzet Dios nu nzhé lo re xaa:
—¡Wlipa na, nanlabeyyt na
xaabyi ba! ¡Nu nanet na cho kwaan
mbezh gu lo na!
72 Nu gorzee lee gaay mbazhe
rop welt. Zeera lee Pér mselazh
kwaana nzhé Jesús lo Pér yilo:
“Zeeraka kozhe gaay chop welt lee
lu yé chon welt nanlabeyyt na”. Nu
gorna mselazh xaa kwaane, mzelo
xaa mbinn xaa.

15

Mbe xaa Jesús lo Pilat
(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Garziil doo mkasa re ngwleyy
non, nu re xaa gol, nu re maestr
xaa nlu xtizh Dios, nu re xaa
nak zhiin lo re nu. Rese xaa ne
myaan zee zaa xaa Jesús lo Pilat,
xaa nabeyy zee. Nu gwluzh zeera
mkado xaa Jesús nu mbe xaa Jesús
lo Pilat. 2 Pilat mnabdizh lo xaa nu
nzhé:
—¿Che lu nak Rey cheen re xaa
Israel?
Zee Jesús mkeb nzhé:
—Sbaa naka, kwentaxa nguné
luya lo na.
3 Nu lee re ngwleyy non mzelo
mgaazh zyen doo kwaan tich Jesús.

4 Stub welt lee Pilat mbare mnab-
dizh lo Jesús nu nzhé:
—¿Chozhiin nik tub kwaan
nankebt lu? ¡Wii, lakta kwaan
ngaazh re myet tich lu!
5 Per lee Jesús nik tub kwaan
namkebt lo xaa. Zee lee Pilat md-
edyall doo mwii lo xaa nu nanetra
xaa cho kwaan le xaa xgab.

Pilat mzaa Jesús yet
(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

6 Rese liin leezha nla yalni ne, Pi-
lat nsela tub xaa nzho lozhyib, loka
xaa yé re xaa yezh sela xaa. 7 Nu
tub xaa le Barrabás nzho lozhyib,
xaa nzho tubka kwaan lak xaa
mbit myet, leezha mdil xaa kwaan
re xaa Roma. 8 Nu zee ngwa re
myet lo Pilat, nu mzelo xaa ngu-
naab xaa lo Pilat, zee sela xaa tub
xaa kwentaxa nle xaa rese liin.
9 Nu lee Pilat mkeb nzhé:
—¿Che nzhekla gu sela na Jesús,
Rey cheen gu, xaa Israel?
10 Snee nzhé Pilat nel nela xaa lee
re ngwleyy non nangulat reke zyen
doo myet tich Jesús zee ngulaa re
ngwleyy non Jesús lo Pilat. 11 Per
lee re ngwleyy non nzhéya, zee yé
re xaa lo Pilat sela xaa Barrabás.
12 Zee Pilat mnabdizh nzhé:
—Guné gu, nen cho kwaan
nzhekla gu le na kwaan xaa ne, xaa
mbezh re xaa nak Rey cheen gu.
13 Nu lee re xaa nzhé dublegan:
—¡Kee xaa lo krus!
14 Per lee Pilat nzhé lo re xaa:
—¿Cho kwaan nawent mle xaa
ne?
Per lee re xaa mbare nzhé stub
welt:
—¡Kee xaa lo krus!
15 Zee lee Pilat nzhekla kwi wen
kwaan re myet, zee msela xaa
Barrabás, nu mnabeyy xaa xsoldad
xaa zee mdin xaa Jesús nu kee xaa
xaa lo krus.
16 Nu zee lee re soldad mbe
Jesús lo lach jwer pa nzho Pi-
lat, nu mrezh xaa rese soldad.
17 Nu mlo xaa tub ler naxne yenn
xaa, kwenta kwaan nzhak rey.
Nu mzob xaa tub koron yek xaa
kwenta cheen rey, per kwaan yich
mdexkwaa xaaya. 18 Nu mzelo re
xaa mbazhe nu nzhé re xaa:
—¡Xwa doo Rey cheen re xaa Is-
rael!
19 Nu mzaa golp xaa yek xaa
kwaan yag nu mchuk xaa lo xaa,
nu mkichxub re xaa lo xaa modxa
mkichxub re xaa lo rey. 20 Nu
gorna ngulo mzhitno re xaa xaa,
zee mloo xaa ler naxne yenn xaa,
nu msegak xaa xaa leeka xab xaa.
Nu mloo xaa xaa, mbe xaa xaa, kee
xaa xaa lo krus.

Mkee xaa Jesús lo krus
(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Tub xaa yezh Cirene le Simón,
xuz Jant nu Rufo, nyaad ngwa
wen. Nu gorna nyaad ded xaa, zee
mnabeyy soldad xaa zee wee xaa
xkrus Jesús.
22 Nu mbe re xaa Jesús tub pa
le Gólgota. (Wdizh ne nii: “Zhit
Yek Xaa”.) 23 Nu mzaa xaa xis ub
kwaan nzho mirra leen ngu xaa,
per nangut Jesús kwaan ba. 24 Nu
zee mkee re soldad xaa lo krus. Nu
mloo re xaa swert nen cho xaa le
gan xab xaa, zee nen cho kwaan
yizo kad tub xaa.
25 Gorna mkee xaa Jesús lo krus
nak las nueve garziil. 26 Lee letr
kwaana mkee xaa yek xkrus xaa
nzhé: “REY CHEEN RE XAA IS-
RAEL”. 27 Nu xsaww chop wann
mkee xaa xaa, tub wann lad li nu
stub xaa lad rebes. 28 Nu sbaa ngok
zee mbarlo Xkyech Dios kwaana
nzhé: “Lee xaa ne ngu kwent lo re
wann”.
29 Nu lee re xaa nded zee mx-
izhno xaa nu mbib xaa yek xaa lo
xaa, nu nzhé re xaa lo xaa:
—Lu nzhekla lux yidoo cheen
Dios, nu nzhé lu chonaka mbizh
za luya stuba. 30 Chol tant xwa lu,
nalaat lu lux lu, leeka lu sela lu lo
krus.

31 Nu noka re ngwleyy non nu
re maestr, xaa nlu xtizh Dios, mx-
izhno xaa xaa nu mbezh xaa lo
wechxinn xaa:
—Nanlaat xaa nget stub xaa, per
chozhiin nyent mod sela xaa leeka
lee xaa lo krus.
32 Noka mbezh re xaa:
—Né lu lee lu nak Xaa Mxaal Dios
Nabeyy lo re nu. Nal leeka lu sela
lu lo krus, zee ne nu lee lu nkano
yalnabeyy cheen Dios zee wii re nu
lo lu.
Nu axta rop wann, xaa nkee xk-
wes xaa mxizhno xaa xaa.

Ngut Jesús
(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Nu gorna ngok rol mbizh,
dubse yizhyo mla yalnakaw, nu
gorna ngulo mded chon gor, 34 lee
Jesús mbazhe nye nzhé:
—Eloi, Eloi, ¿lama sabaktani?
(Wdizh ne nii: “Xdios na, Xdios na,
¿chozhiin mlaa lu na?”)
35 Nu lee lak xaa nzo zee, mbin
ngunii xaa, zee nzhé xaa lo re xaa:
—Bkenzha gu. Lee xaa kabezh
Li, xaa mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa yilo.
36 Zee lee tub xaa mrexonn
nzhale bsii xiil kwaan xis ub
kwaan nala nu nzhazaa xaaya go
Jesús. Per lee stub xaa nzhé lo xaa:
—Laa, nazaat luya go xaa, zee ne
be nen che zyiid Li la xaa lo krus.
37 Per Jesús gorzee mbazhe dub
gan, ta ngut xaa. 38 Zee lee ler
kwaan nyaaw roo Pa Nambey Doo
leen yidoo, mzelo mraz axta yek nu
axta xan, nu ngoka chop lee. 39 Nu
lee tub xaa nabeyy lo tub gayoo
soldad, xaa nzo naz delant lo Jesús,
ngune xaa xomod ngut Jesús nu
nzhé xaa:
—Wlipa, xaa ne ngok Xgann
Dios.
40 Nu noka zit nzhi lak ngwnaa
ngwii. Lo re me nzo Mari me yezh
Magdala, nu Mari xnaa Chag yeen
nu Che, nu Salomé. 41 Re ngw-
naa ne mreke tich Jesús, nu mle re
me yudar xaa gorna mkanze xaa
yizhyo le Galilea. Nu zyen doo ng-
wnaa Galilea mreke tich Jesús naz
Jerusalén nu noka re me nzo zee.

Mkaach xaa Jesús
(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Zhe kwaan mbit xaa Jesús nak
tub mbizh kwaan ndexkwaa re nu
kwaan gaw nu zhe sab, zhe kwaan
nzholl re nu lo Dios. 43 Leezha
mzhel yizhyo tub xaa le Che kwaan
dub lextoo xaa mzeeb xaa pa nzo
Pilat. Xaa ne nak tub xaa yezh le
Arimatea, nu noka nak xaa tub xaa
nabeyy lo re sawlazh nu, nu noka
nkambaz xaa mbizh nabeyy Dios.
Nu ngwa xaa lo Pilat xaa nabeyy
zee, nu ngunaab xaa xkwerp Jesús.
44 Mdedyall Pilat gorna mbin xaa
lee Jesús ngulola ngut. Zee mrezh
xaa tub xaa nabeyy lo tub gayoo
soldad, zee mnabdizh xaa lo xaa,
nu nzhé xaa:
—¿Che ngulola ngut Jesús?
45 Nu lee xaa nabeyy lo tub gayoo
soldad nzhé:
—Ngutla xaa.
Zee mzaa Pilat diizh wee Che xk-
werp Jesús. 46 Zee lee Che mzi tub
ler kwaan wen, nu mla xaa xkwerp
Jesús, zee mchaal xaaya ler, nu mlo
xaaya leen tub baa kwaan mdeen
xaa cho ke, nu msaaw xaa tub ke
naro doo roo baa. 47 Mari me yezh
Magdala nu Mari xnaa Che, mwii
me pa mlo xaa Jesús.

16

Jesús mroban
(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Leezha ngulo mded zhe sab,
zhe kwaan nzholl re nu lo Dios,
Mari me yezh Magdala, nu Salomé,
nu Mari xnaa Chag, mzi me perfum
kwaan chul nzebech, zee yilo meya
xkwerp Jesús. 2 Nu pensa mlen
mbizh, nzha re me roo baa zhe
dming, pa mlo xaa Jesús. 3 Zee nzhé
me lo wechxinn me:

—¿Cho xaa kiib ke kwaan nyaaw
roo baa gorna zhin be?
4 Zee mwii yon me, lee ke ndok
doo kwaan msaaw xaa roo baa,
nazobtraya roo baa. 5 Nu gorna
mzeeb me leen baa, mlu tub xaa
mad nzob lad li lo me, xaa nak tub
ler rus ler noll, kwaan nla axta nii
xaa. Nu mzheb doo yon me. 6 Nu
lee xaa mad nzhé lo yon me:
—Nazhebt gu. Gu kakwaan Jesús
xaa Nazaret, xaa mkee re xaa lo
krus. ¡Mrobanla xaa! ¡Nyentla xaa
nee! Wii gu pa mzhib xaa xaa.
7 Zyaa gu nu guzh guya lo Pér nu lo
re stub naz xaa mseed lo xaa. Yé
gu lo re xaa: "Yilo xaa ya yizhyo
Galilea lo re gu. Baa wii gu lo xaa,
kwentaxa né xaa lo gu".
8 Zee lee yon ngwnaa mrexonn
mroo leen baa, nu nebse nxiz me lo
yalnacheb. Nu nik tub lo nanzhét
meya, nel mzheb me.

Jesús mlu lo Mari, me yezh Magdala nu lo chop xaa
(Jn. 20:11-18; Lc. 24:13-35)

9 Gwluzh leezha ngulo mroban
Jesús mkaxni yizhyo zhe dming,
yilotlaka lo Mari, me yezh Magdala, mlu xaa, me mloo xaa tub
gazh mbi mal lextoo. 10 Nu gorna
mbare me nya me, nu nzhé meya
lo re xaa mze kwaan Jesús. Per
lee re xaa mze kwaan Jesús nxonn doo lextoo xaa nu nzhonn xaa.
11 Gorna nzhé me: "Mban Jesús,
ngune na lo xaa", per lee re xaa
nzak nawlit meya.
12 Ngulo mded kwaane, Jesús
myun stub mod lo chop xaa nzha
naz wen. 13 Zee lee rop xaa ne
mbare Jerusalén nu nzhé xaaya lo
re xaa mze kwaan Jesús, per nixa
xtizh rop xaa ne namlet xaa krer.

Kwaan mlaa Jesús le re xaa mseed lo xaa
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

14 Mas gwluzh mlu xaa lo re chi-
ibtub xaa mseed lo xaa. Mgalno
xaa re xaa leezha kayaw re xaa, nel
seetaka nzhak ned lextoo xaa nu
nanlet xaa krer leezha nzhé xaa lo
xaa, lee xaa roban. 15 Nu nzhé Jesús
lo re xaa:
—Gwa gu dubse yizhyo, nu zaa
gu kwent cheen wdizh chul cheen
na lo rese myet. 16 Loka xana
xaa mkayaa wdizh chul cheen na,
zee chubnis gu xaa, zee le xaa
gan yalnaban kwaan tira. Per lee
xaa nakayaat wdizh chul cheen na,
Dios xaal xaa lo ki. 17 Re kwaane
le re xaa mkayaa wdizh chul cheen
na: kwaan yalnabeyy cheen na
koo xaa zyen mbi mal lextoo re
myet, nu wdizh xaa stub naz di-
izh, 18 nzho mod zen xaa mball
kwaan yaa xaa, nu chelee xaa go
xaa kwaan nzho kwaan leen nyent
cho gak xaa, nu zhib xaa yaa xaa
yek re xaa ne nzak, zee lee re xaa
ne nzak yakwen.

Jesús nguxoob leen yiba
(Lc. 24:50-53; Hch. 1:6-11)

19 Nu ngulo ngunii Jesús lo re xaa,
Dios mtexoob Jesús, Xaa Nabeyy
be, naz leen yiba, nu mzob xaa
xaa lad li lo xaa. 20 Nu lee re
xaa kwaan mze kwaan Jesús mzelo
mroo mzaa kwent cheen wdizh
chul cheen Jesús kwaan nyalno
yalnaban rete pa. Nu lee Xaa
Nabeyy nle yudar re xaa. Nu
nlu Xaa Nabeyy lee xtizh Dios nak
kwaan wli, nu nle xaa zyen doo
kwaan gro kwaan nagarlot le re
myet, zee ne re xaa lee kwaan ngu-
nii xaa nak xtizh Dios.
¡Sbaa gaka!

Wdizh chul cheen Jesucrist kwaan mkee Luk

Chozhiin mkee Luk yech ne lo Chof

1 Dix Chof, xaa non doo.

Zyen xaa mkee re kwaan ngok lo re nu. 2 Nu prop lo re xaa ngune xaa re kwaan ngok, nu xomod mzelo re kwaane axta yilo, leeka re xaa ne mkayaa zhiin zee zaa xaa kwent xtizh Dios, nak xaa mzaa kwenta lo re nu.

3-4 Kwaanzee nzak na wen kee na yech ne lo lu zee ne wen lu wlipa re kwaan mseed xaa lu, re kwaan ngok axta yilo. Wen wen ngunabdizh na lo re xaa ne, xomod mzelo re kwaane axta yilo nu xomod ngoka.

Tub mandad cheen Dios nzhé lee Juan gal

5 Zacari ngok tub ngwleyy, re liin kwaan mnabeyy rey Herod re yezh Judea, nu ngok xaa partid cheen Abías. Nu lee sa Zacari le Elizabet, me nak dii cheen Aarón. 6 Rop sa xaa ne nali doo nzo lo Dios, nu nzhon xaa xtizh Xaa Nabeyy nu nik tub xaa nyent mod gaazh tub kwaan tich xaa. 7 Per nanzhapt rop sa xaa mad, nel sa xaa Elizabet nak tub me nit, me nazant mad nu ngoxla rop sa xaa.

8 Gorna nguzo partid cheen Zacari le xchiin leen yidoo cheen Xaa Nabeyy, 9 nu mloo re xaa swert mod nak kostumbr cheen re xaa zee, nu Zacari nguzoya zee zeeb xaa leen yidoo zee zek xaa yaal lo Dios. 10 Nu gorna lee yaal kayek, rese xaa yezh nzhi naz jwer kawdizhno Dios. 11 Nu gorzee lee tub mandad cheen Xaa Nabeyy mlu lo Zacari, nzolisa lad li lo mdo pa kayek yaal. 12 Nu gorna ngune Zacari lo mandad, mdedyall xaa nu mzheb xaa. 13 Per lee mandad nzhé lo xaa:

—Zacari, nazhebt lu, nel mbinla Dios kwaan ngunaab lu lo xaa; lee sa lu, Elizabet, kano tub mad, nu kole lu mad Juan. 14 Nu nix doo gak lextoo lu, nu noka zyen doo myet nix doo gak lextoo lee xaa gal, 15 nel xinn lu gak tub xaa non lo Xaa Nabeyy. Nagot xaa xis ub, nu axta gorna zeeraka gal xaa lee Mbi Naban cheen Dios nabeyyla lextoo xaa. 16 Lee xaa le zee zyen doo xaa Israel bare lo Xdios xaa, Xaa Nabeyy lo xaa. 17 Juan yaner delant lo Xaa Nabeyy, kwaan leeka Mbi Naban nu yalngezh kwaan mkano Li, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo. Zee lee re myet kwi wen kwaan re xinn xaa, nu noka re xaa nazaat yek gon diizh, zaa yek gona. Snee zo list re myet zee kayaa xaa Xaa Nabeyy.

18 Zacari mnabdizh lo mandad nu nzhé xaa:

—¿Xomod ne na wlipa gak kwaane? Nel ngoxla rop sa na.

19 Lee mandad mkeb lo xaa, nzhé:

—Na nak Gabriel, na nzo gax lo Dios nu na nkee xchiin xaa. Lee xaa mxaal na wdizhno na lu, nu nii na re kwaan wen ne lo lu. 20 Per nel namlet lu krer kwaan nii na lo lu, nal lake lu muud, nu nagarlot wdizh lu axta mbizh gak re kwaane.

21 Nu lee re myet nkambaz Zacari naz jwer roo yidoo, nu nabdizh re xaa lo wechxinn xaa chozhiin nyentaka xaa roo leen yidoo. 22 Nu gorna mroo xaa nyentra mod nii xaa lo re xaa; zee mzeen re xaa lee xaa ngune lo tub kwaan naz leen yidoo, nel kwaan nseyn nii xaa lo re xaa, nel muud myaan xaa.

23 Gorna ngulo mle Zacari xchiin xaa, nya xaa garli xaa. 24 Gwluzh gorna ngulo mded kwaane, lee sa xaa mbeyyxiin, nu tira mkaxlaan me garli me dubse tub gaay mbee nu namrootra me nel nle me xgab:

25 “Snee mle Xaa Nabeyy lo na,
zee mbyiib yalnto cheen na lo re
myet”.

Mandad Gabriel ngunii lo Mari

26 Xop mbee gwluzh, Dios mxaal
mandad Gabriel naz yezh Nazaret
yizhyo pa nabeyy Galilea, 27 lee
mandad ngwasewii lo tub ngw-
naa me zer chaal nik tub xaabyi,
me le Mari, me nakladiizh chelya
kwaan tub xaabyi le Che, xaa nak
dii cheen rey David, xaa mnabeyy
yilo. 28 Lee mandad mzeeb pa nzho
me, nu nzhé lo me:

—¡Dix Mari, lu nak tub me wen lo
Dios! Dios, Xaa Nabeyy, nzo kwaan
lu.

29 Gorna mbin Mari re kwaan
nzhé mandad lo me, mdedyall me
nu mle me xgab chozhiin sbaa
nzhé mandad lo me.

30 Nu lee mandad nzhé:

—Mari, nazhebt lu nel nyakla
Dios ne lu. 31 Nal lee lu weyyxiin
lu, nu kano lu tub xgann lu, nu kole
lu mad Jesús. 32 Lee xaa ne gak tub
xaa gro doo nu lee xaa role Xgann
Dios, xaa nzob naz yiba. Nu lee
Dios, Xaa Nabeyy, le zee nabeyy
xaa mod xey xaa David, xaa ngu
yilo, 33 zee tira nabeyy xaa re xaa
Israel. Nu lee yalnabeyy cheen xaa
tira naluxt.

34 Mari mnabdizh lo mandad,
nzhé:

—¿Xomod nzho mod gak
kwaane? Nel lee na nik tub xaabyi
zer chaal na.

35 Lee mandad mkeb nzhé:

—Lee Mbi Naban la tich lu, nu
lee yalngezh cheen Dios, xaa nzob
naz yiba la cho lu kwenta tub
xkaw. Kwaanzee nzhul gak xinn
lu mad gal nu role xaa Xgann Dios.
36 Noka sawlizh lu Elizabet gal tub
xgann, nixa ngoxla me; nixa “me
nit” nii re xaa me. Nu nal nzhala
xop mbee nakxiin me, 37 nel lee
Dios nzho mod le rese kwaan.

38 Zee lee Mari nzhé:

—Na nak mos cheen Xaa
Nabeyy, laa le Dios na modxa né
lu lo na.

Gorzee lee mandad nya.

Mari ngwa lo Elizabet

39 Tub mbizh nzha Mari tub yezh
nzhi leen yi cheen yizhyo Judea,
prad doo nzha me; 40 nu gorna
mzhin me garli Zacari ngunii me
“dix” lo Elizabet. 41 Nu gorzee lee
Elizabet mbin ngunii Mari “dix”,
lee xinn me nyakdoola nu mgun
mad leen lextoo me nu gorzee lee
Mbi Naban cheen Dios mnabeyy
leen lextoo me. 42 Zee lee Elizabet
dub gan nzhé:

—¡Dios mzaa kwaan gro doo lo
lu nu lo xinn lu ke lo stub naz re
ngwnaa! 43 Nanakt na tub me non
per mzeselach lu lo na, nel lu nak
xnaa Xaa Nabeyy lo na. 44 Nu gorna
mbin na ngunii lu “dix” lo na, lee
xiin na nyakdoola nu mgun mad
leen lextoo na. 45 ¡Chul doo ded lu
nel mle lu krer lee Xaa Nabeyy le
rese kwaan né xaa lo lu!

46 Zee lee Mari nzhé:

Lee yalnaban cheen na nzholl lo
Xaa Nabeyy,
nel gro doo nak Xaa Nabeyy,
47 nu lee mbi naban cheen na nyak-
doola ne Dios,
xaa koo na lo yalgut lo re jwalt
cheen na.
48 Nel nixa nanont na per Dios
mleey na,
nel nal lee re myet zelo nii lo na me
non;
49 nel lee xaa nkano yalngezh nu
zyen doo kwaan nzhale xaa
lo na.
¡Nzhul nak xaa!
50 Tubka nles lextoo Dios ne re xaa
nzheb ne Dios.
51 Dios nle kwaan gro doo kwaan
yalngezh cheen xaa.
Mlux xaa xgab cheen re xaa xwa
doo nle,
52 nu mkiib xaa yalnon lo re xaa
nabeyy,
nu mle non xaa re xaa nanont.

53 Mzaa xaa zyen doo kwaan lo re xaa nlaan,
nu lo re xaa rik nik tub kwaan namzaat xaa.
54 Mle xaa yudar re sawlazh be,
xaa kwaan nkee zhiin lo Dios;
nu nanyanlazht xaa lesla xaa ne xaa re be,
55 modxa nzhé Dios lo re xey be xaa yilo,
nu lo Abraham, nu lo re dii cheen Abraham.
56 Mari mlaz garli Elizabet chon mbee, zeera nya me garli me.

Leezha ngol Juan

57 Gorna mzhin mbizh gal xinn Elizabet, zee ngol tub madbyi. 58 Re xaa nzho gax garli me nu re sawlizh me, ngwa re xaa lo me, gorna mbin re xaa lee Xaa Nabeyy ngok wen doo lo me. 59 Nu gorna nguxoob mad xon mbizh, zee mbid re xaa garli Zacari zee choog xaa tik yed cho mad kwaan nak beyy cheen re xaa Israel. Nu nzhekla re xaa kole mad Zacari kwentaxa le xuz mad. 60 Per lee xnaa mad nzhé:
—Narolet mad sbaa, lee mad role Juan.
61 Lee re xaa nzhé lo me:
—Nik tub sawlizh lu nalet sbaa.
62 Zee kwaan nseyn mnabdizh xaa lo xuz mad, zee ne xomod nzhekla xaa kole xaa mad. 63 Nu lee xuz mad ngunaab tub lee tab zee kee xaa le mad lo tab, nu lee xaa mkee lo tab: "Juan role mad". Nu rese xaa mdedyall. 64 Nu gorzee lee Zacari mzelo ngunii stub welt, nu mzelo xaa mbill xaa lo Dios. 65 Rese xaa nzho gax garli xaa mzheb doo, nu rese xaa nzho re yezh kwaan nzhi leen yi cheen Judea nzhedizh kwaan ngok. 66 Rese xaa mbin re kwaan ngok nabdizh lo re wechxinn:
—¿Cho kwaan gak xaa ne?
Sbaa mle xaa xgab nel kwaan gro doo mle Xaa Nabeyy lo madoo.

Mbill Zacari lo Dios

67 Lee Mbi Naban mnabeyy lextoo Zacari, xaa nak xuz madoo, zee mzaa xaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, nu nzhé xaa:
68 ¡Wen doo nak Xaa Nabeyy, Dios cheen re be, xaa Israel;
mbiid xaa mdix xaa re jwalt cheen re xaa xaa!
69 Nel mxaal xaa tub xaa nzho mod koo be lo yalgut,
lo re jwalt kwaan mle be kwaan yalngezh cheen xaa.
Nu xaa ne nze naz lo dii cheen rey David, xaa ngok xey be, xaa ngok xmos Dios.
70 Kwaane nak kwaan nzhé re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, xaa nambey nak.
Re xaa ne nzhé:
71 "Dios nak xaa koo be lo re xaa nayii ne be,
nu lo rese xaa nawent nzhak lextoo ne be". [Sal. 106:10]
72 Luu xaa yalnlesla cheen xaa lo re xaa xaa,
nu namyenlazht xaa wdizh kwaan mlaa xaa lo re xey be, xaa yilo.
73 Nu kwaane nak wdizh kwaan mlaa xaa lo xey be Abraham:
74 koo xaa be lo re xaa nayii ne be,
zee nazhebt re be kee be zhiin lo xaa.
75 Nu tubka nzhul nu nali zo be lo xaa,
rese mbizh kwaan mban be.
Zee nzhé xaa lo xgann xaa:
76 "Lee lu nak xaa zaa kwent kwaan né Dios lo lu, xaa nzob naz yiba,
nel lu yaner lo Xaa Nabeyy,
zee xal lu xnaz xaa,
77 zee zaa lu kwent lo re xaa nak xaa Dios,
lee Dios chee re jwalt cheen xaa,
nu zaa xaa yalnaban cheen xaa kwaan tira.
78 Nel mles lextoo Dios ne be,
zee zaa xaa xni mod mbizh lo re be,
79 zee la xni cheen xaa lo re xaa nzho lo yalnakaw,
nu lo re xaa nzho xan xkal cheen yalgut,
nu le xaa zee kwi wen be kwaan lee xaa."

80 Lee madwin nzharoora nu
nzhayak ngezh mad kwaan Mbi
Naban cheen Dios, nu ngu mad naz
wen, axta mbizh kwaan mzelo xaa
zaa xaa kwent xtizh Dios lo re xaa
Israel.

2

Snee ngol Jesús
(Mt. 1:18-25)

1 Re mbizh zee lee xaa nabeyy
dubse pa nabeyy yezh Roma le Au-
gusto, nu mnabeyy xaa zee top xaa
le re xaa nzho dubse pa nabeyy
Roma. 2 Cirenio ngok xaa nabeyy
Siria leezha mdop le re xaa welt
yilotlaka. 3 Nu rese myet nkin ya
xaa lazh xaa zee kee le xaa list.
4 Nu kwaan ba mle zee mroo Che
yezh Nazaret, pa nabeyy Galilea,
nu ngwa xaa Belén, yezh pa nabeyy
Judea, pa ngol David, xaa nabeyy
yilo, nel Che nak xaa dii cheen
David. 5 Ngwa rop xaa Mari sa xaa
baa, me nakladiizh chelya kwaan
lee xaa, zee ke le xaa list; nu lee
me nakxiinla. 6 Nu gorna nzoka
xaa Belén, mzhinla mbizh gal xinn
me. 7 Nu baa ngol xgann me mad
yilotlaka, nu mchal me mad ler nu
mdix me mad lo yix kwaan nzhaw
ma, nel nyent yoo pa kwaz me.

Re mandad nu re xaa nkanap ma

8 Gax Belén nzho lak xaa nkanap
xma nzhal yaal. 9 Nu gorna nzhi
re xaa mlu tub mandad cheen Xaa
Nabeyy lo re xaa, nu lee xni cheen
Xaa Nabeyy mla lo re xaa; nu
mzheb doo re xaa. 10 Per lee man-
dad nzhé lo re xaa:
—Nazhebt re gu, nel lee na nzhal
za tub kwent chul doo lo re gu, nu
nix doo gak lextoo rese myet gona.
11 Nel nalzhe ngol tub mad yezh
cheen David nu koo xaa re gu lo
yalgut. Xaa ne nak Xaa Mxaal Dios
Nabeyy, nu leeka lee xaa nak Xaa
Nabeyy. 12 Kwaane nak tub nseyn
zee yizhal mad lo gu, lee mad nral
ler nu naxna lo yix kwaan nzhaw
ma.
13 Nu leeka gorzee mlu zyen doo
mandad cheen Dios xkwes man-
dad zee, lee re xaa mbill lo Dios nu
nzhé:
14 ¡Gool re myet lo Dios xaa nzob
naz yiba!
¡Chul kwi re myet yizhyo ne,
nel Dios nyakla lextoo wii lo re
myet!
15 Gorna lee re mandad mbare
nya naz yiba, lee re xaa nkanap ma
mzelo mbezh lo re wechxinn:
—Ya be Belén nal, zee ne be nen
cho kwaan ngok, kwaanzee mle
Xaa Nabeyy yabis lo be.
16 Nu gorzee mrexonn re xaa
nzha xaa, nu gorna mzhin xaa
ngune xaa lo Mari nu lo Che nu lo
madoo, mad naxna lo yix kwaan
nzhaw ma. 17 Nu gorna ngune xaa
lo madoo, nu mzelo xaa mzaa xaa
kwent kwaan nzhé mandad lo xaa
cheen mad, 18 nu rese xaa kwaan
mbin kwaan nzhé re xaa nkanap
ma, mdedyall re xaa. 19 Per lee
Mari mlozhaw rese kwaane leen
lextoo me, zee le wen me xgab xo-
mod nak re kwaane. 20 Nu lee re
xaa nkanap ma nya, nyakdoola re
xaa. Mbill re xaa lo Dios kwent
cheen rese kwaan ngune xaa lo,
nu re kwaan mbin xaa, nel reseya
ngok kwentaxa nzhé mandad lo re
xaa.

Mbe xaa Jesús lo yidoo cheen Dios

21 Gorna mzhaal mad xon mbizh,
zee mlo xaa mad beyy cheen xaa Is-
rael kwaan nak mchoog xaa tik yed
cho mad, nu mlole xaa mad Jesús,
mod nzhé mandad lo Mari kole
Mari mad leezha zeeraka weyyxiin
me.
22 Gorna ngulo nguxoob re
mbizh lee me ngok nambey,
modxa nabeyy ley cheen Ches,
mbe Che rop Mari mad yezh
Jerusalén, zee kayaa Xaa Nabeyy
mad. 23 Snee mle xaaya nel snee
nkeeya lo ley cheen Xaa Nabeyy:
“Rese xgann xaa, xaa yilotlaka, gak
xaa nali lo Xaa Nabeyy”. 24 Ngwa
xaa mzaa xaa gon mod nabeyy ley

cheen Xaa Nabeyy, nzhaal wee xaa
chop ngog o chop palom yeen.
25 Re mbizh zee nzho tub xaa
Jerusalén, xaa le Simeón, xaa nak
tub xaa nali nu nzholl lo Dios
nu nkambaz xaa yaad xaa seleyy
re xaa Israel. Nu lee Mbi Na-
ban cheen Dios mnabeyy lextoo
Simeón, 26 nu nzhé xaa lo xaa,
mbanaka xaa axta gorna ne xaa
lee Xaa Nakladiizh Yaad. 27 Nu
lee Mbi Naban cheen Dios mle
zee ngwa Simeón yidoo; nu leeka
gorzee lee xuz Jesús nu xnaa Jesús
mbe madoo lo lach roo yidoo, zee
le xaa kwaan nabeyy ley cheen
Ches. 28 Nu Simeón mdeezh mad
nu mbill xaa lo Dios, nu nzhé xaa:
29 Nalsi, Xaa Nabeyy,
lee kwaan nguné lu lo na ngok;
chul doo nzhak lextoo na nal nu
nzho mod laa lu yet na nal.
30 Nel ngunela na lo xaa koo re xaa
lo yalgut;
31 mxaal lu xaa lo rese myet mod
mlela lu xgaba axta yilo.
32 Lee xaa zaa xni lo rese xaa
nanakt xaa sawlazh nu,
nu le non xaa re xaa lu, xaa nak re
nu, xaa Israel.
33 Xuz Jesús nu xnaa Jesús md-
edyall rop xaa nzhon xaa re kwaan
ngunii Simeón cheen Jesús. 34 Zee
ngunii Simeón zee kanap Dios xaa,
nu nzhé xaa lo Mari xnaa Jesús:
—Lee mad ne mleeyla Dios, zee
le xaa zyen doo sawlazh be yiib
jwalt cheen o kwibra mas jwalt
tich. Lee mad gak tub nseyn kwaan
nakayaat re xaa, 35 nu snee lee mod
nle re xaa xgab gakbeyy. Per lee
re kwaane gak kwenta tub spad
kwaan ded lextoo lu.
36 Noka naz ba nzo tub ngwnaa
le An, me nzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo me, me nak xchap Fanuel,
xaa dii cheen Aser. Lee me nak
tub ngwnaa, me ngoxla. Mka me
xaabyi leezha nyeen doo me, nu
ngu me kwaan sa me gazhaka liin;
37 nu nzhala tapgal nzho tap liin
mlake me byud. Nu tira nanroot
me lach roo yidoo, zhe nu yaal
nkee me zhiin lo Dios, nu nkwan
me gorna nanzhawt me nik tik
kwaan, nu nzhedizhno me Dios.
38 Nu noka An mzhin gorzee, nu
mzelo me mzaa me dixkix lo Dios,
nu nzaa me kwent cheen Jesús, lo
re xaa nkambaz nen cho gor zhin
xaa zii re xaa Jerusalén lo yalgut.
39 Nu gorna ngulo mle xaa re
kwaan nabeyy ley cheen Xaa
Nabeyy, mbare xaa yizhyo Galilea,
mer lazh xaa Nazaret. 40 Nu kad
mbizh lee Jesús mas nzhero nu mas
nzheyura yek, nu lee Dios tubka
nzo kwaan lee xaa.

Jesús nzo leen lach roo yidoo cheen Dios

41 Rese liin nya xnaa Jesús nu
xuz Jesús Jerusalén yalni cheen
Paskwa. 42 Nu gorna nguxoob
Jesús chiibchop liin, ngwa rop sa
Che kwaan Jesús Jerusalén, mod
nak kostumbr cheen xaa. 43 Per
gorna ngulo mded yalni, nu gorna
mbare xaa nya xaa garli xaa,
lee Jesús mlakeka Jerusalén, per
namzeent xuz xaaya nixa xnaa
xaa. 44 Mle xaa xgab che nyala
Jesús xsaww lo re myet xaa nya,
nu ngulola mze xaa tub mbizh;
per gorna mkwaan xaa xaa lo
re sawlizh xaa nu lo re sawlazh
xaa nanguzhalt xaa lo xaa. 45 Zee
mbare xaa Jerusalén stub welt, zee
kwaan xaa xaa.
46 Ngulo mzhaal chon mbizh
zeera nguzhal xaa lo xaa. Nu
lee xaa nzob leen lach roo yidoo
cheen Dios, lo re maestr xaa
nlu xtizh Dios, kakenzha xaa nu
kanabdizh xaa lo re xaa. 47 Nu rese
xaa kakenzha kwaan kanii xaa,
ndedyall re xaa ngune xaa xomod
nzhak xaa, nu xomod nkeb xaa lo
re xaa. 48 Gorna lee xuz xaa nu
xnaa xaa ngune lo xaa mdedyall
xaa; nu lee xnaa xaa nzhé lo xaa:
—Xgann, ¿chozhiin snee mle lu lo
nu? Nales doo nzhak lextoo rop nu
xuz lu, kakwaan nu lu.
49 Jesús mkeb nzhé:

—¿Chozhiin nkwaan gu na? ¿Che
nanet gu nkin zo na garli Xuz na?
50 Per namlat kwaan nzhé xaa
yek xuz xaa nu xnaa xaa.
51 Zee mbare xaa kwaan xuz xaa
nu xnaa xaa naz Nazaret stub welt,
pa ngu xaa. Nu mbin xaa rese xtizh
xuz xaa nu xtizh xnaa xaa. Lee
xnaa xaa mlozhaw rese kwaane
leen lextoo me, zee le wen wen me
xgab xomod nak re kwaane. 52 Nu
lee Jesús nzharoora, nu nzhiyura
yek xaa, nu nyakla Dios ne xaa nu
noka re myet nyakla ne xaa.

3

Juan Xaa Nchubnis nzho naz wen
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Chiin liin nzha nabeyy Tiberio
César dub pa nabeyy Roma, lee
Poncio Pilat nak xaa nabeyy
yizhyo Judea, Herod nabeyy
yizhyo Galilea, wech xaa nak
Lip xaa nabeyy yizhyo Iturea nu
yizhyo Traconite, nu lee Lisanias
nabeyy yizhyo Abilinia. 2 Anás
nu Caifás nak ngwleyy non doo
naz Jerusalén. Re mbizh zee lee
Juan xgann Zacari ngu naz wen,
nu ngunii Dios lo xaa. 3 Nu Juan
mded dubse roo yuu Jordán, nu
mbezh xaa lo rese myet nkin laa
xaa naz nawent nu bare xaa lo
Dios zee rubnis xaa, zee zhe re
jwalt cheen xaa. 4 Nu kwaane ngok
zee mbarlo kwaan mkee Chay, xaa
mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo
lee xaa yilo:
Tub xaa nzo naz wen nii dublegan:
“Bdexkwaa gu xnaz Xaa Nabeyy;
bxal gu tub naz nali zee ze xaa.”
5 Rese pa yat nzeb yizhe,
nu rese yi nu rese lom seli xaa
nu rese naz narek seli xaa.
Nu dexkwaa wen xaa re naz
kwaan nawent nak.
6 Nu rese myet ne lo xaa mxaal
Dios,
xaa koo re xaa lo yalgut. [Is. 40:3-5]
7 Gorna lee re myet nzhin rubnis
xaa lo xaa, Juan mbezh lo re xaa:
—¡Gu nak dii cheen mball wiz!
¿Cho né lo gu nzho mod xonn gu
lo yalnayii kwaan né Dios yaad?
8 Blu mlaa gu naz nawent nu wlipa
mbare gu naz lo Dios, zee gakpa
gu mod xle cheen tub yag. Nu
nawdizht gu yé gu: “¡Lee re be nak
dii cheen Abraham!” Nel wlipa
na nii na lo gu, Dios nzho mod le
axta noka re ke ne gaka dii cheen
Abraham. 9 Lee yibyag nzobla cho
lox re yag kwaan nanzaat xle wen,
zee choog xaaya nu koo xaaya lo ki.
10 Zee lee re xaa mnabdizh nu
nzhé xaa:
—¿Cho kwaan nzhaal le nu?
11 Juan mkeb nzhé lo re xaa:
—Nu loka cho xaa nkano chop
naz ler, bzaa gu tub naza lo xaa
nankanota, nu loka cho nkano
kwaan gaw, bzaa guya lo xaa nyent
kwaan gaw.
12 Noka lak xaa ntop demi kwaan
nya naz Roma ngwa lo Juan, zee
chubnis Juan xaa, nu mnabdizh
xaa lo Juan nu nzhé xaa:
—Maestr, ¿cho kwaan nzhaal le
nu?
13 Juan nzhé lo re xaa:
—Nebse gunaab gu parota
nzhaal kix xaa.
14 Noka mnabdizh lak soldad lo
Juan, nu nzhé xaa:
—¿Cho kwaan le re nu?
Nu lee Juan nzhé lo xaa:
—Nakiibt gu kwaan nkano
re myet kwaan lajwers, nixa
nagaazht gu tub kwaan nawlit tich
xaa; nu nebse gok chul lextoo gu
kayaa gu re demi kwaan nzhex nka
gu.
15 Lee re myet nkambaz nen
cho kwaan gak. Nu rese xaa nle
xgab chelee Juan nak Xaa Xaal Dios
Nabeyy. 16 Per lee Juan nzhé lo re
xaa:
—Na nchubnis re gu kwaan nis,
per tich na nze stub xaa chubnis re
gu kwaan Mbi Naban nu kwaan ki.
Lee xaa nonra lo na kwaanzee nixa
tich xkyelyed xaa nanzhaalt xek
na. 17 Lee xaa nzho tub garot yaa

koo paj lo nzhobxtil, nu kozhaw
xaa nzhobxtil pa ngozhaw xaa re
xob xaa, nu lee paj nzhobxtil zek
xaa lo ki kwaan tira nanyuyyt.
18 Nu kwaan zyen doo re wdizh
ne mzaa Juan kwent chul cheen
Dios lo re myet. 19 Nu noka
mgalno xaa Herod, xaa nabeyy
yizhyo Galilea, nel mkano Herod
xngwnaa wech xaa Lip, me le
Herodías, nu noka mgalno xaa
Herod lo rese kwaan nawent
kwaana mle Herod. 20 Lo re kwaan
nawent nzhale Herod, noka mle
xaa stub kwaan nawent, mchep
xaa Juan lozhyib.

Jesús mrubnis
(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Nu gorna lee Juan kachubnis
re myet, noka Jesús ngwa mrubnis;
nu gorna lee xaa kawdizhno Dios
lee yiba mxal, 22 nu lee Mbi Naban
cheen Dios nyaadla naz leen yiba
mla tich xaa mod tub palom, nu
kwaane nak tub kwaan mlu lo xaa.
Nu tub bos kwaan nze naz yiba
nzhé:
—Lu nak xgaan na, xaa nkedoola
na, nu nyakdoo lextoo na wii na lo
lu.

Dii cheen re xey Jesús
(Mt. 1:1-17)

23 Jesús nzho kan tub galbchii liin
gorna mzelo xaa mzaa xaa kwent
wdizh chul cheen Dios.
Nak xaa mod xgann Che, kwen-
taxa nle re xaa xgab.
Che ngok xgann Elí,
24 Elí ngok xgann Matat,
Matat ngok xgann Leví,
Leví ngok xgann Melqui,
Melqui ngok xgann Jana,
Jana ngok xgann Che,
25 Che ngok xgann Matatías,
Matatías ngok xgann Amós,
Amós ngok xgann Nahúm,
Nahúm ngok xgann Esli,
Esli ngok xgann Nagai,
26 Nagai ngok xgann Maat,
Maat ngok xgann Matatías,
Matatías ngok xgann Semei,
Semei ngok xgann Chek,
Chek ngok xgann Judá,
27 Judá ngok xgann Joanán,
Joanán ngok xgann Resa,
Resa ngok xgann Zorobabel,
Zorobabel ngok xgann Salatiel,
Salatiel ngok xgann Neri,
28 Neri ngok xgann Melqui,
Melqui ngok xgann Adi,
Adi ngok xgann Cosam,
Cosam ngok xgann Elmadam,
Elmadam ngok xgann Er,
29 Er ngok xgann Jesús,
Jesús ngok xgann Eliezer,
Eliezer ngok xgann Jorim,
Jorim ngok xgann Matat,
30 Matat ngok xgann Leví,
Leví ngok xgann Simeón,
Simeón ngok xgann Judá,
Judá ngok xgann Che,
Che ngok xgann Jonam,
Jonam ngok xgann Eliaquim,
31 Eliaquim ngok xgann Melea,
Melea ngok xgann Mená,
Mená ngok xgann Matata,
Matata ngok xgann Natán,
32 Natán ngok xgaan rey David,
David ngok xgann Isaí,
Isaí ngok xgann Obed,
Obed ngok xgann Booz,
Booz ngok xgann Sélah,
Sélah ngok xgann Naasón,
33 Naasón ngok xgann Aminadab,
Aminadab ngok xgann Admín,
Admín ngok xgann Arní,
Arní ngok xgann Esrom,
Esrom ngok xgann Fares,
Fares ngok xgann Judá,
34 Judá ngok xgann Kob,
Kob ngok xgann Chak,
Chak ngok xgann Abraham,
Abraham ngok xgann Taré,
Taré ngok xgann Nacor,
35 Nacor ngok xgann Serug,
Serug ngok xgann Ragau,
Ragau ngok xgann Peleg,
Peleg ngok xgann Heber,
Heber ngok xgann Sala,
36 Sala ngok xgann Cainán,
Cainán ngok xgann Arfaxad,

Arfaxad ngok xgann Sem,
Sem ngok xgann Noé,
Noé ngok xgann Lamec,
37 Lamec ngok xgann Matusalén,
Matusalén ngok xgann Nok,
Nok ngok xgann Jared,
Jared ngok xgann Mahalaleel,
Mahalaleel ngok xgann Cainán,
38 Cainán ngok xgann Enós,
Enós ngok xgann Set,
Set ngok xgann Dan,
Dan ngok xgann Dios.

4

Mkiil Maxuu Jesús
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

1 Mnabeyy Mbi Naban leen lextoo Jesús, zee gorna mbare xaa roo yuu Jordán, lee Mbi Naban mbe xaa naz wen. 2 Nu mzo xaa choo mbizh naz wen zee mkiil Maxuu xaa, nu nandawt xaa nik tub kwaan tub choo mbizh, zee mzhiib tub yalnlaan lextoo xaa. 3 Zee lee Maxuu nzhé lo xaa:

—Chelee lu wlipa lu nak lu Xgann Dios, guzh lo ke ne gaka pan.

4 Jesús mkeb nzhé:

—Lee lo Xkyech Dios nkee: “Nanebt pan nle zee mban myet, nel noka wdizh kwaan nroo roo Dios nle zee mban re myet”. [Dt. 8:3]

5 Zee lee Maxuu mbe xaa tub pa ya doo nzeb, nu mlu rese yezh kwaan nzhi lo yizhyo lo xaa. 6 Zee nzhé Maxuu lo xaa:

—Na za reya zee nabeyy lu rese yezh ne, nel na nabeyy re yezh ne, kwaanzee nzho mod za naya lo xaa nzhekla na. 7 Chelee lu kichxub lu lo na nu gool lu lo na rese yezh ne gak xcheen lu.

8 Jesús mkeb nzhé:

—Lee lo Xkyech Dios nkee: “Nzhaal gool lu nebse lo Xdios lu Xaa Nabeyy lo lu, nu nebse lo lee xaa nzhaal kee lu zhiin”. [Dt. 6:13]

9 Zeera mbe Maxuu xaa naz yezh Jerusalén, nu mtexoob Maxuu xaa yek yidoo pa mas ya nzeb nu nzhé Maxuu lo xaa:

—Chelee lu wlipa nak lu Xgann Dios, brenzeb naz xan naz lo yo;
10 nel lee lo Xkyech Dios nkee:
Dios xaal mandad cheen xaa zee kanap xaa lu,
zee nyent cho kwaan gak lu.
11 Nu zenyaa xaa lu,
zee nalat nii lu lo ke. [Sal. 91:11-12]

12 Jesús mkeb lo xaa nzhé:

—Noka nkee lo Xkyech Dios: “Nanzhaalt kiil lu Xdios lu, Xaa Nabeyy lo lu”. [Dt. 6:16]

13 Nu gorzee nanguzhaaltra Maxuu stub mod kiil Jesús, zee mlaa xaa Jesús tub tyemp.

Jesús mzelo mkee zhiin
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 Jesús mbare naz yizhyo Galilea, gorna mbare xaa nkanola xaa yalngezh cheen Mbi Naban nu mrech kwent cheen xaa dubse yizhyo zee. 15 Nu nseed xaa re myet re pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, nu re xaa zee nyula mbin xtizh xaa.

Jesús mzhin Nazaret
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

16 Jesús ngwa Nazaret, yezh pa mxen xaa. Zhe sab, zhe kwaan nzholl re xaa Israel lo Dios, mzeeb xaa pa nkasa xaa nseed xaa xtizh Dios, mod nak kostumbr cheen xaa; nu mzoli xaa mlab xaa Xkyech Dios. 17 Nu mzaa xaa yech kwaan mkee Chay lo xaa; Chay nak tub xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo. Nu gorna mxal Jesús loya, nguzhal pa nzhé snee lo xaa:
18 Lee Mbi Naban cheen Xaa Nabeyy nzo kwaan na,
nel mleey xaa na zee za na kwent cheen wdizh chul lo re myet xaa prob;
zee yé na lo re xaa nzho mod roo xaa lozhyib;
nu sekwen na garlo re syeg;
nu le wen na lextoo re xaa nales doo nzhak lextoo;
19 nu za na kwent cheen mbizh leezha lee Xaa Nabeyy zaa re kwaan chul cheen xaa lo re myet. [Is. 61:1-2]

20 Zeera mtuuzh Jesús yech, nu
mzaa xaaya lo xaa nkanap pa
nkasa re xaa nseed xaa xtizh Dios,
nu mzob xaa. Rese xaa nzhi baa
tubka nlach lo xaa. 21 Zee lee Jesús
mzelo nzhé lo re xaa:
—Nalzhe mbarlo kwaan nkee lo
Xkyech Dios nee, delant lo re gu.
22 Nu rese xaa nzhedizh wen xaa,
nu ndedyall re xaa nzhon re wdizh
chul kwaan ngunii xaa, nu nzhé re
xaa lo wechxinn xaa:
—¡Lee Jesús nak xgann Che!
23 Jesús mkeb lo re xaa nzhé:
—Wlipa na nii na lo gu, lee re gu
kale xgab nii diizh ne lo na: "Dok-
tor bsekwen lu leeka lu". Nu noka
nle gu xgab nii gu lo na: "Re kwaan
mbin nu mle lu yezh Capernaum,
noka bleya nee, pa nak mer lazh
lu".
24 Noka nzhé Jesús:
—Wlipa na nii na lo gu, nik
tub xaa mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo xaa yilo, namkayaawent re
sawlazh xaa xaa. 25 Wlipa na nii na
lo gu, ngu zyen doo byud lazh be
re mbizh cheen Li, xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo,
re mbizh kwaan mla win dubse
yizhyo ne nel namlat yey chon liin
yirol. 26 Per Dios namxaalt Li ya
xaa lo tub byud me lazh be, lee Dios
mxaal xaa ya xaa lo tub ngwnaa
byud, me nzho yezh Sarepta, pa
nabeyy yezh Sidón. 27 Nu noka ngu
zyen doo xaa lazh be, xaa myall
baal cho, re mbizh cheen Eliseo,
xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios
lo lee xaa yilo, per nik tub re xaa ne,
xaa myall baal cho namsekwent
xaa, nebse msekwen xaa tub xaa le
Naamán, xaa nak xaa yizhyo Siria.
28 Nu gorna mbin re xaa nzhi
pa nkasa xaa Israel nseed xaa
xtizh Dios kwaane, mrixyan re
xaa. 29 Gorzee nguxso re xaa nu
mloo xaa Jesús yezh ba, nu mbe
xaa Jesús nu nguzo xaa Jesús yek
blee roo yezh, zee kobi xaa xaa.
30 Per lee Jesús mdedyo xsaww lo re
xaa nu nya.

Jesús mloo mbi mal lextoo tub xaa
(Mr. 1:21-28)

31 Jesús mkato yezh Capernaum,
yezh cheen Galilea. Rese zhe
sab, zhe kwaan nzholl xaa lo Dios,
Jesús nseed re myet. 32 Nu lee
re myet ndedyall doo ngwii lo re
kwaan nseed xaa, nel nzhedizh
xaa kwaan yalnabeyy. 33 Nu pa
nkasa xaa nseed xaa xtizh Dios,
nzo tub xaabyi xaa nzho mbi mal
lextoo, nu xaa ne ngunii dublegan,
nzhé lo Jesús:
34 —¡Blaa nu! ¿Chozhiin mzhin lu
lo nu Jesús, xaa Nazaret? ¿Che nze
lu lux lu nu? Na nlabeyy lu, nu ne
na lee lu nak Xaa Nzhul lo Dios.
35 Jesús mgalno mbi mal ba, nu
nzhé xaa:
—¡Bsaaw roo lu! ¡Broo lextoo
xaabyi ne!
Zee lee mbi mal mlebi xaa lo yo
delant lo re xaa, nu mroo mbi mal
lextoo xaa nu nyent cho kwaan
ngok xaa. 36 Rese xaa nzhi baa md-
edyall, nu mbezh xaa lo wechxinn
xaa:
—¿Cho nak xaa ne? Nkano xaa
yalnabeyy nu yalngezh ngoo xaa
re mbi mal lextoo re myet, nu
nzhon re mbi mal xtizh xaa.
37 Zeesi, lijer doo mxonn re
kwaan mle Jesús dubse yizhyo
kwaan le Galilea.

Jesús msekwen xnaazhap Pér nu zyen doo xaa ne nzak
(Mt. 8:14-17; Mr. 1:29-34)

38 Gorna mroo Jesús pa nkasa
xaa Israel nseed xaa xtizh Dios,
zee nzha xaa garli Pér. Nu gorna
mzeeb xaa garli Pér, zee nzhé re
xaa lo xaa lee xnaazhap Pér ne
nzak, nlen xlee, nu ngunaab xaa lo
Jesús zee sekwen xaa me. 39 Jesús
mwii lo me, nu mgalno xaa xlee,
zee mroo xlee cho me. Nu gorzee
nguxche me nu mzaa me kwaan
ndaw re xaa.
40 Gorna merla la yalchool, rese
xaa nzak rete klas yalyizh mbidno
re xaa xaa lo Jesús nu lee xaa mzhib

yaa yek re xaa nu msekwen xaa
re xaa. 41 Nu noka nzho zyen
doo xaa mloo xaa mbi mal lextoo,
xaa kwaan mbazhe dublegan nu
mbezh lo xaa:
—¡Lu nak Xgann Dios!
Per lee Jesús mgalno re mbi mal
nel nanzheklat xaa nii re mbi mal
lo xaa, nel nela re mbi mal lee xaa
nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

Jesús nseed re xaa wdizh chul
(Mr. 1:35-39)

42 Gorna mkaxni yizhyo stub
mbizh, Jesús mroo yezh nu nzha
xaa tub pa zo techosa xaa. Per
lee re myet nkwaan xaa, nu gorna
nguzhal xaa lo re xaa, nzhekla re
xaa sekwaz xaa, zee nayatra xaa.
43 Per lee Jesús nzhé lo re xaa:
—Nzhaal za na kwent cheen
wdizh chul cheen Pa Nabeyy Dios
lo re myet xaa stub yezh, nel
kwaane mxaal xaa na le na zee
nzhal na.
44 Kwaanzee Jesús mroo nzhazaa
kwent cheen wdizh chul cheen
Dios re yezh cheen Judea, pa nkasa
xaa Israel nseed xaa xtizh Dios.

5

Jesús mrezh tap xaa nzen mbal
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

1 Tub welt Jesús nzo roo nis-
too cheen Galilea, kwaan noka nii
xaa Genesaret, zee mdop zyen doo
myet lo xaa nu ntaaw doo re myet
xaa, sinka nzhekla xaa kenzha
xaa wdizh chul cheen Dios kwaan
kazaa xaa kwent. 2 Zee mlu chop
kano lo Jesús roo nistoo, kwaan
nik tub xaa nyent leen, nel lee re
xaa nzen mbal mla xaa leena zee
zet xaa xkyeez xaa. 3 Jesús ngux-
oob leen tuba, kwaan nak cheen
Simón, nu ngunii xaa lo Simón zee
chep xaa xepa naz leen nistoo. Zee
nguxoob xaa leen kano, nu baa
mzob xaa nu mzelo xaa mseed xaa
re myet. 4 Gorna ngulo mseed xaa
re myet, zee nzhé xaa lo Simón:
—Be kano, ya be xep xsaww leen
nistoo paro nech, zee bchep gu
xkyeez gu zee zen gu mbal.
5 Simón nzhé lo Jesús:
—Maestr, dubse yaal mkee nu
zhiin per nik tub mbal namzent
nu; per bay gon nu xtizh lu zee
ya be zee chep nu xkyeez nu leen
nistoo.
6 Nu gorna mlebi xaa yeez leen
nistoo zyen doo mbal nguga lo xaa,
nu axta mraz xkyeez xaa. 7 Zee mle
xaa nseyn lo re xmig xaa, xaa nzho
leen stub kano, zee yiid re xaa le
xaa yudar xaa. Nu lee re xaa ngwa
lo xaa nu mchazhe re xaa ropse
kano axta nzhekla kano la naz leen
nis. 8 Nu gorna mzeen Simón Pér
lee zyen doo mbal nguga lo xaa,
mkichxub xaa delant lo Jesús nu
nzhé xaa:
—¡Bachii lo na, Xaa Nabeyy, nel
na nak tub xaa nzeb doo jwalt!
9 Nu Simón kwaan re xmig xaa
mdedyall doo nel mzen xaa zyen
doo mbal. 10 Nu noka Chag rop
Juan mdedyall doo, rop xaa ne
nak xgann Zebedeo, nu ngok xmig
Simón. Per lee Jesús nzhé lo Simón:
—Nazhebt lu, nel neta mbizh
nalzhe naz delant lee lu gak xaa
zere myet lo Dios kwentaxa nzen
gu mbal.
11 Zee mchep re xaa xkano xaa
naz roo nistoo zee mlaa re xaa rese
kwaan nu mreke re xaa tich Jesús.

Jesús msekwen tub xaa nyall cho
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Tub mbizh nzo Jesús tub yezh,
mzhin tub xaa nzak tub yalyizh
kwaan nyall cho xaa. Gorna ngune
xaa lo Jesús, mkichxub xaa nu
mkichyek xaa axta lo yo nu nzhé
xaa:
—Xaa Nabeyy, chelee lu nzhekla
lu, nzho mod sekwen lu na lo yaly-
izh ne.
13 Jesús mzhib yaa cho xaa, nu
nzhé lo xaa:
—Nzhekla na; gakwen lu.

Nu leeka gorzee lee yalyizh
kwaan nyall cho xaa ngokwen.
14 Jesús nzhé lo xaa:
—Nik tub lo nayét luya. Gwa
lo ngwleyy zee ne xaa lee lu
ngokwen, nu bzaa gon cheen
lu kwaan nlu lee lu ngokwen,
kwentaxa mnabeyy Ches, zee ne
ngwleyy lee lu ngokwen lo yalyizh
kwaan mzhib lu.
15 Per lee xtizh Jesús yizata
mbizh nzharechra, nu zyen doo
xaa mdop mkenzha kwaan nii
xaa, nu mkasa zyen xaa lo xaa
zee sekwen xaa yalyizh cheen xaa.
16 Per lee Jesús tubka nya wen
nyawdizhno Dios, pa nyent myet.

Jesús msekwen tub xaa mdeen
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Tub mbizh Jesús kaseed re xaa,
nu baa nzob lak xaa fariseo nu lak
maestr xaa nlu xtizh Dios, xaa nze
naz reta yezh pa nabeyy Galilea,
nu Judea nu yezh Jerusalén; nu
yalngezh cheen Dios nkano Jesús,
zee sekwen xaa rese xaa ne nzak.
18 Zee mzhin lak xaabyi, re xaa
ne nzeno tub xaa mdeen nzhib lo
yag, nu nzhekla xaa chep xaa xaa
leen yoo zee zhiib xaa xaa delant lo
Jesús. 19 Per nanguzhalt xaa mod
zeeb xaa leen yoo, nel zyen doo
myet nzhi baa; kwaanzee nguxoob
xaa yek yoo, nu mxal re xaa tik
yek yoo, nu baa msela xaa dub yag
mdeen, nu mdix xaa xaa delant lo
Jesús. 20 Nu gorna mzeen Jesús re
xaa ngwii lo Dios, zee nzhé Jesús lo
xaa:
—Lee re jwalt cheen lu ngulola
mzhe.
21 Zee lee re maestr xaa nlu xtizh
Dios nu re fariseo nzelo mle xaa
xgab: "¿Cho nak xaabyi ne, zee
sbaa nii xaa? Nebse Dios nak xaa
nzho mod chee re jwalt." 22 Per lee
Jesús mzeen re kwaan nle re xaa
xgab, nu nzhé xaa lo re xaa:
—¿Chozhiin sbaa nle re gu xgab?
23 ¿Cho kwaan nzak gu? ¿Cho
kwaan mas nanagant yé na lo xaa
ne nzak: "Ngulola mzhe re jwalt
cheen lu", o sekwen na xaa ne nzak
nu yé na lo xaa: "Guxche, bzen
xkyag lu nu zyaa"? 24 Le na kwaane
lo gu, zee wii gu lee na nkano
yalnabeyy chee na re jwalt, nel lee
na nak Xaa Mzhin Ngok Myet.
Kwaanzee nzhé Jesús lo xaa
mdeen:
—Guxche nu bzen xkyag lu nu
zyaa garli lu.
25 Nu gorzee lee xaabyi zee ngux-
che delant lo re xaa, nu mzen xaa
xkyag xaa kwaan ngot xaa lo, nu
nyayoll xaa lo Dios nya xaa garli
xaa. 26 Rese myet mdedyall doo
nu nzholl re xaa lo Dios, nu dub lo
yalnacheb nzhé re xaa:
—¡Yisutisuti, nalzhe si ngune nu
tub kwaan gro doo!

Jesús mrezh Leví
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Gwluzh ngulo mded kwaane,
Jesús mroo nu ngune xaa lo tub xaa
ntop demi kwaan nya naz Roma,
xaa ne le Leví, nzob roo mes pa nya
re xaa ngix lo xaa. Jesús nzhé lo
xaa:
—Breke tich na.
28 Zee lee Leví nguxso, nu mlaa
xaa rese kwaan nu mreke xaa tich
Jesús.
29 Mas gwluzh, garli Leví mle
Leví tub yalni cheen Jesús kwaan
gro doo; nu nzhi zyen doo xaa
ntop demi kwaan nya naz Roma nu
noka nzhi stub naz re xaa kwaan
kayaw kwaan re xaa lo mes. 30 Per
lee re xaa fariseo nu re maestr, xaa
nseed xtizh Dios, mzelo xaa ngunii
nawent lo re xaa mseed lo Jesús, nu
nzhé re xaa:
—¿Chozhiin nzhaw gu nu nzho gu
kwaan re xaa ntop demi nu re xaa
kwaan nle kwaan nawent?
31 Jesús mkeb nzhé lo re xaa:
—Xaa nanet nzak, nankint xaa
zee doktor, per lee re xaa ne nzak,
xaa zee nkin doktor. 32 Nel lee na
nanzhalt kwezh re xaa wen, lee na
nzhal kwezh re xaa nzeb jwalt, zee
laa xaa kwaan nawent kwaan kale
xaa nu wii xaa lo Dios.

Yalnabdizh cheen nkwan xaa
(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Nzhé re xaa lo Jesús:

—Lee re xaa mseed lo Juan nu re fariseo zyen doo welt nkwan xaa gorna nazhawt xaa nik tik kwaan nu noka nzhedizhno doo xaa Dios, per lee re xaa mseed kwaan lu tubka nzhaw xaa nu nzho xaa.

34 Jesús mkeb nzhé:

—Ble gu xgab kwaane. Nyent mod le gu zee kwan re xaa kwaan nzho tub jondang, zee nagawt xaa, gorna lee xaa kachelya nzoka kwaan re xaa. 35 Per zhin tub mbizh wee xaa xaa kwaan kachelya; nu gorna zhin mbizh ba, zeesi lee re xaa nzhaal kwan.

36 Nu noka mzaa xaa kwent nabix ne lo re xaa nu nzhé xaa:

—Nik tub xaa nanchoogt tik ler kub, zee kobde xaaya cho ler gox. Chelee xaa sbaa le xaaya, nayet ler gox kee ler kub choya, nu sbaa noka ler kub lux. 37 Nu nixa nangot xaa xis ub kwaan kub leen mbud yed gox. Nel lee xis ub kwaan kub gorna yixooba zchaza mbud gox. Nu lee xis ub kwaan ngu leena xo lo yo, nu noka mbud gox lux. 38 Kwaanzee lee xis ub kwaan kub nzhaal yo leen mbud yed kub. 39 Nu rese xaa nzho xis ub kwaan nzhala mbizh mroo, nanyulat xaa go xaa xis ub kwaan kub, nel nzhé xaa: “Lee kwaan gox mas chulra ndee”.

6

Lee re xaa mseed lo Jesús mtop nzhobxtil zhe sab
(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

1 Zhe sab, zhe kwaan nzholl re xaa Israel lo Dios, Jesús nzhaze pa mgaan xaa nzhobxtil, zee lee re xaa mseed lo Jesús mzelo mdich son nzhobxtil, nu mzob re xaaya nu ndaw xaaya. 2 Zee lee lak fariseo mnabdizh lo xaa:

—¿Chozhiin nle re gu kwaan nanzhaalt le gu zhe sab?

3 Jesús mkeb nzhé lo re xaa:

—¿Che zer lab re gu Xkyech Dios kwaan mle David tub welt leezha ngok nlaan xaa nu ngok nlaan re xmig xaa? 4 Mzeeb xaa leen yidoo cheen Dios, nu mzen xaa re pan kwaan nak cheen Dios ndaw xaa, kwaan nebse re ngwleyy nzho mod gaw nu noka mzaa xaaya ndaw re xmig xaa.

5 Nu noka nzhé xaa:

—Na nak Xaa Mzhin Ngok Myet nu nkano na yalnabeyy zee nzho mod nabeey na zhe sab.

Jesús msekwen tub xaa mbizh yaa
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

6 Lee stub sab, zhe kwaan nzholl re xaa Israel lo Dios, Jesús mzeeb pa nkasa xaa Israel nu mzelo xaa mseed xaa re xaa. Nu baa nzo tub xaa mbizh yaa lad li. 7 Nu lee re maestr xaa nlu xtizh Dios nu re fariseo mlach lo Jesús zee nen che sekwen Jesús xaa ne nzak zhe sab, zee sbaa nzho mod gaazh xaa tub kwaan tich Jesús. 8 Per lee Jesús nela nen cho kwaan nle re xaa xgab, zee nzhé Jesús lo xaa mbizh yaa:

—Guxso nu bzoli xsaww lo re xaa.

Lee xaabyi zee nguxso nu mzoli. 9 Zee Jesús nzhé lo re xaa nzhi baa:

—Nal lee na nabdizh tub kwaan lo gu: ¿Xana kwaan nzho mod le re myet zhe sab, kwaan wen o kwaan nawent? ¿Che wen sekwen xaa tub myet, o gut xaa tub myet?

10 Zee mwii Jesús lo rese xaa nzhi lo Jesús, nu zeera nzhé xaa lo xaa mbizh yaa:

—Bseli yaa lu.

Lee xaabyi zee mseli yaa, nu gorzee lee yaa xaa ngokwen. 11 Per lee re fariseo nu re maestr mzhaal xyan doo, nu mzelo re xaa mkedizh xaaya, zee ne cho kwaan nzho mod gaazh xaa tich Jesús.

Jesús mleey chiibchop xaa kayaa yalnabeyy lo xaa
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

12 Nu tub mbizh zee, Jesús ngwa
yek tub yi zee wdizhno xaa Dios
dubse yaal. 13 Nu gorna ngunil
yizhyo, Jesús mrezh re xaa mseed
lo xaa, nu lo re xaa mseed lo xaa
mleey xaa chiibchop xaa zaa xaa
yalnabeyy cheen xaa lo. 14 Snee le
re xaa mkayaa yalnabeyy lo xaa:
Simón (xaa mlole Jesús Pér),
Ndres (wech Simón),
Chag,
Juan,
Lip,
Tol,
15 Teo,
Max,
Chag (xgann Alfeo),
Simón (xaa nkedoola lazh),
16 Judas (xgann Chag),
Judas Iscariote (xaa mzaa Jesús lo
re xaa mbit xaa).
17 Zee mbare Jesús naz yek yi
kwaan re xaa mreke tich xaa, zee
mzhin xaa tub pa lach. Baa mkasa
re xaa mreke tich xaa nu noka zyen
doo re myet stub naz yezh ngwa lo
xaa: re xaa nze yezh Jerusalén, nu
re xaa nze re yezh cheen Judea, nu
re xaa nze rop yezh Tiro nu Sidón
kwaan nzho roo nistoo. Mzhin re
xaa baa zee kenzha xaa kwaan zaa
Jesús kwent nu noka zee sekwen
Jesús re yalyizh cheen xaa. 18 Nu
rese xaa nded bid lo re mbi mal,
xaa nzho lo re xaa ne, msekwen
xaa xaa. 19 Kwaanzee rese xaa
nzhekla gal cho Jesús, nel ne re xaa
cho Jesús nroo yalngezh sekwen re
xaa ne nzak.

Jesús mseed re myet
(Mt. 5:1-12)

20 Jesús mwii lo re xaa mseed lo
xaa nu nzhé xaa lo re xaa:
—Wen re gu xaa prob, nel lee pa
nabeyy Dios gak xcheen re gu.
21 'Wen re gu xaa nlaan nal, nel
lee re gu gak xaa yazhe lextoo.
'Wen re gu xaa nzhonn nal, nel
gwluzh lee re gu xizh.
22 'Wen re gu xaa nded bid xaa
ngwii lo na, Xaa Nyaad Ngok Myet,
gorna yii re myet lo gu, nu gorna
koo re xaa gu yezh, nu gorna nge re
xaa lo gu, nu gorna nanzheklat re
xaa gon xtizh re gu. 23 Byakdoola
gu, nu nix doo gok lextoo gu re
mbizh ba, nel re gu kayaa kwaan
gro doo naz leen yiba; nel sbaaka
mnayii re xaa ne re xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
yilo.
24 'Per nales ded re gu xaa rik nal,
nel mkanola gu rese kwaan mle
zee nix doo nzhak lextoo gu.
25 'Per nales ded re gu xaa nkano
zyen doo kwaan nzhaw, nel gu gak
nlaan.
'Per nales ded re gu xaa nxizh
nal, nel lee re gu gonn nu gak nales
doo lextoo.
26 'Per nales ded re gu xaa wen
nii re myet lo nal, nel sbaa ngunii
wen re myet lo re xaa mbezh mzaa
xaa kwent kwaan nguné Dios lo lee
xaa yilo per nawlit xaaya.

Nzhaal kela be re xaa nayii ne be
(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 Noka Jesús nzhé:
—Per lee na nii lo re gu, xaa
kayon xtizh na: Bkela gu re xaa
nayii ne gu, ble gu wen lo re xaa
nzhedizh nawent lo gu. 28 Nii wen
gu lo re xaa kwaan nxobde lo gu,
nu gunaab gu lo Dios kwent cheen
re xaa nii wdizh nawent lo gu.
29 Chelee tub xaa la panyet tagarlo
gu, noka bzaa gu stub tagarlo gu la
xaaya. Nu chelee tub xaa nzhekla
kiib xchamar gu, noka laa gu kiib
xaa xkamis gu. 30 Nu loka cho xaa
naab tub kwaan lo gu, zaa guya
lo xaa, nu chelee tub xaa kiib tub
xcheen gu nayét gu lo xaa: "¿Ma
xcheen na?" 31 Mod nzhekla gu le
xaa lo gu, sbaaka ble gu lo xaa.
32 'Chelee gu nkela gu nebse xaa
nkela gu, ¿xana kwaan wen le gu
gan? Noka re xaa nzeb jwalt
snee nle. 33 Nu chelee gu wen
nak gu nebse lo re xaa kwaan nle
wen lo gu, ¿xana kwaan wen le gu
gan? Noka re xaa nzeb jwalt nle

kwaane. 34 Nu chelee gu nteche
gu tub kwaan lo tub xaa kiin tub
kwaan lo gu, nu nela gu zere xaaya
lo gu stub welt, ¿xana kwaan wen
le gu gan? Noka re xaa nzeb jwalt
nteche kwaan ngiin wechxinn xaa
lo xaa, nu nela xaa lee xaa zereya
lo xaa stub welt. 35 Nzhaal kela re
gu xaa nayii ne gu nu nalet gu xgab
chelee xaa nanketla xaa gu. Ble gu
kwaan wen lo xaa nu nalet gu xgab
chelee xaa nalet xaa kwaan wen
lo gu, nu chelee xaa kiin xaa tub
kwaan lo gu teche guya lo xaa nu
nalet gu xgab chelee xaa nazeret
xaaya lo gu stub welt. Snee gro doo
kwaan le gu gan, nu snee gak re
gu xinn Dios, xaa nzob naz yiba,
nel nle xaa kwaan wen lo re myet,
nixa nanzaat re myet dixkix lo xaa
nu nixa nakap nak re myet lo xaa.
36 Kwaanzee noka gu blesla gu ne
gu re myet, modxa nlesla Xuz be
Dios ne re myet.

Nanaabt gu kwent lo stub xaa
(Mt. 7:1-5)

37 ’Nanaabt gu kwent lo stub xaa
zee noka Dios nanaabt kwent lo gu.
Byenlazh gu kwaan nawent kwaan
nle re myet lo gu, zee noka Dios
chee re jwalt cheen gu. 38 Zaa gu
kwaan lo stub naz xaa, zee noka
Dios zaaya lo gu, kwaan tub me-
did nyazhera. Dios chiix kwaan
zaa xaa lo gu leeka medid kwaan
mchiix gu kwaan mzaa gu lo stub
naz xaa, leeka sbaa chiix Dios
kwaan zaa xaa lo gu.

39 Jesús nzhé wdizh nabix ne lo
re xaa:

—Nyent mod wee tub syeg leeka
sasyeg syeg, nel rop xaa ne la leen
blee. 40 Nik tub xaa mseed nyent
mod gakra lo xmaestr xaa, per
gorna yilo seed xaa, zeera zhin xaa
gak xaa kwenta xmaestr xaa.

41 ’¿Chozhiin ngwii lu lo paj
kwaan nzho leen mbeelo wechx-
inn lu, nu nangwiit lu lo dub yag
kwaan nzho leen mbeelo lu? 42 Nu
chelee lu nanzeent lu nzho dub yag
leen mbeelo lu, ¿xomod le lu reyez
yé lu lo wechxinn lu: “Laa ko na
paj kwaan nzho leen mbeelo lu”?
¡Gu nak xaa nkade nu nanlet gu
kwaan wen! Yilotlaka bloo dub
yag kwaan nzho leen mbeelo lu,
zee nzho mod wii wen lu, zee koo
lu paj kwaan nzho leen mbeelo
wechxinn lu.

Kwaan xle cheen yag nzhakbeyy yag
(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

43 Jesús nzhé:

—Nyent yag kwaan wen kwaan
nzaa xle nawent. Nu noka nyent
yag nawent kwaan nzaa xle wen.
44 Kad yag nzhakbeyy kwaan xle
cheena. Nantopt xaa ig lo yag yich,
nu nixa nantopt xaa ub lo yag yich
garbat. 45 Lee xaa wen, nzhedizh
kwaan wen, nel kwaan wen nzhal
lextoo xaa. Lee xaa mal, nzhedizh
kwaan nawent, nel kwaan nawent
nzhal lextoo xaa. Nel lextoo xaa
nzhal kwaan nzhedizh xaa.

Jesús mzaa kwent cheen chop xaa
(Mt. 7:24-27)

46 ’¿Chozhiin nii gu lo na “Xaa
Nabeyy”, nu nanlet gu kwaan nii
na? 47 Nal lee na nii lo gu xomod
nak xaa nreke tich na; nkenzha
xaa xtizh na nu nle xaa kwaan nii
na. 48 Lee xaa ne nak mod tub
xaa mza tub li. Yilotlaka mdeen
nech xaa simyent axta lo ke. Nu
gorna mroo nis yuu nu mkee nis
cho yoo, per namlet nis gan mkuna
nel wen wen nyaya. 49 Per lee xaa
nzhon kwaan nii na, nu nanlet xaa
kwaan nii na, xaa zee nak mod tub
xaa mza li lo yux nu namdeent xaa
simyent. Nu gorna mroo nis yuu,
nu mkee nisa, zee mbaxcheya nu
tira mluxa.

7

Jesús msekwen xmos xaa nabeyy lo tub gayoo soldad
(Mt. 8:5-13)

1 Gorna ngulo ngunii Jesús lo re
myet, zee nya xaa naz yezh Caper-
naum. 2 Baa nzho tub xaa nabeyy
lo tub gayoo soldad Roma, xaa ne
nkano tub xmos, xaa nkedoola xaa,
nu ne nzak xaa ne, mer yet xaa.
3 Gorna lee xaa nabeyy lo re sol-
dad mbin lee Jesús nle kwaan gro
doo, zee mxaal xaa lak xaa Israel,
xaa gol, zee yichezh xaa Jesús zee
sekwen Jesús xmos xaa. 4 Nu gorna
mzhin re xaa gol lo Jesús ngunaab
xaa jabor lo Jesús nu nzhé xaa lo
xaa:

—Nzhaal le lu yudar xaa nabeyy
lo tub gayoo soldad, 5 nel nkela xaa
re sawlazh be, nu leeka lee xaa
mdexkwaa pa nya re be nseed be
xtizh Dios.

6 Zee mreke Jesús tich re xaa gol,
per gorna merla zhin xaa garli xaa
nabeyy lo tub gayoo soldad, zee
lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad
mxaal lak xmig xaa yé xaa lo Jesús:

—Xaa Nabeyy, nalet lu xgab yé
lu lee lu zeeb leen li na, nel nanont
na lo lu, 7 kwaanzee nixa nangwat
na ngukwaan na lu. Nebse nabeyy
zee sekwen lu xmos na. 8 Nel nzho
tub xaa nabeyy lo na, nu sbaaka
nkano na soldad, xaa nabeey na
lo. Gorna yé na lo tub xaa: “Gwa”,
zee ya xaa; gorna yé na lo stub
xaa: “Te”, zee nyiid xaa lo na; nu
gorna nabeey na xmos na le xaa
tub kwaan, zee nle xaaya.

9 Mdedyall Jesús gorna mbin xaa
kwaane, nu mwii Jesús lo re xaa
nzhake tich xaa nu nzhé xaa lo re
xaa:

—Wlipa na nii na lo gu, ¡nik tub
xaa sawlazh be nangwiit lo Dios
modxa ngwii xaabyi ne lo Dios!

10 Nu gorna mbare re xaa mxaal
xaa ngwa lo Jesús garli xaa nabeyy
lo soldad, lee xmos xaa ngulola
ngokwen.

Jesús mseban xgann tub byud

11 Gwluzh ngulo mded kwaane,
lee Jesús kwaan re xaa mseed lo
xaa nzha naz yezh kwaan le Naín.
Nu noka zyen doo myet nzhake
tich xaa. 12 Gorna nzhazhin re xaa
gax roo yezh, ngune xaa lo zyen
doo xaa yezh nzhakaach tub xaa
ngut. Per xaa ngut nak techosa
xaa lo xnaa xaa, nu byud xnaa xaa.
13 Nu gorna ngune Xaa Nabeyy lo
me, mlesla xaa ngune xaa me, zee
nzhé xaa lo me:

—Nagonnt lu.

14 Nu gorzee mbii gax xaa lo yin,
zee lee re xaa nzhano yin mlaz, zee
lee Jesús mgal cho yin nu nzhé xaa
lo xaa ngut:

—Xaa mad, ¡guxche!

15 Zee lee xaa ngut ta mzob nu
mzelo nzhedizh, zee lee Jesús mzaa
xaa lo xnaa xaa. 16 Nu gorna ngune
re xaa ngok kwaane, mzheb doo re
xaa nu mzelo re xaa mbill lo Dios,
nu nzhé re xaa:

—Tub xaa non doo, xaa nzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
mzhin lo re be nee nal.

Nu noka nzhé re xaa:

—Dios nze le yudar re sawlazh
be.

17 Nu dub welt yizhyo Judea
mbin re xaa kwaan mle Jesús nu
noka re stub naz xaa nzho yizhyo
gax mbin kwaane.

Chop xaa mxaal Juan lo Jesús
(Mt. 11:2-19)

18 Juan mbin rese kwaane, nel re
xaa mreke tich xaa mzaa kwenta
lo xaa. Zee mrezh Juan chop xaa.
19 Zee mxaal xaa xaa ya nabdizh
xaa lo Jesús zee nen che mer lee
xaa nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy,
cheleeya nalet xaaya, zee kwaz xaa
yaad stub xaa. 20 Zee lee rop xaa
mxaal Juan mbii gax lo Jesús nu
nzhé xaa lo Jesús:

—Juan Xaa Nchubnis mxaal nu
nabdizh nu lo lu, nen chelee lu nak
Xaa Mxaal Dios Nabeyy o kwaz xaa
yaad stub xaa.

21 Nu leeka gorzee lee Jesús
msekwen zyen doo xaa ne nzak
lo yalyizh cheen xaa, nu noka
msekwen xaa re xaa nded bid lo
mbi mal kwaan nzho leen lextoo

xaa, nu noka mxal xaa garlo re
syeg.
22 Zeera mkeb xaa lo rop xaa mx-
aal Juan, nu nzhé xaa:
—Zyaa gu nu guzh gu re kwaan
ngune gu nu re kwaan mbin gu lo
Juan. Guzh gu lo xaa lee re syeg
ngwii, nu lee re xaa mdeen nze,
nu lee re xaa nyall cho ngokwen,
nu lee re xaa nkwee mxal nzha,
nu lee re xaa ngut mroban, nu lee
lo re xaa prob nzhon kwent cheen
wdizh chul cheen Dios. 23 ¡Wen re
myet, xaa nanzeret tich lo na nu
nantont ne na!
24 Gorna lee rop xaa mxaal Juan
nya, nu gorzee lee Jesús mzelo
mzaa kwent cheen Juan lo re myet,
nu nzhé xaa:
—Leezha ngwa gu naz wen, ¿cho
kwaan mle gu xgab wii gu lo? ¿Che
ngwa gu ngwasewii gu lo tub nit
kwaan nkun mbi? 25 Nu cheleeya
nanakta sbaa, ¿cho kwaan ngwa gu
ngwasewii gu lo zeey? ¿Che ngwa
gu ngwasewii gu lo tub xaa nak
tub ler chul doo nzhak? Nela gu
lee re xaa nzhak re ler chul doo,
nak re xaa wen nzho leen li re rey.
26 Wena, ¿cho kwaan mroo gu ng-
wasewii gu lo? ¿Che ngwasewii gu
lo tub xaa nzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa? Wlipa na nii na,
lee Juan nak mas non ke stub xaa
mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo
lee xaa yilo. 27 Juan nak xaa nzaa
Xkyech Dios kwent:

Wii gu, xaal na tub mandad yilo ke
lu,
xaa zee dexkwaa naz ze lu. [Mal.
3:1]

28 'Lee na nii lo re gu, nik stub
xaa nangoknont kwenta Juan. Per
snee naka, lee xaa nanont tant pa
nabeyy Dios, nak mas nonra ke
Juan.
29 Gorna mkenzha rese xaa
kwaane, nu lee re xaa ntop demi
kwaan nya naz Roma, rese xaa
mrubnis lo Juan, zee mbezh re
xaa: "Nali nak Dios". 30 Per lee
re xaa fariseo nu re maestr xaa
nlu xtizh Dios, namrubnist xaa lo
Juan, kwaanzee nanet xaa kayaa
xaa kwaan nzhé Dios lo xaa.
31 Zee lee Jesús nzhé:
—¿Cho kwenta nzhak re myet
xaa nzhi nal? 32 Lee re myet
ne nak kwenta re madwin, mad
nzob ngit lo xbi, mad mbazhe lo
re wechxinn: "Mbill nu bzhik, per
lee re gu namkaniit; mbill nu re
kwaan nales nzholl, per lee re
gu nambinnt". 33 Sbaa nii na,
nel leezha mbid Juan Xaa Nchub-
nis, nanzhawt xaa pan, nu nixa
nanzhot xaa xis ub, nu lee re gu né:
"Mbi mal nzho lextoo xaa".
34 'Nu nal nzhal na, Xaa Mzhin
Ngok Myet, nzhaw na nu nzhoo na
re kwaan, nu lee re gu mbezh lee
na nak tub xaa nzhaw doo nu nzho
doo xis ub, nu nak na xmig re xaa
ntop demi kwaan nya naz Roma
nu noka nak na xmig re xaa nle re
kwaan nawent. 35 Mod nii re xaa:
"Lee yalnzhak cheen Dios luu klar
lo re xaa nzho yek".

Jesús nzo garli tub fariseo, xaa le Simón

36 Lee Simón, tub fariseo mbe
Jesús gaw garli xaa. Nu gorna
kayaw xaa, 37 zee lee tub ngw-
naa, me nzeb doo jwalt, me nzho
yezh ba, mzhin lo Jesús, nel ngune
me lee Jesús kayaw garli fariseo.
Nu nzheno me tub bot dik kwaan
mdexkwaa kwaan ke le alabastro,
kwaan nyazhe perfum kwaan chul
doo nzebech. 38 Nzhonn me mzob
me nii Jesús, nu nis kwaan nzhonn
me ngok bsii nii Jesús. Nu zeera
msekwizh me nii Jesús kwaan yich
yek me. Nu ndaw me bit nii xaa
nu mxo me perfum tich nii xaa.
39 Zee lee fariseo, xaa mbe Jesús
gaw Jesús garli xaa, gorna ngune
xaa kwaane, snee mle xaa xgab
leen yek xaa: "Chol xaa ne ngak tub
xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios
lo lee xaa, zeen xaa nen cho ngw-
naa ne, me kagal cho xaa, tub ngw-
naa me duzna kwaan nawent nle".
40 Zee lee Jesús nzhé lo fariseo:

—Simón, nzhekla na nii na tub kwaan lo lu.

Lee fariseo mkeb nzhé:

—Néya maestr.

41 Jesús nzhé:

—Za na tub kwent lo lu. Ngu chop xaabyi xaa mdiin demi lo tub xaa. Tub xaa mdiin gaay gayoo demi plat, lee stub xaa mdiin choobchii demi plat lo xaa. 42 Nu nel nyent demi kix xaa lo xaa mteche demi lo xaa, zee lee xaa mteche demi lo xaa mle perdon re demi kwaan mzeb rop xaa. Nal nabdizh na lo lu: ¿xana xaa mas mkelara xaa mtecheya lo xaa?

43 Zee lee Simón mkeb nzhé:

—Nzak na xaa nzeb mas grorey nkelara xaa.

Jesús nzhé lo fariseo:

—Wli luya.

44 Zee lee Jesús mwii lo ngwnaa nu nzhé xaa lo Simón:

—¿Che nlu ngwnaa ne lo lu? Mzeeb na leen li lu, nu namzaat lu nis keeb na nii na; per lee ngwnaa ne mdeeb nii na kwaan nis garlo me nu msekwizh meya kwaan yich yek me. 45 Gorna ngunii lu “dix” lo na, nandawt lu bit tagarlo na. Per lee ngwnaa ne, axta gorna mzhin me, nu axta nal seetaka kayaw me bit nii na. 46 Namteebt lu anseyt yek na, per lee ngwnaa ne mxo me perfum tich nii na. 47 Kwaanzee nii na lo lu, lee rese jwalt cheen ngwnaa ne ngulola mzhe, nel nkedoola me na. Per lee re xaa mzhe chepse jwalt cheen, zee chepse nkela xaa na.

48 Zee nzhé xaa lo ngwnaa ne:

—Lee re jwalt cheen lu ngulola mzhe.

49 Nu lee lak xaa nzhi baa, nzhé lo wechxinn xaa:

—¿Cho nak xaa ne, nzak xaa nzho mod kiib xaa jwalt?

50 Zee lee Jesús nzhé lo ngwnaa:

—Nel ngwii lu lo na zee ngok nzhul lu lo rese jwalt cheen lu, nal wen nya lu.

8

Re ngwnaa me mle yudar Jesús

1 Gwluzh ngulo mded re kwaane, zee nzha Jesús kwaan re chiibchop xaa mseed lo xaa, nzhazaa xaa kwent cheen wdizh chul cheen pa nabeyy Dios re yezh nu re rench. 2 Nu noka nzha lak ngwnaa, me mloo Jesús mbi mal lextoo nu me msekwen xaa lo yalyizh. Tub me nzha kwaan lee xaa le Mari, me yezh Magdala, me ne mloo xaa gazh mbi mal lextoo; 3 nu stub me le Juan sa Chusa, xaa mkee zhiin lo Herod; nu stub me le Susana, nu noka nzha zlakra ngwnaa. Nu re ngwnaa ne mzaa me kwaana nkano me lo Jesús nu lo re xaa xaa.

Kwent nabix cheen tub xaa nchech nzhobxtil lo yo

(Mt. 13:1-23; Mr. 4:1-20)

4 Zyen doo myet mroo lazh yiyon kwaan yé Jesús, snee mod zyen doo myet mdop lo Jesús, zee mzaa Jesús kwent nabix lo re xaa nu nzhé xaa:

5 —Nal lee na za tub kwent lo gu cheen tub xaa nchech nzhobxtil lo yo. Nu gorna kachech xaa ben lo yo tub naza mla leen naz, nu mtaazh xaa ticha, nu lee mbyin ngwa nu ngutawa. 6 Stub naza mla lo ke pa nyent zyen yo; nu gorna mlena mxena chep, nu mbizha nel nyent gop xena. 7 Nu lee stub naza mla leen yag yich; gorna mlena, mlena leen yag yich zee mdin yicha. 8 Per lee stub naza kwaan mla lo yo wen, mxen dooya nu mzaaya zyen doo nzhobxtil, axta tub yiyoo nzhobxtil mzaa tub ben. Sbaa nak kwent.

Nu dublegan nzhé Jesús:

—¡Loka cho nzob nzha, nzhaal gon kwaane!

9 Lee re xaa mseed lo Jesús mnabdizh lo Jesús:

—¿Xomod nak kwent ne?

10 Jesús mkeb lo re xaa nu nzhé xaa:

—Dios mzaa yek re gu zee ne gu xomod nak re kwaan nanyunt cheen pa nabeyy Dios; per lee lo

stub naz xaa nii na duzna kwent
nabix, nu zee nixa wii xaa nu na-
luta lo xaa, nu nixa gon xaaya nu
nalata yek xaa.
11 ’Snee nak kwent nabix ne:
Lee nzhobxtil nak kwenta xtizh
Dios. 12 Lee nzhobxtil kwaan mla
leen naz nak kwenta re xaa nzhon
xtizh Dios, per lee Maxuu nzha
nkiiba lo xaa zee nawiit xaa lo
Dios nu zee nalet xaa gan yalna-
ban kwaan tira. 13 Lee nzhobxtil
kwaan mla lo ke pa nyent zyen
yo nak kwenta re xaa nzhon xtizh
Dios, nu nyakdoola xaa mkayaa
xaaya, per nanyet nzo xaa lo xtizh
Dios; ngwii xaa lo Dios tub tyemp,
per gorna nzhin tub yalzi lo xaa
zee nlaa xaa Dios. 14 Lee nzhobx-
til kwaan mla leen yag yich nak
kwenta re xaa nzhon xtizh Dios,
per chepse chepse lee re xgab
yizhyo ne nle gan lo xaa nu re demi
kwaan nkano xaa nu re kwaan
nlu chul cheen yizhyo ne, ngin
xtizh Dios lextoo xaa nu kwaane
nle zee nanzaat xaa xle. Lee xaa
nak kwenta tub nzhobxtil kwaan
ngin yag yich nu nanzaata nzhobx-
til. 15 Per lee nzhobxtil kwaan mla
neb lo yo wen, nak kwenta re xaa
nzhon xtizh Dios kwaan dub lex-
too xaa, nu nle xaa re kwaan nzhé
xtizh Dios, nu nye nzo xaa lo xtizh
Dios, nu xaa ne nzaa zyen doo xle.

Kwent cheen xni
(Mr. 4:21-25)

16 Noka nzhé Jesús:
—Nik tub xaa nankeet tub bruj
nu nsaaw xaa yeka kwaan tub al-
mud o chep xaaya xan loon, sinka
nzob xaaya pa ya nzeb, zee zaaya
xni lo re xaa rep leen yoo. 17 Nik
tub kwaan xlaan nyent mod nalut,
nixa tub kwaan nzholaan nyent
mod nanet re xaa loya.
18 ’Kenzha wen gu re kwaan nii
na. Nel re xaa nkano kwaan,
kayaa xaa masraya; per lee re
xaa nankanota axta chep re kwaan
nkano xaa yiib lo xaa.

Xnaa Jesús nu re wech Jesús
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 Xnaa Jesús nu re wech Jesús
mzhin pa nzo Jesús, per nyent mod
bii xaa gax lo Jesús nel zyen doo
myet nzhi baa. 20 Nu gorzee nzhé
lak xaa lo Jesús:
—Xnaa lu nu re wech lu nzo naz
jwer, nzhekla re xaa nii xaa lo lu.
21 Lee Jesús mkeb nzhé:
—Re xaa nzhon xtizh Dios nu nle
kwaan nzhéya, re xaa zee nak mod
xnaa na nu mod re wech na.

Mbi nu nistoo nzhon xtizh Jesús
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Tub mbizh Jesús mzeeb leen
tub kano kwaan re xaa mseed lo
xaa, nu nzhé xaa lo re xaa:
—Ya be stub ta roo nistoo.
Zee nzhaze xaa nzha xaa leen
nistoo. 23 Nu gorna nzhaze re xaa
leen nistoo, ta ngot Jesús. Nu lee
tub mbi dox doo mroo leen nistoo,
nu mzelo nis nguzhe leen kano, nu
nzho reyez la kano naz xan nistoo,
nu kaded doo xaa bid. 24 Kwaanzee
mloo xaa mkaal lo Jesús nu nzhé
xaa:
—¡Maestr! ¡Maestr! ¡Nzhalaw be
leen nistoo!
Jesús nguxche nu mgalno nistoo
nu mbi, nu gorzee lee nistoo nu
mbi zheta ngok. 25 Gwluzh nzhé
xaa lo re xaa mseed lo xaa:
—¿Chozhiin nzheb re gu? ¿Ma
kwaan ngwii gu lo Dios?
Per lee re xaa mzheb doo nu
mdedyall xaa, nu mnabdizh xaa lo
wechxinn xaa:
—¿Cho nak xaabyi ne, nu axta
nistoo nu mbi nzhon xtizh xaa?

Tub xaa yezh Gadara, xaa nzho mbi mal lextoo
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Mzhin xaa stub ta roo nis-
too cheen Galilea yizhyo kwaan le
Gadara. 27 Nu gorna mla Jesús
leen kano zee mroo tub xaa yezh,
mbii gax lo Jesús. Xaa ne nzho
mbi mal lextoo. Nzha zyen doo
mbizh nanzhaktra xaa xab xaa,
nixa nanzhotra xaa li xaa, sinka lee
xaa nyu duzna leen yeer pa nyu re
xaa ngut. 28 Gorna ngune xaa lo

Jesús, nu mkichxub xaa lo Jesús nu
mbazhe xaa nzhé xaa:
—¿Chozhiin nze lu lo nu, Jesús
Xgann Dios, xaa nzob naz yiba?
¡Naab na lo lu nateedt lu nu bid!
29 Nzhé xaa kwaane, nel Jesús
mgalno re mbi mal kwaan nzho
lextoo xaa, zee mrooya lextoo xaa.
(Zyen welt nzen nye mbi mal xaa.
Nu nixa nkado re myet yaa xaa nu
nii xaa kwaan kaden, per nle xaa
gan nchoog xaaya nu nzhe mbi mal
xaa naz wen.) 30 Jesús mnabdizh lo
xaa:
—¿Cho le lu?
Nu lee xaa mkeb nzhé:
—Na le Zyen Doo.
Nzhé xaa kwaane, nel zyen doo
mbi mal nzho lextoo xaa. 31 Nu lee
re mbi mal ngunaab lo Jesús:
—Nagubit lu re nu leen yerdoo.
32 Nel gax zee nzhi zyen doo kuch
kayaw, zee lee re mbi mal nzhé lo
Jesús:
—Laa zeeb re nu lextoo re kuch
ba.
Nu zee lee Jesús mzeyal. 33 Nu
lee re mbi mal mroo lextoo xaa
nu nya ngu lextoo re kuch. Nu
leeka gorzee mzelo re kuch mrex-
onn nkato naz yat nu mla axta leen
nistoo. Nu ngwep re ma nis nu tira
ngut re ma.
34 Per gorna mzeen re xaa
nkanap re kuch kwaane, gorzee
mrexonn xaa nu nya xaa mzaa xaa
kwenta lo re xaa nzo wen nu lo
re xaa yezh. 35 Gorzee nzhasewii
re myet nen cho kwaan ngok. Nu
gorna mzhin xaa pa nzo Jesús, zee
mlu xaabyi, xaa mroo re mbi mal
lextoo, nzob lo Jesús, nakla xaa ler
nu ngokwenla xaa, zee mzheb doo
re xaa. 36 Nu lee re xaa ngune ngok
kwaane mzaa kwent lo re xaa nen
xomod ngokwen xaa ngu mbi mal
lextoo. 37 Rese myet, xaa yizhyo
Gadara, nzhé lo Jesús zee nya Jesús,
nel nzheb doo re xaa. Kwaanzee
lee Jesús mzeeb leen kano nu nya.
38 Lee xaabyi kwaan mroo re mbi
mal lextoo nzhé lo Jesús:
—Laa reke na tich lu.
Per Jesús mnabeyy xaa, zee lake
xaa zee zaa xaa kwent lo re xaa:
39 —Zyaa garli lu, nu guzh re
kwaan mle Dios lo lu.
Lee xaabyi zee nya, nu mzaa xaa
kwent kwaan mle Jesús lo rese xaa
dub yezh.

Jesús msekwen tub ngwnaa nu mseban xchap Jairo
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

40 Gorna mbare Jesús stub ta roo
nistoo, nyakdoola re myet mkayaa
xaa xaa, nel rese xaa nkambaz xaa.
41 Nu gorzee mzhin tub xaa le Jairo,
xaa nak tub xaa nabeyy pa nkasa
re xaa Israel nseed xaa xtizh Dios.
Xaabyi ne mkichxub lo Jesús nu
ngunaab xaa zee ya Jesús garli xaa,
42 nel nkano xaa tubka xchap xaa,
mad nzho kan tub chiibchop liin,
mer yet. Nu gorna nzha Jesús zyen
doo myet nzhake tich xaa nu ntaaw
doo re myet xaa. 43 Lo re myet zee
nzha tub ngwnaa, me nzhala chi-
ibchop liin ne nzak. Tubka nded
ren lextoo me. Nu mlux me rese
kwaan nzhap me ngwa me lo re
doktor, nu nik tub xaa namlet gan
sekwen me. 44 Ngwnaa ne mbii naz
tich Jesús, nu mgal me cho xab xaa.
Nu leeka gorzee lee ren kwaan ded
lextoo me mlaz. 45 Zee lee Jesús
mnabdizh:
—¿Cho mgal cho na?
Nu rese xaa nzhé:
—Namgalt na cho lu.
Per lee Pér nzhé:
—Maestr, rese xaa ntaaw lu nu
nzobya lu.
46 Kwaanzee Jesús mbare nzhé:
—Nzho tub myet mgal cho na,
nel mzeen na mroo yalngezh cho
na.
47 Per lee ngwnaa ne nyent mod
kaxlaan me nzheb me nu mbii me
gax mkichxub me lo Jesús. Nu nzhé
me delant lo re xaa, cho zhiin mgal
me cho xab Jesús, nu xomod ta
ngokwen me mgal me cho xab xaa.
48 Jesús nzhé lo me:
—Xchap na. Nel mwii lu lo Dios,
zee ngokwen lu. Nal wen nya lu.

49 Seetaka kanii Jesús gorna
mzhin tub mos lo Jairo nzhé lo
Jairo:
—Lee xchap lu ngulola ngut,
nankintra nii lu lo maestr.
50 Per Jesús mbin kwaan nzhé
mos nu nzhé xaa lo Jairo:
—Nazhebt lu. Nebse wii lu lo
Dios, lee xchap lu roban.
51 Nu gorna mzhin xaa garli
Jairo, namlaat Jesús mzeeb re xaa
kwaan lee xaa, nebse mzeeb Pér,
Chag, nu Juan kwaan xuz mad nu
xnaa mad mzeeb. 52 Rese xaa
nzhi nzhonn nu mbazhe nel ngutla
mad, per lee Jesús nzhé lo re xaa:
—Nagonnt gu nel nanguta mad,
nebse naxna mad.
53 Rese xaa mxizhno Jesús, nel
nela xaa ngut mad. 54 Zee mzen
Jesús yaa mad nu ngunii xaa dub
gan nu nzhé xaa:
—¡Mad, guxche!
55 Nu lee mad mbare mroban.
Nu gorzee nguxche mad, zee
mnabeyy Jesús zaa xaa kwaan gaw
mad. 56 Mdedyall doo xuz mad nu
xnaa mad. Per lee Jesús nzhé lo re
xaa nik tub kwaan ngok nayét xaa
lo re myet.

9

Jesús mxaal re xaa mleey xaa zee zaa xaa kwent cheen pa nabeyy Dios
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

1 Jesús mrezh re chiibchop xaa
kwaan kaseed lo xaa, nu mzaa xaa
yalnabeyy lo re xaa zee nzho mod
koo xaa reta klas mbi mal kwaan
nzho lextoo re myet, nu sekwen
xaa re xaa ne nzak. 2 Mxaal xaa re
xaa zee zaa xaa kwent xomod nak
pa nabeyy Dios nu sekwen xaa re
xaa ne nzak. 3 Nu nzhé xaa lo re
xaa:
—Nik tub kwaan naweet gu
ze gu naz, nixa tub garrot, nixa
yex kwaan yo re xcheen gu, nixa
pan, nixa demi, nixa chop naz ler
naweet gu. 4 Loka yezh pa zhin
gu kwaan gu tub yoo pa kwaz
gu, nu baa blaz gu axta roo gu
yezh ba. 5 Nu chelee xaa tub yezh
nanzheklat kayaa xaa gu, broo gu
yezh baa nu brib gu yide kwaan
ke tich xkyelyed gu, zee ne re xaa
yezh ba lee re sawlazh xaa mle tub
kwaan nawent.
6 Zee mroo re xaa, nu ngwa re
xaa rese yezh nu rese rench, mzaa
xaa kwent cheen wdizh chul nu
msekwen xaa re xaa ne nzak.

Nanet Herod nen cho kwaan le Herod xgab
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

7 Rey Herod mbin rese kwent
cheen Jesús nu rese kwaan mle
Jesús. Nanetra Herod nen cho
kwaan le Herod xgab, nel rol xaa
mbezh lee Juan mroban, nu kale
xaa re kwaane. 8 Stub naz xaa
mbezh lee Jesús nak Li, xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
yilo; nu stub naz xaa mbezh lee
Jesús nak stub re xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo re xaa yilo, xaa
mroban. 9 Per lee Herod nzhé:
—Mer na mxaal xaa mchoog yek
Juan. ¿Cho xaaya zeey? ¿Xana xaa
kayon na kwent cheen?
Kwaanzee Herod nzhekla ne lo
Jesús.

Jesús mzaa kwaan ndaw gaay mil xaabyi
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Gorna mbare re xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesús, zee nzhé re xaa
kwaan mle re xaa lo Jesús. Zee lee
Jesús mbe nebse re xaa mseed lo
xaa nu ngwa xaa stub yezh le Bet-
saida, zee zo nebse re xaa. 11 Per
gorna ngune re myet lee Jesús nzha
naz ba, zee mreke re xaa tich Jesús.
Mkayaa xaa re xaa, zee mzaa xaa
kwent cheen pa nabeyy Dios lo re
xaa nu msekwen xaa re xaa ne
nzak.
12 Gorna nzhazhela yizhyo, zee
mbii chiibchop xaa mseed lo Jesús
nu nzhé xaa lo Jesús:
—Xaal re myet ne, zee nya xaa
zee le xaa deskans nu yikwaan xaa
kwaan gaw xaa re yezh nzhi gax

nee; nel nik tub kwaan nyent gaw
re xaa nee.
13 Jesús nzhé lo re xaa:
—Re gu zaa kwaan gaw xaa.
Lee re xaa mkeb nzhé:
—Nik tub kwaan nankanot nu
nee, nebse gaay pan nu chop mbal,
per chelee lu nzhekla lu yizi nu
kwaan gaw re xaa.
14 Nu baa nzhi kan gaay mil
xaabyi. Per lee Jesús nzhé lo re xaa
mseed lo xaa:
—Guzh re gu lo re xaa zee zob
choobchiiga xaa tub pa.
15 Sbaa mle re xaaya, zee mzob
rese xaa. 16 Zee lee Jesús mzen gaay
pan nu rop mbal, nu mwii xaa naz
yiba nu mzaa xaa dixkix lo Dios, nu
mle rol xaaya nu mzaa xaaya lo re
xaa mseed lo xaa, zee kiiz re xaaya
lo re myet.
17 Rese myet ndaw axta paro
ngulo nguzhe lextoo re xaa. Nu
seesa mtazhe re xaa zchiibchop
chekwid pan kwaan mlake.

Pér nzhé lee Jesús nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

18 Tub mbizh techosa Jesús
kawdizhno Dios. Nu lee re xaa
mseed lo xaa nzhi gaxka lo xaa, zee
mnabdizh xaa lo re xaa:
—¿Cho né re myet nak na?
19 Lee re xaa mkeb nzhé:
—Tub naz xaa mbezh lee lu nak
Juan Xaa Nchubnis, stub naz xaa
mbezh lee lu nak Li, nu stub naz
xaa mbezh lee lu nak stub re xaa
mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo
lee xaa yilo, mrobanla nal.
20 —Lee re gu, ¿cho nle re gu xgab
nak na? —nzhé xaa lo re xaa.
Nu lee Pér mkeb nzhé:
—Lu nak Xaa Mxaal Dios
Nabeyy.

Jesús mzaa kwent xomod yet Jesús
(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

21 Nu mnabeyy Jesús lo re xaa nu
nzhé xaa:
—Nik tub lo nayét gu kwaane
22 —nzhé xaa lo re xaa—. Lee
na nak Xaa Mzhin Ngok Myet,
nu nzhaal ded doo na bid. Nu
nakayaat re xaa gol na, nixa re
ngwleyy xaa non, nixa re maestr
xaa nlu xtizh Dios. Re xaa ne gut
na, per mbizh yon lee na roban.
23 Gwluzh zeera nzhé xaa lo re
xaa:
—Loka cho xaa nzhekla reke tich
na, nkin laa xaa rese kwaan nzhap
xaa, nu rese kwaan nzho yek xaa
le xaa, nu gak xaa kwenta tub xaa
mbit xaa lo krus, nu reke xaa tich
na. 24 Chelee tub xaa yet xaa nel
nreke xaa tich na, le xaa gan yalna-
ban kwaan tira. Per lee xaa nzheb
yet kwaan na, nalet xaa gan yalna-
ban naz leen yiba. 25 ¿Per cho gan
le myet chol rese kwaan nzho lo
yizhyo nkano xaa, nu nalet xaa gan
yalnaban naz leen yiba? 26 Nel loka
xaa nton ne na nu ton ne xtizh na;
noka na, Xaa Mzhin Ngok Myet, ton
na ne na xaa zee, gorna bare na naz
lo yizhyo stub welt, kwaan xni chul
cheen na nu kwaan xni chul cheen
Xuz na nu kwaan re xmandad xaa,
xaa nambey. 27 Wlipa na nii na
lo gu, lakra gu xaa nzhi nee nal,
nayeta axta yilo ne gu xomod nak
pa nabeyy Dios.

Jesús mzhee stub mod
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 Kan tub xon mbizh ngwluzh,
nzha ngulo ngunii xaa kwaane,
zeera nguxoob Jesús yek tub yi
zee wdizhno xaa Dios. Nu mbe
xaa Pér, Chag, nu Juan. 29 Nu
gorna kawdizhno xaa Dios, lee
mod nzhak xaa mzhee, nu lee xab
xaa mluya rus doo nu mla doo
xniya. 30 Nu mlu chop xaabyi,
kwaan kawdizh kwaan lee xaa.
Xaa ne nak Ches nu Li. 31 Nu nzo
yon xaa xsaww lo tub xni kwaan
chul doo nu mdizh yon xaa kwent
cheen yalgut cheen Jesús kwaan
ded xaa yezh Jerusalén. 32 Zee
lee Pér kwaan Chag nu Juan nze
doo mkaal lo xaa per nangota xaa,
zee ngune xaa lo xni chul cheen
Jesús nu lo rop xaabyi kwaan mzo
kwaan lee xaa. 33 Gorna lee rop

xaabyi ba nzhekla nya, lee Pér
nzhé:
—Maestr, ¡wen nzo nu nee! Nal
dexkwaa nu chon ramad: tub
cheen lu, stub cheen Ches, nu stuba
cheen Li.
Per nanet Pér cho kwaan ngunii
Pér.
34 Gorna kaniika xaa, zee lee tub
xkaw msaaw lo re xaa, nu mzheb
doo xaa ngu xaa leen xkaw. 35 Nu
leen xkaw mroo tub bos kwaan
nzhé:
—Xaa ne nak xgaan na, xaa
mleey na. Bin gu kwaan né xaa.
36 Gwluzh gorna ngulo mbin xaa
bos, ngune xaa techosa Jesús nzo.
Nu re mbizh zee nik tub lo nanzhét
xaa re kwaan mlu lo xaa.

Jesús msekwen tub xaa mad, xaa nzho mbi mal lextoo
(Mt. 17:14-23; Mr. 9:14-32)

37 Nu lee stub mbizh, gorna
mbare xaa ngwa xaa yek yi, zyen
doo myet ngwa mri lo Jesús. 38 Nu
lee tub xaabyi, xaa nzo lo re myet,
nzhé dublegan:
—Maestr, blesla lu wii lo xiin
na, nel tubka xaa nkano na.
39 Nzen tub mbi mal xaa, nu nle
mbi mal zee mbazhe xaa, nu nle
mbi mal zee nzhib tub yizhgutye
xaa, nu ngoo mbi mal bchiin roo
xaa. Nakap doo nle mbi mal xaa
nu nanzheklat mbi mal laa xaa.
40 Nzhé naya lo re xaa kaseed lo lu,
zee koo xaa mbi mal lextoo mad,
per nyent mod ngle xaaya.
41 Jesús mkeb nzhé:
—Myet xaa ned, xaa nanet wii
lo Dios. ¿Axta pa gor yiche lextoo
na ne na re gu? ¿Axta zlak mbizh
nzhaal zo na lo re gu? Teno xgann
lu nee.
42 Gorna lee xaa mad mbii, zee
lee mbi mal mlebi mad lo yo, nu
gorzee mle mbi mal zee mzhib
mad stub yizhgutye. Per lee Jesús
mgalno mbi mal, nu msekwen
Jesús mad, nu mzaa xaa mad lo
xuz mad. 43 Nu rese xaa nzhi baa,
mdedyall ngune lo kwaan gro doo
cheen Dios kwaan ngok.

Gorna rese xaa mdedyall ngune
kwaan ngok, Jesús nzhé lo re xaa
mseed lo xaa:
44 —Wen bkenzha gu kwaane
nu nanyenlazht guya; nel na, Xaa
Mzhin Ngok Myet, zaa xaa na lo re
myet.
45 Per namlat kwaan nzhé Jesús
yek re xaa, nel namzeyalt Dios laya
yek re xaa. Per nzheb re xaa nab-
dizh xaa lo Jesús nen cho kwaan
nak kwaan nzhé xaa lo re xaa.

Cho xaa nak mas xaa non
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-40)

46 Zee lee re xaa mseed lo Jesús
mzelo ndildiizha nen xana xaa nak
xaa mas xaa nonra. 47 Gorna
mzeen Jesús kwaan nle re xaa
xgab, zee mdezh Jesús tub mad-
win, nu mzo xaa mad saaw lo re
xaa. 48 Nu nzhé xaa lo re xaa:
—Loka cho xaa kayaa tub mad-
win nel nkela xaa na, noka mkayaa
xaa na; nu loka cho xaa kayaa na,
noka mkayaa xaa xaa mxaal na.
Kwaanzee lee xaa mas nanont lo re
gu, nak xaa mas non lo re gu.
49 Juan nzhé lo xaa:
—Maestr, ngune nu lo tub xaa
ngoo mbi mal kwaan yalnabeyy
cheen lu, nu nzhé nu lo xaa: “Nalet
lu komba”, nel nanakt xaa tub xaa
be.
50 Jesús mkeb lo xaa nzhé:
—Nanzhaalt yé gu lo xaa: “Nalet
luya”, nel xaa kwaan nanayiit ne re
be, xaa zee nroo xjabor re be.

Chag rop Juan nzhekla naab lo Dios zee la ki

51 Gorna mzhin gaxla mbizh
kwaan nya Jesús yiba, mlib xaa
lextoo xaa ya xaa Jerusalén.
52 Mxaal xaa lak xaa xaa nzha
delant lo xaa, zee ya xaa tub yezh
cheen Samaria zee kwaan xaa pa
kwaz re xaa. 53 Per lee re xaa
yezh ba nanzheklat kayaa re xaa,
nel mzeen re xaa yezh ba, lee re
xaa ya naz Jerusalén. 54 Gorna lee
Chag rop Juan, xaa mseed lo Jesús,
mzeen kwaane, zee nzhé xaa lo
Jesús:

—Xaa Nabeyy, ¿che nzhekla lu
nabeyy nu lo ki zee roo ki naz yiba,
zee luuxa re xaa nzho yezh ne?
55 Zee lee Jesús mwii lo rop xaa,
nu mgalno xaa xaa. 56 Zeera nzha
xaa stub yezh.

Xaa kwaan nzhekla reke tich Jesús
(Mt. 8:19-22)

57 Gorna nzo Jesús kwaan re xaa
naz, tub xaabyi nzhé lo Jesús:
—Xaa Nabeyy, nzhekla na reke
na tich lu rese pa ya lu.
58 Jesús mkeb lo xaa nzhé:
—Lee re mbaz nkano ma yeer
cheen ma nu lee re mbyin nkano
ma xlaaz ma; per lee na, Xaa Mzhin
Ngok Myet nankanot na mer li na.
59 Jesús nzhé lo stub xaa:
—Breke tich na.
Per lee xaa ne mkeb nzhé:
—Xaa Nabeyy, laa yilo kaach na
xuz na.
60 Jesús mkeb lo xaa:
—Laa kaach re xaa nak mod tub
xaa ngut re xaa ngut. Lu, gwa nu
bzaa kwent cheen pa nabeyy Dios.
61 Nu lee stub xaa nzhé lo Jesús:
—Xaa Nabeyy, nzhekla na reke
na tich lu, per yilotlaka laa ya na
zee yé naya lo re sawlizh na.
62 Jesús mkeb lo xaa nzhé:
—Loka xaa zen yaa yarad nu wii
xaa naz tras, nanont xaa zee pa
nabeyy Dios.

10

Jesús mxaal chongal nzho chii xaa

1 Ngulo mded re kwaane, zee
lee Xaa Nabeyy mleey stub chon-
gal nzho chii xaa, nu mxaal xaa
chopga chopga xaa nzha yilo lo
xaa, zee ya xaa re yezh nu re rench
pa nak diizh ya xaa. 2 Jesús nzhé lo
re xaa:
—Wlipa na nii na lo gu, nzho
doo xchiin Xaa Nabeyy per lee xaa
nkee zhiin nazyent xaa. Kwaanzee
naab gu lo Xaa Nabeyy, zee xaal
xaa masra xaa kee zhiin zee top
xkyalgon xaa. 3 Kwaanzee gwa re
gu nal; nu wii gu lee na xaal gu
mod mbakxiil xsaww lo re lob, ma
nakap. 4 Nu nik tub kwaan naweet
gu: naweet gu yex kwaan yo re
xcheen gu leen, nixa demi, nixa
yelyed; nu nixa nik tub lo nakwazt
gu wdizh gu naz. 5 Gorna zeeb
gu leen tub yoo yilotlaka yé gu:
“Wen kwi re gu, xaa nzho leen yoo
ne”. 6 Zee chelee xaa nzho leen
yoo nzhaal kayaa re wdizh wen
kwaan ngunii gu lo xaa, lakeya
lo xaa, per chelee xaa nanzhaalt
kayaa xaaya, nalaket wdizh wen lo
xaa. 7 Nu blaz gu leeka yoo baa,
daw gu kwaan zaa xaa gaw gu, nu
gu gu kwaan zaa xaa go gu, nel xaa
nkee zhiin nzhaal yex ka. Nu nayat
gu tich tub yoo stub yoo. 8 Nu loka
yezh kwaan ya gu nu chul kayaa
xaa gu, daw gu kwaan zaa xaa lo
gu. 9 Nu bsekwen gu re xaa ne
nzak, xaa nzho yezh ba, nu guzh
gu lo re xaa: “Lee mbizh kwaan
nabeyy Dios mzhin gaxla lo re gu”.
10 Per chelee gu zhin gu tub yezh
nu nakayaat xaa gu, broo gu leen
naz nu guzh gu: 11 “Axta re yide
cheen yezh lazh gu, kwaan mkee
nii nu, rib nuya zee gab yide ba,
sbaa ne re gu lee re gu namkayaat
nu. Per nkin ne re gu kwaane: Lee
mbizh kwaan nabeyy Dios mzhin
gaxla lo re gu.” 12 Wlipa na nii
na, mbizh kwaan naab Dios kwent,
lee bid kwaan ded re xaa yezh ba
gak mas nakap ke bid kwaan ded
re xaa yezh Sodoma.

13 ’¡Ay, proob re gu xaa yezh
Corazín! ¡Ay proob re gu xaa yezh
Betsaida! ¡Ay, xomod ded gu bid!
Chol leen yezh Tiro nu Sidón ngak
re kwaan gro ne, kwaan ngok lo
re gu, nzhala mbizh ngbare xaa
lo Dios nu ngak xaa ler nadox
nu ngzob xaa lo xkade kwaan lu
lee xaa nales doo nzhak lextoo.
14 Kwaanzee mbizh kwaan naab
Dios kwent, lee bid kwaan ded re
gu gak mas nakapra ke kwaan ded
re xaa yezh Tiro nu Sidón. 15 Nu gu,

xaa yezh Capernaum, ¿che nzak gu
nya gu yiba? ¡Nawlit kwaane, lee gu
nya axta xan lo Hades pa nzho re
xaa ngut!
16 Jesús nzhé lo re xaa kwaan
xaal xaa ya re yezh ba, nu nzhé
xaa:
—Xaa kwaan nkenzha kwaan
nii gu, noka nkenzha xaa kwaan
nii na; nu xaa kwaan nakayaat
gu, noka nakayaat xaa na; nu
xaa kwaan nakayaat na, noka
nakayaat xaa xaa kwaan mxaal na.
17 Gorna mbare chongal nzho
chii xaa mxaal Jesús re yezh ba,
nyakdoola re xaa nu mbezh re xaa:
—Xaa Nabeyy, axta re mbi mal
nzhon xtizh nu kwaan yalnabeyy
cheen lu.
18 Nu lee Jesús nzhé lo re xaa:
—Ngune na lee Maxuu ngob leen
yiba mod tub balngwzi. 19 Mza na
yalnabeyy lo re gu zee ze gu tich
mball nu tich nix, nu lo rese yal-
ngezh cheen xkontrad gu nu nyent
cho gak gu. 20 Nu nayaklat gu nel
nzhon re mbi mal xtizh gu, sinka
goklara gu nel lee le re gu nkeela
naz leen yiba.

Nyak lextoo Jesús
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 Nu leeka gorzee lee Mbi Naban
mle nyakdoola Jesús nu nzhé xaa:
—Goll na lo lu Xuz na, Xaa
Nabeyy yiba nu yizhyo; nel
mkaxlaan lu re kwaane lo re
xaa nzhak nu mlu luya lo re xaa
nagakt. Xuz na sbaa mle luya, nel
kwaane nzhekla lu.
22 'Lee Xuz na mzaa rese kwaan
lo na. Nu nik tub xaa nanet cho nak
na, xaa nak Xgann xaa, nebse Xuz
na ne cho nak na. Nu nik tub xaa
nanet cho nak Xuz na, nebse na,
xaa nak Xgann xaa, ne cho nak xaa,
nu re xaa nzhekla na za na kwenta
lo.
23 Nu mzere xaa yenn xaa lo re
xaa mseed lo xaa, nu nzhé xaa lo re
xaa:
—Wen rese xaa kwaan kawii lo
re kwaan kalach re gu lo. 24 Nel
wli na nii na lo re gu, zyen doo
xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios
lo lee xaa yilo nu zyen doo rey
mzoblazh ngwii re kwaan kalach
re gu lo, per nangunet xaa loya,
nu nzhekla xaa ngon xaa kwaan
kayon gu per nambint xaaya.

Kwent nabix cheen xaa Samaria

25 Nu lee tub maestr xaa nlu xtizh
Dios, nguxso mnabdizh lo Jesús
nel nzhekla yizhal xaa tub kwaan
gaazh xaa tich Jesús, nu nzhé xaa:
—Maestr, ¿cho kwaan nzhaal le
na zee le na gan yalnaban kwaan
tira?
26 Jesús mkeb lo xaa, nzhé:
—¿Cho kwaan nkee lo ley? ¿Nu
cho kwaan nla yek lu gorna nlab
luya?
27 Lee maestr xaa nlu xtizh Dios
mkeb nzhé:
—Nzhaal kela lu Xdios lu kwaan
dub lextoo lu, nu kwaan dub yalna-
ban cheen lu, nu kwaan dub yal-
ngezh cheen lu, nu kwaan dub yek
lu, nu nzhaal kela lu wechxinn lu
kwentaxa nkela lu lu. [Lv. 19:18;
Dt. 6:5]
28 Jesús mkeb lo xaa nzhé:
—Wen mkeb lu, bleya zee ban lu.
29 Per lee maestr nzhekla lake
wen lo re xaa nzhi baa, zee mnab-
dizh xaa lo Jesús nu nzhé xaa:
—¿Cho xaa nak wechxinn na?
30 Zee lee Jesús mkeb lo xaa nzhé:
—Za na tub kwent lo lu. Tub
xaa mroo naz Jerusalén nyaadla
naz yezh Jericó nu mzhaal xaa lak
wann, re xaa ne mlewann xaa nu
mkiib xaa re xcheen xaa nu axta
xab xaa mkiib xaa lo xaa, nu mzaa
re xaa yenn xaa nu mlaa re xaa
xaa mod tub xaa ngut. 31 Nu lee
tub ngwleyy nyaad ded naz baa.
Nu gorna ngune xaa lo xaa, nebse
mwii xaa lo xaa nu tub lad mded
xaa lo xaa, nu nzha xaa. 32 Nu
seeka nyaad ded tub xaa dii cheen
Leví, nu gorna ngune xaa lo xaa,
nebse mwii xaa lo xaa nu tub lad
mded xaa lo xaa, nu nzha xaa.
33 Per tub xaa Samaria, xaa nyaad
ded leeka naz ba, gorna ngune xaa
lo xaa mlesla xaa ne xaa xaa. 34 Nu

mbii xaa gax lo xaa, nu mchub xaa
anseyt nu xis ub pa mweey, nu
mchaal xaa ler pa mweey. Nu zee
mtexoob xaa xaa tich xburr xaa
nu mbe xaa xaa leen tub posad nu
mkanap xaa xaa. 35 Nu stub mbizh
gorna lee xaa Samaria roo nya,
mloo xaa chop demi plat nu nzhé
xaa lo xaa nkanap posad: “Bkanap
chep xaa ne nu chelee mas gro le lu
gast, na kixa lo lu gorna bare na”.

36 Zee mnabdizh Jesús lo maestr
nu nzhé xaa:

—¿Cho kwaan nzak lu? ¿Xana
lo yon xaa ne ngok wechxinn xaa
mzaa re wann yenn?

37 Lee maestr xaa nlu xtizh Dios
mkeb nzhé:

—Xaa mlesla ne xaa mzaa re
wanna yenn.

Jesús nzhé lo maestr:

—Zyaa nu ble kwaane.

Jesús ngwaselach lo Mart nu lo Mari

38 Nu gorna nzha Jesús zee mzhin
xaa tub yezh; zee lee tub ngw-
naa le Mart mrezh xaa garli me.
39 Nu nkano Mart tub bal Mart,
me le Mari. Nu lee Mari mzob
lo Jesús, kakenzha re kwaan nzhé
Jesús. 40 Per lee Mart nle doo xgab
re kwaan nzho jwalt dexkwaa me
leen yoo, nu mbii me lo Jesús nu
nzhé me lo Jesús:

—Xaa Nabeyy, techosa na mlaa
bal na le na re kwaane. Guzh lo me
le me yudar na chep.

41 Per lee Jesús mkeb lo me nzhé:

—Mart, zyen doo kwaan kale lu
xgab, 42 per Mari mleey kwaan mas
non, nu kwaanzee nakiibt naya lo
me.

11

Jesús mseed re xaa xomod wdizhno xaa Dios
(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

1 Tub mbizh Jesús kawdizhno
Dios tub pa. Nu gorna ngulo
mdizhno xaa Dios, zee lee tub xaa
mseed lo xaa nzhé:

—Xaa Nabeyy, bseed nu
wdizhno nu Dios, modxa mseed
Juan re xaa mreke tich Juan.

2 Jesús nzhé lo re xaa:

—Gorna wdizhno gu Dios guzh
gu snee:

Xuz na, xaa nzob naz yiba, nzhekla
na wii re myet lo lu, nel nam-
bey doo lu.
Nzhekla na yaad lu nabeyy lu lo
yizhyo ne.
3 Zaa kwaan gaw na nalzhe.
4 Bchee rese jwalt kwaan mle na,
modxa myenlazh na re jwalt
kwaan mle wechxinn na lo
na.
Naleyat lu na la na lo re kwaan
nawent.

5 Nu noka nzhé Jesús lo re xaa:

—Chelee tub xmig lu mzhin garli
lu wall yaal, nu nakanot lu kwaan
zaa lu gaw xaa, zee nzha lu garli
stub xmig lu nu yé lu lo xmig lu:
“Mig, teche chon pan lo na, 6 nel
lee tub xmig na mroo zit mzhin
garli na nal yaal, nu nik tub kwaan
nankanot na za na gaw xaa”. 7 Nu
lee xmig lu keb axta leen yoo, yé:
“Naxnala re xiin sa nu, nakeet lu
rezh yek na. Msaawla na garli na,
nu nayixchetra na za na pan lo lu,
nel nyawwla garli na.” 8 Wlipa na
nii na lo gu, nixa xmig lu nak xaa
per nayixchet xaa zaa xaa pan lo
lu gor yaal, per nel ned doo nzo lu
kanaab luya lo xaa, yixche xaa zaa
xaa rese kwaan kin lu. 9 Kwaanzee
nii na lo gu: Gunaab guya, zee lee
Xaa Nabeyy zaaya lo gu; bkwaan
guya, zee yizhala lo gu; bkwezh gu
roo yoo, zee lee xaa xal roo yoo.
10 Nel rese xaa naaba kayaa xaaya;
nu rese xaa nkwaana, yizhala lo
xaa; nu rese xaa kwezh roo yoo,
zxal xaa roo yoo lo xaa.

11 ’Chelee gu nkano gu tub mad
nu naab mad tub mbal gaw mad
lo gu, ¿che zaa gu tub mball wiz lo
mad? Telisa nazaat guya. 12 Nu
chelee mad naab mad tub ngo gaw
mad lo gu, ¿che zaa gu tub nix lo

mad? Telisa nazaat guya. 13 Nu
chelee re gu, xaa nak xaa nakap,
nzaa gu kwaan wen lo xinn gu, ¡per
lee Xuz be xaa nzob naz yiba, telisa
mas wenra nak xaa nu zaa xaa Mbi
Naban lo rese xaa naaba lo xaa!

Nzhé xaa lee Jesús nkano yalnabeyy cheen mer Maxuu
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

14 Jesús kagoo tub mbi mal lextoo
tub xaa nyent mod wdizh. Gorna
mroo mbi mal lextoo xaa ba, zee
mzelo xaa mdizh xaa nu rese myet
mdedyall ngune lo xaa. 15 Per lee
lak xaa mbezh:
—Nkano xaa yalnabeyy cheen
Beelzebú, xaa nak leeka Maxuu,
zee nzho mod nabeyy xaa lo re mbi
mal.
16 Lee stub naz xaa nzhekla ne
cho nak Jesús, zee nzhé xaa lo Jesús:
—Ble tub kwaan gro, kwaan nze
naz leen yiba.
17 Jesús nela cho xgab nle re xaa,
zee nzhé Jesús lo re xaa:
—Rese yezh, kwaan nzhak
chop tant nu ndil kwaan leeka
re sawlazh xaa, nadiit yezh ba
xche. 18 Nu chelee Maxuu gak chop
tant, nu dil Maxuu kwaan leeka
Maxuu, nayet Maxuu xche. Per
lee re xaa nzhé ngoo na mbi mal
kwaan yalnabeyy cheen Beelzebú.
19 Cheleeya sbaa naka, ¿cho mzaa
yalnabeyy lo re xaa mseed lo gu
zee koo xaa mbi mal zee? Nu
leeka re xaa ne nlu nawlit nak re
kwaan ngunii gu. 20 Per lee na ngoo
mbi mal kwaan yalnabeyy cheen
Dios, nu kwaane nlu lee yalnabeyy
cheen Dios mzhinla lo re gu.
21 'Gorna lee tub xaabyi ngezh
nkanap li nu nkano xaa xspad xaa,
nu nle xaa xgab dil xaa kwent
cheen re xcheen xaa, telisa nale-
wannt xaa xaa. 22 Per chelee stub
xaabyi xaa mas ngezhra nze le gan
lo xaa, zee kiib xaa xspad xaa, zee
nzho mod kiib xaa re xcheen xaa
nu kiiz xaaya lo re xmig xaa.
23 'Re xaa nanroot jabor cheen
na, xaa zee nayii ne na; nu xaa
nankeet zhiin kwaan na, xaa zee
nluux xchinn na.

Mbi mal mbare paro mroo
(Mt. 12:43-45)

24 'Gorna lee tub mbi mal mroo
lextoo tub xaa, zee lee mbi mal zee
nzha pa nyent nis nkwaan tub pa
chul doo kwaz mbi mal. Nu chelee
mbi mal nanyazhaalt tub pa chul
lo, zee yé mbi mal: "Bareka na garli
na, pa mroo na stub welt". 25 Nu
chelee mbi mal bare lo xaa kwaan
mroo mbi mal, zee lee xaa zee nak
mod tub yoo kwaan wen wen mlob
leen nu axta chul nzhak. 26 Zee lee
mbi mal mbare nya pa ngu yilo, nu
yaxii mbi mal stub gazh mbi mas
nawent ke mbi zee. Nu lee xaa ne
gak mas nakapra ke mod nak xaa
yilo.
27 Leezha kanii Jesús re kwaane,
tub ngwnaa mzo lo re myet ngunii
dublegan nu nzhé me:
—¡Wen doo nak xnaa lu, me
mzan lu nu me mzaa nizh ngu lu!
28 Lee Jesús mkeb nzhé:
—Nanakta sbaa mod ngunii lu,
sinka nii na lo lu: ¡Wen doo nak re
xaa nkenzha kwaan nzhé Dios, nu
nzhon xaa xtizh xaa!

Lee re myet naab tub nseyn lo Jesús
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Gorna mdop zyen myet lo
Jesús, zee nzhé Jesús lo re xaa:
—Rese gu, xaa nzho mbizh nal
nakap doo nak, nel nzhekla gu tub
nseyn gro doo, per nik tub nseyn
nalut na lo re gu, nebse yun nseyn
cheen Jonás lo gu. 30 Nel sbaa
kwentaxa ngok Jonás tub nseyn
lo re xaa yezh Nínive, sbaaka gak
na tub nseyn, Xaa Mzhin Ngok
Myet, lo re myet xaa nzhi mbizh
nal. 31 Nu mbizh kwaan naab Dios
kwent lo re myet, lee ngwnaa me
mnabeyy Re Yezh Naz Sur, gaazh
kwaan tich re myet xaa nzhi mbizh
nal, nel lee me mroo axta stub ta
yizhyo nu ngwa me lo Salomón nel
nzhekla me gon me re yalnzhak
kwaan ngunii Salomón. Nu nal nee

nzo tub xaa mas nonra lo Salomón.
32 Nu noka re xaa Nínive gaazh
kwaan tich re xaa nzhi mbizh nal,
nel mbin xaa xtizh Jonás nu mlaa
xaa kwaan nawent nu mwii xaa lo
Dios. Nu lee nal nee nzo tub xaa
mas non lo Jonás.

Xni cheen myet
(Mt. 5:15; 6:22-23)

33 ’Nik tub xaa nakeet yek tub
bruj, nu ko xaaya tub pa xlaan nu
nixa nakot xaaya leen tub chek-
wid, sinka nzob xaaya tub pa ya
nzeb zee zaaya xni lo re xaa nzeeb
leen yoo. 34 Zaalo xaa nak mod xni
kwaan nzeni lo xaa. Sbaaka chelee
zaalo xaa wen nyani zee dubse cho
xaa nzho xni. Per chelee zaalo xaa
nanyenit zee dubse cho xaa nakaw
na. 35 Bwii gu, napa nanyenit zaalo
gu, napa tira blanyas na nzo gu.
36 Kwaanzee chelee dubse kwerp
cheen lu nla xni nu nik tika nanat
nakaw, rese kwaan luu klar lo lu
mod tub pa chul nla xni.

Jesús mgalno re fariseo nu re maestr, xaa nlu xtizh Dios
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

37 Gorna ngulo ngunii Jesús
kwaane, lee tub xaa fariseo ngunii
lo Jesús zee yataw Jesús garli xaa.
Nu gorna mzhin Jesús garli xaa,
mzelo re xaa ndaw. 38 Nu gorna lee
fariseo mwii lee Jesús nangunagt
kayaw, zee mdeyall xaa. 39 Zee
nzhé Xaa Nabeyy lo xaa nak li yoo:

—Lee re gu fariseo, wen nzet gu
naz tich re bas nu naz tich re yann,
per lee leen lextoo gu nyazhe re
kwaan mlewann gu nu re kwaan
nakap doo nak. 40 ¡Xaa ned! ¿Che
nanet gu lee xaa kwaan mdexkwaa
kwaan naz tich noka mdexkwaa
leeka kwaan naz leen? 41 Mas wen
zelazh gu re kwaan nzhap gu lo re
xaa prob zee gak nzhul dub gu.

42 ’¡Ay, bid doo ded gu fariseo!
Nel nzaa gu gon lo Dios tub part
lo chii part re xcheen gu, axta re
btyonxtil, nu rud nu rese yix lo
Dios, per nanlet gu re kwaan nali
nixa nankanot gu yalnkela cheen
Dios leen lextoo gu. Re kwaane
nak kwaan nzhaal le gu, nu noka
nzhaal nzaa gu kwaan lo Dios.

43 ’¡Ay, bid doo ded gu fariseo! Nel
nyula gu zob gu tub pa non doo pa
nkasa be nseed be xtizh Dios, nu
nyula gu gorna nii xaa “dix” lo gu
lo xbi.

44 ’¡Ay, bid doo ded gu! Nel lee re
gu nak mod tub baa, nu nanet xaa
nzo nii xaa ticha.

45 Nu lee tub re maestr xaa nlu
xtizh Dios nzhé lo Jesús:

—¡Maestr, gorna sbaa nii lu, noka
nu ngalno lu!

46 Jesús nzhé lo xaa:

—¡Ay, noka re gu maestr, xaa
nlu xtizh Dios bid doo ded re gu!
Nel nzhib gu kwaan nga doo tich
stub xaa, xaa nyent mod wee. Nu
lee gu nik chep nakagt choya, per
nik kwaan kwen yaa gu nakaant
choya.

47 ’¡Ay, bid doo ded gu! Nel ndexk-
waa gu yoo chul pa nak baa cheen
re xaa mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa yilo, nu xey re gu xaa
yilo mbit re xaa ne. 48 Nu kwaane
nlu lee re gu nzak wen kwaan mle
re xey gu xaa yilo, nel lee xey gu
xaa yilo mbit re xaa ne nu lee re gu
ndexkwaa xbaa re xaa ne.

49 ’Kwaanzee lee Dios kwaan
yalnzhak cheen xaa nzhé xaa:
“Xaal na lak xaa zaa kwent kwaan
nzhé na lo xaa nu xaal na lak xaa
nkayaa yalnabeyy lo na; nu lak xaa
ne gut re xaa nu zlak xaa ne renal
re xaa”. 50 Kwaanzee lee ren cheen
re xaa mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa yilo, axta gorna
mzelo yizhyo nu axta re mbizh
nal, nu naab xaaya lo re xaa nzho
mbizh ne; 51 nu axta gorna mxo
xren Bel nu axta gorna mxo xren
Zacari, xaa mbit xaa xsaww lo pa
nzek xaa gon lo Dios nu roo yidoo
cheen Dios. Wlipa na nii na lo gu,
rese kwent ne naab xaa lo re xaa
nzho mbizh nal.

52 ’¡Ay, bid doo ded re gu maestr,
xaa nlu xtizh Dios! Nkano gu
leyaw cheen yalnzhak, per re gu
nanseedt nu nixa nanlaat gu seed
stub naz xaaya.
53 Gorna ngulo nzhé Jesús re
kwaane, lee re maestr xaa nlu
xtizh Dios nu re fariseo mrixyan
doo xaa nu mzelo xaa mnabdizh
xaa zyen doo kwaan lo Jesús 54 zee
keb Jesús tub wdizh nawent, nu
snee yizhal xaa tub kwaan gaazh
xaa tich Jesús.

12

Kwaan xlaan luu lo re xaa

1 Nu zyen doo mil myet mzelo
mkasa lo Jesús nu nzelo re xaa
ntaaw doo xaa wechxinn xaa. Zee
lee Jesús ngunii yilotlaka lo re xaa
mseed lo xaa, nu nzhé xaa:
—List bzo gu lo re fariseo, xaa
nto yalxwa nu nanlet xaa kwaan
wen, nel lee xaa nak kwenta
lebadur kwaan nle nyixoob dubse
koob. 2 Nel rese kwaan nanyunt,
nzho tub mbizh leeya luu, nu rese
kwaan nzholaan nzho tub mbizh
leeya roo lo xni. 3 Kwaanzee rese
kwaan ngunii gu naz lo yalnakaw,
gon re xaaya gorna nla xni mbizh;
nu rese kwaan ngunii gu xlaan,
dublegan yé xaaya yek yoo.

Cho nzhaal zheb re xaa ne xaa
(Mt. 10:26-33; 12:32; 10:19-20)

4 ’Nu nal nii na lo re gu, xmig
na. Nazhebt gu ne gu xaa nzho
mod gut gu nel nyentra mod le xaa
stub naz kwaan nawent lo gu. 5 Nal
seed na gu zee ne gu nen xana xaa
nzhaal zheb gu ne gu. Bzheb gu ne
gu xaa nzho mod gut kwerp cheen
gu, xaa nkano yalgezh chep xaa gu
lo ki kwaan tira nanyuyyt. Xaa ne
nzhaal zheb gu ne gu.
6 ’Wii, gaay myaa nto xaa chopka
rel. Nu wlipa na nii na lo gu, lee
Dios nanyanlazht nik tub re ma
ne. 7 Rese kwaan nak kwent lo
Dios, axta re yich yek be nela xaa
lak. Kwaanzee nazhebt gu, nel mas
nonra gu ke zyen doo myaa.
8 ’Nu wlipa na nii na lo re gu,
loka xaa roo xjabor na lo re myet,
noka na Xaa Mzhin Ngok Myet, roo
na xjabor re xaa ba lo re mandad
cheen Dios, 9 per loka xaa yé lo re
myet nanakt xaa xaa na, noka na
yé lo re mandad cheen Dios nanakt
xaa xaa na.
10 ’Nu chelee tub xaa nge lo na,
Xaa Mzhin Ngok Myet, zchee Dios
jwalt zee; per chelee tub xaa nge
lo Mbi Naban cheen Dios, nacheet
Dios jwalt cheen xaa zee.
11 ’Nu leezha yilaa xaa gu lo re
xaa nabeyy pa nkasa be nseed be
xtizh Dios, nu noka yilaa xaa gu
lo re xaa nabeyy nu lo re xaa nak
zhiin, nalet gu xgab cho kwaan keb
gu gorzee, 12 nel lee Mbi Naban né
lo gu nen cho kwaan keb gu gorzee.

Kwent nabix cheen xaa rik

13 Tub xaa nzo lo re myet nzhé lo
Jesús:
—Maestr, guzh lo wech na zee
zaa xaa rol kwaan nzhap xuz nu ka
na.
14 Jesús mkeb nzhé:
—Mig, ¿cho né lo lu lee na nak
jwes, xaa ngiiz yizhyo?
15 Zee lee Jesús ngwii lo re myet
nu nzhé xaa:
—List bzo gu nu nazoblazht gu
kano gu masra kwaan lo re kwaan
nkanola gu; nel nanont re kwaane
lo yalnaban.
16 Noka mzaa Jesús stub kwent
nabix lo re xaa nu nzhé xaa:
—Ngu tub xaa rik ngok doo
xkyalgon xaa, 17 nu nle doo
xaa xgab nel pa kochaw xaa re
xkyalgon xaa. 18 Nu nzhé xaa:
“A, nela na cho kwaan le na nal.
Lux na pa ngozhaw na re xob
na yilo, nu dexkwaa na stub yoo
mas narora ke kwaane. Zee gaaya
yizhaw re xkyalgon na nu stub naz
re kwaan nkano na.” 19 Nu le xaa
xgab: “Nalsi nkano na zyen doo
kwaan, nu zgaaya zyen doo liin.

Kwaanzee nix doo nzhak lextoo
na; nebse gaa na, nu gaw na, nu
goo na." 20 Per lee Dios yé lo xaa:
"Xaa ned, leeka nalgwzhe yal na
kiib na yalnaban cheen lu, nu lee
re kwaan nkano lu, ¿cho lo lakeya?"
21 Nu snee gak re xaa ntop zyen
doo kwaan zee nebse nix doo gak
lextoo leeka lee xaa, per naz lo Dios
nik tub kwaan nankanot xaa.

Dios nkanap re xinn xaa
(Mt. 6:25-34; 19-21)

22 Jesús nzhé lo re xaa mseed lo
xaa:
—Kwaanzee nii na lo re gu: Nalet
gu xgab kwaan gaw gu nu kwaan
go gu zee ban gu yee, nixa nalet gu
xgab xana ler gak gu yee, 23 nel lee
yalnaban cheen gu nonra lo kwaan
gaw gu nu lo kwaan gak gu. 24 Bwii
gu lo nga. Nixa nanzhaant ma nu
nixa nantopt ma yalgon nu nixa
nangochawt ma xkyalgon ma, per
lee Xuz be, xaa nzob naz leen yiba,
nzaa kwaan nzhaw ma. Nu nonra
gu lo re ma ba. 25 Nixa nle doo gu
xgab roo gu stub zhit per nyentra
mod roo gu. 26 Nu chelee gu nyent
mod le gu tub kwaan win kwenta
kwaane, ¿chozhiin nle gu xgab stub
naz re kwaan?
27 'Bwii gu lo re yeey, xomod
nxeen yeey kwaan nzeb naz
wen. Nankeet yeey zhiin nu nixa
nangaxkwaat yeey ler. Kwaanzee
nii na lo gu, nixa rey Salomón,
xaa ngok duzna ler chul, namyunt
xab xaa chul kwenta re yeey ne.
28 Nu chelee Dios chul mle re
yeey kwaan nzeb naz wen nalzhe,
nu lee yee choog xaaya nu zek
xaaya lo ki, telisa sbaaka zaa Dios
rese kwaan chul kwaan nkin gu.
¿Chozhiin chepse ngwii gu lo xaa?
29 Nu sbaa nalet gu xgab, yé gu:
"¿Cho kwaan gaw be, nu cho kwaan
go be?" Nalet gu xgab re kwaane.
30 Nel lee re myet yizhyo nkwaan
re kwaane, per lee Xuz be nela cho
kwaan nkin gu. 31 Per yilotlaka
kwaan gu zee nabeyy Dios rese
kwaan, zee zaa Dios rese kwaane
lo gu.
32 'Nazhebt gu, xaa nak mod xm-
bakxiil na, nixa nazyent gu, per lee
Xuz be nzhekla zaa pa nabeyy xaa
lo re gu. 33 Bto gu kwaan nkano gu,
nu bzaa gu demi lo re xaa nankan-
ota, sbaa nak mod kagozhaw gu
xcheen gu leen tub bools kwaan
nanluxt, pa nyent mod lewann xaa
gu nu pa nyent mod kee mbaza.
34 Nel pa nzho re xcheen gu, baa
nzo xgab cheen gu.

Nkin zo be list

35 'List bzo gu, nu list gok gu xab
gu nu list kee gu yek xbruj gu, 36 zee
gak gu mod tub mos xaa listla nzo
gorna lee xpatron xaa mbare ngwa
jondang, zee gorna lee xpatron xaa
kwezh roo yoo lee xaa listlaka nzo
xala. 37 Chul doo nzhak lextoo re
xmos xaa, xaa list nzo gorna lee
xpatron xaa yaad. Wlipa na nii na
lo gu, lee xpatron xaa yé lo xmos
xaa: "Te gaw". Nu lee xpatron xaa
ko kwaan leen yann gaw xmos xaa.
38 Nu chul nzhak lextoo re mos,
xaa sbaaka listla nzo xaa gorna
lee xpatron xaa yaad, nexa chol
nyaad xaa wall yaal o nyaad xaa
nzekaxnila yizhyo. 39 Per nzhaal
la kwaane yek gu: Chelee xaa nak
li tub yoo nela cho gor yiid tub
wann lewann garli xaa, tubka list
nzo xaa, nu nalaat xaa zeeb nik tub
xaa leen li xaa, lewann xcheen xaa.
40 Kwaanzee noka re gu list bzo gu,
nel lee na, Xaa Mzhin Ngok Myet,
yal mer gor kwaan tira nanlet gu
xgab.

Mos wen nu mos nawent
(Mt. 24:45-51)

41 Zee lee Pér ngunabdizh nzhé:
—Xaa Nabeyy, ¿che ngunii lu
wdizh nabix ne nebse lo re nu o
noka ngunii luya lo rese xaa?
42 Zee lee Xaa Nabeyy nzhé:
—¿Cho nak mos wen? Lee mos
wen nak xaa mlaa xpatron xaa
garli xaa, zee zaa xaa kwaan gaw
re stub naz re xmos patron gorna

zhin gor gaw xaa. 43 Chul doo
nzhak lextoo mos, xaa kale kwaan
nzhé xpatron xaa lo xaa, gorna lee
xpatron xaa bare. 44 Nu wlipa na
nii na lo gu, lee xpatron xaa zo xaa
ne zee nabeyy xaa lo rese kwaan
nzhap xpatron xaa. 45 Per chelee
mos zee le xgab: “Nayaadt xpa-
tron na nal”, nu mzelo xaa mdin
re xmos xpatron xaa, nu mzelo xaa
ndaw xaa nu ngu xaa zee mzuzh
xaa, 46 nu mbizh kwaan nanlet
xaa xgab nu gor kwaan nanlet xaa
xgab, lee xpatron xaa bare yaad
nu gorna zhin xaa chezi xaa xaa
nu chep xaa xaa pa nzho re xaa
nangwiit lo Dios.
47 ’Lee mos, xaa nela cho kwaan
mlaa xpatron xaa le xaa, nu nan-
zolist xaa nixa nanzhont xaa diizh,
zyen doo yaayed zaa xaa yenn xaa.
48 Per lee mos, xaa kwaan nanet
cho kwaan mlaa xpatron le, nu nle
xaa kwaan nawent, mas nazyent
yaayed zaa xaa yenn xaa ba. Nu
loka xaa mzaa xaa zyen kwaan
lo, sbaaka zyen kwaan naab xaa
lo xaa ba; nu xaa mkayaa zyen
doo kwaan lo xpatron, mas zyenra
kwaan naab xpatron xaa lo xaa.

Kwent cheen Jesús nle zee nzhak rol re xaa
(Mt. 10:34-36)

49 Nu Jesús nzhé:
—Lee na nzhalno ki lo yizhyo ne;
¡nu kwaan dub lextoo na nzhekla
na maleyy kala bal nal! 50 ¡Per
nkin deed na bid kwaan nagan
doo kwaan nak mod rubnis na, nu
dubse nal nyent mod gak wen lex-
too na axta yilo deed na kwaane!
51 ¿Che nle gu xgab lee na nzhal
zee chul doo kwi re xaa lo yizhyo
ne? Nanakta sbaa. Lee na nzhal
zee gak rol re xaa. 52 Nu nalzhe
naz delant, leen tub yoo pa nzho
tub gaay xaa, chon xaa gak gaya lo
chop xaa nu chop xaa gak gaya lo
chon xaa. 53 Zee lee xuz xaa gak
gaya lo xgann xaa, nu lee xgann
xaa gak gaya lo xuz xaa, nu lee
xnaa me gak gaya lo xchap me, nu
lee xchap me gak gaya lo xnaa me.
Lee xnaaye me gak gaya lo xix me,
nu lee xix me gak gaya lo xnaaye
me.

Naab re myet tub nseyn lo Jesús
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

54 Jesús noka nzhé lo re xaa nzhi
baa:
—Gorna ne gu lee xkaw nze pa
naz nyaaz mbizh, mbezh gu: “Zla
yey”. Nu sbaa nzhaka. 55 Gorna ne
gu lee mbi nze naz sur, mbezh gu:
“La doo neey nal”. Nu sbaa nzhaka.
56 ¡Gu nak xaa nkade nu nanlet
kwaan wen! Chelee gu nlabeyy gu
re nseyn yiba nu yizhyo, ¿xomod
nanlabeyyt gu re mbizh kwaan
nzho be nal?
57 ’¿Chozhiin nanet gu kwaan gu
kwaan wen leeka lo gu? 58 Chelee
tub xaa nayii ne lu nu nzhekla xaa
kwezh xaa lu lo xaa nak zhiin, mas
wen kwaan mod zee kwi wen rop
gu xaa, gorna zeeraka kwezh xaa
lu lo xaa nak zhiin, zee napa kazaa
xaa nak zhiin lu lo xaa nkanap roo
lozhyib, napa kago xaa lu lozhyib.
59 Wlipa na nii na lo lu, naroot lu
baa chelee lu nakixt lu axta paro
nzhaal kix lu.

13

Xaa kwaan nabaret lo Dios yet

1 Tub mbizh ngwa lak xaa lo
Jesús nu nzhé xaa:
—Lee Pilat mbit lak re xaa
yizhyo Galilea, nu mchaal xaa ren
cheen xaa kwaan ren cheen re ma
kwaan mteed xaa lo Dios.
2 Jesús nzhé lo re xaa:
—¿Cho kwaan nzak gu? ¿Che
nzak gu mas nzebra re xaa ne jwalt
ke stub naz re xaa Galilea, zee
sbaa mle xaa xaa? 3 Lee na nii lo
gu, nanakta sbaa; nu chelee re gu
nalaat naletra gu kwaan nawent
nu wii gu lo Dios, sbaaka noka re
gu yet. 4 Nu, ¿cho kwaan nzak
gu? Leezha mla yoo ndok tich
chiimchon xaa tub pa le Siloé zee
ngut re xaa. ¿Che nle re gu xgab

nzebra re xaa jwalt ke stub naz
re xaa Jerusalén? 5 Bare na nii
na lo gu, nanakta sbaa; nel chelee
re gu nalaat gu re kwaan nawent
kwaan kale gu nu nawiit gu lo Dios,
sbaaka noka re gu yet.

Kwent nabix cheen yag ig

6 Zee lee Jesús mzaa stub kwent
nabix ne lo re xaa nu nzhé xaa:
—Tub xaabyi nzo tub xan yag
ig leen xleyo xaa pa nzhaan xaa.
Nu ngukwaan xaa xle loya, per
nyent xle loya. 7 Zee nzhé xaa lo
re xaa nkee zhiin lo xaa: “Wii,
nzhala chon liin nzekwaan na ig
lo yag ne, per nik tub welt zer
yizhal na xle loya. Bchooga nal,
zee naleta tras leen xleyo na.”
8 Per lee xaa nkee zhiin lo xaa
nzhé: “Xaa nabeyy, blaaya stub
liin. Nal le nzhul naya nu ko na bon
xana, 9 cheleeya zaaya xle stub liin,
wena; per cheleeya nazaata xle zee
choog naya.”

Jesús msekwen tub ngwnaa zhe sab

10 Jesús kaseed re xaa zhe sab,
mbizh kwaan nzholl re xaa Israel
lo Dios, pa nkasa re xaa Israel
nseed xaa xtizh Dios. 11 Nu baa
nzo tub ngwnaa, me nzhala chi-
imchon liin nded me bid lo tub
mbi mal kwaan nanlaat nli tich me.
12 Gorna ngune Jesús lo me, zee
mrezh xaa me, zee bii me gax lo
xaa nu nzhé xaa lo me:
—Ngwnaa, nal gorne lee lu yak-
wen lo yalyizh cheen lu.
13 Nu mzhib xaa yaa xaa cho
me, nu leeka gorzee lee tich me ta
mli nu mzelo me mbill me lo Dios.
14 Lee xaa nabeyy pa nkasa re xaa
nseed xaa xtizh Dios mzhaal xyan,
nel ngune xaa lee Jesús msekwen
ngwnaa ne zhe sab. Zee nzhé xaa
lo re xaa nzhi baa:
—Xop mbizh nkee xaa zhiin tub
sman, zee yiid gu zee sekwen xaa
gu. Per nanzhaalt yiid gu zhe sab,
zee sekwen xaa gu.
15 Zee lee Jesús nzhé lo xaa
nabeyy pa nkasa re xaa:
—¡Gu nak xaa nkade nu nanlet
gu kwaan wen! ¿Che nanxekt gu
xngoon gu nu xburr gu zhe sab, zee
yisego gu ma nis? 16 Nu lee ngw-
naa ne, me nak dii cheen Abraham,
¿che nyent mod zhe sab xek be me
lo yalyizh kwaan mkado Maxuu
me nzhala chiimchon liin?
17 Gorna ngulo nzhé Jesús
kwaane, rese xaa mnayii ne Jesús
mton, per lee re myet nix doo ngok
lextoo xaa ngune xaa re kwaan gro
kwaan mle Jesús.

Chop kwent nabix cheen pa nabeyy Dios
(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

18 Zee lee Jesús nzhé lo re xaa:
—Nal za na stub kwent nabix ne
zee ne gu xomod nak pa nabeyy
Dios. 19 Leeya nak kwenta tub bizh
cheen mostas kwaan mgaan tub
xaa xleyo xaa. Mlena nu ngoka tub
yag, nu lee re mbyin mdexkwaa
xlaaz ma lo re ram cheena.
20 Noka nzhé Jesús:
—Nal lee na za stub kwent nabix
lo re gu zee ne gu xomod nak pa
nabeyy Dios. 21 Leeya nak mod
lebadur kwaan ngo tub ngwnaa
leen chon medid arin, zee yixooba.

Pwert nanyag
(Mt. 7:13-14; 21-23)

22 Jesús mseed re myet xaa
nzho re yezh gro nu re yezh
win gorna nzhaze xaa nzha xaa
naz Jerusalén. 23 Nu lee tub xaa
mnabdizh lo xaa nu nzhé:
—Xaa Nabeyy, ¿che nazyent xaa
le gan yalnaban kwaan tira?
Zee lee Jesús nzhé lo xaa:
24 —Bseyezh gu yek gu zeeb gu
pwert nanyag, nel wlipa na nii na
lo gu, zyen doo xaa nzhekla zeeb
pwert, per nyent mod zeeb xaa.
25 ’Nu gorna lee xaa nak li yoo,
zoli saaw roo yoo, lee re xaa lake
naz jwer kwezh roo yoo nu yé xaa:
“Xaa Nabeyy, xal roo yoo zeeb nu”.

Zee keb Xaa Nabeyy lo xaa: “Nan-
labeyyt na gu nu nixa nanet pa
naz nze gu”. 26 Zee lee re gu yé lo
xaa: “Re nu ndaw kwaan lu, nu lu
nak xaa mseed re sawlazh nu leen
naz”. 27 Per lee xaa né lo gu stuba:
“Nanlabeyyt na re gu. Bachii re gu
lo na, xaa nzeb jwalt.” 28 Nu baasi,
gonn gu nu kozhe leyy gu gorna
ne gu lo Abraham, nu lo Chak,
nu lo Kob nu lo rese xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
yilo, pa nabeyy Dios, nu lee re gu
lakeka naz jwer. 29 Xaa nzho dubse
yizhyo axta paro nzhaal yizhyo
kwaan yiba zhin xaa nu gaw xaa
pa nabeyy Dios. 30 Nu nzho lak
xaa kwaan nanont nal gak non zee;
nu nzho lak xaa kwaan non nal
nagakt non zee.

Jesús mlesla ne xaa Jerusalén
(Mt. 23:37-39)

31 Nu leeka gorzee lee lak fariseo
mbii gax lo Jesús nu nzhé xaa lo
xaa:

—Broo nee, nel lee Herod
nzhekla gut lu.

32 Jesús mkeb lo xaa nzhé:

—Gwa gu nu guzh gu lo Herod,
xaa nak mod tub mbaz, ma ngolki:
“Nalzhe nu yee koo na mbi mal nu
sekwen na re xaa ne nzak, nu wiizh
yilo lux na xchinn na”. 33 Nexa
xomoda per lee na nzhaal reke na
xnaz na nalzhe nu yee nu stub
mbizh wiizh. Nel nyent mod yet
tub xaa nzaa kwent kwaan né Dios
lo lee xaa tub pa nanakt Jerusalén.

34 ’Xaa Jerusalén, xaa Jerusalén,
gu nzhut re xaa nzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo lee xaa yilo, nu
nzaake gu re xaa mxaal Dios lo
gu. Lak welt nzhekla na ngtop na
re xinn gu, kwentaxa ntop kolek
re xinn kolek xan xiil kolek, per
nanzheklat gu. 35 Wii gu, nik stub
kwaan nalaketra leen li gu. Nu
wlipa na nii na lo gu, nanetra gu
lo na, axta zhin mbizh kwaan yé
gu: “¡Gool be lo xaa nze kwaan
yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy!”

14

Jesús ngwataw garli tub fariseo

1 Zhe sab, Jesús ngwataw garli
tub xaa nabeyy lo re fariseo nu lee
re xaa nzhi ngwii lo xaa zee nen
cho kwaan le xaa. 2 Nzo tub xaa
nzeki nii nu yaa lo re xaa ba. 3 Zee
lee Jesús mnabdizh lo re fariseo nu
lo re maestr xaa nlu xtizh Dios, nu
nzhé xaa:

—¿Cho kwaan nzhé ley? ¿Che
wen sekwen xaa tub xaa zhe sab o
nawenta?

4 Per lee re xaa nik tub kwaan
namkebt xaa. Zee lee Jesús mgal
cho xaabyi ba nu msekwen Jesús
xaa, nu mlaa Jesús nya xaa. 5 Zeera
nzhé Jesús lo re xaa nzhi baa:

—Chelee tub gu nkano tub la
ngoon o tub burr nu la ma leen tub
pos zhe sab, ¿che nakoot gu ma zhe
sab?

6 Nik tub xaa nyent mod nkeb lo
Jesús.

Re xaa mrezh xaa lo tub jondang

7 Gorna ngune Jesús lee re xaa
kakwaan tub pa mas non zob xaa,
zee ngunii Jesús stub kwent nabix
ne lo re xaa nu nzhé xaa:

8 —Leezha kwezh tub xaa lu
yitaw lu lo tub jondang, nakweeyt
lu pa mas non zob lu, nel gorna yiid
stub xaa nonra ke lu, 9 zee lee xaa
mrezh gu bii lo lu, nu né xaa lo lu:
“Mig, zaa pa nzob lu zob xaa ne”.
Nu kwaan yalnto yixso lu nu nya lu
zob lu axta tras. 10 Mas wen leezha
kwezh xaa lu yitaw lu lo tub jon-
dang, bzob lu naz tras, nu gorna ne
xaa mrezh lu lo lu, zee né xaa lo lu:
“Mig, bded zob naz delant”. Zeesi
lee lu gak xaa non lo re xaa. 11 Nel
lee xaa nto yalxwa, zhin mbizh ton
xaa; nu xaa nantot yalxwa, zhin
mbizh lee xaa gak non.

12 Nu noka nzhé Jesús lo xaa mle
jondang:

—Leezha kwezh lu tub xaa gaw
garli lu, nakwezht lu re xmig lu,
nixa re wech lu, nixa re sawlizh
lu, nixa re xaa rik xaa nzho gax

garli lu; nel rese xaa ne nzho mod
bare xaa kwezh xaa lu gaw lu garli
xaa zee kix xaa re kwaan ndaw xaa
lo lu. 13 Mas wen leezha le lu tub
yalni, brezh re xaa prob, re xaa
nzhak net nii, re xaa reenk nu re
syeg; 14 zee lee Dios le kwaan chul
lo lu, nel lee re xaa ne nyent mod
kix xaa kwaan ndaw xaa lo lu, per
lee mbizh kwaan roban re xaa nali
ngok, kayaa lu kwaan chul kwaan
mle lu gan.

Yalni kwaan mle xaa nabeyy
(Mt. 22:1-10)

15 Lee tub xaa kayaw kwaan
Jesús mbin kwaane, nu nzhé xaa lo
Jesús:

—Wen re xaa nyataw lo yalni
cheen pa nabeyy Dios.

16 Nu lee Jesús mkeb nzhé:

—Za na stub kwent cheen tub
xaa mle tub yalni gro doo, nu
mrezh xaa zyen doo xaa. 17 Nu
gorna mzhin gor yo yalni, zee mx-
aal xaa tub xmos xaa yéya lo re
xaa mrezh xaa: "Te gu nal, rese
kwaan listla nzhi". 18 Per rese xaa
nzhé lo xaa nyent moda. Xaa yilot-
laka nzhé: "Nal mzi na tub lee
leyo nu nkin yasewii na loya; zee
yé lu lo xaa le xaa perdon na, nel
nyent mod yal na". 19 Lee stub
xaa nzhé: "Mzi na chii la ngoon;
zee yé lu lo xaa le xaa perdon na,
nel nyent mod yal na". 20 Nu lee
stub xaa nzhé: "Pensa mchelya
na nu nyent mod yal na". 21 Lee
mos mbare nu nzhé rese kwaane
lo xaa nkee xaa zhiin lo. Nu lee
xaa mrixyan doo nu nzhé xaa lo
xmos xaa: "Gwa leen naz nu roo
wri yezh nu yaadno lu re xaa prob,
nu re xaa reenk, nu re xaa nzhak
net nii, nu re syeg". 22 Nu lee mos
mbare nzhé: "Xaa Nabeyy, mlela
na kwaan né lu lo na, per seesa
nzhora pa zob xaa". 23 Zee lee xaa
nzhé lo xmos xaa: "Gwa re naz
kwaan nzha naz wen, nu ble jwers
lo re xaa zee yiid xaa, zee yizhe
leen li na. 24 Nel wlipa na nii na
lo gu, nik tub re xaa mrezh na yilo,
nagawt kwaan mdexkwaa na."

Xaa nzhekla reke tich Jesús
(Mt. 10:37-38)

25 Nu zyen doo myet nzhake tich
Jesús, nu lee Jesús mzere yenn,
nzhé lo re xaa:

26 —Chelee tub xaa nzeke tich
na, nu nankelat xaa na masra mod
nkela xaa xuz xaa, nu xnaa xaa,
nu sa xaa, nu xinn xaa, nu wech
xaa, nu bzan xaa, nu leeka lee xaa,
nyent mod gak xaa tub xaa nreke
tich na. 27 Nu loka xaa nanreket
tich na nu naweet xaa xkrus xaa,
nanzhaalt gak xaa zee xaa nseed
lo na. 28 Chelee tub xaa nzhekla
za tub yoo gro, yilotlaka zob xaa le
xaa xgab zee nen paro kwaan lux
xaa yilo yaaya tira. 29 Nel chelee
xaa yilotlaka simyent zob xaa nu
gwluzh naletra xaa gan zelo xaaya;
zee rese xaa wii loya xizhno xaa
xaa ba. 30 Zee yé re xaa: "Xaabyi
ne mbaxkwe xan yoo nu namlet
xaa gan ngulo mza xaaya". 31 Nu
sbaaka, chelee tub rey nzhekla dil
kwaan stub rey, yilotlaka zob xaa
nu le wen xaa xgab, nen che zle
xaa reyez ya xaa kwaan tub chii
mil soldad dil xaa kwaan stub rey,
xaa nzeno tub gal mil soldad. 32 Nu
chelee xaa nzak xaa nyent mod le
xaa gan, gorna lee rey zitra nze,
zee xaal xaa lak xaa nabdizh lo rey,
zee nen xomod kwi wen rop xaa.
33 Sbaaka nak re gu, nyent mod gak
gu tub xaa reke tich na, chelee gu
nalaat gu re kwaan nkano gu.

34 'Chul zed, per chelee zed na-
gaknzhigtra zed, nyentra mod le
nzhig xaa zed stub welt. 35 Nixa
kobi xaa zed zee gak zed bon, per
nik stub sirb naletra zed. ¡Loka xaa
nzob nzha, nzhaal gon kwaane!

15

Kwent nabix cheen mbakxiil, ma mzowen
(Mt. 18:10-14)

1 Mzhin re xaa ntop demi kwaan
nya naz Roma nu stub naz re xaa
nzeb jwalt mbii lo Jesús. 2 Per lee
re xaa fariseo nu re maestr xaa nlu
xtizh Dios, nxizhno xaa Jesús nu
mbezh re xaa:
—¡Xaa ne nkayaa re xaa nzeb
jwalt nu noka nzhaw xaa kwaan re
xaa nzeb jwalt!
3 Zee nzhé Jesús kwent nabix ne
lo re xaa:
4 —¿Cho kwaan nzak gu? Tub
xaa nkano tub gayoo mbakxiil nu
mzowen xaa tub ma. Telisa laa
xaa stub tapgal nzho chiibyee ma,
zee yikwaan xaa ma mzowen axta
yizhal ma lo xaa. 5 Nu gorna
nguzhal ma lo xaa, nix doo nzhak
lextoo xaa zee mzhiib xaa ma yenn
xaa, 6 nu nya xaa garli xaa zee top
xaa re xmig xaa nu re xaa nzho gax
garli xaa nu yé xaa lo re xaa: “Nix
doo nzhak lextoo na kwaanzee
noka byakla gu, nel nguzhal xm-
bakxiil na, ma mzowen”. 7 Nu
wlipa na nii na lo re gu. Mas chul
nzhak lextoo re xaa yiba, leezha
lee tub xaa nzeb jwalt laa jwalt
cheen xaa nu wii xaa lo Dios, ke
wii xaa lo tapgal nzho chiibyee xaa
wen, xaa nakint bare lo Dios.

Kwent nabix cheen tub demi kwaan mzowen

8 Noka mzaa xaa stub kwent
nabix lo re xaa nu nzhé xaa:
—Ngu tub ngwnaa nkano tub
chii demi plat nu mzowen me tuba.
Telisa mkee me xni, nu mloob me
leen li me zee kwaan meya, axta
ke nguzhala lo me. 9 Nu gorna
nguzhala lo me, zee mrezh me re
xmig me nu re me nzho gax garli
me nu nzhé me lo re me: “Nix doo
nzhak lextoo na kwaanzee noka
byakla gu, nel nguzhal na demi
plat cheen na kwaan mzowen”.
10 Nu nii na lo re gu: Sbaaka nix
doo nzhak lextoo re mandad cheen
Dios, leezha lee tub xaa nzeb jwalt
laa jwalt cheen xaa nu wii xaa lo
Dios.

Kwent nabix cheen xaa mkano chop xgann

11 Noka mzaa xaa stub kwent
nabix lo re xaa nu nzhé xaa:
—Ngu tub xaabyi xaa nkano
chop xgann. 12 Nu lee xaa mas
winra nzhé lo xuz: “Pa, zaa re
kwaan yizo na lo na nal”. Zee lee
xuz xaa mdiiz re kwaan lo rop
xgann xaa. 13 Nu leezha ngulo
mdiiz xaa re kwaan lo xaa, lee xinn
xaa, xaa winra, mto rese kwaan
mzaa xuz xaa lo xaa, nu mroo
xaa nzha xaa tub yezh zit lazh
xaa. Baa mlux xaa rese xdemi
kwaan nzhano xaa lo re kwaan
tira nawent lo yizhyo ne. 14 Nu
leezha ngulo mlux xaa rese xdemi
xaa kwaan nzhano xaa, nu mer
liin zee mla doo win yezh ba zee
ngok nlaan xaa. 15 Zee ngunaab
xaa zhiin lo tub xaa yezh ba kee
xaa. Nu lee zhiin kwaan nkee xaa
nak nzaa xaa kwaan nzhaw kuch.
16 Nu ngok nlaan doo xaa, axta
nzhekla xaa gaw xaa bad kwaan
nzhaw kuch, nu nyent cho zaaya
gaw xaa.
17 ’Nu gorna mzeen xaa kwaan
kaded xaa, mle xaa xgab nu nzhé
xaa: “Lakta mos xaa nkee zhiin
garli xuz na, nkano xaa kwaan
nzhaw xaa nu chelee xaa nzhekla
xaa gawra xaaya nzhoraya. Nu
lee na mer yet na lo yalnlaan
ne.” 18 Nal mas wen bare na
garli xuz na nu yé na lo xuz na:
“Pa, mle na jwalt lo Dios nu lo lu.
19 Nanzhaaltra le lu na xinn lu,
sinka ble na mod tub mos cheen
lu.”
20 ’Nu nguxso xaa nu nya xaa lo
xuz xaa nu gorna zitra nyaad xaa
garli xuz xaa, lee xuz xaa ngune
lo xaa lee xaa nyaad, zee mlesdoo
lextoo xuz xaa ngune xaa lo xaa.
Nu mdexonn xuz xaa xaa nu ndaw
xaa bit tagarlo xaa. 21 Nu lee xgann
xaa nzhé lo xaa: “Pa, mle na jwalt
lo Dios nu lo lu, nanzhaaltra le lu
na mod xinn lu”. 22 Per lee xuz
xaa nzhé lo re xmos xaa: “Le gu
prad, kwaan gu ler kwaan mas
wen segak gu xaa, nu bloo gu tub

ani kwen yaa xaa nu bkee gu tub
naz yelyed nii xaa. 23 Nu kwaan gu
beser ma mas nachaa doo nu bit
gu ma gaw re be, zee le be yalni
nu yakdoola be. 24 Nel lee xgaan
na xaa mluxla nu xaa mzowen,
mroban stub welt." Nu mzelo xaa
mle xaa yalni.
25 'Nu lee xgann xaa, xaa yilo,
nzo naz wen, nu gorna nyaad xaa
ngwa xaa wen nyaadzhin gax xaa
garli xaa, nu mbin xaa nkee bi
cheen musk zee ngune xaa kakanii
re xaa. 26 Zee mrezh xaa tub xmos
xuz xaa zee ngunabdizh xaa lo xaa
nen cho kwaan nzho re xaa. 27 Zee
lee mos nzhé lo xaa: "Lee wech lu
mbare nu lee xuz lu mbit beser, ma
nachaa doo, nel wen mbare wech
lu nyaad garli lu stub welt".
28 'Per lee wech xaa xaa yilo
mrixyan doo xaa nu nanzheklat
xaa zeeb xaa leen yoo. Zee lee xuz
xaa mroo ngunaab jabor lo xaa zee
zeeb xaa leen yoo. 29 Zee nzhé xaa
lo xuz xaa: "Zyen doo liin nzha
nkee na zhiin lo lu, nu tubka nzhon
na xtizh lu, nu nik tub chib dik
zer zaa lu lo na, le na tub yalni
kwaan re xmig na. 30 Per lee nal
mzhin xgann lu, xaa bduun, xaa
mlux rese xdemi lu lo re ngwnaa
me nto cho, nu nal mbit lu beser,
ma nachaa doo."
31 'Zee lee xuz xaa nzhé lo xaa:
"Xgann, lu tubka nzo lo na, nu rese
kwaan nkano na nak xcheen lu.
32 Per lee nal nzhaal le be yalni
nu yakla be, nel lee wech lu, xaa
mluxla nu xaa mzowen mroban
stub welt."

16

Diizh nabix cheen xaa nawent mkano li xpatron

1 Zee lee Jesús nzhé lo re xaa
mseed lo xaa:
—Ngu tub xaa rik, xaa mzaa li
nkanap tub xmos. Per stub xaa
nzhé lo xaa rik: "Xmos lu, xaa
nkano li lu, kalux re xcheen lu".
2 Nu lee xaa rik mxaal xaa ngwaxii
xmos xaa, nu nzhé xaa lo xmos
xaa: "Mbin na tub kwent cheen
lu. Néya lo na. ¿Cho kwaan kale lu
kwaan re xcheen na? Nal nyentra
mod kano lu re xcheen na." 3 Zee
lee xmos xaa mle xgab leen lextoo
xaa: "¿Cho kwaan le na nal, lee
xpatron na chexonn na? Nayetra
na gaan na nu nton na naab na
karda. 4 A, nela na cho kwaan le na
zee zaa re xaa kwaan gaw na gorna
nankanotra na zhiin ne." 5 Nu zee
mxaal xaa xaa ngwachezh re xaa
nzeb lo xpatron xaa nu mnabdizh
xaa lo xaa yilotlaka mzhin nu nzhé
xaa: "¿Lak nzeb lu lo xpatron na?"
6 Lee xaa ne nzhé: "Tub gayoo bar-
ril anseyt". Zee nzhé xaa lo xaa:
"Nee, bzen resib cheen lu, nu bkee
loya, leeya nak choobchiika barril
anseyt". 7 Zeera mnabdizh xaa lo
stub xaa nu nzhé xaa: "¿Lak nzeb
lu?" Xaa ne mkeb nzhé: "Tub
gayoo sak nzhobxtil". Zee lee xaa
nzhé lo xaa: "Bzen resib cheen lu
nu bkee loya leeya nak tapgalka
sak nzhobxtil". 8 Gorna lee xaa rik
ngune kwaane, nzhé xaa: "Nzho
doo yek xaa, zee ne xomod chul
ded xaa gwluzh". Nel lee re myet
yizhyo mas nzho yek lo re kwaan
yizhyo ke re xaa nzo lo xni.
9 Zee nzhé Jesús:
—Na nii lo gu, zaa gu demi
kwaan nkano gu yizhyo ne, zee
gak re xaa xmig gu. Zee gorna lee
re kwaan yizhyo ne lux, zee lee
re xmig gu kayaa gu leen tub yoo
kwaan tira naluxt. 10 Nu loka xaa
wen nkano chepse kwaan, sbaaka
wen kano xaa zyen kwaan; nu loka
xaa nawent nkano chepse kwaan,
sbaaka nawent nkano xaa zyen
kwaan. 11 Nu chelee gu nagakt
gu kano wen gu demi yizhyo ne,
nyent mod nkano gu kwaan nak
kwaan wlipa naz yiba. 12 Nu chelee
gu nagakt gu kano wen gu xcheen
stub xaa, nyent mod zaa xaa lo gu
kwaan nak xcheen gu. 13 Nik tub
mos nyent mod kano chop patron
xaa kee xaa zhiin lo, nel tub xaa
yii ne xaa lee stub xaa kela xaa,

nel tub xaa gon xaa xtizh, lee stub
xaa nagont xaa xtizh. Nyent mod
kee gu zhiin lo Dios nu kee gu zhiin
kwaan gu demi yizhyo ne.
14 Zee lee re xaa fariseo mbin re
kwaane zee mxizhno xaa Jesús nel
nkedoola re xaa demi. 15 Zee lee
Jesús nzhé lo re xaa:
—Gu nak xaa nlu wen lo re myet,
per lee Dios nlabeyy xgab cheen re
gu; nel re kwaan nzak re myet non
doo, lee lo Dios nik tik nanonta.
16 'Axta leezha myaad Juan, re
gu nkanola re kwaan nkee lo ley
cheen Dios nu re kwaan ngunii re
xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios
lo lee xaa yilo. Axta zee nu axta nal
seetaka kazaa re xaa kwent cheen
wdizh chul cheen pa nabeyy Dios,
nu nzaa re xaa jwers zee rep re xaa.
17 Nu mas nanagant lux yizhyo nu
yiba ke lux tik ley cheen Dios.
18 'Loka xaa laa xngwnaa nu ka
xaa stub ngwnaa, kale xaa jwalt lo
Dios; nu loka xaa ka tub ngwnaa,
me mlaa xmbyi me, noka xaa ne
kale jwalt lo Dios.

Xaa rik nu Lach

19 Jesús mzaa stub kwent nu
nzhé xaa:
—Ngu tub xaa rik, xaa nzhak
duzna ler kwaan mas wen nu rese
mbizh nle xaa yalni nu nzhaw xaa
duzna re kwaan wen. 20 Nu noka
ngu tub xaa prob, xaa le Lach.
Xaa ne nak tub xaa mzhaal yeezh
kwaan nyall cho nu nzob xaa gax
roo pwert cheen xaa rik naab xaa
karda. 21 Nu nzoblazh xaa gaw
xaa re kwaan byog kwaan nzhab
lo mes cheen xaa rik. Nu lee re
mbak mbii gax lo Lach nu ntale ma
lo yeezh kwaan nzeb cho xaa. 22 Nu
mzhin tub mbizh ngut Lach nu zee
mbe re mandad cheen Dios xaa pa
nzho Abraham. Noka mzhin stub
mbizh ngut rik nu msebyo xaa rik.
23 'Nu lee rik kaded doo bid leen
Hades pa nzho re xaa ngut, nu ta
mlep xaa yek xaa zee mlu Abra-
ham lo xaa zit doo; nu noka mlu
Lach lo xaa nzo xkwes Abraham.
24 Zee dub gan mrazhe rik nu nzhé
rik: "Xuz na Abraham, blesla lu ne
lu na. Bxaal Lach zee le bsii xaa
yek kwen yaa xaa kwaan nis zee
teeb xaaya lo luzh na, nel bid doo
kadeed na lo ki nee." 25 Nu lee
Abraham nzhé lo rik: "Xgann, bse-
lazh lu leezha dubse leezha mban
lu, mkano lu zyen doo kwaan wen
nu lee Lach mkano duzna kwaan
nawent. Per nal lee xaa nak xaa
nix doo nzhak lextoo nzo nee, nu
lee lu kaded doo bid naz baa.
26 Nu nel nyent moda nel nzho tub
barank xsaww lo re nu nu lo re
gu, zee nik tub xaa nzho nee nyent
mod ya baa, nixa nzhekla xaa ya
xaa nyent moda; nu nik tub xaa
nzho baa nyent mod yaad nee, nixa
nzhekla doo xaa yaad xaa nee."
27 'Zee lee rik mkeb nu nzhé:
"Xuz na Abraham, naab na tub ja-
bor lo lu, xaal Lach garli xuz na,
28 nel nkano na tub gaay wech na,
xaa nzho baa, zee nii xaa lo re xaa
zee nayat xaa nee pa nzhoo na, nel
bid doo kadeed na nee". 29 Per
Abraham mkeb lo xaa nu nzhé xaa:
"Nkanola re xaa kwaan mkee Ches,
nu kwaan mkee re xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo; laa
gon xaa xtizh re xaa ne". 30 Nu lee
rik mbare nzhé: "Xuz na Abraham,
nagont xaaya, per chelee tub xaa
ngut roban nu lu xaa lo re xaa,
telisa laa xaa naletra xaa kwaan
nawent nu wii xaa lo Dios". 31 Per
lee Abraham nzhé lo xaa: "Chelee
xaa nagont xtizh Ches nu xtizh re
xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios
lo lee xaa yilo, telisa nalaat xaa
re kwaan nawent kwaan kale xaa
nixa chelee tub xaa roban lo re xaa
ngut nu yazaa kwent xtizh Dios lo
xaa".

17

Xomod ngwii xaa lo Dios
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

1 Jesús nzhé lo re xaa mseed lo
xaa:
—Telisa yo xaa kiil gu le gu jwalt
lo Dios, per bid ded doo xaa kiil
sa myet nu nle zee ralnii sa myet.

2 Mas wen kee xaa tub ke gro doo
yenn xaa nu gobi xaa xaa leen nis-
too, ke le xaa zee tub re xaa chut
ne le jwalt. 3 Kwaanzee ¡list gok
gu! Chelee tub wech lu le tub jwalt
lo lu, bgalno lu xaa nu chelee xaa
laa xaa kwaan nawent kwaan mle
xaa lu, byenlazh kwaan mle xaa
lu. 4 Nu chelee xaa mle xaa jwalt
lo lu gazh welt tub mbizh, nu gazh
welt bare xaa lo lu nu né xaa lo lu:
"Yenlazh kwaan mle na lo lu", zee
nzhaal yenlazh lu kwaan mle xaa
lu.
5 Lee re xaa mseed lo Jesús nzhé
lo xaa:
—Ble zee mas wii nu lo Dios.
6 Zee lee Xaa Nabeyy nzhé lo re
xaa:
—Chelee gu ngwii gu lo Dios,
lalsa paro na tub bizh dik cheen
mostas, nzho mod yé gu lo yag ne:
"Bachii nee nu bzo axta leen nis-
too", nu leeya gon xtizh gu.
7 'Chelee tub gu nkano tub mos
xaa nkee goon o xaa nkano xma gu
naz wen, gorna mbare xaa nya xaa
wen, at nambezht gu lo xaa: "Bded
zee gaw lu"; 8 sinka mbezh gu lo
xaa: "Bdexkwaa kwaan gaw xchee
na nu list bzo koo lu kwaan leen
xkyann na gorna lee na kayaw nu
kayoo. Nu gorna yilo gaw na zeesi
nzho mod gaw lu nu go lu." 9 At
nixa dixkix nanzaat gu lo xmos gu,
xaa mle xchiin gu. 10 Nu leeka snee
re gu, gorna yilo le gu re kwaan
mnabeyy xaa gu, guzh gu: "Nak re
be tub mos xaa nanont, nel nebse
kwaan nzhaal le be, mle be".

Jesús msekwen tub chii xaa nyall cho

11 Gorna lee Jesús nzha naz yezh
Jerusalén, mded xaa roo wri yizhyo
cheen Samaria nu cheen Galilea.
12 Nu gorna mzhin xaa tub yezh,
zee mbii chii xaa nzak yalyizh
kwaan nyall cho lo Jesús. Nu zit
mzo re xaa lo Jesús. 13 Nu dublegan
nzhé xaa:
—¡Maestr! ¡Jesús! ¡Blesla lu ne lu re
nu!
14 Gorna ngune Jesús lo re xaa
zee nzhé Jesús lo re xaa:
—Gwa gu nu blu gu gu lo re ngw-
leyy, lee gu ngokwenla.
Nu gorna nzhaze re xaa naz, lee
yalyizh kwaan nzak xaa ngokwen.
15 Zee lee tub xaa mbare, gorna
mzeen xaa lee xaa ngokwen, nu
dublegan nzholl xaa lo Dios, 16 nu
mkichxub xaa nu mkichyek xaa lo
Jesús, nu nzhé xaa:
—Dixkix lu.
Nu xaa ne nak tub xaa Samaria.
17-18 Zee lee Jesús nzhé:
—Ngu chii xaa msekwen na per
tubka xaa stub yizhyo mbare mzaa
dixkix lo Dios. ¿Per ma stub yee xaa
msekwen na?
19 Zeera nzhé Jesús lo xaa:
—Guxso nu zyaa. Nel mwii lu lo
Dios zee ngokwen lu.

Xomod bare Jesús, Xaa Mzhin Ngok Myet
(Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Zee lee re xaa fariseo mnab-
dizh lo Jesús nu nzhé xaa:
—¿Pok zhin yalnabeyy cheen
Dios?
Jesús nzhé lo xaa:
—Gorna zhin yalnabeyy cheen
Dios, naluta. 21 Nayét xaa: "¡Wii gu,
leeya nzo nee!" o "¡Leeya nzo baa!"
Nel lee mbizh kwaan nabeyy Dios
mzhin gaxla lo re gu.
22 Zee nzhé Jesús lo re xaa mseed
lo xaa:
—Zhin tub mbizh leezha zoblazh
gu ne gu mbizh kwaan nabeey na,
Xaa Mzhin Ngok Myet, nu nanet
guya. 23 Lak xaa yé: "Lee xaa nzo
nee, lee xaa nzo baa", nayat gu baa
nixa nareket gu tich xaa. 24 Gorna
bare na, Xaa Mzhin Ngok Myet,
gaka mod la tub balngwzi; lee xni
cheena la dubse yizhyo. 25 Per
yilotlaka nkin ded doo na bid, nu
lee re myet xaa nzhi re mbizh ne,
nakayaat xaa na. 26 Kwentaxa
ngok re mbizh cheen Noé, sbaaka
gak gorna bare na. 27 Re mbizh
cheen Noé, gorna zeeraka la yey

lux re kwaan nu zeeraka zeeb
Noé leen bark, lee re myet seetaka
nzhaw nu nzho nu nchelya. 28 Nu
leeka snee ngok re mbizh cheen
Lot, lee re myet nzhaw nu nzho, nzi
xaa nu nto xaa, nzhaan xaa nu nza
xaa yoo. 29 Per lee mbizh leezha
mroo Lot yezh Sodoma, mroo ki nu
azufre naz leen yiba nu mod yey
mlaya leen yezh, nu mluxa dubse
Sodoma. 30 Sbaaka gak mbizh
leezha yal na. 31 Lee mbizh zee,
lee xaa nzob yek yoo, nakoot xaa
re xcheen xaa kwaan nzho leen
yoo, nu lee xaa nzha naz wen,
nabaretra xaa garli xaa yaadxii
xaa xcheen xaa. 32 ¡Bselazh gu cho
kwaan ngok kwaan sa Lot!
33 Xaa kwaan tira nanzheklat yet
lo yizhyo ne telisa yet xaa, per lee
xaa kwaan tira nanzhebt yet lo
yizhyo ne, xaa ba le gan yalnaban
kwaan tira. 34 Nu wlipa na nii na lo
gu, yaal zee chop xaa naxna lo tub
loon, tub xaa wee xaa nu stub xaa
lake xaa. 35 Chop ngwnaa tubka
nkayoo; tub me wee xaa stub me
lakeka xaa. 36 Chop xaabyi tubka
nkee zhiin naz wen; tub xaa wee
xaa nu stub xaa lakeka xaa. 37 Zee
mnabdizh xaa lo Jesús:
—¿Pa ded re kwaane, Xaa
Nabeyy?
Nu lee Jesús nzhé:
—Pa nax tub ma ngut, baa ndop
re ngolbech.

18

Kwent nabix cheen tub byud nu tub jwes, xaa nakap doo

1 Noka Jesús mzaa tub kwent
nabix lo re xaa, zee ne re xaa tubka
nkin wdizhno xaa Dios nu nalaat
xaa nalet xaaya. 2 Jesús nzhé:
—Tub welt ngu tub jwes tub
yezh, xaa nanzhebt ne Dios nixa
nanzhont xtizh re myet. 3 Nu leeka
yezh ba ngu tub byud, me tubka
nya lo jwes nu mbezh me lo xaa:
“¡Le yudar na lo xaa nayii ne na!”
4 Nu zyen doo welt nzhiya me lo
jwes nu nanzhont xaa xtizh me. Nu
mzhin tub mbizh kwaan mle xaa
xgab nu nzhé xaa: “Nanzhebt na
ne na Dios nixa nanzhont na xtizh
re myet, 5 per nal le na yudar ngw-
naa byud ne, nel tant tubka nzeke
me rezh yek na nel napa zhin tub
mbizh yiche lextoo na ne na me”.
6 Zee nzhé Xaa Nabeyy:
—Bkenzha gu kwaan nzhé jwes,
xaa nanaabt kwent nali. 7 ¡Telisa
nela be lee Dios gon xtizh re xaa
mleey xaa, xaa nzhedizhno xaa
zhe nu yaal! ¿Che sbaaka gak Dios
tras? 8 Wlipa na nii na lo gu, telisa
zle xaa yudar gu gorna naab guya
lo xaa; per gorna yal na, Xaa Mzhin
Ngok Myet, ¿che zyizhal na xaa ng-
wii lo na lo yizhyo ne?

Kwent nabix cheen tub fariseo nu xaa ntop demi

9 Zee lee Jesús mzaa stub kwent
nabix lo stub naz myet xaa nzak
nali nak, xaa nzak tira nanont stub
naz re myet. 10 Nu Jesús nzhé:
—Tub welt nzha chop xaa
nzhawdizhno Dios lach roo yidoo.
Tub xaa nak fariseo, lee stub xaa
nak xaa ntop demi kwaan nya naz
Roma. 11 Lee fariseo mzoli techosa
nu snee ngunii xaa lo Dios: “Dios,
dixkix lu, nel nanakt na kwenta
stub naz re myet ne. Nanakt
na wann, xaa wen nak na, nu
nankanot na stub naz re ngwnaa
ba, nu nixa nanakt na kwenta xaa
ne, xaa ntop demi kwaan nya naz
Roma. 12 Nu nii na lo lu: Chop
welt nkwan na tub sman gorna
nanzhawt na nik tik kwaan, nu
nza na tub chii part rese kwaan
nle na gan lo lu.” 13 Per lee xaa
ntop demi kwaan nya naz Roma
zit mzo; nu nixa namlept xaa lo
xaa naz yiba, sinka nebse ngazya
xaa laz xaa nu nzhé xaa: “Dios,
blesla lu ne lu na, nel na nak tub
xaa nzeeb doo jwalt”. 14 Lee na
nii lo gu, mbare xaabyi ne garli
xaa nu mchela Dios re jwalt cheen
xaa. Lee stub xaa namchet Dios

re jwalt cheen. Nel lee re xaa nto
yalxwa, zhin mbizh ton xaa; nu lee
re xaa nantot yalxwa, zhin mbizh
gak non xaa.

Jesús mkayaa re madwin
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Lee re myet nzhe re mad-
win lo Jesús nu noka nzhe xaa
axta re madoo, zee zhiib Jesús yaa
Jesús yek re mad win. Nu gorna
ngune re xaa mseed lo Jesús lee re
xaa tant nzhano mad lo Jesús, zee
mgalno xaa re xaa nyaadno mad
win. 16 Jesús mrezh re xaa mseed
lo xaa nu nzhé Jesús lo re xaa:

—Laa gu yiid re madwin lo na,
nu nasaawt gu lo mad zee nayiidt
mad lo na. Nel Dios nabeyy leen
lextoo re xaa nak kwenta re mad-
win ne. 17 Wlipa na nii na lo gu,
loka cho gu nakayaat pa nabeyy
Dios, mod tub madwin, nyent mod
zeeb gu pa nabeyy Dios.

Rik, xaa yeen, ngunii lo Jesús
(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 Tub xaa non ngwa mnabdizh
lo Jesús:

—Maestr wen, ¿cho kwaan le na,
zee le na gan yalnaban kwaan tira?

19 Jesús nzhé lo xaa:

—¿Chozhiin né lu lo na, na nak
tub xaa wen? Nik tub xaa wen
nyent, nebse Dios nak xaa wen.
20 Nela lu re kwaan mlaa Dios le
be. Re kwaane: nazoblazht lu kano
lu stub ngwnaa, naguta lu sa myet
lu, nalewannt lu, nagaazht lu tub
kwaan nawlit tich sa myet lu, nu
nazeret lu diizh lo xuz lu nu lo xnaa
lu.

21 Lee xaa non nzhé:

—Rese kwaane kale na dubse
nzexen na.

22 Gorna mbin Jesús kwaane, zee
nzhé Jesús lo xaa:

—Tubka kwaan nzho jwalt le lu.
Zyaa, nu bto rese kwaan nkano lu
nu bzaaya lo re xaa prob, zee gap lu
zyen doo kwaan naz leen yiba, nu
breke tich na.

23 Gorna lee xaa non mbin
kwaane, nales doo ngok lextoo xaa,
nel rik doo xaa.

24 Jesús mwii lo xaa nu nzhé xaa:

—¡Nagan doo zeeb tub xaa rik
naz leen yiba, pa nabeyy Dios!
25 Mas nanagant zeeb tub kamey
leen yeer cheen tub aguj, ke tub
xaa rik le gan nya yiba.

26 Nu gorna mbin re xaa kwaane,
nzhé re xaa:

—¿Cho le gan nya yiba chol sbaa
naka?

27 Jesús nzhé:

—Lo re myet yizhyo ne nyent
moda, per Dios reseya nzho mod le
Dios.

28 Zee nzhé Pér:

—Lee rese nu, rese kwaan mlaa
nu, nu mreke nu tich lu.

29 Jesús nzhé lo xaa:

—Na nii lo re gu, loka cho xaa laa
li, laa sa, laa wech, laa xuz nu xnaa,
laa xinn kwent cheen pa nabeyy
Dios, 30 zee zyen welt bareya lo xaa
nu zhin mbizh kayaa xaa yalnaban
kwaan tira leen yiba.

Myon welt mzaa Jesús kwent xo-
mod yet xaa
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Nu zeera mbe Jesús techosa re
chiibchop xaa mseed lo Jesús tub
lad nu nzhé Jesús lo re xaa:

—Bkenzha gu nal. Nal ya be
Jerusalén, nu baa gak rese kwaan
nzhé re xaa mzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo lee xaa yilo, kwent
cheen Xaa Mzhin Ngok Myet.
32 Zaa xaa na lo re xaa nanakt xaa
Israel, nu xizhno re xaa na; nu
koo xaa xkyalnto na, nu chuk re
xaa lo na. 33 Nu gorna yilo zaa re
xaaya yenn na kwaan tub le yed,
zeera gut re xaa na; per lee mbizh
yon lee na roban stuba. 34 Namlat
xtizh Jesús yek re xaa mseed lo xaa;
nanet re xaa cho kwaan mzaa Jesús
kwent, nel mkaxlaan Dios diizh ne
lo xaa.

Jesús msekwen zaalo tub xaa Jer-
icó
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Nu gorna nzhazhin Jesús gax
yezh Jericó, ngune xaa lo tub
xaabyi syeg nzob roo naz naab
karda. 36 Lee syeg mbin nkee doo
rezh, nel zyen doo xaa nzhake tich
Jesús, kwaanzee ngunabdizh xaa
lo re xaa nu nzhé xaa:
—¿Cho kwaan kayak?
37 Zee nzhé re myet lo syeg:
—Jesús xaa Nazaret nzhaded
nee.
38 Zee lee syeg dub gan mrazhe
nzhé:
—¡Jesús, lu nak xaa dii cheen rey
David, blesla lu ne lu na!
39 Zee lee re myet mgalno xaa nu
nzhé xaa lo xaa:
—¡Saaw roo lu! ¿Cho bi nkee lu?
Per lee xaa mas nyera mrazhe
xaa nu nzhé xaa:
—¡Jesús, lu nak xaa dii cheen rey
David, blesla lu ne lu na!
40 Zee mlaz Jesús nu nzhé Jesús:
—Teno gu xaa nee.
Gorna mzhin xaa zee mnabdizh
Jesús lo xaa:
41 —Guné, nen cho kwaan
nzhekla lu le na lo lu.
Lee xaa mkeb nzhé:
—Xaa Nabeyy, nzhekla na wii
na.
42 Jesús nzhé lo xaa:
—Nzho mod yani garlo lu, nel
kwaan dub lextoo lu ngwii lu lo na,
zee gakwen zaalo lu.
43 Nu leeka gorzee lee syeg nguni
zaalo nu mreke xaa tich Jesús nu
mbill xaa lo Dios. Nu gorna lee re
xaa yezh ngune kwaan ngok, noka
re xaa mzelo mbill lo Dios.

19

Zaqueo

1 Jesús nzha mzeeb yezh Jericó.
2 Baa nzho tub xaa rik doo, xaa
le Zaqueo, xaa ne nak xaa nabeyy
lo re xaa ntop demi kwaan nya
naz Roma. 3 Zaqueo nzhekla ne
lo Jesús; per nyent mod lu Jesús lo
xaa, nel zyen doo myet nzhi, nu nel
chut doo xaa. 4 Zee mrexonn xaa
nguner xaa naz delant nu nguxoob
xaa lo tub yag kwaan le sicómoro,
zee wii xaa lo Jesús gorna ded xaa
xan yag ba. 5 Gorna mzhin Jesús
baa, nu mwii xaa naz lo yag zee
nzhé xaa lo Zaqueo:
—Zaqueo, bla baa, nel garli lu
kwaz na nalzhe.
6 Nu gorzee lejer doo mla xaa, nu
nyakdoola xaa mbin xaa lee Jesús
kwaz garli xaa. 7 Gorna ngune re
myet kwaane, mzelo re xaa mkedi-
izh xaaya nu nzhé re xaa:
—Lee Jesús nya kwaan tub xaa
nzeeb doo jwalt.
8 Zaqueo mzoli nu nzhé xaa:
—Wii Xaa Nabeyy, rol re kwaan
nkano na za na lo re xaa prob; nu
chelee na mlewann na xcheen stub
xaa, tap tant kwaan mkiib na lo xaa
zere na lo xaa nal.
9 Jesús nzhé lo re xaa:
—Nalzhe lee yalnaban kwaan
tira mzhin lo re xaa nzho yoo ne,
nel noka lee xaa nak dii cheen
Abraham. 10 Nel na, Xaa Mzhin
Ngok Myet, nzekwaan re xaa
mzowen zee za na yalnaban lo re
xaa.

Kwent nabix cheen demi
(Mt. 25:14-30)

11 Gorna mbin xaa re kwaane,
Jesús mzaa tub kwent nabix ne
lo re xaa, gorna nzhazhin gaxla
xaa Jerusalén, nel lee re xaa nle
xgab merla nabeyy Dios lo re myet.
12 Zee nzhé Jesús lo re myet:
—Ngu tub xaa non doo, nu mroo
xaa nzha xaa zit doo, pa gak xaa
tub rey xaa nabeyy, nu zeera bare
xaa garli xaa. 13 Gorna zeeraka roo
xaa, mrezh xaa tub chii xmos xaa,
nu mzaa xaa tubga demi or lo re
xaa nu nzhé xaa: “Bkano gu demi
ne zhiin axta gorna bare na”. 14 Per
re xaa nabeyy xaa lo nayii ne xaa,
nu mxaal re xaa lak xaa nzha yéya
lo rey: “Nanzheklat nu gak xaa ne
rey cheen nu”.
15 Per gorna ngok xaa rey zee
mbare xaa nabeyy xaa xkyizhyo
xaa. Zee mrezh xaa re xmos xaa,
xaa mzaa xaa demi lo, nel nzhekla
xaa ne xomod mkano xaaya zhiin.

16 Xaa yanertlaka mzhin lo xaa
nzhé: “Xaa nabeyy, demi or kwaan
mzaa lu lo na nee, mle na gan stub
chii demi or”. 17 Lee xaa nabeyy
nzhé lo xaa: “Xmos na, wen doo
mkee lu zhiin nu nali doo mle luya.
Nali doo ngok lu lo chepse kwaan
mza na lo lu, nu lee nal za na chii
yezh nabeyy lu.” 18 Lee stub xmos
xaa mzhin lo xaa nu nzhé: “Xaa
nabeyy, kwaan demi or kwaan
mzaa lu lo na, mle na gan stub gaay
demi or”. 19 Nu nzhé xaa lo xaa:
“Nal nza na gaay yezh nabeyy lu”.
20 Lee stub mos mzhin nu nzhé:
“Xaa nabeyy, lee xdemi lu kwaan
mzaa lu lo na, leeya nee. Mlozhaw
naya lo tub panit. 21 Xaa nabeyy na,
ne na lee lu nak tub xaa nakap doo,
nu nzhaan lu pa nanakt xleyo lu nu
ntop lu yalgon pa nankeet lu goon.”
22 Lee rey nzhé lo xaa: “Leeka
kwaan xtizh lu kwaan ngunii lu lo
na, naab na kwent lo lu; lu nak tub
xaa mal. Nélа lu lee na nzhaan pa
nanakt xleyo na nu ntop na yal-
gon pa naket na goon. 23 ¿Chozhiin
nangoot lu xdemi na bank? Zee
gorna ngbare na, ngzaa lu xdemi
na kwaan mza na lo lu, nu ngzaa
lu xinna kwaan mleya gan lo na.”
24 Zee lee xaa nabeyy nzhé lo re xaa
nzhi lo xaa: “Bkiib gu demi or lo
xaa ne nu bzaa guya lo xaa nkano
chii demi or”. 25 Nu lee re xaa nzhé
lo xaa: “Xaa nabeyy, nkanola xaa
chii demi or”. 26 Per lee xaa nabeyy
mkeb nzhé: “Lee na nii lo gu: Nel
xaa nkanoya zaa xaa masraya lo
xaa, nu axta nzhobre zaa xaaya lo
xaa. Per lee xaa kwaan nankanota
axta chep kwaan nkano xaa yiib lo
xaa. 27 Teno gu re xaa nanzheklat
gak na rey lo, nu bit gu xaa lo na
nee.”

Jesús mzeeb leen yezh Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Gorna ngulo mzaa xaa kwent
ne, zee nzha xaa naz Jerusalén.
29 Gorna lee Jesús nzhazhin gax rop
yezh kwaan le Betfagé nu Betania,
gax yi le Olib, mxaal xaa chop xaa
mseed lo xaa. 30 Nu nzhé xaa lo rop
xaa:

—Gwa gu yezh kwaan nzhi gax
nee, nu baa yizhal tub burr ma
nkadoo lo gu, ma nik tub xaa zer
zob tich. Xek gu ma nu yaadno
gu ma nee. 31 Chelee nzho cho
nabdizh lo gu nu né xaa lo gu:
“¿Chozhiin kaxek gu burr ba?” yé gu
lo xaa: “Xaa Nabeyy nkin ma, nu
zeera bare nu yiidlaa nu ma”.

32 Lee rop xaa kwaan mxaal
Jesús nzha, nu nguzhal xaa burr
kwentaxa nzhé Jesús lo rop xaa.
33 Gorna lee xaa kaxek ma, lee
bixwann burr mnabdizh lo xaa:

—¿Chozhiin kaxek gu xburr na?

34 Lee rop xaa mkeb nzhé:

—Nel Xaa Nabeyy nkin ma.

35 Zee mbe xaa ma lo Jesús. Nu
mzhib xaa xab xaa tich ma, zee
mzob Jesús tich ma. 36 Nu gorna
nzhaded Jesús lee re myet mbek
xab leen naz. 37 Nu gorna nzhakato
xaa xan yi Olib, lee re myet kwaan
nzhake tich xaa mzelo mbill duble-
gan lo Dios nu mzaa re xaa dixkix
lo Dios kwent cheen rese kwaan
gro doo kwaan ngune xaa mle
Jesús. 38 Nu mbezh re xaa:

—¡Goll be lo xaa nze kwaan
yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy!
¡Wen kwi re xaa leen yiba nu gool
re be lo xaa nzob naz yiba!

39 Lee lak fariseo nzo lo re myet
nzhé lo Jesús:

—Maestr, bgalno re xaa nzeke
tich lu.

40 Per lee Jesús nzhé lo xaa:

—Lee na nii lo gu, chelee re xaa
ne saaw roo lee re ke wdizh.

41 Leezha mzhin Jesús gaxla
Jerusalén, mbinn xaa gorna mlu
yezh lo xaa. 42 Nu nzhé xaa:

—¡Oj chol ne re gu xaa Jerusalén,
nalzhe nzho mod kwi wen gu, per
lee nal mkaxlaan Dios re kwaane lo
re gu! 43 Mzhin gaxla re mbizh lee
re xaa nayii ne lu dil kwaan lu, nu
dub welt lo lu kwi re xaa. 44 Telisa

lux xaa lu kwaan re xinn lu, nu nik
stub ke nalaketra tich sa ke ke, nel
nangunet lu mbizh kwaan mbiid
Dios lo lu.

Jesús mtexonn re myet xaa nto lach roo yidoo
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Jesús mzeeb lach roo yidoo, nu
mloo xaa re xaa nzi nu re xaa nto
naz jwer. 46 Nu nzhé xaa lo re xaa:
—Nkeela lo Xkyech Dios nii: "Li
na nak yoo pa wdizhno rese xaa
Dios" [Is. 56:7; Jer. 7:11]; per gu
mleya kwenta tub pa nzho wann.
47 Yizata mbizh mseed Jesús re
myet leen lach roo yidoo. Nu lee
re fariseo nu re maestr xaa nlu
xtizh Dios, nu re xaa non nkwaan
re xaa mod gut xaa Jesús. 48 Per
nangazhaalt mod ngut re xaa Jesús,
nel zyen doo myet tubka nzeke tich
Jesús nu nzhon xaa re kwaan nseed
Jesús re xaa.

20

Cho mzaa yalnabeyy lo Jesús
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

1 Tub mbizh gorna lee Jesús
kaseed re myet lach roo yidoo, zee
ngwa re ngwleyy non lo xaa, nu
noka ngwa re maestr, nu noka
ngwa re xaa gol lo xaa. 2 Nu
mnabdizh xaa lo Jesús nu nzhé
xaa:
—¿Cho mzaa diizh le lu re
kwaane? nu ¿cho yalnabeyy nkano
lu le lu re kwaane?
3 Jesús nzhé lo re xaa:
—Noka na nabdizh tub kwaan
lo gu, keb gu kwaan nabdizh na.
4 ¿Cho xaa mxaal Juan, xaa mchub-
nis re myet? ¿Che Dios mxaal xaa o
re myet?
5 Nu lee re xaa mzelo nzhé lo re
wechxinn xaa:
—Chelee be yé be lo xaa: "Dios
mxaal xaa", zee né xaa lo be:
"¿Chozhiin nambint gu xtizh xaa?"
6 Per chelee be yé be lo xaa: "Re
myet mxaal xaa", zee gut re myet
be kwaan ke, nel nzak re myet
lee Juan nak tub xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa.
7 Zee nzhé re xaa:
—Nanet nu cho mxaal Juan.
8 Jesús nzhé lo re xaa:
—Nixa na naniit lo gu cho mzaa
diizh le na re kwaane.

Kwent cheen xaa nawent, kanachii yag ub
(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

9 Jesús mzaa stub kwent nabix lo
re myet nu nzhé xaa:
—Tub welt ngu tub xaabyi, xaa
mgaan yag ub tub lach. Nu mzaa
xaaya kompani lo stub xaa zee
nachii xaaya, zee nya xaa ngu xaa
tub yezh zit doo, nu zyen doo liin
nya xaa ngu xaa baa. 10 Nu gorna
mzhin mbizh top xaa yalgon, zee
mxaal xaa tub re xmos xaa, zee
yaxii xaa re kwaana yizo xaa nak
cheena. Per lee re xaa kanachi-
iya mzaa golp xaa ba, nu nik tub
kwaan namzaat xaa lo xaa gorna
mbare xaa. 11 Lee xaa nak cheena
mxaal stub xmos xaa, nu lee re xaa
kanachiiya, mzaa golp re xaa nu
ned doo mle xaa xaa ne, nu mxaal
xaa xaa nya xaa nu nik tub kwaan
namzaat xaa lo xaa. 12 Nu zeera
lee xaa nak cheena mbare mxaal
stub xaa ngok yon xaa. Lee re xaa
kanachiiya ngune lo xaa nu mse-
weey xaa xaa, nu mlebi xaa xaa tub
lad pa nanzhaant xaa. 13 Zee lee
xaa nak cheena nzhé: "¿Cho kwaan
le na? Nal xaal na mer xgaan na,
xaa nkedoola na, xaa nesi ech zon
re xaa xtizh xaa." 14 Gorna ne
re xaa kanachiiya lo xgann xaa,
zee nzhé re xaa: "Xaa ne nak xaa
kayaa rese kwaane gorna lee xuz
xaa yet. Gut re be xaa, zee gak lach
ne cheen re be." 15 Zee mloo re xaa
xaa lach pa nzeb yag ub nu mbit
re xaa xaa. Lee nal, ¿xomod nzak
gu? ¿cho kwaan le xaa nak cheen
lach yag ub nal? 16 Ya xaa nu gut
xaa re xaa kanachiiya, zee zaa xaa
lach ub lo stub naz xaa zee nachii
xaaya.

Gorna mbin re xaa kwaane, zee
nzhé re xaa:
—¡Nanet Dios gak kwaane!
17 Lee Jesús mwii lo re xaa nu
nzhé Jesús:
—¿Xomod nak kwaan nkee lo
Xkyech Dios?
Lee ke kwaan mlebi re xaa nza yoo
tub lad,
leeya gak tub ke mas kwaan chul
doo,
zob xaa naz skin yoo. [Sal. 118:22]
18 Xaa ral ke ne nii tira yech xaa; nu
chelee ke ne la yek tub xaa, yidese
leya xaa.
19 Re xaa fariseo nu re maestr
xaa nlu xtizh Dios, nzhekla re xaa
zen xaa Jesús, nel mzeen re xaa lee
kwent nabix kwaan ngunii Jesús
nlu nen xomod nle re xaa. Per
nzheb re xaa ne re myet, zee mlaa
re xaa Jesús nu nya re xaa.

Yalnabdizh che nkin kix xaa demi lo César
(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

20 Tubka nkwaan re xaa nayii
ne Jesús tub mod zen re xaa Jesús.
Kwaanzee mxaal re xaa myet, xaa
mle mod xaa wlipa nkenzha xtizh
Jesús nel xaa ne nzhekla keb Jesús
tub kwaan nawent, zee nzho mod
zaa xaa Jesús lo re xaa nak zhiin.
21 Re xaabyi ne nzhé lo Jesús:
—Maestr, nela nu lee re kwaan
nlu lu nak kwaan wli, lee lu nak
xaa nali lo re myet, nu nali nlu lu
xnaz Dios lo re myet. 22 ¿Che nzhaal
kix nu lo xaa kwaan ntop demi
kwaan nya naz Roma o nanzhaalt
kix nuya?
23 Per Jesús nela lee re xaa
kakade, zee nzhé Jesús lo xaa:
24 —Blu tub demi lo na. ¿Cho yek
nkee loya? ¿Nu cho le nkee loya?
Lee re xaa mkeb nzhé:
—Cheen César, xaa nabeyy
Roma.
25 Zee nzhé Jesús lo re xaa:
—Mbay. Zaa gu lo César kwaan
nak xcheen César, nu bzaa gu lo
Dios kwaan nak xcheen Dios.
26 Nik tub kwaan nawent nan-
guzhalt re xaa lo re kwaan mseed
Jesús. Nu gorna mbin xaa kwaan
nzhé Jesús, mdedyall doo xaa zee
zheta ngok re xaa.

Jesús mlu lee re xaa ngut roban
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 Lee re xaa saduceo nle xgab,
lee re myet xaa ngut, nanrobant.
Zee ngwa lak xaa lo Jesús, zee nab-
dizh xaa lo Jesús, nu nzhé xaa:
28 —Maestr, Ches mkee lo Xkyech
Dios nzhé: “Chelee tub xaabyi, xaa
mchelya ngut nu nik tub xinn xaa
namlaat xaa, zee lee wech xaa
nzhaal chelya kwaan xngwnaa xaa
ngut, zee kano xngwnaa xaa mad,
zee naluxt dii cheen wech xaa”.
29 Tub welt ngu tub xaa nkano xop
wech. Lee xaa yilotlaka mchelya,
ta ngut xaa. Nu nik tub xinn xaa
namlaat xaa. 30 Lee wech xaa, xaa
nzeke tich xaa, mchelya kwaan lee
me, nu noka xaa ne ngut nu nik
tub mad namlaat xaa. 31 Nu seeka
ngok xaa yon. Nu yizasa gaazh xaa
mchelya kwaan lee me nu nik tub
xaa namlaat mad. 32 Nu gwluzht-
laka noka ngwnaa ngut. 33 Chol
roban re xaa, ¿xana xaa gak xmbyi
me, nel yizasa gazh xaa mka me?
34 Jesús nzhé lo re xaa:
—Lee re myet xaa yizhyo ne
nchelya. 35 Per lee re xaa nzhaal
roban lo re xaa ngut, nu nya xaa
naz yiba, nu baa nachelyatra re
xaa. 36 Nu nyentra mod yet xaa
stub welt, nel mroban re xaa zee
gak xaa xinn Dios. Nu gak re
xaa kwenta re mandad cheen
Dios. 37 Nu axta Ches mlu lee
re myet roban, gorna mzaa xaa
kwent cheen yag kwaan kayek,
gorna ngunii Xaa Nabeyy lo xaa nu
nzhé xaa: “Lee na nak Dios cheen
Abraham, Dios cheen Chak, Dios
cheen Kob”. [Ex. 3:6] 38 ¡Nel Dios
nanakt Dios cheen re xaa ngut;
nel Dios nak xaa nabeyy lo re xaa
mban, nel lo Dios rese myet mban!

39 Nu lee tub maestr xaa nlu xtizh
Dios, nzhé lo Jesús:
—¡Maestr, wen né lu!
40 Nu gorna ngulo mded kwaane,
mzheb re xaa nabdizhra xaa lo
Jesús.

¿Cho lo dii nak Xaa Xaal Dios Nabeyy?
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 Jesús mnabdizh lo re myet nu
nzhé xaa:
—¿Xomod nak kwaan mbezh re
myet, lee Xaa Xaal Dios Nabeyy
yaad naz lo dii cheen David? 42 Nel
leeka David mkee lo yech cheen
Salm nzhé:
Dios, Xaa Nabeyy rese kwaan,
nzhé lo Xaa Nabeyy lo na:
"Zob lad li lo na,
43 axtaka chezhin na rese xaa nayii
ne lu,
zee kichxub xaa lo lu,
nu zee gak xaa mod tub kwaan
zhib lu nii lu tich". [Sal.
110:1]
44 'Leeka David nzhé: "Lee xaa
nak Xaa Nabeyy lo na". ¿Xo-
mod nzho mod yaad xaa dii cheen
David nu leeka David mlole xaa:
"Xaa Nabeyy lo na"?
45 Leezha kaseed xaa re myet zee
nzhé xaa lo re xaa mseed lo xaa:
46 —Kanap gu gu zee nakadet re
maestr xaa nlu xtizh Dios gu, nel
re xaa ne nyula doo gak ler chul
doo, zee wii re xaa respet lo xaa lo
xbi. Nu nkwaan re xaa tub pa non
doo zob xaa pa nkasa be nseed be
xtizh Dios, nu nkwaan xaa tub pa
mas non nzob xaa gorna nyu tub
yalni. 47 Nu nkiib xaa li re ngw-
naa byud. Nu nzhedizhno xaa Dios
xchee doo, zee wii re xaa respet lo
xaa. ¡Per Dios ted xaa mas gro doo
bid!

21

Tub byud mzaa gon, kwaan rese demi kwaan nzhap me
(Mr. 12:41-44)

1 Jesús mwii lo re rik, xaa kago
demi leen alkansi naz roo yidoo
cheen re xaa Israel. 2 Noka ngune
xaa lo tub byud, me prob doo. Me
ne mlo chop rel leen alkansi. 3 Zee
Jesús nzhé:
—Wlipa na nii na lo gu, lee ng-
wnaa prob ne mzaa mas grora
gon ke re stub naz xaa mzaaya.
4 Nel rese xaa mlo gro doo demi
leen alkansi, per nebse mlo xaa re
kwaan mlake lo xaa. Per lee ngw-
naa prob ne mlo rese demi kwaan
nkano me kwaan nak kwaan zi me
kwaan gaw me.

Lee yidoo lux
(Mt. 24:1-28; Mr. 13:1-23)

5 Lak myet kawdizh cheen yidoo
kwaan gro cheen re xaa Israel. Nu
mbezh xaa lee re ke cheen yidoo
ne chul doo nzhak nu zyen doo gon
ngwaya. Per lee Jesús nzhé:
6 —Kwaan kawii gu lo nal, zhin
tub mbizh rese ke kwaan chul doo
kwaan nyun lo gu, nalaketra tich
sa ke ke.
7 Zee mnabdizh re xaa lo Jesús:
—Maestr, ¿cho gor zelo re
kwaane gak? ¿Cho kwaan luu zee
mer gak re kwaane?
8 Jesús mkeb lo xaa nu nzhé xaa:
—List gok gu zee nik tub xaa
nakadet gu. Nel zyen doo xaa
yiid nu né xaa: "Na nak Crist,
Xaa Mxaal Dios Nabeyy". Noka né
xaa: "Mzhin gaxla mbizh gak re
kwaane". Nareket gu tich re xaa
sbaa nii. 9 Gorna gon gu lee dil
nzho rete pa, nazhebt gu. Rese
kwaane nzhaal gak yilotlaka; per
nalet re kwaane nak kwaan lux
yizhyo.
10 Noka nzhé Jesús lo re xaa:
—Lee re yezh dil kwaan stub
yezh nu lee pa nabeyy tub rey dil
kwaan pa nabeyy stub rey. 11 Nu
gun re xog naro doo lo yizhyo, nu
la win, nu la reta yalyizh reta pa.
Nu luu nseyn gro doo naz leen
yiba, kwaanzee cheb doo re myet.
12 Yilotlaka ded re kwaane, lee re
myet zen re gu nu ted xaa gu bid,
nu yilaa xaa gu pa nkasa be nseed

be xtizh Dios nu noka yilaa xaa gu
lo re xaa nak zhiin nu lo re rey
zee chep xaa gu lozhyib. Sbaa le
xaa gu nel nzaa gu kwent cheen
na. 13 Kwaane gak zee nzho mod
zaa gu kwent cheen na lo re myet.
14 Nu nalet gu xgab cho kwaan keb
gu gorzee lo re kwaan gaazh xaa
tich gu. 15 Nel na za yalnzhak lo gu
zee wen keb gu lo xaa gorzee; zee
lee re xaa nayii ne re gu nyent mod
saaw roo gu, nu nixa nyent mod
keb lo gu nik tub kwaan. 16 Leeka
xuz gu, leeka re wech gu, nu re xaa
li gu, nu re xaa nyenn gu, yilaa xaa
gu lo xaa nak zhiin, nu sbaa axta
nzho mod gut xaa lak gu. 17 Nu rese
myet zhaal xyan ne gu, nel nzaa
gu kwent cheen na. 18 Per nik tub
yich yek gu naluxt. 19 Per loka xaa
ye ded re kwaane, xaa ba le gan
yalnaban kwaan tira.

20 ’Gorna ne gu lee re soldad
dub welt nzhi yezh Jerusalén zee
ne gu leeya lux. 21 Re xaa nzho
yizhyo Judea nzhaal rexonn xaa
nya xaa naz yi, lee re xaa nzho
yezh nzhaal rexonn nya leeka naz
yi, nu lee re xaa nzhi naz wen
nanzhaaltra bare xaa yezh. 22 Bid
doo ted Dios re xaa mbizh zee, zee
gak rese kwaan kwentaxa nkeeya
lo Xkyech Dios. 23 Nagan gak re
kwaane lo re ngwnaa me nakxiin
mbizh zee. Nu nagan gaka lo re
ngwnaa me nkano madoo, nu na-
gan doo gaka lo re myet nzhi lo
yizhyo ne, nel lee yalnayii cheen
Dios la tich re myet yizhyo ne.
24 Lee lak myet yet kwaan spad, nu
zlak myet wee xaa lo yizhyo cheen
xaa. Nu nabeyy re xaa nanakt xaa
Israel yezh Jerusalén, axta gorna
yilo yixoob re mbizh kwaan nzhaal
nabeyy re xaa yizhyo Israel.

Xomod bare Jesús
(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 ’Nu luu nseyn gro doo naz
yiba lo mbizh, lo mbee, lo re mbal.
Nu lee re myet xaa nzho re yezh
yizhyo ne, tira guuzh lo yalnacheb
gorna ne xaa lee nistoo nakap doo
nkee brink. 26 Nu tira guuzh re
myet lo yalnacheb cheen re kwaan
gak lo yizhyo ne, nel lee re kwaan
nzho naz leen yiba xiz. 27 Gorzee
wii re gu, lee na Xaa Mzhin Ngok
Myet, nyal leen xkaw kwaan gro
doo yalnabeyy cheen na nu kwaan
xni chul cheen na. 28 Gorna ne gu
lee re kwaane zelo gak, zoli gu nu
blep gu yek gu naz yiba nel merla
zhin na za na yalnaban kwaan tira
lo gu.

29 Jesús mzaa tub kwent nabix ne
lo re myet, nu nzhé xaa:

—Wii gu lo yag ig nu wii gu lo
stub naz yag. 30 Gorna lee re ram
cheena merla koo lag, zee ne gu
lee mbee kwaan la neey mzhin
gaxla. 31 Leeka snee, gorna ne
gu lee re kwaane kayak, nela gu
lee yalnabeyy cheen Dios nzezhin
gaxla. 32 Wlipa na nii na lo gu, lee
re myet xaa nzhi nal nayeta xaa
gorna lee re kwaane zeeraka gak.
33 Lee yizhyo nu yiba lux per lee
xtizh na nadedt.

34 ’Bkanap gu gu napa lee re
kwaan yizhyo ne kale gan lo gu,
zee tubka nalet gu xgab cho kwaan
gaw gu nu cho kwaan go gu zee
listlaka zo gu mbizh kwaan bare
na, 35 nel zhin mbizh nakap ne lo
rese myet dubse yizhyo. 36 Tubka
bkanap gu gu, nu tubka wdizhno
gu Dios zee nzho mod le gu gan lo
re kwaan nakap doo kwaan ded,
nu zee nzho mod zo gu lo na, Xaa
Mzhin Ngok Myet.

37 Rese mbizh nseed Jesús rese
myet lach roo yidoo, per rese yaal
ngwa xaa yi kwaan le Olib, nu mlaz
xaa baa. 38 Garziil doo rese myet
nya lach roo yidoo zee gon xaa
kwaan yé Jesús.

22

Myaan xaa xomod gaazh xaa kwaan tich Jesús
(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

1 Mzhin gaxla mbizh la yalni kwaan le Paskwa, zee selazh re xaa Israel xomod mloo Dios re xey xaa Egipto, nu lee lo yalni ne nzhaw xaa pan kwaan nanyut lebadur leen. 2 Nu lee re ngwleyy non, nu lee re maestr xaa nlu xtizh Dios, kakwaan xaa mod zen xaa Jesús xlaan, zee gut xaa xaa, per mzheb xaa ne xaa re myet.

3 Zee lee Maxuu mzeeb lextoo Judas, xaa le Iscariote, tub xaa lo re chiibchop xaa mseed lo Jesús. 4 Judas ngwa mdizhno re ngwleyy non nu re polisi, xaa nkanap yidoo, zee ne xomod zaa Judas Jesús lo re xaa ba. 5 Nyakdoola re xaa nu nzhé xaa:

—Nal kix nu ka lu.

6 Zee lee Judas myaan kwaan re xaa zee zaa xaa Jesús lo re xaa, nu mkwaan xaa le xaaya leezha nyent zyen myet.

Xchee gwluzhtlaka kwaan ndaw Jesús
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

7 Mzhinla mbizh cheen yalni kwaan le Paskwa, mbizh kwaan nzhaw xaa pan kwaan nanyut lebadur, leeka mbizh kwaan nteed xaa mbakxiil lo Dios. 8 Jesús mxaal Pér nu Juan nu nzhé xaa lo rop xaa:

—Gwa gu nu bdexkwaa xchee kwaan le Paskwa gaw be.

9 Per lee rop xaa nzhé lo xaa:

—¿Pa nzhekla lu yadexkwaa nuya?

10 Jesús mkeb nzhé:

—Gwa gu yezh, nu baa yizhal gu tub xaabyi, xaa nyano tub re nis. Breke gu tich xaa axta roo yoo pa zeeb xaa. 11 Yé gu lo xaa nak li yoo: “Lee Maestr né: ‘Nzhekla na gaw na kwaan re xaa kaseed lo na xchee Paskwa. ¿Pa nzob yoo gaw nu leen?’ ” 12 Nu zee luu xaa tub yoo ndok lo gu kwaan nak stub pis leen yoo ndok, pa nzho rese kwaan. Baa dexkwaa gu kwaan gaw re be.

13 Nu mroo rop xaa mseed lo Jesús. Nu mzhin xaa yezh. Nu nguzhal xaa re kwaan kwentaxa nzhé Jesús lo xaa, nu mdexkwaa xaa kwaan gaw xaa.

14 Gorna mzhin gor, mzelo Jesús ndaw kwaan re chiibchop xaa mkayaa yalnabeyy lo xaa. 15 Jesús nzhé lo re xaa:

—Nzhekla doo na gaw na xchee Paskwa kwaan re gu, gorna zer ted xaa na bid. 16 Wlipa na nii na lo gu, nabaretra na gaw na xchee ne xcha, axta yilo gak re kwaan nii xchee ne, zeera gaw naya pa nabeyy Dios.

17 Zee lee Jesús mzen bas nu mzaa xaa dixkix lo Dios nu nzhé xaa:

—Bzen guya nu bted guya lo rese wechxinn gu. 18 Wlipa kwaan nii na lo gu, nalsi nagotra na xis ub nee, sinka go na axta mbizh kwaana go naya xis ub pa nabeyy Dios.

19 Zee lee Jesús mzen pan nu mzaa xaa dixkix lo Dios nu mlerol xaaya. Zee mzaa xaaya lo re xaa nu nzhé xaa:

—Kwaane nak xbaal na, kwaan za na zee le gu gan yalnaban kwaan tira. Ble gu kwaane zee selazh gu na.

20 Leeka sbaa mzen Jesús bas, gorna ngulo ndaw xaa pan, nu nzhé xaa:

—Lee xis ub kwaan nzho leen bas ne nak ren cheen wdizh kub kwaan xo na kwent cheen re gu. 21 Wii gu, lee xaa zaa na lo re xaa nayii ne na, tubka kayaw kwaan be. 22 Wlipa na nii na lo gu, lee na Xaa Mzhin Ngok Myet, zaa xaa na lo re xaa nayii ne na, nel sbaa nak mod mle Dios xgab. ¡Per tira nawent ded xaa zaa na lo re xaa!

23 Zee rese xaa mnabdizh lo
wechxinn xaa, ne xana xaa le
kwaane.

Cho xaa nak xaa non

24 Zee lee re xaa mseed lo Jesús
mzelo nkediizha nen xana xaa nak
xaa mas xaa nonra. 25 Jesús nzhé lo
re xaa:
—Ne wen gu, lee re xaa nabeyy
yizhyo ne, nabeyy doo xaa lo re xaa
nzhi lo xaa, nu seeka re xaa non
nabeyy doo xaa re xaa xaa, nu nii
re xaa lo xaa: "Xaa nle yudar be".
26 Per lo re gu nanakta snee. Blaa
gu lee xaa mas non lo re gu gak
mod xaa yeen. Nu blaa gu lee xaa
nabeyy gu gak xmos gu. 27 ¿Cho
kwaan nzak gu? ¿Cho xaa nonra,
xaa kayaw o xaa kago kwaan leen
yann? Lee xaa kayaw nonra lo xaa
nkee zhiin kago kwaan leen yann.
Per lee na nak tub xaa nkee xchiin
gu.
28 'Re gu nzo kwaan na leezha
ndeed na bid. 29 Na za yalnabeyy lo
gu, modxa mzaa xuz na yalnabeyy
lo na, 30 zee nzho mod gaw gu nu go
gu pa nabeey na, zee zob gu nabeyy
gu lo chiibchop dii cheen re be.

*Jesús nzhé lo Pér: "Lu yé nan-
labeyyt lu na"*

*(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn.
13:36-38)*

31 Zee lee Xaa Nabeyy nzhé lo Pér:
—Pér, bkenzha kwaane. Lee
Maxuu ngunaab zee nabeyy xaa
gu, zee koo xaa gu, kwentaxa ngoo
xaa nzhobxtil lo paj. 32 Pér ngu-
naab na lo Dios kwent cheen lu zee
nalaat lu xomod ngwii lu lo na. Zee
gorna bare lu lo na, nzhaal le lu
yudar re wech lu zee noka re xaa
nye zo lo Dios.
33 Pér nzhé lo Jesús:
—¡Xaa Nabeyy! List nzo na nya
na yoo na kwaan lu lozhyib, nu
noka list nzo na yet na kwaan lu.
34 Jesús mkeb lo xaa nu nzhé:
—Pér, lee na nii lo lu, zeeraka
kozhe gaay lee lu yé chon welt nan-
labeyyt lu na.
35 Jesús nzhé lo re xaa mseed lo
xaa:
—Leezha mxaal na gu ngunii na
lo gu zee naweet gu demi, nixa yex
kwaan yo re xcheen gu leen, nixa
yelyed. ¿Che nzho tub welt ngu
jwalt tub kwaan lo gu?
Lee re xaa mkeb nzhé:
—Nik tub welta.
36 Zee nzhé xaa lo re xaa:
—Per lee nal xa naka; nzhaal
wee gu demi nu yex kwaan yo
re xcheen gu leen. Nu loka cho
nankanot espad, nzhaal to xaa
xkamis xaa zee zii xaa tuba. 37 Na
nii lo gu, kwaan nzaa Xkyech Dios
kwent cheen na nzhaal gaka, paro
nzhé: "Lee re myet nzak lee xaa
nak tub xaa nakap doo". [Is. 53:12]
Zee gak rese kwaan nzaa Xkyech
Dios kwent cheen na.
38 Zee lee re xaa mseed lo xaa
nzhé:
—Xaa Nabeyy, nee nkano nu
chop espad.
Jesús nzhé:
—Wena.

*Jesús mdizhno Dios leen yilo le
Getsemaní*

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Zee mroo Jesús leen yoo, zee
ngwa xaa yi kwaan le Olib, kwen-
taxa nleka xaa yilo, noka re xaa
mseed lo xaa ngwa kwaan lee xaa.
40 Gorna mzhin xaa baa, zee nzhé
xaa lo re xaa:
—Bdizhno gu Dios zee nakiilt
Maxuu gu.
41 Zee mlaa Jesús re xaa, kan tub
lal paro ngol xaa tub ke kwaan
yaa xaa. Baa mkichxub xaa nu
mdizhno xaa Dios. 42 Snee nzhé
xaa:
—¡Ay, Xuz na! Che leeya nzho
moda, nalaat lu deed na kwaan
nakladiizh deed na, per nagakta
kwentaxa nzhekla na, sinka kwen-
taxa nzhekla lu.
43 Zee tub mandad cheen Dios
myaad naz leen yiba mzaa jwers
lo xaa. 44 Nu nales doo nzhak leen
lextoo xaa, nu xche doo mdizhno
xaa Dios. Nu kwenta ren nzhak nis
neey ngob garlo xaa.

45 Gorna ngulo mdizhno xaa
Dios, zee nguxso xaa, nu mbare
xaa paro mlaa re xaa mseed lo xaa.
Nu mzhin xaa lo re xaa, lee re xaa
naxna, nel nales doo nzhak lextoo
re xaa.
46 Zee nzhé Jesús lo re xaa:
—¿Chozhiin naxna gu? Guxche
gu nu bdizhno gu Dios, zee nakiilt
Maxuu gu.

Mzen re xaa Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Lee Jesús seetaka kanii lo re
xaa mseed lo xaa, zee lee Judas, xaa
ngok tub xaa lo re chiibchop xaa
mseed lo Jesús, nze delant lo zyen
doo myet. Nu mbii gax lo Jesús,
ndaw xaa bit tagarlo xaa. 48 Per lee
Jesús nzhé lo xaa:
—Judas, ¿che kwaan tub bit luu
lu na, xaa nak Xaa Mzhin Ngok
Myet lo re xaa nak zhiin?
49 Gorna ngune re xaa nzo
kwaan Jesús lee kwaane kayak, zee
ngunabdizh xaa lo Jesús nu nzhé
xaa:
—Xaa Nabeyy, ¿che zdil nu
kwaan spad cheen nu?
50 Per tub xaa nzo kwaan Jesús,
mloo spad nu mchoog lad li nzha
xmos ngwleyy non doo.
51 Jesús nzhé lo xaa mchoog nzha
xmos ngwleyy:
—¡Laa!
Nu gorzee mzen xaa nzha xaa
zee mkened xaaya stuba. 52 Jesús
nzhé lo re ngwleyy non nu lo re
maestr, nu lo re xaa gol, xaa kwaan
nzewee xaa:
—¿Chozhiin nze gu kwaan spad
nu kwaan yag zen gu na kwenta
tub wann? 53 Zyen doo mbizh mzo
na lo re gu lo lach roo yidoo nu
namzent gu na. Per nal nze gu lo
yalnabeyy cheen yalnakaw zen gu
na, nel gor nal nak gor cheen gu.

Mbe xaa Jesús lo ngwleyy non doo
(Mt. 26:57-58, 67-75; Mr. 14:53-54, 65-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 Zee mbe xaa Jesús garli ng-
wleyy non doo, nu lee Pér zit zit
nzhake tich re xaa. 55 Nu xsaww
jwer roo yoo, mze re xaa tub bal,
nu mzob re xaa dub welt lo bal zee
zhe xaa. Nu noka Pér mzob kazhe
lo bal. 56 Tub ngwnaa mad, me nak
mos lo ngwleyy non doo, ngune lee
Pér nzob kazhe lo bal, zee wen wen
mwii me lo Pér lo xni cheen bal,
zeera nzhé me:
—Noka me nee mkanze kwaan
Jesús.
57 Pér mkade nu nzhé:
—Ngwnaa, nanlabeyyt na xaa
ba.
58 Gwluzh xep lee stub xaa ngune
lo Pér nu zee nzhé xaa:
—Noka lu nak tub re xaa nreke
tich Jesús.
Pér nzhé:
—¡Aa, nanot na!
59 Kan stub gor gwluzh, zee stub
xaa nzhé:
—Wlipa na, noka xaabyi ne mzo
kwaan Jesús nel nak xaa tub xaa
yizhyo Galilea.
60 Per lee Pér mkeb nzhé:
—¡Nanet na cho kwaan né lu lo
na!
Nu leeka gorzee, lee Pér seetaka
kawdizh lee gaay mbazhe. 61 Nu
gorzee lee Xaa Nabeyy mwii lo Pér,
zee lee Pér mzelazh kwaan nzhé
Xaa Nabeyy lo Pér: “Zeeraka kozhe
gaay, chon welt lee lu yé nan-
labeyyt lu na”. 62 Gorzee mroo Pér
nu nales doo ngok lextoo xaa nu
mbinn doo xaa.
63 Nu lee re xaa nkanap Jesús,
nxizhno xaa Jesús, nu nzaa golp re
xaa Jesús. 64 Msaaw xaa garlo Jesús
kwaan tub lee ler nu mbezh re xaa
lo Jesús:
—¡Né, cho mkeeya yek lu!
65 Mxizhno xaa Jesús nu zyen
doo kwaan nawent nzhé xaa lo
Jesús.

Ngunaab ngwleyy non doo kwent lo Jesús
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Nu gorna ngulo nguni yizhyo,
lee re xaa nabeyy lo re xaa Is-
rael, xaa nak re ngwleyy non nu re
maestr xaa nlu xtizh Dios mkasa,
zee lee re xaa yiidno Jesús pa nzhi
re xaa. Nu nzhé re xaa lo xaa:
67 —Né lo nu, ¿che lu Crist, Xaa
Mxaal Dios Nabeyy?
Jesús mkeb nzhé:
—Chelee na za na kwent lo gu,
nalet gu krer xtizh na. 68 Nu chelee
na nabdizh na tub kwaan lo gu
nakebt gu nik tub kwaan lo na.
69 Neta nalzhe naz delant lee na
zoob lad li lo Dios xaa ngezh doo,
nel lee na nak Xaa Mzhin Ngok
Myet.
70 Rese xaa nzhé lo xaa:
—¿Che nak lu Xgann Dios?
Jesús nzhé:
—Leeka re gu nguné, lee na nak
xaa.
71 Zee nzhé re xaa:
—Nankintra wdizhno be stub
xaa, zaa kwent cheen xaa ne.
Mbinla be mer lee xaa nguné
kwaane.

23

Mbe xaa Jesús lo Pilat
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Zee ngu re xaa junt zee mbe
Jesús lo Pilat.
2 Zee mzelo xaa mgaazh xaa
zyen doo kwaan nawent tich Jesús
kwenta kwaane:
—Nguga xaabyi ne lo re nu,
lee xaa nzheno re sawlazh nu
naz nawent, nu nguné xaa lo re
sawlazh nu: “Nanzhaalt kix be
cheen leyo lo César xaa nabeyy
yezh Roma”, nu noka né xaa:
“Lee na nak Crist, Xaa Mxaal Dios
Nabeyy”.
3 Zee lee Pilat mnabdizh lo Jesús
nu nzhé xaa:
—¿Che lu nak Rey cheen re xaa
Israel?
Jesús nzhé:
—Sbaa naka, kwentaxa nguné
luya.
4 Zee lee Pilat nzhé lo re ngwleyy
non nu lo re xaa nzhi baa:
—Nzak na nik tub jwalt namlet
xaa ne.
5 Zee mbare re xaa nzhé:
—Wii, axta yizhyo Galilea mzelo
xaa mzaa xaa kwent zee lee re
myet zelo yasya lo re xaa Roma.
Nu noka mzhin xaa re yezh cheen
Judea nee nu sbaaka kale xaa.

Mxaal xaa Jesús lo Herod

6 Gorna mbin Pilat kwaane, zee
mnabdizh xaa:
—¿Che xaa yizhyo Galilea nak
xaa ne?
7 Gorna ngune Pilat lee Jesús
nak xaa yizhyo pa nabeyy Herod,
zee mxaal xaa Jesús lo Herod.
Mbizh ba Herod nzo Jerusalén.
8 Nyakdoola Herod ngune lo Jesús,
nel nzha doo mbizh nzhekla xaa
ne xaa lo Jesús, nel zyen doo welt
mbin Herod kwent cheen Jesús, nu
nzhekla xaa ne xaa le Jesús tub
kwaan gro doo. 9 Zee mnabdizh
Herod zyen doo kwaan lo Jesús, per
lee Jesús nik tub kwaan namkebt lo
Herod. 10 Per lee re ngwleyy non,
nu re maestr xaa nlu xtizh Dios
nzhi baa nu zyen doo re kwaan
mgaazh re xaa tich Jesús. 11 Zee lee
Herod nu re soldad cheen Herod
mzaaya yenn Jesús nu mxizhno re
xaa Jesús. Nu mlo re xaa tub ler
chul doo yenn Jesús zee mbe re
xaa Jesús lo Pilat stub welt. 12 Nu
mer mbizh ba lee Pilat rop Herod
mbare myenn stub welt, nel yilo
mdil doo rop xaa.

Pilat mzaa Jesús yet
(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

13 Pilat mrezh re ngwleyy non nu
re xaa nabeyy yezh, zee ya re xaa lo
Pilat.
14 Zee nzhé Pilat lo re xaa:
—Mbidlaa re gu xaabyi ne lo na,
mgaazh gu kwaan tich xaa, lee xaa
nle zee yasya re myet ne re xaa
Roma. Delant lo re gu mnabdizh na
re kwaane lo xaa, nzak na nik tub
jwalt kwaan mgaazh gu tich xaa

namlet xaa. 15 Noka Herod nzak
nik tub kwaan namlet xaa, zee mx-
aal xaa xaa lo na stuba. Nik tub
kwaan namlet xaa zee nanzhaalt
yet xaa. 16 Nal za naya yenn xaa zee
sela na xaa.

17 Nu rese liin leezha nla yalni
ne, Pilat nsela tub xaa nzho
lozhyib. 18 Per rese myet dublegan
mbazhe, nu nzhé:

—Nanzheklat nu sela lu xaabyi
ba, Barrabás nzhekla nu sela lu.

19 Barrabás nak tub xaa mbit
myet nu leeka lee xaa nak
xaa mchaldil xaa nabeyy yezh,
kwaanzee mlo xaa Barrabás
lozhyib.

20 Pilat nzhekla sela Jesús, zee
mbare xaa ngunii xaa lo re myet
stub welt.

21 Per lee re myet mbare nzhé:

—¡Kee xaa lo krus! ¡Kee xaa lo
krus!

22 Myon welt mbare Pilat nzhé lo
re xaa:

—¿Chozhiin? ¿Cho kwaan nawent
mle xaa ne? Nanguzhalt na nik tub
kwaan nawent kwaan mle xaa zee
gut na xaa, nebse teed na xaa bid
zee sela na xaa zee nya xaa.

23 Per lee re xaa seetaka nye doo
mbazhe, nu mbezh re xaa nzhaal
kee xaa lo krus. Tant nkee doo
re xaa bi, zee mle xaa gan le Pilat
kwaan nzhekla re xaa. 24 Zee lee Pi-
lat mnabeyy zee gaka mod nzhekla
re xaa. 25 Zee msela Pilat Barrabás
xaa mbit myet nu xaa mchaldil xaa
nabeyy yezh. Nu mzaa xaa Jesús
zee gaka mod nzhekla re myet.

Mkee xaa Jesús lo krus
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Zee mbe re xaa Jesús, nu
lee tub xaabyi le Simón xaa yezh
Cirene nyaad ngwa wen, zee
mnabeyy soldad xaa zee wee xaa
krus cheen Jesús naz tras tich Jesús.
27 Zyen doo myet mreke tich Jesús.
Nu zyen doo ngwnaa, me nzhonn,
nzhake tich xaa, nel nales doo
nzhak lextoo me ne me xaa. 28 Zee
lee Jesús mzere yenn naz tras mwii
lo re me, nu nzhé xaa:

—Xchap na, me Jerusalén,
nanzhonnt gu kwent cheen na, lee
gu nzhonn kwent cheen re gu nu
kwent cheen re xinn gu. 29 ¡Bkenzha
gu! Zhin tub mbizh gorna yé gu:
“Nyakdoola re me nit, nu noka
nyakdoola re me nik tub welt zer
zaa nizh go mad”. 30 Zee zelo re
me yé me lo re yi: “Bla tich re nu”.
Nu noka yé re me lo re yi: “Sebyo
nu”. 31 Chelee snee le xaa lo tub
yag naye, nakapra le xaa lo tub yag
mbizhla.

32 Nu noka mbe xaa chop xaa
nakap zee gut xaa xaa tubka
kwaan Jesús.

33 Gorna mzhin re xaa pa nii xaa
“Zhit Yek Xaa”, zee lee re soldad
mkee Jesús lo krus, nu noka mkee
xaa rop xaa nakap lo krus; tub xaa
mkee xaa lad li lo Jesús nu stub xaa
mkee xaa lad rebes lo Jesús. 34 Zee
lee Jesús nzhé:

—Xuz na, chee jwalt kwaan kale
re xaa ne, nel nanet xaa cho kwaan
kale xaa.

Nu mloo re xaa swert nen cho
xaa le gan xab xaa, zee nen cho
kwaan yizo kad tub xaa. 35 Nu dub
welt lo xaa nzhi re myet ngwii. Nu
lo re xaa baa nzhi re xaa non, nu
nxizhno re xaa Jesús nu mbezh re
xaa:

—Nanlaat lu yet stub xaa, per
chozhiin nyent mod sela lu leeka lu
lo krus. Né lu lee lu nak Crist, Xaa
Mxaal Dios Nabeyy lo re nu.

36 Nu noka re soldad mxizhno
Jesús. Nu nzhazaa xaa xis ub
kwaan nala go Jesús. 37 Zee nzhé re
soldad lo xaa:

—Chol lu nak Rey cheen re xaa
Israel, bla lo krus.

38 Lee letr kwaana mkee xaa yek
xkrus xaa nzhé: “REY CHEEN RE
XAA ISRAEL”. 39 Zee lee tub xaa
nakap nkee xkwes Jesús lo krus,
ngunii re wdizh nawent lo Jesús,
nu nzhé xaa:

—Chol nak lu Xaa Mxaal Dios
Nabeyy, bla lu leeka lu lo krus, nu
bla nu lo krus.
40 Per lee stub xaa mkee lo krus,
xaa mle kwaan nakap, mgalno xaa
wechxinn xaa, xaa nzhé kwaan
nawent lo Jesús, nu nzhé xaa lo
wechxinn xaa:
—¿Chozhiin nanzhebt lu ne lu
Dios? Yon be lal kaded bid. 41 Nu
nzhaal ded rop be bid nel mle be re
kwaan nawent, per lee xaa ne nik
tub kwaan nawent namlet.
42 Zee nzhé xaa lo Jesús:
—Xaa Nabeyy, bselazh na gorna
zhin lu pa nabeyy lu.
43 Jesús nzhé lo xaa:
—Wlipa na nii na lo lu, leeka
nalzhe zo lu kwaan na lo Lach Chul
cheen na.

Ngut Jesús
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Kan rolta mbizh dubse yizhyo
mla yalnakaw axta las tres mzhel
yizhyo. 45 Nu lee mbizh namzaatra
xni. Nu lee ler kwaan nyaaw roo Pa
Nambey Doo leen yidoo ngok chop
lee. 46 Zee lee Jesús mrazhe nzhé:
—Xuz na, lo lu za na yalnaban
cheen na.
Gorna ngulo ngunii xaa kwaane
ta ngut xaa. 47 Nu gorna lee xaa
nabeyy lo tub gayoo soldad ngune
xomod ngut Jesús, mbill xaa lo
Dios, nu nzhé xaa:
—Wlipa lee xaa ne nak tub xaa
nali doo.
48 Nu rese myet xaa nzhingwii
nen xomod ngut Jesús, nales doo
nzhak lextoo re xaa nu mgazya xaa
lazh xaa nu nya xaa. 49 Zee re
xmig Jesús nu re ngwnaa Galilea,
me mreke tich Jesús, nzhingwii zit,
ne xomod mle xaa Jesús.

Mkaach xaa Jesús
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50-51 Noka nzo tub xaabyi le Che.
Lee xaa nak tub xaa yezh Ari-
matea, tub yezh cheen re xaa Is-
rael. Nak xaa tub xaa nali doo
lo Dios, nu nkambaz xaa mbizh
kwaan nabeyy Dios. Nak xaa tub
xaa lo re xaa nabeyy lo xaa Israel,
per nangulat xaa kwaan mle re xaa
ba. 52 Che ngwa lo Pilat nu ngu-
naab xaa kwerp cheen Jesús. 53 Zee
mla xaa xkwerp Jesús lo krus, nu
mchaal xaa xkwerp Jesús tub lee
ler wen doo nu mlo xaa xaa leen
tub baa kwaan mdeen xaa cho ke.
Nu nik tub xaa zer yo leen baa ba.
54 Nu zhe zee nak mbizh kwaan
ndexkwaa xaa re kwaan gaw xaa
zhe sab, zhe kwaan nzholl re xaa
Israel lo Dios, nu merla zelo zhe
sab.
55 Lee re ngwnaa me Galilea, me
mreke tich Jesús, ngwa roo baa. Nu
ngune me xomod mzhiib xaa xkw-
erp Jesús leen baa. 56 Zee mbare
re me Jerusalén, nu mzi me perfum
kwaan chul doo nzebech.
Nu mle re me deskans zhe sab,
modxa nabeyy ley le me.

24

Jesús mroban
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Zhe dming garziil gorna pensa
ngulo mlen mbizh, re ngwnaa ne
ngwa roo baa pa mlo xaa xkwerp
Jesús, nu mbe me re perfum kwaan
chul doo nzebech. 2 Gorna mzhin
me lee ke ndok kwaan msaaw xaa
roo baa nanzobtra pa mzob xaaya.
3 Zee mzeeb re me leen baa per
nanguzhalt xkwerp Jesús lo re me.
4 Zee mnabdizh re me lo wechxinn
me nu nzhé me:
—¿Xomod ngok kwaane?
Zee mlu chop xaabyi, xaa nak ler
rus kwaan nla xni doo lo re me.
5 Mzheb doo re me ta mwii re me
naz lo yo. Zee lee rop xaabyi zee
nzhé lo re me:
—¿Chozhiin kakwaan gu xaa
mban lo re xaa ngut? 6 Wii gu
nyent xaa nee; lee xaa mrobanla.
¿Che nanzetla gu kwaan né xaa
lo gu leezha nzoka xaa yizhyo
Galilea? 7 Leezha né xaa lo gu:
“Lee na nak Xaa Mzhin Ngok Myet,

nu zaa xaa na lo re myet xaa nzeb
jwalt, zee kee re xaa na lo krus per
lee mbizh yon lee na roban stub
welt”.
8 Zeera mzelazh re me kwaan
nzhé Jesús leezha mbanaka xaa.
9 Gorna mbare re me ngwa me
roo baa, zee mzaa me kwent
cheen re kwaane lo chiibtub xaa
mseed lo Jesús nu lo re stub naz
myet. 10 Snee le re me: Mari
me yezh Magdala, Juan, nu Mari
xnaa Chag. Nu noka stub naz re
ngwnaa me nzhi baa mzaa kwent
cheen kwaane lo re xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesús.
11 Lee re xaa nzhé lo re wechxinn
xaa:
—¡Nzhak naxen re ngwnaa ne!
Nu nanlet re xaa krer kwaan
nzhé re me.
12 Nu gorzee nguxso Pér nu
mrexonn xaa ngwa xaa roo baa.
Nu gorna mzhin xaa mkichyek xaa
mwii xaa leen baa per nebse ler
kwaan mchaal xaa Jesús myun lo
xaa. Zeesi mdedyall xaa nya xaa,
gorna ngulo ngune xaa kwaane.

Jesús mlu lo chop xaa nzheze naz
(Mr. 16:12-13)

13 Leeka mbizh ba mroo chop
xaa mseed lo Jesús naz Jerusalén
nu nzha xaa yezh kwaan le Emaús,
kwaan nzhi kan chiibtub kilómetro.
14 Nzhaze rop xaa nu nzhayadizh
rop xaa re kwaan ngok. 15 Nu
gorna nzhayadizh rop xaa nu leeka
gorzee lee Jesús nzhaze kwaan rop
xaa, 16 per nzho tub kwaan mleya
zee namzeent rop xaa cho xaa nak
xaa. 17 Zee lee Jesús nzhé lo rop xaa
ba:
—¿Cho xaa kazet gu?
Zee lee rop xaa mlaz chep nu
nales doo nzhak lextoo rop xaa.
18 Tub xaa le Cleofas nzhé lo xaa:
—¿Che naleet naz Jerusalén mroo
lu? ¿Che zer gon lu re kwaan ngok
re mbizh ne?
19 Lee xaa mnabdizh lo rop xaa:
—¿Cho kwaan ngok?
Lee rop xaa mkeb nzhé:
—Kawdizhno nu kwent cheen
Jesús xaa yezh Nazaret. Lee xaa
ne ngok tub xaa non doo nu mzaa
xaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee
xaa. Dios mxaal xaa zee mle xaa
re kwaan gro doo nu mdiizh xaa
duzna kwaan yalnabeyy zee md-
edyall doo re myet mwii lo xaa.
20 Nu lee re ngwleyy non nu re xaa
gol mzaa xaa lo re xaa mbit xaa,
zee mkee re xaa xaa lo krus. 21 Nu
mle nu xgab lee xaa zelo nabeyy
re sawlazh be, nu texonn xaa re
xaa Roma, per lee nal nzhala chon
mbizh ngut xaa. 22 ¡Per nal garziil
lak ngwnaa mle zee mdedyall doo
nu, nel ngwa me roo baa cheen
Jesús, 23 per nanguzhalt xkwerp
Jesús lo re me! Nu gorna mbare re
me lo re nu, ngune me lo re nu, lee
me ngune lo chop mandad cheen
Dios, xaa nzhé lo re me lee Jesús
mbanla. 24 Zee lee zlak xaa nzo lo
nu ngwa roo baa, zee ngune xaa
leeka kwaan ngune re ngwnaa, per
nanguzhalt xaa xkwerp Jesús.
25 Zee lee Jesús nzhé lo rop xaa:
—¡Xaa ned! ¿Chozhiin tant nen
doo nle gu krer kwaan mkee re xaa
kwaan mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa yilo? 26 Nkin ded
Crist bid, Xaa Xaal Dios Nabeyy, nu
zeera bare xaa nya xaa pa nzho xni
gro doo cheen xaa.
27 Zee lee Jesús mzaa kwent xo-
mod mbarlo re kwaan nkee lo
Xkyech Dios cheen lee xaa, re
kwaan mzaa Ches kwent nu re
kwaan nzhé re xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.
28 Nu gorna mzhin rop xaa yezh
pa nzha xaa, zee lee Jesús mle mod
tub xaa ya mas zit, 29 zee lee rop
xaa nzhé lo xaa:
—Blaz lo rop nu, nel mzhela
yizhyo.
Zee mlaz Jesús lo rop xaa.
30 Gorna mzelo re xaa gaw, zee
mzen Jesús cha pan nu mzaa xaa
dixkix lo Dios nu mlerol xaaya, nu
mzaa xaaya lo rop xaa. 31 Zeera
mxal lo rop xaa, nu mlabeyy xaa

Jesús. Zee ta namlutra Jesús lo xaa.
32 Nu zee nzhé xaa lo wechxinn xaa:
—¡Nyak doo lextoo be gorna nyaad wdizh be naz, gorna mzaa xaa kwent kwaan nkee lo Xkyech Dios lo be!
33 Nu leeka gorzee mzoli rop xaa nu zoza mbare rop xaa naz Jerusalén. Nu gorna mzhin rop xaa zee nzhé xaaya lo chiibtub xaa Jesús, nu lo stub naz re xaa nzo lo re xaa. 34 Nu nzhé re xaa lo rop xaa:
—Telisa mban Xaa Nabeyy, ngunela Pér lo xaa.
35 Zee mzaa rop xaa re kwent ne xomod ngune xaa lo Jesús gorna nzhaze xaa naz, nu xomod mlabeyy xaa Jesús gorna mlerol Jesús pan.

Wdizh kwaan mlaa Jesús le re xaa mseed lo xaa
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Gorna lee re xaa seetaka kawdizh re kwaane, lee Jesús ta mreke xsaww lo re xaa nu nzhé:
—Wen kwi re gu.
37 Per lee re xaa mzheb doo, nu mle re xaa xgab nu nzhé xaa:
—Tub bes mzhin lo be.
38 Jesús nzhé lo re xaa:
—¿Chozhiin tant nzheb re gu? ¿Chozhiin seetaka ned doo lextoo gu? 39 Wii gu yaa na nu wii gu nii na. ¡Leeka naya! Gal gu cho na zee ne gu mer naya. Tub bes nankanot baal nixa zhit, kwentaxa nkano naya, modxa nlu na lo gu.
40 Gorna ngulo nzhé Jesús kwaane, zee mlu xaa yaa xaa nu nii xaa lo re xaa. 41 Nu nixa sbaa mlu Jesús yaa xaa nu nii xaa lo re xaa, per seesa nanlet xaa krera. Nagan doo le re xaa krera, nu noka nyakdoola re xaa. Zeera nzhé Jesús lo re xaa:
—¿Che nkano gu kwaan gaw gu?
42 Zee mzaa xaa tik mbal nguy lo Jesús. 43 Nu ndaw Jesús mbal delant lo re xaa. 44 Zee nzhé Jesús:
—Kwaane nak re kwaan ngunii na lo re gu, leezha mzoka na kwaan re gu. Rese kwent cheen na kwaan nkee lo ley cheen Ches, nu re kwaan ngunii re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, nu re kwaan nkee lo Salm, rese mbarlola.
45 Zeera mxal Jesús yek re xaa zee la xtizh Dios yek xaa. 46 Zee nzhé Jesús lo re xaa:
—Lo Xkyech Dios nkee lee Xaa Xaal Dios Nabeyy nzhaal yet, nu mbizh yon lee xaa roban. 47 Nu nzhaal zaa gu kwent kwaane lo re myet xaa nzho re yezh lo yizhyo, nu nzhaal zelo gu naz Jerusalén. Nu kwaane nak kwaan nzhaal zaa gu kwent zee rese xaa laa kwaan nawent kwaan kale xaa, zee chee Dios xjwalt xaa kwent cheen na. 48 Re gu nzhaal zaa kwent cheen na nel ngune gu nu mbin gu re kwaan mle na. 49 Bkenzha gu. Na xaal kwaan nguné Xuz na zaa xaa lo re gu, per nzhaal kwaz re gu naz Jerusalén axta yilo kayaa gu yalngezh kwaan yaad naz yiba.

Jesús nguxoob yiba
(Mr. 16:19-20; Hch. 1:6-11)

50 Zee Jesús mloo re xaa roo yezh Betania, zee mlep xaa yaa xaa nu ngunaab xaa lo Dios kwent cheen re xaa, zee zo Dios kwaan re xaa. 51 Nu gorna seetaka kanii xaa lo Dios lee Jesús ta nguxoob naz leen yiba. 52 Gorna ngulo mbill re xaa mseed lo Jesús lo xaa, zee mbare re xaa Jerusalén stub welt. Zeesi nyakdoola re xaa. 53 Nu zeesi tubka mzo re xaa lach roo yidoo nu tubka mbill re xaa lo Dios.

Wdizh chul cheen Jesucrist kwaan mkee Juan

Wdizh Naban ngok myet

1 Lee Wdizh Naban ngu axta
mbizh yilotlaka, nu lee Wdizh
Naban nzola kwaan Dios, nu lee
Wdizh Naban nak Dios. 2 Nu lee
Wdizh Naban nzola kwaan Dios
axta yilo. 3 Nu rese kwaan nzho
mdexkwaa Dios kwaan Wdizh
Naban, nu rese kwaan nzho nik
tuba namdexkwaat techo. 4 Lee
Wdizh Naban nak yalnaban, nu
lee yalnaban nak xni kwaan nzaa
xni lo rese myet yizhyo. 5 Nu lee
xni ne nzaa xni lo yalnakaw nu lee
yalnakaw nyent mod saaw lo xni
ne.
6 Nu Dios mxaal tub xaa le Juan,
7 zee zaa xaa kwent cheen xaa
yaad, xaa nak xni, zee rese xaa wii
lo xaa. 8 Naleet Juan nak xni, per
lee Juan nak tub xaa mzaa kwent
cheen xni, 9 nu lee xni kwaan wlipa
nzaa xni lo rese myet, yaad yizhyo
ne.
10 Lee Wdizh Naban myaad lo
yizhyo ne, nu nixa leeka Wdizh
Naban nak xaa mdexkwaa yizhyo
ne, per lee re xaa yizhyo ne nam-
lebeyyt Wdizh Naban. 11 Myaad
Wdizh Naban lo xkyizhyo xaa,
per namkayaat re xmyet xaa xaa.
12 Per lee rese xaa mkayaa Wdizh
Naban nu mwii lo xaa, mzaa xaa
yalnabeyy lo xaa gak xaa xinn
Dios. 13 Nu lee re xaa ne ngol
stub welt zee gak xaa xinn Dios,
per nanakta nel nzhekla myeta o
nel nzhekla xuz xaa o xnaa xaa,
kwaane naka nel sbaa nzhekla
Dios.
14 Lee Wdizh Naban ngok myet,
nu mban xaa nu ngu xaa lo re
be, nu ngune nu yalnkela cheen
xaa, nu ngune nu wli nak xaa.
Noka ngune nu lo xni cheen xaa,
nu kwaane mlu nebse lee xaa nak
Xgann Dios. 15 Juan mzaa kwent
cheen xaa nu nzhé:
—Kwent cheen xaa mza na,
leezha ngunii na, lee xaa nze
ngwluzh lo na per mas nonra xaa
lo na, nel lee xaa nzhola axta yilo
gorna zeeraka gal na.
16 Nel nadoo doo nak xaa, mlu
xaa yalnkela cheen xaa lo nu, nu
tubka nlu xaaya. 17 Yilo mzaa Dios
ley lo Ches; per leezha myaad Jesu-
crist, Dios mlu yalnkela cheen xaa
nu mod wli nak xaa. 18 Nik tub
xaa zer ne lo Dios; nebse Xgann xaa
ngune lo xaa, xaa techosa lo xaa,
nu lee xaa nak xaa mlu xomod nak
Dios.

Juan Xaa Nchubnis, mzaa kwent cheen Jesús

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

19 Lee re xaa nabeyy nu, xaa Is-
rael, xaa nzho yezh Jerusalén, mx-
aal xaa re ngwleyy nu re xaa nle
yudar xaa zee yanabdizh xaa lo
Juan zee ne xaa cho nak Juan. 20 Nu
klar doo nzhé Juan lo re xaa:
—Nanakt na Crist, Xaa Mxaal
Dios Nabeyy.
21 Zee mbare re xaa mnabdizh:
—¿Cho nak lu zeey? ¿Che lu nak
Li, xaa mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa yilo?
Juan mkeb nzhé:
—Nanakt na Li.
Zee lee re xaa mbare nzhé:
—¿Che lu nak stub xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
yilo, xaa nak kwent yaad?
Lee xaa mkeb nzhé:
—Nanakt na xaa ba.
22 Zee lee re xaa nzhé:
—¿Cho nak lu zeey? Nkin yé nu
tub kwaan lo re xaa mxaal nu. ¿Che
nzho mod né lu lo nu, cho nak lu?
23 Juan mkeb modxa nzhé Chay,
xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios
lo lee xaa yilo:
—Na nak kwenta tub bos kwaan
nii paro nanzhot myet: “Bxal gu
tub naz nali ze Xaa Nabeyy”. [Is.
40:3]

24 Zee lee re xaa mxaal re xaa
fariseo mnabdizh lo Juan, 25 nu
nzhé xaa:
—Chelee lu nanakt lu Xaa Mx-
aal Dios Nabeyy, nixa nanakt lu
Li, nixa nanakt lu tub xaa mkayaa
wdizh lo Dios yilo, ¿chozhiin nchub-
nis lu?
26 Juan mkeb nzhé:
—Na nchubnis kwaan nis, per
lo re gu nzho stub xaa nanlabeyyt
gu. 27 Xaa ne nze gwluzh lo na,
nu nonra xaa lo na zee nixa tich
xkyelyed xaa nanzhaalt xek na.
28 Re kwaane ngok tub pa le Be-
tania, stub lad roo yuu Jordán, pa
mchubnis Juan.

Jesús nak xmbakxiil Dios

29 Stub mbizh, Juan ngune lo
Jesús mzebii gax lo Juan, zee nzhé
Juan:
—¡Wii re gu, xaa ne nak Xm-
bakxiil Dios, xaa kiib jwalt cheen
rese myet yizhyo ne! 30 Xaa ne nak
xaa mza na kwent leezha ngunii na
lo gu: “Gwluzh lo na nze stub xaa
mas nonra lo na, nel lee xaa nzho
axta yilo leezha zeeraka gal na”.
31 Nu nixa nanlabeyyt na xaa, per
na nchubnis zee lee re xaa Israel
labeyy xaa.
32 Nu noka mzaa Juan kwent,
nzhé xaa:
—Ngune na lee Mbi Naban
nyaad naz yiba mod tub palom,
nu mlaya cho xaa. 33 Nu na
seetaka nanet na cho nak xaa,
per xaa mxaal na zee chubnis na
kwaan nis, nguné lo na: “Loka xaa
kwaan ne lu la Mbi Naban cho, nu
kwaz Mbi Naban kwaan lee xaa,
xaa zee nak xaa chubnis kwaan
Mbi Naban”. 34 Nu na nguneya,
kwaanzee nza na kwent lee xaa
nak Xgann Dios.

Xaa yilotlaka mseed lo Jesús

35 Nu stub mbizh, Juan nzo leeka
zee, kwaan chop xaa kwaan mseed
lo xaa. 36 Gorna ngune Juan lee
Jesús nzhaded, zee nzhé xaa:
—¡Wii gu, xaa ba nak Xmbakxiil
Dios!
37 Gorzee lee rop xaa mseed lo
Juan, mbin nzhé Juan kwaane, zee
mreke xaa tich Jesús. 38 Jesús
mzere yenn; nu gorna ngune xaa
lee rop xaa ne nzeke tich xaa, zee
mnabdizh xaa lo xaa:
—¿Chozhiin nzeke gu tich na?
Lee rop xaa nzhé:
—Dix Maestr, ¿pa nzho lu?
39 Jesús mkeb nzhé:
—Te gu zee ne gu.
Zee ngwa rop xaa ne, zee ngune
xaa pa nzho xaa, nu mlaz xaa
kwaan lee xaa las cuatro axta
mkaw yizhyo.
40 Lee rop xaa mbin kwaan nzhé
Juan nu mreke xaa tich Jesús, tub
xaa le Ndres, wech Simón Pér.
41 Nu leeka gorzee nguchezh Ndres
wech xaa Pér, nu nzhé xaa lo xaa:
—Ngune nu lo Xaa Mxaal Dios
Nabeyy, xaa nak Crist.
42 Zeera mbe Ndres Pér pa nzo
Jesús, gorna ngune Jesús lo xaa nu
nzhé xaa lo xaa:
—Lu nak Simón, xgann Juan, per
nal role lu Cefas. (Wdizh ne nak
“Pér”.)

Jesús mrezh Lip nu Nat

43 Stub mbizh, Jesús mroo nzha
naz yizhyo Galilea, zee ngune xaa
lo Lip nu nzhé xaa lo xaa:
—Reke tich na.
44 Lip nak tub xaa yezh Betsaida,
lazh Ndres rop Pér. 45 Lip ngwak-
waan Nat, nu nzhé lo xaa:
—Ngune nu lo xaa kwaan mzaa
Ches kwent cheen lo re yech cheen
ley, nu leeka lee xaa mzaa re xaa
yilo kwent kwaan nzhé Dios lo lee
xaa. Xaa zee nak Jesús, xinn Che,
xaa yezh Nazaret.
46 Nat nzhé:
—¡Nyent mod yo tub xaa wen
yezh Nazaret!
Lip nzhé:
—Chaa, zee ne lu.
47 Gorna ngune Jesús lee Nat
mzhin gax lo xaa, nzhé xaa:

—Nee nze tub xaa wlipa nak tub
xaa sawlazh be, xaa Israel, xaa
nankadet.
48 Zee nzhé Nat:
—¿Xomod nlabeyy lu na?
Jesús mkeb nzhé:
—Gorna zeeraka kwezh Lip lu,
ngune na lo lu gorna nzob lu xan
tub yag ig.
49 Nat nzhé:
—Maestr, ¡lu nak Xgann Dios, lu
nak rey lo sawlazh be, re xaa nak
dii cheen Israel!
50 Jesús mkeb nzhé:
—Nel nii na lo lu ngune na nzob
lu xan tub yag ig, zee nzak lu na
nak Xgann Dios. Per nara ne lu re
kwaan mas grora ke kwaane.
51 Noka nzhé Jesús:
—Wlipa na nii na lo gu, zne gu
lee yiba xal, nu lee re mandad
cheen Dios la nu yixoob lo na; nel
na nak Xaa Mzhin Ngok Myet.

2

Mle Jesús tub kwaan gro lo tub jondang yezh Caná

1 Ngok yon mbizh ngu tub jon-
dang Caná, yezh cheen Galilea. Lee
xnaa Jesús nzo baa; 2 Jesús nu nu,
xaa mseed lo xaa, noka mrezh xaa
re nu ya nu jondang. 3 Leezha
mbare xis ub lee xnaa Jesús nzhé lo
Jesús:
—Nyentra xis ub.
4 Jesús mkeb nzhé:
—¿Chozhiin naab lu kwaane lo
na? Nal nyent mod le na yudar
lu nel zer zhin gor kwaan le na
kwaane.
5 Lee me nzhé lo re mos, xaa ngiiz
xis ub:
—Ble gu rese kwaan né xaa lo gu.
6 Baa nzhi tub xop yas ke, kwaan
ngo re nu nis leen leezha nle nzhul
nu nu lo Dios. Nu leen kad tub yas
nyu tub tapgal o tub gayoo litr nis.
7 Jesús nzhé lo re mos:
—Chezhe gu nis leen re yas ba.
Nu mtezhe re xaaya. 8 Zee nzhé
Jesús lo re xaa:
—Bloo gu chepa, nu be guya lo
xaa nabeyy lo re gu zee le xaa
preba.
Snee mle xaaya. 9 Lee xaa ne
mle preb nis kwaan ngok xis ub, nu
nixa nanet xaa pa mrooya; nebse
re xmos xaa ne pa mrooya, nel re
xaa mtezhe nis leen yas. Zee lee
xaa nabeyy lo re mos mrezh xaa
mchelya, 10 zee nzhé xaa lo xaa:
—Rese xaa yilotlaka ngiiz xis ub
kwaan mas wen, zee gorna lee re
xaa nze jondang ngulola ngu xis
ub kwaan mas wen, nu zeera ngiiz
xaa xis ub kwaan nanakt kwaan
wen. ¡Per lee lu rebes mle luya,
mlozhaw lu kwaan wen zee kiiz
luya axta gwluzh!
11 Kwaane mle Jesús yezh Caná
yizhyo cheen Galilea nu kwaane
ngoka kwaan yilotlaka kwaan gro
kwaan mle xaa. Nu snee mlu xaa
yalnabeyy cheen xaa, nu rese nu,
xaa mseed lo xaa, mzelo ngwii lo
xaa.
12 Ngulo mded kwaane, zee
mkato xaa naz yezh Capernaum,
kwaan xnaa xaa, nu kwaan re
wech xaa, nu kwaan re nu, xaa
mseed lo xaa, nu mlaz xaa baa lak
mbizh.

Jesús ntexonn re xaa nto ma leen yidoo

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

13 Jesús nguxoob naz Jerusalén
leezha merla zhin yalni cheen re
nu, xaa Israel, kwaan le Paskwa,
pa nselazh nu xomod mloo Dios re
xey nu Egipto. 14 Nu lo lach jwer
yidoo ngune Jesús lo re xaa nto
ngoon, xaa nto mbakxiil, xaa nto
palom, nu re xaa nchee demi nzhi
baa. 15 Gorna ngune xaa kwaane,
mzen xaa tub le doo nu mdexkwaa
xaa tub bins nu mloo xaa re xaa
lo lach roo yidoo, kwaan re xm-
bakxiil xaa nu kwaan re xngoon
xaa. Nu mchech xaa re xdemi re
xaa kachee demi, nu mtexche xaa
xmes re xaa. 16 Nu lo re xaa nto
palom, nzhé xaa:

—¿Cho gor koo gu re xma gu nee?
¡Nalet gu li Xuz na barati!
17 Zee lee re nu, xaa mseed lo xaa,
mselazh kwaan nzhé xtizh Dios,
kwaan nzhé: “Nzhak selos na ne na
xomod nle re xaa li lu, nu kwaane
le zee gut re xaa na”. [Sal. 69:9]
18 Lee re xaa non lo nu mnabdizh
lo xaa:
—¿Xana kwaan gro le lu, zee luu
lee lu nkano yalnabeyy le kwaane?
19 Jesús mkeb nzhé:
—Blux gu yidoo ne, zee chonaka
mbizh za naya.
20 Lee re xaa non nzhé:
—Tub choobxop liin mza xaa
yidoo ne, nu lee lu né, chonaka
mbizh za luya.
21 Per yidoo kwaan kazaa Jesús
kwent nak leeka kwerp cheen xaa.
22 Kwaanzee leezha mroban xaa,
lee nu, re xaa mseed lo xaa, mse-
lazh kwaan nzhé xaa, nu mzeen nu
lee kwaan nii xtizh Dios nu kwaan
nzhé Jesús nak kwaan wli.

Jesús nlabeyy rese myet

23 Leezha mzo Jesús Jerusalén,
yalni cheen Paskwa, zyen doo xaa
mzelo ngwii lo xaa mod Xaa Mx-
aal Dios Nabeyy, nel mwii re xaa
lo re kwaan gro mle xaa. 24 Per
Jesús ne nawlit xaaya, nel nlabeyy
xaa xomod nak rese myet. 25 Nu
nankint xaa tub xaa zaa kwent lo
xaa xomod nak re myet, nel lee xaa
nlabeyy lextoo rese myet.

3

Jesús rop Nikodem

1 Ngu tub fariseo, xaa le Niko-
dem, tub xaa non doo lo re nu.
2 Tub gwzhe ngwa xaa ne lo Jesús
nu nzhé xaa:
—Maestr, ne nu lee Dios mxaal
lu zee seed lu nu, nel nik tub xaa
nyent mod le re kwaan gro doo
kwaan nle lu, chelee Dios nanzot
kwaan lee xaa.
3 Jesús nzhé lo xaa:
—Wlipa na nii na lo lu, chelee
xaa nagalt stub welt nyent mod rep
xaa Pa Nabeyy Dios.
4 Nikodem mnabdizh:
—¿Per xomod gal tub xaa stub
welt leezha ngoxla xaa? ¡Nyent
mod rep tub xaa lextoo xnaa xaa
nu gal xaa stub welt!
5 Jesús mkeb lo xaa nzhé:
—Wlipa na nii na lo lu, chelee
xaa nagalt xaa leen nis nu kwaan
Mbi Naban cheen Dios nyent mod
rep xaa Pa Nabeyy Dios. 6 Loka xaa
nzhal lo tub myet, myet nak xaa;
nu loka xaa nzhal lo Mbi Naban,
mod Mbi Naban nak xaa. 7 Nu nad-
edyallt lu nel ngunii na lo lu: Lee
gu nzhaal gal stub welt. 8 Lee mbi
nze loka lad nzheklaya, nu nixa
nzhon lu mbezha, per nanet lu pa
naz nzeya nu nixa pa naz nyaya.
Nu sbaaka nak re xaa nzhal kwaan
Mbi Naban.
9 Nikodem mbare mnabdizh:
—¿Xomod nzho mod gak re
kwaane?
10 Jesús mkeb nzhé:
—Lu nak maestr lo re sawlazh
be, ¿xomod nanlat re kwaane yek
lu? 11 Wlipa na nii na lo lu, lee re
nu ne re kwaan nii nu, kwaanzee
nzaa nu kwent re kwaan ngune nu,
per nanlet re gu krer kwaan nii
nu. 12 Nu chelee gu nanlet gu krer
kwaan yizhyo kwaan nza kwent lo
gu, ¿xomod le gu krer, chelee na za
na kwent cheen kwaan naz yiba?
13 ’Nik tub xaa zer ya naz yiba,
techosa xaa kwaan mla naz yiba;
xaa kwaan kaza na kwent cheen,
nak na. Lee na nak Xaa Mzhin
Ngok Myet. 14 Nu konxa mkee
Ches mball wiz lo yag wen, sbaaka
nkin kee xaa na lo yag, Xaa Mzhin
Ngok Myet, 15 zee rese xaa kwaan
tubka wii lo na, le xaa gan yalna-
ban kwaan tira.

Dios nkela re myet yizhyo

16 Nu mkedoola Dios rese xaa
yizhyo ne, zee mxaal xaa Xgann
xaa, xaa techosa lo xaa, zee loka
xaa tubka wii lo xaa nayeta xaa,
sinka le xaa gan yalnaban kwaan
tira. 17 Nel mxaal Dios Xgann Dios
yizhyo ne, nu nanakta nel naab

xaa kwent lo re myet, sinka mx-
aal xaa xaa zee lee re myet le gan
yalnaban kwaan tira.
18 Loka xaa kwaan tubka wii lo
Xgann Dios, nanaabt Dios kwent
lo xaa; per lee xaa kwaan nawiit
lo xaa tubka, ngulola ngunaab
Dios kwent lo xaa, nel namwiit
xaa lo xaa nak tubka Xgann Dios.
19 Loka xaa kwaan nangwiit lo
Xgann Dios ngulola ngunaab Dios
kwent lo xaa, nel gorna myaad xni
yizhyo ne, mas nyula re xaa yal-
nakaw ke xni, nel nle xaa re kwaan
nawent. 20 Rese xaa kwaan nle
kwaan nawent, nayii xaa ne xaa
xni, nu nambiit xaa loya, zee nalut
re kwaan kale xaa. 21 Per lee re xaa
nzhake tich kwaan wli, mbii xaa lo
xni, zee luu lee re kwaan kale xaa,
nak kwaan nzhekla Dios.

Juan mbare mzaa kwent cheen Jesús stub welt

22 Ngulo mded kwaane, zee lee
Jesús kwaan re nu, xaa mseed lo
xaa, mroo Jerusalén nu ngwa nu
naz wen cheen Judea, nu baa ngu
re nu lak mbizh, nu mchubnis xaa
re myet. 23 Nu noka Juan kachub-
nis naz yezh Enón, gax yezh Salim,
nel baa nzho nall nis; nu lee re
myet nya lo xaa nu nchubnis xaa
xaa. 24 Re kwaane mded leezha
zeeraka ko xaa Juan lozhyib.
25 Per lee lak xaa mseed lo
Juan, mzelo mdildiizh kwaan lak
sawlazh nu, kwent cheen xomod
gak nzhul xaa lo Dios, 26 kwaanzee
ngwa xaa nu nzhé xaa lo Juan:
—Maestr, lee xaa mbid lo lu stub
ta yuu Jordán, xaa kwaan mzaa
lu kwent cheen, lee nal noka xaa
kachubnis re myet, nu zyen doo
xaa nya lo xaa.
27 Juan nzhé lo xaa:
—Nik tub xaa nyent mod kano
tub kwaan chelee Dios nazaata lo
xaa. 28 Leeka re gu mbin leezha
klar doo ngunii na, lee na nanakt
Crist, xaa Xaal Dios Nabeyy, lee
na nak nebse tub xaa mxaal Dios
delant lo xaa. 29 Lo tub jondang,
lee xaa ka sa nak xaa chelya, nu
noka xmig xaa nchelya nzo kwaan
lee xaa, nu nzhon xaa kwaan nii
xaa, nu nyakdoola xaa nzhon xaa
kwaan nii xaa nchelya. Nu seeka
na nyakdoola na nal. 30 Lee xaa
nkin gak nonra, per lee na gak tub
xaa nanont.

Xaa kwaan nyaad naz yiba

31 Lee xaa kwaan nyaad naz
yiba nabeyy lo rese xaa nu lo rese
kwaan. Loka xaa nzhal yizhyo ne,
xaa yizhyo ne nak xaa nu nzhedizh
xaa kwaan yizhyo ne. Per lee
xaa kwaan nyaad naz yiba, lee
xaa nabeyy lo rese xaa nu lo rese
kwaan. 32 Nu nzaa xaa kwent
kwaan ngune xaa lo, nu kwaan
mbin xaa, per nik tub xaa nanlet
krer kwaan nii xaa. 33 Per lee re
xaa kwaan nle krer kwaan nii xaa
noka mlu xaa wli nak Dios. 34 Lo
xaa mxaal Dios nzaa kwent cheen
Dios, mzaa Dios Xmbi Naban xaa
nu nangwiit xaa paro kwaan mzaa
xaa lo xaa. 35 Lee Xuz xaa nkela
Xgann xaa, nu mzaa xaa yalnabeyy
lo xaa, zee nabeyy xaa lo rese
kwaan nzho yizhyo ne nu yiba.
36 Loka xaa kwaan tubka wii lo
Xgann xaa, le xaa gan yalnaban
kwaan tira; per lee xaa kwaan
nangwiit lo Xgann xaa nalet gan
yalnaban, sinka le xaa gan la yal-
nayii cheen Dios tich xaa.

4

Jesús mdizhno ngwnaa me yezh cheen Samaria

1 Nu mbin re xaa fariseo zyenra
xaa nreke tich Jesús ke tich Juan
nu nzhachubnis xaa mas zyenra
xaa ke Juan. 2 (Per kwaan wli
nak nanchubnist Jesús, sinka xaa
nchubnis nak re nu, xaa mseed lo
xaa.) 3 Gorna mbin Jesús kwaane,
mroo xaa Judea, nu nzha xaa naz
Galilea stub welt.
4 Per gorna nzha xaa, nkin ded
xaa yizhyo cheen Samaria. 5 Nu
mzhin xaa tub yezh cheen Samaria
kwaan le Sicar, gax xleyo Kob

kwaan mlaa xaa lo xinn xaa Che,
6 pa nzob bzo kwaan nii re xaa,
bzo cheen Kob. Nu Jesús nguzha
mze xaa zee mzob xaa roo bzo
ba, kwaane ngok kan rolta mbizh.
7-8 Zee lee re nu, xaa mseed lo xaa,
mlaa nu Jesús nu nzhazi nu kwaan
gaw nu leen yezh. Nu gorzee
lee tub ngwnaa, me yezh Samaria
nzexii nis, zee Jesús nzhé lo me:

—Zaa chep nis goo na.

9 Per lee re nu, xaa Israel,
nanzhaalt xtizh kwaan re xaa
Samaria, kwaanzee lee ngwnaa ne
mkeb, nzhé lo xaa:

—¿Chozhiin naab lu nis lo na, nak
na tub me Samaria nu lee lu nak
tub xaa Israel?

10 Jesús mkeb nzhé:

—Chelee lu nlabeyy lu kwaan
nzelazh Dios nu cho nak xaa
kwaan kanaab nis lo lu, nu chol
naab lu nis lo na, lee na za nis
kwaan nzaa yalnaban go lu.

11 Lee ngwnaa nzhé:

—Per nik tub kwaan nankanot lu
koo lu nis, nu lee bzo nech; ¿pa koo
lu nis kwaan nzaa yalnaban zaa lu
goo na? 12 Lee Kob, xaa nak xey
be, xaa yilo, mlaa bzo ne lo nu, nu
leen bzo ne mloo xaa nis ngu xaa,
nu ngu re xinn xaa nu re xma xaa.
¿O che nonra lu ke Kob?

13 Jesús mkeb nzhé:

—Rese xaa kwaan nzho nis ne,
telisa gak nzhek lextoo xaa stub
welt; 14 per loka xaa go nis kwaan
za na, tira nagaknzhektra lextoo
xaa. Nel lee nis kwaan za na go xaa,
gak leen lextoo xaa mod tub xlen
pa nlen nis, kwaan nzaa yalnaban
kwaan tira.

15 Lee ngwnaa ne nzhé lo Jesús:

—Xaa Nabeyy, zaa lu nis ba goo
na, zee nagaknzhektra lextoo na,
nu nankintra yaadxii na nis nee.

16 Jesús nzhé lo me:

—Gwa, gwachezh sa lu zee bare
gu stub welt.

17 Lee ngwnaa mkeb nzhé:

—Nankanot na sa na.

Jesús nzhé lo me:

—Wli lu nguné lu, nankanot lu
sa lu; 18 per nzhala gaay xaabyi
nzhachelya lu, per lee xaa nkano lu
nal nanakt xaa sa lu. Wli lu kwaan
nguné lu.

19 Gorna mbin me kwaane, zee
nzhé me:

—Nzak na lee lu nak tub xaa
nzaa kwent kwaan né Dios lo lu.
20 Lee re xey nu xaa yilo nzhedi-
zhno Dios yek yi ne, per lee re gu
né; paro nzhaal nii xaa lo Dios nak
leen yezh Jerusalén.

21 Jesús mkeb lo me, nzhé:

—Wlipa na nii na lo lu, merla
zhin mbizh kwaan nankintra ya
gu yi ne nixa nankintra ya gu
Jerusalén, zee wdizhno gu lo Dios.
22 Nel nanet re gu cho xaa wdizhno
gu lo, per lee re nu ne nu cho xaa
nzhedizhno nu, nel naz lo re nu,
xaa Israel, nyaad yalnaban kwaan
tira. 23 Per nal mzhin gor, nu nal
nak gor leezha lee re xaa wlipa
nzholl lo Xuz be, gool lo xaa mod
nlu Mbi Naban leen lextoo xaa nu
tub mod nali nak. Nel sbaa nzhekla
Xuz be gool re xaa lo xaa. 24 Dios
nak mbi, nu kwaanzee lee re xaa
nzhekla gool lo xaa nzhaal gool lo
xaa mod nlu Mbi Naban leen lex-
too xaa, nu tub mod nali nak.

25 Lee ngwnaa nzhé:

—Nela na, telisa yaad Xaa Xaal
Dios Nabeyy, xaa nak Crist; nu
leezha yaad xaa, zaa xaa kwent lo
nu xomod nak rese kwaan.

26 Jesús nzhé:

—¡Na nak xaa zee, xaa kwaan
kayawdizhno lu!

27 Nu gorna mzhin re nu, md-
edyall doo nu ngune nu lee Jesús
kayawdizh kwaan tub ngwnaa.
Per mzheb nu nabdizh cho kwaan
nzhekla me, o cho kwaan kayadizh
rop xaa me. 28 Zee mlaa me xre me
nu ngwa me yezh, nu nzhé me lo
rese xaa yezh:

29 —Te gu nee, zee wii gu lo tub
xaabyi, xaa nguné rese kwaan mle
na lo na. ¿Che nalet xaa ne nak Xaa
Xaal Dios Nabeyy?

30 Zee mroo re xaa yezh nu ngwa
xaa pa nzo Jesús. 31 Zeera nzhé re
nu lo xaa:
—Maestr, daw tub kwaan.
32 Per lee Jesús nguné lo nu:
—Nkano na tub kwaan gaw na,
kwaan nanet re gu.
33 Zee mzelo nu mnabdizh nu lo
wechxinn nu:
—¿Che nzho cho mzaa kwaan
ndaw xaa?
34 Per Jesús né lo nu:
—Lee kwaan nle na nak kwaan
nzhekla xaa mxaal na le na, nu
kwaane nak kwenta kwaan nzhaw
na, nu telisa le naya. 35 Per lee
re gu nzhedizh: “Nzho jwalt stub
tap mbee, zeera top be yalgon”.
Per lee na nii lo gu, bwii gu nee,
ngulola ngok yalgon nu mzhinla
mbizh dopa. 36 Lee xaa ntop yalgon
nzhex nka, nu lee yalgon kwaan
ntop xaa nak kwaan ndii tira, zee
lee xaa kwaan mlo ben nu xaa
kwaan mtop yalgon, gak chul lex-
too rop xaa. 37 Nel wli mod nii xaa:
“Tub xaa ngo ben lo yo nu stub xaa
ntop yalgon”. 38 Na mxaal re gu zee
top gu yalgon kwaan namgaant gu,
stub naz xaa nak xaa mgaana nu
mdexkwaaya, per re gu topa nu
kayaaya.
39 Zyen doo xaa yezh Sicar
yizhyo cheen Samaria, mwii lo
Jesús, nel lee ngwnaa zee nzhé lo re
xaa: “Nguné xaa rese kwaan mle
na”. 40 Nu kwaanzee gorna mzhin
re xaa yezh ba lo Jesús, ngunaab
xaa lo Jesús zee kwaz xaa lo re xaa.
Zee lee re nu mlaz baa chop mbizh.
41 Nu zyen stub naz xaa mwii lo
Jesús, gorna nzhon xaa kwaan nii
Jesús. 42 Nu nzhé xaa lo ngwnaa
zee:
—Nalsi ne nu wli lee Jesús nak
xaa nzaa yalnaban, nu nanakta
nebse nel nguné luya lo nu sinka
noka nel mbin nu kwaan nguné
Jesús lo nu zee ne nu lee xaa nak
xaa nzaa yalnaban.

Jesús msekwen xinn tub xaa non lo rey

43 Gorna ngulo mded rop mbizh
zee, Jesús mzen xnaz naz yizhyo
Galilea. 44 Nu leeka Jesús nzhé, lee
re sawlazh xaa, xaa nzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa, nagont
xaa xtizh xaa. 45 Gorna mzhin xaa
Galilea, lee re myet zee mkayaa
xaa chul doo, nel ngune re xaa re
kwaan gro kwaan mle xaa lo yalni
cheen Paskwa naz yezh Jerusalén,
kwaanzee noka lee xaa mzo lo
yalni cheen Paskwa.
46 Jesús mbare naz yezh Caná
yizhyo cheen Galilea, paro mle xaa
lee nis ngok xis ub. Nu mzhaal xaa
kwaan tub xaa non lo rey, nu lee
xgann xaa ne ne nzak yezh Caper-
naum. 47 Leezha mbin xaa ne lee
Jesús mzhin Galilea, ngwa xaa lo
xaa nu ngunaab xaa jabor lo Jesús,
zee ya xaa garli xaa zee sekwen xaa
xgann xaa, xaa merla yet. 48 Jesús
mkeb lo xaa nzhé:
—Chelee na nalut na tub nseyn o
tub kwaan gro lo gu nawiit gu lo na.
49 Per lee xaa non lo rey nzhé:
—Chaa ya be nal, napa lee xgaan
na kayet.
50 Zee lee Jesús nzhé lo xaa:
—Zyaa garli lu; ngokwenla
xgann lu.
Lee xaa ne mle krer kwaan nzhé
Jesús lo xaa, nu mbare xaa garli
xaa. 51 Nu gorna nya xaa garli xaa,
lee re xmos xaa nzhaxiila xaa kan
rol naz nu nzhé lo xaa:
—¡Ngokwenla xgann lu!
52 Lee xaa mnabdizh:
—¿Pa gor mzelo xgaan na ngok-
wen xaa?
Nu lee re xmos xaa nzhé lo xaa:
—Naaze, kan la una mroo xlee
mad.
53 Zee lee xuz mad mzeen leeka
gor kwaan nzhé Jesús lo xaa:
“Ngokwenla xgann lu”, mer gorzee
ngokwen xaa. Nu lee xaa nu rese
xaa nzho li xaa mwii lo Jesús.
54 Kwaane ngok rop kwaan gro
kwaan mle Jesús gorna mroo xaa
Judea nyaad xaa naz Galilea.

5

Jesús msekwen tub mdeen pa le Betesda

1 Mded lak mbizh, zee lee re
sawlazh nu mle tub yalni, nu Jesús
mbare ngwa Jerusalén stub welt.
2 Nu leen yezh Jerusalén, gax pw-
ert kwaan nii xaa Mbakxiil, nzob
tub tank kwaan diizh hebreo leya
Betesda. Nkanoya gaay korredor,
3 pa nkambaz zyen doo re xaa ne
nzak: xaa nachool lo, xaa ngob
nii, nu xaa mdeen. 4 Nkambaz
re xaa gorna yiid mandad cheen
Dios kun nis leen tank, nu loka xaa
yilotlaka nzeeb leen tank gakwen
xaa lo yalyizh kwaan nzak xaa.
5 Nu lo re xaa ba, nzho tub mdeen,
xaa nzhala tub galbchiibxon liin ne
nzak. 6 Nu gorna ngune Jesús lee
xaa naxkoslosa, nu ne xaa lak liin
nzha sbaa nax xaa, mnabdizh xaa
lo xaa:

—¿Che nzhekla lu gakwen lu?

7 Lee xaa mkeb nzhé:

—Nyent cho chep na leen tank
gorna lee nis gun. Nu kad welt
leezha nzhekla na rep na, yilo stub
xaa nrep ke na.

8 Jesús nzhé lo xaa:

—Guxso, bzen xda lu nu bze.

9 Nu leeka gorzee lee xaa ngok-
wen, mzen xaa xda xaa nu mzelo
xaa mze xaa. Per zhe zee nak zhe
sab, mbizh kwaan nzholl re nu lo
Dios. 10 Lee re xaa non lo nu, xaa Is-
rael, nzhé lo xaa kwaan ngokwen:

—Nalzhe nak zhe sab, zhe
kwaan nzholl re be lo Dios; nyent
mod wee lu xda lu.

11 Lee xaabyi zee mkeb nzhé:

—Xaa msekwen na né lo na:
“Bzen xda lu nu bze”.

12 Lee re xaa mnabdizh lo xaa:

—¿Xana xaa né lo lu: “Bzen xda lu
nu bze”?

13 Per lee xaabyi zee nanet xaa
cho msekwen xaa, nel lee Jesús
mzeeb lo re myet xaa nzhi baa.
14 Lo lach roo yidoo zeera ngune
Jesús lo xaa stub welt, zee nzhé
Jesús lo xaa:

—Wii, nal ngokwen lu; naletra lu
kwaan nawent zee nadedt lu stub
bid kwaan mas naxinnra.

15 Lee xaabyi zee nya nu nzhé lo
re xaa non:

—Jesús nak xaa kwaan msekwen
na.

16 Nu kwaanzee, lee re xaa
non mrenal Jesús nel nle Jesús re
kwaane zhe sab. 17 Per Jesús nzhé
lo re xaa:

—Lee Xuz na tubka nkee zhiin
zee noka na nkee zhiin.

18 Nu kwaanzee lee re xaa non
mas nzhekla gut Jesús, nu nanebt
nel nanlet xaa kwaan nzhé ley
cheen zhe sab, zhe kwaan nzholl
nu Dios, sinka noka naka nel nle
xaa lal ke Dios, gorna mbezh xaa
Dios nak Xuz xaa.

Yalnabeyy cheen Xgann Dios

19 Jesús nzhé lo re xaa:

—Wlipa na nii na, na nak Xgann
Dios nu nik tub kwaan nanlet na
nel nebse nzhekla na; nebse nle
na kwaan ne na nle Xuz na. Rese
kwaan nle Xuz na, sbaaka rese nle
na. 20 Nel nkela Xuz na na nu nlu
xaa rese kwaan nle xaa lo na, nu
luu xaa kwaan mas gro lo na, zee
dedyall gu ne guya. 21 Nel konxa
nseban Xuz na re xaa ngut, nu nle
xaa zee mban xaa stuba, sbaaka lee
na nza yalnaban lo re xaa kwaan
nzhekla na za naya. 22 Nu lee Xuz
na nanaabt kwent lo re xaa, sinka
mzaa xaa yalnabeyy lo na, xaa nak
Xgann xaa, zee naab na kwent lo
re xaa, 23 zee rese xaa wii respet lo
na, konxa ngwii xaa respet lo Xuz
na. Lee xaa kwaan nangwiit respet
lo na, noka nangwiit xaa respet lo
Xuz na, xaa kwaan mxaal na.

24 ’Wlipa na nii na lo gu, loka xaa
kwaan nkenzha kwaan nii na nu
ngwii lo xaa mxaal na, le xaa gan
yalnaban kwaan tira; nu nanaabt
Dios kwent lo xaa mbizh gwluzh,
nel mroola xaa lo re xaa ngut nu
nkano xaa yalnaban kwaan tira.
25 Wlipa na nii na lo gu, mzhin
gaxla gor, nu nal nak gor zee lee
re xaa ngut nkenzha bos cheen

na, nu loka xaa kwaan gona ban
xaa. 26 Nu nel leeka Xuz na nle
zee mban myet, sbaaka mzaa xaa
lo na zee le na ban myet; 27 nu noka
mzaa xaa yalnabeyy lo na, xaa nak
Xgann xaa, zee naab na kwent lo
rese xaa, nel lee na nak Xaa Mzhin
Ngok Myet. 28 Nu nadedyallt gu lo
kwaane, nel yo tub mbizh rese xaa
ngut kenzha bos cheen na, 29 nu
roo re xaa leen xbaa xaa. Lee
re xaa mle kwaan wen roban zee
kayaa xaa yalnaban; lee re xaa mle
kwaan nawent roban xaa zee naab
Dios kwent lo xaa.

Kwaan nlu lee Jesús nak Xgann Dios

30 'Nyent mod le na nebse kwaan
nzhekla na. Naab na kwent mod
nabeyy Xuz na na, nu lee mod naab
na kwent nak tub mod nali, nel
nanlet na kwaan nzhekla na sinka
nle na kwaan nzhekla xaa kwaan
mxaal na. 31 Chelee na nebse za na
kwent cheen na, nanonta. 32 Per
nzho tub xaa nzaa kwent cheen
na, kwent zeesi non. 33 Re gu
mxaal xaa nabdizh xaa lo Juan,
nu wli nak re kwaan mkeb xaa
lo gu. 34 Per na nankint tub xaa
zaa kwent cheen na, nii na kwaane
zee ne re gu nzho mod le gu gan
yalnaban. 35 Juan nak mod tub
xni, nu mzo re gu lo xni cheen xaa
lak mbizh. 36 Per jabor cheen na
nkano na tub preb kwaan mas non
ke kwent kwaan mzaa Juan. Lee re
kwaan nle na, kwaan nak kwaan
mxaal Xuz na le na, nlu lee xaa nak
xaa mxaal na. 37 Nu noka Xuz na,
xaa kwaan mxaal na nroo xjabor
na, nixa nanzhont re gu bos cheen
xaa nixa zer ne gu lo xaa, 38 nixa
nanzhot kwent cheen xaa lextoo
gu nel nangwiit gu lo na, xaa mx-
aal Dios. 39 Lee re gu nseed xtizh
Dios, nel nzak gu nzho mod yizhal
gu yalnaban kwaan tira loya, per
nangwiit gu lee Xkyech Dios nzaa
kwent cheen na, 40 nu lee re gu
nanet yiid lo na zee kayaa gu yalna-
ban kwaan nza na.

41 'Nankwaant na mod zee nii
wen re myet lo na. 42 Nu na
nlabeyy re gu nu ne na lee re
gu nankelat Dios. 43 Na nzhal
kwent cheen Xuz na, nu lee re gu
nakayaat na; nu chol yiid stub xaa
kwent cheen leeka lee xaa, telisa
kayaa gu xaa. 44 ¿Xomod gak gu tub
xaa ngwii lo Dios, chelee gu nebse
nkwaan gu mod zee nii wen re xaa
gu, nu nankwaant gu mod zee nii
wen Dios gu? 45 Nu nanlet gu xgab
lee na gaazh kwaan tich gu lo Xuz
na, xaa ngaazh kwaan tich gu nak
Ches, xaa mzaa ley kwaan ngwii gu
lo nu nzak gu sbaa yizhal gu yalna-
ban. 46 Nu chol nzhon gu xtizh
Ches, noka nzhaal gon gu xtizh na,
nel Ches mzaa kwent cheen na lo
re yech kwaan mkee xaa. 47 Per
chelee re gu nanlet krer kwaan
mkee xaa, ¿xomod le gu krer kwaan
nii na?

6

Jesús nzaa kwaan ndaw gaay mil myet

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

1 Gorna ngulo mded kwaane
Jesús ngwa stub ta roo nistoo
cheen Galilea, kwaan noka nii xaa
Tiberias. 2 Zyen doo myet mreke
tich xaa, nel ngune xaa re kwaan
gro kwaan mle xaa; msekwen xaa
zyen doo myet, xaa ne nzak. 3 Zee
nguxoob Jesús yek tub yi nu baa
mzob xaa kwaan re nu, xaa mseed
lo xaa. 4 Nu merla gak yalni cheen
Paskwa, kwaan nle nu, xaa Israel.
5 Gorzee lee Jesús mwii lo re myet
xaa nzeke tich xaa, nu nzhé xaa lo
Lip:

—¿Pa yizi be kwaan gaw tub la-
nee myet?

6 Snee mnabdizh xaa, zee ne xo-
mod keb Lip, nel nela Jesús cho
kwaan le xaa. 7 Lip mkeb lo xaa
nzhé:

—Nixa demi kwaan le xaa gan
chop gayoo mbizh nagalta zuuy
pan kwaan gaw re xaa tikgaya.

8 Zee lee Ndres stub xaa mseed lo
Jesús, wech Simón Pér, nzhé:
9 —Nee nzo tub xaawin, nkano
gaay pan sebad nu chop mbal; ¿per
pa gaa kwaane gaw rese xaa?
10 Jesús mkeb nzhé:
—Guzh gu lo re xaa zee zob xaa.
Nu mzeb doo yixyi baa, zee mzob
re xaabyi, kan tub gaay mil xaa.
11 Jesús mzen gaay pan, nu gorna
ngulo mzaa xaa dixkix lo Dios zee
mzaa xaaya lo re nu, zee mdiiz
nuya lo re xaa nzob baa; sbaaka
kwaane mle xaa kwaan mbal, nu
mzaa xaaya ndaw re xaa, axta paro
nguzhe lextoo re xaa. 12 Gorna
ngulo ndaw re xaa, Jesús nzhé lo
nu:
—Btop gu re kwaan mlake, zee
naluxta sbaasa.
13 Zee mtop nuya nu mchezhe
nu chiibchop chekwid kwaan pan
byog kwaan mlake lo re gaay pan
sebad. 14 Zee lee re myet, gorna
ngune xaa kwaan gro kwaan mle
Jesús, mbezh re xaa:
—Wlipa lee xaa ne nak xaa nzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa,
xaa nakladiizh xaal Dios yiid lo
yizhyo ne.
15 Per Jesús mzeen nzhekla re
xaa wee xaa xaa lajwers, zee gak
xaa rey cheen re xaa, kwaanzee
nya xaa naz yek yi stuba, zee zo
techo xaa.

Jesús nzhaze lo nis
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Gorna nzela yalchool, lee nu
mkato roo nistoo, 17 nguxoob nu
leen tub kano nu mzelo nu mzeno
nu kano leen nistoo zee zhin nu
yezh Capernaum. Nu tira ngu-
lola mla yalchool, lee Jesús zeeraka
bare. 18 Zee lee nis mzelo mgun nel
nze doo mbi. 19 Leezha nzhazela
nu kan gaay o xop kilómetro, ngune
nu lee Jesús nzezhin gaxla lo nu
nyaad zenii lo nistoo, nu mzheb
doo nu. 20 Lee Jesús né:
—¡Naya, nazhebt gu!
21 Zee mkayaa nu xaa, nu leeka
gor kwaan mzeeb Jesús leen kano,
mzhin re nu yezh pa nzha nu.

Mkwaan re myet Jesús

22 Lee stub mbizh, lee re myet
xaa mlake stub ta roo nistoo,
ngune lee nu nya leen tub kano
kwaan nzo baa nu lee Jesús namyat
kwaan re nu. 23 Zee lee stub naz
kano nze naz yezh Tiberias mzhin
gax pa ndaw rese xaa gorna ngulo
mzaa Jesús dixkix lo Dios. 24 Nu
gorna ngune re xaa nixa Jesús nu
nixa re nu nyent baa, noka re xaa
mzeeb leen kano nu nzhakwaan
xaa Jesús naz yezh Capernaum.

Jesús nak pan kwaan nzaa yalna-
ban

25 Gorna mzhin re xaa stub ta
roo nistoo, nguzhal Jesús lo xaa nu
mnabdizh xaa lo xaa:
—Maestr, ¿cho gor nyaad lu
nazre?
26 Jesús mkeb lo xaa nzhé:
—Wlipa na nii na lo gu, gu
nkwaan na nel ndaw gu axta paro
nguzhe lextoo gu nu nanakta nel
mla re kwaan gro kwaan mle na
yek gu. 27 Nanzhaalt kwaan gu
kwaan gaw gu kwaan nandiit tira,
sinka kwaan gu kwaan gaw gu
kwaan tira ndii nu kwaan nzaa
yalnaban kwaan tira lo gu. Nel na
nak Xaa Mzhin Ngok Myet zee za
na yalnaban kwaan tira lo gu, nel
Dios, xaa nak Xuz na, mzob sey
cheen xaa cho na, zee ne re myet
lee na nak Xgann xaa.
28 Zee mnabdizh re xaa nzhé xaa:
—¿Cho kwaan nzhaal le nu zee le
nu kwaan nzhekla Dios?
29 Jesús mkeb nzhé:
—Kwaan nzhekla Dios nak, gon
gu xtizh na, xaa kwaan mxaal xaa.
30 Zee mnabdizh re xaa:
—¿Xana tub kwaan nzho mod luu
lu lo nu, zee nzho mod le nu krer
lu? ¿Cho kwaan nzho mod le lu?
31 Re xey be, xaa yilo ndaw pan
kwaan nyaad naz yiba naz wen,
modxa nzhé Xkyech Dios: “Mzaa

xaa pan kwaan nyaad naz yiba
ndaw re xaa". [Sal. 78:24]
32 Jesús mkeb nzhé:
—Wlipa na nii na, naleet Ches
nak xaa mzaa pan yiba, sinka Xuz
na nak xaa nzaa pan kwaan wlipa
nyaad naz yiba. 33 Nel lee pan
kwaan wlipa nzaa Dios nak xaa
kwaan mla naz yiba, nu nzaa xaa
yalnaban lo re myet yizhyo.
34 Lee re xaa nzhé:
—Xaa Nabeyy, zaa duzna pan
zee gaw nu.
35 Zee nzhé Jesús lo re xaa:
—Lee na nak kwenta pan kwaan
nzaa yalnaban. Nu xaa kwaan
yiid lo na tira nagaknlaantra xaa;
nu xaa kwaan tira wii lo na na-
gaknzhektra lextoo xaa. 36 Per
modxa nii na lo gu, nixa ne gu
lo na nangwiit gu lo na. 37 Rese
xaa nzaa Xuz na lo na, nyiid lo
na, nu lee xaa kwaan nyiid lo na
nachexonnt na xaa naz jwer. 38 Nel
lee na nyal naz yiba zee nalet na
kwaan nzhekla na, sinka nyal na
zee le na kwaan nzhekla Xuz na,
xaa mxaal na. 39 Nu lee kwaan
nzhekla Xuz na, xaa mxaal na nak,
nazowent na nik tub re xaa mzaa
xaa lo na, sinka rese xaa ba seban
na mbizh gwluzhtlaka. 40 Nel lee
kwaan nzhekla Xuz na nak, wii
rese xaa lo Xgann xaa; nu xaa nzak
lee xaa nak xaa mxaal Dios, le gan
yalnaban kwaan tira; zee lee na
seban xaa mbizh gwluzhtlaka.
41 Zee lee re xaa nzelo nzhedizh
nawent Jesús, nel lee Jesús nzhé:
"Lee na nak kwenta pan kwaan
nyaad naz yiba". 42 Zee nzhé re
xaa:
—¿Che naleet xaa ne nak Jesús,
xgann Che? Rese be nlabeyy xuz
xaa nu xnaa xaa. ¿Xomod né xaa
nal: "Nyaad na naz yiba"?
43 Zee lee Jesús nzhé:
—Nawdizht gu sbaa. 44 Nik tub
xaa nyent mod yiid lo na, chelee
Xuz na, xaa mxaal na, nayiidnot
xaa lo na; zee seban na xaa ba
mbizh gwluzh. 45 Re xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
yilo nzhé xaa: "Yo mbizh seed Dios
rese xaa". Snee rese xaa kwaan
nzhon xtizh Xuz na nu nseed lo
xaa, nyiid xaa lo na.
46 'Nu nanakta nel ngune stub
xaa lo Xuz na; xaa ngune lo xaa
nak na, xaa nyaad naz lo Dios.
47 Wlipa na nii na, xaa kwaan ng-
wii lo na, le xaa gan yalnaban
kwaan tira. 48 Lee na nak kwenta
pan kwaan nzaa yalnaban kwaan
tira. 49 Re xey be xaa yilo ndaw
pan kwaan nyaad naz yiba naz
wen, per nixa ndaw xaaya ngut
xaa. 50 Per kwaan kaza na kwent
lo gu nak pan wlipa kwaan nyaad
naz yiba, nu loka xaa kwaan gawa
tira nayeta xaa. 51 Lee na nak pan
ba, kwaan nyaad na naz leen yiba;
nu loka xaa kwaan gaw pan ne tira
ban xaa. Lee pan kwaan za na nak
leeka baal cheen na, nu za naya
kwent cheen rese myet yizhyo ne
zee ban xaa.
52 Lee re xaa mzelo mkediizha:
—¿Xomod nzho mod zaa xaa ne
leeka kwerp cheen xaa gaw be?
53 Jesús nzhé lo re xaa:
—Wlipa na nii na lo gu, na nak
Xaa Mzhin Ngok Myet nu chelee gu
nagawt gu baal cheen na, nu nagot
gu xren na, nabant gu. 54 Loka
xaa kwaan gaw baal cheen na nu
go ren cheen na nkano xaa yalna-
ban kwaan tira, nu na seban xaa
mbizh gwluzh. 55 Nel baal cheen
na nak laaw xaa kwaan wlipa, nu
xren na nak kwaan wlipa nzho
xaa. 56 Lee xaa kwaan nzhaw baal
cheen na nu nzho xren na tubka
nzo xaa zee kwaan na, nu na nzo
tubka kwaan lee xaa. 57 Lee Xuz
na, xaa mxaal na nkano yalnaban,
nu na mban kwent cheen lee xaa;
nu leeka see, loka xaa gaw baal
cheen na, ban xaa kwent cheen na.
58 Kaza na kwent cheen pan kwaan
nyaad naz yiba. Lee pan ne nanakt
mod kwaan nyaad naz yiba kwaan
ndaw re xey be, xaa yilo, nel nixa

ndaw xaaya ngut xaa, per loka xaa
gaw pan kwaan za na, tira ban xaa.
59 Jesús nzhé re kwaane, paro
nkasa re nu nseed nu xtizh Dios
yezh Capernaum.

Wdizh kwaan nzaa yalnaban

60 Gorna mbin re xaa kwaan
nzhé Jesús, zyen doo xaa nzhake
tich xaa mbezh:
—Nagan doo la kwaan nii xaa ne
yek be; ¿che nzho mod gon be xtizh
xaa?
61 Jesús mzeen kwaan kawdizh
re xaa, zee nzhé xaa:
—Nawent nzhak lextoo gu
nzhon gu kwaane. 62 ¿Xomod gak
lextoo gu chol ne gu lee na, Xaa
Mzhin Ngok Myet, yixoob paro
nzob na yilo? 63 Mbi Naban nak
xaa nzaa yalnaban, per kwerp
nyent mod zaa yalnaban. Nu lee re
kwaan nii na lo gu nak cheen Mbi
Naban nu cheen yalnaban. 64 Per
seesa nzho lak gu nanet wii lo na.
Nel axta yilo, nela Jesús cho xaa
nanet wii lo xaa, nu ne xaa xana
xaa zaa xaa lo re xaa nzhekla gut
xaa.
65 Zee nzhé xaa:
—Kwaanzee nii na lo gu nik tub
xaa nyent mod yiid lo na chelee
Xuz na nayiidnot xaa lo na.
66 Kwaanzee zyen doo xaa
nzhake tich Jesús, mlaa xaa xaa
nu nya xaa. 67 Jesús mnabdizh lo
chiibchop nu, xaa kwaan mseed lo
xaa, nu né xaa:
—¿Che noka re gu nzhekla nya?
68 Simón Pér mkeb nzhé:
—Xaa Nabeyy, ¿cho lo ya nu? Lee
xtizh lu nak kwaan nzaa kwent
xomod le nu gan yalnaban kwaan
tira. 69 Re nu ne lee lu nak Xaa Nali
nze lo Dios nu ngwii nu lo lu.
70 Jesús mkeb nzhé:
—Mleey na chiibchop gu, nu tub
gu nzhon xtizh Maxuu.
71 Gorna ngunii Jesús kwaane,
kazaa xaa kwent cheen Judas,
xgann Simón Iscariote, nel lee xaa
nak xaa zaa xaa lo re xaa nzhekla
gut xaa, nixa nak xaa tub xaa lo
chiibchop nu mseed lo xaa.

7

Re wech Jesús nanlet krer lee xaa nak xaa mxaal Dios yaad

1 Gorna ngulo mded re kwaane,
Jesús nzhaze re yezh yizhyo
Galilea, nanzheklat xaa ya xaa
yizhyo Judea, nel baa nzhekla re
sawlazh nu gut xaa. 2 Per nel merla
zhin yalni cheen Ramad, tub yalni
cheen re nu, xaa Israel, 3 lee re
wech Jesús nzhé lo xaa:
—¿Cho kwaan le lu zee kwaz lu
nee? Gwa Judea, zee lee re xaa
nreke tich lu, xaa nzho baa, ne re
kwaan nle lu. 4 Nel leezha lee tub
xaa nzhekla xaa wii re xaa lo xaa,
nanlet xaa re kwaan xlaan. Chol
nle lu re kwaan kwenta kwaane,
bleya delant lo re myet.
5 Nu nixa re wech xaa nanzakt
lee xaa nak xaa mxaal Dios yaad.
6 Jesús nzhé:
—Zer zhin gor cheen na, per lee
re gu rese gor nak wen ya gu. 7 Lee
re xaa yizhyo nyent mod yii ne re
gu; per lee na nayii xaa ne xaa na,
nel na nlu lo re xaa lee kwaan nle
xaa nak kwaan nawent. 8 Gwa gu
yalni, nayat na nal, nel zer zhin gor
cheen na.
9 Nzhé xaa kwaane lo re wech
xaa, nu mlakeka xaa Galilea.

Jesús nzo lo yalni cheen Ramad

10 Gorna ngulo nzha re wech
Jesús, noka Jesús ngwa yalni, per
ngwa xaa xlaan. 11 Lee re xaa
sawlazh nu nkwaan xaa lo yalni,
nu mbezh re xaa:
—¿Pa nzha xaa zee?
12 Lee re myet mdildiizh. Lak xaa
mbezh: “Nak xaa tub xaa wen”;
per zlak xaa mbezh: “Nanakt xaa
tub xaa wen; nebse nkade xaa re
myet”.
13 Per nik tub xaa nabezht
kwaane delant lo re xaa, nel nzheb
re xaa ne xaa re xaa non.
14 Nzhadedla rol yalni, zeera lee
Jesús mzeeb lo lach roo yidoo nu

mzelo xaa mseed xaa re myet.
15 Lee re xaa ndedyall nu mbezh re
xaa:
—¿Xomod tant nzhak xaa ne, nu
namseedt xaa?
16 Jesús mkeb lo re xaa nzhé:
—Lee kwaan nlu na nanakta
cheen na, leeya nak cheen xaa mx-
aal na. 17 Chelee tub xaa nzhekla
le kwaan nzhekla Dios, nzho mod
labeyy xaa chelee kwaan nlu na
nak cheen Dios o cheen na. 18 Lee
xaa kwaan nii kwent cheen leeka
lee xaa, nle xaaya zee lee re myet
wii lo xaa; per lee xaa nleya zee wii
re xaa lo xaa kwaan mxaal xaa, xaa
ba mbezh kwaan wli nu nankadet
xaa ba.
19 '¿Che nawlit Ches mzaa ley lo
re xey be? Per nik tub gu nanlet
kwaan nzhéya. ¿Chozhiin nzhekla
gu gut gu na?
20 Lee re myet nzhé:
—¡Tub mbi mal nzho lextoo lu,
kwaanzee nawent nzhak yek lu!
¿Cho nzhekla gut lu?
21 Jesús nzhé:
—Re gu mdedyall nel mle na
tub kwaan gro zhe sab, mbizh
kwaan nzholl re be lo Dios. 22 Ches
mseed be zee koo be xgann be
beyy cheen re xaa sawlazh be
(nixa kwaane namzelot lo Ches, lee
kwaane mzelo lo re xey be, xaa
mas yilo). Nu lee re be ngoo madoo
madbyi beyy, nixa ped naka mbizh
kwaan nzholl re be lo Dios. 23 Nal
chelee gu nzak gu wen koo be beyy
tub madoo mbizh kwaan nzholl re
be lo Dios, zee le be kwaan nzhé ley
cheen Ches, ¿chozhiin nayii gu ne
gu na nel msekwen na dub kwerp
cheen tub xaa mbizh kwaan nzholl
re be lo Dios? 24 Nanaabt gu kwent
mod nlu re kwaan lo gu. Leezha
naab gu kwent, ble guya tub mod
nali.

Jesús nzaa kwent pa naz nze xaa

25 Zee lak re xaa nzho Jerusalén,
mzelo nzhé:
—¡Wii gu, xaa ne kakwaan re xaa,
zee gut xaa xaa! 26 Nu nal baa nzo
xaa delant lo re xaa kanii xaa, nu
nik tub xaa naniit lo xaa. ¿O che
noka re xaa non nzak wlipa lee xaa
nak Crist, Xaa Xaal Dios Nabeyy?
27 Per re be ne pa nze xaa ba, per
gorna yaad Xaa Xaal Dios Nabeyy,
nik tub xaa nanet pa naz yaad xaa.
28 Nu zee mseed Jesús re xaa lo
lach roo yidoo, nu nzhé xaa duble-
gan:
—¡Re gu nzak nlabeyy gu na
nu ne gu pa naz nzhal na! Per
nanzhalt na nel nzhekla na, nzhal
na nel lee xaa nali mxaal na, xaa
kwaan nanlabeyyt re gu. 29 Na
nlabeyy xaa ne nel lo xaa mroo na,
nu lee xaa mxaal na.
30 Zee nzhekla re xaa zen xaa,
per nik tub xaa namgalt xaa nel zer
zhin gor cheen xaa. 31 Zyen doo
xaa mwii lo xaa nu nzhé xaa:
—Lee xaa ne nak Xaa Mxaal Dios
Nabeyy nel nle xaa rese kwaan gro,
nel rese kwaan nzho mod le xaa.
32 Lee re xaa fariseo mkenzha
kwaan mbezh re myet cheen Jesús;
nu lee xaa nu re ngwleyy non, mx-
aal lak polisi, xaa nkanap yidoo,
zee zen xaa xaa. 33 Zee lee Jesús
nzhé:
—Xepse kwaz na lo gu, zee bare
na lo xaa mxaal na. 34 Zee re gu
kwaan na, per nayizhalt na lo gu
nel nyent mod ya gu pa nya na.
35 Zee lee re myet mzelo mnab-
dizh lo re wechxinn:
—¿Pa nya xaa ne, zee nayizhalt
xaa ne lo be? ¿Che nya xaa naz lo
re sawlazh be, xaa nzho stub naz
re yezh nu noka seed xaa re xaa
nanakt xaa sawlazh be? 36 ¿Cho
kwaan nzhekla xaa ne né xaa,
gorna ngunii xaa: "Kwaan gu na
per nayizhalt na lo gu, nel nyent
mod ya gu pa nya na"?

Yuu kwaan nzeno nis kwaan nzaa yalnaban kwaan tira

37 Mbizh gwluzhtlaka lo yalni,
mbizh kwaan mas non, Jesús
nguxso nu nzhé lo re xaa dublegan:
—Chelee tub gu nzhek lextoo, te
gu lo na nu go gu nis. 38 Gaka
modxa nzhé Xkyech Dios: "Loka

xaa kwaan wii lo na, lextoo xaa roo
nis kwaan zaa yalnaban kwaan
tira”. [Ez. 47:1; Zac. 14:8]
39 Kwaan kwaane nzhekla Jesús
yé: Loka xaa wii lo xaa, kayaa
xaa Mbi Naban; nel lee Mbi Na-
ban zeeraka yaad zee, nel lee Jesús
zeeraka bare nya naz yiba.
40 Nzho lak re xaa mbin kwaane,
nzhé xaa:
—Wlipa lee xaa ne nak xaa nzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa,
xaa nakladiizh yaad.
41 Zlak xaa mbezh:
—Xaa ne nak Xaa Mxaal Dios
Nabeyy.
Per zlak xaa mbezh:
—Naleet xaaya, nel Xaa Xaal
Dios Nabeyy nyent mod ngal
yizhyo Galilea, 42 nel lee Xkyech
Dios nzhé, lee Xaa Xaal Dios
Nabeyy nzhaal gak xaa dii cheen
rey David, nu gal xaa naz yezh
Belén, leeka yezh pa ngol David.
43 Snee ngok rol myet kwent
cheen Jesús. 44 Lak xaa nzhekla
ko xaa lozhyib per nik tub xaa
namzent xaa.

Lee re xaa nak zhiin, nanzakt lee Jesús nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy

45 Lee re polisi, xaa nkanap yi-
doo, mbare pa nzo re fariseo nu re
ngwleyy non, nu mnabdizh xaa ne
lo re polisi:
—¿Chozhiin nayiidnot gu xaa?
46 Lee re polisi nzhé:
—¡Nik tub xaa zer wdizh modxa
nzhedizh xaa ne!
47 Zee lee re fariseo nzhé:
—¿Che noka re gu ngulo mkade
xaa? 48 Nik tub re xaa nabeyy lo
be o tub re nu, nanzakt lee xaa
nak Xaa Xaal Dios Nabeyy. 49 ¡Per
maldit re xaa mkayaa xaa mod Xaa
Mxaal Dios Nabeyy, nel nixa nan-
labeyyt re xaa ley cheen Ches!
50 Lee Nikodem nak tub fariseo,
xaa ngwa mdizhno Jesús tub welt
nu nzhé xaa:
51 —Lee ley cheen be nzhé nyent
mod gaazh be tub kwaan tich xaa
leezha zer né xaa cho kwaan mle
xaa yilo.
52 Lee re xaa mkeb nzhé:
—¿Che noka lu nak xaa Galilea?
Bseed Xkyech Dios, zee ne lu nik
tub xaa nzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa nanzet naz Galilea.
53 Nu zee kad tub xaa nya naz
garli xaa.

8

Ngwnaa kwaan nchaal stub xaabyi

1 Per lee Jesús nya naz yek yi Olib.
2 Nu stub mbizh, gorna mkaxni
yizhyo mbare xaa naz roo yidoo
stub welt. Lee re myet mbii gax
lo xaa nu lee xaa mzob nu mzelo
mseed xaa re xaa.
3 Zee lee re maestr, xaa nlu xtizh
Dios, nu re fariseo nzhano tub ng-
wnaa, me nguga kachaal kwaan
stub xaabyi, nu mzo xaa me xsaww
lo re xaa nzhi baa, 4 zee nzhé xaa lo
Jesús:
—Maestr, lee ngwnaa ne nguga
kachaal kwaan stub xaabyi. 5 Lee
lo xley be kwaan mzaa Ches lo re
xey be, xaa yilo, nzhé nzhaal zaake
be tub ngwnaa snee nle axta yilo
gut be me. ¿Lee luya, cho kwaan né
lu?
6 Mnabdizh re xaa kwaane, zee
kiil xaa Jesús, nu snee yizhal xaa
tub kwaan gaazh xaa tich xaa. Per
lee Jesús mkichyek nu mzelo mkee
kwaan kwen yaa lo yo. 7 Nu lee re
xaa seetaka kanabdizh, zee mzoli
Jesús nu nzhé xaa lo re xaa:
—Rese gu, xaa zer le nik tub
kwaan nawent, kee ke yilotlaka
yenn me.
8 Nu mkichyek xaa nu mzelo xaa
mkee xaa lo yo stub welt. 9 Gorna
mbin re xaa kwaane, tubga xaa
tubga xaa mzelo nya, nu yilotlaka
re xaa gol mroo. Gorna ngulo nya
re xaa nebse Jesús rop ngwnaa zee
mlake, 10 nguxso xaa nu mnabdizh
xaa lo me:
—¿Ma re me? ¿Che nik tub me
nangunaabt kwent lo lu?

11 Lee ngwnaa mkeb lo xaa, nzhé:
—Nik tub meya, Me Nabeyy.
Jesús nzhé lo me:
—Nixa na, nanaabt kwent lo lu; nal zyaa nu naletra lu kwaan nawent.

Jesús nak xni yizhyo

12 Stub welt Jesús ngunii lo re myet nu nzhé xaa:
—Lee na nak kwenta xni yizhyo; loka xaa kwaan reke tich na, nkano xaa xni kwaan nzaa yalnaban, nu nazet xaa naz lo yalnakaw.
13 Lee re fariseo nzhé lo xaa:
—Leeka kwent cheen lu kazaa lu; nanont kwent ba.
14 Lee Jesús mkeb nzhé:
—Non kwent cheen na, nixa leeka na nzaya. Nel ne na pa naz nzhal na nu pa naz nya na; per lee re gu nanet pa naza. 15 Lee re gu naab kwent mod mbezh re myet. Lee na nanaabt kwent lo re xaa; 16 per chelee na naab na kwent, zee naka tub kwaan nali, nel nanaabt techo na kwent, sinka noka Xuz na, xaa mxaal na, naab kwent kwaan na. 17 Lee lo ley cheen be nzhé, chelee chop testig nii tubka kwaan, non kwaan nii xaa. 18 Wena, leeka na nak tub testig kwent cheen na, nu lee Xuz na, xaa mxaal na, nak stub testig.
19 Zee mnabdizh re xaa:
—¿Ma xuz lu?
Jesús mkeb nzhé:
—Lee re gu nanlabeyyt na nixa Xuz na, chol nlabeyy gu na, noka nlabeyy gu Xuz na.
20 Jesús nzhé re kwaane leezha kaseed xaa re xaa lo lach roo yidoo, paro nzhib alkansi, pa ngo xaa gon leen. Per nik tub xaa namzent xaa, nel zer zhin gor cheen xaa.

"Pa nya na, nyent mod ya re gu"

21 Jesús mbare nzhé lo re xaa:
—Lee na nya, nu kwaan re gu na, per yet re gu lo jwalt cheen gu. Lee pa nya na nyent mod ya re gu.
22 Kwaanzee lee re xaa nzhé:
—¿Che kale xaa xgab gut xaa xaa, zee né xaa nyent mod ya be pa nya xaa?
23 Jesús nzhé lo re xaa:
—Re gu nak xaa yizhyo ne, per nanakt na tub xaa yizhyo ne, lee na nzhal naz yiba. 24 Kwaanzee nii na lo gu, yet gu lo re jwalt cheen gu, nel chelee gu nanzakt gu lee na nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy, yet gu lo re jwalt cheen gu.
25 Zee mnabdizh re xaa lo xaa:
—¿Cho nak lu?
Jesús mkeb nzhé:
—Axta yilo nii na cho nak na. 26 Nu nzho zyen doo kwaan nzho mod naab na kwent lo gu; per lee xaa mxaal na nii kwaan wli, nu nebse re kwaan nguné xaa lo na, yé na lo re myet yizhyo.
27 Per lee re xaa namzeent kazaa xaa kwent cheen Xuz xaa. 28 Kwaanzee nzhé xaa lo re xaa:
—Gorna kee re gu na lo krus, Xaa Mzhin Ngok Myet, gorzee ne re gu cho nak na, nu nanlet na kwaan nzhekla na; nebse nii na kwaan mseed Xuz na na. 29 Nel lee xaa kwaan mxaal na nzo kwaan na; lee xaa namlat techo na, nel tubka nle na kwaan nyula xaa.
30 Gorna nzhé Jesús kwaane lo re xaa, zyen doo xaa mzelo ngwii lo xaa mod Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

Xaa wlipa nak dii cheen Abraham

31 Lee Jesús nzhé lo re myet, xaa mwii lo xaa:
—Chelee re gu zob gu xtizh na, wlipa nak gu tub xaa nseed lo na; 32 labeyy gu re kwaan wli, nu re kwaan wli le zee gak gu mod tub xaa mla.
33 Lee re xaa mkeb nzhé:
—Lee re nu nak dii cheen Abraham, nu nik tub welt zer gak nu mos cheen tub xaa; ¿chozhiin né lu lo nu, gak nu mod tub xaa mla?
34 Jesús nzhé:
—Wlipa na nii na lo re gu, xaa nle jwalt nak mos cheen re kwaan nawent. 35 Lee tub mos nambazt tira garli xaa nabeyy lo xaa, per

lee xgann xaa tira nzho garli xaa.
36 Kwaanzee chelee xgann Dios le
zee gak gu mod tub xaa mla, zeesi
wlipa nak gu xaa mla. 37 Nela
na lee gu nak dii cheen Abra-
ham; per nzhekla gu gut gu na,
nel nanzheklat gu zob gu xtizh na.
38 Na nii kwaan mlu lo na leezha
mzo na kwaan Xuz na, nu sbaaka
lee re gu nle re kwaan nguné xuz
gu lo gu.

39 Lee re xaa nzhé:

—¡Lee nu nak dii cheen Abra-
ham!

Per lee Jesús mkeb lo re xaa nzhé:

—Chol nak gu dii cheen Abra-
ham, zle gu kwaan mle xaa. 40 Per
lee re gu nixa nii na lo gu kwaan
wli, kwaan mseed Dios na, nzhekla
gu gut gu na. ¡Tub kwaan snee nik
tub welt namlet Abraham! 41 Lee
re gu nle kwaan nle xuz gu.

Lee re xaa nzhé:

—¡Lee re nu nanakt xinn xto xaa;
nkano nu tubka xuz nu, xaa nak
Dios!

42 Jesús mkeb nzhé:

—Chol wli Dios nak xuz gu, telisa
nkela gu na, nel na nzhal naz lo
Dios, lee na nanzhalt nel nzhekla
na, lee na nzhal nel Dios mxaal
na. 43 ¿Chozhiin nyent mod la yek
gu kwaan nzhekla na nii na? Nel
nanzheklat gu gon gu kwaan nii
na. 44 Lee Maxuu nak mod xuz re
gu; nu lee re gu nak xaa xaa, nu
nle gu kwaan nzhekla xaa. Lee
Maxuu nak tub xaa nzhut myet
axta yilo. Nangwiit xaa lo kwaan
wli nel nik tub kwaan wli nyent
lextoo xaa. Leezha nii xaa kwaan
nawlit, nii xaaya mod nak xaa; nel
lee xaa nak xaa nkade, nu lee xaa
nak xuz re kwaan nawlit. 45 Per
nel na nii kwaan wli zee nanlet
gu krer xtizh na. 46 ¿Cho tub gu
nzho mod né lee na mle tub kwaan
nawent? Nu cheleeya nii na kwaan
wli, ¿chozhiin nanlet gu krer xtizh
na? 47 Xaa nak xaa Dios nkenzha
xtizh Dios; per lee re gu namkayaat
wdizh lo Dios, naka nel nanakt gu
xaa xaa.

Crist, xaa mxaal Dios, nzhola yilo ke Abraham

48 Zee lee re xaa nzhé:

—Wen nii nu, leezha nii nu lee lu
nak tub xaa Samaria nu nzho mbi
mal lextoo lu.

49 Jesús mkeb nzhé:

—Nankanot na nik tub mbi mal
lextoo na. Lee kwaan nle na nak
ngwii na respet lo Xuz na; per lee re
gu nangwiit gu respet lo na. 50 Nu
na nankwaant zee wii gu respet lo
na, per nzho tub xaa nzhekla wii
re xaa respet lo na, nu xaa ba nak
xaa naab kwent. 51 Wlipa na nii na,
loka xaa kwaan nzhon kwaan nii
na, nayeta xaa.

52 Lee re xaa mkeb nzhé:

—Nalsi, ne nu wlipa nzho mbi
mal lextoo lu. Abraham nu rese
xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios
lo lee xaa yilo ngut, nu lee lu
né: “Loka xaa kwaan gon xtizh na
nayeta xaa”. 53 ¿O che nonra lu ke
xey be Abraham, xaa yilo? Lee xaa
ngut nu noka re xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo
ngut. ¿Cho nzak lu nak lu?

54 Jesús mkeb nzhé:

—Cheleeya leeka na le zee wii
xaa respet lo na, nanonta. Per
lee xaa kwaan nle zee wii xaa re-
spet lo na nak Xuz na, leeka xaa
kwaan mbezh re gu nak Xdios gu.
55 Per nanlabeyyt re gu xaa, per
na nlabeyy xaa. Nu chol nii na
nanlabeyyt na xaa, nak na mod
tub xaa nkade, mod re gu. Per
wli nlabeyy na xaa, nu nzhon na
xtizh xaa. 56 Lee Abraham, xey
re be, nyakdoola xaa ne xaa na re
mbizh nal; nu ngune xaa lo na, nu
nyakdoola xaa.

57 Lee re xaa nzhé lo Jesús:

—¡Zeeraka yo lu choobchii liin, nu
né lu ngune lu lo Abraham!

58 Jesús mkeb nzhé:

—¡Wlipa na nii na, lee na nzhoola
leezha zeeraka yo Abraham!

59 Zee lee re xaa mzen ke kee
yenn xaa, per Jesús mkaxlaan nu
mroo lach roo yidoo.

9

Jesús msekwen zaalo tub syeg

1 Gorna nzhaded Jesús tub pa,
ngune xaa lo tub syeg, xaa sbaa
ngol. 2 Lee re nu, xaa mseed lo xaa
mnabdizh:
—Maestr, ¿chozhiin syeg xaabyi
ne ngol? ¿Che naka nel xuz xaa rop
xnaa xaa mle jwalt o che naka nel
leeka lee xaa mle jwalt?
3 Jesús mkeb né:
—Nangolt xaa sbaa nel xuz
xaa rop xnaa xaa mle jwalt, nixa
nanakta nel lee xaa mle jwalt; sbaa
nak xaa, zee lo lee xaa luu Dios cho
kwaan nzho mod le Dios. 4 Gorna
nak zhe nkin kee be xchiin xaa
kwaan mxaal na; gorna la yaal
nik stub xaa nyent mod kee zhiin.
5 Leezha nzoka na lo yizhyo ne, nak
na xni lo yizhyo ne.
6 Gorna ngulo ngunii xaa
kwaane, nu mchuk xaa lo yo,
nu mdexkwaa xaa ban nu mteeb
xaaya zaalo syeg. 7 Zee nzhé xaa lo
xaa:
—Gwa, bdeeb garlo lu leen tank
kwaan le Siloé. (Wdizh ne nii: “Xaa
mxaal”.)
Lee syeg ngwa nu mdeeb garlo,
zee nguni zaalo xaa, zee mbare
xaa. 8 Lee re xaa nzho gax garli xaa,
nu re xaa ngune lee xaa ngunaab
karda, mnabdizh xaa lo wechxinn
xaa:
—¿Che nalet xaa ne nzob naab
karda yizasa mbizh?
9 Lak xaa mbezh:
—Lee xaaya.
Zlak xaa mbezh:
—Nalet xaaya, nixa kwenta lee
xaa nzhak xaa.
Per leeka lee xaa mbezh:
—Naya.
10 Zee mnabdizh re xaa lo xaa:
—¿Xomod nzho ngwii lo lu?
11 Lee xaa mkeb nzhé:
—Xaa le Jesús mdexkwaa ban,
nu mteeb xaaya zaalo na, nu né
xaa lo na: “Gwa roo Tank Siloé
nu bdeeb garlo lu”, né xaa lo na.
Gorzee ngwa na, nu mteeb na garlo
na nu gorzee nguni zaalo na.
12 Zee mnabdizh re xaa:
—¿Ma xaa zee nal?
Nu lee xaa mkeb nzhé:
—Nanet na.

Lee re xaa fariseo nabdizh lo xaa ngok syeg

13-14 Nu zhe kwaan mdexkwaa
Jesús ban nu msekwen xaa zaalo
syeg ngok zhe sab, mbizh kwaan
nzholl re nu lo Dios. Kwaanzee
mbe re xaa xaa ngokwen lo re
fariseo. 15 Zee lee re fariseo mnab-
dizh lo xaa:
—¿Xomod nzho mod nyani zaalo
lu nal?
Nu lee xaa mkeb nzhé:
—Lee xaa mteeb ban zaalo na,
nu mzet na garlo na kwaanzee nal
nzho mod ngwii na.
16 Lak xaa fariseo nzhé:
—Pa gak xaa ne tub xaa mxaal
Dios, nel nangozhawt xaa zhe sab,
mbizh kwaan nzholl re be lo Dios.
Per zlak xaa mbezh:
—¿Xomod nzho mod le xaa re
kwaan gro ne, chelee xaa nak xaa
tub xaa nzeb jwalt?
Zee snee ngok re xaa chop tant.
17 Nu mbare xaa ngunabdizh xaa lo
xaa ngok syeg yilo:
—¿Per cho nzak lu nak xaa msek-
wen zaalo lu? ¿Cho kwaan né lu?
Lee xaa mkeb nzhé:
—Na nii lee xaa nak tub xaa nzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa.
18 Per lee re xaa non namlet krer
lee xaa ngok syeg yilo, axta gorna
nguchezh xaa xuz xaa rop xnaa
xaa, 19 zee mnabdizh xaa lo xaa:
—¿Chelee xinn gu nak xaa ne?
¿Che nzho mod né gu lo nu, nen
che syeg xaa ngol xaa? ¿Xomod nal,
nzhola mod ngwii xaa?
20 Lee xuz xaa rop xnaa xaa
mkeb nzhé:
—Xgann nu nak xaa ne, nu sbaa
ngol xaa; 21 per nanet nu xomod
nzho mod ngwii xaa nal, nixa
nanet nu cho msekwen zaalo xaa.
Leeka lo xaa bnabdizh gu nel grola
xaa, nzho mod né xaaya lo gu.
22 Sbaa nzhé xuz xaa rop xnaa
xaa nel nzheb xaa ne xaa re xaa
non lo re xaa Israel, nel myaan re

xaa koo xaa xaa lo re xaa nkasa
nseed xtizh Dios, xaa kwaan yé lee
Jesús nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy.
23 Kwaanzee nzhé xuz xaa rop
xnaa xaa: “Bnabdizh gu lo xaa,
grola xaa”.
24 Lee re xaa non mbare mrezh
xaa kwaan nak syeg yilo, nu nzhé
xaa lo xaa:
—Né lo nu kwaan wli delant lo
Dios. Nel ne re nu lee xaa zee nak
tub xaa nzeb jwalt.
25 Lee xaa mkeb nzhé:
—Nanet na che nak xaa tub xaa
nzeb jwalt, o nanakt xaa tub xaa
nzeb jwalt. Per kwaan ne na nak,
nanyanit zaalo na yilo, per nal
nyanilaya.
26 Zee mbare re xaa ngunabdizh
lo xaa:
—¿Cho kwaan mle xaa lu? ¿Xo-
mod mle xaa zee nguni zaalo lu nal?
27 Lee xaa mkeb nzhé:
—Nguniila naya lo gu, per lee gu
nanlet krera. ¿Chozhiin nzheklara
gu zere naya stub welt? ¿O che
noka re gu nzhekla reke tich xaa?
28 Zee lee re xaa mzelo myech lo
xaa, nu nzhé xaa lo xaa:
—Lu nreke tich xaabyi ba, per
lee re nu nreke tich Ches, 29 nel ne
re nu lee Dios ngunii lo Ches; per
lee xaa ba nixa nanet nu pa naz nze
xaa.
30 Lee xaa mkeb nzhé:
—¿Xomod nak kwaane? ¿Chozhiin
nanet re gu pa naz nze xaa, nel lee
xaa msekwen garlo na? 31 Nel ne re
be nanzhont Dios xtizh xaa kwaan
nzeb jwalt; nebse nzhon Dios xtizh
re xaa kwaan ngwii lo xaa nu nle
kwaan nzhekla xaa. 32 Nik tub welt
zer zaa xaa kwent cheen tub syeg
ngol nu nyanila zaalo xaa. 33 Nu
chelee xaa ne nanzet kwent cheen
Dios, nyent mod le xaa tub kwaan
gro.
34 Zee nzhé re xaa lo xaa:
—¡Lu nak tub xinn xto xaa!
¿Chozhiin nzhekla lu luu lu xana
kwent wen lo nu?
Nu mloo xaa xaa pa nseed re xaa
xtizh Dios.

Xaa nak syeg lo re xcheen Dios

35 Jesús mbin lee re fariseo mloo
xaa ngok syeg pa nseed re nu xtizh
Dios; nu gorna mzhaal xaa xaa
mnabdizh xaa lo xaa:
—¿Che ngwii lu lo Xaa Mzhin
Ngok Myet?
36 Lee xaa nzhé:
—Né lo na, xana xaa zee, zee wii
na lo xaa.
37 Jesús mkeb nzhé:
—Ngunela lu lo xaa, nel na nak
xaa, xaa kawdizh kwaan lu.
38 Zee lee xaabyi zee mkichxub lo
Jesús, nu nzhé lo xaa:
—Xaa Nabeyy, ngwii na lo lu.
39 Zee nzhé Jesús lo xaa:
—Na nyal yizhyo ne zee naab na
kwent; lee re syeg yani garlo nu lee
re xaa nyani garlo gak syeg.
40 Lak fariseo nzo kwaan lee xaa,
nu gorna mbin xaa kwaane mnab-
dizh xaa:
—¿Napa noka nu nak syeg?
41 Jesús mkeb nzhé:
—Chol nak gu syeg, nankanot gu
kulp cheen re jwalt cheen gu. Per
nel né gu nyani garlo gu, nzhap gu
kulp cheen re jwalt cheen gu.

10

Xaa nkanap mbakxiil

1 Zee nzhé Jesús:
—Wlipa na nii na, lee xaa kwaan
nanrept naz roo korrel cheen
mbakxiil, nu nrep xaa naz cho
korrel, nak xaa wann. 2 Per lee
xaa kwaan nrep naz roo pwert nak
xaa kwaan nkanap mbakxiil. 3 Xaa
kwaan nkanap roo korrel nxal xaa
roo pwert ded xaa, nu nkwezh xaa
kad tub mbakxiil kwaan le ma, nu
lee re mbakxiil nlabeyy bos cheen
xaa. Ngoo xaa ma leen korrel, 4 nu
gorna yilo roo rese ma, lee xaa
nyaner lo ma, nu lee re mbakxiil
nreke tich xaa nel nlabeyy ma xbos
xaa. 5 Per lee xaa nanlabeyyt ma
nanreket ma tich xaa, nxonn ma lo
xaa, nel nanlabeyyt ma bos cheen
stub naz xaa.

6 Jesús ngunii wdizh nabix ne lo
re xaa, per lee re xaa namlata yek
xaa, kwaan nzhekla xaa nii xaa.

Jesús nak xaa chul nkanap mbakxiil

7 Jesús mbare nzhé lo re xaa:
—Kwaane si wlipa na: Lee na
nak mod tub pwert paro nded re
mbakxiil. 8 Rese xaa kwaan mbid
yilo lo na, nak tub xaa nlewann;
per nambint re mbakxiil xtizh re
xaa ba. 9 Lee na nak mod roo pw-
ert, nu lee xaa nrep kwent cheen
na, le xaa gan yalnaban. Gak xaa
mod tub mbakxiil ma nrep nu nroo
nu nyazhal yixyi gaw ma.
10 'Lee wann nebse nyiid lewann,
nu gut, nu lux xaa ma; per lee
na nyal zee wlipa ban gu. 11 Lee
na nak mod xaa chul nkanap re
mbakxiil. Lee xaa chul nkanap
re xmbakxiil, nzaa xaa yalna-
ban cheen xaa kwent cheen re
mbakxiil. 12 Per lee xaa nebse
nzhex nka nkee zhiin, gorna ne xaa
lee lob nze, zee nlaa xaa mbakxiil
nu nxonn xaa nya xaa, nel nanakt
xaa xaa nkela mbakxiil nu nel
nanakt mbakxiil xma xaa. Nu lee
lob nkiib re mbakxiil lo xaa nu
nchech ma re ma. 13 Lee xaabyi
zee nxonn, nel nebse nkwaan xaa
yex ka xaa, nu nankelat xaa re
mbakxiil.
14-15 'Lee na nak mod xaa chul
nkanap re mbakxiil. Modxa
nlabeyy Xuz na na, nu nlabeyy
na Xuz na, sbaaka nlabeyy na re
xmbakxiil na nu lee re ma nlabeyy
ma na. Nu na za yalnaban cheen
na kwent cheen re xmbakxiil
na. 16 Noka nkano na stub naz
mbakxiil, ma nanakt korrel ne; nu
noka nzhaal yaxii na re ma ne. Zee
lee re ma ba gon xtizh na, nu yo ma
tubka korrel nu tubka xaa kanap
ma.
17 'Lee Xuz na nkela na nel na nza
yalnaban cheen na zee kayaa naya
stub welt. 18 Nik tub xaa nyent mod
gut na, yet na nel sbaa nzhekla na.
Nkano na yalnabeyy za na yalna-
ban cheen na nu kayaa naya stub
welt. Kwaane mxaal Xuz na na le
na.
19 Gorna lee re xaa mbin kwaane
mbare mrexcho xaa stub welt.
20 Zyen doo re xaa mbezh:
—¿Chozhiin nzhon gu xtizh xaa
ba? Mbi mal nzho lextoo xaa,
nzhak nachan yek xaa.
21 Lee stub naz xaa mbezh:
—Nik tub xaa nzho mbi mal lex-
too nyent mod nii sbaa. ¿Napa nel
tub xaa nzho mbi mal lextoo, nzho
mod sekwen zaalo tub syeg?

Lee re xaa Israel nanet kayaa Jesús

22 Re mbee nla nal, lee re xaa
yezh Jerusalén kale yalni cheen
xkyidoo xaa. 23 Nu Jesús nzo baa,
naz roo korredor kwaan le Sa-
lomón. 24 Zee lee lak xaa mlo welt
lo Jesús nu mnabdizh xaa lo xaa:
—¿Axta cho gor zaa lu xkwent lu
lo nu, zee yilo li lextoo nu? Chelee
lu nak Crist, Xaa Xaal Dios Nabeyy,
gunéya lo nu nal.
25 Jesús mkeb nzhé:
—Nguniila naya lo re gu, per
nanlet gu krer xtizh na. Lee re
kwaan nle na kwaan yalnabeyy
cheen Xuz na, nlu sbaa naka. 26 Per
lee re gu nanlet krera, nel nanakt
gu xmbakxiil na. 27 Lee xaa nak
mod xmbakxiil na nu nlabeyy ma
bos cheen na, nu na nlabeyy re
ma nu nreke ma tich na. 28 Na
nza yalnaban cheen na lo ma nu
tira nayetra ma, nu zee nik tub xaa
nyent mod kiib ma lo na. 29 Lee
Xuz na mzaa re ma lo na, nu lee
xaa ngezh mas ke stub xaa, nu nik
tub xaa nyent mod kiib ma lo xaa.
30 Lee Xuz na nu na tubka nak nu.
31 Lee re xaa mbare mzen ke kee
yenn xaa stub welt, 32 per Jesús
nzhé lo re xaa:
—Kwaan yalnabeyy cheen Xuz
na mle na zyen doo kwaan wen lo
gu. ¿Che kwent cheen kwaanzee,
zaake gu na?
33 Lee re xaa mkeb nzhé:
—Nazaaket nu lu lo re kwaan
wen mle lu, zaake nu lu lo re

kwaan nawent nii lu. Lu nak tub
xaabyi, per lee lu kale mod Dios.
34 Jesús nzhé:
—Lee lo ley cheen be nkee: “Na
nii, lee gu nak dios”. [Sal. 82:6]
35 Nel lee Xkyech Dios nzhé nyent
mod yé be nawlita, Dios mrole dios
re xaa kwaan mkayaa xtizh Dios.
36 Nu chelee Dios mloxcho na nu
mxaal xaa na yizhyo, ¿xomod nzho
mod zaa gu kwent lee na mle tub
kwaan nawent lo Dios, leezha ngu-
nii na nak na Xgann Dios? 37 Chelee
na nalet na re kwaan nle Xuz na
nawiit gu lo na. 38 Per chelee na nle
na kwaan nle xaa, nixa nangwiit
gu lo na per ble gu krer kwaan nle
na, zee ne gu lee Xuz na nzo kwaan
na nu na nzo kwaan Xuz na.
39 Nu stub welt nzhekla xaa zen
xaa Jesús, per mkaxlaan Jesús lo re
xaa.
40 Jesús mbare naz stub ta yuu
Jordán, nu mlaz xaa baa, pa
mchubnis Juan. 41 Zyen doo xaa
ngwa lo xaa, nu mbezh xaa:
—Wlipa, Juan namlet nik tub
kwaan gro, per rese kwaan nguné
Juan cheen xaa ne wli.
42 Zyen doo xaa mzelo ngwii lo
Jesús naz baa.

11

Yalgut cheen Lach

1 Ngu tub xaabyi ne nzak, xaa
le Lach, xaa yezh Betania. Mari
nu Mart, me nak leeka bzan Lach,
nzho leeka yezh ba. 2 Mari mchub
perfum kwaan chul nzebech nii
Xaa Nabeyy, nu msekwizh meya
kwaan yich yek me. 3 Zee mxaal
rop bal me xaa yé kwaane lo Jesús:
—Me Nabeyy, lee xmig lu ne
nzak.
4 Gorna mbin Jesús kwaane, nu
né xaa:
—Lee yalyizh ne nazhint nebse
lo yalgut, sinka noka leya sirb luu
lee yalnabeyy cheen Dios nak tub
kwaan gro, nu xomod gro nak
yalnabeyy cheen Xgann Dios.
5 Nu nixa nkedoola Jesús rop bal
Mart nu Lach, 6 mlaz xaa xchop
mbizh pa nzo xaa, leezha mbin xaa
kwaane. 7 Zeera né xaa lo re nu,
xaa mseed lo xaa:
—Ya be stub welt yizhyo Judea.
8 Zee lee re nu nzhé lo xaa:
—Maestr, nalsi lee re sawlazh be,
re xaa nzho yizhyo ba nzhekla ngut
lu kwaan ke, nu seesa nzhekla lu ya
lu baa stub welt.
9 Jesús né:
—Wli na nii na, lee tub mbizh
nkano chiibchop gor pa nzaaya
xni. Chelee tub xaa ze zhe, naralt
nii xaa, nel nkano xaa xni cheen
yizhyo ne; 10 per chelee tub xaa ze
yaal, nral nii xaa, nel nyent xni lo
xaa.
11 Ngulo ngunii xaa sbaa noka né
xaa:
—Lee xmig be Lach naxna, per
na yalexche xaa.
12 Zee nzhé nu:
—Xaa Nabeyy, chelee xaa naxna
xaa, zee yakwen xaa.
13 Per lee kwaan né Jesús lo
nu, nak lee Lach ngut, nu lee nu
seetaka kale xgab lee xaa naxna.
14 Zeera klar nguné Jesús lo re nu:
—Lee Lach ngutla. 15 Nu nyakla
na nel namzot na baa, nel snee ne
re gu lee na nak Xaa Mxaal Dios
Nabeyy. Chaa gu, yasewii be lo
xaa.
16 Zee lee Max, xaa nii re xaa
“Kwech”, né lo stub naz nu, xaa
mseed lo Jesús:
—Chaa ya re be zee noka re be
yet kwaan lee xaa.

*Jesús nak yalnroban nu yalna-
ban*

17 Gorna mzhin Jesús, ngune xaa
lee Lach nzhala tap mbizh mkaach
xaa. 18 Nu yezh Betania nzhi
gax Jerusalén, kan chon kilómetro,
19 zee zyen xaa nzho Jerusalén
ngwa nguseleyy Mart nu Mari nel
ngut bzan me. 20 Gorna ngune
Mart lee Jesús mzezhin baa, mroo
me garli me zee mzhaal me kwaan

lee xaa; per lee Mari mlakeka leen
yoo. 21 Lee Mart nzhé lo Jesús:
—Me Nabeyy, chol nzo lu nee,
nangeta bzan na. 22 Per nixa nala,
na ne lee Dios zaa kwaan naab lu lo
xaa.
23 Jesús mkeb nzhé:
—Lee bzan lu ban stuba.
24 Mart nzhé:
—Wliya, nela na, lee xaa ban
stub mbizh kwaan roban re xaa
ngut, mbizh gwluzhtlaka.
25 Zee lee Jesús nzhé:
—Lee na nak yalmroban nu
yalnaban. Loka xaa wii lo na, nixa
yet xaa lee xaa ban; 26 nu lee xaa
seetaka mban, xaa ngwii lo na
tira nayeta xaa. ¿Che nzak lu wli
kwaane?
27 Lee me nzhé:
—Nle na krera, Me Nabeyy. Ne
na lu nak Crist, Xgann Dios, Me
Mxaal Dios Nabeyy, me nak kwent
yaad yizhyo ne.

Jesús nzhonn roo xbaa Lach

28 Gorna ngulo nzhé xaa kwaane,
Mart ngwa nguchezh bal me Mari,
nu nzhé meya lo bal me xlaan:
—Lee Maestr nzo nee nu kabezh
me lu.
29 Gorna mbin Mari kwaane, li-
jer nguxso me nu ngwa me lo
Jesús. 30 Lee Jesús zeeraka zeeb
leen yezh; nu nzoka xaa pa mzhaal
Mart xaa. 31 Gorna ngune re
xaa kaseleyy Mari, lee Mari lijer
nguxso, nu mreke re xaa tich me,
mle xaa xgab lee roo xbaa Lach ya
me yayonn me.
32 Gorna mzhin Mari pa nzo
Jesús, mkichxub me lo xaa nu nzhé
me:
—Me Nabeyy, chol nzo lu nee,
nangeta bzan na.
33 Gorna ngune Jesús nzhonn
Mari, nu noka nzhonn re xaa
nzhake tich me, nales doo ngok
lextoo Jesús, 34 nu mnabdizh xaa:
—¿Pa msebyo gu xaa?
Lee re xaa nzhé:
—Xaa Nabeyy, te, zee wii lu.
35 Nu mbinn Jesús. 36 Lee re xaa
nzhé:
—¡Wii gu lo xaa, nkedoola xaa
Lach!
37 Per lak xaa mbezh:
—Lee xaa ne msekwen zaalo
syeg, ¿che nyent mod ngle xaa tub
kwaan zee nangeta Lach?

Mroban Lach

38 Stub welt Jesús nales doo
nzhak lextoo xaa, gorna mbii xaa
roo baa. Baa ne nak tub yiloo,
kwaan nyaaw roo kwaan tub ke.
39 Nu Jesús nzhé:
—Bre gu ke.
Mart bzan ntagol nzhé:
—Me Nabeyy, ech nawent nlaa
me, nzhala tap mbizh ngut me.
40 Jesús mkeb nzhé:
—¿Che nanit na lo lu, chelee lu
wii lu lo na, ne lu lo re kwaan chul
cheen Dios?
41 Mre xaa ke, nu Jesús mwii naz
yiba nu nzhé:
—Xuz, za na dixkix lo lu nel
mkenzha lu xtizh na. 42 Na ne
tubka nkenzha lu xtizh na; per nii
naya zee lee re myet, xaa nzo nee,
ne lee lu mxaal na.
43 Gorna ngulo ngunii xaa
kwaane, dublegan nzhé xaa:
—¡Lach broo baa!
44 Nu lee xaa ngut mroo nduuzh
nral ler, nu noka yek xaa nral ler.
Jesús nzhé:
—Bxek gu xaa nu laa gu nya xaa.

Nzhekla re xaa ko Jesús lozhyib
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 Kwaane mle, zee zyen sawlazh
nu, xaa nguseleyy Mari, mzelo ng-
wii lo Jesús nel ngune xaa kwaan
mle xaa. 46 Per lak xaa ngwa lo
re xaa fariseo, nu nzhé xaa kwaan
mle Jesús. 47 Kwaanzee lee re ngw-
leyy non nu re fariseo mdop re xaa
nak zhiin, nu nzhé xaa:
—¿Cho kwaan le be? Zyen doo
nseyn kwaan gro doo kale xaa ne.
48 Chelee be laa be xaa, rese xaa
zelo wii lo xaa, nu napa lee xaa
yezh Roma, xaa nabeyy be, kayiid

nu kalux xaa kwaan nkano be nee
nu yezh cheen be.
49 Per lee tub xaa nzo lo re xaa ba,
xaa le Caifás, xaa nak ngwleyy non
doo liin zee, nzhé lo re xaa:
—¡Re gu nanet nik tub kwaan!
50 ¿Chozhiin nanzeent re gu
kwaane? ¡Mas wen yet tubka xaa
kwent cheen re xaa yezh, ke rese
xaa yezh yet!
51 Ngunii Caifás lee Jesús yet
kwent cheen re xaa, nu ngunii xaa
wdizh kwaan mzaa Dios lo xaa, nel
lee xaa nak ngwleyy non doo liin
zee nu namroota leeka yek xaa.
52 Nu nayeta Jesús nebse kwent
cheen re nu, xaa Israel, sinka noka
zee chaal Dios re xaa nzho stub
yezh zee gak re xaa tubka yezh
cheen xaa. 53 Nu snee axta mbizh
zee lee re xaa non nzho yek gut
Jesús.
54 Kwaanzee, Jesús nanzotra klar
lo re sawlazh nu, xaa non, nya xaa
naz tub yezh kwaan nzhi gax naz
wen, yezh kwaan le Efraín. Baa
mlaz xaa kwaan re nu, xaa mseed
lo xaa.
55 Nu merla zhin yalni cheen
Paskwa, pa nselazh nu xomod
mloo Dios re xey nu Egipto, nu
zyen nu, xaa rete yezh, nroo nzha
naz Jerusalén zee le nzhul nu nu
lo Dios. 56 Zee re xaa ne kakwaan
Jesús lo yalni, nu nabdizh re xaa lo
wechxinn xaa lach roo yidoo:
—¿Cho kwaan nzak gu? ¿Che
zyiid xaa o nayiidt xaa?
57 Lee re fariseo nu re ngwleyy
non, mnabeyy zee loka xaa ne lo
Jesús, yé xaaya lo xaa, zee zen xaa
xaa zee ko xaa xaa lozhyib.

12

Tub ngwnaa nchub anseyt kwaan chul nzebech yek Jesús
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Xop mbizh nzho jwalt la yalni
cheen Paskwa, leezha mbid Jesús
yezh Betania pa nzho Lach, xaa
mseban xaa. 2 Nu baa mle xaa
tub yalni cheen Jesús; Mart ngo
kwaan leen yann, nu lee Lach
kayaw kwaan lee xaa. 3 Mari
mbidno rol litr perfum kwaan chul
nzebech cheen tub yeey kwaan le
nardo, kwaan non doo, nu mchub
meya nii Jesús nu msekwizh meya
kwaan yich yek me. Nu dubse leen
yoo mzebech chul doo. 4 Zee lee
Judas Iscariote, tub xaa lo re nu,
xaa mseed lo Jesús, ngulola mle xaa
xgab zaa xaa Jesús lo re xaa nayii
ne Jesús. Nu nzhé xaa:
5 —¿Chozhiin namtot me kwaane
tub lal demi kwaan nle tub xaa gan
kee xaa zhiin tub liin, zee zaa beya
lo re xaa prob?
6 Per nixa snee nzhé Judas per
nanakta nel nkela xaa re xaa prob,
nzhé xaaya nel nak xaa tub xaa
nlewann, nu nel lee xaa nkanap
bools cheen re xdemi nu, xaa Jesús,
nu nlewann xaa rese demi kwaan
nla. 7 Nu Jesús nzhé:
—Laa le meya, nel cho na
mlochaw meya, zee chul nzebech
cho na gorna kaach xaa na. 8 Lee
re xaa prob tubka nzo lo re gu, per
na nazot tubka lo re gu.
9 Zyen xaa lazh nu mbin lee Jesús
nzo yezh Betania, nu ngwa xaa
baa, zee ne xaa lo Jesús nu lo Lach,
xaa mroban. 10 Zee lee re ngw-
leyy non myaan noka Lach gut xaa,
11 nel kwent cheen Lach, zyen xaa
lazh nu mlaa re ngwleyy nu mzelo
xaa ngwii lo Jesús.

Jesús nzeeb Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

12 Lee stub mbizh mbin re xaa
lee Jesús zhin yezh Jerusalén. Zyen
doo xaa ngwa Jerusalén, kwent
cheen yalni cheen Paskwa, 13 zee
mchoog re xaa lag yagyin nu mroo
re xaa leen yezh zee kayaa xaa
Jesús, zee nzhé re xaa dublegan:
—¡Chul doo! ¡Goll be lo xaa
nze kwaan yalnabeyy cheen Xaa
Nabeyy! ¡Goll be lo xaa nak Rey
cheen be, xaa Israel!

14 Jesús ngune lo tub burr yeen
nu mzob xaa tich ma; zee gaka
modxa nkee lo Xkyech Dios:
15 Nazhebt gu xaa yezh Sión.
Wii, lee Rey cheen gu nze
nzob tich tub burr yeen. [Zac. 9:9]
16 Gorzee lee re nu, xaa mseed
lo xaa, namzeent re kwaan kaded;
per gwluzh gorna ngulo mbare
Jesús naz yiba, zee mselazh nu re
kwaane, kwaan nzaa Xkyech Dios
kwent cheen xaa.
17 Lee re xaa mzo kwaan Jesús
leezha mrezh xaa Lach leen baa,
nu mseban xaa xaa, re xaa ne
mzaa kwent re kwaan ngune xaa
ngok. 18 Kwaanzee, lee re myet
mroo mzhaal kwaan Jesús, nel
mbin re xaa re kwaan gro kwaan
mle xaa. 19 Per lee re fariseo mbezh
lo wechxinn:
—¿Che ngwii gu? ¿Cho gan le re
be? ¡Rese myet nzhake tich xaa ba!

Lak xaa nanakta xaa Israel nkwaan Jesús

20 Lo re myet, xaa ngwayoll lo
Dios Jerusalén, ngu lak xaa nanakt
xaa Israel. 21 Lee re xaa ne mbii
lo Lip, xaa nak yezh Betsaida, tub
yezh cheen Galilea, nu mnabdizh
xaa lo xaa, nzhé xaa:
—Nzhekla nu ne nu lo Jesús.
22 Lip ngwa nzhéya lo Ndres, zee
rop xaa ngwayéya lo Jesús.
23 Zee nzhé Jesús lo xaa:
—Mzhinla gor lee Dios luu lee
Xgann xaa non doo nak. 24 Wlipa
na nii na lo gu, chelee tub nzhobxtil
nalat lo yo nu nayebt xaba, naza-
ata xle; per cheleeya laya lo yo
nu yeb xaba, zeesi zaaya zyen doo
nzhobxtil. 25 Lee xaa nkela yalna-
ban cheen lux xaa yalnaban cheen
xaa; per lee xaa nankelat yalnaban
cheen xaa lo yizhyo ne, le xaa gan
yalnaban cheen xaa kwaan tira
naluxt. 26 Chelee tub xaa nzhekla
kee zhiin lo na, reke xaa tich na;
nu loka pa zo na, baa zo xaa kwaan
nkee zhiin lo na. Chelee tub xaa
kee zhiin lo na, lee Xuz na le non
xaa.

Jesús nzaa kwent lee xaa yet

27 ’¡Nales doo nzhak lextoo na nal
gorne! Nu nanet na cho kwaan nii
na. Nzho mod nii na: “Xuz, nalat lu
deed na bid ne”. ¡Per kwaane deed
na, zee nzhal na! 28 “Xuz na, ble
non le lu”.
Zee ngu tub bos naz yiba kwaan
nzhé:
—Mle nonla naya, nu le non
naya stub welt.
29 Nu mkenzha re myet nzhi baa
kwaane, zee lak xaa nzhé:
—Ngwzi ngoch.
Per zlak xaa nzhé:
—Tub mandad cheen Dios ngu-
nii lo xaa.
30 Jesús nzhé lo re xaa:
—Nanakta kwent cheen na zee
ngunii xaaya, sinka ngunii xaaya
kwent cheen re gu. 31 Nal nak gor
naab xaa kwent lo re myet yizhyo
ne, nal nak gor koo xaa xaa nabeyy
yizhyo ne. 32 Per gorna kee xaa na
lo krus, leeka na le zee rese myet
yiid lo na.
33 Snee mzaa xaa kwent xomod
yet xaa. 34 Lee re myet mkeb lo xaa
nzhé:
—Lo ley cheen Dios nlu lee Xaa
Xaal Dios Nabeyy tubka nzo. ¿Xo-
mod nak kwaan nii lu, lee Xaa
Mzhin Ngok Myet nkin kee lo krus?
¿Cho nak Xaa Mzhin Ngok Myet,
xaa nzaa lu kwent?
35 Jesús nzhé:
—Nzoka xni lo gu nal, per nax-
chetra zoya. Bze gu nalsi nkee xni,
zee nalat yalnakaw lo gu mod tub
kwaan nankambazt gu; nel lee xaa
nze lo yalnakaw nanet xaa pa naz
nzha xaa. 36 Bwii gu lo xni nal, nel
nzokaya lo gu, zee gak gu xinn xaa
nak xni.
Gorna ngulo nzhé Jesús re
kwaane, nya xaa nu mkaxlaan xaa
lo re myet.

Namkayaat re xaa Israel Jesús

37 Nu nixa mle Jesús zyen doo
kwaan gro doo delant lo re xaa, per
nangwiit re xaa lo xaa; 38 nel snee
zee mbarlo kwaan mkee Chay, xaa

mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo
lee xaa yilo, leezha mkee xaa:
Xaa Nabeyy, namkayaat xaa
re wdizh kwaan nzaa nu
kwent,
nixa nle lu re kwaan gro doo lo xaa.
[Is. 53:1]
39 Kwaanzee namwiit xaa lo xaa,
nel noka mkee Chay:
40 Nu mod xaa nanyenit lo nzhak
xaa,
zee nyent mod gon xaaya,
zee nyent mod wii xaa loya,
zee nyent mod laya lextoo xaa,
kwaane nle zee nambaret xaa lo na
zee nasekwent na xaa. [Is. 6:10]
41 Chay nzhé re kwaane, nel ngune
xaa lo yalnabeyy cheen Jesús, zee
mzaa xaa kwent cheen Jesús.
42 Per nixa sneeya, zyen xaa lazh
nu, xaa non, mzelo ngwii lo Jesús,
per nzheb xaa yé xaaya, nel nzheb
xaa ne xaa re fariseo, napaka goo
xaa xaa pa nseed re nu xtizh Dios.
43 Nel mas nyula re xaa kwi wen
xaa kwaan myet ke kwaan Dios.

Jesús nii xtizh Dios

44 Jesús ngunii dublegan nzhé:
—Loka xaa nzhon kwaan nii na,
nanzhont xaa nebse kwaan nii na
sinka noka nzhon xaa kwaan nii
Xuz na, xaa mxaal na. 45 Nu loka
xaa nlu na lo, noka nlu xaa mxaal
na lo xaa. 46 Na nak kwenta xni,
nu myal na yizhyo ne zee wii re
xaa lo na, zee nalaket xaa lo yal-
nakaw. 47 Per lee xaa kwaan mbin
xtizh na, nu nanlet kwaan nii na,
nanaabt na kwent lo xaa; nel lee
na namyalt naab kwent lo re myet,
sinka lee na myal koo re myet lo
yalgut. 48 Lee xaa nankayaat na
nu nanlet re kwaan nii na, leeka
re kwaan ngunii na naab kwent
lo xaa mbizh gwluzhtlaka. 49 Nel
nanguniit na kwaan nzhekla na;
sinka lee na ngunii kwaan kwaan
mnabeyy Xuz na na, xaa mxaal na.
50 Nu ne na lee kwaan mnabeyy
Xuz na nak, zee le re xaa gan yalna-
ban kwaan tira. Kwaanzee lee
kwaan nii na, nii naya mod nguné
Xuz na lo na.

13

Jesús nzet nii re xaa mseed lo xaa

1 Nu yilo gorna merla la yalni
cheen Paskwa, Jesús nela mzhinla
gor laa xaa yizhyo ne, zee nya xaa
yo xaa kwaan Xuz xaa. Nel tant
nkedoola xaa re xaa xaa, xaa nzhi
lo yizhyo ne, zee mlu xaa dubse
yalnkela cheen xaa lo re xaa.
2 Gorna kayawxchee re xaa, lee
Maxuu mlola xgab yek Judas Is-
cariote, xgann Simón, zee zaa xaa
Jesús lo re xaa gut xaa. 3 Jesús
nela lee Jesús nze naz lo Dios nu lo
Dios bare xaa stuba; nu lee Xuz xaa
mzaa dubse yalnabeyy lo xaa. 4 Zee
snee gorna kayawxchee re xaa,
nguxso xaa roo mes nu mlache xaa
tub ler nak xaa, nu mzhi xaa tub
tway leen xaa. 5 Zeera mlo xaa
nis leen tub bandej, nu mzelo xaa
mdeeb xaa nii re nu, xaa mseed
lo xaa, nu nsekwizh xaaya kwaan
tway kwaan mzhi xaa leen xaa.
6 Gorna nzha xaa keeb xaa nii
Simón Pér, xaa ne nzhé lo xaa:
—Xaa Nabeyy, ¿napa nel lu keeb
nii na?
7 Jesús mkeb nzhé:
—Nal nanlat kwaan kale na yek
lu, per gwluzh laya yek lu.
8 Pér nzhé:
—¡Tira nazeyalt na keeb lu nii na!
Jesús mkeb nzhé:
—Chelee na nakeebt na nii lu,
nyent mod gak lu xaa na.
9 Simón Pér mkeb nzhé:
—¡Cheleeya sbaaya, Xaa Nabeyy,
nakeebta lu nebse nii na, noka bse-
nag na nu noka bseguch na!
10 Per Jesús mkeb nzhé:
—Lee xaa ngozla, nankintra gaz
xaa stuba, nel nzhula na xaa. Nu
nzhul na re gu, per nixa naretlaka
gu nzhul na.
11 Leezha nzhé xaa: “Naretlaka
gu nzhul na”, snee nzhé xaa nel
nela xaa xana xaa zaa xaa lo re xaa
gut xaa.

12 Gorna ngulo mdeeb Jesús nii
re xaa, nu ngok xaa xab xaa nu
mbare xaa roo mes stub welt nu
nzhé xaa lo re xaa:
—¿Che mla kwaan mle na yek
gu? 13 Lee re gu nii lo na Maestr
nu Xaa Nabeyy, nu wen nle gu nii
guya sbaa, nel nak naya. 14 Mdeeb
na nii re gu, nixa nak na Xmaestr
gu nu Xaa Nabeyy lo gu, zee noka
re gu nzhaal keeb nii wechxinn
gu. 15 Mle na kwaane, zee ne
gu xomod nzhaal le gu, zee le gu
kwaan mlu na lo gu. 16 Wlipa na
nii na lo gu, nik tub mos nanont
mas ke xpatron xaa, nu nik tub xaa
nanakt mas non ke xaa mxaal xaa.
17 Chelee gu nla re kwaane yek gu,
ble guya zee chul ded gu.

Jesús nzaa kwent lee Judas zaa xaa lo xaa nak zhiin
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

Noka Jesús nzhé:
18 —Nakazat na kwent cheen
rese gu, nel nela na xana re xaa
mleey na. Per nzhaal gak kwaan
nkee lo Xkyech Dios: “Lee xaa
kayaw kwaan na, gak xkontrad
na”. [Sal. 41:9] 19 Nii na kwaane
lo gu, zee gorna gaka, zee wii gu
lo na mod Xaa Mxaal Dios Nabeyy.
20 Wlipa na nii na, loka xaa wii lo
xaa mxaal na, noka ngwii xaa lo
na, nu xaa ngwii lo na, noka ngwii
xaa lo xaa mxaal na.
21 Gorna ngulo nzhé Jesús
kwaane, tira nawent ngok lextoo
xaa, zee nzhé xaa:
—Wlipa na nii na, lee tub gu zaa
na lo re xaa gut na.
22 Zee lee re nu, xaa mseed lo
xaa, mzelo mwii lo wechxinn, nu
nanet nu xana xaa kazet. 23 Lee na,
xaa nkedoola Jesús, nzo xkwes xaa,
24 nu Simón Pér mle nseyn lo na
zee nabdizh na, ne xana xaa kazaa
xaa kwent. 25 Zee mbii na gaxra lo
Jesús, nu mnabdizh na:
—Xaa Nabeyy, ¿xana xaa ne?
26 Jesús mkeb nzhé:
—Lebsii na tik pan, nu loka xaa
za naya gaw, xaa zeeya.
Gorzee mlebsii xaa tik pan nu
mzaa xaaya lo Judas Iscariote,
xgann Simón. 27 Nu gorna mzen
Judas pan nu ndaw xaaya, gorzee
mzeeb Maxuu lextoo xaa. Jesús
nzhé:
—Ble kwaan nzhaal le lu, zoza
leya.
28 Per rese stub naz xaa, nam-
lata yek chozhiin nzhé xaa kwaane
lo Judas. 29 Judas nak xaa kwaan
nzen xdemi re nu, nu lak xaa mle
xgab, mxaal xaa xaa yazii xaa tub
kwaan nkin re nu lo yalni o lo re
xaa prob nyazaa xaa tub kwaan.
30 Gorna ngulo mzen Judas pan
nu ndaw xaaya, ta mroo xaa. Nu
mchoola yizhyo gorzee.

Stub kwaan kub kwaan nabeyy Jesús

31 Gorna ngulo mroo Judas, Jesús
né:
—Mzhinla gor lee re xaa wii re-
spet lo na, Xaa Mzhin Ngok Myet,
nu sneeka wii xaa respet lo Dios.
32 Nu chelee na le zee wii re xaa re-
spet lo Dios, noka Dios le zee wii re
xaa respet lo na, Xaa Mzhin Ngok
Myet; nu merla le xaaya. 33 Re
gu nak mod xiin na, nu nanzotra
na xche lo re gu. Zee lee re gu
kwaan na, per leeka kwaan nzhé
na lo re xaa sawlazh be, nii na lo
re gu nal, nyent mod ya gu pa nya
na. 34 Nu tub kwaan kub nabeey
na lo gu le gu nal: Bkela gu tub gu
stub gu, kwentaxa nkela na re gu,
sbaaka nzhaal kela gu tub gu stub
gu. 35 Chelee gu kela gu tub gu stub
gu, xaa dubse yizhyo ne lee gu nak
xaa na.

Jesús nzaa kwent lee Pér yé nan-labeyyt xaa xaa
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

36 Simón Pér mnabdizh lo Jesús:
—Xaa Nabeyy, ¿pa nya lu?
Jesús mkeb nzhé:

—Lee pa nya na, nyent mod ya lu
nal, per yiid lu gwluzh.
37 Pér nzhé:
—Xaa Nabeyy, ¿chozhiin nyent
mod reke na tich lu nal? ¡Listla nzo
na yet na kwent cheen lu!
38 Jesús mkeb lo xaa nzhé:
—¿Che wlipa lu yet lu kwent
cheen na? Per wli na nii na lo lu,
zeeraka kozhe gaay lee lu yé chon
welt nanlabeyyt lu na.

14

Jesús nak naz nya lo Xuz be

1 ’Nalenalest gu lextoo gu. Ngwii
gu lo Dios noka bwii gu lo na. 2 Lee
garli Xuz na nzho zyen doo pa yo
xaa; nu chol nanakta snee, nang-
niit naya lo gu; nu nya na dexkwaa
na tub pa yo gu. 3 Nu gorna yilo nya
na dexkwaa na pa yo gu, zee bare
na stub welt yaadxii na gu, zee zo
re gu pa nzo na. 4 Nu nlabeyy re gu
naz kwaan nzhin axta pa nya na.
5 Max nzhé lo Jesús:
—Xaa Nabeyy, nanet nu pa naz
nya lu, ¿xomod ne nu naz?
6 Jesús mkeb nzhé:
—Leeka na nak mod tub naz,
nu nak na re kwaan wli, nu leeka
na nak yalnaban kwaan tira. Nik
tub xaa nyent mod zhin lo Xuz na,
cheleeya nanakta kwent cheen na.
7 Chelee re gu nlabeyy na, noka
nlabeyy gu Xuz na. Nu nal nlabeyy
gu xaa nel ngune gu lo xaa.
8 Zee lee Lip nzhé:
—Xaa Nabeyy, nebse kwaan
naab nu nak, laa ne nu lo Xuz lu.
9 Zee lee Jesús nzhé lo xaa:
—Lip, nzhala mbizh nzo na lo
re gu, ¿che zeeraka labeyy lu na?
Loka xaa kwaan ngwii lo na ngwii
lo Xuz na; ¿chozhiin naab lu, laa na
ne gu lo Xuz na? 10 ¿Che nanlet
lu krer lee Xuz na nzo kwaan na
nu na nzo kwaan Xuz na? Lee re
kwaan nii na naniit naya kwent
cheen na. Rese kwaan nle na nak
xcheen Xuz na nel lee Xuz na tubka
nzo kwaan na. 11 Nu ne gu lee na
nzo kwaan Xuz na, nu lee Xuz na
nzo kwaan na; nu kwent cheen re
kwaan gro kwaan nle na, nzhaal
wii gu lo na. 12 Wlipa na nii na lo
gu, loka xaa tubka ngwii lo na, le
xaa rese kwaan nle na; nu le xaa
stub naz kwaan mas gro, nel lee na
nya lo Xuz na. 13 Nu rese kwaan
naab gu lo na, nel ngwii gu lo na,
na leya; zee wii re xaa respet lo
Xuz na kwent cheen re kwaan nle
na. 14 Rese kwaan naab gu lo na, za
naya, nel ngwii gu lo na.

Jesús xaal Mbi Naban

15 ’Chelee re gu nkela gu na, le gu
re kwaan nabeey na le gu. 16-17 Zee
naab na lo Xuz na zee xaal xaa
stub xaa zo kwaan gu, le xaa yudar
gu. Xaa ne nak mer Mbi Naban
kwaan wli, nu tubka zo xaa kwaan
re gu. Lee xaa yizhyo nyent mod
kayaa xaa, nel nanyunt xaa lo xaa
nu nanlabeyyt xaa xaa; per lee re
gu nlabeyy gu xaa, nel gax nzo xaa
lo re gu, nu tira yo xaa lextoo re gu.
18 ’Nalat na re gu mod ngwzeb,
nel bare na stub welt zee zo na
kwaan re gu. 19 Xepse lee re xaa
yizhyo nanetra lo na; per lee re gu
ne lo na nu mban gu nel mban na.
20 Mbizh zee lee re gu ne, lee na nzo
lo Xuz na nu re gu nzo kwaan na,
nu na nzo kwaan re gu. 21 Loka xaa
kayaa re kwaan nabeey na nu le
xaaya, nlu xaa wlipa nkela xaa na.
Nu lee Xuz na nkela xaa nu noka na
nkela xaa nu nlu na na lo xaa zee
labeyy wen xaa na.
22 Judas (xaa nanakt Iscariote)
mnabdizh lo Jesús nzhé:
—Xaa Nabeyy, ¿chozhiin luu lu lu
lo re nu, nu nalut lu lu lo re xaa
yizhyo?
23 Jesús mkeb nzhé:
—Xaa nkela na nzhon xaa xtizh
na; nu nkela Xuz na xaa zee lee
rop Xuz na yiid yo kwaan lee xaa.
24 Lee xaa nankelat na, nanzhont
xtizh na. Lee re wdizh kwaan
kakenzha gu nal, nanakta xtizh na,
Leeya nak xtizh Xuz na, xaa mxaal
na.

25 ’Kanii na rese kwaane lo gu nal
nzoka na lo re gu; 26 per lee Mbi
Naban, Xaa Seleyy gu, xaa xaal Xuz
na kwent cheen na, lee xaa seed re
gu rese kwaan, nu le xaa selazh gu
rese kwaan nguniila na.
27 ’Gorna nya na, na le zee nalet
gu xgab, nu lee na le zee wen
gak lextoo gu; nu le naya tub
mod nyent mod le re xaa yizhyoya.
Kwaanzee nagak nalest gu lextoo
gu, nixa nazhebt gu. 28 Mbinla gu
ngunii na, nya na nu bare na zo na
kwaan re gu stub welt. Chelee gu
wlipa nkela gu na, chul gak lextoo
gu gon gu lee na nya lo Xuz na,
nel lee xaa nak xaa nonra lo na.
29 Zeeraka gak re kwaane nguniila
naya lo gu, zee gorna gaka, zee wii
re gu lo na.
30 ’Nawdizhtra na xche kwaan re
gu, nel nzela xaa nabeyy yizhyo ne.
Nixa nanakt xaa tub xaa nabeyyra
lo na, 31 per snee nzhaal gaka, zee
lee re xaa yizhyo ne, ne lee na nkela
Xuz na nu nle na re kwaan mxaal
xaa na.
Zee nzhé Jesús:
—Guxso gu, nu chaa nya be.

15

Jesús nak kwenta tub xan yag ub

1 Jesús seetaka nii nu nzhé:
—Lee na nak kwenta tub xan yag
ub kwaan wlipa, nu Xuz na nak
kwenta xaa nxeen na. 2 Chelee
tub re ram, nanzaat xle, tira choog
xaaya. Per chelee tub ram nzaa
xle, nle nzhul xaaya zee zaaya mas
zyen xle. 3 Sbaa mle nzhula na re
gu kwaan re wdizh kwaan ngunii
na lo gu. 4 Tubka sbaa zo gu kwaan
na, mod tubka nzo na kwaan re
gu. Kwenta tub ram nyent mod
zaaya xle chelee nanzobta cho yag;
sbaaka nyent mod zaa re gu xle
chelee gu nanzot gu tubka kwaan
na.
5 ’Lee na nak mod xan yag nu
re gu nak mod re ram cheen na.
Loka xaa tubka nzo kwaan na,
nu na tubka nzo kwaan lee xaa,
zaa xaa zyen doo xle; nel chelee
nyent na nyent mod le gu nik tub
kwaan. 6 Lee xaa kwaan nan-
zot tubka kwaan na, nak kwenta
tub ram kwaan nanzobtra cho yag,
kwaan mchoog xaa nu mlebi xaa
zee bizha, nu zeera top xaaya koo
xaaya lo ki.
7 ’Chelee re gu tubka zo kwaan
na, nu nali zo gu lo re kwaan mseed
na gu, bnaab gu re kwaan nzhekla
gu zee kayaa guya. 8 Wii re xaa
respet lo Xuz na gorna lee re gu
nzaa zyen xle, zee gak gu xaa wlipa
nseed lo na. 9 Nu nkela na re gu
modxa nkela Xuz na na; tubka bzo
gu lo yalnkela cheen na. 10 Chelee
gu gon gu re kwaan ngunii na lo
gu, zee tubka nzo gu lo yalnkela
cheen na; modxa nzhon na xtizh
Xuz na, re kwaan mnabeyy xaa le
na, nu tubka nzo na lo yalnkela
cheen xaa.
11 ’Nii na kwaane lo gu, zee yo
yalnix cheen na lextoo gu, zee
tubka gak chul lextoo gu. 12 Lee
kwaan nabeey na gu nak kwaane:
Kela gu tub gu stub gu modxa nkela
na gu. 13 Lee yalnkela kwaan grora
lo reya, nlu xaa leezha yet xaa
kwent cheen xmig xaa. 14 Re gu
nak xmig na, chelee gu nle gu re
kwaan mnabeey na gu le gu. 15 Nal
naniitra na lo gu nak gu xmos na,
nel lee mos nanet cho kwaan nle
xaa nabeyy lo xaa. Mig, nii na lo gu,
nel rese kwaan nguné Xuz na lo na
nguniila naya lo gu. 16 Namleeyt re
gu na, nel na mleey re gu nu mza
na zhiin lo gu, zee zaa gu zyen doo
xle nu lee xle kwaan zaa gu dii tira.
Nu snee lee Xuz na zaa rese kwaan
naab gu lo xaa kwaan yalnabeyy
cheen na. 17 Kwaane nak kwaan
nabeey na gu: Kela gu tub gu stub
gu.

Nayii myet yizhyo ne Jesús nu re xaa nak xaa xaa

18 ’Nzhekla na ne gu, chelee re
xaa yizhyo nayii ne re gu, yilo na,
nayii xaa ne xaa. 19 Chol xaa yizhyo

nak gu, kedoola re xaa yizhyo gu,
mod nkela xaa re xaa nak xaa xaa.
Per na mleey gu lo re xaa yizhyo nu
kwaanzee nayii re xaa yizhyo ne,
ne gu, nel nanaktra gu xaa yizhyo.
20 Bselazh gu kwaan nii na lo gu:
“Nik tub mos nanont mas ke xaa
nabeyy lo xaa”. Chelee xaa nrenal
xaa na, noka re gu renal xaa; nu
chelee xaa mbin xaa xtizh na noka
gon xaa xtizh gu. 21 Snee le re xaa
gu kwent cheen na, nel nanlabeyyt
re xaa xaa mxaal na.
22 ’Nik tub kulp nangabt re myet,
chol na nangalt ngnii lo re xaa. Per
nal nkano xaa kulp. 23 Loka xaa
nayii ne na noka nayii xaa ne xaa
Xuz na. 24 Nik tub kulp nagabt re
xaa ne, chol nanglet na re kwaan
gro kwaan nik stub xaa nyent mod
le. Per nal lee re xaa nela kwaane,
nu nixa sneeya nayii xaa ne xaa
na nu noka nayii xaa ne xaa Xuz
na. 25 Per re kwaane gak nel nzhaal
gak re kwaan nkee lo ley: “Nyent
cho kwaan, nu nayii re xaa ne xaa
na”. [Sal. 35:19; Sal. 69:4]
26 ’Per gorna yiid Xaa Seleyy gu,
Mbi Naban kwaan wli, lee xaa zaa
kwent cheen na lo re gu. Xaal na
xaa gorna zo na lo Xuz na, nel lo
Xuz na roo xaa. 27 Nu noka re
gu nzhaal zaa kwent cheen na, nel
mzo gu kwaan na axta yilo.

16

1 ’Nii na re kwaane lo re gu, zee
nik tub kwaan nalet zee ral nii gu.
2 Koo xaa gu pa nseed be xtizh Dios,
nu leezha zhin gor loka cho xaa
gut gu, nel nle xaa xgab snee kale
xaa tub kwaan nyula Dios. 3 Le
xaa kwaane nel zer labeyy xaa Xuz
na nu na. 4 Nii na kwaane zee
gorna zhin gor ne, selazh gu ngu-
lola ngunii naya lo re gu; nangniit
na kwaane lo re gu yilo nel nzoka
na kwaan re gu.

Kwaan nle Mbi Naban

5 Jesús seetaka kanii nu nzhé:
—Per nal nya na zee zo na kwaan
xaa mxaal na, nu nik tub gu nanab-
dizht lo na pa nya na; 6 leel nales
ngok lextoo gu nel ngunii na re
kwaane lo gu. 7 Per kwaan wli
ngunii na lo gu, mas wen nya na.
Nel chelee na nanyat na lee Xaa
Seleyy gu, nyent mod zo kwaan
gu; per chelee nya na, xaal na xaa.
8 Gorna lee xaa yaad, luu xaa re
kwaane lo re myet yizhyo: xana
re kwaan nawent, xana re kwaan
nali, nu xomod naab Dios kwent lo
re myet. 9 Lee Mbi Naban luu lo re
xaa nawent nak xaa, nel nangwiit
xaa lo na; 10 lee Mbi Naban luu
lo re xaa kwaan nak kwaan nali,
nel nya na lo Xuz na nu nanetra
re gu lo na; 11 nu Mbi Naban luu
lo re xaa xomod naab Dios kwent
lo re xaa yizhyo ne, nel ngulola
ngunaab xaa kwent lo xaa nabeyy
yizhyo ne.
12 ’Nkano na zyen doo kwaan
nii na lo re gu, per nyent mod
nii na reseya lo gu nal, nel nyent
mod la reya yek gu. 13 Per gorna
yaad Mbi Naban, xaa wli, lee xaa
luu re kwaan wli lo gu; nel naniit
xaa kwaan nzhekla xaa, nii xaa
rese kwaan gon xaa, nu né xaa re
kwaan ded lo re gu. 14 Lee xaa le
zee wii re xaa chul lo na, nel lee xaa
luu re kwaan wli cheen na lo re gu.
15 Rese kwaan nak cheen Xuz na
nak cheen na; kwaanzee nii na lo
re gu, lee Mbi Naban luu re kwaan
wli cheen na lo re gu.
16 ’Xepse nanetra gu lo na, per
xep gwluzh bare gu ne gu lo na.

Lee yalnales gak yalchul

17 Zee lee lak nu, xaa mseed lo
xaa, mzelo nabdizh lo wechxinn:
—¿Cho kwaan nzhekla xaa né
xaa kwaan re kwaane? Né xaa,
xepse nanetra be lo xaa, nu xep
gwluzh bare be ne be lo xaa, che
naka nel nya xaa pa nzo Xuz xaa.
18 ¿Cho kwaan nzhekla xaa né
xaa “xep gwluzh”? Nanet be cho
kwaan kanii xaa.

19 Jesús mzeen lee re nu nzhekla
nabdizh lo xaa, zee né xaa lo re nu:
—Lee na nii lo re gu, xepse nane-
tra gu lo na, nu xep gwluzh bare gu
ne gu lo na. ¿Che nanlat kwaane
yek gu? 20 Wlipa na nii na, lee re
gu goon nu nales doo gak lextoo gu,
gorna lee re myet yizhyo gak chul
doo lextoo. Per gorna gak nales
lextoo gu, lee yalnales gak yalchul.
21 Gorna lee tub ngwnaa gal xinn,
ne lextoo me nel merla zhin gor gal
xinn me, per gorna ngulo ngol xinn
me, nyenlazh me yalne, nu chul
doo nzhak lextoo me, nel ngol xinn
me. 22 Nu leeka snee nales nzhak
lextoo re gu nal; per bare na zhaal
na re gu stub welt, nu zee lee lextoo
gu nix doo gak, tub mod kwaan nik
tub kwaan nu nik tub xaa nyent
mod le zee nales gak lextoo gu.
23 'Mbizh zee nanaabt gu nik tub
kwaan lo na. Wlipa na nii na, lee
Xuz na zaa rese kwaan naab gu lo
xaa kwent cheen na. 24 Axta nal
nik tub kwaan zer naab gu kwaan
yalnabeyy cheen na; naab guya
zee kayaa guya, zee chul gak lextoo
gu.
25 'Nii na re kwaane lo gu, nu
nlu naya lo gu kwaan kwent nabix;
per yo tub mbizh nalutra naya lo
gu kwaan kwent nabix, sinka klar
nii naya lo gu mod nak Xuz na.
26 Mbizh zee lee re gu naab kwaan
kwent cheen yalnabeyy cheen na;
zee nankint yé naya lo Xuz na
kwent cheen gu, 27 nel lee Xuz na
nkela re gu. Nkela xaa re gu nel
nkela gu na, nu nel ne gu lee na
nzhal naz lo Dios. 28 Mroo na lo Xuz
na zee myal na yizhyo ne, nu nal
laa na yizhyo ne, zee nya na naz lo
Xuz na stub welt.
29 Zee nzhé re nu lo xaa:
—¡Nalsi kanii lu klar, nu naniit lu
kwaan kwent nabix! 30 Nal ne nu,
lee lu ne rese kwaan nu nankint
kwaz lu nabdizh xaa tub kwaan lo
lu. Nu kwaane nle zee ne nu lee lu
nyaad naz lo Dios.
31 Jesús né:
—¿Che nalsi ne gu lee na nzhal
naz lo Dios? 32 ¡Kwaanzee mzhinla
gor nu nal nak gor zee lee re gu
rech, kad tub gu nya gu garli gu,
nu laa gu techosa na! Per nazot
techosa na nel Xuz na nzo kwaan
na. 33 Nii na re kwaane lo re gu
nel nzo gu kwaan na, nankint le
gu xgab. Lo yizhyo ne ded gu bid;
per nazhebt gu nel mlela na gan lo
yizhyo ne.

17

Jesús nzhedizhno Dios kwent cheen re xaa mseed lo xaa

1 Gorna ngulo ngunii Jesús re
kwaane, Jesús mwii yiba nu nzhé
xaa:
—Xuz na, mzhinla gor cheen na.
Ble zee wii re xaa respet lo Xgann
lu, zee noka Xgann lu le zee wii re
xaa respet lo lu. 2 Lu mzaa diizh lo
na, xaa nak Xgann lu, zee nabeey
na lo rese myet yizhyo, zee zaa
na yalnaban kwaan tira lo re xaa
kwaan mzaa lu lo na. 3 Nu xaa
nzhekla kano yalnaban ne nzhaal
labeyy xaa lu, xaa wlipa nak tubka
Dios, nu nzhaal labeyy xaa na, Xaa
Mxaal lu Nabeyy.
4 'Na mle zee wii re xaa chul
lo lu lo yizhyo ne, nel ngulola
mle na re kwaan mxaal lu na le
na. 5 Kwaanzee nal Xuz na, zaa
yalnabeyy lo na kwaan mkano na
leezha mzo na kwaan lu, leezha
zeeraka dexkwaa yizhyo.
6 'Mlu na cho nak lu lo re xaa
mleey lu lo re myet, xaa mzaa lu
lo na, nel nak xaa xaa lu, nu mzaa
lu xaa lo na, zee mbin xaa xtizh lu.
7 Nal ne re xaa, lee re kwaan mzaa
lu lo na nak xcheen lu; 8 nel nzhé na
lo xaa re kwaan nguné lu lo na, nu
lee re xaa mbina. Mzeen re xaa lee
na wlipa nzhal naz lo lu, nu mzeen
re xaa lu mxaal na.
9 'Nal naab na lo lu zee kanap
lu re xaa ne; nanaabt na lo lu zee
kanap lu re xaa yizhyo; lee na naab
lo lu zee kanap lu re xaa mzaa lu
lo na, nel xaa lu nak xaa. 10 Rese
xaa nak xaa na noka nak xaa xaa

lu, nu re xaa nak xaa lu noka nak
xaa xaa na. Lu mle zee ngwii re
myet respet lo na kwent cheen re
xaa ne.
11 ’Na nazotra lo yizhyo; per
lee re xaa seetaka nzhi lo yizhyo,
gorna lee na nya zo kwaan lu.
Xuz na, xaa nambey, bkanap re
xaa kwaan yalngezh nu kwaan
yalnabeyy cheen lu, kwaan mzaa
lu lo na, zee tubka gak re xaa, mod
lu nu na. 12 Nzo na kwaan re xaa
nak xaa lu lo yizhyo ne, nkanap
na xaa kwaan yalnabeyy cheen le
lu, kwaan mzaa lu lo na. Nu nik
tub xaa kwaan mzaa lu lo na nam-
luxt na, nebse mlux xaa kwaan
nakla lux, zee gak re kwaan nkee lo
Xkyech lu.
13 ’Nal bare na pa nzo lu. Per nel
nzoka na yizhyo ne, zee nii na re
kwaane, zee lee re xaa gak chul lex-
too, mod nix nzhak lextoo na. 14 Na
mza xtizh lu lo xaa, per lee re myet
yizhyo nayii ne re xaa, nel nanakt
re xaa xaa yizhyo, modxa nanak-
taka na xaa yizhyo. 15 Nanaabt na
lo lu koo lu xaa lo yizhyo, sinka
kanap lu xaa lo Maxuu. 16 Snee
modxa nanakt na xaa yizhyo ne,
noka re xaa nanakt xaa yizhyo ne.
17 Ble nzhul xaa kwaan re kwaan
wli; nel xtizh lu nak kwaan wli.
18 Modxa mxaal lu na lo re xaa
yizhyo ne, sbaaka xaal na re xaa
lo re myet yizhyo ne. 19 Nu kwent
cheen re xaa ne, mle nzhul na na,
zee noka re xaa ne wlipa gak nzhul
kwent cheen re kwaan wli.
20 ’Nu nanaabt na kanap lu nebse
re xaa ne, sinka noka naab na
kanap lu re xaa kwaan gwluzh wii
lo na, gorna gon xaa kwent cheen
wdizh chul kwaan zaa re xaa ne
kwent. 21 Xuz na, naab na lo lu zee
tubka gak re xaa ne, mod nak rop
be tubka, snee mod tubka nzo lu
kwaan na nu tubka nzo na kwaan
lu, zee snee tubka gak re xaa ne;
sbaa lee re myet yizhyo, ne lee
lu mxaal na. 22 Nu mza na re
kwaan chul lo xaa mod mzaa luya
lo na, zee gak re xaa ne tubka, snee
modxa nak lu nu na tubka. 23 Na
nzo kwaan re xaa ne, nu lu nzo
kwaan na, zee gak re xaa ne tubka,
nu snee lee re myet yizhyo ne ne
lee lu mxaal na, nu nkela lu re xaa
ne mod nkela lu na.
24 ’Xuz na, nzhekla na zo re xaa
mzaa lu lo na pa nzo na, zee labeyy
re xaa yalnabeyy kwaan mzaa lu lo
na. Mzaa luya lo na leezha zeer-
aka dexkwaa yizhyo, nel nkela lu
na. 25 Xuz na, xaa nali nak, lee re
xaa yizhyo nanlabeyyt lu; per na
nlabeyy na lu nu re xaa ne ne lee
lu mxaal na. 26 Nu mlu na lo xaa
cho nak lu, nu seetaka nlu naya, nu
leeka mod nkela lu na, kela lu re
xaa, nu snee noka na zo kwaan re
xaa.

18

Mzen xaa Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

1 Gorna ngulo mdizhno Jesús
Dios, Jesús mroo kwaan re nu, xaa
mseed lo xaa, zee mded xaa tub
barank kwaan le Cedrón zee ya
nu yi Olib. Baa nzob tub yilo, pa
mrep Jesús kwaan re nu. 2 Noka
Judas, xaa kwaan zaa xaa lo re
xaa nak zhiin, nlabeyy baa, nel
zyen welt mdop Jesús kwaan re nu
naz baa. 3 Zee lee Judas mzhin
baa kwaan tub partid soldad, nu
kwaan lak polisi, xaa nkanap yi-
doo, xaa kwaan mxaal re ngwleyy
non, nu re fariseo. Re xaa ne nzeno
yiib, nu nzeno xaa xbruj xaa nu
yerbal. 4 Per Jesús nela cho kwaan
gak, zee mroo xaa nu mnabdizh
xaa lo re xaa:
—¿Cho xaa nkwaan gu?
5 Lee re xaa mkeb nzhé:
—Lee nu nkwaan Jesús xaa
Nazaret.
Jesús nzhé:
—Na nak xaa zee.
Judas, xaa zaa Jesús nze lo re xaa
ba. 6 Gorna lee Jesús nzhé lo re
xaa: “Na nak xaa zee”, mbii re xaa
naz tras zee nguchin re xaa lo yo.

7 Jesús mbare mnabdizh lo re xaa
stub welt:
—¿Cho xaa nkwaan gu?
Lee re xaa mbare nzhé:
—Nu nkwaan Jesús, xaa Nazaret.
8 Jesús nzhé lo re xaa stub welt:
—Niila na lo gu, na nak xaa zee.
Chelee gu nkwaan gu na, laa gu nya
re stub naz xaa ne.
9 Kwaane mded zee mbarlo
kwaan nzhé leeka Jesús: "Xuz, lee
re xaa mzaa lu lo na namluxt nik
tub xaa ba". 10 Zee lee Simón Pér,
xaa nkano tub espad, mlooya nu
mchoog xaa lad li nzha tub xaa le
Malco, xaa nak mos cheen ngwleyy
non doo. 11 Jesús nzhé lo Pér:
—Blochaw espad. Chelee Xuz
na nzhekla deed na bid ne, nzhaal
deed naya.

Jesús nzo lo Anás
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

12 Zee lee re soldad nu xaa
nabeyy lo xaa nu noka re polisi,
xaa nkanap yidoo, mzen Jesús nu
mkado xaa xaa. 13 Yilotlaka mbe
xaa xaa garli Anás, nel xaa ne nak
xuzhap Caifás, xaa nak ngwleyy
non doo liin zee. 14 Leeka Caifás
ne nak xaa nzhé lo re xaa sawlazh
nu, mas wen yet tubka xaa kwent
cheen dubse yezh ke dubse yezh
lux.

Pér nzhé nanlabeyyt xaa Jesús
(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

15 Lee Simón Pér nu na nzhake
tich Jesús. Nlabeyy na ngwleyy
non doo, nu snee mrep na kwaan
Jesús leen yoo; 16 per lee Pér mlake
naz jwer roo yoo. Kwaanzee ngu-
nii na lo xmos ngwleyy non doo,
me nkanap roo yoo, zee mrep Pér
naz leen. 17 Lee me nkanap roo yoo
mnabdizh lo Pér, nzhé:
—¿Che nanot lu nak tub re xaa
kwaan kaseed lo Jesús?
Pér mkeb nzhé:
—Nanakt naya.
18 Nu nel nze nal, lee re mos nu
re polisi, xaa nkanap yidoo, mzee
tub bal, nu kazhe re xaa. Noka Pér
nzob kwaan re xaa kazhe lo bal.

Lee ngwleyy non doo nabdizh lo Jesús
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Lee ngwleyy non doo mzelo
mnabdizh lo Jesús cheen re nu,
xaa mseed lo xaa, nen cho kwaan
nseed xaa.
20 Jesús nzhé:
—Lee na ngunii delant lo rese
xaa; tubka nseed na re xaa pa
nseed be xtizh Dios, nu lach roo
yidoo, pa nkasa re sawlazh be; nu
nik tub kwaan namlut na xlaan.
21 ¿Chozhiin nabdizh lu lo na? Bnab-
dizh lo re xaa mbin kwaan ngunii
na, zee re xaa né re kwaan nzhé na,
nu nzho mod zaa xaa kwenta lo lu.
22 Gorna nzhé Jesús kwaane, tub
polisi, xaa nkanap yidoo, mgazya
ta garlo Jesús, nu nzhé lo xaa:
—¿Che sbaa mkeb lu lo ngwleyy
non doo?
23 Jesús mkeb nzhé:
—Chelee na ngunii na tub kwaan
nawent, né lo na cho kwaan ngunii
na; nu chelee kwaan ngunii na wli,
¿chozhiin mkee lu yek na?
24 Nu seetaka nkadoo xaa, mxaal
Anás xaa lo Caifás, xaa nak ngw-
leyy non doo.

Pér nzhé stub welt nanlabeyyt xaa Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 Nu lee Pér nzobaka baa kazhe
lo bal. Zee mnabdizh re xaa lo xaa:
—¿Che nanakt lu tub xaa mseed
lo Jesús?
Pér mkeb nzhé:
—Nanakt naya.
26 Zee mnabdizh tub mos cheen
ngwleyy non doo, sawlizh xaa
mchoog Pér nzha, nzhé:
—¿Che nangunet na lo lu kwaan
Jesús, leen yilo?
27 Pér nzhé stub welt:
—Nalet naya.
Nu gorzee lee gaay mrazhe.

Jesús nzo lo Pilat
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

28 Mloo xaa Jesús garli Caifás, nu
mbe xaa xaa naz palas cheen Pilat,
xaa nabeyy Judea. Nu merla yani
yizhyo. Lee re xaa sawlazh nu
namzeebt leen palas, nel snee nzho
mod lake nzhul xaa lo Dios nu nzho
mod gaw xchee xaa cheen Paskwa,
gorna nselazh re nu xomod mloo
Dios re xey nu Egipto. 29 Kwaanzee
Pilat mroo ngunii lo re xaa, nzhé:
—¿Cho re kwaan ngaazh gu tich
xaabyi ne?
30 Lee re xaa non lo re xaa
sawlazh nu mkeb, nzhé:
—Chol nanakt xaa tub xaa
nakap, nangiidnot nu xaa lo lu.
31 Pilat nzhé:
—Be gu xaa, nu bnaab gu kwent
lo xaa, mod nak ley cheen gu.
Lee re xaa mkeb nzhé:
—Per lee re nu, xaa Israel,
nanzeyalt gu gut nu tub xaa.
32 Snee mbarlo kwaan nzhé
Jesús, leezha mzaa xaa kwent
xomod yet xaa. 33 Pilat mbare
mrep leen palas stub welt, mrezh
xaa Jesús, nu mnabdizh xaa lo xaa:
—¿Che lu nak Rey cheen re xaa
Israel?
34 Jesús nzhé:
—¿Che nabdizh lu kwaane nel
sbaa nzak lu, o nel nguné stub
xaaya lo lu?
35 Lee Pilat mkeb nzhé:
—Nanakt na xaa Israel, lee re
xaa sawlazh lu nu re ngwleyy non
mzaa lu lo na. ¿Cho kwaan mle lu?
36 Jesús mkeb nzhé:
—Lee Pa Nabeey na nanakt lo
yizhyo ne. Chol yizhyo ne nabeey
na, lee xaa kwaan nkee zhiin lo na
dil, zee nangzaat re xaa na lo re xaa
non lo re sawlazh na. Per lee Pa
Nabeey na nanakt lo yizhyo ne.
37 Zee lee Pilat nzhé lo xaa:
—A, lu nak rey.
Jesús mkeb nzhé:
—Wli kwaan né lu, na nak rey.
Kwaanzee ngol na nu myal na
yizhyo zee za na kwent cheen
kwaan wli lo re myet. Nu rese xaa
ngwii lo kwaan wli nzhon xtizh na.
38 Pilat nzhé:
—Nik tub xaa nanet cho kwaan
nak kwaan wli.

Naab re xaa yet Jesús
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Gorna ngulo nzhé xaa kwaane,
Pilat mroo mdizh kwaan re xaa
sawlazh nu, nu nzhé xaa lo re xaa:
—Nik tub kwaan nawent mle
xaabyi ne. 39 Per lee re gu nkano
kostumbr nsela na tub xaa nzho
lozhyib lo yalni cheen Paskwa.
¿Che nzhekla gu sela na xaa nak
Rey cheen re gu?
40 Re xaa mbare nzhé:
—¡Naselat lu xaa ba! ¡Bsela
Barrabás!
Nu Barrabás nak tub wann.

19

1 Zee lee Pilat mzen Jesús, nu
mnabeyy zee zaa xaaya yenn
xaa kwaan bins. 2 Lee re soldad
mdexkwaa tub koron kwaan yag
yich nu mzob xaaya yek Jesús, nu
msegak xaa xaa tub ler naxne,
kwenta kwaan nzhak rey. 3 Zee
mbii re xaa lo xaa nu nzhé xaa:
—¡Xwa doo Rey cheen re xaa Is-
rael!
Nu mgazya re xaa ta garlo xaa.
4 Pilat mbare mroo stub welt nu
nzhé lo re xaa:
—Wii re gu, mlo na xaa, zee ne re
gu nik tub kwaan nawent namlet
xaa.
5 Zee mroo Jesús nzob koron yich
yek xaa nu nak xaa ler naxne. Lee
Pilat nzhé:
—¡Wii gu, lee xaa nzo nee!
6 Gorna ngune re ngwleyy non
nu re soldad, xaa nkanap yidoo lo
xaa, mzelo re xaa nzhé:
—¡Bkee xaa lo krus! ¡Bkee xaa lo
krus!
Zee nzhé Pilat lo re xaa:
—Be gu xaa nu bkee gu xaa lo
krus, per lee na nangaazht nik tub
kwaan tich xaa.
7 Lee re sawlazh na mkeb nzhé:
—Lee re nu nkano tub ley, nu
mod nzhé ley cheen nu nzhaal yet

xaa, nel né xaa lee xaa nak Xgann
Dios.
8 Gorna mbin Pilat kwaane mas
mzheb xaa. 9 Zee mrep xaa leen
palas stub welt nu mnabdizh xaa lo
Jesús:
—¿Pa naz nze lu?
Per Jesús namkebt nik tub
kwaan lo xaa.
10 Pilat nzhé:
—¿Chozhiin nankebt lu lo na?
¿Che nanet lu nkano na yalnabeyy
kee na lu lo krus, nu nkano na
yalnabeyy sela na lu?
11 Zee lee Jesús mkeb nzhé:
—Nyent mod nabeyy lu lo na,
chelee Dios namzaat yalnabeyy lo
lu; per lee xaa kwaan mzaa na lo lu,
mas nkano kulp ke lu.
12 Nu gorzee lee Pilat mzelo mk-
waan mod sela Jesús; per lee re
sawlazh na nzhé:
—¡Chelee lu sela lu xaa ne, nanakt
lu xmig César, xaa nabeyy dub pa
nabeyy Roma! ¡Loka xaa mbezh
nak rey, nak xaa xkontrad xaa
nabeyy dub pa nabeyy Roma!
13 Gorna mbin Pilat kwaane,
mnabeyy xaa zee koo xaa Jesús,
nu mzob xaa pa nzob xaa nabeyy
naab xaa kwent, pa kwaan le diizh
hebreo Gabata, kwaan nak Lach
Ke. 14 Kwaane ngok rolta mbizh,
mbizh gorna nzelo xaa ndexkwaa
xaa cheen yalni le Paskwa. Pilat
nzhé lo re xaa:
—¡Lee xrey gu baa!
15 Per lee re xaa nzhé:
—¡Yet xaa! ¡Yet xaa! ¡Bkee xaa lo
krus!
Lee Pilat mnabdizh lo re xaa:
—¿Che nzhekla gu kee na xrey gu
lo krus?
Nu lee ngwleyy non doo mkeb
nzhé:
—¡Nankanot nu stub rey, nebse
César, xaa nabeyy dub pa nabeyy
Roma!
16 Zee lee Pilat mzaa Jesús lo re
xaa, zee mkee xaa xaa lo krus, zee
lee re xaa mbe xaa.

Mkee xaa Jesús lo krus
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Mbe re xaa Jesús nya xaa naz
tub pa le Zhit Yek Xaa (kwaan
wdizh hebreo nak Gólgota). Nu
mbe Jesús xkrus Jesús. 18 Baa mkee
xaa xaa lo krus kwaan xchop xaa,
nu mkee xaa tubga xaa rop lad lo
Jesús. 19 Pilat mnabeyy zee kee
xaa tub kwaan yek krus, kwaan
nzhé: "JESÚS XAA NAZARET, REY
CHEEN RE XAA ISRAEL". 20 Zyen
doo xaa lazh na mlab kwaane,
nel lee pa nkee Jesús lo krus nak
gax Jerusalén, nu lee kwaane nkee
kwaan wdizh hebreo, latín, nu
gryeg. 21 Kwaanzee lee re xaa nu re
ngwleyy non nzhé lo Pilat:
—Nakeet lu: "Rey cheen re xaa
Israel", kee kwaan yé: "Xaa mbezh
nak xaa Rey cheen re xaa Israel".
22 Per lee Pilat mkeb lo re xaa
nzhé:
—Lee kwaan mkee na, sbaa
lakeya.
23 Gorna ngulo mkee re soldad
Jesús lo krus, mzen xaa xab xaa, nu
mle xaaya tap lee nu tubga leeya
mka tubga soldad. Noka mzen
xaa stub naz xab xaa, nu nel naka
tubka lee ler chul doo, 24 zee nzhé
re soldad lo wechxinn xaa:
—Nachazt beya, mas wen kee be
swert zee nen cho yizoya.
Nu snee mbarlo kwaan nzhé
Xkyech Dios: "Mdiiz xaa re xab na
nu mkee xaa swert nen cho yizo
xab na". [Sal. 22:18] Nu sbaa mle
re soldad.
25 Nu gax lo krus nzo xnaa Jesús,
nu bal xnaa xaa, nu Mari sa Cleofas
nu Mari me yezh Magdala. 26 Gor
ne ngune Jesús lo xnaa xaa nu lee
na nzo gax lo me, xaa nkedoola
xaa, zee nzhé xaa lo xnaa xaa:
—Lee xgann lu nzo lo lu.
27 Zee né xaa lo na:
—Lee xnaa lu nzo lo lu.
Nu leeka zee, lee na mkayaa me
li na mod xnaa na.

Yalgut cheen Jesús
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Gorna ngulo mded kwaane,
Jesús ne ngulola ngok re kwaan
mzaa Xkyech Dios kwent cheen
xaa, re wdizh kwaan mkee re xaa
mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo
lee xaa yilo. Nu zee gak re kwaan
nzhé Xkyech Dios, snee nzhé Jesús:

—Nzhek lextoo na.

29 Baa nzo tub re xis ub kwaan
ni. Nu mle bsii xaa tub lee xiil nu
mzob xaaya yek tub lee yag kwaan
le hisopo nu mkee xaaya roo Jesús.
30 Jesús ngu xis ub kwaan ni ba nu
nzhé xaa:

—¡Rese kwaan ngulola ngok!

Zee mkichyek xaa nu mlaa xaa
yet xaa.

Tub soldad nkich stak roo lextoo Jesús

31 Re kwaane ngok mbizh kwaan
mzelo nu ndexkwaa nu kwaan
gaw nu yalni cheen Paskwa, nu lee
re xaa lazh na nanzheklat keeka
kwerp lo krus mbizh kwaan nzholl
re nu lo Dios, nel mbizh ne nak tub
mbizh non doo lo re nu. Zee ngu-
naab xaa lo Pilat, zee kich xaa nii
re xaa nkee lo krus, nu zee la xaa re
kwerp cheen xaa lo krus. 32 Zee lee
re soldad ngwa nu mdich nii rop
xaa nkee xkwes Jesús. 33 Per gorna
mbii xaa gax lo Jesús ngune xaa
ngutla xaa. Kwaanzee namdicht
xaa nii xaa.

34 Nu lee tub soldad mkich xtak
roo lextoo xaa, nu gorzee mchuun
ren kwaan nuch nis lextoo xaa.
35 Nu na ngune kwaane, kwaanzee
nza na kwent cheena, nu wli
kwaan nii na; nu kwaanzee nzhaal
le gu krer kwaan nza na kwent.
36 Nu re kwaane mded zee mbarlo
re kwaan nkee lo Xkyech Dios,
kwaan nii: “Nakicht xaa nik tub
zhit cheen na”. [Sal. 34:20] 37 Nu lo
stub pa Xkyech Dios nkee: “Wii re
xaa lo xaa mkich xaa stak lextoo”.
[Zac. 12:10]

Mkaach xaa Jesús
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

38 Ngulo mded re kwaane, Che
xaa yezh Arimatea, ngunaab lo
Pilat zee zaa xaa diizh wee xaa
kwerp cheen Jesús. Che nak tub
xaa mseed lo Jesús, nixa nak xaa
tub xaa nseed xlaan nel nzheb xaa
ne xaa re xaa non lazh nu. Pi-
lat mzaa diizh lo xaa, nu lee xaa
ngwa nu mbe xaa kwerp cheen
Jesús. 39 Nu noka ngwa Nikodem,
xaa kwaan ngwa mdizhno Jesús
tub yaal, mzhino xaa kan tub gal-
bchii kil anseyt kwaan chul nze-
bech, kwaan nak cheen chop yag
kwaan le mirra nu aloe. 40 Nu
snee Nikodem rop Che mbe kwerp
cheen Jesús nu mchaal xaa kwerp
cheen Jesús ler kwaan mrub anseyt
kwaan chul nzebech zee cho, mod
nle re nu kwaan xaa nzhet. 41 Lee
pa mkee xaa Jesús lo krus nzob
tub yilo, nu leen yilo ne nzob tub
baa kwaan nik tub xaa zer yo leen.
42 Baa mchep xaa xkwerp Jesús, nel
lee baa ba nzob gax nu nel merla
zhin mbizh kwaan nzholl re nu lo
Dios.

20

Yalnroban cheen Jesús
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

1 Zhe dming garziil doo, Mari me
yezh Magdala ngwa roo baa, gorna
seetaka nakawra na; nu ngune me
nyent ke kwaan nyaww roo baa.
2 Zee mrexonn me ngwa me pa nzo
rop na Simón Pér, na nak xaa nke-
doola Jesús, nu né me lo rop nu:

—¡Mloo xaa Xaa Nabeyy leen baa
nu nanet nu pa naz ngulaa xaa xaa!

3 Zee lee rop na Pér mroo nu
ngwa roo baa. 4 Tubka mrexonn
rop nu, per lee na mas nxonnra
ke Pér nu yilo na mzhin na roo
baa. 5 Mkichyek na nu mwii na nu
myun re ler kwaan mral Jesús lo
na, per namzeebt na. 6 Nu zeera
mzhin Simón Pér, zee mzeeb xaa

leen baa. Noka lo lee xaa myun ler
kwaan mral Jesús; 7 nu noka myun
lo xaa lee ler kwaan mral yek Jesús,
nanaxt gax lo stub naz ler, sinka
leeya nduuzh nax stub pa. 8 Zee
noka mrep na, nu myun lo na re
kwaan ngok, nu mle na krer lee
Jesús mroban. 9 Nel zeeraka la yek
re nu kwaan nzhé Xkyech Dios, lee
xaa nzhaal roban. 10 Zee mbare
rop nu garli nu.

Jesús mlu lo Mari me yezh Magdala
(Mr. 16:9-11)

11 Per lee Mari mlake naz jwer,
gax roo baa nu nzhonn me, nu
mkichyek me zee ngwii me naz
leen baa, 12 nu myun chop mandad
cheen Dios lo me, xaa kwaan nak
ler rus, nzobsa paro mzhib xaa kw-
erp cheen Jesús; tub xaa nzob paro
ngot yek Jesús nu stub xaa nzob
pa naz mrib nii xaa. 13 Lee rop
mandad ngunabdizh lo me:

—¿Chozhiin nzhonn lu?

Lee me nzhé:

—Nel mbe xaa Xaa Nabeyy na nu
nanet na pa naz ngulaa xaa xaa.

14 Nebse ngulo nzhé me kwaane,
nu mzere me yenn me, ta myun
Jesús lo me, per nanet me chelee
xaaya. 15 Zee mnabdizh Jesús lo
me:

—¿Chozhiin nzhonn lu? ¿Cho xaa
nkwaan lu?

Lee me mle xgab xaa nkanap yilo
ngunii lo me, zee nzhé me:

—Chelee lee lu mbe xaa, né lo na
pa naz ngulaa lu xaa, zee wee na
xaa.

16 Zee lee Jesús nzhé lo me:

—¡Mari!

Lee me mzere yenn, nu nzhé me
kwaan wdizh hebreo lo xaa:

—¡Maestr!

17 Jesús nzhé:

—Nakeezht lu na, nel zer nya na
lo Xuz na. Gwa nu guzh lo re wech
na lee na nya zhaal kwaan Xuz na,
xaa nak Xuz re gu, nu xaa kwaan
nak Xdios na, nu xaa nak Xdios re
gu.

18 Zee lee Mari, me yezh Mag-
dala, nya nu nzhé me ngune me lo
Xaa Nabeyy, nu noka nzhé me lo
re xaa, kwaan nzhé Xaa Nabeyy lo
me.

Jesús mlu lo re xaa mseed lo xaa
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Gorna mzhel yizhyo zhe zee,
zhe dming, lee nu, xaa mseed
lo Jesús, mkasa leen tub yoo nu
msaaw nu roo yoo nel nzheb nu ne
nu re xaa sawlazh nu. Zee lee Jesús
mzeeb nu mzo xsaww lo re nu, nu
né xaa:

—Dix. Chul kwi re gu.

20 Gorna ngulo nguné xaa
kwaane, mlu xaa yaa xaa nu roo
lextoo xaa lo re nu. Zee lee re nu
chul doo ngok lextoo ngune lo Xaa
Nabeyy stub welt. 21 Zee lee Jesús
né lo re nu stub welt:

—¡Chul kwi re gu! Modxa mxaal
Xuz na na, sbaaka xaal na re gu.

22 Nu mzebi xaa lo re nu, nu né
xaa:

—Bkayaa gu Mbi Naban. 23 Loka
xaa yenlazh jwalt cheen wechxinn,
Dios chee jwalt cheen xaa zee; nu
loka xaa nayenlazht jwalt cheen
wechxinn, Dios nacheet jwalt
cheen xaa zee.

Max ngune lo Jesús

24 Max, tub lo re chiibchop nu,
xaa mseed lo Jesús, xaa nii re xaa lo
“Kwech”, nanzot baa gorna mzhin
Jesús. 25 Gwluzh nzhé re nu lo xaa:

—Ngune nu lo Xaa Nabeyy.

Per lee Max mkeb né:

—Chelee nawiit na lo yaa xaa
paro mzob re xaa klab nu nachebt
na kwen yaa na pa mzob klab, nu
nachebt na yaa na roo lextoo xaa,
nalet na krer mroban xaa.

26 Xon mbizh gwluzh, lee re nu
mkasa leen yoo stub welt, nu welt
ne noka Max nzo kwaan re nu.
Nyaww roo yoo kwaan leyaw pa
nzho re nu, per lee Jesús mzeeb nu
mzoli xsaww lo re nu, nu né xaa:

—Dix. Chul kwi re gu.

27 Zee nzhé xaa lo Max:

—Bwii yaa na nu bchep kwen
yaa lu; nu bchep yaa lu leen laz na.
Nagakt lu tant ned. ¡Ble krer lee na
mroban!
28 Zee lee Max nzhé:
—¡Lu nak Xaa Nabeyy lo na nu
Xdios na!
29 Jesús nzhé lo xaa:
—Nle lu krer mroban na nel
myun na lo lu. ¡Wen re xaa kwaan
nanet lo na nu nle xaa krer lee na
mroban!

Chozhiin mkee yech ne

30 Jesús mle zyen doo stub naz
kwaan gro lo re nu, xaa mseed lo
xaa, kwaan namkeet na lo yech
ne. 31 Per lee re kwaane mkee na,
zee nzho mod le gu krer lee Jesús
nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy,
nu lee xaa nak Xgann Dios, nu zee
snee le gu gan yalnaban kwaan
tira.

21

Jesús mlu lo gazh xaa mseed lo xaa

1 Ngulo mded kwaane, Jesús mlu
lo re nu, xaa mseed lo xaa, roo
nistoo cheen Galilea, kwaan noka
nii xaa Tiberias, nu snee ngoka:
2 Nzo Simón Pér, Max (xaa nii xaa
lo "Kwech"), Nat (xaa nak xaa yezh
Caná cheen yizhyo Galilea), nu rop
wech nu (nu nu nak xgann Zebe-
deo), nu xchop xaa kaseed lo Jesús.
3 Simón Pér né lo re nu:
—Lee na yazen mbal.
Lee re nu mkeb nzhé:
—Noka re nu ya kwaan lu.
Zee ngwa re nu, nu nguxoob
re nu lo tub kano, per yaal zee
namzent nu nik tub mbal. 4 Gorna
nzeka xnila yizhyo, lee Jesús mlu
lo re nu roo nistoo, per lee re nu
nangunet chelee xaaya. 5 Jesús
mnabdizh:
—Xey, ¿che nik tub mbal nangu-
gat lo re gu?
Lee re nu mkeb nzhé:
—Nik tub ma.
6 Jesús né lo re nu:
—Bchep gu xkyeez gu leen nis
naz lad li kano, zee yiga mbal lo gu.
Sbaa mle nuya, nu zee nyentra
mod koo nu yeez, nel zyen doo
mbal nguga. 7 Zee nzhé na, xaa tant
nkela xaa, lo Pér:
—¡Xaa Nabeyy beya!
Gorna mbin Simón Pér, Xaa
Nabeyy beya, ngok xaa xab xaa
(nel mkiib xaa xab xaa zee kee xaa
zhiin), nu mzeeb xaa leen nistoo.
8 Lee stub naz re nu nyaad leen
kano, kwaan yeez nyazhe mbal,
nel nzo re nu kan tub gayoo metr
roo nistoo. 9 Nu mzhin nu roo
nistoo nze tub bal, nu kayeex mbal
loya, noka mlu pan lo nu, 10 Jesús
né lo re nu:
—Teno gu lak mbal, ma nguga lo
gu nal.
11 Simón Pér nguxoob leen kano
nu mdobxex xaa yeez nyazhe
kwaan re mbal naro axta roo
nistoo; nu leen yeez nzho tub
gayoo choobchiibchon mbal, nu
nixa zyen doo ma nu namrazt yeez.
12 Jesús né lo nu:
—Te gawren gu.
Nu rese nu mzheb ngnabdizh lo
xaa: "¿Cho nak lu?", nel ne nu lee
xaa nak Xaa Nabeyy. 13 Zee lee
Jesús mbii gax nu mzen pan nu
mdiiz xaaya lo nu, nu sneeka mle
xaa kwaan mbal.
14 Kwaane ngok yonn welt mlu
Jesús lo nu, gorna ngulo mroban
xaa.

Jesús nzhedizh kwaan Simón Pér

15 Gorna ngulo ndawren re nu,
Jesús mnabdizh lo Simón Pér:
—Simón, xgann Juan, ¿che nkela
lu na mas ke re xaa ne?
Pér mkeb nzhé:
—Aja, Xaa Nabeyy, lu ne xmig
be.
Jesús nzhé:
—Bkanap re xmbakxiil na.
16 Mbare xaa mnabdizh xaa stub
welt, nzhé xaa:
—Simón, xgann Juan, ¿che nkela
lu na?
Pér mkeb nzhé:
—Aja, Xaa Nabeyy, lu ne xmig
be.
Jesús nzhé:

—Bkano re xmbakxiilta.
17 Ngok yonn welt mnabdizh xaa
lo xaa nu nzhé xaa:
—Simón, xgann Juan, ¿che xmig
be?
—Lee Pér nales doo ngok lextoo
nel mnabdizh xaa lo xaa chon welt
che nkela xaa xaa, nu lee xaa mkeb
nzhé:
—Xaa Nabeyy, lu ne rese kwaan,
lu ne xmig be.
Jesús nzhé:
—Bkanap re xmbakxiilta.
18 Wlipa na nii na lo lu, leezha
mad lu nzhak lu xab lu nu nya lu
pa nzhak yek lu, per leezha yex
lu, nebse seli lu yaa lu nu stub
xaa segak xab lu nu wee xaa lu pa
nanzheklat lu ya lu.
19 Gorna nzhé Jesús kwaane, zee
nzhé xaa xomod yet Pér nu sbaa
le Pér gan zee gool myet lo Dios.
Zeera nzhé xaa:
—¡Breke tich na!

Xaa kwaan nkela doo Jesús

20 Gorna mzere Pér yenn Pér
ngune Pér lee na nzhal, xaa
nkedoola Jesús. Nu na nak xaa
mnabdizh lo Jesús, ngwzhe kwaan
ndawxchee re nu, nu nzhé na:
“Xaa Nabeyy, ¿xana xaa zaa lu lo
re xaa gut lu?” 21 Gorna ngune Pér
lo na, mnadizh xaa lo Jesús:
—Xaa Nabeyy, lee xaa nee, ¿cho
kwaan ded kwaan lee xaa?
22 Jesús mkeb nzhé:
—Chelee na nzhekla na banaka
xaa axta gorna bare na stub welt,
sbaa gaka. ¡Nu nakint ya lu pa
nakabezht xaa lu! Lu nebse breke
tich na.
23 Kwaanzee mxonn diizh lo re
wech lee na nayeta. Per nanzhét
Jesús nayeta na, kwaan nzhé xaa
nak, chelee nzhekla xaa banaka na
axta gorna bare xaa, nu nakint ya
Pér pa nakabezht xaa xaa.
24 Leeka na, xaa mzaa Jesús
kwent, nak xaa mkee re wdizh ne.
Nu ne be wli nak kwaan mkee na.
25 Jesús mle zyen doo stub naz re
kwaan gro; nu chol nkee reseya,
nzak na nixa dub yizhyo nagaat yo
re yech nkee re kwaan mle Jesús.
Sbaa nak kwent kwaan mza na.

Kwaan mle re xaa mleey Jesús

Jesús nzhé xaal xaa Mbi Naban

1 Dix Chof.

Lo yech yilo cheen na mkee
na rese kwaan mle Jesús nu rese
kwaan mlu xaa, 2 axta mbizh
kwaan nguxoob xaa naz yiba.
Leezha zeeraka nya xaa naz
yiba, mseed xaa re xaa mkayaa
yalnabeyy lo xaa, xana kwaan
nzhaal le xaa, nu mseed xaa xaa
kwaan Mbi Naban cheen Dios.
3 Nu gwluzh leezha ngulo ngut xaa,
zee mlu xaa kwaan kwerp cheen
xaa lo re xaa mkayaa yalnabeyy
lo xaa, lee xaa mban. Nu tubka
see mlu xaa tub choo mbizh lo re
xaa. Nu mzaa xaa kwent cheen pa
nabeyy Dios. 4 Nu leezha nzoka
Jesús kwaan re xaa mleey xaa,
Jesús nzhé lo re xaa nanzhaalt roo
xaa yezh Jerusalén. Nu nzhé xaa:

—Blaz gu axta yilo gak kwaan
ngune Xuz na nu kwaan nguniika
na lo gu. 5 Wli lee Juan mchubnis
kwaan nis, per nazyentra mbizh
lee re gu rubnis kwaan Mbi Naban
cheen Dios.

Jesús nguxoob yiba
(Mr. 16:19-20; Lc. 24:50-53)

6 Nu lee re xaa nzhi lo Jesús,
mnabdizh lo xaa:

—Xaa Nabeyy, ¿che mzhinla
mbizh, zaa lu diizh nabeyy leeka
sawlazh nu lo nu?

7 Zee lee Jesús mkeb nzhé:

—Nanzhaalt ne gu cho gor o cho
mbizh lee Xuz na le re kwaane, nel
mleeyla xaa gor kwaan yalnabeyy
cheen xaa. 8 Per gorna lee Mbi
Naban cheen Dios la leen lextoo
gu, kayaa gu yalnabeyy nu ya gu
zaa gu kwent kwaan mlu lo gu,
nu ya gu yezh Jerusalén, nu dubse
yizhyo cheen Judea nu yizhyo
cheen Samaria nu axta pa mas zit
lo yizhyo.

9 Ngulo ngunii xaa kwaane,
kawiika re xaa lo xaa, Jesús
nguxoob naz yiba nu lee tub xkaw
msaaw xaa, nu namlutra xaa lo re
xaa. 10 Nu nzo re xaa ngwii naz
yiba, nu lee Jesús nya nguxoob naz
yiba, gorzee lee chop xaabyi nak
ler rus ta mzhin lo re xaa. 11 Nu
nzhé xaa:

—Xaabyi, xaa Galilea, ¿chozhiin
ngwii gu naz yiba? Leeka Jesús,
xaa mroo lo re gu nguxoob naz
yiba, nu yaad xaa stub welt, sbaaka
kwentaxa ne gu nya xaa.

Mleey re xaa Matías nkayaa xchiin Judas

12 Zee mroo re xaa yek yi kwaan
le Olib, nu mbare re xaa axta
Jerusalén, kwaan nzhi gax, kan
xon gayoo metr. 13 Gorna mzhin
xaa yezh, nguxoob xaa leen tub
yoo ndok kwaan nak stub pis paro
mlaz xaa. Nu lo re xaa nzho: Pér,
Juan, Chag, Ndres, Lip, Max, Tol,
Teo, Chag (xgann Alfeo), Simón
(xaa nkedoola lazh), nu Judas
(wech Chag). 14 Rese xaa ne tubka
nzhidizhno xaa Dios. Nu lo re xaa
ne nzo Mari xnaa Jesús, nu zlak
ngwnaa, nu noka re wech Jesús.

15 Nu tub mbizh lee Pér mzoli
xsaww lo re xaa Jesús, pa nzhi kan
tub gayoo gal xaa, 16 zee nzhé Pér lo
re xaa:

—Wech na, nkin gak kwaan ngu-
nii Mbi Naban kwaan mkee David
lo Xkyech Dios, pa nzaa kwent
kwaan mle Judas, xaa mzaa Jesús
lo re xaa nzhekla gut xaa. 17 Nel Ju-
das nak tub xaa lo re be, nu mkano
xaa zhiin lo xchiin be, 18 nu ngwa
xaa nu mzi xaa tub leyo, kwaan
demi kwaan mkayaa xaa lo kwaan
nawent kwaan mle xaa. Mrenzeb
xaa lo yo, nu mraz xaa, nu mroo
xtrip xaa. 19 Gorna lee re xaa
nzho Jerusalén mbina, zee mlole
xaa leyo zee xtizh xaa, “Acéldama”.
(Wdizh ne nii: “Lach cheen ren”.)
20 Nel nkee lo yech cheen Salm
nzhé:

Garli xaa gak tub pa wen, nu nik
tub xaa nayot baa. [Sal.
69:25]
’Nu noka nkee:
Mas wen lee stub xaa kayaa xchiin
xaa. [Sal. 109:8]
21 Pér nzhé:
—Nzhaal kweey be tub xaa
zo kwaan nu, tub xaa kwaan
mzo dubse leezha mzo Jesús Xaa
Nabeyy be kwaan nu. 22 Nzhaal
gak xaa tub xaa mzo kwaan Jesús
axta mbizh kwaan mchubnis
Juan xaa, nu axta mbizh kwaan
nguxoob xaa naz yiba, zee zhaal
xaa kwaan be, zee zaa xaa kwent
lee Jesús mroban.
23 Zee mrezh re xaa chop xaa:
Che (xaa nii xaa lo Barsabás nu
noka nii xaa Just), nu Matías. 24 Nu
mdizhno re xaa Dios snee:
—Xaa Nabeyy, lu nlabeyy lextoo
rese myet. Né xana xaa kweey
lu lo rop xaa ne, 25 zee garlo mod
kayaa xaa yalnabeyy lo lu nu le xaa
xchiin Judas, nel mlaa Judas nu, nu
nya xaa pa nzhaal nya xaa.
26 Zee ngu rop xaa swert. Nu
Matías mle gan, kwaanzee Matías
mla lo chiibtub xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesús.

2

Xomod myaad Mbi Naban

1 Gorna mzhin mbizh yalni
cheen Pentecostés, rese xaa Jesús
nzhi tubka pa. 2 Nu ta mbin re xaa
tub bi nye doo, kwaan nze kwenta
tub mbi naz yiba, kwaan mrezh
dubse leen yoo pa nzhi re xaa.
3 Zee mlu tub kwaan kwenta luzh
bal lo re xaa, kwaan mla tich kad
tub xaa nu mlakeya lo xaa. 4 Zee
lee Mbi Naban mnabeyy lextoo re
xaa nu mzelo xaa mdizh xaa stub
naz diizh, kwaan nzaa Mbi Naban
mdizh xaa.
5 Nu mbizh zee nzho re xaa Israel
Jerusalén, xaa nzholl lo Dios, re xaa
ne nze xa xa yezh lo yizhyo. 6 Rese
xaa mdop gorna mbin xaa bi, nixa
nanet xaa cho kwaan le xaa xgab,
nel kad tub xaa mbin nzhedizh re
xaa Jesús mer xtizh re xaa ne. 7 Nu
ndedyall doo re xaa, nu nle xaa
xgab, nu nabdizh xaa lo wechxinn
xaa, nu nzhé xaa:
—¡Wii gu! ¿Che nanakt xaa
Galilea re xaa kawdizh nee?
8 ¿Xomod nak kwaane? Nzhon be
nzhedizh xaa mer xtizh be. 9 Nu
nzhi lo re be xaa nze re yizhyo ne:
Partia, Media, Elam, Mesopotamia,
Judea, Capadocia, Ponto, Asia,
10 Frigia, Panfilia, Egipto nu Libia
kwaan nak gax Cirene. Noka nzhi
lo be xaa Roma. Tub naz be nak
xaa Israel axta ngol be, lee stub naz
be nzhak xaa Israel. 11 Noka nzhi lo
re be, xaa yizhyo Creta nu Arabia.
Nu rese be nzhon kawdizh re xaa
mer xtizh be, re kwaan gro doo mle
Dios.
12 Rese xaa nzhi ndedyall, nixa
nanet xaa cho kwaan le xaa xgab,
nu nabdizh xaa lo wechxinn xaa,
nzhé xaa:
—¿Cho kwaan re kwaane?
13 Per lee stub naz xaa nxizhno
xaa nu mbezh xaa:
—¡Kan nel nzuzh xaa!

Kwaan nzhé Pér lo re myet

14 Zee lee Pér kwaan re xchiib-
tub xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús
mzoli. Zee ngunii Pér nye, nu nzhé
xaa:
—Xaabyi, xaa lazh na, kenzha
rese gu kwaan nii na. Rese xaa
nzho naz Jerusalén nu rese be nze
nee, nzhaal ne re gu kwaan nii na
lo gu nal. 15 Nanzuzht re nu kwen-
taxa nle re gu xgab, nel pensa nak
las nueve, garziil doo. 16 Re kwaan
ngok nak kwaan mzaa Joél kwent,
tub xaa mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa, leezha nzhé xaa:
17 Dios nzhé:
“Re mbizh gwluzh, lee na xaal Mbi
Naban cheen na lo rese myet
lo yizhyo.
Nu lee re xgann gu nu re xchap gu,
zaa kwent kwaan yé na lo lee xaa,
le na luu tub kwaan lo re xaa mad,
nu lee re xaa gox chaa lextoo.

18 Lo re xmos na xaabyi nu ngw-
naa,
xaal na Mbi Naban cheen na re
mbizh zee,
nu wdizh xaa re kwaan luu na lo
xaa.
19 Le na re kwaan gro doo naz leen
yiba nu lo yizhyo,
nu luu ren, nu ki, nu xkaw zhen.
20 Lee mbizh gak yalnakaw,
nu lee mbee na mod ren,
gorna zeeraka zhin mbizh gro doo
cheen Xaa Nabeyy.
21 Per rese xaa naab lo Xaa Nabeyy,
zaa Xaa Nabeyy yalnaban kwaan
tira lo xaa." [Joél 2:28-32]

22 'Kwaanzee kenzha re gu,
xaabyi sawlazh be, kwaan nii na
lo gu nal. Gu ne wen, Dios mxaal
Jesús, xaa yezh Nazaret lo re gu.
Nu xaa ne mle zyen doo kwaan
naro, nu kwaan re gu mdedyall
ngune. Sbaa mlu Dios lee Dios
mxaal xaa. 23 Axta yilo mlela Dios
xgab nen cho kwaan le gu Jesús.
Re gu mzen xaa nu mzaa gu xaa
lo re xaa mbit xaa, mkee xaa xaa
lo krus. 24 Per Dios mseban xaa,
namlaat Dios xaa lo re xaa ngut,
nel nyent mod le yalgut gan lo xaa.
25 Nel rey David leezha ngunii xaa
kwent cheen Jesús, nzhé xaa:
Tubka nzo Xaa Nabeyy kwaan na,
lee xaa nzo lad li lo na,
zee tubka nye nzo na.
26 Kwaanzee nyak doo lextoo na,
nu nzholl na kwaan roo na.
Kwaanzee nela na nyent cho
kwaan gak na gorna yet na,
27 nel nalaat lu na leen Hades, pa
nzho re xaa ngut,
nu nixa nalaat lu lux kwerp cheen
na,
kwerp cheen xmos lu, Xaa Nali
nak.
28 Mlu lu naz cheen yalnaban lo na,
nu nyakdoola na nzo lu lo na. [Sal.
16:8-11]

29 'Wech na, kwaane klar doo
nak, lee xey be David ngut, nu
ngubyo xaa, nu lee baa cheen xaa
nzoka axta nal. 30 Per David ngok
tub xaa mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa yilo, nu ne wen xaa
lee Dios nzhé lo xaa, telisa tub dii
cheen xaa nabeyy mod mnabeyy
lee xaa. 31 Snee ngunii David, mod
tub xaa mzeen kwaan ded, ngu-
nii xaa cheen yalmroban cheen
Xaa Xaal Dios Nabeyy, nu ngunii
xaa lee xaa nalaket leen Hades, pa
nzho re xaa ngut, nu nixa naluxt
kwerp cheen xaa. 32 Kwaanzee
nal Dios mle mroban Jesús, nu
rese nu nzaa kwent cheen kwaane.
33 Ngulo mroban xaa zee nya xaa
mzob xaa lad li lo Dios, nu mkayaa
xaa Mbi Naban kwaan nzhé Xuz
xaa zaa xaa lo xaa, nu nal mxaala
xaa Mbi Naban lo yizhyo ne. Nu
Mbi Naban mle kwaan mlu lo gu
nu mbin gu. 34 Nu nanakt David,
xaa nguxoob yiba. Nel leeka David
nzhé:
Dios, Xaa Nabeyy rese kwaan,
nzhé lo Xaa Nabeyy lo na:
"Zob lad li lo na,
35 axtaka chezhin na rese xaa nayii
ne lu,
zee kichxub xaa lo lu,
nu zee gak xaa mod tub kwaan
zhib lu nii lu tich". [Sal.
110:1]

36 'Sawlazh be, nzhaal ne
kwaane: Lee Jesús, xaa mkee re gu
lo krus, Dios mle xaa Xaa Nabeyy,
nu lee xaa nak Xaa Mxaal Dios
Nabeyy.

37 Nu gorna mbin re xaa kwaane,
nales ngok lextoo xaa nu mnab-
dizh xaa lo Pér nu lo re xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesús, nu nzhé xaa:

—Wech, ¿cho kwaan nzhaal le
nu?

38 Zee nzhé Pér lo re xaa:

—Laa gu nalet gu kwaan
nawent, nu wii gu lo Jesucrist,
nu brubnis kad tub gu kwaan
yalnabeyy cheen Jesucrist, zee
chee xaa re jwalt kwaan nawent
kwaan mle gu, nu zaa Dios Mbi
Naban lo gu. 39 Nel kwaan nguné
Dios zaa Dios, nzho mod kayaa
re gu nu re xinn gu, nu noka

nzho mod kayaa rese xaa nzho zit.
Leeya nak cheen rese xaa nzhekla
Dios kwezh, xaa nak Xaa Nabeyy
be.
40 Kwaan re wdizh ne nu stub
naza, Pér ngunii lo xaa, nu mzaa
xaa kwent lo xaa nu nzhé xaa:
—Nzhaal roo gu lo re myet
kwaan nle re kwaan nawent.
41 Nu snee kan tub chon mil xaa
mbin xtizh Pér, nu mrubnis xaa,
nu ngok xaa xaa Jesús. 42 Nu rese
xaa Jesús tubka ngok lextoo nu
nle re xaa re kwaan nlu re xaa
mkayaa yalnabeyy lo Jesús lo xaa,
nu nzhaw xaa Xchee cheen Xaa
Nabeyy, nu nzhedizhno xaa Dios.

Snee ngu re xaa Jesús yilo

43 Nu rese myet mdedyall sinka
zyen doo kwaan gro nle re xaa
mkayaa yalnabeyy lo Jesús. 44 Nu
rese xaa ngwii lo Jesús tubka nak
re xaa, nu nlerol xaa rese kwaan
nkano xaa. 45 Nto xaa re kwaan
nzhap xaa nu nyaadno xaa re demi
nu ngiiz xaaya mod nkin kad tub
xaaya. 46 Yizata mbizh nkasa xaa
roo yidoo, nu nkasa xaa nzhaw xaa
garli xaa, nu nyakla re xaa nzhaw
re xaa tubka, nu nix doo nzhak
lextoo re xaa. 47 Nzholl xaa lo Dios,
nu dubse yezh nyakla ne xaa. Nu
yizata mbizh lee Xaa Nabeyy nle
zyenra xaa, xaa le gan yalnaban
kwaan tira.

3

Tub xaa mdeen ngokwen

1 Tub mbizh Pér rop Juan nzha
roo yidoo, kan las tres, kwaan
nak gor nkasa xaa nzhedizhno
xaa Dios. 2 Nu ngu tub xaabyi,
xaa mdeen axta leezha ngol, xaa
nzhe xaa rese mbizh nu nzob xaa
xaa roo pwert kwaan le Chul Doo
cheen yidoo, zee naab xaa karda lo
re xaa nzeeb leen lach roo yidoo.
3 Gorna lee xaa mdeen ngune lee
Pér rop Juan nzha nzeeb lach roo
yidoo, zee ngunaab xaa karda lo
rop xaa. 4 Zee lee Pér rop Juan mwii
lo xaa, zee nzhé Pér lo xaa:
—Wii lo nu.
5 Lee xaabyi zee zheta mwii lo
xaa nel mle xaa xgab zaa Pér rop
Juan tub kwaan lo xaa. 6 Pér nzhé
lo xaa:
—Nankanot na demi za na lo
lu, per kwaan nzho mod le na
lo lu, le naya. Na nii lo lu:
“Kwaan yalnabeyy cheen Jesucrist
xaa yezh Nazaret, guxso nu bze”.
7 Ngulo ngunii Pér kwaane, mzen
Pér yaa xaa lad li nu mlexso xaa
xaa, nu gorzee lee nii xaa ngokwen
nu mli. 8 Lee xaa mzoli nu mkee
xaa brink nu mzelo xaa mze xaa,
zee mzeeb xaa kwaan rop xaa ba
lach roo yidoo. Nu mkee xaa brink
nu nzholl xaa lo Dios. 9 Rese xaa
ngune lo xaa lee xaa nze nu nzholl
xaa lo Dios, 10 nu mdedyall doo
rese xaa ngune lee xaa ne ngok-
wen, nu nixa nanet rese xaa cho
kwaan le xaa xgab. Nel rese xaa
nlabeyy xaa ngok mdeen, nu ne
xaa lee xaa nzob naab karda roo
pwert lach roo yidoo kwaan le Chul
Doo.

Stub welt nzaa Pér kwent cheen wdizh chul

11 Per lee xaa ngokwen namlaat
xaa Pér rop Juan. Nu rese myet
ndedyall nu mkasa re xaa dub welt
lo yon xaa roo korredor pa le cheen
Salomón. 12 Per gorna ngune Pér lo
re myet, nzhé xaa:
—Sawlazh be, ¿chozhiin ndedyall
gu ngwii gu lo nu, nu lal nu msek-
wen xaa ne nu mle nu mze xaa,
nel nkano nu yalngezh o nel nali
nak nu lo Dios? 13 Lee Dios cheen
re xey be xaa yilo, xaa nak Abra-
ham, Chak nu Kob, lee Dios mle
non Xgann Xaa, xaa le Jesús. Per
re gu mzaa Jesús lo re xaa nak
zhiin; nu leezha nzhekla Pilat sela
xaa, nangzeyalt re gu. 14 Lee gu
ngunaab msela xaa tub xaa nzhut
myet, nu sbaa mlaa gu Jesús, xaa
nzhul nu nali nak. 15 Snee mbit gu
xaa nzaa yalnaban. Per Dios mse-
ban xaa lo re xaa ngut. Nu re nu
ngune kwaane, nu nzaa nu kwenta

lo re gu. 16 Per lee xaabyi, xaa nzo
nee, tira ngokwen nel ngwii xaa lo
Jesucrist. Nu rese gu nlabeyy xaa.
Nu nal lee xaa nzo lo re be nee.
17 ’Re gu sawlazh be nu re xaa
nak zhiin, nela na gorna mbit gu
Jesús, nanet gu cho kwaan mle gu.
18 Per Dios mle kwaane, zee snee
mbarlo kwaan ngunii re xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
yilo, kwaan nak: lee Xaa Xaal
Dios Nabeyy nzhaal yet. 19 Blaa
gu naletra gu kwaan nawent nu
wii gu lo Jesús, nu chee gu mod
nak gu, zee chee Dios rese kwaan
nawent kwaan mle gu, zee seleyy
Dios gu. 20 Nu xaal xaa Jesús,
Xaa Nabeyy be stub welt lo yizhyo
ne. 21 Per lee dubse nal Jesús nzo
naz yiba, axta zhin mbizh kwaan
mleey Dios gorna yilo zhib wen
xaa rese kwaan, kwentaxa ngu-
nii re xaa mzo nambey, xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
re mbizh yilo. 22 Ches nzhé lo re
xaa yilo: “Lee Dios, Xaa Nabeyy
be, le zee lo re gu roo tub xaa zaa
kwent xtizh xaa kwenta na. Le
re gu kwaan yé xaa”. [Dt. 18:15]
23 “Nel rese xaa nagont xtizh xaa
yet”. [Dt. 18:19]
24 ’Nu rese xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa, axta
Samuel naz delant, mzaa xaa
kwent cheen re mbizh ne. 25 Be
nak dii cheen re xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo,
nu noka mkayaa be wdizh kwaan
mlaa Dios lo re xey be xaa yilo. Nel
lee Dios nzhé lo Abraham: “Kwent
cheen lu, Dios le kwaan chul lo
zyen doo xaa dubse yizhyo”. [Gn.
22:18] 26 Nel gorna mseban Dios
Xgann xaa Jesucrist, yilotlaka lo re
be mxaal xaa xaa, zee ne wen Dios
re be, nu laa be re kwaan nawent
kwaan nle be.

4

*Mbe xaa Pér nu Juan lo re ngw-
leyy*

1 Seetaka kanii Pér rop Juan lo
re myet, gorna mzhin re ngw-
leyy, kwaan xaa nabeyy lo re xaa
nkanap yidoo, nu kwaan re xaa
saduceo. 2 Nayii xaa ne xaa Pér rop
Juan nel nseed xaa lo re myet. Nu
mbezh xaa lo re xaa, lee re xaa ngut
roban, mod mroban Jesús. 3 Zee
mzen xaa yon xaa, nu mchep re
xaa xaa lozhyib. Nu nel mzhela
yizhyo zhe zee, zee mlaaka xaa
xaa lozhyib axta stub mbizh. 4 Per
zyen doo re xaa mbin wdizh chul
kwaan nzhé xaa, nu kan tub gaay
mil nebse xaabyi mle krer kwaan
nzhé xaa, nu namlabt xaa re ngw-
naa nu re madwin.
5 Nu stub mbizh mdop rese
xaa nabeyy Israel yezh Jerusalén,
kwaan re xaa gol nu kwaan re
maestr, xaa nlu xtizh Dios. 6 Nu lo
re xaa zee nzo Anás, ngwleyy non
doo, noka nzo Caifás nu Juan nu
Jant, nu nzo re sawlizh ngwleyy
non doo. 7 Zee mxaal xaa xaa
mrezh Pér nu Juan nu xaa ngok
mdeen, nu mzo xaa xaa xsaww lo
re xaa, nu mnabdizh xaa lo xaa:
—¿Cho mzaa diizh le gu kwaane?
¿Cho mzaa yalnabeyy lo gu zee nle
gu rese kwaane?
8 Zee lee Mbi Naban mnabeyy
lextoo Pér, zee mkeb xaa lo re xaa,
nzhé xaa:
—Rese gu xaa nabeyy nu, nu rese
gu xaa gol, lee re gu kanabdizh lo
nu 9 zee ne gu xomod ngokwen xaa
ne. 10 Wena, nal nii nu lo re gu
zee ne guya nu noka rese sawlazh
be, lee xaabyi xaa nzo nee lo re gu,
ngokwen kwaan yalnabeyy cheen
Jesús xaa Nazaret, xaa mkee re
gu lo krus per Dios mseban xaa.
11 Rese gu nak mod xaa nza yoo
nu Jesús nak mod tub ke kwaan
mlaa re gu, xaa nza yoo, per lee
ke ne ngok ke mas kwaan wen
kwaan nzob tub skin yoo. 12 Nel
nebse Jesús nzaa yalnaban kwaan
tira, nu nyentra stub xaa nzaa
yalnaban kwaan tira, nel namxaalt

Dios stub xaa nzho mod koo be lo
yalgut.
13 Nu gorna lee re xaa ba mwii
nanzhebt Pér rop Juan nu mzeen re
xaa lee rop xaa namseedt gro, md-
edyall doo re xaa. Per noka mzeen
re xaa lee xaa mseed lo Jesús. 14 Nel
lee xaabyi xaa ngokwen nzo lo re
xaa, zee nyent mod gaazh xaa nik
tub kwaan tich rop xaa. 15 Zee
mnabeyy xaa mroo yon xaa lo junt,
zee mlake nebse re xaa, mdizh xaa
kwaan wechxinn xaa. 16 Nu nzhé
re xaa:
—¿Cho kwaan le be kwaan
rop xaa ne? Nel rese xaa yezh
Jerusalén ne mle xaa tub kwaan
gro doo nu nyent mod yé be nawlit
kwaan mle xaa. 17 Mas wen yii be
lo xaa, cheb be xaa, zee nazaatra
xaa kwent cheen Jesús lo re myet,
nu snee naxonntra xtizh Jesús lo re
myet.
18 Nu zeera mrezh xaa xaa zee
cheb xaa xaa, zee naseedtra xaa re
myet kwent cheen Jesús. 19 Per lee
Pér rop Juan mkeb lo re xaa nzhé:
—Leeka gu ble xgab nen cho mas
wen delant lo Dios, gon nu xtizh gu
o gon nu xtizh Dios. 20 Per lee nu
nyent mod laa nu nawdizhtra nu
kwaan mlu lo nu nu kwaan mbin
nu.
21 Zee lee re ngwleyy nu re xaa
gol nayii lo xaa kwaan wdizh
gaya nu mlaa xaa nya xaa, nel
nangzhaalt mod ngted xaa xaa bid,
nel rese myet nzholl lo Dios nel
ngune xaa msekwen xaa mdeen.
22 Lee xaa sbaa ngokwen nzho
masra choo liin.

Lee re xaa Jesús mnaab balor lo Dios

23 Gorna msela xaa Pér rop Juan,
zee nya xaa lo re xaa Jesús nu nzhé
xaa rese kwaan nzhé re ngwleyy
non nu re xaa gol lo xaa. 24 Nu
gorna ngulo mbin xaa rese kwaan
nzhé xaa lo re xaa, rese xaa mzelo
xaa mdizhno Dios, nu nzhé xaa:
—Xaa Nabeyy nu. Lu mdexkwaa
yiba nu yizhyo nu nistoo nu re
kwaan nzho leena. 25 Lu nzhé
kwaan Mbi Naban kwaan roo
David, xaa nak xmos lu:
Kanxlee nayii re myet yizhyo,
nu kanxlee nle re nu, xaa Israel,
xgab.
26 Rese rey nu rese xaa nabeyy re
yezh yizhyo ne yaan re xaa,
zee dil xaa kwaan Xaa Nabeyy,
xaa mleey lu kee xchiin lu, xaa Né
lu Yaad. [Sal. 2:1-2]
27 'Nel wlipa mkasa rey Herod
nu Pilat nu re xaa nanakt xaa Is-
rael kwaan re xaa sawlazh be, zee
mnayii xaa ne xaa xgann lu, xaa
nali doo nak, xaa le Jesús; nixa lu
mleyy Jesús zee nabeyy xaa. 28 Nu
snee, mle re xaa ne kwaan mlela
lu xgab yilo. 29 Nu lee nal, Xaa
Nabeyy, wii ne xomod nayii xaa ne
xaa nu kwaan re wdizh gaya; nu
ble yudar re nu, xaa nak xmos lu,
zee nazhebt nu zaa nu xkwent lu.
30 Nu kwaan yalngezh cheen lu ble
zee sekwen nu re xaa ne nzak, nu le
nu re kwaan gro kwaan yalnabeyy
cheen xgann lu, Jesús.
31 Gorna ngulo mdizhno xaa
Dios, lee pa nzhi re xaa mxiz
kwenta tub xog, zee lee Mbi
Naban cheen Dios mnabeyy doo
lextoo rese xaa nzhi baa, nu snee
namzhebt re xaa nzaa kwent xtizh
Dios.

Rese kwaan nak cheen re xaa

32 Zee lee rese xaa Jesús lal nle
xaa xgab. Nik tub xaa nambezht
xcheen xaa nak re kwaan nkano
xaa, sinka xcheen re xaa naka,
nzak xaa. 33 Nu lee Dios mle yudar
re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús,
nu mzaa xaa kwent wli mroban
Jesús, Xaa Nabeyy. Zee lee Dios
mlu doo yalnkela cheen lo re xaa
xaa. 34 Kwaanzee rese xaa nkano
kwaan nkin, nel lee re xaa nkano
leyo o tub yoo nto xaaya, nu lee
demi 35 nzaa xaa lo re xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesús, zee kiiz xaaya
lo re xaa mod nkin kad tub xaaya.
36 Nu lo re xaa ngu tub xaa le Che,
xaa nak dii Leví. Xaa ne nak xaa
yizhyo Chipre. Lee re xaa mkayaa

yalnabeyy lo Jesús mlole xaa Bernabé. (Wdizh ne nii: “Xaa Nseleyy”.)
37 Xaa ne mkano tub lee leyo, nu
mto xaaya zee myaadno xaa demi,
nu mzaa xaaya lo re xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesús.

5

Kwaan mle Ananías nu Safira

1 Tub xaabyi le Ananías nu sa xaa
le Safira, mto xaa tub lee xleyo xaa.
2 Per myaan rop sa xaa kade xaa,
nu mlaa xaa lak demi lo xaa, nu
zlaka mzaa xaa lo re xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesús. 3 Zee lee Pér
nzhé lo Ananías:
—¿Chozhiin mlaa lu mzeeb
Maxuu leen lextoo lu, zee nzhekla
lu kade lu Mbi Naban? ¿Chozhiin
namzaat lu re demi kwaan mto
lu xleyo lu? 4 ¿Che nanakta xleyo
lu gorna zer to luya? ¿Che nalet
cheen lu nak demi kwaan mkayaa
lu? ¿Chozhiin mle lu xgab le lu
kwaane? Lu nzhekla kade re myet,
per namzeent lu sbaaka nzhekla
kade lu Dios.
5 Nu gorna mbin Ananías wdizh
ne, gorzee ta ngut xaa. Nu rese
xaa mbina mzheb xaa. 6 Zee mbid
lak xaa mad, nu mchaal xaa ler, nu
mbe xaa xaa zee sebyo xaa xaa.
7 Kan chon gor gwluzh zeera
mzhin sa Ananías, nixa nanet me
cho kwaan ngok. 8 Pér mnabdizh lo
me:
—Né lo na, ¿che paro ne sa lu mto
gu xleyo gu?
Lee me mkeb nzhé:
—Aja, pres baa mto nuya.
9 Zee nzhé Pér lo me:
—¿Chozhiin myaan rop sa gu mle
gu kwaane, zee nzhekla gu ne gu
cho zeen Mbi Naban cheen Xaa
Nabeyy kwaane? ¡Wii! Baa nyaad
re xaa ngwa ngusebyo sa lu, nu nal
wee xaa lu.
10 Leeka gorzee ta ngut me pa
nzo Pér. Nu lee re xaa mad mzeeb
nu ngune re xaa lee me ngutla; zee
mbe re xaa me, msebyo xaa me cho
sa me. 11 Nu rese xaa Jesús nu rese
xaa mbin kwaane mzheb doo re
xaa.

Zyen doo kwaan gro mlu

12 Re xaa mkayaa yalnabeyy lo
Jesús mle xaa zyen doo kwaan gro
lo re myet. Nu rese xaa nkasa roo
korredor kwaan le Salomón roo yi-
doo. 13 Nu lee re xaa yezh nkedoola
re xaa Jesús, per nzheb xaa zhaal
xaa kwaan re xaa Jesús. 14 Nu zyen
doo xaabyi nu ngwnaa mzelo mwii
lo Xaa Nabeyy. 15 Nu nzhe xaa re
xaa ne nzak roo naz, nzhib xaa xaa
lo loon, nel gorna lee Pér ded gola
xbzhin Pér gal cho lak xaa, zee gak-
wen xaa. 16 Noka zyen doo myet, re
xaa Jerusalén nu re xaa yezh gax,
nyaadno xaa re xaa ne nzak nu re
xaa nzho mbi mal lextoo. Nu rese
xaa nzhakwen.

Mrenal xaa Pér rop Juan

17 Lee ngwleyy non doo nu rese
xaa saduceo ngok selos, 18 nu mzen
xaa rop xaa mkayaa yalnabeyy lo
Jesús nu mchep xaa xaa lozhyib.
19 Per leeka yaal zee, lee tub man-
dad cheen Dios mxal roo lozhyib
nu mloo rop xaa, nu nzhé mandad
lo xaa:
20 —Gwa gu lo lach roo yidoo, nu
guzh gu lo re xaa yezh rese wdizh
cheen yalnaban kwaan kub ne.
21 Gorna sbaa mbin rop xaa
mkayaa yalnabeyy lo Jesús, gorna
mkaxni yizhyo zee ngwa xaa lach
roo yidoo, nu mzelo xaa mseed
xaa re myet xtizh Dios. Zee lee
ngwleyy non doo nu re xaa nzhi
kwaan lee xaa, mrezh xaa rese
xaa nak zhiin. Zee mxaal xaa
lak polisi xaa nkanap yidoo roo
lozhyib zee yaadxii xaa rop xaa
mkayaa yalnabeyy lo Jesús. 22 Per
gorna mzhin re polisi, xaa nkanap
yidoo roo lozhyib, nyentla rop
xaa lozhyib. Zee mbare xaa nu
nyaadno xaa rason, 23 nu nzhé xaa:
—Gorna mzhin nu seetaka wen
wen nyaww roo lozhyib, nu nzhika
re soldad nkanap roo pwert; per

gorna mxal nuya zee ne nu nyentla
xaa lozhyib.
24 Nu gorna mbin ngwleyy non
doo nu re ngwleyy xaa non nu
xaa nabeyy lo re polisi xaa nkanap
yidoo kwaane, zee mle xaa xgab:
“¿Axta paro zhin re kwaane?”
25 Nu gorzee mzhin tub xaa nzhé
lo re xaa:
—Lee rop xaa mlo gu lozhyib nzo
lach roo yidoo kaseed re myet.
26 Gorzee lee re polisi xaa
nkanap yidoo nu xaa nabeyy lo
re polisi mroo ngwakwaan rop
xaa. Per gorna nguzhal xaa lo xaa,
nyent cho kwaan mle re xaa xaa,
nel nzheb re xaa napa kazaa ke re
myet re xaa. 27 Nu gorna mzhino
xaa rop xaa lo re xaa nak zhiin, zee
lee ngwleyy non doo nzhé lo rop
xaa:
28 —¿Che namnabeyyt nu lo rop
gu zee naniitra gu nu nixa naseed-
tra gu re myet kwent cheen Jesús?
¿Nu nal, cho kwaan mle gu? Ngu-
lola mseed gu rese xaa dubse yezh
Jerusalén, nu noka ngaazh gu re
nu, lee re nu mbit Jesús.
29 Zee lee Pér kwaan stub xaa
mkayaa yalnabeyy lo Jesús mkeb
nzhé:
—Yilotlaka nzhaal le nu kwaan
nzhekla Dios; zeera le nu kwaan
nzhekla re myet. 30 Lee Dios cheen
re xey be, mle mroban Jesús, xaa
mbit re gu, xaa mkee gu lo krus.
31 Dios mseban xaa nu mzob xaa
xaa lad li lo xaa, nu mle xaa xaa,
Xaa Nabeyy nu xaa nkiib jwalt
cheen rese myet, zee lee re be xaa
Israel, laa be naletra be kwaan
nawent nu wii be lo Jesús, zee chee
xaa re jwalt cheen be. 32 Mlu re
kwaane lo re nu zee zaa nu kwent
cheena; nu noka Mbi Naban nzaa
kwent cheen lee xaa, nu Mbi Na-
ban mxaal Dios lo re nu, xaa nzhon
xtizh Dios.
33 Gorna mbin re xaa kwaane,
mas nayii xaa nu nzhekla xaa
ngut xaa xaa. 34 Per lo re xaa
nak zhiin, zee nzo tub fariseo,
xaa le Gamaliel. Xaa ne nlu ley
cheen Ches, nu rese xaa yezh
nzhon xtizh xaa. Nu mzoli xaa
zee mnabeyy xaa koo xaa rop xaa
mkayaa yalnabeyy lo Jesús tub rat
naz jwer. 35 Zee nzhé xaa lo re xaa:
—Kenzha gu, sawlazh be. Wii
wen be nen cho kwaan le be kwaan
rop xaabyi ne. 36 Bselazh gu nzhala
lak liin, ngu tub xaabyi le Teu-
das, xaa nzhekla ngak non; mtop
xaa kan tap gayoo xaa mreke tich
xaa. Per mbit re xaa xaa. Zee
lee re xaa mreke tich xaa mrech,
nu nik stub xaa xaa namlaketra.
37 Nu leezha mtop rey le re myet,
ngu stub xaa le Judas xaa Galilea,
xaa noka mtop xaa mreke tich,
per mbit xaa xaa. Per leezha gut
xaa, noka rese xaa mreke tich xaa
mrech. 38 Kwaanzee na nii lo re
gu, bsela gu re xaa ne, nu nik
tub kwaan nalet gu lo xaa. Nel
chelee re kwaane nak xchiin re
myet, zluxa. 39 Per chelee Dios kale
Dios kwaane, nalet be gan lo xaa.
List gak be, napa lee re be Dios
kadil.
40 Rese ngwleyy non nu rese xaa
gol mbin xtizh xaa. Snee mrezh
xaa re xaa mkayaa yalnabeyy lo
Jesús, nu mzaa xaaya yenn xaa,
nu mnabeyy xaa lo xaa zee naza-
atra xaa kwent cheen Jesús; zeera
msela xaa xaa. 41 Per lee re xaa
mkayaa yalnabeyy lo Jesús nyak-
doola xaa mroo lo re xaa nak
zhiin, nel lee Dios mzeyal mded
xaa bid kwent cheen Jesús. 42 Nixa
namzhebt xaa nixa namlaat seed
xaa re myet lach roo yidoo nu noka
garli re myet. Nu mbezh xaa:
—Lee Jesús nak Xaa Mxaal Dios
Nabeyy.

6

Mleey xaa Jesús gazh xaa

1 Nu zee lee re xaa Jesús nzhiyak
zyen doo, nu lee re xaa Jesús,
xaa nzhedizh gryeg mzelo ngu-
nii nawent re stub naz xaa Jesús,
xaa nzhedizh hebreo nu nzhé xaa:

"Lee re byud, me nzhedizh gryeg
nankayaat tub paro kwaan mod
nkayaa re byud, me nzhedizh he-
breo". 2 Kwaanzee lee re chi-
ibchop xaa mkayaa yalnabeyy lo
Jesús mkasa rese xaa Jesús nu nzhé
xaa lo xaa:
—Nawent chelee nu laa nu
nazaat nu kwent cheen wdizh
chul, zee kiiz nu kwaan gaw re
myet. 3 Kwaanzee wech nu bzan,
bleey gu lo re gu gazh xaabyi xaa
nali nak, xaa nkano yalnzhak, nu
xaa nabeyy Mbi Naban lextoo, zee
zaa nu zhiin ne le xaa. 4 Lee re nu
nzhedizhno Dios nu zaa nu kwent
cheen wdizh chul.
5 Rese xaa nyakla sbaa gaka, zee
mleey re xaa:
Steb (tub xaa wlipa ngwii lo Jesús,
nu nak xaa tub xaa nabeyy
doo Mbi Naban cheen Dios
lextoo),
Lip,
Prócoro,
Nicanor,
Timón,
Parmenas,
nu Nik (xaa yezh Antioquía, xaa
ngok xaa Israel).
6 Zeera mbe re xaa gazh xaa ne
pa nzhi re xaa mkayaa yalnabeyy
lo Jesús nu lee re xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesús mdizhno Dios
nu mzhib xaa yaa xaa yek gazh xaa
ne.
7 Lee xtizh Dios mas nzhiyon re
xaa, nu lee re xaa Jesús nzhiyak
zyen doo Jerusalén. Nu axta zyen
ngwleyy mzelo ngwii lo Jesús.

Mbe xaa Steb lo re xaa nak zhiin

8 Nel nabeyy Mbi Naban lextoo
Steb zee mkano xaa yalnkela nu
yalngezh cheen Dios, zee mle xaa
re kwaan gro lo re xaa yezh. 9 Nu
lak re xaa nseed xtizh Dios tub
pa le: "Re Myet Libr", mzelo xaa
mkediizh re xaa Steb. Re xaa ne
nze yezh Cirene nu yezh Alejan-
dría, nu rop yizhyo kwaan nzhi
pa nabeyy Cilicia nu Asia. 10 Per
lee xaa ne nayet roo lo Steb, nel
lee Steb nzhedizh kwaan yalnzhak
cheen Mbi Naban. 11 Zee mdix re
xaa mka lak xaabyi zee yé xaa lee
Steb kanii nawent Ches nu Dios.
12 Nu sbaa mle re xaa, zee yii
re xaa yezh nu re xaa gol nu re
maestr, xaa nlu ley cheen Ches, zee
mzen re xaa Steb, mbe xaa xaa lo
re xaa nak zhiin. 13 Nu mkwaan re
xaa lak xaa nkade, nzhé:
—Xaa ne tubka nawent nii Xkyi-
doo be nu ley cheen Xdios be. 14 Nu
mbin nu nzhé xaa, lee Jesús xaa
Nazaret lux yidoo nu chee xaa mod
mlaa Ches le be.
15 Nu zee lee re xaa nak zhiin
kwaan rese xaa nzhi baa mwii lo
Steb, nu lee garlo xaa mlu kwenta
garlo tub mandad cheen Dios.

7

Steb nzo lo ngwleyy non doo nu re xaa gol

1 Lee ngwleyy non doo mnab-
dizh lo Steb:
—¿Che wli re kwaan né xaa lo
nu?
2 Nu lee xaa mkeb nzhé:
—Xaa gol nu rese xaa sawlazh
be, kenzha gu kwaan nii na. Lee
Dios, xaa gro doo, mlu lo xey be
Abraham, gorna nzo xaa yizhyo
Mesopotamia, leezha zer nya xaa
yo xaa naz yizhyo Harán. 3 Dios
nzhé lo xaa: "Laa yizhyo cheen lu
nu re sawlizh lu, nu zyaa yizhyo
kwaan luu na lo lu". [Gn. 12:1]
4 Zee Abraham mroo yizhyo cheen
re xaa Caldea, nu nya xaa ngu
xaa yezh Harán. Nu zee ngut xuz
xaa, nu gwluzh Dios mbeno Abra-
ham yizhyo ne, pa nzho re be nal.
5 Per Dios namzaat nik tub lee leyo
yizhyo ne lo xaa, per gola tika. Per
nzhé xaa lo xaa, lee yizhyo ne gak
cheen re dii cheen xaa, gorna yilo
yet xaa, per zee Abraham zeer-
aka kano mad. 6 Nu noka nzhé
Dios lo xaa: "Lee re dii cheen lu,
yo mod mos cheen stub yezh, tub
yizhyo kwaan nanlabeyyt xaa nu
ded xaa bid tub tap gayoo liin naz
baa". [Gn. 15:13] 7 Nu noka nzhé
Dios: "Lee na teed bid re xaa nzho

yizhyo kwaan mle re dii cheen lu
mos nu gwluzh roo xaa zee, nu
yaad xaa nee, gool xaa lo na”. [Ex.
3:12] 8 Kwaanzee mlaa Dios tub
wdizh kwaan Abraham, zee Dios
mnabeyy Abraham zee yo xaa tub
beyy kwaan nak choog xaa tik yed
cho xaa. Nu kwaanzee xonaka
mbizh nzha ngol xgann xaa Chak,
Abraham mchoog tik yed cho mad.
Nu seeka mle Chak kwaan xgann
xaa Kob, nu lee xaa ne seeka mle
kwaan re xgann xaa, xaa ngok xey
re chiibchop dii cheen re be.

9 ’Re xgann Kob ngok re xey be,
xaa yilo. Leeka re wech Che nayii
ne Che nu mto re xaa xaa nu zee
nya xaa yizhyo Egipto. Per Dios
tubka mzo kwaan Che, 10 nu mle
xaa yudar xaa lo rese bid kwaan
mded xaa. Nu mzaa doo Dios xgab
yo yek xaa nu mle xaa zee wen doo
kayaa faraón xaa. Faraón ngok rey
lo dubse Egipto nu lee xaa mzo Che
zee nabeyy xaa lo dubse yizhyo
Egipto nu axta garli rey.

11 ’Nu zee mla win nu yalnales lo
rese yezh cheen Egipto nu Canaán,
nu lee re xey be xaa yilo, nankanot
xaa kwaan gaw xaa. 12 Per gorna
mbin Kob nzho nzhobxtil Egipto,
zee mxaal xaa re xgann xaa, xaa
nak re xey be, xaa yilo. Kwaane
ngok welt yilotlaka. 13 Gorna ngwa
re xaa ngok rop welt, Che mlaa
ngokbeyy xaa lo re wech xaa, nu
snee lee faraón mlabeyy cho dii
nak Che. 14 Nu zee Che mxaal xaa
zee yaad xuz xaa Kob nu dubse
li xaa naz yizhyo Egipto. Re xaa
ba ngok tub chon galbchiin myet.
15 Nu snee Kob nya ngu Egipto, nu
zee ngut xaa nu seeka ngut re ng-
wzan be xaa yilo. 16 Nu lee re xchit
Kob mbe re xaa nya naz Siquem
nu msebyo xaaya leen baa cheen
Abraham, kwaana mzi Abraham
kwaan demi lo re xinn Hamor, xaa
yezh Siquem.

17 ’Nu gorna nzha zhin gaxla
mbizh kwaan gak kwaan nzhé
Dios lo Abraham, lee re xey be
ngok zyen doo xaa naz Egipto.
18 Nu zee stub xaa ngok rey cheen
re xaa Egipto, nu xaa ne nangunet
cho kwaan mle Che. 19 Rey ne
mkade lazh be, nu mted xaa bid
re xey be, xaa yilo. Nu mnabeyy
xaa xaa zee laa xaa yet re xgann
xaa, mad pensa ngol. 20 Re mbizh
zee ngol Ches, tub mad nix nzhak
lextoo Dios ne. Nu xuz mad nu
xnaa mad mxeen mad li xaa chon
mbee. 21 Gorna mlaa xaa mad,
lee xchap faraón nguzhal mad nu
mxeen me mad kwenta mod xinn
me. 22 Nu snee Ches mseed rese
kwaan nzhak re xaa Egipto, nu lee
xaa ngok tub xaa nzhak nzhedizh
wen nu re kwaan nle xaa mreke
wen.

23 ’Choo liin nzho Ches leezha
ngwa xaa lo re sawlazh be, xaa
yilo, re dii cheen Israel. 24 Nu
gorna ngune xaa lee tub xaa Egipto
kazaaya yenn tub sawlazh xaa,
Ches mle yudar xaa, nu zee mbit
xaa xaa Egipto. 25 Nu Ches mle
xgab lee re sawlazh be, zeen lee
Dios mxaal lee xaa koo xaa re xaa
yizhyo Egipto; per lee sawlazh be
namzeenta. 26 Nu stub mbizh,
Ches nguzhal chop xey be kadil nu
nzhekla xaa nadilt xaa, zee nzhé
xaa lo xaa: “Sawlazh be; ¿chozhiin
ndil gu kwaan sawlazh be?” 27 Zee
lee xaa kazaaya yenn wechxinn,
mzob yaa Ches nu nzhé xaa: “¿Cho
mzo lu kwenta tub xaa nabeyy
lo nu? 28 ¿Che nzhekla lu gut lu
na kwentaxa mbit lu xaa Egipto
naaze?” [Ex. 2:14-15] 29 Gorna
mbin Ches kwaane, zee mxonn
Ches nu nya xaa ngu xaa yizhyo
cheen re xaa Madián, pa ngu xaa
kwenta tub xaa stub yezh nu zee
ngol chop xgann xaa.

30 ’Mded choo liin, Ches nzo wen
gax yi Sinaí, zee ngune xaa lo tub
mandad cheen Dios, xaa mlu lo
xaa lo ki cheen tub yag yich kwaan
kayek. 31 Ches mdedyall ngune
kwaanzee, nu gorna mbii xaa gax

zee wii wen xaa, mbin xaa bos
cheen Xaa Nabeyy, kwaan nzhé:
32 “Lee na nak Dios cheen re xey
lu, xaa yilo, lee na nak Dios cheen
Abraham, cheen Chak, nu cheen
Kob”. [Ex. 3:6] Ches mzelo mxiz
sinka mzheb xaa, nu nanzheklat
xaa lach xaa. 33 Zee lee Xaa Nabeyy
nzhé lo xaa: “La yelyed nii lu, nel
lee pa nzo lu nak leyo nzhul. 34 Lee
na ne, lee re xaa na kaded doo bid
yizhyo Egipto. Nzhon na re kwaan
mbezh re xaa, nu nzhal na zee ko
na re xaa yizhyo Egipto. Kwaanzee
te nee, zee xaal na lu Egipto.” [Ex.
3:5,7]

35 ’Leezha nzhé re xey be lo
Ches: “¿Cho mzo lu kwenta tub
xaa nabeyy lo nu?”, sbaa mlu
namkayaat xaa Ches. Nixa sbaa
Dios mxaal xaa zee nabeyy xaa
re xey be nu Ches ngwa nu mloo
xaa re xaa yizhyo Egipto. Nu lee
mandad cheen Dios mle yudar xaa,
leeka mandad kwaan mlu lo xaa
gorna kayek yag yich. 36 Nu Ches
ngok xaa mloo re xey be xaa yilo
Egipto, nu kwaan yalngezh cheen
Dios mle xaaya nu mle xaa zyen
doo kwaan gro yizhyo Egipto nu lo
Nistoo Naxne nu naz wen tub choo
liin. 37 Nu leeka Ches nak xaa nzhé
lo re wechxinn xaa: “Lee Dios le
zee lo re gu roo tub xaa zaa kwent
xtizh xaa kwenta na.” [Dt. 18:15]
38 Nu leeka Ches nak xaa mzo
kwaan sawlazh xaa naz wen. Nu
lee mandad cheen Dios ngunii lo
xaa yek yi Sinaí, zee Ches nguniiya
lo re xey be xaa yilo. Kwaanzee
Ches nak xaa mzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo xaa cheen yalnaban
nu nzhé xaaya lo re xey be xaa yilo,
zee ne be xomod naka.

39 ’Per lee xey be xaa yilo,
nanzheklat xaa gon xaa xtizh xaa,
nu nzhekla xaa ngbare xaa naz
Egipto stuba. 40 Zee nzhé re xaa
lo Aarón: “Baxkwaa re dios kwaan
nzho mod lu naz lo re be nu kanap
be, nel nanet be cho kwaan ngok
kwaan Ches, xaa mloo be Egipto”.
[Ex. 32:1] 41 Zee mdexkwaa xaa
tub maj kwaan nlu kwenta tub la
ngoon yeen, nu mteed xaa ma lo
maj ne, nu mle xaa tub yalni lo maj
kwaan leeka re xaa mdexkwaa.
42 Kwaanzee Dios mbachii lo re xaa
nu mlaa xaa mbill re xaa lo mbizh,
lo mbee nu lo re mbal ma nzeb leen
yiba. Nel snee mkee tub xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa:
Sawlazh na, xaa Israel.

Leezha mkanze xey be wen tub
choo liin,
¿cho dios mteed xey be ma lo?
Namzaat xey be gon lo na.
43 Lee xaa mbe tub yoo kwaan nak
ler,
pa nzholl xaa lo dios Moloc nu lo
mbal cheen dios Refán,
re dios kwaan leeka re xaa mdexk-
waa nzholl xaa lo.
Kwaanzee xaal na xaa mas zit lo
Babilonia. [Amós 5:25-27]

44 ’Re xey be xaa yilo, nkano xaa
yoo kwaan nak ler pa mbill xaa lo
Dios naz wen, kwaan mdexkwaa
xaa kwentaxa mnabeyy Dios Ches,
gaxkwaa xaaya mod mluya lo
Ches. 45 Re xey be xaa yilo, leezha
mded xaa kwaan Josué yizhyo
ne mbe xaa yoo kwaan nak ler
pa mbill xaa lo Dios. Mle xaa
gan yizhyo lo re stub naz yezh,
nel Dios mtexonn re xaa yezh
zee, zee mkayaa xaa yizhyo ne.
Snee lee yoo ne kwaan nak ler,
mlake nee axta mbizh cheen rey
David. 46 Nu Dios nix doo nzhak
lextoo ne David, nu David nzhekla
ngaxkwaa xaa tub yidoo pa yo Dios
cheen Kob. 47 Per Salomón nak xaa
mza yidoo cheen Dios, 48 nixa Dios
nanyut leen yoo kwaan nza myet,
kwentaxa ngunii xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa:
49 Xaa Nabeyy né:

“Yiba nak pa nabeey na,
nu lee yizhyo nak mod pa nzo nii
na.
Nyent mod za gu tub yoo pa le na
deskans,
50 nel na mdexkwaa rese kwaan nu
dubse yizhyo.” [Is. 66:1-2]

51 Noka nzhé Steb:

—Nu lee re gu tubka nanzaat gu
yek gu gon gu xtizh Dios, nixa nzob
nzha gu gon gu per lee lextoo gu
ned doo nak. Kwenta re xey be xaa
yilo, nanzheklat gu gon gu xtizh
Mbi Naban cheen Dios. 52 Lee re
xey be mrenal re xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa, xaa
mzaa kwent yaad Xaa Nali nak. Nu
mbit xey be re xaa ne. Nu gorna
myaad Xaa Nali nak, re gu mzen
xaa nu mbit re gu xaa. 53 Nixa re be
mkayaa ley lo mandad cheen Dios,
per nambint guya.

Yalngut cheen Steb

54 Gorna mbin re xaa gol wdizh
ne, nayii doo xaa ngune xaa Steb
nu mrixyan doo re xaa. 55 Nu lee
Mbi Naban mnabeyy lextoo Steb,
zee leezha mwii xaa naz yiba mlu
xni cheen Dios lo xaa nu lee Jesús
nzo lad li lo Dios. 56 Zee nzhé xaa:
—¡Wii gu! Mlu yiba lo na nu leeya
nzoxal, nu lee Xaa Mzhin Ngok
Myet nzo lad li lo Dios.
57 Nu lee re xaa mbazhe nye, nu
msaaw xaa nzha xaa nu mzen xaa
xaa. 58 Zee mloo xaa xaa yezh nu
mzaake xaa xaa. Lee re xaa kwaan
kazaake xaa, mlaa xchamar xaa lo
tub xaa mad le Saulo.
59 Lepa kazaake re xaa Steb, lee
xaa nzhedizhno Dios nu nzhé xaa:
—Jesús Xaa Nabeyy, kayaa
yalnaban cheen na.
60 Ngulo ngunii xaa kwaane, zee
mkichxub xaa nu mrazhe xaa nye,
nzhé xaa:
—Xaa Nabeyy, nanaabt lu kwent
kwaan kale re xaa ne.
Gorna ngulo ngunii xaa kwaane,
ngut xaa.

8

1 Saulo mzak wen mbit xaa Steb.

Saulo mrenal re xaa Jesús

Leeka mbizh zee mzelo re xaa
mrenal re xaa Jesús, xaa yezh
Jerusalén, zee rese xaa Jesús
mxonn nya naz re yezh cheen
Judea nu zrol xaa nya naz yizhyo
Samaria, nebse re xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesús mlake. 2 Lak
xaa ngwii lo Dios, ngwa sebyo Steb
nu mbinn doo xaa lo xaa. 3 Nu lee
Saulo mrenal re xaa Jesús, nu axta
nya xaa garli re xaa, nu nzhe xaa
xaabyi nu ngwnaa nu nchep xaa
xaa lozhyib.

Lip mzaa kwent xtizh Dios naz yezh Samaria

4 Nu lee rese xaa Jesús, xaa
mroo Jerusalén, nzaa xaa kwent
xtizh Dios kwaan nyaadno yalna-
ban, rese pa nzha xaa. 5 Lip le tub
xaa nzho lo re xaa ba, nu ngwa xaa
yezh kwaan le Samaria. Naz baa
mzaa xaa kwent cheen Jesús. 6 Nu
rese xaa yezh nkenzha re kwaan
nzhé Lip, nu ngwii xaa lo re kwaan
gro kwaan nle xaa. 7 Kwaane
nak kwaan mle xaa: msekwen xaa
zyen doo xaa kwaan nzho mbi mal
lextoo, nu gorna lee mbi mal nroo
lextoo re xaa mbazhe xaa, nu noka
msekwen xaa zyen xaa nyent mod
gun nu xaa mdeen, 8 kwaanzee
nyakdoola re xaa yezh.
9 Per zee nzho tub xaabyi, xaa
le Simón, xaa ngok wezh yilo nu
mkade xaa re xaa yezh Samaria,
nu mle xaa mod tub xaa non doo.
10 Nu rese myet, xaawin nu xaa
gox, ngwii lo xaa nu nzhon xaa
xtizh xaa, nu mbezh re xaa:
—Xaa ne nkano yalnabeyy mod
cheen Dios.
11 Nu nzhon re xaa kwaan
mbezh xaa, nel xche doo mkade
xaa re xaa yezh lo re kwaan gro
kwaan mle xaa. 12 Per gorna lee
Lip nzaa kwent cheen wdizh chul
cheen Jesucrist lo xaa, nu cheen pa
nabeyy Dios rop Jesucrist, xaabyi
nu ngwnaa mzelo ngwii lo Dios
nu mrubnis xaa. 13 Nu axta noka
Simón, xaa ngok wezh mzelo ngwii
lo Jesús nu mrubnis xaa, nu snee
mreke xaa tich Lip, nu ndedyall
xaa ngwii xaa lo re yalgro kwaan
nlu lo xaa.
14 Leezha mzhin diizh lo re xaa
mkayaa yalnabeyy lo Jesús lee
re xaa Samaria mkayaa wdizh

chul cheen Dios, zee mxaal re xaa
Pér rop Juan ngwa yezh Samaria.
15 Gorna mzhin rop xaa ne yezh
Samaria, ngunaab xaa lo Dios zee
kayaa re xaa Jesús, xaa Samaria,
Mbi Naban cheen Dios. 16 Sbaa
mle rop xaa ne nel zer kayaa re
xaa Samaria Mbi Naban; nebse
mrubnis xaa kwaan yalnabeyy
cheen Jesús, Xaa Nabeyy. 17 Zee Pér
nu Juan mzhib yaa yek re xaa, nu
snee mkayaa re xaa Mbi Naban.

18 Gorna ngune Simón lee rop
xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús
nzhib xaa yaa yek re myet, zee lee
re myet mkayaa Mbi Naban, zee
nzhekla Simón ngzaa demi lo rop
xaa ne, 19 kwaanzee nzhé xaa lo
xaa:

—Zaa gu lo na yalnabeyy kwaan
nkano gu ka na, zee noka na gorna
zhib na yaa na yek re myet, noka
kayaa xaa Mbi Naban cheen Dios.

20 Zee mkeb Pér lo xaa nzhé:

—¡Lu, nu xdemi lu lux, nel mle lu
xgab zii lu yalnabeyy kwaan nze-
lazh Dios kwaan demi! 21 Nyent
mod kee lu xchiin Dios, nel lee lex-
too lu nanakt nali lo Dios. 22 Blaa
xgab nawent kwaan nkano lu, nu
bnaab lo Dios zee chelee nzho
moda, chee xaa kwaan nawent
kwaan nzho leen lextoo lu, 23 nel
nzeen na nzho yalnayii lextoo lu
nu nkadoo lu lo re kwaan nawent
kwaan nabeyy lextoo lu.

24 Nu Simón mkeb nzhé:

—Naab gu lo Xaa Nabeyy, zee
nyent cho kwaan gak na lo re
kwaan né gu.

25 Gwluzh ngulo mzaa xaa kwent
cheen xtizh Xaa Nabeyy, lee rop
xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús,
nya naz Jerusalén nu mzaa xaa
kwent cheen wdizh chul leen re
yezh win cheen Samaria dubse
naz.

Lip nu xaa yizhyo Etiopía

26 Gwluzh ngulo mded kwaane
tub mandad cheen Xaa Nabeyy
nzhé lo Lip:

—Gwa nu bzen naz kwaan nkato
naz Jerusalén kwaan nzha naz
yezh le Gaza —naz ne nded naz
wen.

27 Kwaanzee naz zee nzha Lip.
Nu baa mzhaal xaa tub xaa non
yizhyo Etiopía, xaa nankat ngw-
naa. Lee xaa ne nkanap rese
xdemi Candace, me nabeyy rese
xaa Etiopía. Xaa ne mroo Jerusalén
pa nguyoll xaa lo Dios. 28 Nya
xaa lazh xaa nu nzob xaa leen
tub karret, nu nya xaa nyilab xaa
yech kwaan mkee Chay, xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
yilo.

29 Zee lee Mbi Naban nzhé lo Lip:

—Brexonn zee yiga karret ba lo
lu.

30 Gorna mbii Lip lo karret, mbin
xaa lee xaa Etiopía kalab yech
kwaan mkee Chay, zee mnabdizh
xaa lo xaa:

—¿Che nla kwaan kalab lu yek
lu?

31 Lee xaa Etiopía mkeb nzhé:

—¿Xomod laya yek na, kwaan
nyent cho xaa zaa kwenta lo na
xomod naka? —Nu zee nzhé xaa
lo Lip— Guxoob nu zob xkwes na
nee.

32 Lee kwaan kalab xaa nak
kwaane:

Wee xaa xaa kwenta tub mbakxiil
lo yalgut,
nu kwenta tub mbakxiil leezha
nchub xaa yich led ma nam-
bazhet ma,
nixa lee xaa naniit nik tub wdizh.
33 Leeka lee xaa le xaa mod tub xaa
nanont,
kwaanzee nanalit ngunaab xaa
kwent lo xaa.
Nanzaat xaa kwent cheen re xinn
xaa, nel gut xaa xaa. [Is.
53:7-8]

34 Nu lee xaa Etiopía mnabdizh lo
Lip, nu nzhé xaa:

—¿Chu zné lu lo na? ¿Cho xaa
nzaa xaa ne kwent, che leeka lee
xaaya o stub xaa kazet xaa?

35 Zee lee Lip mkeb nzhé lo xaa:

—Chay mzaa kwent cheen Jesús.

Nu snee mzelo xaa mzaa xaa
Kwent Chul cheen Jesús lo xaa

Etiopía. 36 Mas gwluzh mzhin xaa
tub pa nzho nis nu lee xaa Etiopía
nzhé lo xaa:
—¡Wii, baa nzho nis! ¿Che nyent
mod rubnis na nal?
37 Lee Lip mkeb lo xaa nzhé:
—Chelee lu wii lu lo Jesús kwaan
dub lextoo lu, nzho mod rubnis lu
nal.
Nu lee xaa mkeb nzhé:
—Ngwii na lo xaa, nu ne na lee
Jesucrist nak Xgann Dios.
38 Nu mnabeyy xaa xaa nzeno
karret zee sekwaz xaa karret, zee
lee Lip nu xaa Etiopía mla lo kar-
ret zee nzha xaa paro myun nis lo
xaa, nu gorna mzhin xaa mzeeb
xaa leen nis, zee mchubnis Lip xaa.
39 Gorna mroo xaa leen nis, lee
Mbi Naban cheen Xaa Nabeyy mbe
Lip. Nu lee xaa Etiopía nambaretra
ngune lo Lip. Nu nyaka xaa xnaz
xaa nu nyakdoola xaa. 40 Nu lee
Mbi Naban mbe Lip axta yezh le
Azoto. Zee mded xaa rese yezh
naz baa, nu mzaa xaa kwent cheen
wdizh chul, zee mzhin xaa yezh
Cesarea.

9

Xomod ngok Saulo tub xaa Jesús
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

1 Saulo nak tub xaa tubka nre-
nal re xaa Jesús, nel nzhekla xaa
seweey xaa xaa nu nzhe xaa xaa
lo re xaa gut xaa. Nu kwaanzee
ngwa xaa lo ngwleyy non doo,
2 zee ngunaab xaa yech wee xaa
lo xaa nabeyy pa nkasa re xaa
Israel nseed xaa xtizh Dios yezh
Damasco, nel nzhekla xaa yikwaan
xaa re xaa kwaan nzhake tich Naz
Kub cheen Jesús, zee wee xaa re
xaabyi nu re ngwnaa, nu kado xaa
re xaa, zee wee xaa xaa Jerusalén.
3 Per gorna nzhazhin gaxla xaa
yezh Damasco, lee tub xni kwaan
nze naz yiba mla dub welt lo xaa.
4 Nu gorzee ngob Saulo lo yo nu
mbin xaa tub bos kwaan nzhé:
—Saulo, Saulo, ¿chozhiin nrenal
lu na?
5 Lee Saulo mnabdizh:
—¿Cho lu, Xaa Nabeyy?
Nu lee xaa mkeb nzhé:
—Lee na nak Jesús, xaa nrenal lu.
6 Guxche nu gwa yezh nu zee né
xaa lo lu nen cho kwaan nzhaal le
lu.
7 Lee re xaa nzha kwaan Saulo
mzheb doo xaa; nel mbin xaa bos
per nik tub xaa namlut lo xaa.
8 Zee nguxche Saulo lo yo, nu
gorna mzoli xaa nangnitra garlo
xaa, mchool lo xaa. Nu mzen xaa
yaa xaa nu mbe xaa xaa yezh Dam-
asco. 9 Zee ngu xaa chon mbizh
nangnit lo xaa, nu nixa nandawt
xaa, nu nixa nangut xaa nik tub
kwaan.
10 Yezh Damasco, nzho tub xaa
Jesús, xaa le Ananías. Nu lo xaa
ne ngunii Xaa Nabeyy lo mkaal, nu
nzhé xaa lo xaa:
—¡Ananías!
Nu lee xaa mkeb nzhé:
—Nee nzo na Xaa Nabeyy, ¿cho
kwaan né lu lo na?
11 Zee lee Xaa Nabeyy nzhé lo
xaa:
—Guxche nu gwa naz kay kwaan
le Nali, nu garli Judas nabdizh lu
Saulo, tub xaa yezh Tarso, nel lee
xaa kawdizhno na. 12 Nu mlu lo
xaa lee tub xaabyi le Ananías, zhib
yaa yek xaa, zee nzho mod wii xaa
stuba.
13 Nu gorna mbin Ananías
kwaane, zee nzhé xaa:
—Xaa Nabeyy, zyen doo xaa
nzaa kwent cheen xaa ba nu rese
kwaan nawent kwaan mle xaa
lo re xaa mle nambey lu, naz
Jerusalén. 14 Nu nal nze xaa nee,
kwaan diizh cheen ngwleyy non
doo, zee kado xaa rese xaa nzholl
lo lu nu wee xaa xaa naz Jerusalén.
15 Per lee Xaa Nabeyy nzhé lo
xaa:
—Gwa, nel na mleey xaabyi ba
zee zaa xaa kwent cheen na lo re
xaa nanakt xaa Israel, nu lo re xaa
nabeyy dubse yizhyo, nu noka lo re
xaa sawlazh lu, xaa Israel. 16 Na
luu lo xaa nzhaal ded doo xaa bid
zaa xaa kwent cheen na.

17 Ananías ngwa garli Judas pa
mlaz Saulo, mzeeb xaa nu mzhib
xaa yaa xaa yek xaa, nu nzhé xaa
lo xaa:
—Wech Saulo, lee Jesús Xaa
Nabeyy be, xaa mlu lo lu naz gorna
nzha lu, mxaal na zee bare lu wii
lu stuba nu zee nabeyy Mbi Naban
cheen Dios lextoo lu.
18 Leeka gorzee ngob tub kwaan
nzhak kwenta tub med mbal zaalo
Saulo nu mkaxni zaalo xaa stuba.
Zee nguxso xaa zee mrubnis xaa.
19 Gwluzh zeera ndaw xaa zeera
ngu jwers lo xaa, nu mlaz xaa lak
mbizh kwaan re xaa Jesús, xaa
nzho yezh Damasco.

Saulo mzaa kwent xtizh Dios yezh Damasco

20 Nu zeera lee Saulo mzelo mzaa
kwent xtizh Dios pa nkasa xaa
Israel nseed xaa xtizh Dios, nu
mbezh xaa lee Jesús nak Xgann
Dios. 21 Nu re xaa nzhon kwaan nii
xaa ndedyall xaa, nu mbezh xaa:
—¿Che nalet xaa ne, nak xaa
nrenal re xaa ngwii lo Jesús yezh
Jerusalén? ¿Nu che nanzet xaa nee,
zee wee xaa xaa Jesús nu kado xaa
xaa, zee zaa xaa xaa lo re ngwleyy
non?
22 Per mas nzhiyu yek Saulo nu
nsegan xaa yek re sawlazh xaa, xaa
nzho Damasco. Klar doo mlu xaa,
lee Jesús nak Crist, Xaa Mxaal Dios
Nabeyy.
23 Nu nzha zyen mbizh, lee re
sawlazh xaa myaan zee gut xaa
Saulo, 24 per mbin Saulo nzhekla
xaa gut xaa xaa. Zhe nu yaal nkam-
baz xaa xaa roo yezh, zee gut xaa
xaa. 25 Per tub yaal lee re xaa Jesús,
xaa mseed kwaan lee xaa, nguxoob
xaa kwaan Saulo yek bla kwaan
nyaaw dubse yezh, nu mlo xaa xaa
leen tub chekwid naro, nu msela
xaa xaa naz tich bla. Snee mle xaa
gan mroo xaa.

Saulo nzo Jerusalén

26 Nu gorna lee Saulo mzhin
Jerusalén, nzhekla xaa ngzhaal
xaa kwaan re xaa Jesús; per lee re
xaa ne nzheb ne xaa, nel nanlet
xaa krer lee xaa nak tub xaa
Jesús. 27 Per Bernabé mbe xaa
lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo
Jesús, nu nzhé xaa lo re xaa lee
Saulo ngune lo Xaa Nabeyy naz
kwaan nya naz Damasco, nu lee
Xaa Nabeyy ngunii lo xaa, nu
xomod Saulo mzaa kwent cheen
Jesús kwaan dub lextoo xaa leen
yezh Damasco. 28 Nu snee lee Saulo
mlakeka Jerusalén nu nze xaa
kwaan re xaa. Nii xaa kwent cheen
Jesús kwaan yalnabeyy cheen Xaa
Nabeyy, nu nanzhebt xaa nzaa xaa
kwent xtizh xaa. 29 Nu nkediizh
xaa kwaan re xaa sawlazh, xaa
nzhedizh gryeg; per lee re xaa ne
nzhekla gut xaa. 30 Gorna lee re
xaa Jesús mzeen kwaane, mbe xaa
Saulo yezh Cesarea, nu zee mxaal
xaa xaa naz yezh Tarso.
31 Kwaanzee nik stub xaa nan-
renalt xaa Jesús. Nu rese xaa Jesús,
xaa re yezh cheen Judea, nu Galilea
nu Samaria mas nye nzo lo Dios, nu
nabeyyra Mbi Naban lextoo xaa.
Nu ngok zyenra xaa Jesús.

Ngokwen Eneas

32 Lee Pér nzha re yezh nu noka
ngwasewii xaa lo rese xaa Jesús,
xaa nambey, xaa nzho yezh Lida.
33 Zee mlabeyy xaa tub xaabyi le
Eneas, xaa nzhala xon liin nzho
loon, nu nyent mod gun xaa. 34 Pér
nzhé lo xaa:
—Eneas, Jesucrist sekwen lu.
Guxche nu blis xda lu.
Nu gorzee nguxche Eneas. 35 Nu
rese xaa nzho yizhyo Lida nu
yizhyo Sarón ngune ngokwen xaa,
nu mlaa xaa re krens cheen xaa nu
ngok xaa xaa Jesús.

Yalmroban cheen Dorcas

36 Ngu tub ngwnaa yezh Jope
le Tabita, (xtizh gryeg le me Dor-
cas). Nu lee me nak tub xme Jesús,
nu tubka nle me kwaan wen nu
nle me yudar re xaa nkin kwaan.
37 Tub mbizh zee, Tabita mzen tub
yalyizh ta ngut me. Nu ngulola
msegaz me kwerp cheen me, zee

mzhib xaa me leen tub yoo kwaan
nak stub pis. 38 Lee re xaa Jesús
ngune lee Pér nzo yezh Lida, nu
gax nzhi yezh Lida kwaan yezh
Jope, kwaanzee mxaal xaa chop
xaabyi yichezh Pér, nu nzhé xaa lo
Pér:
—Chaa prad nya be yezh Jope.
39 Zee mreke Pér tich rop xaa ba.
Nu gorna mzhin xaa mbe xaa Pér
pa nzhib kwerp cheen me ngut,
nu rese byud nzhi dub welt lo me
nzhonn, nu mlu me re ler kwaan
ngaxkwaa Dorcas leezha mbanaka
me. 40 Zee lee Pér mloo rese xaa
leen yoo, nu mkichxub xaa nu ngu-
naab xaa lo Dios, zee mwii xaa lo
me ngut nu nzhé xaa:
—Tabita. ¡Guxche!
Lee me mxal zaalo, nu gorna
ngune me lo Pér, gorzee mzob me.
41 Lee xaa mzen yaa me nu mlisxo
xaa me; zeera mrezh xaa re xaa
Jesús nu re byud, re xaa nambey,
nu mlu xaa me lo re xaa naban
me. 42 Kwaane ngune re xaa dubse
yezh Jope nu zyen doo myet mzelo
ngwii lo Xaa Nabeyy. 43 Pér mlaz
lak mbizh yezh Jope li Simón, tub
xaa nak xaa nseguuzh yed.

10

Pér nu Kornel

1 Nu ngu tub xaa le Kornel yezh
le Cesarea, lee xaa nabeyy lo tub
gayoo soldad, kwaan le Italia. 2 Lee
xaa nak tub xaabyi nzholl lo Dios,
kwaan rese xaa li xaa. Noka nzaa
xaa gro doo demi nle xaa yudar
re xaa prob, xaa Israel, nu tubka
nzhedizhno xaa Dios. 3 Tub mbizh
kan las tres, mchaa lextoo xaa nu lo
tub mkaal kwaan mlu Dios lo xaa,
klar myun tub mandad cheen Dios
lo xaa, xaa mrep paro nzo xaa nu
nzhé lo xaa:
—¡Kornel!
4 Mzheb doo xaa gorna ngune
xaa lo mandad cheen Dios zee nzhé
xaa:
—¿Cho kwaan né lu lo na, Xaa
Nabeyy?
Lee mandad cheen Dios nzhé lo
xaa:
—Mbin Dios rese kwaan nzhé lu
lo xaa nu ne xaa xomod nle lu yu-
dar re xaa nkin kwaan. 5 Bxaal
lak xaa yezh Jope zee yichezh xaa
Simón zee yiid Simón nee, xaa noka
le Pér. 6 Lee xaa nzho li stub Simón,
xaa nseguuzh yed, xaa nzob li gax
roo nistoo.
7 Gorna lee mandad cheen Dios
nya, Kornel mrezh chop xmos, nu
tub soldad, xaa nle yudar xaa, xaa
nzholl lo Dios. 8 Nu gorna ngulo
mzaa xaa kwent re kwaan mded,
zee mxaal xaa xaa yezh Jope.
9 Nu rolta mbizh stub mbizh nz-
hazhin xaa gax yezh Jope. Nu lee
Pér nguxoob lo tub skaler yek yoo
zee wdizhno xaa Dios. 10 Nlaan
xaa nu nzhekla xaa gaw xaa, per
gorna kadexkwaa me kwaan gaw
xaa, gorzee mlu tub kwaan lo xaa,
11 lee yiba mxal nu nzela tub lee ler
naro naz lo yo, kwaan nkadoo dap
punt. 12 Nu lo ler nzho rete ma, nu
re mball, nu re mbyin. 13 Nu mbin
xaa tub bos kwaan nzhé lo xaa:
—Pér, guxso, bit ma nu daw ma.
14 Pér mkeb nzhé:
—Nyent moda, Xaa Nabeyy; nel
na nik tub welt zer gaw na tub ma
nanzhult nu ma nanambeyt.
15 Nu lee bos mbare ngunii stuba,
nu nzhé lo xaa:
—Rese kwaan mle nzhula na,
naniit luya kwaan nanzhult.
16 Kwaane ngok chon welt, nu
zeera lee ler naro mbare nguxoob
naz yiba stub welt. 17 Pér mle xgab
cho kwaan nak kwaan mlu lo xaa,
gorzee mzhin re xaa mxaal Kor-
nel roo pwert, xaa ngunabdizh pa
nzob li Simón. 18 Gorna mzhin xaa,
mnabdizh xaa zee ne che nzho tub
xaa le Simón, xaa noka nlabeyy re
xaa mod Pér.
19 Nu lee Pér seetaka kale xgab
kwaan mlu lo xaa, nu lee Mbi Na-
ban nzhé lo xaa:
—Wii, chon xaabyi kakwaan lu.
20 Guxso, nu bla, nu gwa kwaan re

xaa, nu nalet lu xgab, nel na mxaal
xaa.
21 Pér mla nu nzhé xaa lo re
xaabyi zee:
—Na nak xaa kakwaan re gu.
¿Nu chozhiin kakwaan gu na?
22 Lee re xaa mkeb nzhé:
—Nze nu kwent cheen Kornel,
xaa nabeyy lo tub gayoo soldad.
Lee xaa nak tub xaabyi wen, tub
xaa nreke tich Dios, nu rese xaa Is-
rael nkela xaa. Tub mandad cheen
Dios nzhé lo xaa, nzhaal kwezh xaa
lu, zee ya lu garli xaa zee lee xaa
kenzha kwaan nzhaal yé lu lo xaa.
23 Zee lee Pér nzhé lo re xaa:
—Bzeeb gu.
Nu mlaz xaa kwaan Pér dubse
yaal zee. Nu lee stub mbizh, Pér
ngwa kwaan re xaa, nu mreke lak
wech, xaa Israel xaa nzho Jope,
tich xaa.
24 Nu lee stub mbizh mzhin xaa
yezh Cesarea, paro nkambaz Kor-
nel xaa, kwaan lak sawlizh xaa nu
xmig xaa, xaa mrezh xaa. 25 Gorna
mzhin Pér garli Kornel, gorzee
mroo Kornel ngunii lo xaa, nu
mkichxub xaa lo xaa, nu mbill xaa
lo xaa kwenta lo Dios. 26 Per lee Pér
mlexso xaa nu nzhé lo xaa:
—Bzoli, nel ropse be nak myet.
27 Nu kayadizh rop xaa Kornel,
nu zeera mzeeb xaa leen yoo zee
ngune xaa zyen doo myet nzhi.
28 Pér nzhé lo re xaa:
—Ne gu lee re nu, xaa Israel,
nanzeyalt ley cheen nu zhaal nu
kwaan xaa stub yezh nu nixa nyent
mod zeeb nu leen li xaa stub yezh.
Per lee Dios mseed na, nanzhaalt
le na xgab nanzhult nak xaa stub
yezh. 29 Kwaanzee lijer doo nzhal
na gorna mrezh Kornel na, nu
namzot na nik tub diizh leeya
nyent mod. Kwaanzee nzhekla na
ne na, chozhiin mrezh gu na.
30 Kornel mkeb nzhé:
—Nzha tap mbizh kan gor neeka
las tres, na nzo garli na nee nu
kawdizhno na Dios, gorzee mlu tub
xaabyi nak tub ler rus kwaan nla
doo xni lo na. 31 Nu né xaa lo na:
“Kornel, Dios mbin kwaan nzhé lu
lo xaa, nu ne xaa xomod mle lu
yudar re xaa nkin kwaan. 32 Bxaal
lak xaa yezh Jope zee yichezh xaa
lo Simón, xaa noka le Pér yiid xaa
nee. Lee xaa nzho garli Simón, xaa
nseguuzh yed, xaa nzob li gax roo
nistoo.” 33 Kwaanzee gorzee mxaal
na lak xaa yakwaan lu, nu wen mle
lu nze lu lo nu nee. Nal nzhi re be
nee lo Dios, nu nzhekla nu gon nu
rese kwaan nzhekla Xaa Nabeyy
seed lu nu.

Pér ngunii xtizh Dios garli Kornel

34 Zee lee Pér mzelo ngunii, nu
nzhé:
—Nalsi, ne na lee Dios nzak lal
nak re myet, 35 nu nkayaa xaa rese
xaa nzhon xtizh xaa nu nle kwaan
wen, nixa chol xaa stub yezh nak
xaa. 36 Nu sbaa mlu Dios leezha
mxaal xaa Jesucrist lo re nu, xaa
Israel, nel lee xaa nak Xaa Nabeyy
rese myet. Nu lee xaa mzaa kwent
zee nzho mod kwi wen re myet
kwaan Dios kwent cheen xaa. 37 Re
gu ne re kwaan ngok lazh nu. Je-
sucrist mzelo mzaa kwent xtizh
Dios leezha mchubnis Juan re myet
naz yizhyo Galilea nu noka dubse
yizhyo Judea. 38 Lee Dios mle
nabeyy Mbi Naban lextoo Jesús,
xaa Nazaret, zee nzho mod le Jesús
rese kwaan. Nu ne gu xomod mle
Jesús re kwaan wen, nu xomod
msekwen xaa re xaa ne nzak nu
xomod mloo xaa re mbi mal lextoo
re xaa. Kwaane mle xaa nel Dios
mzo kwaan lee xaa. 39 Lo re nu mlu
rese kwaan mle Jesús sawlazh nu,
nu nzaa nu kwent cheena. Zeera
nya xaa naz Jerusalén, nu mbit xaa
xaa, leezha mkenga xaa xaa lo tub
krus. 40 Per Dios mseban xaa ngok
yon mbizh, nu mle zee mlu xaa lo
re nu. 41 Namlut xaa lo rese xaa
yezh, nebse lo re nu, xaa mleey
Dios yilo, nu nzaa nu kwent cheen
yalmroban cheen xaa. Ndaw nu
nu ngu nu kwaan lee xaa gwluzh
gorna mroban xaa. 42 Nu lee xaa
mxaal nu zaa nu kwent cheen

xaa, nel mbizh gwluzh naab xaa
kwent lo re xaa mban nu lo re xaa
ngut. 43 Noka rese xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo,
mzaala xaa kwent cheen xaa, nu
nzhé xaa: “Loka xana xaa ngwii lo
xaa, ngulola mzhe re jwalt cheen
xaa zee”.

Re xaa nanakt xaa Israel mkayaa Mbi Naban

44 Seetaka kanii Pér, gorna lee
rese xaa kayon xtizh Dios kwaan
kanii Pér, mkayaa Mbi Naban.
45 Nu lee rese xaa Jesús, xaa Israel,
xaa ngwa kwaan Pér, ndedyall doo
ngune lee re xaa nanakt xaa Israel
noka mkayaa Mbi Naban cheen
Dios, 46 nel mbin xaa nzhedizh xaa
stub naz diizh kwaan nagakt xaa
nu nzholl xaa lo Dios.
47 Zee lee Pér nzhé lo re wech
kwaan nzha kwaan lee xaa:
—Nyent mod yé tub xaa lee re
myet nee nyent mod rubnis, nel
noka lee xaa mkayaala Mbi Naban
kwenta re be.
48 Nu mnabeyy Pér xaa zee rub-
nis xaa kwaan yalnabeyy cheen Je-
sucrist. Gwluzh zee mnaab re xaa
lo Pér zee kwaz Pér kwaan re xaa
lak mbizh.

11

Pér nzhé xomod mbin re xaa nanakt xaa Israel xtizh Jesús

1 Lee re xaa mkayaa yalnabeyy
lo Jesús, nu re xaa Jesús, xaa nzho
Judea mbin xomod lee re xaa
nanakt xaa Israel mbin xaa xtizh
Dios. 2 Gorna lee Pér mbare naz
Jerusalén, zee lee lak xaa Jesús, xaa
ngwii doo lo beyy cheen re xaa
Israel, mgalno xaa Pér, 3 nu nzhé
xaa lo xaa:
—¿Chozhiin ngwa lu lo re xaa
nanakt sawlazh be, xaa nanzhot
beyy cheen be, nu axta ndaw lu
kwaan re xaa zee?
4 Zee lee Pér nzhé lo re xaa rese
kwaan mded axta yilo lo re xaa. Nu
nzhé xaa lo re xaa:
5 —Gorna mzo na yezh Jope
nu kawdizhno na Dios, mlu tub
kwaan lo na. Ngune na lo tub lee
ler naro kwaan nkadoo dap skin,
nyaadla naz leen yiba axta pa nzo
na. 6 Nu mlach wen na zee ne
na nen cho kwaan nzho leena, nu
mlu re rete ma lo na, re ma nakap,
nu re mball, nu re mbyin. 7 Nu
mbin na tub bos kwaan né lo na:
“Pér, guxso, bit ma nu daw ma”.
8 Nu lee na mkeb nzhé: “Nyent
moda, Xaa Nabeyy, nel leen roo
na zer zeeb nik tik kwaan nanam-
beyt nu kwaan nanzhult”. 9 Zee
lee bos kwaan nze naz yiba ngunii
lo na stuba nu né: “Rese kwaan
mle nzhula Dios, naniit luya tub
kwaan nanzhult”. 10 Kwaane ngok
chon welt, nu zeera mbareya ngux-
ooba naz yiba stuba. 11 Nu gorzee
lee chon xaabyi mzhin roo yoo pa
nzhi re nu, xaa ne mroo axta Ce-
sarea nu nzekwaan xaa na. 12 Lee
Mbi Naban né lo na: “Gwa kwaan
lee xaa nu nalet lu xgab.” Nu
noka xop wech ne ngwa kwaan
na. Rese nu mzeeb leen li Kornel,
13 nu mzaa xaa kwent lo nu xomod
ngune xaa lo tub mandad cheen
Dios, xaa nzhé lo xaa: “Bxaal lak
xaa ya yezh Jope zee yichezh xaa
Simón zee yiid Simón nee, xaa noka
le Pér. 14 Lee xaa né lo lu nu lo
rese xaa li lu, nen xomod le gu
gan yalnaban kwaan tira.” 15 Nu
gorna mzelo na mza na kwent lo
xaa, lee re xaa mkayaa Mbi Naban
kwentaxa mkayaa be Mbi Naban
yilo. 16 Zee mselazh na kwaan
nzhé Xaa Nabeyy: “Wli, lee Juan
mchubnis kwaan nis, per lee re gu
rubnis kwaan Mbi Naban cheen
Dios”. 17 Kwaanzee, chelee Dios
mzaa lo re xaa kwaan mzaa xaa
lo be, gorna mwii be lo Jesucrist
Xaa Nabeyy be, nyent mod yé na
nawent kwaan kale Dios.
18 Gorna lee re xaa Jesús, xaa
Jerusalén mbin re wdizh ne,
nanayiitra xaa, nu mbill xaa lo
Dios, nu nzhé xaa:
—¡Noka lo re xaa nanakt xaa Is-
rael mzaa Dios yalnkela cheen xaa,
zee laa xaa re kwaan nawent nu

wii xaa lo xaa, zee le xaa gan yalna-
ban kwaan tira!

Xaa Jesús, xaa yezh Antioquía

19 Gwluzh ngulo ngut Steb, zee
mzelo re xaa mrenal re xaa Jesús,
nu kwaanzee lee lak xaa mxonn
nya naz yizhyo Fenicia, zlak xaa
nya naz yizhyo Chipre nu zlak xaa
nya naz yezh Antioquía. Nu mzaa
re xaa ne kwent cheen wdizh chul
lo re sawlazh xaa, per namzaat
xaa kwent cheen wdizh chul lo
re xaa nanakt xaa Israel. 20 Per
lee lak xaa nze naz yizhyo Chipre
nu xaa nze yezh Cirene, mzhin
yezh Antioquía nu mzaa xaa kwent
cheen Jesús, Xaa Nabeyy be, noka
lo re xaa nanakt xaa Israel. 21 Nu
lee yalngezh cheen Xaa Nabeyy
nzo kwaan re xaa zee, kwaanzee
zyen doo xaa mzelo ngwii lo Xaa
Nabeyy.

22 Re xaa Jesús, xaa nzho
yezh Jerusalén, gorna mbin xaa
kwaane, zee mxaal xaa Bernabé
naz yezh Antioquía. 23 Gorna
mzhin Bernabé, ngune xaa re
kwaan gro kwaan mle Dios, nu
nyak doo lextoo xaa. Nu nzhé xaa
lo re xaa:

—Ble nali gu lextoo gu nu nye
bzo gu lo re xcheen Xaa Nabeyy.

24 Nel lee Bernabé nak tub
xaabyi wen, xaa nabeyy Mbi
Naban cheen Dios lextoo nu tubka
ngwii xaa lo Jesús. Nu snee zyen
doo myet mzelo ngwii lo Xaa
Nabeyy.

25 Nu zee mroo Bernabé baa, nu
ngwa xaa yezh Tarso ngukwaan
xaa Saulo, 26 nu gorna nguzhal
xaa lo xaa, mbe xaa xaa naz yezh
Antioquía. Zee mlaz xaa tub liin
kwaan re xaa Jesús, nu mseed xaa
zyen doo myet. Nu Antioquía ngok
pa ngunii re xaa lo re xaa Jesús
“cristianos” yilotlaka. (Wdizh ne
nii: “Xaa nreke tich Crist”.)

27 Nu re mbizh zee, lak xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
mroo Jerusalén nu ngwa xaa naz
Antioquía. 28 Nu lee tub xaa ba le
Agabo, nu mzelo xaa ngunii kwaan
mzaa Mbi Naban lo xaa, nu nzhé
xaa lo re xaa:

—La tub win gro doo dubse
yizhyo pa nabeyy Roma.

Kwaane ngok gorna lee Law
mnabeyy dubse Roma. 29 Zee
lee rese xaa Jesús, xaa nzho yezh
Antioquía, mxaal ayud lo re xaa
Jesús, xaa nzho yizhyo Judea; kad
xaa mzaa loka paroya nzho mod
zaa xaa. 30 Nu snee mle xaa; zee
mxaal xaaya lo Bernabé rop Saulo
zee yalaa xaaya lo re xaa gol xaa
Jesús, xaa nzho yizhyo Judea.

12

Mbit xaa Chag nu mlo xaa Per lozhyib

1 Re mbizh zee, lee rey Herod
mzelo mrenal re xaa Jesús.
2 Mnabeyy xaa zee gut xaa Chag,
wech Juan, kwaan espad. 3 Nu
ngune xaa lee kwaane nak kwaan
nyula re xaa Israel, kwaanzee
noka mzen xaa Pér. Re kwaane
ngok leezha mla yalni cheen
Paskwa, re mbizh kwaan nzhaw
xaa pan kwaan nanyut lebadur.
4 Kwaanzee Herod mzen Pér,
nu mchep xaa xaa lozhyib, nu
mnabeyy xaa kanap tub chiinmtub
soldad xaa, per namkanapt re
soldad xaa tubka junt, sinka tapga
soldad mkanap xaa. Nzhekla xaa
luu xaa xaa lo re xaa yezh yilo ded
yalni cheen Paskwa, zeera gut xaa
xaa. 5 Nu snee lee Pér nzho lozhyib,
per lee re xaa Jesús tubka naab xaa
lo Dios zee kanap Dios Pér.

Dios mloo Pér lozhyib

6 Leeka yaal kwaan nzhé Herod
luu xaa xaa lo re xaa yezh, Pér
naxna xsaww lo chop soldad, nu
nkadoo xaa kwaan chop kaden nu
lee stub naz soldad nzhi nkanap
roo pwert. 7 Nu gorzee lee tub man-
dad cheen Dios mzhin lo xaa nu
dubse lozhyib mla xni. Lee man-
dad cheen Xaa Nabeyy mgal cho

Pér, mloo mkaal lo xaa, nu nzhé lo xaa:
—¡Guxche nal gor ne!
Nu gorzee lee kaden mxek yaa Pér. 8 Nu lee mandad cheen Dios nzhé lo xaa:
—Gok xab lu nu kee xkyelyed lu nii lu.
Nu snee mle Pér, zee lee mandad cheen Xaa Nabeyy nzhé lo xaa:
—Gok xchamar lu nu breke tich na.
9 Pér mreke tich mandad cheen Xaa Nabeyy, nixa nanet xaa che wli o nawlit kwaan mlu lo xaa, nzak xaa kachaa lextoo xaa. 10 Rop xaa mded lo lak soldad xaa nkanap, nu sneeka mded xaa lo stub lak soldad xaa nkanap, nu zee mzhin xaa roo pwert yiib kwaan nyaww naz jwer, lee pwert techo mxal. Mroo rop xaa nu mze rop xaa mandad cheen Xaa Nabeyy xep, zeera mlaa xaa techo Pér.
11 Zeera Pér mzeen kwaan ngok, nu mle xaa xgab leen lextoo xaa: “Nalsi, ne na lee Xaa Nabeyy mxaal mandad cheen xaa mloo xaa na lozhya Herod, nu lo rese kwaan nzhekla re sawlazh na le na”.
12 Gwluzh ngulo mzeen wen xaa kwaan ngok, Pér nya garli Mari, xnaa Juan (xaa noka le Mark), pa nzhi zyen xaa kawdizhno Dios. 13 Nu gorna mzhin xaa mkwezh xaa roo pwert kwaan nkee roo naz, nu tub ngwnaa mad le Rode, me nak tub mos, mroo mwii nen cho xaaya. 14 Nu gorna mbin me bos, mlabeyy me bos cheen Pér, nu tant nyakdoola me, myenlazh me ngxal me roo pwert, nu mrexonn me nya me nu mle me yabis lee Pér nzo roo pwert naz jwer. 15 Lee re xaa nzhé lo me:
—¡Nkade lu!
Per lee me nzhé:
—Wli kwaan ngunii na lo gu.
Lee re xaa mbezh:
—Naleet xaaya, besa.
16 Per lee Pér seetaka kakwezh roo pwert nu gorna mxal xaa roo pwert ngune xaa lo xaa, nu rese xaa mdedyall doo. 17 Pér mlis yaa nu mle xaa tub nseyn zee nawdiizht re xaa, nu mzaa xaa kwent nen xomod mloo Xaa Nabeyy xaa lozhyib nu nzhé xaa lo re xaa:
—Guzh gu re kwaane lo Chag nu lo re stub naz xaa Jesús.
Zee mroo Pér nu nya xaa stub pa. 18 Gorna mkaxni yizhyo, lee re soldad mrech nel nanet xaa pa naz nzha Pér. 19 Herod mnabeyy kwaan xaa xaa, per nel nyent mod ngzhaal xaa lo xaa, zee mgaazh xaa kwaane tich re xaa nkanap roo lozhyib. Nu mnabeyy xaa zee gut xaa re soldad zee, nel mlaa xaa mle Pér gan. Gorna ngulo mded re kwaane, Herod mroo Judea nu nya xaa ngu xaa naz yezh Cesarea.

Yalgut cheen Herod

20 Herod nayii doo ngune re xaa rop yezh Tiro nu Sidón. Nu nel Tiro nu Sidón mkayaa xaa kwaan nzhaw xaa lazh Herod, mkwaan re xaa rop yezh ne nen xomod kwi wen xaa kwaan Herod. Mle xaa gan myenn xaa kwaan Blasto, tub xaa non nkee zhiin garli rey Herod, zee le xaa yudar xaa zee kwi wen xaa kwaan Herod. 21 Nu mbizh nakladiizha, lee Herod ngok ler chul doo kwaan nzhak re rey, nu mzob xaa pa nzob re rey, nu ngunii xaa lo re myet. 22 Zee lee re myet mzelo nye ngunii nu nzhé xaa:
—¡Lee xaa kanii nanakt tub myet, lee xaa nak tub dios!
23 Leeka gorzee lee tub mandad cheen Xaa Nabeyy mle mzen yalyizh Herod, nel namzaat xaa kwent lo Dios. Nu ndaw myaz xaa zee ngut xaa.
24 Per lee xtizh Dios mrech reta yezh, nu mzelo re xaa ngwii lo Jesús.
25 Gorna Bernabé nu Saulo mlux xaa xchiin xaa yezh Jerusalén, mbare xaa yezh Antioquía. Nu mbe rop xaa Juan, xaa noka le Mark.

13

Xaa yezh Antioquía nxaal Bernabé nu Saulo zaa xaa kwent wdizh chul lo re myet xaa stub yezh

1 Lo re xaa Jesús, xaa yezh
Antioquía, nzho xaa nzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa nu
nzho maestr. Lee xaa nak Bern-
abé, Simón (xaa noka nii xaa lo
"Nagaas"), Lus (xaa yezh Cirene),
Manaen (xaa mxeen kwaan Herod,
xaa mnabeyy Galilea), nu Saulo.
2 Tub mbizh lee re xaa ne mkwan
nu nandawt xaa nik tub kwaan zee
mbill xaa lo Xaa Nabeyy, nu lee
Mbi Naban nzhé lo re xaa:
—Bloxcho gu Bernabé nu Saulo
zee kee xaa xchinn na, kwaanzee
mrezh na xaa.
3 Nu gorna ngulo mkwan xaa nu
mdizhno Dios, zee mzhib xaa yaa
xaa yek Bernabé nu Saulo, zee mx-
aal xaa xaa yizaa xaa Wdizh Chul
cheen Jesucrist.

Bernabé rop Saulo ngwa yizhyo Chipre

4 Nu Mbi Naban mbe Bernabé
rop Saulo axta yezh Seleucia, nu
zee mzen xaa bark mzhin xaa tub
yizhyo nzhi xsaww nistoo kwaan
le Chipre. 5 Nu gorna mzhin xaa
yezh cheen Salamina, mzelo xaa
mzaa xaa kwent xtizh Dios pa
nkasa re xaa Israel nseed xaa xtizh
Dios. Noka Juan nzha kwaan rop
xaa zee le yudar xaa.
6 Mded xaa dubse yizhyo Chipre
nu mzhin xaa yezh le Pafos, pa
nguzhal xaa tub xaa Israel, xaa le
Barjesús; nu lee xaa ne nak tub
wezh nu mbezh xaa nak xaa tub
xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios
lo lee xaa, per nawlit xaaya. 7 Xaa
ne nzhaal kwaan Sergio Paulo, xaa
nabeyy yizhyo Chipre. Nu Ser-
gio Paulo nak tub xaa nzho doo
yek. Zee mxaal Sergio Paulo mrezh
Bernabé rop Saulo nel nzhekla xaa
gon xaa xtizh Dios. 8 Per lee wezh,
xaa le Barjesús, xaa noka le Eli-
mas xtizh gryeg, nanzheklat lee
xaa nabeyy Chipre gon xtizh Dios.
9 Nu mnabeyy Mbi Naban cheen
Dios lextoo Saulo, xaa noka le Pab,
nu mlach xaa lo xaa, 10 zee nzhé
xaa lo xaa:
—¡Lee lu nak tub xaa nkade,
xaa mal, xinn Maxuu, xaa nzhekla
lux rese kwaan wen! ¿Chozhiin
tubka nsaaw lu naz nali cheen Xaa
Nabeyy? 11 Nal lee Xaa Nabeyy
ted lu bid. Nal lee lu chool lo tub
tyemp, zee nyent mod wii lu che
zheya o yaala.
Nu leeka gorzee mla tub yal-
nakaw lo Barjesús, nu nyent mod
wii xaa, nu nkwaan xaa tub xaa
zen yaa xaa, nel nik tub kwaan
nanyunt lo xaa. 12 Nu gorna ngune
xaa nabeyy yizhyo zee kwaane,
mle xaa krer xtizh Xaa Nabeyy nu
ndedyall xaa mbin xaa re kwent
cheen Jesús.

Pab rop Bernabé ngwa yezh Antioquía kwaan nzhi yizhyo Pisidia

13 Pab nu re xaa nzha kwaan lee
xaa, mrep xaa leen bark yezh Pafos
nu ngwa xaa axta yezh Perge,
yizhyo cheen Panfilia; per Juan
(xaa noka le Mark) mlaa xaa rop
xaa nu mbare xaa naz Jerusalén.
14 Pab rop Bernabé mroo Perge, nu
ngwa xaa yezh Antioquía, kwaan
nzhi lo yizhyo Pisidia. Lee mbizh
kwaan nkasa xaa Israel nseed xaa
xtizh Dios, mzeeb rop xaa pa nkasa
re xaa, nu mzob xaa. 15 Gwluzh
gorna ngulo mlab xaa kwaan mkee
Ches nu kwaan mkee re xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa,
zee lee re xaa nabeyy pa nkasa
re xaa Israel, nzhé xaa lo Pab rop
Bernabé:
—Wech na. ¿Che nzhekla gu nii
gu tub kwaan, zee zaa gu balor
lextoo re myet ne? ¡Nii guya nal!
16 Zee lee Pab nguxso nu mle xaa
nseyn kwaan yaa xaa zee nakeet re
xaa rezh, nu nzhé xaa:
—Kenzha rese gu xaabyi, xaa
lazh na, nu noka re gu, xaa stub
naz re yezh, xaa nzheb ne Dios.
17 Lee Dios cheen be mleey re xey
be xaa yilo, nu mle xaa xaa zyen

doo xaa leezha nzhoka xaa Egipto,
mod xaa stub yezh. Nu gwluzh
Dios mloo xaa yizhyo zee kwaan
yalngezh cheen xaa. 18 Nu myela
Dios ne re xey be tub choo liin
leezha nzha xaa naz wen. 19 Zee
mlux xaa tub gazh yizhyo pa le
Canaán, zee zaa xaa leyo cheen
re xaa zee lo re xey be, xaa yilo.
20 Rese kwaane ngok tub tap gayoo
nzho choobchii liin. Gwluzh mlaa
Xaa Nabeyy re jwes lo xey be axta
re mbizh cheen Samuel, xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
yilo. 21 Zee lee re xaa ngunaab
tub rey zee nabeyy xaa xaa; nu lee
Dios mleyy Saúl, xinn Cis lo xaa,
xaa nak dii cheen Benjamín. Nu
mnabeyy xaa lo re xaa tub choo
liin. 22 Gorna mkiib Dios Saúl mod
rey lo re xaa, zee mzaa Dios David
gak rey cheen xaa, nu nzhé Dios:
"Lee David xinn Isaí, nak tub xaa
nyula na ne na, lee xaa le rese
kwaan nzhekla na." 23 Leeka lo
xben David myaad Jesús, xaa ne
mxaal Dios koo re sawlazh be lo
yalgut, nu zee zaa xaa yalnaban
kwaan tira, kwentaxa nzhéla xaa
yilo. 24 Leezha zeeraka yaad Jesús,
Juan mzaa kwent xtizh Dios lo rese
sawlazh be. Mbezh xaa nzhaal laa
xaa re kwaan nawent kwaan kale
xaa nu wii xaa lo Dios zee rubnis
xaa. 25 Nu leezha merla lux Juan
xchiin xaa, nzhé xaa: "Nanakt na
xaa nle re gu xgab, nanakt na Xaa
Xaal Dios Nabeyy; per tich na nze
tub xaa nixa xkyelyed xaa kwaan
nkee nii xaa nanzhaalt la na. Nel
nik tik nanont na lo xaa."

26 'Re gu sawlazh be, xaa nak
dii cheen Abraham, nu rese gu,
xaa nzheb ne Dios, xaa stub yezh;
lee diizh cheen yalnaban ne nak
cheen re be. 27 Nel lee re xaa nzho
Jerusalén, nu re xaa nabeyy lo xaa,
namzaat xaa yek xaa gon xaa xtizh
Jesús, nixa namlaat yek xaa re
kwaan mkee re xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo,
mer kwaana nlab xaa re mbizh
nzholl be lo Dios. Mle xaa zee
mbarlo re kwaan mkee xaa ne,
leezha mzaa xaa Jesús lo yalgut.
28 Nixa nanguzhalt nik tub kwaan
gaazh xaa tich xaa, zee nzho mod
gut xaa xaa, per nzhé xaa lo Pilat:
"¡Bit xaa!" 29 Gorna ngulo mle xaa
xaa rese kwaan, mod nzaa Xkyech
Dios kwent, mla xaa xaa lo krus
nu msebyo xaa xaa. 30 ¡Per Dios
mseban xaa! 31 Nu zyen doo mbizh
mlu Jesús lo re xaa mreke tich xaa,
leezha mroo xaa Galilea nu ngwa
xaa yezh Jerusalén. Nal re xaa ne,
nak xaa nzaa kwent cheen Jesús lo
re myet.

32 'Snee re nu nzaa kwent cheen
wdizh chul lo gu, tub kwaan
myaan Dios kwaan re xey be xaa
yilo, 33 mle xaaya lo re be, xana
xaa nak dii cheen xaa. Kwaane
mle xaa gorna mseban xaa Jesús
lo re xaa ngut, kwentaxa nkeela lo
Xkyech Dios lo Salm chop, kwaan
nii: "Lu nak xgaan na, na mle
ngol lu nalzhe". [Sal. 2:7] 34 Dios
nguniila lee xaa seban xaa lo re
xaa ngut, zee lee kwerp cheen xaa
naluxt, nel noka nzhé xaa: "Za na
lo re gu re kwaan myaan na lo
David, kwaana nali nu wli nak".
[Is. 55:3] 35 Nu noka lee stub salm
nzhé: "Nalaat lu lux kwerp cheen
xmos lu, Xaa Nali nak". [Sal. 16:10]
36 Nu David mle mod mnabeyy
Dios xaa re mbizh cheen xaa. Nu
gwluzh ngut xaa nu msebyo xaa
xaa pa msebyo xaa re xey xaa,
nu lee kwerp cheen xaa mlux,
nu ngoka yide stuba. 37 Per lee
kwerp cheen Jesús mseban Dios nu
namluxta.

38 'Snee wech na, nzhaal ne gu
lee Jesús nak xaa nzho mod chee
rese kwaan nawent kwaan mle
gu, mod nzaa nu kwent lo gu,
39 zee lee rese xaa ngwii lo Jesús,
mchee Dios jwalt cheen xaa, tub
kwaan nyent mod le ley cheen
Ches. 40 Kwaanzee kanap gu gu
zee nazhint re kwaan mkee re xaa
mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo
lee xaa tich gu, kwaan nzhé:

41 Wii re gu, xaa nxizhno kwaan wli,
telisa dedyall gu mod lux na gu,
nel lee re mbizh cheen gu kale na tub zhiin gro doo,
tub kwaan nalet gu krer nixa zaa xaa kwenta lo re gu. [Hab. 1:5]

42 Gorna lee Pab rop Bernabé mroo pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, ngunaab re xaa lo xaa zee stub mbizh kwaana nzholl xaa lo Dios, noka nii xaa re kwaane stuba. 43 Gorna ngulo mrech re myet pa nkasa xaa nseed xaa xtizh Dios, zyen doo xaa Israel, nu noka re xaa mzhin ngok xaa Israel mreke tich Pab rop Bernabé. Nu lee rop xaa mzaa kwent nzhaal nye zo xaa lo yalnkela cheen Dios.

44 Nu lee stub sman, mbizh kwaan nzholl xaa Israel lo Dios, mer rese xaa yezh mdop zee gon xaa xtizh Xaa Nabeyy. 45 Per gorna ne re xaa Israel zyen doo myet, ngok selos doo xaa nu mzelo xaa nawent ngunii xaa Pab nu mbezh xaa nawent kwaan nlu Pab. 46 Zee lee Pab rop Bernabé nye mkeb nu namzhebt xaa, nzhé xaa:

—Kwaan nkin le nu nak zaa nu kwent xtizh Dios yilotlaka lo gu, xaa nak sawlazh be, xaa Israel. Nu nel nanet gu gon gu xtizh Dios zee noka nanet gu kayaa gu yalnaban kwaan tira, nal lee nu ya niiya lo re xaa nanakt xaa Israel. 47 Nel snee mnabeyy Xaa Nabeyy nu, leezha nguné xaa:
Mzo na lu kwenta xni lo rese yezh, xaa nanakt xaa Israel,
zee zaa lu kwent xomod le xaa gan yalnaban kwaan tira,
axta dubse yizhyo. [Is. 49:6]

48 Nu gorna mbin re xaa nanakt xaa Israel kwaane, nyakdoola xaa nu mzelo xaa nzhé xaa: “Lee xtizh Xaa Nabeyy nak tub kwaan wen”. Nu rese xaa naklakwent le gan yalnaban kwaan tira, mwii xaa lo Xaa Nabeyy. 49 Snee mbin re xaa xtizh Xaa Nabeyy dubse yezh zee. 50 Per lee re xaa Israel msegan lak ngwnaa non, me nzholl lo Dios, nu lak xaabyi non yezh, zee renal xaa Pab rop Bernabé, zee koo xaa xaa yizhyo zee. 51 Kwaanzee Pab rop Bernabé mrib yide kwaan nkee tich xkyelyed xaa, kwaan nak mod tub nseyn kwaan nii nawent nzo re myet zee lo Dios, nu nya xaa naz yezh Iconio. 52 Per lee re xaa Jesús nyakdoola nu mnabeyy Mbi Naban cheen Dios lextoo re xaa.

14

Pab rop Bernabé nzo yezh Iconio

1 Leezha mzhin Pab rop Bernabé yezh Iconio, mzeeb rop xaa pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, klar doo mzaa xaa kwent cheen wdizh chul zee zyen doo xaa Israel nu xaa nanakt xaa Israel mzelo ngwii lo Jesús. 2 Per lee re xaa Israel, xaa nanzheklat wii lo Jesús, mzelo xaa mdiizh xaa kwaan re xaa nanakt xaa Israel, nu snee mle xaa zee le re xaa xgab nawent nak re xaa Jesús nu nayii re xaa ne xaa xaa. 3 Zee lee Pab rop Bernabé mlaz zee zyen doo mbizh, nu namzhebt xaa mzaa xaa kwent wdizh chul cheen Xaa Nabeyy. Mle rop xaa re kwaan gro doo kwent cheen Jesús, kwaan mlu wli nak wdizh chul kwaan mzaa xaa kwent. 4 Per lee re xaa yezh ngok chop tant, tub naz xaa nroo jabor cheen re xaa Israel nu stub naz xaa nroo jabor cheen rop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús. 5 Zee lee re xaa Israel nu re xaa nanakt xaa Israel myaan kwaan re xaa nak zhiin, zee le xaa tub kwaan nawent lo rop xaa nu mle xaa xgab zee zaake xaa rop xaa. 6 Per gorna mzeen Pab rop Bernabé kwaane, zee mxonn xaa nya xaa naz Listra nu Derbe, rop yezh pa nabeyy Licaonia, nu noka nya xaa re yezh kwaan nzhi dub welt, 7 pa mzaa xaa Kwent Chul cheen Jesús.

Mzaake xaa Pab yezh Listra

8 Yezh Listra nzho tub xaabyi
nyent mod ze. Nik tub welt
namzet xaa, nel mdeen xaa axta
leezha ngol xaa. Xaabyi ne nzob,
9 nkenzha re kwaan nii Pab, nu lee
Pab zheta mwii lo xaa nu ne Pab
ngwii xaa lo Dios, zee nzho mod
sekwen Dios xaa. 10 Zee nzhé Pab
lo xaa kwaan bos nye:

—¡Guxso!

Nu lee xaabyi zee nguxso nu
mkee xaa brink nu mzelo xaa mze
xaa. 11 Nu gorna ngune re myet
kwaan mle Pab, zee lee re myet
mzelo ngunii mer xtizh xaa nu
nzhé xaa:

—¡Rop xaa ne nak dios nu myaad
xaa kwenta myet lo re be!

12 Nu mbezh xaa lee Bernabé
nak dios Zeus, nu lee Pab nak dios
Hermes, nel lee xaa nak xaa nii.
13 Lee ngwleyy cheen Zeus, xaa
nzob xkyidoo roo yezh, mbidno
xaa re ngoon nu zyen yeey kwaan
chul nzhak. Lee ngwleyy nu re
myet nzhekla gool xaa lo rop xaa
mkayaa yalnabeyy lo Jesús kwen-
taxa lo Dios, nu nzhekla xaa ngut
xaa lak la ngoon kwentaxa nteed
xaa ma lo xdios xaa. 14 Per gorna
mzeen Bernabé rop Pab kwaane,
zee mchaz xaa xab xaa nu mzeeb
xaa leen pa nzhi re myet, nu nzhé
xaa:

15 —¿Chozhiin nle gu kwaane?
Lee rop nu nak myet kwenta re gu.
Lee nu nze zaa kwent ne lo re gu,
zee laa gu re dios ne, kwaan nik tub
sirb nanlet, nu wii gu lo Dios, xaa
mban. Lee xaa mdexkwaa yiba
nu yizhyo nu nistoo nu mdexkwaa
xaa re naksa ma. 16 Nu re mbizh
nazskweeze, Dios mlaa reke xaa
tich re kwaan nzhekla xaa, 17 nixa
namlaat xaa techo re myet sinka
nlu xaa rese kwaan wen kwaan nle
xaa lo re myet. Nlu xaa xomod
nak xaa leezha nselazh yey lo be
kwaan nxeen re yalgon cheen be,
nu leezha nzaa xaa zyen kwaan
gaw be zee chul nzhak lextoo be.

18 Per nixa rese kwaane nzhé
xaa, nagan mle xaa gan lee re myet
nangteedt ngoon lo xaa.

19 Gorna mzhin lak xaa Israel,
xaa Antioquía nu xaa Iconio, mle
xaa gan mchee xaa xgab cheen
re myet; zee mzaake xaa Pab nu
mle xaa xgab mbit xaa Pab, zee
mdobxex xaa xaa mloo xaa xaa
naz jwer roo yezh. 20 Per gorna
lee re xaa Jesús mkasa dub welt lo
xaa, lee xaa nguxche nu mzeeb xaa
stub welt leen yezh. Nu stub mbizh
mroo rop xaa Bernabé nya xaa naz
stub yezh le Derbe.

21 Gwluzh gorna ngulo mzaa xaa
kwent cheen wdizh chul cheen
Jesús yezh Derbe, zee zyen doo xaa
mzelo ngwii lo Xaa Nabeyy. Zee
mbare xaa yezh Listra, nu Iconio
nu Antioquía. 22 Nu mle Pab rop
Bernabé yudar re xaa Jesús, xaa
nzho yezh ne, zee zo nye xaa lo
Dios nu roora xaa lo re xcheen
Dios. Nu nzhé xaa: “Chelee be
nzhekla be zeeb be pa nabeyy Dios
nkin ded be bid”. 23 Nu noka
mleey xaa lak xaa gol, xaa ngwii
lo Jesús, zee nabeyy xaa lo re xaa
Jesús reta yezh. Zee mkwan xaa
gorna nandawt xaa nik tik kwaan
nu mdizhno xaa Dios, zee ngunaab
xaa lo Dios zee kanap Xaa Nabeyy
rese xaa gol.

Pab rop Bernabé mbare Antioquía yizhyo cheen Siria

24 Gorna mded xaa yizhyo
Pisidia, mzhin xaa yizhyo Panfilia,
25 nu naz baa mzaa xaa kwent
wdizh chul cheen Jesús yezh Perge.
Nu zeera ngwa xaa yezh Atalia,
26 pa mzen xaa bark mzhin xaa
Antioquía, yezh cheen Siria. Leen
yezh ne mxaal xaa xaa mzaa
xaa kwent cheen Xaa Nabeyy, lo
yalnkela cheen Dios. Nu sbaa
mle xaaya. 27 Gorna mzhin xaa
Antioquía, mtop xaa re xaa Jesús,
nu mzaa xaa kwent rese kwaan
mle Dios kwaan rop xaa. Nzhé
xaa xomod mle Dios zee noka re
xaa nanakt xaa Israel ngwii lo Xaa

Nabeyy. 28 Nu Pab rop Bernabé
mlaz baa zyen doo mbizh kwaan
re xaa Jesús.

15

Junt kwaan ngu yezh Jerusalén

1 Re mbizh zee, lak xaa mroo
yizhyo Judea mzhin Antioquía. Nu
mzelo xaa mseed xaa re xaa Jesús,
nu nzhé xaa:
—Nyent mod le tub xaa gan
yalnaban kwaan tira chelee xaa
nanyot xaa beyy cheen re nu, xaa
Israel, modxa mlaa Ches le nu.
2 Zee lee Pab rop Bernabé mdildi-
izh xaa kwaan re xaa zee. Nu
gwluzh zee lee re xaa Jesús, xaa An-
tioquía, mxaal Pab rop Bernabé nu
zlak xaa, zee ya re xaa Jerusalén,
yanabdizh xaa lo re xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesús nu lo re xaa gol,
xaa nzho yezh zee. 3 Kwaanzee
mroo Pab rop Bernabé Antioquía
nu gorna nzhaded xaa yezh Feni-
cia nu Samaria mzaa xaa kwent
xomod lee re xaa nanakt xaa Israel,
mlaa xaa re krens cheen xaa nu
mreke xaa tich xcheen Dios. Nu
rese xaa Jesús nyakdoola xaa mbin
xaa re kwaane.
4 Gorna lee re xaa ne mzhin
Jerusalén, lee re xaa Jesús nu re xaa
mkayaa yalnabeyy lo Jesús nu re
xaa gol wen mkayaa xaa xaa. Nu
mzaa Pab rop Bernabé kwent rese
kwaan mle Dios kwaan lee xaa.
5 Per lak fariseo, xaa ngwii lo Jesús,
nguxso nu nzhé:
—Lee re xaa nanakt sawlazh
be, nzhaal yo beyy cheen be, nu
noka nzhaal xaal be xaa zee le xaa
kwaan nzhé ley cheen Ches.
6 Zee mdop re xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesús nu re xaa
gol, zee wdizh xaa kwaane.
7 Gwluzh gorna mdizh xaa zyen
doo kwaane, Pér nguxso nu nzhé:
—Wech na, gu ne nzha lak liin
Dios mleey na lo re gu zee za
na wdizh chul cheen Jesús lo re
xaa nanakt xaa Israel, zee noka
re xaa ngwii lo Jesús. 8 Nu Dios,
xaa nlabeyy lextoo re myet, mlu
mkayaa xaa xaa, nel mzaa xaa
Mbi Naban cheen xaa lo re xaa
modxa mzaa xaa Mbi Naban lo re
be. 9 Nel Dios mle kwaan wen lo
be nu noka lo lee xaa; Dios mle
nzhul lextoo be gorna mzelo be
ngwii be lo xaa. 10 Kwaanzee nal,
¿chozhiin nzhekla gu lux gu xgab
cheen Dios nu zhib gu tich re wech
ne ley cheen Ches kwaan nga doo
kwaan nixa be nyent mod nge, nu
nixa re xey be xaa yilo nyent mod
wee? 11 Lee re be mle gan yalnaban
kwaan tira lo yalnkela cheen Jesu-
crist, Xaa Nabeyy be, nu leeka snee
lee re xaa nanakt xaa sawlazh be le
gan yalnaban kwaan tira.
12 Rese xaa msaaw roo nu mken-
zha xaa gorna lee Bernabé rop Pab
mzaa kwent re kwaan gro kwaan
mle Dios kwaan rop xaa lo re xaa
nanakt xaa Israel, leezha mzaa xaa
kwent cheen Jesús. 13 Gorna ngulo
ngunii rop xaa, Chag nzhé:
—Wech na, kenzha gu kwaan nii
na: 14 Simón Pér mzaa kwent xo-
mod ngoka tub welt leezha mleey
Dios lo re xaa nanakt xaa Israel tub
naz xaa zee gak xaa xaa xaa. 15 Nu
kwaane lal nii kwaan nkee re xaa
mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo
lee xaa, modxa nii Xkyech Dios:
16 Lee mod mwii xaa Israel lo Dios
nak mod tub yoo cheen rey
David kwaan mbaxche.
Gwluzh bare na stub welt,
zee za na li David stub bes.
Za naya stub bes,
nu bare na saaw na yeka,
17 zee lee re xaa stub yezh
nzho mod kwaan xaa Xaa
Nabeyy,
re xaa mleey na tubka kwaan xaa
na, xaa Israel, xaa nkano le
na.
18 Snee nzaa Xaa Nabeyy kwent,
xaa mlu re kwaan axta re mbizh
yilo. [Amós 9:11-12]
19 ’Kwaanzee lee na nii:
Nanzhaalt zhib be ley cheen Ches
tich re xaa nanakt xaa Israel, re
xaa mzelo ngwii lo Dios. 20 Per
nzhaal kee be lo re xaa ne zee

nagawt xaa rese baal kwaan nzhib
lo mdo, nu nachaalt xaa re stub naz
ngwnaa, nu nagawt xaa baal cheen
re ma mziyenn, nu nagawt xaa ren.
21 Sbaa kee be lo xaa, nel mzaa
re xaa kwent rese yezh cheen ley
cheen Ches axta nazskweeze. Nlab
xaaya pa nkasa re xaa sawlazh be
nseed be xtizh Dios yizata mbizh
kwaan nzholl xaa lo Dios. Sbaa
nzhaal kee be lo xaa.

Yech kwaan mxaal xaa lo re xaa Antioquía nu Siria nu Cilicia

22 Re xaa mkayaa yalnabeyy lo
Jesús nu re xaa gol nu re xaa
Jesús, myaan xaa kweey xaa lo re
xaa, chop xaa xaal xaa Antioquía
kwaan Pab rop Bernabé. Nu mleey
xaa Judas (xaa noka le Barsabás)
kwaan Silas, rop xaa ne nak xaa
non lo re xaa Jesús. 23 Nu mxaal xaa
yech ne lo re xaa Jesús naz ba, nu
mbe Barsabás rop Silas yech ne:

"Dix wech nu bzan, xaa nanakt
xaa Israel, xaa nzho yezh Antio-
quía, Siria nu Cilicia. Re nu, xaa
mkayaa yalnabeyy lo Jesús, nu re
xaa gol, nu re xaa Jesús, mxaal nu
yech ne lo gu. 24 Mbin nu, lak xaa
mroo nee nu ngwa xaa lo re gu
nu mbezh xaa tub kwaan nawent
zee mle gu xgab, per namxaalt nu
xaa zee. 25 Kwaanzee mle re nu
xgab nu myaan re nu, xaal nu chop
xaa zee yasewii xaa lo re gu. Ya
xaa kwaan Bernabé rop Pab, rop
xaa nkedoola nu. 26 Rop xaa ne
mzaa yalnaban cheen xaa zee ded
xaa bid zaa xaa kwent cheen wdizh
chul cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy
be. 27 Nu kwaanzee nxaal nu Judas
nu Silas. Rop xaa ne zaa kwent
kwaan myaan nu né nu lo re gu.
28 Nel ngunii Mbi Naban cheen
Dios lo nu zee kiib re nu tub kwaan
nga tich gu, nebse nkin le gu re
kwaane. 29 Nagawt gu baal cheen
ma mteed xaa lo mdo, nagawt gu
ren nixa baal cheen ma mziyenn,
nu nachaalt gu re stub naz ngw-
naa. Nu chelee gu nanlet gu re
kwaane, wen kale gu."

30 Nu gorna ngulo mrech re xaa,
lee re xaa zee ngwa yezh Antio-
quía, zee mtop xaa re xaa Jesús,
nu mzaa xaa yech ne lo re xaa.
31 Gorna lee re xaa mlaba, nyak-
doola xaa nel mseleyy dooya re
xaa. 32 Nu nel lee Judas nu Silas
nak xaa nzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa, zee gro mzaa xaa
kwent xtizh Dios, kwaanzee mzaa
xaa balor lextoo re xaa nu mseleyy
doo xaa re xaa. 33 Nu mlaz xaa
zee lak mbizh, zeera lee rese xaa
Jesús mlaa nya xaa nu nzhé xaa
lo xaa: "Wen nya gu", zee mbare
xaa naz Jerusalén stuba. 34 Per
lee Silas nzhekla lakeka xaa naz
baa. 35 Noka Pab rop Bernabé
mlakeka xaa yezh Antioquía, Pab
rop Bernabé nu stub naz xaa mzaa
kwent cheen wdizh chul cheen Xaa
Nabeyy naz ba.

Mrop welt nzhazaa Pab kwent xtizh Xaa Nabeyy

36 Xep gwluzh Pab nzhé lo Bern-
abé:

—Ya be yisewii be lo re wech nu
lo re bzan xaa rese yezh pa ngwa
zaa be kwent xtizh Xaa Nabeyy,
zee ne be xomod nzhi re xaa.

37 Bernabé nzhekla wee Juan,
xaa noka le Mark, 38 per Pab nzak
nawent wee xaa xaa, nel mlaa
Mark xaa Panfilia nu nangreke-
tra xaa tich rop xaa lo xchiin xaa.
39 Kwaane mle zee mdildiizh doo
rop xaa, nu axta mcho rop xaa;
Bernabé mbe Mark nu mzen xaa
bark nzha xaa naz Chipre. 40 Nu
lee Pab kwent cheen xaa mleey xaa
Silas. Nu re xaa Jesús ngunaab
lo Xaa Nabeyy zee kanap xaa xaa.
Zee mroo rop xaa baa, 41 nu mded
xaa yizhyo Siria nu yizhyo Cilicia,
nu mzaa xaa balor lextoo re xaa
Jesús naz ba.

16

Timoteo mreke tich Pab rop Silas

1 Pab rop Silas mzhin yezh Derbe
nu yezh Listra, pa mzhaal xaa
kwaan tub xaa le Timoteo, xaa
nak tub xaa Jesús. Xnaa Timo-
teo nak me yezh Israel, nu nak
me tub me ngwii lo Jesús, per lee
xuz xaa nak tub xaa gryeg. 2 Nu
lee re xaa Jesús, xaa yezh Listra
nu yezh Iconio, wen nzhedizh xaa
Timoteo. 3 Pab nzhekla wee Tim-
oteo kwaan lee xaa, per yilotlaka
mchoog xaa tik yed cho xaa, kwaan
nak beyy cheen re xaa Israel, zee
nyent mod le re xaa Israel xgab
nawent, xaa nzho zee, nel ne rese
xaa lee xuz Timoteo nak xaa gryeg.
4 Rese yezh pa nded xaa, mzaa xaa
kwent re kwaan nzhaal le re xaa
Jesús, modxa mxaal re xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesús nu re xaa gol,
xaa nzho yezh Jerusalén. 5 Snee
yizata mbizh lee re xaa Jesús mas
nye nzo lo re xcheen Dios nu ngok
zyenra xaa.

Dios ngunaab lo Pab zee ya xaa yezh Macedonia

6 Mded xaa yizhyo Frigia nu
Galacia, nel lee Mbi Naban
nanglaat ngzaa xaa kwent wdizh
chul cheen Jesús re yezh cheen
Asia. 7 Nu gorna mzhin xaa yizhyo
Misia, zee mle xaa xgab zeeb xaa
yezh Bitinia, per lee Mbi Naban
cheen Jesús nangzeyalt. 8 Snee tira
mded xaa yizhyo Misia, nu mzhin
xaa axta roo nistoo nu mzeeb xaa
leen tub yezh kwaan le Troas.
9 Tub yaal, mchaa tub xaa yizhyo
Macedonia lextoo Pab. Nzak xaa
lee xaabyi ne nzo nu kanaab lo xaa
nu nzhé: “Ded yizhyo Macedonia
zee le lu yudar nu”. 10 Gorna
ngulo mchaa lextoo xaa, zee mle
nu xgab roo nu baa, nu ya nu
naz Macedonia, nel ne nu lee Dios
nzhekla ya nu baa zee zaa nu
kwent wdizh chul cheen Jesús.

Pab rop Silas nzo Filipos

11 Ngu nu leen bark yezh Troas,
nu ngwa nu nalisa yezh kwaan
nzhi xsaww nistoo cheen Samotra-
cia, nu lee stub mbizh mzhin nu
yezh Neápolis cheen yizhyo Mace-
donia. 12 Nu yezh ne mroo nu ngwa
nu Filipos, kwaan nak tub yezh
cheen Roma nu yezh kwaan mas
non cheen Macedonia. Baa mlaz
nu lak mbizh. 13 Tub mbizh kwaan
nseed re xaa Israel xtizh Dios mroo
nu leen yezh nu ngwa nu naz roo
yuu, pa mle nu xgab nzho tub pa
nseed re xaa xtizh Dios. Gorna
mzhin nu, mzob nu, nu mzaa nu
kwent wdizh chul cheen Jesús lo re
ngwnaa, me mkasa zee. 14 Lee lo re
me nzho tub ngwnaa le Lidia; me
ne nak me yezh Tiatira nu nto me
ler naxne kwaan non doo, nu nak
me tub ngwnaa nseed xtizh Dios.
Nu kakenzha me kwaan kanii Pab,
zee Xaa Nabeyy mxal lextoo me,
zee mbin meya. 15 Nu mrubnis
me kwaan re me li me, nu gwluzh
ngunaab me lo nu:

—Te gu kwaz gu garli na, chelee
gu nle gu xgab nak na tub me ngwii
lo Xaa Nabeyy.

Mle doo me jwers lo nu zee mlaz
nu garli me.

16 Stub mbizh gorna nzhaze nu
pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh
Dios zee mzhaal nu tub ngwnaa
mad, lee me nzho mod zaa kwent
cho kwaan gak, nel nzho mbi mal
lextoo me. Lee me nak tub mos,
nu sbaa nle me gan gro doo demi
kwaan nzaa me lo xaa nabeyy lo
me. 17 Ngwnaa ne mzelo mreke
tich Pab nu tich re nu, nu mbezh
me:

—¡Re xaa ne nak xmos Dios, xaa
ngezh doo! ¡Nu lee re xaa ne
nzaa kwent lo re gu xomod roo gu
lo yalgut zee le gu gan yalnaban
kwaan tira!

18 Sbaa mle me zyen doo mbizh,
axta paro nguzha Pab tant seeka
nii me, nu mzere xaa yenn xaa
mlach xaa lo me nu nzhé xaa lo
mbi mal kwaan nzho lextoo ngw-
naa mad zee:

—Kwaan yalnabeyy cheen Jesucrist, nabeey na lu, broo lextoo ngwnaa ne.

Leeka gorzee lee mbi mal mroo lextoo me.

19 Per gorna lee re xaa nabeyy ngwnaa mad zee, mzeen xaa nyentra mod le re xaa gan gro demi kwaan lee me, zee mzen xaa Pab rop Silas, 20 nu mbe xaa xaa lo re xaa nak zhiin, nu nzhé xaa:

—Xaa Israel re xaa ne, nu kachee xaa mod nak re xaa sawlazh be. 21 Nu nlu xaa stub naz kostumbr kwaan nanzhaalt le be, nel be nak xaa Roma.

22 Nu noka zyen doo myet ngaazh kwaan tich Pab nu tich Silas. Nu lee re xaa nak zhiin mnabeyy koche xaa xab Pab rop Silas zee zaa bar xaa xaa. 23 Gwluzh gorna ngulo mzaa bar doo xaa rop xaa, zeera mchep xaa xaa lozhyib, nu mnabeyy xaa xaa nkanap roo lozhyib, zee kanap wen xaa xaa. 24 Nu gorna mbin xaa nkanap roo lozhyib kwaane, mchep xaa xaa lozhyib paro mas nech, nu mkado xaa nii xaa kwaan chop le yag.

25 Per wall yaal Pab rop Silas kawdizhno Dios nu kayoll xaa lo Dios, nu lee stub naz xaa nzhibyoo kakenzha kwaan kayoll xaa. 26 Nu gorzee mgun tub xog kwaan nye doo kwaan mrib axta simyent cheen lozhyib. Nu leeka gorzee mxal rese pwert, nu rese xaa nzho lozhyib mroog kaden kwaan nkadoo yaa xaa. 27 Gorna lee xaa nkanap lozhyib mroo mkaal lo, nu ngune xaa lee re pwert cheen lozhyib nzoxal, mloo xaa spad xaa zee gut xaa xaa, nel mle xaa xgab lee re xaa nzho lozhyib mxonn. 28 Per Pab nzhé lo xaa dub gan:

—¡Naguta lu leeka lu, rese nu nzhika nee!

29 Zee lee xaa nkanap lozhyib mnaab tub xni, nu mrexonn xaa mzeeb xaa lozhyib. Nu leezha mzhin xaa lo Pab nu lo Silas, mxiz xaa lo yalnacheb nu mkichxub xaa lo xaa. 30 Zeera mloo xaa xaa nu mnabdizh xaa lo xaa:

—¿Cho kwaan le na zee roo na lo yalgut nu le na gan yalnaban kwaan tira?

31 Lee rop xaa mkeb lo xaa nzhé:

—Wii lo Jesús, Xaa Nabeyy be, zee lu nu rese xaa garli lu, le gu gan yalnaban kwaan tira.

32 Nu mzaa xaa kwent wdizh chul cheen Xaa Nabeyy lo xaa nu lo rese xaa nzho li xaa. 33 Nu leeka gor yaal ze, lee xaa nkanap lozhyib mzet cho Pab rop Silas pa mseweey xaa nak zhiin, nu zeera lee xaa nu rese xaa li mrubnis. 34 Nu zeera lee xaa nkanap lozhyib mbe rop xaa garli xaa nu mzaa xaa kwaan ndaw xaa, nu nyakdoola re xaa li xaa, nel mzelo xaa ngwii xaa lo Jesús, Xaa Nabeyy xaa.

35 Garziilaka, lee re xaa nak zhiin mxaal lak soldad nguyé lo xaa nkanap lozhyib zee sela xaa Pab rop Silas. 36 Lee xaa nkanap lozhyib nzhéya lo Pab nu lo Silas:

—Re xaa nak zhiin mnabeey na zee sela na gu; nzho mod nya gu. Wen nya gu.

37 Per lee Pab nzhé lo re soldad, xaa mxaal xaa nak zhiin:

—¡Lee nu nak xaa Roma! Mzaa golp xaa nu delant lo zyen doo xaa yezh, nu nik tub xaa nanguniit che nkano nu kulp, nu mchep xaa nu lozhyib. ¿Nu nal chozhiin nzhekla xaa sela xaa nu xlaan? ¡Nyent moda! Nzhaal yiid mer re xaa nak zhiin koo xaa nu.

38 Zee lee re soldad nzhé re kwaane lo re xaa nak zhiin, nu lee re xaa nak zhiin mzheb doo xaa gorna mbin xaa lee xaa nak xaa Roma. 39 Zee ngwa re xaa nak zhiin nu ngunaab xaa perdon lo Pab nu lo Silas. Nu mloo xaa xaa nu nzhé xaa lo xaa:

—Broo gu yezh.

40 Nu gorna mroo xaa lozhyib, Pab rop Silas ngwa garli Lidia, nu gorna ngune xaa lo re wech nu lo re bzan, zee mzaa xaa balor lextoo

re wech nu re bzan, zee mroo xaa
yezh zee.

17

Leezha ngwasya re xaa yezh Tesalónica

1 Zee nzha Pab rop Silas, nu
mded xaa yezh Anfípolis nu Apolo-
nia, nu zeera mzhin xaa yezh
Tesalónica, pa lee re xaa Israel
nkano tub pa nkasa xaa nseed
xtizh xaa Dios. 2 Kostumbr cheen
Pab nak ngwa xaa pa nkasa xaa
nseed xaa xtizh Dios, rese mbizh
kwaan nzhool re xaa Israel lo Dios.
Chon sman mdildiizh Pab kwaan
re xaa. Nu nlu xaa xomod nzaa
Xkyech Dios kwent, 3 nu nzhé xaa:

—Jesús nak lee Xaa Mxaal Dios
Nabeyy, mded xaa bid nu ngut xaa
nu gwluzh ngulo ngut xaa zeera
mroban xaa, mod mlela Dios xgab
nzhaal gak xaa. Xaa ne nza na
kwent cheen lo gu.

4 Nu mla xtizh Pab yek lak
sawlazh xaa, zee mreke xaa tich
Pab rop Silas. Noka mla xtizh Pab
yek zyen doo xaa gryeg, xaa nzholl
lo Dios, nu zyen doo ngwnaa,
me non yezh. 5 Per kwaane mle
ngwasya re xaa Israel, nu mtop xaa
lak xaabyi, xaa nakap doo nzo lo
xbi, nu nle xaa zee rese xaa yezh
yii. Zee ngwa xaa garli Jasón, mle
xaa xgab zee yizhal Pab rop Silas
zee zaa xaa xaa lo re xaa yezh. 6 Per
nel nanguzhalt rop xaa lo xaa zee,
zee mbe xaa Jasón nu zlak wech lo
re xaa nak zhiin, nu nzhé xaa:

—¡Pab rop Silas kachee dub
yizhyo nu noka nze xaa nee, 7 nu
Jasón mzeyal ngu xaa garli xaa!
Rese xaa ne nanlet kwaan nzhé ley
cheen rey, xaa nabeyy Roma, nel
mbezh xaa nzho stub rey, tub xaa
le Jesús.

8 Nu gorna lee re xaa yezh nu
re xaa nabeyy yezh mbin kwaane,
mle xaa xgab. 9 Per Jasón nu stub
naz re wech mdix xaa tub mult zee
msela xaa xaa nya xaa.

Pab rop Silas nzha yezh Berea

10 Nu yaal zee, lee re wech mxaal
Pab rop Silas naz yezh Berea. Nu
gorna mzhin xaa baa, ngwa xaa pa
nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh
Dios. 11 Nu lee re xaa Israel, xaa
nzho yezh ne, nzheyura yek xaa
ke re xaa Tesalónica, nel kwaan
dub lextoo xaa mkayaa xaa xtizh
Dios kwaan ngunii xaa, nu tich
tub mbizh stub mbizh nseedra xaa
Xkyech Dios zee ne xaa nen che
wli re kwaan ngunii xaa. 12 Nu
snee zyen doo xaa mzelo ngwii
lo Jesús, nu sbaaka zyen doo xaa
gryeg mzelo ngwii lo Xaa Nabeyy,
xaabyi nu ngwnaa me nak me non.
13 Per gorna lee re xaa Israel, xaa
Tesalónica, mbin xaa lee Pab kazaa
kwent cheen wdizh chul cheen
Dios noka yezh Berea, zee ngwa
xaa baa nu mle xaa zee nayii re
xaa ne xaa Pab. 14 Zee lee re wech
mxaal Pab naz roo nistoo, lee Silas
nu Timoteo mlakeka Berea. 15 Lee
re xaa ngwaze naz Pab axta yezh
Atenas. Zee lee Pab nzhé lo xaa zee
yé xaa lo Silas nu lo Timoteo zee
yiid xaa zhaal re xaa leezha nzho
moda lo xaa. Nu gorzee nya re
wech zee.

Pab nzo Atenas

16 Leezha lee Pab nkambaz Silas
nu Timoteo yezh Atenas, nales
doo ngok lextoo xaa ngune xaa
lee re xaa yezh ngwii lo zyen
maj. 17 Kwaanzee mkediizh xaaya
kwaan re xaa sawlazh xaa nu re
xaa nanakt xaa Israel, xaa nzholl
lo Dios, pa nkasa re xaa. Nu rese
mbizh nkediizh xaaya kwaan re
xaa nkasa lo xbi. 18 Nu naz Atenas
ngu xaa nzhekla gon xomod nak
rese xgab kub. Lak xaa ne mreke
tich Epicuro, nu zlak xaa ne mreke
tich mod mseed xaa estoico, nu lak
xaa ne mbezh:

—¿Chozhiin tant nachan nii xaa
ne?

Nu zlak xaa mbezh:

—Nzaa xaa kwent cheen re dios
kwaan nanlabeyyt be.

Nzhé xaa kwaane nel Pab nzaa
kwent cheen Jesús nu kwent cheen
yalmroban cheen xaa. 19 Zee mbe
xaa xaa pa nkasa rese xaa yezh, tub
pa le Areópago, nu mnabdizh xaa lo
xaa:
—Nzhekla nu gon nu wdizh kub
kwaan kalu lu lo nu. 20 Nel nii lu
kwaan nanlabeyyt nu, nzhekla nu
ne nu cho kwaan naka.
21 Nal rese xaa yezh Atenas, nu
re xaa nanakt xaa yezh Atenas xaa
nzho baa, purse nzhekla xaa gon
xaa o zaa xaa kwent tub kwaan
kub.
22 Pab mzoli lo re xaa naz Areó-
pago, nu nzhé xaa lo re xaa:
—Xaabyi, xaa yezh Atenas, tub
kwaan mlu lo na, lee re gu nzholl
lo zyen dios. 23 Nel gorna mdeed na
yezh, mwii na re pa nzholl gu lo re
xdios gu, nu ngune na lo tub mdo
kwaan nzhé lo: “DIOS KWAAN
NANLABEYYT BE”. Lee Dios ne,
xaa nzholl gu lo, nixa nanlabeyyt
gu xaa, lee xaa nak xaa kaza na
kwent lo gu nal.
24 ’Lee xaa nak Dios, xaa mdexk-
waa yizhyo nu rese kwaan nzho
leena, lee xaa nak Xaa Nabeyy yiba
nu yizhyo. Nanzhot xaa leen tub
yoo kwaan nya kwaan yaa myet,
25 nu nixa nankint xaa le myet yu-
dar xaa, nel lee xaa nak xaa nle zee
ban be nu ngob be mbi, nu nzaa
xaa rese kwaan nkin be lo be.
26 ’Kwaan tubka xaabyi mdexk-
waa xaa rese yezh kwaan nzhi lo
dubse yizhyo; mdexkwaa xaa pa
nzhaal kwi re yezh nu lak mbizh
nzhaal nabeyy re yezh. 27 Sbaa
mle xaa, zee lee xaa rese yezh
kwaan Dios. Nu nixa xaa rese yezh
nkwaan Dios mod tub syeg, zyizhal
Dios lo xaa, nel nazit nzo xaa lo
rese be. 28 Nel Dios nle zee mban
be, nu zee ngun be, nu zee nzho
be. Modxa mbezh tub xaa non
lo re gu: “Dii cheen Dios nak be”.
29 Kwaanzee chelee be nak be dii
cheen Dios, nanzhaalt lee be xgab
lee Dios nak kwenta tub maj or
o plat o ke, kwaan ngaxkwaa re
myet mod nzhekla re myet. 30 Re
mbizh yilo myela Dios ne re myet,
nel namlabeyyt re myet cho kwaan
nawent nle re myet, per nal nabeyy
xaa xaa rese pa, zee laa xaa naletra
xaa kwaan nawent nu wii xaa lo
Jesús. 31 Nel Dios mleey tub mbizh
kwaan naab xaa re kwent lo rese
myet tub mod nali doo, nu mleey
xaa Jesús le kwaane. Sbaa mlu xaa
lo rese myet, leezha mseban xaa
Jesús lo re xaa ngut.
32 Nu gorna mbin xaa cheen
kwaan mroban xaa lo re xaa ngut,
lak xaa mxizhno xaa nu zlak xaa
nzhé:
—Nyula nu gon nu kwaane stub
welt.
33 Zee mlaa Pab re xaa. 34 Per
mreke lak xaa tich xaa nu re xaa ne
mle krer kwaan nzhé xaa. Nu lo re
xaa ne nzho tub xaa le Dionisio, tub
xaa nabeyy pa nkasa rese xaa yezh
naz Areópago, nu noka tub ngwnaa
me le Dámaris, nu noka zlak xaa.

18

Pab nzo yezh Corinto

1 Gwluzh gorna ngulo mdedla re
kwaane, Pab mroo yezh Atenas nu
nya xaa naz yezh Corinto. 2 Zee
mzhaal xaa tub sawlazh xaa, xaa
le Aquila, xaa nak xaa yezh Ponto.
Xepse yilo Aquila nu sa xaa Priscila
mroo Italia, nel lee rey Law, xaa
nabeyy Roma, nzhé lee rese xaa
Israel nzhaal roo yezh Roma. Pab
ngwa lo Aquila nu Priscila. 3 Lee
xchiin Pab nak dexkwaa xaa yoo
ler. Nu nel leeka zhiin kwaan nkee
Pab nak xchiin xaa, Pab mlaz lo
xaa zee mkee rop xaa zhiin tubka.
4 Nu rese mbizh kwaan nseed xaa
xtizh Dios, Pab nya pa nkasa re xaa,
nel nzhekla xaa le xaa gan zee wii
re xaa Israel lo Jesús nu noka re xaa
nanakt xaa Israel.
5 Gorna mroo Silas nu Timoteo
yizhyo cheen Macedonia nu mzhin
xaa yezh Corinto, Pab mzelo mzaa
nebse kwent chul cheen Jesús lo re
xaa Israel, nu mbezh xaa lee Jesús
nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

6 Per gorna mzelo re xaa nambin-
tra xaa xtizh Pab zee mzelo xaa
ngunii xaa re wdizh nawent lo Pab,
zee Pab mrib xaa xab xaa, zee mlu
Pab nawent nak xgab cheen re xaa,
nu nzhé xaa:
—Gu nkano kulp lux gu gu, lee
na nankanot kulp. Nalzhe naz
delant, lee na ya za kwent cheen
wdizh chul lo re xaa nanakt xaa
Israel.
7 Mroo xaa pa nkasa re xaa Israel
nseed xaa xtizh Dios nu ngwa xaa
garli tub xaabyi le Just, tub xaa
nzhool lo Dios. Nu lee li xaa nzob
gax pa nkasa xaa nseed xaa xtizh
Dios. 8 Nu lee Crispo, xaa nabeyy
lo re xaa pa nkasa xaa nseed xaa
xtizh Dios, nu re xaa li xaa mzelo
ngwii lo Xaa Nabeyy. Nu noka zyen
doo xaa yezh Corinto, gorna mbin
xaa xtizh Dios mzelo xaa ngwii lo
Xaa Nabeyy nu zee mrubnis xaa.
9 Nu tub yaal lee Xaa Nabeyy nzhé
lo Pab lo tub mkaal:
—Nala nazhebt lu, nu nixa
nakwazt lu zaa lu kwent chul, 10 nel
na nzo kwaan lu, nu nik tub xaa
nyent mod le tub kwaan nawent lo
lu, nel zyen doo myet yezh ne nzho
jwalt lach lo na.
11 Snee lee Pab mlaz tub liin yirol
yezh Corinto, nu nseed xaa re xaa
xtizh Dios.
12 Per re mbizh kwaan mnabeyy
Galión re yezh cheen Acaya, lee re
xaa Israel mkasa nu ngunii nawent
xaa Pab, nu mbe xaa xaa lo Galión
pa naab xaa kwent lo xaa. 13 Nu
ngaazh re xaa kwaan tich xaa nu
nzhé xaa:
—Xaa ne nzhekla le nu tub
kwaan nawent lo ley cheen nu, nel
mbezh xaa lo re myet nzhaal gool
xaa lo Jesús.
14 Pab nzhala nii gorna lee Galión
nzhé lo re xaa Israel:
—Nkenzha gu na xaa Israel,
chelee kwaan ngaazh gu tich xaa
ngok tub kwaan nawent mod
mbit xaa tub xaa, zee nzhaal
gon na kwaan né gu. 15 Per
kwaane nak wdizh cheen ley
cheen gu, mdexkwaa leeka re
guya, nanzheklat na zeeb na lo re
kwent ba.
16 Nu mloo xaa xaa lo pa naab
xaa kwent. 17 Zee mzen re xaa
Sóstenes, tub xaa non pa nkasa xaa
Israel nseed xaa xtizh Dios, nu
mzaa golp xaa xaa delant lo Galión,
pa naab xaa kwent. Per Galión
namlet kas re kwaan mle re xaa
xaa.

Pab mbare yezh Antioquía

18 Seese mlazra Pab zyen mbizh
yezh Corinto. Gwluzh mle xaa
despedir re wech nu re bzan, nu
ngwa Aquila nu Priscila kwaan
Pab yezh Cencrea pa mzen xaa
bark nu nya xaa naz yizhyo Siria.
Nu gorna zeeraka zen Pab bark
mchub xaa yek xaa, sbaa mlu xaa
le xaa kumplir tub wdizh kwaan
nzhé xaa lo Dios. 19 Gorna mzhin re
xaa yezh Éfeso ngwa xaa pa nkasa
xaa Israel nseed xaa xtizh Dios,
pa mkediizh xaa kwaan re xaa Is-
rael, xaa nkasa zee. Nu Pab mlaa
Priscila nu Aquila yezh ba, 20 nel
lee re xaa yezh mle jwers lo Pab zee
kwazra Pab xche lo re xaa, per lee
xaa namlazt. 21 Nu gorna mle xaa
despedir nzhé xaa lo re xaa:
—Chelee Dios nzhekla bare na
yal na lo re gu stuba.
Nu gwluzh xep, lee Pab ngu
leen bark nu mroo xaa yezh Éfeso.
22 Gorna mzhin xaa yezh Cesarea,
ngwa xaa Jerusalén zee wdizh xaa
kwaan re xaa Jesús, xaa nzho zee,
nu zeera ngwa xaa yezh Antioquía.
23 Nu mlaz xaa zee lak mbizh, nu
zeera ngwa xaa re yizhyo cheen
Galacia nu Frigia nu mle xaa zee
nyera nzo re xaa Jesús lo Dios.

Apolos mzaa kwent cheen xtizh Jesús Éfeso

24 Nu mbizh zee mzhin tub xaa
Israel yezh Éfeso, xaa le Apolos, xaa
yezh Alejandría. Nu nzhak doo xaa
nzhedizh xaa nzaa xaa kwent xtizh
Dios. 25 Tub xaa mseed Apolos

xnaz Xaa Nabeyy, nu zee lee Apo-
los wen nzaa kwent cheen xtizh
Jesús nu klar doo nii xaa lo stub naz
xaa, per nlabeyy xaa nebse yalm-
rubnis kwaan mlu Juan. 26 Nu lee
Apolos mzelo mzaa kwent cheen
xtizh Jesús pa nkasa re xaa Israel
nseed xaa xtizh Dios. Nu leezha
mbin Aquila nu Priscila kwaane,
zee mbe xaa Apolos stub pa zee
seed xaa xaa mas cheen xnaz Xaa
Nabeyy. 27 Nu gorna lee Apo-
los nzhekla ded yizhyo Acaya pa
nzhi yezh Corinto, zee lee re xaa
Jesús yezh Éfeso mkee xaa tub yech
kwaan mxaal xaa lo re xaa Jesús
naz ba zee wen kayaa xaa Apolos.
Gorna mzhin xaa naz ba, mle doo
xaa yudar rese xaa ngwii lo Jesús,
nu mlu Jesús yalnkela cheen Jesús
lo rese xaa. 28 Nel kwaan xtizh Dios
klar doo nlu xaa lo re myet lee Jesús
nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy;
nu sbaa mlu xaa nawlit re kwaan
mbezh re xaa Israel.

19

Pab nzo Éfeso

1 Gorna lee Apolos nzo yezh Cor-
into, lee Pab mded re yezh leen yi
nu mzhin xaa Éfeso, pa nguzhal lak
xaa Jesús lo xaa. 2 Zee mnabdizh
xaa lo re xaa zee:

—¿Che mkayaa gu Mbi Naban
gorna mzelo gu ngwii gu lo Jesús?

Rese xaa mkeb nzhé:

—Nixa nanet nu nen che nzho
Mbi Naban.

3 Pab mnadizh lo xaa stuba:

—¿Xomod mrubnis gu?

Nu lee re xaa mkeb nzhé:

—Mod mlu Juan, mrubnis nu.

4 Zee lee Pab nzhé lo xaa:

—Lee Juan mchubnis re xaa
mlaa kwaan nawent kwaan kale
xaa nu mzelo xaa ngwii lo Dios. Nu
mbezh xaa nzhaal wii rese xaa lo
Jesús, xaa nze gwluzh xep.

5 Nu gorna mbin xaa kwaane
mrubnis xaa kwaan yalnabeyy
cheen Jesús, Xaa Nabeyy. 6 Nu
gorzee lee Pab mzhib yaa xaa yek
re xaa, nu noka re xaa mkayaa Mbi
Naban cheen Dios, nu mzelo re xaa
nzhedizh xaa stub naz diizh, nu
nzaa re xaa kwent re wdizh kwaan
nguné Dios lo lee xaa. 7 Rese xaa
nak kan tub chiibchop xaabyi.

8 Dubse chon mbee, Pab ngwa
pa nkasa re xaa Israel nseed xaa
xtizh Dios, pa mzaa xaa kwent
cheen xomod nabeyy Dios zee laa
xaa nabeyy Dios lextoo xaa, nu
nik tik nanzhebt xaa. 9 Per lak
xaa ned nanzheklat ngle xaa krer
kwaan nzhé xaa, nu delant lo re
myet ngunii nawent xaa Naz Kub
cheen Jesús. Zee mbachii Pab lo re
xaa Israel nu mbe xaa re xaa Jesús
leen tub yoo skwel cheen tub xaa
le Tiranno, zee mseed xaa re xaa
yizata mbizh. 10 Nu snee mseed
xaa re xaa chop liin. Sbaa rese
xaa nzho rese yezh cheen Asia, re
xaa Israel, nu re xaa nanakt xaa
Israel, mkenzha xaa wdizh chul
cheen Xaa Nabeyy. 11 Nu mzaa
Dios zee mle Pab re kwaan gro doo
lo re xaa. 12 Nu axta panit nu re ler
kwaan nzhal cho Pab, nzhe xaa lo
re xaa ne nzak, snee lee Dios mzaa
diizh sekwen Pab re xaa, nu lee re
mbi mal nroo lextoo re xaa.

13 Ngu lak xaa Israel, xaa nya tich
tub yezh stub yezh, nzhekla xaa
koo xaa mbi mal lextoo re myet.
Nu nle xchiin xaa yalnabeyy cheen
Jesús lo re xaa nzho mbi mal lextoo
nu mbezh xaa lo re mbi mal:

—Kwaan yalnabeyy cheen Jesús,
xaa nzaa Pab kwent, nabeey na lu,
broo.

14 Gazh xgann tub xaa Israel xaa
le Esceva mle kwaane, xaa nak tub
ngwleyy non lo re ngwleyy. 15 Per
gorna nzhekla xaa ngle xaaya lo
tub xaa nzho mbi mal lextoo, lee
mbi mal nzhé lo xaa:

—Nlabeyy na Jesús, nu ne na cho
nak Pab, ¿per lee gu cho nak gu?

16 Nu leeka gorzee lee xaabyi,
xaa nzho mbi mal lextoo mzelo
mkee yek re xaa, nu nel ngezh
doo xaa zee mzaa golp xaa re xaa,
nu cheey re xaa nu mweey re

xaa mroo garli xaa. 17 Rese xaa
nzho Éfeso, rop xaa Israel nu re
xaa nanakt xaa Israel, mbin xaa
kwaane, nu mzheb doo re xaa. Nu
snee lee Jesús, Xaa Nabeyy ngok
non doo naz baa.
18 Zyen doo xaa mzelo ngwii lo
Jesús, nu nzaa xaa kwent cheen
re kwaan nawent kwaan mle xaa.
19 Nu zyen xaa mseed yalwezh
mbidno re yech cheen xaa zee zek
xaaya delant lo rese xaa. Mle
xaa kwent paro non re yech ne,
nu nona choobchii mil demi plat.
20 Snee lee xtizh Xaa Nabeyy mas
nzhaxonn re yezh zee, nu zyen xaa
mzelo ngwii lo Xaa Nabeyy.
21 Gwluzh gorna ngulo mded re
kwaane, Pab mle xgab yasewii lo
re xaa nzho re yezh pa nabeyy
Macedonia nu pa nabeyy Acaya,
nu zee yaka xaa axta Jerusalén; nu
noka nzhé xaa gorna yilo ya xaa
Jerusalén, noka Roma nzhaal ya
xaa. 22 Zee mxaal xaa Timoteo nu
wech Erasto le yudar re xaa Mace-
donia. Nu lee xaa mlakeka xep naz
baa, yizhyo cheen Asia.

Ngwasya re xaa yezh Éfeso

23 Re mbizh zee ngwasya re xaa
Éfeso kwent cheen Naz Kub cheen
Jesús. 24 Kwaane mle tub xaabyi le
Demetrio, xaa ndexkwaa re kwaan
plat, ndexkwaa xaa zyen yidoo dik
cheen dios Artemisa kwaan plat,
nu lee xaa nu re xaa nkee zhiin
kwaan plat, nle xaa gan zyen doo
demi. 25 Mtop xaa re xaa kwaan
nkee zhiin kwaan plat kwaan stub
naz xaa nle gan demi lo kwaane,
nu nzhé xaa lo re xaa:
—Gu ne, be kale doo gan lo zhiin
ne. 26 Nu neka gu cho kwaan
mbezh Pab: “Lee re dios kwaan
ndexkwaa yaa myet nanakt dios”.
Nu snee mle xaa gan mkiil xaa
zyen doo myet, nu nanebt xaa Éfeso
noka xaa rese yezh pa nabeyy Asia.
27 Nu kwaane nak tub kwaan tira
nawent lo re be, nel lee xchiin be
nzho mod lux. Nu noka yidoo
cheen dios Artemisa nzho mod lux
yalnon kwaan nkanoya, nu snee
nawiitra xaa loya, nixa nal lee re
xaa rese yezh pa nabeyy Asia nu
axta rese xaa dub ntersa yizhyo
nzholl lo Aretmisa.
28 Gorna mbin xaa kwaane, nayii
doo xaa nu zyen doo xaa mzelo
mbezh:
—¡Mban Artemisa, xdios re be,
me nak dios cheen re xaa Éfeso!
29 Dubse yezh Éfeso ngwasya nu
mzen xaa chop xaa, tub xaa le
Gayo nu stub xaa le Aristarco,
xaa yizhyo Macedonia, xaa mzhin
kwaan Pab. Nu mbe xaa xaa pa
nkasa re xaa yezh. 30 Zee lee Pab
nzhekla ngzeeb baa, zee nii xaa
lo re myet, per lee re xaa Jesús
nanglat ngzeeb xaa. 31 Noka lak
xaa nak zhiin, re xaa Asia, xaa
nak xmig Pab, mxaal xaa xaa nzhé
lo xaa, nanzhaalt zeeb xaa baa.
32 Nu lee lo junt, lak xaa mbezh
tub kwaan, nu zlak xaa mbezh stub
kwaan, nu ngwasya zyen doo xaa
nu zyen xaa ba nixa nanet xaa
chozhiin mkasa xaa baa. 33 Zee
lee lak xaa mzaa kwent lo Jant cho
kwaan kaded, nu mbe re xaa Israel
xaa nu mzo xaa xaa delant lo rese
xaa. Nu Jant mle nseyn zee nakeet
re xaa rezh, nel nzhekla xaa ngnii
xaa lo re xaa. 34 Per gorna mzeen
xaa lee Jant nak tub xaa Israel,
mzelo re xaa mkee xaa bi chop gor
nu nzhé xaa:
—¡Mban Artemisa, xdios re be,
me nak dios cheen re xaa Éfeso!
35 Lee sekretar yezh, gorna ngulo
mle xaa gan msaaw xaa roo re
myet, nzhé xaa:
—Re xaa sawlazh be, xaa Éfeso,
re xaa dubse yizhyo mbezh lee re
xaa yezh ne nkano zhiin nkanap
yidoo cheen dios Artemisa nu maj
cheen me, kwaan ngob naz yiba.
36 Nel nik tub xaa nyent mod né
nawlit kwaane, blaa gu nu nalet gu
nik tub kwaan, chelee gu nale went
gu xgaba yilotlaka. 37 Nel re xaabyi
kwaan mbe gu nee, namlewannt

xaa nik tub kwaan cheen yidoo nu
nixa nanguniit xaa nawent Xdios
be. 38 Chelee Demetrio nu re xaa
nkee zhiin kwaan lee xaa nzhekla
gaazh tub kwaan tich tub xaa,
nya xaa lo jwes nu lee jwes dexk-
waaya. 39 Chelee gu nzhekla gu
naab gu stub kwaan nzhaal le guya
lo tub junt kwaan rese xaa nabeyy.
40 Nzhaal nayasyat be nel napa lee
rey, xaa nabeyy dubse Roma, xaal
tub xaa ne xomod naka, zee nanet
be cho kwaan keb be lo xaa.
41 Gorna ngulo ngunii xaa
kwaane, nzhé xaa lo re myet:
—Nzho mod nya gu.

20

Pab ngwa Macedonia nu Grecia

1 Nu gorna ngulola nya re xaa
garli xaa, Pab mrezh re xaa Jesús
zee mzaa konsej lo xaa, nu zeera
nya xaa naz re yezh Macedonia.
2 Nu re yezh pa mded xaa, mseed
xaa re xaa Jesús nu mle xaa ny-
era nzo xaa lo Jesús; gwluzh zeera
mzhin xaa pa nabeyy Grecia, 3 pa
mlaz xaa chon mbee. Merla zen
xaa bark nya xaa naz Siria, gorna
mzeen xaa lee re xaa Israel myaan
zen xaa xaa. Zee mchee Pab xgab
cheen xaa nu mbare xaa re yezh
cheen Macedonia. 4 Nu re xaa ne
ngwa kwaan Pab: Sópater xgann
Pirro xaa yezh Berea, nu Aristarco
rop Segundo xaa yezh Tesalónica,
nu Gayo xaa yezh Derbe, nu Tim-
oteo nu Tíquico nu Trófimo yon
xaa yizhyo Asia. 5 Nu re xaa ne
nguner lo nu, nu mlaz xaa nu
yezh Troas. 6 Nu gwluzh ngulo
mded yalni cheen Paskwa, tub
yalni kwaan nzhaw xaa Israel pan
kwaan nanyut lebadur, zee mroo
nu yezh Filipos, nu ngu nu leen
bark. Nu gaay mbizh zeera nguga
xaa lo nu Troas, pa mlaz nu gazh
mbizh.

Pab ngwasewii Troas

7 Mbizh dming mdop rese nu
ndaw nu Xchee cheen Xaa Nabeyy,
zee lee Pab mseed re xaa Jesús. Nel
stub mbizh lee xaa roo nya stub
yezh, zee xche mseed xaa re xaa
axta wall yaal. 8 Nu mkasa re nu pis
yon leen tub yoo, nu baa nkee zyen
doo bruj kwaan nkee xni. 9 Nu tub
xaa mad le Eutico nzob roo ben-
tant, nu nel Pab mzaa kwent xche
doo, zee mzen mkaal xaa mad,
nu gorna ngulo mzen wen mkaal
garlo xaa mad, mrenzeb xaa mad
lo yo. Nu nel lee yoo pa nzho nu
leen nak kwaan chon pis, zee rese
xaa mla ngwasewii lo xaa mad, nu
gorna mzhin xaa lo xaa mad, lee
xaa mad ngutla. 10 Zee lee Pab mla,
nu mbii lo xaa mad nu mdezh xaa
xaa. Nu nzhé xaa lo re xaa:
—Nazhebt gu, mban xaa.
11 Nu zeera mbare Pab ngux-
oob, nu ndaw xaa kwaan re xaa,
nu seesa ngunii xaa axta mkaxni
yizhyo. Nu zeera nya xaa. 12 Nu
nyakdoola re xaa lee xaa mad
mban nu mbe xaa xaa garli xaa.

Nzha Pab Mileto

13 Pab mle xgab ze xaa kwaan
nii xaa axta yezh Asón, nu lee nu
nguner lo xaa, nel kwaan bark
nzha nu axta Asón. 14 Nu gorna
mzhaal nu kwaan lee xaa Asón,
ngu xaa leen bark kwaan nu, nu
ngwa nu axta Mitilene. 15 Mroo nu
baa, nu lee stub mbizh ngwa nu
ngu nu leen bark nu mded nu tub
yizhyo leen nistoo kwaan le Quío.
Nu lee stub mbizh mded nu nistoo
axta yezh Samos. Zee stub mbizh
mzhin nu yezh Mileto. 16 Snee
ngoka nel Pab nanzheklatra xaa
kwaz xaa re yezh cheen Asia, nu
nzhekla xaa tira ded xaa Éfeso; nel
nzhekla xaa zhin xaa lejer yezh
Jerusalén, zee zo xaa yalni cheen
Pentecostés naz baa.

Pab mzaa kwent xtizh Dios lo re xaa gol, xaa Éfeso

17 Gorna nzo Pab Mileto, mrezh
xaa re xaa gol xaa nabeyy re xaa
Jesús yezh Éfeso. 18 Gorna mzhin re
xaa zee nzhé xaa lo re xaa:

—Gu ne wen, axta mbizh kwaan
yilotlaka mzhin na yizhyo Asia nu
axta nalzhe, 19 dubse mbizh kwaan
mzo na lo re gu, mkee na xchiin
Xaa Nabeyy lo re gu nu namtot na
yalxwa. Mded doo na bid kwent
cheen re kwaan myaan re xaa
sawlazh na nu axta mbinn na lo
re bid kwaan mdeed na. 20 Per
nixa snee, namlat na namzatra na
kwent chul lo re gu, kwaan mle
yudar gu; nu mseed na re gu delant
lo re xaa nu leen li re gu. 21 Lo xaa
sawlazh na nu lo xaa nanakt xaa
Israel mbezh na, zee laa xaa kwaan
nawent kwaan kale xaa nu wii xaa
lo Jesús, Xaa Nabeyy be. 22 Nu
nal nya na Jerusalén nel sbaa mx-
aal Mbi Naban na, nixa nanet na
cho kwaan deed na baa. 23 Nebse
kwaan ne na nak, ke rese yezh
pa nya na, lee Mbi Naban né lo
na, ko xaa na lozhyib nu ded doo
na bid. 24 Per lee yalnaban cheen
na nanont, kwaan non nak lux na
xchiin na kwaan mzaa Jesús kee
na, kwaan nak za na kwent wdizh
chul, nen xomod mlu Dios yalnkela
cheen xaa lo re be.

25 ’Nu ne na, nabaretra gu
ne gu lo na, re gu xaa mza na
kwent cheen pa nabeyy Dios lo.
26 Kwaanzee nzhekla na nii na lo
rese gu, nankanot na kulp cheen
nik tub gu lo Dios. 27 Nel ngulola
mza na rese kwent cheen Dios lo
gu, nu namkaxlaant na nik tub
kwaan lo gu. 28 Kwaanzee list bzo
gu, nu bkanap gu re xaa Jesús,
mod tub xaa wen doo nkanap re
xma, nel lee Mbi Naban mzo gu
gak gu xaa nabeyy lo re xaa Jesús,
leeka Jesús mzi re xaa kwaan xren
xaa. 29 Noka ne na gorna lee na
nya, zyiid stub naz xaa kwenta
tub ma nakap, xaa nzhekla luux
re xaa Jesús. 30 Nu leeka lo gu roo
lak xaa wdizh yalnkade zee lee re
xaa Jesús le kwaan nzhekla xaa.
31 Kwaanzee list bzo gu nu bselazh
gu xomod mza na konsej lo re gu
kwaan dub lextoo na, dubse chon
liin zhe nu yaal, nu axta mbinn na
kwent cheen gu.

32 ’Kwaanzee nal wech na, nal
naab na lo Dios zee kanap xaa re
gu, nel nazotra na kwaan re gu
nal. Bselazh gu wdizh chul cheen
yalnkela cheen Dios nel leeya nzho
mod le zee nye nzo gu lo Dios, nu
leeya zaa kwent xomod kayaa gu
rese kwaan nzaa Dios lo gu, xaa
nzo nzhul lo Dios. 33 Namzoblazht
na xdemi tub xaa, nixa xab xaa.
34 Nu rese gu ne, mkee na zhiin
kwaan leeka yaa na, zee mkwaan
na kwaan nkin na nu kwaan nkin
re xaa mzo kwaan na. 35 Nu sbaa
mlu na lo gu, nzhaal kee gu zhiin
nu le gu yudar re xaa nkin kwaan.
Nu bselazh gu xtizh Jesús leezha
nzhé xaa: “Wenra re xaa nzaa
xcheen lo stub naz xaa, ke xaa
kayaa kwaan”.

36 Gwluzh gorna ngulo ngunii
xaa kwaane, Pab mkichxub nu
mdizhno xaa Dios tubka kwaan
rese xaa. 37 Rese xaa mbinn, nu
mdezh xaa xaa nu ndaw xaa bit ta
garlo xaa. 38 Nu nales doo ngok
lextoo re xaa, nel nzhé Pab lo xaa:
“Nabaretra gu ne gu lo na stuba”.
Nu zeera ngwa re xaa kwaan lee
xaa axta paro mzen xaa bark.

21

Ngwa Pab Jerusalén

1 Gorna mlaa nu re wech, xaa
Éfeso, zee ngu nu leen bark, zee nya
nu nalise naz yizhyo Cos, kwaan
nzhi leen nistoo, nu stub mbizh
mzhin nu yizhyo Rodas, kwaan
nzhi leen nistoo nu baa mroo nu
nya nu naz yezh Pátara. 2 Nu yezh
Pátara nguzhal nu tub bark kwaan
nya naz yizhyo Fenicia, zee ngu
nu leena. 3 Nu gorna nya nu zee
mlu yizhyo Chipre lo nu, kwaan
nzhi leen nistoo, nu lad rebes lo nu
nzhiya. Nu mdedyo nuya, nya nu
mzhin nu axta yizhyo Siria. Nel
nzhaal lat bark baa, mla nu ngwa
nu yezh Tiro. 4 Baa mzhaal nu re
xaa Jesús, nu mlaz nu lo re xaa

gazh mbizh. Nu lee re xaa tubka
nzhé lo Pab nanyat xaa Jerusalén,
nel mlu Mbi Naban tub kwaan lo re
xaa. 5 Per gorna ngulo mzhaal gazh
mbizh, zee mroo nu zee, nu rese
wech kwaan sa xaa nu kwaan xinn
xaa ngwa zee naz xaa nu axta roo
yezh, roo nistoo. Baa mkichxub re
nu, nu mdizhno nu Dios. 6 Gorna
mle nu despedir re xaa zee ngux-
oob nu leen bark, zee lee re xaa
mbare nya garli xaa.

7 Leeka bark kwaan mzen nu
yezh Tiro mzhino nu axta yezh
Tolemaida. Baa mla nu leen bark
nu ngunii nu "dix" lo re wech nu
lo re bzan. Mlaz nu lo re xaa
tub mbizh. 8 Stub mbizh mroo nu
baa, mzhin nu axta yezh Cesarea.
Zee ngwa nu garli Lip, baa mlaz
nu garli xaa. (Lip nak tub xaa
nzaa kwent xtizh Dios, nu nya xaa
tub yezh stub yezh. Lee xaa nak
tub lo gazh re xaa kwaan mleey
re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús.)
9 Lip nzhap tap xchap, me mad, me
mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo
lee me.

10 Nzhala lak mbizh nzo nu baa,
zee mzhin tub xaa yizhyo Judea,
xaa le Agabo, xaa noka nzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa. 11 Nu
gorna mzhin xaa lo nu, mzen xaa
yed cheen Pab, mkado xaaya yaa
xaa nu nii xaa nu né xaa:

—Snee né Mbi Naban: "Snee
kado re sawlazh nu bixwann yed
ne, nu zaa xaa xaa lo re xaa nanakt
xaa Israel".

12 Nu gorna mbin nu kwaane,
zee lee re nu nu re wech, xaa Ce-
sarea, nzhé nu lo Pab zee nayat xaa
Jerusalén. 13 Per lee Pab mkeb né:

—¿Chozhiin nzhonn gu, nle gu
nzhak nales lextoo na? Nel listla
nzo na kado xaa na nu noka
listla na nzo zee gut xaa na yezh
Jerusalén kwent cheen Jesús, Xaa
Nabeyy be.

14 Nu nel namyet roo nu lo xaa,
mlaa nu nya xaa, zee nzhé nu lo
xaa:

—¡Gak mod nzhekla Xaa Nabeyy!
15 Gwluzh gorna ngulo mded
kwaane, mzo list nu nya nu naz
Jerusalén. 16 Nu lak xaa Jesús, xaa
Cesarea ngwa kwaan re nu. Xaa ne
mbe nu garli Mnasón, tub xaabyi
xaa yezh Chipre. Lee xaa nak xaa
Jesús nzha doo liin, nu mlaz nu
garli xaa.

Pab ngwasewii lo Chag

17 Gorna mzhin nu Jerusalén,
nyakdoola re wech nu re bzan
ngune lo nu, nu chul doo mkayaa
xaa nu. 18 Nu lee stub mbizh, ng-
wasewii re nu Pab lo Chag, nu baa
nzhi rese xaa gol. 19 Pab mdizh
kwaan re xaa, zeera mzelo xaa
mzaa xaa kwent tubga tubga re
kwaan mle Dios lo re xaa nanakt
xaa Israel lo re zhiin kwaan mkee
xaa. 20 Gorna mbin re xaa kwaan
nzhé Pab, mbill re xaa lo Dios, nu
nzhé xaa lo Pab:

—Wech Pab, gwii. Zyen doo
mil xaa sawlazh be ngwii lo Jesús,
nu rese xaa ne nzak seetaka nkin
kozhaw xaa ley cheen Ches. 21 Nu
mbin re xaa Jerusalén, lee lu nlu
lo sawlazh be, xaa nzho zit, zee
nagozhawtra xaa ley; nu nzhé lu
lo xaa, nanzhaalt koo xaa re xgann
xaa beyy cheen rese be, xaa Is-
rael, nu nixa nareketra xaa tich
re kwaan mlu re xey be. 22 ¿Cho
kwaan le be nal? Nel napa rese xaa
kazeen lee lu nzo nee. 23 Kwaanzee
mas wen le lu kwaane: Nzho tap
xaabyi lo re be, xaa nzhaal le
kumplir tub wdizh kwaan mlaa
xaa lo Dios. 24 Gwa re gu xaa lo
ngwleyy zee gak nzhul lu tubka
kwaan re xaa ne, nu bdix re kwaan
nzhaal kix xaa rub yek xaa. Snee
rese xaa zeen nawlit re kwaan
nii re xaa lu, rebes naka, noka
lu ngozhaw ley. 25 Per lee lo re
xaa Jesús, xaa nanakt xaa Israel,
mxaal nu tub yech lo xaa paro
nzhé nu, nanzhaalt gaw xaa baal
kwaan nzhib xaa lo mdo, noka
nanzhaalt gaw xaa ren nixa baal
ma mziyenn, nu nachaalt xaa stub
ngwnaa.

Mdobxex xaa Pab nu mloo xaa xaa leen yidoo

26 Nu stub mbizh Pab kwaan dap xaabyi ngwa lo ngwleyy zee gak nzhul xaa, zeera mzeeb xaa leen lach roo yidoo cheen re xaa Israel, zee yé xaa cho gor yilo yixoob mbizh kwaan gak kumplir wdizh kwaan mlaa xaa lo Dios, kwaane nak, gorna kad tub xaa nzhaal yiidno gon cheen xaa.

27 Gorna merla yixoob gazh mbizh kwaan mlaa xaa wdizh lo Dios, lee lak xaa Israel, xaa yizhyo Asia, ngune lo Pab lo lach roo yidoo, nu mzelo xaa nzhé xaa lo re myet nawent kwaan kale Pab. Nu ngok gaya re xaa nu mzen xaa Pab, 28 nu mbezh xaa:

—¡Xaa sawlazh be, ble gu yudar nu! Xaa ne nseed rese myet rese pa, nu nii xaa nawent lazh be, nu nii xaa nawent ley cheen Ches nu nawent xkyidoo be. ¡Nu noka, nal mchep xaa leen xkyidoo be lak xaa nanakt xaa Israel, nu sbaa mle beed xaa yidoo cheen be, pa nzhul doo nak!

29 Nzhé xaa kwaane nel yilo ngune xaa lo Pab rop Trófimo, tub xaa yezh Éfeso, nzo Jerusalén, nu mle xaa xgab lee Pab mbe xaa xaa leen lach roo yidoo.

30 Dubse yezh nayii, nu lee re myet mrexonn mzhin. Nu mzen xaa Pab nu mdobxex xaa Pab naz jwer lach roo yidoo, gorzeetlaka msaaw xaa roo pwert. 31 Nzhekla re xaa gut xaa Pab. Nu gorna nzhé xaaya lo xaa nabeyy lo tub mil soldad, tub xaa nabeyy kwent cheen Roma, lee rese myet xaa yezh Jerusalén nayii doo xaa. 32 Zee lee xaa mtop lak soldad cheen xaa nu lak xaa nabeyy lo re soldad, nu mrexonn xaa ngwa xaa pa nzo re myet. Gorna ngune re xaa lo re soldad, mlaa re xaa, nu namzaatra xaaya yenn Pab. 33 Zee lee xaa nabeyy lo tub mil soldad mbii nu mzen Pab nu mnabeyy xaa zee kado xaa Pab kwaan chop kaden. Gwluzh zeera mnabdizh xaa nen cho nak xaa, nu cho kwaan mle xaa. 34 Per lee lak xaa mbezh tub kwaan nu lee zlak xaa mbezh stub kwaan, snee medid lee xaa nabeyy nik tub kwaan namlat yek xaa, nel nanet xaa ne chozhiin tant nayii re myet. Snee mnabeyy xaa wee xaa Pab leen kwart. 35 Nu gorna nyano xaa Pab leen kwart, mzhib yenn re soldad Pab, nel zyen doo myet nzhekla gut xaa xaa. Nu nguxoob xaa lo escaler. 36 Rese myet mreke tich re xaa nyano Pab nu mbezh xaa:

—¡Bit gu xaa!

37 Gorna merla chep xaa Pab leen kwart, Pab mnabdizh lo xaa nabeyy lo tub mil soldad:

—¿Che nzho mod wdizh rop be chep?

Lee xaa nabeyy mkeb nzhé:

—¿Che nzhidizh lu gryeg? 38 ¿Che naleet lu xaa Egipto, xaa mle nayii re xaa nee nzha lak liin, zee mdil re xaa kwaan re nu, xaa Roma? Nu zee, ¿che naleet lu mroo naz wen kwaan tap mil xaa nzhut myet?

39 Pab nzhé lo xaa:

—Na nak xaa Israel, xaa yezh Tarso, yizhyo cheen Cilicia. Na nak tub xaa tub yezh nonsa. ¿Che zle lu jabor lo na, laa nii na lo re myet?

Pab ngunii lo re myet, mzaa xaa kwent nel xomod ngok xaa tub xaa Jesús

(Hch 9:1-19; 26:12-18)

40 Lee xaa nabeyy mzeyal. Nu lee Pab mzoli delant lo re xaa nu kwaan yaa xaa mle xaa nseyn, zee nakeetra re myet rezh. Gorna lee re xaa namkeetra rezh, ngunii xaa lo re xaa mer xtizh xaa kwaan nak hebreo. Nu nzhé xaa:

22

1 —Rese gu, xaa sawlazh be, kenzha gu kwaan nzhekla na nii na lo gu.

2 Nu gorna mbin re xaa lee Pab ngunii lo re xaa kwaan mer xtizh

xaa, kwaan nak hebreo, mas nam-
keetra re xaa rezh. Zee Pab nzhé:
3 —Na nak tub xaa Israel. Ngol
na Tarso, tub yezh cheen Cilicia,
per mxen na nee Jerusalén, nu
mseed na lo tub xaa le Gamaliel, nu
mseedra na rese ley cheen re xey
be xaa yilo. Nu mlozhaw na ley
cheen Ches, kwentaxa kale gu nal.
4 Kwaanzee yilo mrenal na re xaa
kwaan nzhake tich Naz Kub cheen
Jesús, zee gut na xaa. Kwaanzee
mchep na xaa lozhyib, nexa ped
ngwnaaya o xaabyiya. 5 Lee ngw-
leyy non doo nu rese xaa gol nzho
mod zaa xaa kwent wli re kwaane.
Nel re xaa ne mzaa tub yech lo
na kwaan diizh zee kab na re xaa
Jesús, xaa nzho yezh Damasco, zee
yaadno na xaa Jerusalén nu chep
na xaa lozhyib, zee chezi xaa xaa.

6 'Per gorna nzha na naz gorna
mer zhin na yezh Damasco, kan
rolta mbizh, lee tub xni kwaan
mroo naz yiba mla dub welt lo
na, 7 nu mla na lo yo. Zee mbin
na tub bos kwaan nguné lo na:
"Saulo, Saulo, ¿chozhiin nrenal lu
na?" 8 Nu lee na mnabdizh: "¿Cho
lu Xaa Nabeyy?" Nu lee tub bos
ngunii lo na né: "Na nak Jesús
xaa Nazaret, xaa nrenal lu". 9 Lee
re xaa kwaan nzha kwaan re nu
ngune xaa lo xni nu mzheb xaa
per namlat kwaan né bos lo na yek
xaa. 10 Na mnabdizh: "Guné nen
cho kwaan nzhekla lu le na Xaa
Nabeyy". Nu lee Xaa Nabeyy né lo
na: "Guxso gwa Damasco. Nu baa
né xaa nen cho kwaan nzhaal le
lu." 11 Lee xni zee tira msechool lo
na, lee re xaa kwaan nzha kwaan
re nu mzen yaa na nu mbe xaa na
yezh Damasco.

12 'Baa nzho tub xaabyi xaa le
Ananías, nu rese xaa sawlazh be,
xaa nzho yezh Damasco nzhedizh
wen xaa xaa ne. Nu noka ngozhaw
xaa ley cheen Ches. 13 Ananías
mbid lo na, nu gorna mzhin xaa
né xaa: "Wech Saulo, nal wii lu
stuba". Nu gorzee lee na mwii
stuba, nu mlu xaa lo na. 14 Zee
Ananías né: "Lee Dios cheen re xey
be mleey lu, zee ne lu xana kwaan
nzhekla Dios le lu, nu zee wii lu lo
lee Xaa Nali, nu gon lu xtizh xaa
kwaan mer lee xaa nii. 15 Nu lu
zaa kwent cheen xaa leen dubse
yizhyo, re kwaan ngune lu, nu re
kwaan mbin lu. 16 Nal nakwaztra
lu. Guxso, nu brubnis, nu gunaab
lo Xaa Nabeyy zee chee xaa rese
kwaan nawent kwaan mle lu."

17 'Nu gorna mbare na Jerusalén,
ngwa na lo lach roo yidoo, nu
mdizhno na Dios, nu ta mlu Dios
tub kwaan lo na. 18 Mlu Xaa
Nabeyy lo na, nu né xaa lo na: "Le
prad broo Jerusalén, nel nagont
xaa kwaan zaa lu kwent cheen
na". 19 Lee na nzhé: "Xaa Nabeyy,
nlabeyy re xaa na, nu ne re xaa lee
na nya rese pa nkasa nu nseed nu
xtizh lu, zee mzen na re xaa ngwii
lo lu nu ngo na xaa lozhyib, nu mza
naya yenn xaa. 20 Nu gorna mbit
re xaa Steb, xaa mzaa kwent cheen
lu, noka na mzo baa, nu nyakla na
lee re xaa kazaake Steb, nu axta
mkanap na xab re xaa kwaan mbit
Steb." 21 Zee né Jesús lo na: "Broo,
lee na xaal lu zit lo re xaa nanakt
xaa Israel".

Xaa nabeyy lo tub mil soldad mchep Pab lozhyib

22 Kombasa mkenzha re myet
axta gorna lee Pab nzhé, ya xaa
axta re xaa nanakt xaa Israel; zee
mzelo re myet mbazhe nu nzhé:
—¡Nanzhaalt ban xaa ne! ¡Bit gu
xaa!
23 Nu nel nye doo mbazhe re
myet nu nrib xaa xab xaa, nu
ngoll xaa yo lo mbi, 24 zee lee xaa
nabeyy lo tub mil soldad, mchep
Pab lozhyib, nu mnabeyy xaa zee
zaa xaa yenn xaa, zee koo Pab roo
Pab chozhiin nayii re myet ne Pab.
25 Per gorna ngulola mkado xaa
xaa zee zaa xaa yenn xaa, Pab nzhé
lo xaa nabeyy lo tub gayoo soldad,
xaa nzo baa:

—Nankanot gu yalnabeyy zaa gu
yenn na, nel na nak tub xaabyi
Roma nu zer naab gu kwent lo na.
26 Gorna mbin xaa nabeyy lo tub
gayoo soldad kwaane, zee ngwa
xaa nu nzhé xaaya lo xaa nabeyy lo
tub mil soldad:
—¿Cho kwaan kale lu? Lee
xaabyi ne nak tub xaa Roma.
27 Zee lee xaa nabeyy lo tub mil
soldad mbii lo Pab, nu mnabdizh
xaa lo Pab:
—¿Che wli lu nak xaa Roma?
Lee Pab mkeb nzhé:
—Wliya.
28 Lee xaa nabeyy lo tub mil sol-
dad nzhé lo Pab:
—Na mdix zyen doo demi zee
ngok na xaa Roma.
Lee Pab mkeb nzhé:
—Na nak xaa Roma nel sbaa ngol
na.
29 Nu leezha mbin re xaa nzha
keeya yek Pab kwaane, mbachii
xaa lo xaa; nu noka xaa nabeyy lo
tub mil soldad, gorna mzeen xaa
lee Pab nak xaa Roma, mzheb xaa
nel lee xaa mnabeyy zee mkado re
xaa Pab.

Mbe xaa Pab lo re xaa nak zhiin

30 Nu lee stub mbizh, lee xaa
nabeyy lo tub mil soldad nzhekla
nen chozhiin nayii re xaa Israel
ne Pab, zee mxek xaa Pab nu
mnabeyy xaa zee kasa xaa re ng-
wleyy non nu rese xaa nak zhiin.
Zeera mbe xaa Pab nu mzo xaa xaa
delant lo re xaa.

23

1 Pab mlach wen lo re xaa nak
zhiin zee nzhé xaa:
—Wech na, rese kwaan né Dios
wen nzhale na axta mbizh nalzhe.
2 Zee lee Ananías, ngwleyy non
doo, mnabeyy re xaa nzhi gax lo
Pab zee gazya xaa roo Pab. 3 Zee lee
Pab nzhé lo xaa:
—¡Sbaaka le Dios lu, xaa nkade!
Baa nzob lu naab lu kwent lo
na modxa nabeyy ley. ¿Chozhiin
nanlet lu mod nabeyy ley, leel
mnabeyy lu kee xaaya roo na?
4 Zee lee re xaa nzhi zee, nzhé
xaa lo Pab:
—¿Chozhiin sbaa mgalno lu ngw-
leyy non doo?
5 Zee nzhé Pab:
—Wech na, nanet na chelee xaa
nak ngwleyy non doo; nel Xkyech
Dios nzhé: “Naniiyet lu xaa nabeyy
lazh lu”. [Ex. 22:28]
6 Zeera ngune Pab chop tant
xaa nzhi baa, xaa saduceo nu xaa
fariseo, zee nye ngunii Pab nzhé:
—Nkenzha re gu wech na; na
nak fariseo, xgann tub fariseo, nu
naab gu kwent lo na nel nkam-
baz na mbizh kwaan roban re xaa
ngut.
7 Nu gorna Pab nzhé kwaane, zee
lee re fariseo kwaan re saduceo
mzelo xaa mdildiizh re xaa, nu
ngok re xaa chop tant. 8 Nel lee
re saduceo nzak nanrobant re xaa
ngut, nu nzak nixa nyent mandad
cheen Dios, nu chora re mbi mal.
Nu lee re fariseo mbezh nzho rese
kwaane. 9 Sbaa mzelo rese xaa
mkee bi; nu lak maestr xaa nlu
xtizh Dios, xaa nak fariseo, nguxso
nzhé:
—Lee xaabyi ne namlet nik tub
kwaan nawent, talbes tub mbi o
tub mandad cheen Dios ngunii lo
xaa.
10 Zee mzelo re xaa masra
mdildiizh. Zee lee xaa nabeyy
lo tub mil soldad mzheb doo xaa
napaka kayut re xaa Pab. Zee
mnabeyy xaa lak soldad zee koo
xaa Pab lo re xaa nu wee xaa xaa
lozhyib stuba.
11 Nu leeka yaal zee, lee Xaa
Nabeyy mlu lo Pab nu nzhé lo xaa:
—Sbaaka modxa mzaa lu kwent
cheen na nee, naz Jerusalén,
sbaaka nzhaal zaa luya yezh Roma.

Myaan re xaa gut xaa Pab

12 Nu lee stub mbizh lee lak
xaa Israel myaan diizh gut Pab,
nu mcheroo xaa nzhé xaa: “Na-
gawt be nixa nagot be nik tub
kwaan chelee be zeeraka gut be
Pab”. 13 Nu masra choo xaabyi
sbaa myaan. 14 Nu ngwa xaa lo re

ngwleyy non nu lo re xaa gol xaa
Israel nu nzhé xaa lo re xaa:
—Re nu myaan nagawt nu axta
yilo gut nu Pab, nu Dios ted nu bid
chelee nu yilo gaw nu. 15 Nu nal
re gu nu re xaa nak zhiin, guzh gu
lo xaa nabeyy lo tub mil soldad,
yaadno xaa Pab nee lo re gu. Guzh
gu lo xaa lee gu nzhekla ne wen
xomod nak xkwent xaa, nu lee re
nu list zo gut xaa leezha zeeraka
zhin xaa nee.
16 Per lee xinn bzan Pab mbin
kwaane, nu ngwa xaa lozhyib mle
xaa yabis lo Pab. 17 Pab mrezh tub
re xaa nabeyy lo tub gayoo soldad,
nu nzhé lo xaa:
—Be xaa mad ne lo xaa nabeyy lo
tub mil soldad, nel xaa ne nzhekla
yé tub kwaan lo xaa.
18 Lee xaa nabeyy lo tub gayoo
soldad mbe xaa mad zee lo xaa
nabeyy lo tub mil soldad, nu nzhé
xaa lo xaa:
—Pab, xaa nzhibyoo mrezh na,
nu né xaa lo na zee yalno na xaa
ne lo lu, nel nzhekla xaa né xaa tub
kwaan lo lu.
19 Lee xaa nabeyy lo tub mil sol-
dad mzen yaa xaa mad, nu mloo
xaa xaa tub lad nu mnabdizh xaa
lo xaa:
—Gené, nen cho kwaan nzhekla
lu né lu lo na.
20 Nu lee xaa mad nzhé lo xaa:
—Lee re xaa nak zhiin, re
sawlazh na, myaan diizh zee naab
xaa wee lu Pab lo re xaa, nel
nzhekla xaa nera xaa xomod nak
xkwent xaa. 21 Per nagont lu
xtizh xaa, nel masra choo xaabyi
nzholaanla kasaaw xaa, nu noka
mcheroo re xaa nzhé xaa, nagawt
xaa nu nagot xaa nik tub kwaan
chelee xaa zer gut xaa xaa. Nu nal
listla nzhi re xaa, nkambaz xaa nen
cho kwaan yé lu.
22 Zee lee xaa nabeyy lo tub mil
soldad mxaal xaa xaa mad nya, nu
mnabeyy xaa xaa mad zee nyent
cho lo yé mad kwaane.

Mxaal xaa Pab lo Jwels, xaa nabeyy kwent cheen Roma

23 Lee xaa nabeyy lo tub mil
soldad mrezh chop xaa nabeyy lo
tub gayooga soldad, nu mxaal xaa
zee zo list xaa chop gayoo soldad,
nu xchop gayoo xaa wee tubga
yag naluch, nu chon gal chii sol-
dad, xaa zob kabay, zee wee xaa
Pab yezh Cesarea las nueve mzhela
yizhyo. 24 Noka mnabeyy xaa zee
koxab xaa kabay, ma zob Pab tich;
nu mnabeyy xaa zee zhino wen
xaa Pab lo Jwels, xaa nabeyy kwent
cheen Roma. 25 Lo re xaa ne mxaal
xaa tub yech kwaan nzhé kwaane:

26 “Dix Jwels, xaa nabeyy kwent
cheen Roma. Na nak Law Lisias.
27 Re xaa Israel mzen xaa ne, nu
nal xaal na xaa lo lu nel nzhekla re
xaa ngut xaa, per gorna ngune na
lee xaa nak xaa Roma, zee ngwano
na re soldad na nu mla na xaa lo
re xaa. 28 Nu nel nzhekla na ne
na cho kwaan mle xaa zee mzen
re xaa xaa; zee mbe na xaa lo re
xaa nak zhiin lo re xaa Israel, 29 zee
ngune na lee re xaa mzen xaa nel
nangozhawt xaa ley cheen re xaa
Israel. Per nyent cho kwaan mle
xaa zee nzhaal yet xaa, nu nixa
lozhyib nanzhaalt yo xaa. 30 Per
mzeen na lee xaa Israel myaan gut
xaa, kwaanzee xaal na xaa lo lu;
nu yé na lo re xaa nayii ne xaa,
nzhaal ya re xaa lo lu, zee ne xaa
nen chozhiin nayii re xaa ne xaa
xaa.”

31 Nu lee re soldad, konxa
mnabeyy xaa lo xaa, zee mbe xaa
Pab yezh Antípatris yaal. 32 Nu
lee stub mbizh lee re soldad xaa
nzha kwaan nii mbare pa nzho re
soldad stuba, nu lee re xaa nzob
kabay nzhanoka Pab. 33 Nu gorna
mzhin xaa yezh Cesarea, mzaa xaa
yech lo xaa nabeyy, noka mzaa xaa
Pab lo xaa. 34 Gwluzh gorna ngulo
mlab xaa yech, lee xaa nabeyy
mnabdizh pa xaa Pab; nu gorna
ngune xaa lee Pab nak xaa Cilicia,
35 zee nzhé xaa lo Pab:
—Gorna yiid re xaa nayii ne lu
zee gon na kwaan né lu.

Zee mnabeyy xaa mkanap
xaa xaa lozhyib leen yoo kwaan
mdexkwaa rey Herod yilo.

24

Xomod mkeb Pab lo Jwels

1 Nu leezha nzhala gaay mbizh,
lee Ananías, xaa nak ngwleyy non
doo, mzhin Cesarea kwaan lak
re xaa gol, nu kwaan tub lisen-
syad xaa le Tértulo. Re xaa ne
mbid lo xaa nabeyy kwent cheen
Roma, zee gaazh xaa kwaan tich
Pab. 2 Gorna nyaadno xaa Pab lo
Jwels, zee lee Tértulo mzelo mgaazh
kwaan tich Pab nu nzhé xaa lo
Jwels:

—Dixkix lu, Jwels. Nel lu nak xaa
nabeyy yezh ne zee wen nzhi nu.
Nu noka nzaa nu dixkix lo lu nel
nzho doo yek lu mdexkwaa lu zyen
doo kwaan chul lazh nu. 3 Nu rese
pa nix doo nzhak lextoo re myet ne
re myet re kwaan wen kwaan kale
lu nu nzaa xaa dixkix lo lu. 4 Per
nanzheklat na kiib na zyen doo
tyemp lo lu, naab na lo lu zee ken-
zha lu kwaan né nu lo lu. 5 Mzeen
nu lee xaabyi ne kakiil re sawlazh
nu, nu nzha xaa dubse yizhyo nle
xaa re sawlazh nu chop tant; nu
lee xaa nak tub xaa lo re xaa nreke
tich Jesús, xaa yezh Nazaret. 6 Noka
nzhekla xaa ngle beed xaa yidoo
cheen Dios; kwaanzee mzen nu
xaa nel nzhekla nu naab nu kwent
lo xaa mod nzhé ley cheen nu. 7 Per
gorzee mzhin Lisias kwaan re sol-
dad kwaan nabeyy xaa lo, nu lajw-
ers mkiib xaa Pab lo nu, nu nguné
xaa: “Rese gu, xaa nzhekla gaazh
kwaan tich xaa nzhaal ya lo Jwels”.
8 Nal leeka lu nabdizh lo xaa zee ne
lu wli rese kwaan ngaazh nu tich
xaa.

9 Nu lee re xaa Israel, xaa nzhi
baa, rese xaa nzhé wli re kwaan
nzhé Tértulo. 10 Lee xaa nabeyy
yezh mle tub nseyn lo Pab zee nii
xaa, nu lee Pab nguxso nu nzhé:

—Nel nzhala zyen doo liin nzob
lu nabeyy yizhyo ne, kwaanzee
kwaan dub lextoo na keb na re
kwaan gaazh xaa ne tich na.
11 Leeka lu nzho mod nabdizh nen
che wli naya, nara nzha chiibchop
mbizh mzhin na yezh Jerusalén,
ngwa na zee gol na lo Dios. 12 Nu
nela xaa nakadildiizht na kwaan
nik tub xaa, nu nixa namchadilt
na tub xaa lo lach roo yidoo cheen
Dios, nu nixa re pa nkasa nu nseed
nu xtizh Dios, nu nik tub pa leen
yezh namlet na tub kwaan sbaa.
13 Nu lee re xaa ne nyent mod lu
xaa wli re kwaan ngaazh xaa tich
na. 14 Per kwaan nii na lo lu nak;
lee na nkee xchiin Dios cheen re
xey nu, kwentaxa nzaa Naz Kub
cheen Jesús kwent, kwaan nii re
xaa ne nawent. Sbaaka kale na
nel nle na krer rese kwaan nkee lo
yech cheen ley nu re kwaan mkee
re xaa mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa yilo. 15 Nu leeka
mod nle re xaa ne xgab, sbaaka
nle na xgab; wli seban Dios re xaa
ngut, xaa kwaan mle kwaan wen
nu xaa mle kwaan nawent. 16 Nu
kwaanzee lee na tubka nkwaan na
nali zo na delant lo Dios nu lo re
myet.

17 ’Gwluzh gorna nzhala lak liin,
zeera mbare na ngwa na Jerusalén
zee za na lak kwaan lo re xaa prob
nu noka nzhaza na gon lo Dios.
18 Kwaane kale na gorna ngune
lak xaa sawlazh na, xaa nyaad naz
Asia lo na, lach roo yidoo Jerusalén.
Kale na modxa nabeyy ley cheen
Ches zee gak nzhul na lo Dios. Nu
nixa nazyent xaa nzo kwaan na, nu
nixa nakakeet nu rezh. 19 Nu nee
nzhaal zo re xaa mzen na zee ne
xaa cho kwaan mle na nu chozhiin
nayii xaa ne xaa na. 20 Nu cheleeya
nanakta sbaa, oj re xaa nzhi nee,
né xaa nen cho kwaan nawent mle
na gorna mzo na lo re xaa nak
zhiin, xaa sawlazh nu. 21 Nebse
kwaan mbezh na leezha mzo na lo
re xaa leezha nzhé na: “Na né, lee
re xaa ngut roban, kwaanzee snee
nkano gu na”.

22 Nu gorna mbin Jwels kwaane,

nu nel ne wen xaa xomod nak Naz
Kub cheen Jesús, mxaal xaa re xaa
nya, nu nzhé xaa:
—Gorna yiid Lisias xaa nabeyy
lo tub mil soldad, zee ne wen na
xomod nak xkwent gu, zee ne na
cho kwaan le na.
23 Nu mnabeyy Jwels lo xaa
nabeyy lo tub gayoo soldad zee
sebyoka xaa Pab, per laa xaa ya
re xmig xaa lo xaa le yudar xaa.
24 Leezha mded lak mbizh lee
Jwels mzhin stub welt kwaan sa
xaa Drusila, tub me Israel. Zee
mnabeyy Jwels ngwaxii xaa Pab,
zee gon xaa kwaan nzhé Pab, ne
xomod nak wii xaa lo Jesucrist.
25 Lee Pab mzaa kwent nkin yo
xaa tub mod nali, nu wen nabeyy
xaa kwerp cheen xaa, nel zhin tub
mbizh lee Dios naab kwenta lo xaa.
Nu gorna mbin Jwels re kwaane,
mzheb xaa nu nzhé xaa:
—Zyaa nal, stub mbizh leezha
nkano na tyemp zee kwezh na lu.
26 Per kwaan nzhekla Jwels nak
zaa Pab demi lo xaa, zee sela xaa
Pab; kwaanzee mrezh xaa xaa
zyen doo welt, mdizhno xaa xaa.
27 Chop liin sbaa mded, zee lee
Jwels mroo lo yalzhiin, nu xlugar
xaa mla tub xaa le Porcio Festo.
Nu nel Jwels nzhekla kwi chul xaa
kwaan re xaa Israel, zee mlaaka
xaa nzho Pab lozhyib.

25

Pab nzo lo Festo

1 Gorna nzhala chon mbizh ngok
Festo xaa nabeyy rese yezh pa
nabeyy Cesarea, zeera ngwa xaa
Jerusalén. 2 Zee lee re ngwleyy non,
nu re xaa nak xaa non lo re xaa
Israel, mgaazh xaa kwaan tich Pab.
3 Nu ngunaab xaa lo Festo, zee xaal
xaa Pab Jerusalén. Lee xgab re xaa
nak gut xaa Pab naz. 4 Per Festo
mkeb lo re xaa nzhé:
—Lee Pab nzho lozhyib yezh Ce-
sarea, nu lee na nle xgab bare na
naz ba zlak mbizh. 5 Nu chelee
tub gu nzho mod ya kwaan na, zee
chelee xaabyi ba mle tub kwaan
nawent, baa gaazh gu kwaan tich
xaa.
6 Festo mzo Jerusalén kan xon o
chii mbizh masra, zeera mbare xaa
Cesarea. Nu lee stub mbizh, mzob
xaa paro nabeyy xaa, nu mnabeyy
xaa zee yaadno xaa Pab lo xaa.
7 Gorna lee Pab mzeeb, lee re xaa
Israel, xaa mroo Jerusalén, mzoli
dubse lo Pab nu mgaazh xaa zyen
doo kwaan naxinn tich Pab, per
nyent mod lu xaa wli re kwaan
mbezh xaa. 8 Zee lee Pab mkeb
nzhé:
—Nik tub kwaan nawent namlet
na lo ley cheen re nu; nu nixa lo
yidoo cheen Dios; nixa lo César, xaa
nabeyy naz Roma.
9 Nel Festo nzhekla xaa kwi chul
xaa kwaan re xaa Israel, zee mnab-
dizh xaa lo Pab:
—¿Chu zeyal lu xaal na lu
Jerusalén, zee baa naab na kwent
lo lu?
10 Pab mkeb nzhé:
—Nee nzo na delant lo lu, xaa
nak zhiin Roma, paro nzhaal naab
lu kwent lo na; nu ne wen lu, lee na
namlet nik tub kwaan nawent lo re
sawlazh na, xaa Israel. 11 Chol na
mle na tub kwaan nawent, kwaan
nzhaal yet xaa, naniit na naguta gu
na; per cheleeya nawlit re kwaan
ngaazh re xaa ne tich na, nik tub
xaa nanzhaalt zaa na lo re xaa.
Kwaanzee naab na zee lee César
naab kwent lo na.
12 Zee lee Festo mnabdizh lo re
xaa nzaa konsej lo xaa, nu zeera
nzhé xaa lo Pab:
—Nel mnaab lu zee César, xaa
nabeyy Roma, naab kwent lo lu,
nal xaal na lu lo xaa.

Pab nzo lo rey Agripa

13 Nu mded lak mbizh, lee rey
Agripa nu Berenice mzhin Cesarea
lo Festo. 14 Nel mlaz xaa baa
lakra mbizh, zee mzaa Festo kwent
cheen Pab lo xaa. Nu nzhé lo xaa:
—Nee nzho tub xaabyi, xaa mlaa
Jwels lozhyib. 15 Nu leezha ngwa
na Jerusalén, lee re ngwleyy non
nu re xaa gol lo re xaa Israel,

mbid lo na nu mgaazh xaa kwaan
tich xaabyi ne, nu ngunaab xaa
lo na zee nabeey na gut xaa
xaa. 16 Per na nzhé lo re xaa:
“Lee nu xaa Roma, nankanot nu
kostumbr nabeyy nu gut xaa tub
xaa cheleeya zeeraka chaal nu
xaa kwaan re xaa ngaazh kwaan
tich xaa, zee ne nu che wli o
nawlit kwaan nii re xaa xaa”.
17 Kwaanzee gorna lee re xaa mbid
nee, stub mbizh zee lee na mzob
pa naab na kwent lo re myet, nu
nzhé na zee yaadno re soldad Pab.
18 Per lee re xaa mzhin ngaazh
kwaan tich xaa, nanét xaa nik tub
re kwaan naxinn kwaan mle na
xgab. 19 Kwaan ngaazh xaa tich
Pab nak kwent xkostumbr re xaa
nu kwent cheen tub xaa le Jesús.
Mbezh re xaa lee Jesús ngut, per lee
Pab né naban xaa. 20 Nu nal nanet
na xomod dexkwaa na kwent ne,
zee mnabdizh na lo Pab, nen che
nzhekla xaa xaal na xaa Jerusalén
zee baa naab na kwent lo xaa.
21 Per lee Pab mnaab zee César
naab kwent lo xaa. Snee medid
mnabeey na yoka xaa lozhyib, axta
gorna nzho mod xaal na xaa lo
César.

22 Zee lee rey Agripa nzhé lo
Festo:

—Chol nzho mod, noka na
nzhekla gon na kwaan né xaa ba.

Zee lee Festo mkeb nzhé:

—Yee gon lu kwaan né xaa.

23 Nu lee stub mbizh, Agripa nu
Berenice mzhin pa nabeyy Festo
nu ngok xaa ler chul cheen rey,
nu kwaan musk mzeeb xaa baa,
kwaan re xaa nabeyy tub mil sol-
dad, nu kwaan re xaa yezh, xaa
non. Zee lee Festo mnabeyy zee
yaadno xaa Pab baa. 24 Nu nzhé
xaa:

—Rey Agripa nu re gu, xaa non,
xaa nzhi nee. Lee xaabyi, xaa
nzo lo gu nee, rese xaa Israel, xaa
Jerusalén mgaazh xaa kwaan tich
xaa, nu mnaab xaa gut na xaa.
25 Per na, nela nik tub kwaan nam-
let xaa zee nzhaal yet xaa. Per
lee xaa mnaab ya xaa lo César, zee
César naab xaa kwent lo xaa, nu
mlela na xgab xaal na xaa. 26 Rey
Agripa, nel nanet na cho kwaan
kee na lo yech kwaan xaal na lo
César, kwaanzee nzeno na xaa ne lo
lu, nu lo re gu xaa non, zee gorna
ngulo nabdizh lu lo xaa, zee ne che
nankanot na tub kwaan kee na lo
César. 27 Nel nzak na nawent xaal
na tub xaa nzho lozhyib lo César, nu
nayét na nen cho kwaan nawent
mle xaa.

26

Pab ngunii lo rey Agripa

1 Zee lee rey Agripa nzhé lo Pab:

—Nzho mod nii lu. ¿Chozhiin
nzho lu lozhyib?

Zee lee Pab mlis yaa nu mzelo
ngunii nzhé:

2 —Rey Agripa. Nyakdoola na
nzo na lo lu nalzhe, zee nii na lo lu
nu keb na re kwaan ngaazh re xaa
sawlazh be tich na. 3 Nel lu ne wen
xomod nak rese kostumbr cheen
re be, nu re kwaan nle nkediizh be.
Kwaanzee nii na lo lu kenzha lu
kwaan nii na lo lu tub rat.

4 ’Rey Agripa, rese xaa lazh
be ne xomod nguu na lazh na
leezha mad na, nu xomod nguu
na Jerusalén. 5 Noka nzhala liin
ne re xaa, nu nzho mod né xaa
wli kwaane chelee xaa nzhekla
xaa, lee na nak tub fariseo, tub xaa
nzhekla doo gozhaw ley cheen be.
6 Nu nal nzeno re xaa na nee, nel
nkambaz na le Dios re kwaan nzhé
Dios lo re xey be, xaa yilo. 7 Nu reta
lo chiibchop xaa, xaa nak dii cheen
be, nkambaz be nen cho gor gak re
kwaan nguné Dios, nu kwaanzee
tubka nzholl be lo Dios. ¡Per nal
rey Agripa, lee re xaa sawlazh be
ngaazh kwaane tich na nel noka
na nkambaz na gak kwaan nguné
Dios! 8 ¿Che nle gu xgab nyent mod
seban Dios re xaa ngut?

9 ’Yilo leeka mer na mle xgab
nzhaal luux na re xaa Jesús, 10 nu
sbaa mle na Jerusalén. Nu kwaan

yech kwaan mzaa ngwleyy non
doo, mchep na zyen doo xaa Jesús
lozhyib, nu gorna nzhut re xaa
tub xaa Jesús, nroo na jabor cheen
re xaa nzhut xaa. 11 Zyen doo
welt mteed na re xaa Jesús bid pa
nzhool be lo Dios, zee yé re xaa
naleet Jesús nak Xaa Mxaal Dios
Nabeyy. Nu nayii doo na ne na re
xaa, nu axta noka mrenal na re xaa
re yezh zit.

12 ’Zee nya na Damasco kwaan
yech kwaan mzaa re ngwleyy non
lo na, zee zen na re xaa Jesús
baa. 13 Per rey Agripa, nkenzha
lu, leezha nzha na naz kan rolta
mbizh, zee mlu tub xni kwaan nze
naz yiba lo na, nkee masra xni ke
xni mbizh. Mla dub welt lo re na
xaa kwaan nzha kwaan na. 14 Zee
rese nu mla lo yo, nu na mbin tub
bos kwaan ngunii lo na wdizh he-
breo: “Saulo, Saulo, ¿chozhiin nre-
nal lu na? Leeka lu kaseweey lu,
mod tub ma kwaan nkee patad yek
yag kwaan ngin xaa ma. See nak
lu.” 15 Zee nzhé na: “Xaa Nabeyy,
¿cho lu?” Lee Xaa Nabeyy mkeb lo
na nzhé: “Na nak Jesús, xaa kare-
nal lu. 16 Per nal guxso. Na mlu lo
lu nel mleey na lu, zee zaa lu kwent
cheen na, nu yé lu re kwaan mlu
lo lu nalzhe, nu re kwaan nara lu
na lo lu. 17 Nal xaal na lu lo re xaa
sawlazh lu nu lo re xaa nanakt xaa
Israel, nu la na lu lo re xaa nayii ne
lu. 18 Xaal na lu lo re xaa ne, zee
luu lu kwaan wli lo xaa, zee naze-
tra xaa lo yalnakaw sinka lo xni
cheen Dios ze xaa; nu nanabeyytra
Maxuu lo xaa sinka nabeyy Dios lo
xaa, zee chee na re jwalt cheen xaa
nel ngwii xaa lo na nu le nzhul na
xaa.”

19 ’Sbaa ngoka rey Agripa, mle
na rese kwaan mlu Jesús lo na.
20 Nu yilotlaka lo re xaa Damasco
nzhé na: “Nzhaal laa gu naletra gu
kwaan nawent nu wii gu lo Dios”.
Zeera ngwa na Jerusalén nu noka
ngwa na lo re xaa Judea, nu zeera
ngwa na lo re xaa nanakt xaa Is-
rael. Nu nzhé na lo xaa: “Nzhaal
laa gu re kwaan nawent nu wii
gu lo Dios, nu le gu kwaan wen,
zee luu wlipa mbare gu lo Dios”.
21 Nu kwaane mle na zee lee lak
xaa sawlazh na mzen na lach roo
yidoo nu nzhekla xaa ngut xaa na.
22 Per Dios nkanap na axta nalzhe,
zee nza na kwent xtizh Dios lo re
xaa non nu lo re xaa nanont. Nu
nanlut na nik tub kwaan xa lo re
kwaan nzhé re xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo nu
re kwaan nzhé Ches gak. 23 Lee re
xaa ne nzhé: “Lee Xaa Xaal Dios
Nabeyy nkin ded doo bid nu yet
xaa; per lee xaa yilotlaka roban
lo re xaa ngut, sbaa yilo xaa zaa
kwent cheen yalnaban lo re xaa
sawlazh be nu lo re xaa re stub naz
yezh”.

24 Nu gorna lee Pab sbaa nzhé,
zee lee Festo mkeb dub gan nu
nzhé:

—¡Nzhak naxen yek lu Pab! Tant
nseed lu zee tira ngok naxen lu.

25 Per lee Pab mkeb lo Festo nzhé:

—Nanzhak naxent na; nel wli
na re kwaan nii na. 26 Kwaanzee
lee rey Agripa nzo nee, lee xaa ne
wli rese kwaan nii na, kwaanzee
nanzhebt na kawdizhno na xaa.
Nu ne wen na lee xaa ne rese
kwaan kaza na kwent, nel nakazat
na kwent tub kwaan ngok xlaan,
tub kwaan nyent cho xaa ne. 27 Rey
Agripa, ¿che nle lu krer re kwaan
ngunii re xaa mzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo lee xaa yilo? Na ne nle
lu krera.

28 Zee lee rey Agripa nzhé lo Pab:

—Nebse kwaan lak lan wdizh ne
nzhekla lu ngle lu na tub xaa Jesús.

29 Pab nzhé:

—Nexa ped lakse lana o zyena,
chelee Dios nzhekla nanakta
techosa lu sinka noka re xaa mbin
kwaan ngunii na nalzhe wii lo
Jesucrist kwenta na, nixa nakadoot
xaa kwaan kaden snee kwenta na.

30 Zee nguxso rey Agripa kwaan
sa xaa Berenice, nu noka Festo,
kwaan rese xaa nzhi baa. 31 Nu
mroo xaa baa nu nzhedizh re xaa
lo wechxinn xaa:

—Nik tub kwaan namlet xaabyi
ne zee nzhaal yet xaa, nu nixa
lozhyib nanzhaalt yo xaa.
32 Lee rey Agripa nzhé lo Festo:
—Nzho mod ngzela lu xaabyi ne,
chol lee xaa nangnaabt xaa zee
César naab kwent lo xaa.

27

Mxaal Festo Pab Roma

1 Leezha mzhin mbizh xaal Festo
nu Italia, zee mzaa Festo Pab
kwaan zlak xaa nzho lozhyib lo
Jul, tub xaa nabeyy lo tub gayoo
soldad, xaa nak xaa partid kwaan
le Augusto. 2 Nu ngu nu leen tub
bark kwaan mroo yezh Adramitio
kwaan merla roo nya naz Asia.
Noka nzo Aristarco kwaan nu, xaa
ne nak xaa yezh Tesalónica, tub
yezh kwaan nabeyy Macedonia.
3 Nu stub mbizh mzhin nu yezh
Sidón, nu lee Jul wen doo ngok xaa
lo Pab, nu mlaa xaa ngwasewii Pab
lo re xmig Pab, nu mlaa xaa zee
lee re xmig Pab zaa kwaan ndaw
xaa nu re kwaan nkin xaa. 4 Gorna
mroo nu Sidón, nu nel nze doo mbi
naz nzha nu, kwaanzee mzaa nu
welt naz tich yizhyo Chipre, kwaan
nzhi leen nistoo, zee saawa mbi
lo nu. 5 Nu gwluzh mded nu leen
nistoo gax yizhyo Cilicia nu yizhyo
Panfilia, zeera mzhin nu yizhyo
cheen Licia zee ngwa nu tub yezh
kwaan le Mira.
6 Nu baa lee xaa nabeyy lo tub
gayoo soldad ngune lo tub bark
cheen xaa yezh Alejandría, kwaan
nya naz yizhyo Italia, nu mnabeyy
xaa zee ngu nu leen kwaane.
7 Zyen doo mbizh chuwlazh doo
mze nu leen bark nu nagan doo
mzhin nu tub yizhyo le Gnido. Nu
nel seetaka nze mbi naz nzha nu,
kwaanzee nya nu naz yezh Salmón
lo Creta, yizhyo kwaan nzhi leen
nistoo, zee saaw Creta mbi lo nu.
8 Nanagant nya nu duzna naz roo
nistoo, axta mzhin nu tub pa le
Pwert Wen gax yezh Lasea.
9 Nu nel ngok doo nu tras zyen
mbizh nu ya naganla yaka nu leen
nistoo, nel ngokla re mbizh kwaan
nroo doo mbi, kwaanzee Pab nzhé
lo re xaa:
10 —Xmig na, ne wen na, nawent
ya be; chelee be roo be nee, telisa
lux bark, noka lux re kwaan nzho
leen bark, nu nzho ryez yet re be.
11 Per lee xaa nabeyy lo tub
gayoo soldad, nambint xaa kwaan
nzhé Pab, mas mbin xaa kwaan
nzhé bixwann bark nu kwaan
nzhé xaa nzeno bark. 12 Nu pwert
ba nanakt wen kwaz nu re mbee
nla nal. Kwaanzee mer rese xaa
mle xgab mas wen roo nu baa, nu
nya nu naz Pwert Fenice. Pwert
Fenice noka nak cheen Creta, nu
nxal pwert naz pa nyaz mbizh. Nu
baa ded nu re mbee kwaan nla nal.

Mroo doo mbi leen nistoo

13 Mle re xaa xgab nzho mod
nzha nu stuba, nel chepse mbi nze
naz lo yizhyo nu nze naz lo nis-
too, zee ngu re nu leen bark, nu
nzhekla nu nya nu gax gax roo
yizhyo Creta. 14 Per gwluzh xep
lee mbi nye doo nze naz stub ta,
nu mkeeya bark. 15 Nu mzeloya
mzobyaaya bark naz xsaww nis-
too. Nu nel naz pa nzha nu nze
mbi, zee mlaa nu mbe mbi bark.
16 Mded nu tich yizhyo Clauda
kwaan nzhi leen nistoo, pa nan-
root mbi nye. Nu bid doo mded
nu mtexoob nu kano naz leen bark
naro. 17 Gwluzh gorna ngulo mtex-
oob nu kano leen bark, zee mkado
xaa bark naro zee naluxta, nel
nzheb xaa napa lee bark kayasob
lo yux kwaan le Sirte. Nu mla xaa
re lon yek bark, zee mlaa xaa mbe
mbi bark. 18 Nu lee stub mbizh,
seetaka nye doo nroo mbi, zee
lee re xaa mzelo mlebi re kwaan
nzhano bark leen nistoo. 19 Nu lee
myon mbizh, mlebi xaa re kwaan
nle xchiin bark leen nistoo. 20 Nu
zyen mbizh namlut lo mbizh nixa
lo mbal yiba lo nu, nu seetaka nroo
doo mbi, zee namzaktra re nu le nu
gan.

21 Nu zyen mbizh nzha zer gaw
nu, zee lee Pab mzoli xsaww lo re
nu, nu né xaa:
—Xmig na, mas wen chol ngon
gu xtizh na, zee nangroot be Creta;
snee nangdedt be re bid nu nan-
gluxt be re kwaan. 22 Per nal blo
gu balor lextoo gu, nel nik tub re be
nayeta, nebse bark ne lux. 23 Lee
Dios Xaa Nabeyy lo na, xaa nkee
na zhiin lo mxaal tub xmandad
ngunii lo na nawzheze, 24 nu né
xaa lo na: “Nazhebt lu Pab, nel
kan lu, zee nalat Dios yet nik tub
re xaa nzho re gu leen bark, nel
mbin Dios xtizh lu nu nkin ya lu
lo xaa nabeyy Roma”. 25 Kwaanzee
xmig na, nazhebt gu, nel ne wen na
zak rese kwaan nguné xmandad
Dios lo na. 26 Per telisa lee bark
yisob roo yizhyo kwaan nzho leen
nistoo.
27 Per leezha nzha chida mbizh
nzho nu leen nistoo, yaal zee
mzhin nu nistoo pa le Nistoo
Adriático. Nu lee mbi nzhenoka
bark naz baa nu naz ree. Nu kan
wall yaal lee re xaa nzhano bark
mzeen lee nu nzhazhin gax yizhyo.
28 Zee mchiix xaa ne paro nech nis,
nu baa nech galbchii xop metr. Nu
delant xep mchiix xaa stub welt,
nu nee nech galbgazhaka metr.
29 Nzheb xaa napa lee bark kayal
cho ke, kwaanzee mkee xaa tap
yiib reke bark kwaan la axta xan
nistoo zee naxonnt bark tant. Lee
re xaa nzak: “Oj mkaxnila yizhyo”.
30 Per lee re xaa nkee zhiin leen
bark mle xgab xonn. Nu mzelo
xaa kala xaa kano lo nis, nu mle
xaa mod xaa kaselaka yiib cheen
bark leen nis, nebse zee ta xonn
xaa leen kano. 31 Per Pab nzhéya
lo xaa nabeyy lo re soldad nu lo re
soldad:
—Chelee re xaa ne xonn, telisa
zet re be.
32 Zee lee re soldad mchoog re
doo kwaan nkadoo kano zee lawa
lo nistoo.
33 Nu gorna nzhakaxnila yizhyo,
Pab nzhé lo re xaa:
—Daw gu tub kwaan. Nel nzhala
chida mbizh nle doo gu xgab zee
nixa nandawt gu nu nanzhat gu.
34 Nal nii na lo gu, daw gu zee
nayeta gu, nel nik tub xaa nayeta.
35 Nu gorna ngulo sbaa nzhé Pab,
zee mzen Pab cha pan nu mzaa
xaa dixkix lo Dios lo re xaa, nu
mxux xaaya nu mzelo xaa ndaw
xaa. 36 Zee ngu balor lextoo rese
xaa nu noka re xaa ndaw. 37 Chop
yiyoo nzho chongal nzho chiinm-
tub xaa nak re nu, xaa nzho leen
bark. 38 Gwluzh gorna ngulo ndaw
re nu parosa nguzhe lextoo nu, zee
mlebi xaa re nzhobxtil leen nis zee
gak naxex bark.
39 Gorna mkaxni yizhyo, lee re
xaa nkee zhiin leen bark nam-
labeyyt xaa yizhyo ba, per mlu tub
yaa nistoo kwaan nzhi yux roo lo
xaa; mle re xaa xgab chep xaa bark
naz baa. 40 Zee mchoog xaa re doo
kwaan nkadoo re yiib kwaan nsek-
waz bark, mlaa xaa mlaya leen nis-
too. Nu mxek re xaa yag kwaan
nle nze bark. Zeera mlep xaa lon
kwaan nzen mbi nu sbaa lee bark
mzelo mbii lo yux. 41 Per lee bark
mzeeb neb lo yux nu baa ngusoba,
nu nyentra mod guna. Lee naz
xan bark mzelo mlux nel tant mzaa
golp nistooya.
42 Lee re soldad nzhekla gut re
pres, xaa nzheno xaa, zee naxonnt
re xaa le xaa nadar lo nistoo. 43 Per
lee xaa nabeyy lo tub gayoo sol-
dad, namzeyalt xaa le xaa sbaa, nel
nanzheklat xaa yet Pab. Lee xaa
nabeyy tub gayoo soldad mnabeyy
nzhé:
—Lee re xaa nzhak nle nadar,
yilo re xaa la leen nis nu roo xaa,
zee zhin xaa lo yo. 44 Zeera reke re
xaa nagakt le nadar, nu zen xaa tub
le tab o re yag byog cheen bark.
Sbaa rese nu mzhin lo yo.

28

Pab nzho yizhyo Malta

1 Gorna ngulo mroo re nu leen
nistoo, zeera ngune nu lee yizhyo
pa mzhin nu le Malta, tub yizhyo
kwaan nzhi leen nistoo. 2 Per lee
re xaa nzho baa, wen doo ngok
xaa lo re nu. Mze xaa tub bal
naro mzhe nu nel nal doo nu nze
yey. 3 Pab mtop tub deezh yag bizh,
nu gorna kago xaa yag lo ki, lee
tub mball mxonn mroo lo xchoog
mkenga yaa Pab. 4 Nu gorna ngune
re xaa Malta lee mball mkenga yaa
Pab, zee nzhé xaa lo wechxinn xaa:

—Telisa xaa nzhut myet nak
xaa ne, nixa mle xaa gan nangeta
xaa leen nistoo, per lee re kwaan
nawent kwaan mle xaa nalaat ban
xaa.

5 Per Pab mrib yaa, zee ngob
mball lo bal, nu nyent cho kwaan
ngok xaa. 6 Rese xaa nkambaz,
nen cho gor zeki yaa xaa o ta bix
xaa yet xaa. Per gor nzhala gor
kawii re xaa lo xaa, nu nyent cho
kwaan ngok xaa, zee mchee re xaa
mod mle xaa xgab, nu mzelo re xaa
mbezh lee Pab nak tub dios.

7 Gax baa nzhi re xleyo cheen tub
xaa non. Xaa ne le Publio nu wen
doo ngok xaa lo re nu, zee mlaz nu
tub chon mbizh garli xaa. 8 Nu lee
xuz Publio ne nzak; nlen xlee nu
yizhnlob. Pab ngwasewii lo xaa,
nu gwluzh gorna ngulo mdizhno
Pab Dios, mzhib Pab yaa Pab cho
xaa nu lee xaa ngokwen. 9 Gorna
mbin re xaa nzho baa kwaane, zee
noka re stub naz xaa ne nzak, xaa
nzho yizhyo ba, mbidno xaa lo Pab,
nu ngokwen xaa. 10 Nu zyen doo
kwaan mzelazh xaa ba lo nu. Nu
gorna mroo nu baa, ngu nu leen
bark stuba, mzaa xaa rese kwaan
nkin nu gorna nya nu leen nistoo.

Pab mzhin Roma

11 Kwaanzee chon mbee mlaz nu
yizhyo Malta kwaan nzhi leen nis-
too. Zeera ngu nu leen tub bark,
kwaan mlaz baa dubse mbee nal;
kwaane nak cheen xaa yezh Ale-
jandría, nu naz yek nkee tub maj
cheen Cástor nu stub maj cheen
Pólux, chop dios cheen xaa. 12 Zee
mzhin nu yezh Siracusa, baa mlaz
nu chon mbizh. 13 Nu baa mroo nu
nya nu duzna naz roo nistoo axta
mzhin nu tub yezh le Regio. Nu
lee stub mbizh, mzelo tub mbi nze
naz tich nu. Nu axta mbizh rop
zeera mzhin nu tub yezh le Pute-
oli. 14 Nu baa mzhaal nu lak xaa
Jesús nu ngunaab xaa lo nu kwaz
nu lo re xaa tub sman. Nu gwluzh
zeera nya nu yezh Roma. 15 Re xaa
Jesús mbin re kwent cheen nu. Nu
snee mle xaa zee mzhaal re nu yilo
mzhin nu yezh Roma. Lak xaa ne
nze axta tub yezh le Foro cheen
Apio, nu zlak xaa nze axta tub yezh
le Yon Tyend zee zhaal xaa Pab naz
ba. Nu gorna ngune Pab lo re xaa
mzaa Pab dixkix lo Dios nu ngu
balor lextoo xaa. 16 Gorna mzhin
nu Roma, zee lee xaa nabeyy lo tub
gayoo soldad mlaa ngu techosa Pab
tub yoo, nu nkanap tub soldad xaa
baa.

Pab nzho Roma

17 Gorna nzhala chon mbizh
mzhin nu Roma, Pab mxaal lak xaa
mrezh re xaa non lo re xaa Israel,
xaa nzho Roma. Nu gorna ngulo
mdop re xaa, Pab nzhé lo re xaa:

—Wech na, nik tub kwaan
nawent namlet na lo re sawlazh
be, nixa lo re xkostumbr re xey be,
per lee re xaa mzen na Jerusalén,
nu mzaa xaa na lo re xaa Roma.
18 Nu gorna ngulo mnabdizh re
xaa lo na, nzhekla xaa sela xaa
na, nel nanguzhalt xaa nik tub
kwaan nawent kwaan mle na lo
re xaa, zee gut xaa na. 19 Per lee re
sawlazh be ngok gaya, kwaanzee
mnaab na zee César naab kwent
lo na, per nanakta nel nayii na ne
na re sawlazh be. 20 Kwaanzee
mrezh na re gu zee wdizh be
chep. Kwaanzee nzhekla na ne
gu, nkadoo na kwaan kaden nee,
nel nza na kwent cheen kwaan
nkambaz re be, xaa Israel.

21 Re xaa nzhé lo Pab:

—Zer kayaa nu nik tub kwent
cheen lu kwaan mxaal xaa Judea,

nu nik tub re sawlazh be mroo baa
mzhin nee, nanét nik tub kwaan
nawent cheen lu lo nu. 22 Per
nzhekla nu gon nu kwaan né lu, nel
ne nu rese pa nzhedizh nawent xaa
Naz Kub cheen Jesús kwaan kalu
lu.
23 Snee mleey xaa tub mbizh
kwaan kasa re xaa. Nu mbizh
zee mkasa zyen doo myet pa nzho
Pab. Nu axta garziil nu axta mzhel
yizhyo, Pab mzaa kwent cheen pa
nabeyy Dios lo re xaa. Nu sbaa
mle xaa zee wii re xaa lo Jesús, zee
mzaa xaa kwent cheen ley cheen
Ches, pa nzaa kwent cheen Jesús lo
re xaa, nu lo re kwaan ngunii re
xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios
lo lee xaa yilo. 24 Rol xaa mzaa yek
mbin kwaan nzhé Pab, per lee stub
naz xaa namzaat yek mbin kwaan
nzhé xaa. 25 Nu nel mdildiizh re
xaa, mzelo xaa nya xaa. Zee nzhé
Pab lo re xaa:
—Wen wen ngunii Mbi Naban
gorna ngunii Chay, xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
yilo, lo re xey be xaa yilo, leezha
nzhé xaa:
26 Gwa nu guzh lo re xaa na:
Nixa gon guya, nalata yek gu,
nixa wii guya, naluta lo gu.
27 Nel ngok ned doo lextoo re xaa
ne,
nu mod xaa nyaaw nzha,
nu mod xaa nanyenit lo nzhak xaa,
zee nyent mod gon xaaya,
zee nyent mod wii xaa loya,
zee nyent mod laya lextoo xaa,
kwaane nle zee nambaret xaa lo na
zee nasekwent na xaa. [Is.
6:9-10]
28 ’Kwaanzee bzeen re gu, leeka
nal gorne, lee yalnaban kwaan
nzaa Dios, kwaan nza na kwent,
zaa xaa kwent lo re xaa nanakt xaa
Israel, nu lee re xaa zee, zona.
29 Gorna ngulo nzhé Pab
kwaane, zee lee re xaa Israel nya
nu mzelo xaa mkediizh xaaya.
30 Chop liin ngu Pab leen yoo
kwaan mree xaa, paro nkayaa xaa
re xaa nyaadsewii lo xaa. 31 Nu
namzhebt xaa mzaa xaa kwent
lo re xaa cheen pa nabeyy Dios,
nu mzaa xaa kwent cheen Jesu-
crist, Xaa Nabeyy be, nu nik tub
xaa namchadilt xaa, nel kazaa xaa
kwent kwaane.

Yech kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Roma

Dix kwaan nzhé Pab lo re xaa yezh Roma

1 Dix re gu.

Na nak Pab, xaa nkee xchiin Jesucrist. Kakee na yech ne lo re gu, nel Dios mrezh na nu mleey xaa na, zee kayaa na yalnabeyy lo Jesucrist, nu mxaal xaa na zee za na kwent cheen wdizh chul cheen xaa.

2 Lee wdizh chul ne nak kwaan nguné Dios lo re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, nu leeya nak kwaan mkee xaa lo Xkyech Dios. 3 Wdizh chul ne nak cheen Xgann xaa, xaa myaad ngok myet, naz lo dii cheen rey David, xaa mnabeyy yilo, 4 nu Mbi Naban cheen Dios mseban xaa lo yalgut, snee mlu xaa lee xaa nak Xgann Dios. Nu lee xaa nak Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

5 Kwent cheen lee xaa mlu Dios yalnkela cheen Dios lo be. Nu re nu mkayaa yalnabeyy lo Dios zee zaa nu kwent xtizh xaa lo re xaa nanakt xaa Israel, zee nzho mod wii xaa lo xaa. 6 Nu re gu, xaa yezh Roma nak xaa zee, nel Jesucrist mrezh gu zee gak gu xaa xaa. 7 Nu nkedoola Dios gu, zee mleey xaa gu gak gu nambey lo xaa. Nzhekla na luu Xuz be Dios, nu Jesucrist Xaa Nabeyy be, yalnkela cheen xaa lo rese gu; zee noka le xaa kwi wen re gu.

Pab nzhekla ya lo re xaa Roma

8 Yilotlaka mza na dixkix lo Dios, kwaan yalnabeyy cheen Jesucrist, nel rese myet, xaa dubse yizhyo nzaa kwent xomod ngwii gu lo Jesucrist. 9 Nu kwaan dub lextoo na nkee na zhiin lo Dios, kwaanzee nza na kwent cheen wdizh chul cheen Xgann xaa; nu ne xaa yizata mbizh naab na lo xaa kwent cheen re gu. 10 Nu tubka naab na lo xaa, chelee xaa nzhekla zee ne che nzho mod yal na lo gu. 11 Nle doo na xgab yal na lo gu zee nzho mod le na yudar re gu, zee nyera zo gu lo Dios. 12 Kwaanzee lee mod ngwii tub be stub be lo Dios, nle zee yo balor lextoo rese be.

13 Wech nu bzan, nzhekla na ne na lo re gu; zyen doo welt mle na xgab yal na lo gu nel nzhekla na kee na xchiin Dios lo re gu, modxa mkee naya lo re stub naz xaa nanakt xaa Israel. Per nzho doo kwaan nleya zee nyent mod yal na lo gu. 14 Nzeeb doo na lo re myet zer za na kwent cheen Jesucrist lo xaa, lo re xaa nzhedizh gryeg nu lo re xaa nanzhedizhta, lo re xaa nzhak nu lo re xaa nagakt. 15 Kwaanzee nzhekla doo na yal na Roma, zee za na kwent wdizh chul cheen Dios lo rese gu.

Yalngezh cheen wdizh chul

16 Nantont na za na kwent cheen wdizh chul nel leeya nak yalngezh cheen Dios, nu kwent cheen wdizh chul ne, Dios koo rese xaa ngwii lo Jesucrist lo yalgut, yilotlaka re sawlazh na, xaa Israel, nu noka re xaa nanakt xaa Israel. 17 Nu wdizh chul ne nlu xomod nle Dios zee nali zo be lo xaa, chelee be ngwii be lo Jesucrist; nel nebse kwent xomod ngwii be lo Jesucrist nzho mod nzo be nali lo Dios. Nel nkeela lo Xkyech Dios nzhé: “Lee xaa ngwii lo Dios, nali nak xaa nu telisa ban xaa”. [Hab. 2:4]

Re myet, xaa nlaa Dios, nle kwaan nawent

18 Nlu lee yalnayii cheen Dios nze naz yiba la tich rese xaa nle kwaan nawent nu tich rese xaa nanalit nzo lo Dios, nu tich rese xaa nanzheklat le krer kwaan wli. 19 Zee nzho mod ne rese myet xomod nak Dios, nel leeka Dios mluya lo rese xaa, axta naz leen lextoo xaa. 20 Nanlut Dios, per klar doo nlu xomod nak Dios lo rese myet kwent cheen re kwaan

mdexkwaa Dios. Kwaanzee axta
leezha mdexkwaa Dios yizhyo,
mlu xomod nak Dios, xomod ngezh
doo nak Dios, nu xomod nzhul doo
nak Dios. ¡Kwaanzee lee re xaa nle
kwaan nawent nyent kwaan keb
xaa lo Dios gorna naab Dios kwent
lo xaa! 21 Nixa nela xaa xomod nak
Dios per nangwiit xaa lo Dios, nu
nixa dixkix nanzaat xaa lo Dios;
kwaanzee nangoknont re xgab
kwaan mle xaa; kwaan nachan
mle xaa xgab, tira mkaw yek re
xaa. 22 Mbezh xaa nzhak doo xaa
per ngok nachan xaa, 23 nel mlaa
xaa xcheen Dios, kwaan chul doo,
xaa tira nayeta, kwent cheen re
maj, re maj kwaan nlu mod myet,
nu mod re mbyin, nu mod re ma
tap nii, nu mod re mball, nu rese
kwaane lux.
24 Kwaanzee mlayaa Dios xaa,
zee le xaa rese kwaan nzhekla
xkwerp xaa, rese kwaan nawent,
rese kwaan nzhaal ton xaa le xaa.
25 Nel mlaa xaa re kwaan wli cheen
Dios kwent cheen re kwaan nawlit;
nu nlenon xaa rese kwaan mdexk-
waa Dios nu nzholl xaa loya, per
namlenont xaa Dios nu nixa nam-
billt xaa lo Dios, xaa tubka nzhaal
gool xaa lo. ¡Snee naka!
26 Kwaanzee tira mlayaa Dios
xaa, zee le xaa rese kwaan nzhekla
xkwerp xaa, rese kwaan nzhaal
ton xaa le xaa. Axta re ngw-
naa mlaa me nachaaltra me sa
me, nu nchaal me leeka sa ngw-
naa me, tub kwaan namzeyalt Dios
le me. 27 Nu leeka snee lee re
xaabyi, nchaal xaa leeka sa byi xaa.
Kwaanzee nlaa xaa xngwnaa xaa
nu nle xaa rese kwaan nzhekla xk-
werp xaa, nu nchaal xaa leeka sa
byi xaa, tub kwaan tira nawent. Nu
kwaane nle zee nded doo xaa bid lo
re kwaan nawent kwaan nle xaa.
28 Nel nanzheklat xaa labeyy xaa
Dios kwaanzee tira mlayaa Dios
xaa, zee le xaa kwaan nzhak yek
xaa, kwaan nanzhaalt le xaa. 29 Nu
ngok xaa:
tub xaa tira nanalit,
xaa nawent,
xaa nzoblazh,
xaa nzho kwaan jwyer lextoo,
xaa nzho yalnzoblazh lextoo,
xaa nzhut wechxinn,
xaa ndildiizh,
xaa nkade,
xaa nakap,
xaa nchech diizh,
30 xaa nzhedizh nawent stub xaa,
xaa nayii ne Dios,
xaa nkwaan dil,
xaa nto yalxwa,
xaa ngab stub naz kwaan nawent
yek,
xaa nanzhont xtizh xuz nixa xtizh
xnaa,
31 xaa ned doo,
xaa nkade nu nanlet re kwaan nii,
xaa nyent yalnkela lextoo,
xaa nanlest lextoo ne wechxinn.
32 Nu nixa ne wen xaa lee Dios
nzhé: “Loka xaa le re kwaane
nzhaal yet xaa”. Per mas nzha
xaa nle xaaya, nu axta nyakdoola
xaa ngwii xaa lee stub xaa nle re
kwaan nawent ne.

2

Dios naab kwent tub mod nali

1 Kwaanzee leezha ngaazh be
tub kwaan tich wechxinn be,
nankanot be kwaan keb be lo Dios,
nel leeka kwaan mgaazh be tich
wechxinn be, ngaazh be leeka tich
be. 2 Nela be, nali naab Dios kwent
lo re xaa sbaa nle. 3 Kwaanzee, ¿cho
kwaan nzak gu? Leezha ngaazh
be tub kwaan tich wechxinn be
nu nle be leeka kwaan nle xaa,
nalet be xgab lee be nzho mod
xonn lo yalnayii cheen Dios. 4 ¿Che
nanont yalnkela cheen Dios lo be
nu xomod nanyachetla xaa ne xaa
be? ¿Chozhiin nanzeent be, lee
yalnkela cheen Dios nak kwaan le
zee laa be kwaan nawent kwaan
nle be nu wii be lo xaa? 5 Per nel
ned be zee nanet be wii be lo Dios,
zee kazhibra be zyenra yalnayii
cheen Dios tich be, axta zhin mbizh
kwaan naab Dios kwent lo rese
myet tub mod nali, 6 nu kix Dios lo
kad tub xaa kwaan mle xaa. 7 Lee
re xaa nanguzhat le kwaan wen,

nak xaa nkwaan xni cheen Dios,
nu nkwaan xaa zee wii wen Dios
lo xaa, nu nkwaan xaa zee ban xaa
tira, zee zaa Dios yalnaban kwaan
tira lo xaa. 8 Per lee re xaa nkwaan
leeka cheen nu nanzaat yek gon
re kwaan wli, sinka nreke xaa tich
re kwaan nawlit, Dios naab kwent
lo xaa kwaan yalnayii cheen Dios.
9 Per la yalnayii cheen Dios tich
rese xaa nle re kwaan nawent nu
nales doo gak lextoo re xaa ne.
Yilotlaka sawlazh na, xaa Israel,
ted Dios bid, per noka ted xaa bid
re xaa nanakt xaa Israel. 10 Per
lo re xaa nle kwaan wen, Dios wii
wen lo xaa nu zaa xni lo xaa nu le
xaa kwi chul xaa kwaan lee xaa.
Yilotlaka le xaaya lo re nu, per
noka le xaaya lo re xaa nanakt xaa
Israel.
11 Nel lal naab Dios kwent lo
rese myet. 12 Rese xaa mle kwaan
nawent naab Dios kwent lo. Rese
xaa nankanot ley kwaan mzaa
Dios lo nu, Dios ted xaa bid kwent
cheen re kwaan nawent kwaan
mle xaa. Nu rese nu, xaa nkano ley
kwaan mzaa Dios lo nu, Dios naab
kwent lo xaa mod nzhé ley kwaan
mzaa Dios lo nu. 13 Nu nanakta
nebse re xaa kwaan nkenzha ley
kayaa Dios mod xaa nali, sinka xaa
nle kwaan nzhéya, nali nak. 14 Per
leezha lee re xaa nanakt xaa Is-
rael, nle xaa mod nzhé ley, nixa
nankanot xaa ley kwaan mzaa
Dios lo re nu, kwaan ba nak mod
nkano xaa ley cheen Dios naz leen
lextoo xaa. 15 Nel lo re kwaan nle
xaa nlu nkano xaa ley naz leen
lextoo xaa. Leeka lextoo xaa nlu
lo xaa zee ne xaa cho kwaan kale
xaa, kwaan wen o kwaan nawent,
16 axta mbizh kwaan zob Dios Je-
sucrist naab kwent lo rese kwaan
xlaan kwaan mle re myet. Snee nii
wdizh chul kwaan nza na kwent.

Re xaa wlipa nak xaa Israel

17 Kwaanzee mbezh lu nak lu
tub sawlazh be, nu ngwii lu lo
ley kwaan mzaa Dios lo Ches nu
nto lu yalxwa nel xaa Dios nak
lu. 18 Mbezh lu nela lu cho kwaan
nzhekla Dios le lu, nel nlabeyy lu
ley, zee nela lu cho kwaan wen
nzhaal le re myet. 19 Nu nzak lu
nzho mod luu lu xnaz Dios lo re
xaa nak mod syeg, nu nzak lu nzho
mod yazaa lu xni lo re xaa nzho lo
yalnakaw. 20 Nzak lu nzho mod lu
lu re kwaan wen lo re xaa nagakt,
nu nzak lu nzho mod seed lu re
xaa nagakt xtizh Dios, nel nkano
lu ley kwaan mzaa Dios, nel lo
Xkyech Dios nkee re yalnzhak nu
re kwaan wli. 21 Kwaanzee chelee
lu mbezh lu, nseed lu stub naz xaa
xtizh Dios, ¿chozhiin nanseedt lu
leeka lu? Nzaa lu kwent nawent
lewann xaa, ¿chozhiin nlewann
lu? 22 Mbezh lu nawent chaal xaa
stub ngwnaa, ¿chozhiin nle luya?
Mbezh lu nayii lu ne lu re maj,
¿chozhiin nlewann lu kwaan nzho
leen xkyidoo maj? 23 Nto doo lu
yalxwa nel Dios mzaa ley lo lu,
¿chozhiin nanlet lu kwaan nzhé
ley? ¡Kwaane nle zee nawent nii re
myet Dios! 24 Kwaanzee kwentaxa
nkeeya lo Xkyech Dios: “Nawent
nii re xaa nanakt xaa Israel Dios,
kwent cheen re gu”. [Is. 52:5]

25 Wli, chelee lu nle lu kwaan
nzhé ley kwaan mzaa Dios lo Ches,
wena, nel mchoog lu tik baal cho
lu, zee nzho lu beyy cheen nu,
xaa Israel. Per chelee lu nanlet
lu kwaan nzhé ley nixa mchoog
lu tik baal cho lu kwaan nak beyy
cheen re nu, nanakt lu kwenta tub
re nu, xaa Israel. 26 Per lee re
xaa nangut beyy cheen re nu, nu
nle xaa kwaan nzhé ley, nak xaa
kwenta tub xaa sawlazh nu, xaa
Israel, xaa nzho beyy. 27 Loka xaa
nle kwaan nzhé ley, nixa nanzhot
xaa beyy cheen nu, telisa ngaazh
xaa kwaan tich re xaa nkano ley
per nanlet xaa kwaan nzhéya, nixa
nzho xaa beyy cheen nu. 28 Nel re
xaa wlipa nak dii Israel, nanakta
re xaa gol lo xey nu Israel, nixa
nzho xaa beyy cheen nu cho xaa,
nel re xaa wlipa nzho beyy cheen
Dios naz leen lextoo xaa, xaa ne

nak xaa wlipa nak dii Israel. 29 Lee
xaa wlipa nak dii Israel, nzho xaa
beyy cheen Dios naz leen lextoo
xaa, nu nanakta nel mroog tik baal
cho xaa, mod nzaa ley kwent, sinka
leeya nak tub kwaan mle Mbi Na-
ban cheen Dios naz leen lextoo xaa.
Nanont kwaan nle re myet xgab,
kwaan non lo xaa nak nix nzhak
lextoo Dios ne xaa.

3

1 Nixa sneeya, nix doo nzhak lex-
too re nu, xaa Israel, xaa nzho beyy
cho, 2 nel Dios mzaa xtizh xaa lo
re xaa dii Israel. 3 Wena, ¿per cho
kwaan gak chelee tub sawlazh nu
laa nawiitra lo Dios? Sbaa naleet
komba le zee laa Dios rese xaa dii
Israel. 4 ¡Telisa nalaat Dios yalwen!
Nel tubka nle Dios kwaan né xaa,
nixa rese myet nak xaa nkade; nel
lo Xkyech Dios nkee:

Dios, rese kwaan nzhé lu wli nak,
nu chelee xaa naab xaa kwent lo lu,
lu le gan lo xaa. [Sal. 52:4]

5 Per chelee re kwaan nawent
kwaan nle be, nlu lee Dios nak
tub xaa nali, ¿cho kwaan yé be?
Chol sbaa naka, ¿chozhiin nayii Dios
leezha nle be kwaan nawent nu
nted Dios be bid? ¡Per yalnab-
dizh ne nak tub kwaan nachan!
6 ¡Telisa nawlit lee Dios nak tub xaa
nakap! Nel chelee Dios nak tub xaa
nanalit, ¿xomod naab Dios kwent lo
rese myet yizhyo?

7 Lak xaa mbezh: “Wen naka
chelee na nkade na nel zee mas
klar nlu re kwaan wli cheen Dios,
zee nlu wen nak Dios. Cheleeya
sbaa naka, zee nanzhaalt naab
Dios kwent lo na, kwent cheen
re kwaan nawent kwaan mle na.”
8 Chol sbaa naka, zee nzho mod
yé be: “Nzhaal le be re kwaan
nawent, zee mas klar luu kwaan
wen”. Lak xaa mbezh sbaa nlu nu,
per nawlit xaaya, telisa lee Dios ted
xaa ba bid.

Rese be nak xaa nzeb jwalt

9 ¿Cho kwaan nzak gu? ¿Che re
nu, xaa Israel, nak xaa xwara lo
stub naz myet? ¡Nawlita! Nel mod
mkeela na, Dios naab kwent lo rese
xaa, lo re xaa dii Israel nu noka lo
re xaa nanakt dii Israel. 10 Nel lo
Xkyech Dios nzhé:

¡Nik tub xaa nali nyent!
¡Nik gola tub xaa!
11 Nik tub xaa nanzaat yek,
nu nik tub xaa nankwaant Dios.
12 Rese xaa mlaa Dios,
rese xaa mzen naz nawent,
lal ngok rese xaa zee nyentra sirb
re xaa.
¡Nik tub xaa nle kwaan wen nyent!
¡Nik gola tub xaa! [Sal. 14:1-3]
13 Lee yeer yenn xaa nak mod baa
kwaan nzoxal,
nu roo xaa nroo kwaan nkade xaa.
[Sal. 5:9]
Nu re wdizh kwaan nii xaa nak
mod xtox mball. [Sal. 140:3]
14 Nu kwaan roo xaa nge xaa lo re
myet
nu nii xaa re wdizh nala lo re myet.
[Sal. 10:7]
15 Nu kwaan rop nii xaa nrexonn
xaa, gut wechxinn xaa.
16 Palpa nzha xaa nle xaa ndil re
myet nu nted xaa re myet
bid.
17 Nu nanlabeyyt xaa naz kwaan
nle zee kwi wen re xaa. [Is.
59:7-8]
18 Nu tira nanzhebt xaa ne xaa
Dios. [Sal. 36:1]

19 Nela be, rese kwaan nii ley
cheen Dios, leeya nii lo re xaa
ngwii lo ley. Kwaanzee nik tub
myet nyent mod né: “Nanet na cho
kwaan nak jwalt”. Nel Dios naab
kwent lo rese myet. 20 Nyent mod
zo wen myet kwaan Dios nel ngwii
xaa lo ley. Nel nebse non ley, zee
luu, be nak tub xaa nzeb jwalt.

Le xaa gan yalnaban nel ngwii xaa lo Jesucrist

21 Per nal mlu Dios nen xomod
zo be nali lo xaa, nu nanakta
nel ngozhaw be ley cheen Ches,
nel leeka ley nzaa kwent xomod
nzhaal zo be nali lo Dios nu noka
re xaa yilo, xaa mzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo lee xaa, mzaa kwent

xomod nzhaal zo be nali lo Dios.
22 Nu nali nzo be lo Dios nal, nel ngwii be lo Jesucrist. Nu kwent cheen
xaa rese myet nzho mod zo nali lo
Dios nel delant lo Dios lal nak re
myet. 23 Rese myet mle jwalt nu
tira nanalit nzo xaa lo Dios. 24 Per
nel nkela Dios rese be, mle xaa be
mod tub xaa nik tub jwalt namlet,
kwent cheen kwaan mle Jesucrist,
leezha ngut xaa zee mdix xaa rese
jwalt cheen be. 25 Mlaa Dios ngut
Jesucrist delant lo rese myet zee
gorna mxo xaa xren xaa ngok xaa
tub xaa mchee jwalt cheen rese
myet, xaa ngwii lo xaa. Nel mye-
doola Dios ne re be nazskweeze, nu
nangunaabt xaa kwent lo re jwalt
kwaan mle be, 26 nel nzhekla xaa
luu xaa lee xaa nak xaa nali re
mbizh ne. Nu nal seetaka nali nak
xaa, nu nkiib xaa jwalt tich re xaa
ngwii lo Jesucrist zee noka lee xaa
gak xaa nali lo Dios.
27 Kwaanzee, ¿paro nlake yalxwa
cheen myet lo Dios? ¡Mluxa! Nel
nyent mod zo xaa nali lo Dios
nel ngozhaw xaa ley cheen Dios;
kwaanzee nebse xaa ngwii lo Je-
sucrist nzho mod zo nali lo Dios.
28 Kwaanzee re kwaan nzhekla na
nii na lo gu nak kwaane, Dios mkiib
jwalt tich re myet zee nali gak xaa,
nebse nel ngwii xaa lo Jesucrist,
nu nanakta nel nle xaa re kwaan
nzhé ley. 29 ¿Napa nel Dios nak
Dios nebse cheen re xaa nak xaa dii
Israel, xaa nkano ley? ¿Che nanakt
Dios cheen rese myet yizhyo? Klar
doo nak kwaane, Dios nak Dios
cheen rese xaa dubse yizhyo, 30 nel
tubka Dios nzho. Dios nle nali re
xaa ngwii lo Jesucrist, nexa chol
nzho xaa beyy cheen nu o nanzhot
xaaya. 31 Kwaanzee, ¿cho kwaan
nzak gu? ¿Che nle be nanont ley
nel ngwii be lo Jesucrist? ¡Telisa
nawlita! Sbaa nlu be nen xomod
non ley.

4

Kwaan nzho mod seed be lo Abraham

1 Kwaanzee, ¿xomod nali mzo
Abraham lo Dios, xaa nak xey rese
nu, xaa nak dii Israel? 2 Chol nali
mzo Abraham lo Dios kwent cheen
mod mlozhaw xaa ley, zee nzho
mod to xaa yalxwa. Per nanakta
sbaa, kwaanzee nyent mod to xaa
yalxwa delant lo Dios. 3 Nel Xkyech
Dios nzhé: “Abraham mwii lo
Dios, kwaanzee Dios mkayaa xaa
mod tub xaa nali”. [Gn. 15:6]
4 Kwaanzee nal chelee tub xaa
nkee zhiin, lee demi kwaan nle
xaa gan nanakta tub kwaan sbaasa
nzelazh xaa lo xaa, leeya nak tub
kwaan mle xaa gan mkee xaa
zhiin. 5 Per lo Dios xa naka. Nanakt
xaa ngozhaw ley, mod tub xaa
nkee zhiin, xaa mkayaa Dios mod
xaa nali lo xaa; per re xaa nebse
ngwii lo xaa, sbaa nle Dios nali re
xaa nanalit nak. Nu sbaa nkayaa
Dios xaa nel ngwii xaa lo xaa.
6 Noka lee rey David nzhé, nix doo
nzhak lextoo re xaa kayaa Dios
kwenta tub xaa nali, nexa cho
kwaan nle xaa. 7 David nzhé:

Nix doo nzhak lextoo re xaa
mchela Dios re jwalt cheen;
nyakdoola xaa,
nel tira namselazhtra Dios re jwalt
cheen xaa kwaan mle xaa.
8 ¡Nix doo nzhak lextoo xaa
nel nanaabt Dios kwent lo xaa!
[Sal. 32:1-2]

9 ¿Cho kwaan nle re gu xgab?
¿Che nebse re nu, re xaa nzho
beyy, nzhaal kayaa yalnix ne lex-
too o che noka nzhaal kayaaya re
xaa nanakt xaa Israel, xaa nanzhot
beyy? Bin gu kwaan ngunii na:
“Abraham mwii lo Dios, kwaanzee
Dios mkayaa xaa mod tub xaa
nali”. [Gn. 15:6] 10 Per, ¿cho
gor mkayaa Dios Abraham? ¿Che
gorna ngulo ngu xaa beyy cheen
re nuya o leezha zeeraka yo xaa
beyy cheen nuya? Axta leezha zer
yo Abraham beyy, Dios mkayaa
xaa mod tub xaa nali nu nanakta
leezha ngu xaa beyy. 11 Dios mzaa
beyy ne lo xaa mod tub nseyn
kwaan nlu nali nak xaa lo Dios nel

ngwii xaa lo Dios. Nu mwii xaa
lo Dios leezha zer kayaa xaa beyy
ne, zee snee Abraham nak xuz rese
xaa ngwii lo Dios, nixa nayot xaa
beyy cheen nu. Dios nkayaa rese
xaa mod xaa nali, rese xaa ngwii
lo xaa, mod mwii Abraham lo xaa.
12 Nu noka nak Abraham xuz rese
xaa nzho beyy cheen nu, chelee
xaa ngwii xaa lo Dios mod mwii
Abraham lo Dios, leezha zeeraka
yo xaa beyy cheen nu.

Kwaan non nak wii be lo Dios mod mwii Abraham lo Dios

13 Dios mlaa wdizh lo Abraham
nu lo re dii cheen xaa, lee Dios
zaa yizhyo lo re dii cheen xaa.
Per namlaat xaa diizh ne nel mle
Abraham kwaan nzhé ley, lee xaa
mlaaya nel mwii Abraham lo Dios;
nu kwaanzee Dios mkayaa Abra-
ham mod tub xaa nali. 14 Per
cheleeya nebse re xaa nle kwaan
nzhé ley kayaa kwaan mlaala Dios
diizh, zee nalexchiint wii xaa lo
Dios nu lee xtizh Dios nagaknon-
tra. 15 Lee ley kwaan mzaa Dios lo
Ches nyaadno yalnayii cheen Dios
nel nyent mod kozhaw myeta; per
pa nyent ley nyent mod ngaazh xaa
jwalt tich stub myet.

16 Kwaanzee, lee diizh kwaan
nzhé Dios lo Abraham nu lo re dii
cheen xaa, nu noka mlaa xaaya
lo rese be, xaa ngwii lo Jesús.
Nanakta nebse cheen re xaa nle
kwaan nzhé ley, leeya nak cheen
rese be, xaa ngwii lo Dios kwenta
Abraham. Nu sbaa lee Abraham
nak xuz rese be. 17 Konxa nzhé
Xkyech Dios: “Nel mle na gak
lu xuz zyen doo yezh lo yizhyo”.
[Gn. 17:5] Xaa snee nzhé nak
Dios, xaa mwii Abraham lo, nu lee
xaa nzaa yalnaban lo re xaa ngut,
nu lee xaa ngaxkwaa re kwaan
nyent zee gaka, nu nle xaaya nebse
kwaan xtizh xaa. 18 Nu nzhé
xaa lo Abraham: “Snee gak zyen
doo dii cheen lu”. [Gn. 15:5]
Kwaanzee nixa nyentra mod gak
wdizh kwaan mlaa Dios lo xaa, nel
goxla Abraham, per tubka mwii
Abraham lo Dios nu mkwaz xaa
kayaa xaaya lo Dios, zee sbaa ngok
xaa: “Xuz zyen doo yezh”. 19 Lee
xgab cheen Abraham nik tub rat
nangokt chop. Nzhola xaa tub
gayoo liin nu nzeenla rop sa xaa
Sara mer yet rop sa xaa, nu ngox
doo xaa, nu nyent mod kano sa
xaa mad. 20 Nu nixa sbaaya, tubka
nzak xaa lee Dios le kwaan nzhé
Dios lo xaa. Per lee xaa mwii lo
Dios nu mas mle xaa xgab lee Dios
leya, zee mbill xaa lo Dios. 21 Ne
wen xaa lee Dios nkano yalngezh
le wdizh kwaan nzhé Dios lo xaa.
22 Kwaanzee mkayaa Dios xaa mod
tub xaa nali.

23 Nu leezha nzaa Xkyech Dios
kwent xomod mkayaa Dios Abra-
ham mod tub xaa nali, nu re wdizh
ne mkee zee nlu xomod mle Abra-
ham; 24 zee noka re be nzhaal
le be mod mle Abraham. Nel
noka be ngwii lo Dios, xaa mse-
ban Jesucrist, Xaa Nabeyy be, nu
sbaaka nkayaa Dios re be mod xaa
nali, 25 nel lee Jesucrist ngut kwent
cheen re jwalt cheen be nu mroban
xaa zee nali zo be lo Dios.

5

Rese be nzhul nak be lo re jwalt cheen be nel ngwii be lo Jesucrist

1 See nal, nali nzo be lo Dios nel
ngwii be lo Jesucrist, Xaa Nabeyy
be; nu nzhi wen be kwaan Dios.
2 Nel ngwii be lo Jesucrist zee
nyakla be nkayaa be re yalwen
kwaan nzaa Dios lo be, noka
nyakla be nkambaz be yo be
kwaan Dios lo xni chul doo cheen
xaa. 3 Nu nanakta nebse kwaane,
noka nyakla be nel nded be re
yalzi; nel ne be leezha ded be re
yalzi zee mas nyela be. 4 Nu leezha
nyela be zee mas nyakla Dios ne
be, nu leezha ne be lee Dios nyakla,
zee mas tubka nkambaz be kwaan
zaa xaa. 5 Nu leezha nkambaz be
kwaan zaa xaa, telisa kayaa beya.
Sbaa ne be: Lee Dios mchezhe
lextoo be kwaan yalnkela cheen

xaa, kwaan Mbi Naban kwaan
mzaa xaa lo be.
6 Nel leezha nyent mod zo nali be
leeka be lo Dios, Jesucrist myaad
ngut kwent cheen rese myet, xaa
nanalit nak, mer mbizh kwaan
mleey Dios yet xaa. 7 Wlipa na
nagan doo zaa tub xaa diizh yet xaa
kwent cheen stub xaa, nixa nebse
kwaan nali nle xaa. Talbes nzho
tub xaa zeyal yet kwent cheen stub
xaa, wlipa wen doo nak. 8 Per
mlu Dios yalnkela cheen Dios lo
be, leezha lee re be seetaka nak
tub xaa nanalit lo xaa, zee lee
Jesucrist ngut kwent cheen rese
be. 9 Nu nalsi, nzhul ngok be
lo re jwalt cheen be nel ngut Je-
sucrist, nu Jesucrist la be lo yal-
nayii cheen Dios. 10 Nel leeka Je-
sucrist mzo wen be lo Dios, leezha
seesa nle be kwaan nanzheklat
Dios, nu mzaa Dios Xgann xaa,
Jesucrist, ngut, zee kwi wen be
kwaan Dios. Kwaanzee nalsi nzhi-
wenla be kwaan Dios; nel Jesu-
crist mzaa yalnaban cheen, zee le
be gan yalnaban cheen be. 11 Nu
kwaanzee nyakdoola be nel nzhi
wenla be kwaan Dios, kwent cheen
kwaan mle Jesucrist, Xaa Nabeyy
be.

Kwaan mle Dan nu kwaan mle Jesucrist

12 Nel kwaan mle tubka myet,
xaa le Dan, mle zee mzeeb jwalt
leen dubse yizhyo nu kwaanzee
noka myaad yalgut lo dubse
yizhyo; kwaanzee rese myet
nzhet nel rese myet nle jwalt.
13 Leezha zeeraka zaa Dios ley lo
Ches, nzhola jwalt lo yizhyo; nixa
zeeraka naab Dios kwent lo re
myet, nel zeeraka zaa xaa ley lo
Ches. 14 Per nixa seeya, axta mbizh
cheen Dan nu axta mbizh cheen
Ches, rese xaa ngut, nexa chol
namlet xaa jwalt kwaan mle Dan.
Kwaan mle Dan mded lo rese myet,
sbaaka lee kwaan mle Jesucrist,
xaa myaad gwluzh, mded lo rese
myet.
15 Per nalalt nak jwalt cheen Dan
kwaan kwaan mzelazh Dios lo be.
Nel jwalt cheen tubka myet mle zee
zyen doo myet ngut. Per lee yalna-
ban kwaan ndii tira, mzaa Dios lo
be nel nkela xaa be, nu nzaa xaaya
lo zyen doo myet kwent kwaan
mle stub xaabyi, xaa le Jesucrist.
16 Lee jwalt cheen tubka xaa nyent
mod gak lal kwaan kwaan mzelazh
Dios lo be, nel nebse kwent cheen
tubka jwalt nzhet re myet, per lee
kwaan mzelazh Dios lo myet nle
zee zyen doo jwalt cheen re myet
zhe. 17 Nel lee yalgut nabeyy lo
yizhyo nebse kwent cheen jwalt
kwaan mle tubka myet; kwaanzee
telisa lee yalnaban nabeyy leen
lextoo re xaa mle Dios nali nel ng-
wii xaa lo tubka xaabyi, xaa nak
Jesucrist. Nu yalnaban ne zaa xaa
lo be nel nkela xaa be.
18 Nu kwaanzee snee nebse
jwalt cheen Dan mle zee rese
myet nzhet, nu sneeka lee kwaan
nali kwaan mle Jesucrist mle
zee nanaabt Dios kwent lo myet,
nu sbaa kano myet yalnaban.
19 Kwaane nak, nel tubka myet
nambint xtizh Dios, zee zyen doo
myet ngok xaa nzeb jwalt; per
leeka snee, tubka myet mbin xtizh
Dios, zee zyen doo myet zhe rese
jwalt cheen.
20 Lee ley cheen Dios nyaad
zee gakbeyy xaa xomod nak re
jwalt. Per leezha ngokbeyy xaa
xomod nak re jwalt, mas mlu
Dios yalnkela cheen xaa lo re
myet. 21 Nu nii na lee jwalt mkano
yalnabeyy nyaadno yalgut, nu
sneeka lee yalnkela cheen Dios
nkano yalnabeyy, zee gak be nali
lo xaa kwent cheen Jesucrist, Xaa
Nabeyy be, nu sbaa nkano be
yalnaban kwaan tira.

6

Nak be mod tub xaa ngut lo jwalt per mban be kwaan Jesucrist

1 Zee, ¿cho kwaan nzak gu?
Nawent chelee be seesa zlera be
jwalt zee luura Dios wen doo
nak, nel nchee xaa re jwalt cheen
be. 2 ¡Tira nawent kwaane! Nel
nak be mod xaa ngut lo re jwalt;
kwaanzee nyent mod lera be jwalt
stuba. 3 ¿Che nanet gu, leezha
mrubnis be, tubka nak be kwaan
Jesucrist lo yalgut cheen xaa? 4 Nel
leezha nrubnis be, nak be mod
tub xaa nzhet nu nyubyo kwaan
Jesucrist, zee nroban be stub welt,
nu nkano be tub yalnaban kwaan
kub; konxa mroban Jesucrist
kwaan yalngezh chul cheen Xuz
xaa Dios, zee kano xaa stub
yalnaban kwaan kub.
5 Chelee be ngut be tubka kwaan
Jesucrist seeka roban be kwen-
taxa mroban xaa. 6 Nela be lee
re mod nak be yilo mkee lo krus
kwaan Jesucrist, kwaanzee lee re
mod nak be yilo mlux, nu nal
nanabeyytra jwalt lo be. 7 Nel
leezha nzhet xaa, zee nyentra mod
nabeyy jwalt lo xaa. 8 Nu chelee re
be nak be mod tub xaa ngut tubka
kwaan Jesucrist, noka nela be lee
be roban nu yo be kwaan lee xaa
tira. 9 Nela be lee Jesucrist mroban
nu tira nayetra xaa stub welt. Lee
yalgut nyentra mod nabeyyra lo
xaa. 10 Nel tub weltaka ngut Jesu-
crist kwent cheen re jwalt cheen
rese myet. Per nal mroban xaa
nu kale xaa kwaan nzhekla Dios.
11 Nu seeka, noka nzhaal gak be
mod tub xaa ngut lo re jwalt, per
noka gak be mod tub xaa mban lo
Dios kwent cheen Jesucrist.
12 Kwaanzee, nalaat be nabeyy
re jwalt lo xkwerp be, zee le be
re kwaan nzhekla xkwerp be.
13 Kwaanzee nalaat be le xkwerp
be kwaan nawent, zee le be kwaan
nzhekla Maxuu. Mas wen zaa
be dub xkwerp be lo Dios, nel
mseban Dios be, zee le be kwaan
nzhekla Dios. 14 Nu snee lee re
jwalt nyentra mod nabeyy lo be,
zee le be re kwaan nawent, nel
nanabeyytra ley cheen Dios lo be,
nel nal mlula Dios yalnkela cheen
xaa lo be.

Nal nkee be zhiin lo Dios

15 Lak gu nle xgab lee nal nzho
mod le be kwaan nawent nel nan-
abeyytra ley cheen Dios lo be, nel
nzo be lo yalnkela cheen Dios.
¡Nanakta sbaa! 16 Ne wenla gu, nzho
mod kweey be cho xaa nabeyy lo
be, nu kee be zhiin lo xaa, zee le
be kwaan nzhekla xaa. Chelee be
kweey be kee be zhiin lo kwaan
nawent zee yet be, o chelee be
kweey be kee be zhiin lo Dios nu
gon be xtizh xaa, zee gak be tub xaa
nali lo Dios. 17 Per dixkix Dios, nel
ngok be mos lo re kwaan nawent
yilo, nu lee nal kwaan dub lex-
too be kale be re kwaan mseed be
cheen Dios. 18 Nal nanaktra be mos
lo re kwaan nawent. Nal nkee be
zhiin lo re kwaan nali. 19 (Mza na
kwent ne, kwaan nded re be yizhyo
ne, zee la wen kwaane yek gu nel
myet yizhyo ne nak be.) Kwaanzee
chelee gu mkee gu zhiin lo kwaan
nawent yilo, kwaanzee nal bzaa gu
dub xkwerp gu lo re kwaan nali zee
kano gu tub yalnaban naz lo Dios.
20 Leezha seetaka nkee be zhiin
lo kwaan nawent, per nik tik nan-
let be xgab le be kwaan nali. 21 Per,
¿cho kwaan mle be gan lo re kwaan
nawent mle be? Nebse mle be gan
nton be. Nu lee re kwaan nawent
mle be, nebse nzhanoya be naz lo
yalgut. 22 Per nal, nanabeyytra re
kwaan nawent lo be; nal lee be
nkee zhiin lo Dios, nu mle xaa be
xaa nali lo xaa, nu mzaa xaa yalna-
ban kwaan tira lo be. 23 Lee kwaan
le be gan lo kwaan nawent nak
yalgut, per lee kwaan nzelazh Dios
lo be nak yalnaban kwaan tira, nel
tubka nzo be kwaan Jesucrist, Xaa
Nabeyy be.

7

Nal nanabeyytra ley lo be

1 Wech nu bzan, re gu nlabeyy
xomod nak ley. Ne gu lee ley

nabeyy lo myet nebse leezha mban
xaa. 2 Por ejempl nabeyy ley,
leezha lee tub ngwnaa nkano me
sa me, nzhaal kano me nebse xm-
byi me dubse leezha mban xaa. Per
chelee xmbyi me ngut, zee nzho
mod chelya me kwaan stub xaabyi.
3 Per chelee me nchaal me stub
xaabyi leezha mbanaka xmbyi me
nle me jwalt. Per chelee xmbyi me
ngut, nzho mod chelya me kwaan
stub xaabyi nu nalet me tub kwaan
nawent.
4 Yilo mnabeyy ley cheen Dios lo
be; per leezha ngut Jesucrist noka
naka mod ngut be; zee nyentra
mod nabeyy ley lo be. Nu leezha
mroban Jesucrist noka naka mod
mroban be, kwaanzee nal Jesucrist
nabeyy lo be, sbaa nzho mod le
be kwaan nzhekla Dios. 5 Nel
leezha mban be mod nzhekla
kwerp cheen be, lee ley nle zee
masra mzhib yek be le be re kwaan
nawent kwaan nzhekla kwerp
cheen be. Nu kwaane nzheno be
naz lo yalgut. 6 Per nal, ngut be
lo ley kwaan mnabeyy lo be yilo,
kwaan mkee lo yech; snee nzho
mod kee be zhiin lo Dios kwaan
tub yalnaban kub, kwaan mle Mbi
Naban cheen Dios lextoo be.

*Lee jwalt kwaan nzho leen kw-
erp cheen na*

7 Nal, ¿cho kwaan nzak gu? ¿Che
ley nle zee nle be jwalt? ¡Nawlita!
Per nyent mod labeyy na jwalt
chelee ley nyent. Nu tira nangnet
na cho kwaan nak yalzoblazh,
chelee lee ley nanét: “Nazoblazht
lu xcheen sa myet lu”. [Ex. 20:17;
Dt. 5:21] 8 Per lee jwalt mle zee mas
mzebra yalnzoblazh lextoo na nel
lee ley nzhé nawenta. Nel chelee
xaa nanet xaa cho kwaan nabeyy
ley, zee nyent mod nabeyy jwalt
lextoo xaa. 9 Leezha zer ne na cho
kwaan nabeyy ley, nzak na wen
nak na, per leezha mlabeyy na ley
zee mzeen na lee na nak xaa nlera
re jwalt, 10 nu nzhaal yet na. Dios
mzaa ley zee kano na yalnaban,
per ley mlu lo na nzhaal yet na.
11 Nel lee re jwalt nguzhal mod
mkade na lo re kwaan nabeyy ley,
nu kwaane nle zee nzhaal yet na.
12 Lee ley cheen Dios nak kwaan
wen; nu lee diizh kwaan mnabeyy
Dios nali nak. 13 Per naniit na lee
kwaan wen ne nle zee nzhaal yet
na. ¡Nyent moda! Lee jwalt nle
nawent re kwaan wen nu mkade
jwalt na, nu nal nzhaal yet na lo re
jwalt cheen na. ¡Kwaanzee lee jwalt
nak tub kwaan tira nawent!
14 Nu ne be Dios nak cho mzaa
ley, per na nak tub xaa yizhyo
ne nu lee jwalt tubka nabeyy lo
na. 15 Nanet na chozhiin nle na
kwaan nawent, nu nanlet na re
kwaan wen kwaan nzhekla na le
na, leel re kwaan nawent kwaan
nayii na ne na, mer kwaan zee nle
na. 16 Per leezha nle na mer re
kwaan nawent kwaan nanzheklat
na le na, nzeen na lee ley nx-
aal re kwaan wen. 17 Nu nii
na, naleet na nle na re kwaan
nawent, sinka naka re jwalt kwaan
nzho leen kwerp cheen na nleya.
18 Kwaanzee nela na nik tub kwaan
wen nyent lo xkwerp na, nel leeya
nak kwaan yizhyo ne. Nzhekla
na le na kwaan wen per nyent
mod le naya. 19 Nanlet na kwaan
wen kwaan nzhekla na le na, sinka
kwaan nawent kwaan nanzheklat
na le na, komba nak kwaan nle na.
20 Per chelee na nle na re kwaan
nanzheklat na le na, naleet mer na
nleya, sinka re jwalt kwaan nzho
naz leen lextoo na nleya.
21 Nu snee naka, leezha nzhekla
na le na kwaan wen, leel kwaan
nawent nle na. 22 Lee naz mer
leen lextoo na nyula na ley cheen
Dios, 23 per nzeen na, lee naz leen
kwerp cheen na nzho tub kwaan
ndil kwaan re xgab wen cheen na.
Nu nkadoo na lo kwaan nzho leen
kwerp cheen na, mod tub xaa nzho
lozhyib.
24 ¡Nales doo nzhak na! ¿Cho
nzho mod la na lo re kwaan
nawent kwaan nle kwerp cheen
na? Kwaane nle zee nzhaal

yet na. 25 Nebse Jesucrist, Xaa
Nabeyy na, nzho mod leya. ¡Dixkix
Dios! Kwaanzee re xgab cheen
na nzhekla le kwaan nzhé ley
cheen Dios, per lee kwerp cheen
na nzhekla le re kwaan nawent.

8

Lee Mbi Naban nzaa yalnaban

1 Kwaanzee nal, nyentra kwaan
naab Dios kwent lo be, xaa tubka
nzo kwaan Jesucrist. 2 Nu lee
Mbi Naban cheen Dios nzaa yalna-
ban kwaan kub lo be nel Jesu-
crist mloo be lo yalnabeyy cheen
jwalt, mer kwaan nzhano be naz
lo yalgut. 3 Nel Dios mle rese
kwaan nyent mod ngle ley kwaan
mzaa Dios lo Ches, nel rese myet
tubka nayet xaa le kwaan nzhé ley.
Kwaanzee mxaal Dios Xgann xaa
mod tub myet, xaa nzeb jwalt, zee
yet xaa xkwent be nu sbaa mlux
xaa yalnabeyy cheen jwalt. 4 Mle
xaa kwaane, zee nzho mod le be
re kwaan wen kwaan nzhé ley, zee
naletra be re kwaan nzhekla xkw-
erp be, zee le be kwaan nzhekla
Mbi Naban.
5 Nel re xaa nle re kwaan nzhekla
xkwerp, nebse re kwaan yizhyo
nzho yek xaa; per lee xaa nle
kwaan nzhekla Mbi Naban, ngwii
lo nebse re kwaan nak xcheen Mbi
Naban. 6 Nu lee xaa kwaan ng-
wii lo nebse re kwaan yizhyo ne,
nebse zhin xaa lo yalgut; per lee re
xaa nle kwaan nzhekla Mbi Naban,
nebse zhin xaa lo yalnaban nu chul
yo xaa. 7 Lee re xaa ngwii nebse lo
re kwaan yizhyo ne nak xkontrad
Dios, nel nixa nanzheklat xaa nu
nixa nyent mod le xaa kwaan nzhé
ley cheen Dios. 8 Kwaanzee lee re
xaa nle re kwaan nzhekla xkwerp
xaa, nyent mod le xaa kwaan nyula
Dios.
9 Per lee re be nangwiitra be lo re
kwaan yizhyo ne, lee re be ngwii lo
re kwaan nak xcheen Mbi Naban,
chelee be wlipa nzho Mbi Naban
cheen Dios lextoo be. Xaa nanzhot
Mbi Naban cheen Jesucrist lextoo,
nanakt xaa xaa Jesucrist. 10 Per
chelee Jesucrist nzo lextoo be zee
lee Dios ngwii lo be mod tub xaa
nali, nu nixa ngut kwerp cheen
be kwent cheen re jwalt kwaan
mle be, per lee mbi naban cheen
be mban kwent cheen Mbi Naban
cheen Dios. 11 Nu chelee Mbi Na-
ban cheen Dios, xaa mseban Je-
sucrist, nzho lextoo be, leeka xaa
zaa stub yalnaban kwaan kub lo
kwerp cheen be, nebse kwaan Mbi
Naban cheen xaa.
12 Kwaanzee, wech nu bzan,
nzho tub kwaan nzhaal le be, per
nanakta le be re kwaan nzhekla
xkwerp be. 13 Nel chelee be nle
be re kwaan nzhekla xkwerp be,
zee yet be. Per chelee Mbi Naban
cheen Dios nzho leen lextoo be, zee
le xaa yudar be nalet be re kwaan
nzhekla kwerp cheen be, zee le be
gan yalnaban cheen be kwaan tira.
14 Nel rese xaa nle kwaan
nzhekla Mbi Naban cheen Dios nak
xaa xinn Dios. 15 Nu mkayaa be
Mbi Naban lo Dios, zee nazhebt be,
sinka lee Mbi Naban nle zee nak
be xinn Dios nu nzho mod yé be
lo Dios: “Pa”. 16 Nu Mbi Naban ne
mbezh lo mbi naban cheen be lee
be nak xinn Dios. 17 Nu nel nak be
xinn xaa noka be kayaa re xcheen
xaa, re kwaan mkayaa Xgann xaa
Jesucrist, chelee be wlipa no be ded
be re yalzi mod mded xaaya, zee
gwluzh kano be leeka xni kwaan
nkano xaa.

Lee yalchul kwaan yaad

18 Nii na, lee yalzi kwaan kaded
be nal nyent mod gak lal kwaan xni
cheen Dios kwaan luu lo be. 19 Nel
rese kwaan mdexkwaa Dios nkam-
baz doo nen cho gor luu Dios ne
xana re xaa nak xinn Dios. 20 Rese
kwaan mdexkwaa Dios ngoka zee
nyent mod gaka mod nzhaal gaka.
Nangokta sbaa nel lee re kwaane
nzhekla gak sbaa, sinka nel Dios
nzhé sbaa gaka. Per noka re kwaan
mdexkwaa Dios nkambaza, 21 zee
nen cho gor nanabeyytra yalgut

loya, zee nzho mod gaka chul, mod
chul gak re xinn Dios. 22 Axta nal
ne be lee re kwaan mdexkwaa Dios
nded doo yalzi nu lee yalne cheena
nak mod yalne cheen tub ngwnaa,
gorna kayal xinn me. 23 Nu nanebt
re kwaan mdexkwaa Dios nded
yalzi noka re be, xaa nzho Mbi
Naban lextoo be, xaa nii lo be cho
kwaan kayaa be lo Dios. Kwaanzee
noka be nzeen yalne ne lextoo be,
nel nkambaz be nen cho gor tira
gak be xinn Dios, nu chee Dios kw-
erp cheen be zee gaka tub kwaan
tira naluxtra nu nadedtraya bid.
24 Nal mle be gan yalnaban cheen
be nel nkambaz be re kwaan zaa
Dios lo be. Per chol lee kwaan
nkambaz be nluya lo be, nanak-
traya tub kwaan nkambaz be, nel
nlulaya lo be nu nankintra kwaz
beya. 25 Per chelee kwaan nkam-
baz be zeeraka luya lo be, nkin yela
be kwaz beya.

Tubka nanlaat Dios be

26 Nu leeka nal, lee Mbi Naban
nle yudar be nel nagakt be naab be
lo Dios mod nzhaal naab be lo xaa.
Per leeka Mbi Naban naab lo Dios
kwent cheen be kwaan dub lex-
too xaa, per nanakta kwaan wdizh.
27 Nu Dios, xaa nlabeyy lextoo rese
myet, ne cho kwaan nzhekla Mbi
Naban naab, nel lee Mbi Naban
nzhedizhno Dios kwentaxa nyula
Dios kwent cheen be, xaa nambey.

28 Nela be lee Dios nle zee rese
kwaan chul reke lo re xaa nkela
Dios, re xaa mrezh Dios kwen-
taxa nzhekla Dios. 29 Lee re be
mlabeyyla be Dios yilo, nu mleeyla
Dios be zee gak be mod Xgann Dios,
zee lee Xgann Dios gak xaa mas
non lo re be, xaa nak wech xaa nu
bzan xaa. 30 Nu lee re xaa mleey
Dios yilo, noka mrezh Dios xaa, nu
zee noka mle Dios xaa xaa nali, zee
noka mzaa Dios xni lo xaa.

31 ¿Cho kwaan nzak gu lo re
kwaane? ¡Chelee Dios nroo xjabor
be, nik tub xaa nyent mod le gan
lo be! 32 Chelee Dios namyent xaa
Xgann xaa, sinka mzaa xaa xaa zee
yet xaa kwent re xjwalt be, telisa
zaa xaa lo re be kwaan Xgann xaa
rese kwaan nkin be. 33 ¡Nik tub xaa
nyent mod gaazh kwaan tich re be,
xaa mleey Dios! Nel Dios nzhé nali
nak be. 34 Nu nik tub xaa nyent
mod gaazh kwaan tich re be, xaa
mleey Dios, nel Jesucrist ngutla
kwent cheen re jwalt cheen be, nu
mroban xaa nu nal nzob xaa lad
li lo Dios, nu naab xaa lo Dios zee
chul yo re be. 35 Nik tub xaa nyent
mod le zee nakelatra Jesucrist be.
Nixa re bid kwaan nded be, nixa re
xgab kwaan nzho yek be, nixa re
xaa nrenal be, nixa yalnlaan, nixa
nyent ler gak be, nixa nreke xaa
tich be kwaan espad, rese kwaane
nyent mod leya. 36 Kwentaxa nzhé
lo Xkyech Dios:

Dios, kwent cheen lu yizata mbizh
nzho mod yet nu,
nu nle xaa nu mod tub mbakxiil,
ma nzhut xaa. [Sal. 44:22]

37 Per naluxt be lo rese kwaane.
Telisa le be gan nel nkela Jesucrist
be. 38 Nu ne wen na nik tub kwaane
nyent mod le zee nakelatra Dios be:
nixa yalgut,
nixa yalnaban,
nixa re mandad cheen Dios,
nixa re mbi mal,
nixa re kwaan nzho nal,
nixa re kwaan zhin gwluzh,
39 nixa pa ya doo nzeb,
nixa pa nech doo nzho,
nik tub re kwaan mdexkwaa Dios.
¡Nik tub re kwaane nyent mod le
zee nakelatra Dios be! Mlu xaa
yalnkela cheen xaa lo be leezha
mxaal xaa Jesucrist, xaa nak Xaa
Nabeyy be.

9

Dios mleey xaa Israel

1 Wlipa na nii na, nankadet na,
nel na nak xaa Jesús, nu lee Mbi
Naban cheen Dios mzaa kwent
kwaane lo na. 2 Nu nii na lo
gu, nales doo nzhak lextoo na nu
tubka nzho yalnles lextoo na gorna

nselazh na re sawlazh na, xaa Israel. 3 Nu nzhekla na, chol nzho
mod roo na lo Jesucrist nu nya na
lo ki, kwent cheen sawlazh na zee
le xaa gan yalnaban kwaan tira.
4 Dios mleey re nu gak nu xinn
xaa, nu kwaan xni chul cheen Dios
mzo Dios lo nu, nu mlaa Dios di-
izh kwaan le xaa lo nu, xaa nak
dii Israel, nu mzaa Dios ley lo
nu, nu mlaa Dios gool nu lo Dios,
nu myaan Dios zaa xaa zyen doo
kwaan lo nu. 5 Lee re xey nu,
xaa ngu yilo, nak xaa mzelo re
dii cheen nu; nu noka Jesucrist
ngok tub xaa dii cheen nu, leezha
myaad xaa mod myet, nu nal lee
xaa nabeyy lo rese kwaan. ¡Dixkix
Dios, wen doo nak xaa! ¡Sbaa naka!

6 Nal lee re xaa sawlazh na
nankayaat xtizh Dios, per nayét be
lee kwaan nzhé Dios nagakt. Nel
naret dii cheen Israel nak wlipa
xaa Israel. 7 Nu sneeka naret
dii cheen Abraham nak wlipa dii
cheen Abraham, nel Dios nzhé lo
Abraham: "Lee dii cheen lu gak
kwent nebse lad cheen Chak". [Gn.
21:12] 8 Nu kwaane nii na naret
dii cheen Abraham nak xinn Dios.
Kwaanzee xaa nak xinn Dios nak
re xaa mzaa Dios xtizh Dios lo.
9 Snee naka nel kwaan wdizh ne
nzhé Dios lo Abraham: "Stub liin
gorna bare na stub welt, gal tub
xgann rop gu Sara". [Gn. 18:10]

10 Per nanakta nebse kwaane.
Noka lo Chak, xey nu, rop Rebek
ngol kwech. 11-13 Nu leezha zeer-
aka gal rop xinn xaa, leezha zeer-
aka le xinn xaa nik tub kwaan, nixa
kwaan wen nixa kwaan nawent,
Dios nzhé lo Rebek: "Lee xaa
gal yilotlaka gak xmos xaa gal
gwluzh". [Gn. 25:23] Nu leeka
kwaane nzhé Xkyech Dios: "Mke-
doola na Kob nu nayii na ne na
Esaú". [Mal. 1:2-3] Nu snee
mlakeya, zee ne be lee Dios nzho
mod kweey xaa mod nzhekla xaa.
Nu lee re xaa mleey Dios, mbezh
Dios xaa, nu nanont lo Dios cho
kwaan mle xaa.

14 ¿Cho kwaan nzak gu? ¡Telisa
nanzheklat na nii na lee Dios nak
tub xaa nanalit! 15 Nel Dios nzhé lo
Ches: "Nkedoola na re xaa nzhekla
na kela na, nu nlesdoola na ne na
re xaa nzhekla na lesla na ne na".
[Ex. 33:19] 16 Kwaanzee nagakt xaa
xinn Dios nel nzhekla xaa, nixa na-
gakt xaa xinn Dios kwent cheen re
kwaan nle xaa, gak xaa xinn Dios
nel nlesla Dios ne xaa. 17 Nel lo
Xkyech Dios, nzhé Dios lo faraón,
xaa mnabeyy Egipto: "Mle na lu
rey zee ne xaa dubse yizhyo nkano
na gro doo yalnabeyy, leezha le na
re kwaan nawent lo lu". [Ex. 9:16]
18 Kwaanzee Dios nlesla ne xaa re
xaa nzhekla Dios, nu noka nle ned
Dios lextoo re xaa nzhekla Dios gak
ned.

19 Kwaanzee chelee myet nkin le
myet kwaan nzhekla Dios, telisa
né gu lo na: "¿Chozhiin nayii Dios
ne re myet?" 20 Per lu nak tub
myet yizhyo, nu nyent mod naab
lu kwent lo Dios. Napa nel yé
yas lo xaa mdexkwaaya, "¿Chozhiin
snee mdexkwaa lu na?" 21 Lee xaa
ndexkwaa yas nzho mod nabeyy
xaa ban, zee le xaa kwaan nzhekla
kwaan ban; nu kwaan ban nzho
mod dexkwaa xaa tub yas chul
doo, kwaan le xchiin xaa leezha yo
xaa tub yalni, nu nzho mod dexk-
waa xaa stub yas sbaasa.

22 Dios nak mod xaa ndexkwaa
yas. Nyedoola xaa ne xaa re xaa
mdexkwaa xaa la yalnayii tich, zee
labeyy re myet yalnabeyy cheen
xaa, nel sbaa nzhekla xaa. 23 Snee
mle xaa zee nzho mod mlesla
xaa ne xaa re be, nu luu xaa re
kwaan chul nu re xni cheen xaa
lo be, re xaa mrezhla xaa axta yilo.
24 Kwaanzee snee mrezh Dios rese
nu, xaa Israel nu noka re gu, xaa
nanakt xaa Israel. 25 Modxa nzhé
yech kwaan mkee Oseas:

Lee re xaa nangokt xaa na,
yé na lee xaa nak xaa na;
nu lee re xaa namkelat na,
nkela na xaa nal. [Os. 2:23]

26 Nu leeka zee paro nzhé xaa:

“Re gu nanakt xaa na”.
Leeka baa nzhé xaa:
“Gu nak xinn Dios, xaa naban”. [Os. 1:10]
27 Nu xomod nzhé Chay cheen dii
cheen Israel: “Nixa zyen doo dii
xaa Israel mod re yux kwaan nzhi
roo nistoo, per chepse xaa le gan
roo lo yalzi cheen yalgut. 28 Nel
merla naab Dios kwent cheen xaa
dubse yizhyo.” [Is. 10:22-23] 29 Nu
leeka Chay mkee:
Chol Xuz be, Xaa Nabeyy, nglaa dii cheen be,
nal gorne gak be mod rop yezh kwaan nak Sodoma nu Gomorra. [Is. 1:9]

Xomod nzhaal zo myet nali lo Dios

30 ¿Cho kwaan nzak gu? Lee re
xaa nanakt xaa Israel nakakwaant
xaa zo nali xaa lo Dios, nixa seeya
Dios mkiib jwalt cheen xaa nel ngwii xaa lo Dios. 31 Per lee nu, xaa
Israel, xaa nzhekla le rese kwaan
nzhé ley zee zo nali nu lo Dios,
per namlet nu gan le nu kwaan
nzhé ley. 32 ¿Chozhiin? Nel lee re
nu, xaa Israel, namwiit nu lo Dios,
lee nu mwii lo re kwaan nle nu.
Kwaanzee mralnii nu kwaan “ke
kwaan nralnii re xaa”. 33 Modxa
nzhé Xkyech Dios:
Na zoob tub xaa yek yi Sión,
lee xaa nak kwent tub ke kwaan ralnii rese xaa.
Nu loka xaa wii lo xaa ne,
nanzhebt xaa ne xaa Dios. [Is. 28:16]

10

1 Wech nu bzan, kwaan naab
na lo Dios nak, lee re sawlazh na,
xaa Israel, le gan yalnaban kwaan
tira, nel kwaan ba nak kwaan
nzhekladoo lextoo na. 2 Nroo na
jabor cheen re xaa nel ne na lee re
xaa nkela re xcheen Dios, per nanlabeyyt xaa mer kwaan wli. 3 Nu
nanet re xaa xomod nzo nali Dios
re myet lo Dios, kwaanzee nzhekla
re xaa le re kwaan nzhé ley cheen
Dios zee sbaa zo xaa nali lo Dios;
per nanet xaa wii xaa lo Jesucrist,
xaa mzo Dios zee zo myet nali lo
Dios; 4 nel Jesucrist mlozhaw rese
kwaan nzhé ley, zee loka xaa wii lo
Jesucrist le gan zo nali lo Dios.

5 Loka xaa nzhekla zo nali lo
Dios kwent cheen ley kwaan mzaa
Dios lo Ches, nzhaal le xaa kwaan
nzhéya, nel snee mkee Ches: “Loka
xaa nle rese kwaan nzhé ley, ban
xaa nel mle xaa kwaan nzhé ley”.
[Lv. 18:5] 6 Per loka xaa nzhekla zo
nali lo Dios nzhaal wii xaa lo Dios.
Kwaanzee nanzhaalt nii be: “¿Cho
xaa yixoob yiba, kwaan nle zee
yaad Jesucrist naz yizhyo? 7 o ¿cho
xaa la naz lo re xaa ngut le zee roo
Jesucrist naz baa?” 8 Kwaanzee lee
Xkyech Dios nii: “Lee Wdizh Chul
cheen Dios nzo gax roo lu nu leen
lextoo lu”. [Dt. 30:12-14] Kwaane
nak Wdizh Chul cheen Dios kwaan
nzaa nu kwent. 9 Nel chelee lu
kwaan roo lu mbezh lu lee Jesucrist nak Xaa Nabeyy lu, nu kwaan
lextoo lu ne lu lee Dios mseban
Jesucrist, zee le lu gan yalnaban
kwaan tira. 10 Nel leezha nle lu
krer kwaan dub lextoo lu lee Dios
mseban Jesucrist, sbaa gak lu tub
xaa nali lo xaa, nu leezha mbezh
lu lee Jesucrist nak Xaa Nabeyy lu,
zee le lu gan yalnaban kwaan tira.

11 Lee Xkyech Dios nzhé: “Loka
xaa wii lo Jesucrist, natont xaa
ne xaa Dios”. [Is. 28:16] 12 Lal
nak nu, xaa Israel, nu re xaa
nanakt xaa Israel lo Dios. Nel leeka
Xaa Nabeyy nak Xaa Nabeyy lo
rese xaa, nu nzaa xaa zyen doo
kwaan chul lo re xaa naaba lo
xaa. 13 Nel kwaane nak kwaan
nzhé Xkyech Dios: “Rese xaa
naab lo Xaa Nabeyy le xaa gan
yalnaban kwaan tira”. [Joél 2:32]
14 Per, ¿xomod naab xaa lo Dios
chelee xaa nangwiit xaa lo xaa?
¿Nu xomod wii xaa lo xaa chelee
xaa nankenzhat xaa xtizh Dios?
¿Nu xomod kenzha xaa xtizh
Dios cheleeya nik tub xaa nazaat
kwenta lo xaa? 15 ¿Nu xomod zaa
xaa kwent cheen wdizh chul lo
stub xaa cheleeya nyent cho xaal

xaa? Modxa nzhé Xkyech Dios:
"¡Chul doo naka leezha nze tub
xaa nzaa kwent cheen wdizh chul
cheen Xaa Nabeyy!" [Is. 52:7]
16 Per naret xaa nzaa yek gon
wdizh chul. Modxa nzhé Chay lo
Xkyech Dios: "Xaa Nabeyy, ¿cho
xaa zaa yek gon wdizh chul kwaan
nzaa nu kwent?" [Is. 53:1]
17 Kwaanzee nik tub xaa nyent
mod wii lo Jesucrist cheleeya nyent
cho mzaa kwent cheen Jesucrist lo
xaa.
18 Per, ¿cho kwaan nzak gu? ¿Che
nambint re xaa wdizh chul? ¡Telisa
mbin xaaya! Nel lee Xkyech Dios
nzhé:
Xaa dubse yizhyo mbin wdizh
chul,
axta pa mas zit lo yizhyo. [Sal.
19:4]
19 Nu bare na nabdizh na lo gu, ¿cho
kwaan nzak gu? ¿Che namlat re
kwaane yek re xaa Israel, xaa nak
sawlazh na? Mlaya yek xaa nel
yilo Ches mzaa kwent xtizh Dios,
nu nzhé Dios:
Na le zee gak gu selos xomod kanap
na stub naz xaa,
xaa nanakt xaa yezh ne;
nu le na zee yii gu ne gu stub naz
xaa,
xaa nanlabeyyt na. [Dt. 32:21]
20 Nu noka Chay klar doo mkee
xaa, leezha nzhé Dios:
Lee re xaa kwaan nakakwaant na,
nguzhal na lo xaa;
nu mlu na lo re xaa nambezht na.
[Is. 65:1]
21 Nu Chay nzaa kwent cheen
sawlazh na, mod nzhé Dios lo xaa:
"Dubse zhe kabezh na gu, per nan-
zaat gu yek gu gon gu xtizh na nu
mlaa gu na". [Is. 65:2]

11

Tira namlaat Dios xaa Israel

1 Kwaanzee nanzheklat na nii
na tira mlaa Dios re sawlazh na,
xaa Israel. ¡Telisa namlaat Dios
xaa! Nel mer na nak xaa Israel, dii
cheen Abraham naz lad cheen Ben-
jamín. 2 Nel axta yilo, mleey Dios
re sawlazh na gak xaa xaa Dios; nu
nal nalaat xaa xaa. ¿Che nselazh
gu xomod nzaa Xkyech Dios kwent
kwaan nzhé Li, xaa nzhé lo Dios
nawent nak re xaa Israel? Nu nzhé
xaa: 3 "Xaa Nabeyy, mbit xaa rese
xaa nzaa kwent kwaan nzhé lu lo
lee xaa, nu mlux xaa lo re mdo,
pa nteed xaa ma lo lu. Nebse na
mban, per noka na nzhekla re xaa
gut." [1 Rey. 19:10, 14] 4 Per Dios
mkeb lo xaa nu nzhé: "Natechot
lu nak xaa nzo lo na, noka nkano
na stub gazh mil xaa, xaa zer
kichxub lo maj cheen dios Baal". [1
Rey. 19:18] 5 Nu sbaaka nal nzho
zlak sawlazh na nak xaa Dios, xaa
mleey Dios kwaan yalnkela cheen
Dios. 6 Nu chelee kwaane ngoka
kwaan nebse yalnkela cheen Dios,
nanaktraya nel mle xaa kwaan
wen; nu chol ngaka nel mle xaa
re kwaan wen, zee nangaktraya
kwaan sbaasa nzelazh Dios.
7 Kwaan nzhekla na nii na nak,
nanguzhalt kwaan kakwaan xaa
sawlazh na lo xaa. Nixa sbaaya lee
lak nu, xaa mleey Dios, nguzhala
lo nu; per lee re stub naz sawlazh
na Dios mle ngok ned lextoo xaa.
8 Modxa nzhé Xkyech Dios: "Dios
mle ngok ned lextoo xaa, nu see-
taka nak xaa axta mbizh nalzhe.
Nel nixa nzho mod wii xaa re
kwaan mle Dios nu nzho mod gon
xaa re kwaan ngunii Dios, nanlat
re kwaan mle Dios nu re kwaan
ngunii Dios yek xaa." [Dt. 29:4; Is.
29:10] 9 Noka David nzhé:
Nzhekla na leezha kayaw xaa la
xaa lo tub tramp,
zee ralnii xaa nu ded xaa bid.
10 Nzhekla na zhib yizhchool zaalo
xaa nu
nik stub kwaan nayuntra lo xaa,
nu noka tira gak nalen tich xaa
dubse mbizh mban xaa.
[Sal. 69:22-23]

Lee yalnaban noka nak cheen re xaa nanakt xaa Israel

11 Nal nzhekla na nii na, namralt
nii re sawlazh na, xaa Israel tira,

zee nayixchetra xaa. ¡Telisa yix-
che xaa! Mas wen leezha nambint
re sawlazh na xtizh Dios, ngoka
zee nzho mod kayaa re xaa nanakt
Israel yalnaban kwaan tira, zee
snee gak selos re sawlazh na ne
re xaa nanakt xaa Israel. 12 Nu
snee leezha mralnii re sawlazh na,
xaa Israel, nu mlaa xaa Dios, zee
mle xaa zee nzho mod mkayaa re
myet yizhyo, xaa nanakt xaa Is-
rael, re kwaan chul cheen Dios;
per mas gro kwaan kayaa re xaa
nanakt xaa Israel gorna gak rese
xaa sawlazh na xaa Dios.
13 Per nal nii na lo re gu, xaa
nanakt xaa Israel, nel Dios mxaal
na lo re gu, kwaanzee nzak na non
doo xchinn na, 14 nel nzhekla na
lee re sawlazh na gak selos gorna
wii xaa xomod mkayaa Dios re gu,
nu snee zee nen che nzho mod le
lak xaa gan yalnaban kwaan tira.
15 Nu cheleeya mlaa re sawlazh na
Dios, zee snee nzho mod kwi wen
re myet lo Dios, ¿cho kwaan gak
gorna kayaa re sawlazh na Dios
stuba? ¡Gak xaa mod xaa mroban
lo yalgut! 16 Nel chelee pan kwaan
mdexkwaa xaa yilo nak xcheen
Dios, zee noka re kwaan dexk-
waa gwluzh kwaan leeka koob gak
xcheen Dios. Nu chelee re lox tub
yag naka xcheen Dios noka re ram
cheena nak xcheen Dios.

Wdizh nabix cheen yag olib

17 Nal za na tub kwent nabix lo
gu. Dios mxeen tub yag olib chul,
nu mas gwluzh mchoog xaa re ram
cheena. Zee ngwa xaa naz wen
nu mchoog xaa ram stub yag olib
wen nu mkangeed xaa re ram ne
lo xkyag olib xaa. Rese nu, xaa Is-
rael, nak mod ram kwaan mchoog
xaa yilo, nu rese gu nak mod re
ram kwaan nkangeed xaa lo xkyag
olib xaa. Kwaane nlu nkano gu
re kwaan chul cheen Dios kwaan
mkano re nu, xaa nak dii Israel,
yilo. 18 Per nayét gu mas xwara
gu lo re ram yag kwaan mchoog
xaa. Bzelazh gu nel naleet gu nle
zee mban loxa, sinka loxa nle zee
mban gu, zee nyent mod to gu
yalxwa.
19 Talbes nzhekla gu yé gu: “Lee
re ram zee mroog, zee mla nu
xlugara lo yag olib kwaan mxeen
Dios”. 20 Nu wliya. Per lee xaa
namwiit lo Dios nak mod re ram
kwaan mroog, nu lee re gu ngwii
lo Dios zee nak gu mod ram kwaan
nkangeed xaa lox xkyag olib xaa.
Kwaanzee natot gu yalxwa, mas
wen bzheb gu. 21 Nel chelee Dios
mchoog re ram olib kwaan mx-
een xaa, noka nzho mod le xaa
gu sbaa. 22 Bwii, lee Dios nak tub
xaa nlesdoola ne re myet. Nlesla
xaa ne xaa gu chelee gu nze gu
lo yalnkela cheen xaa, per nalestla
xaa ne xaa rese xaa nanzhont xtizh
xaa. Kwaanzee chelee gu nazet
gu lo yalnkela cheen xaa, gak gu
kwent ram kwaan mchoog xaa lo
xkyag xaa. 23 Per stub lad, chelee
re sawlazh na zelo xaa wii xaa lo
Dios, bare Dios zob xaa lugar cheen
xaa stub welt, nel Dios nkano
yalnabeyy zob xaa xlugar xaa stub
welt. 24 Nel chelee gu, xaa nanakt
xaa Israel, mroog gu lo yag olib
kwaan nzeb naz wen, nu nyaad
gu ngyeed gu lo yag olib kwaan
mxeen xaa (tub kwaan tira nanlet
re myet), kwaanzee mas nzhora
mod yeed re sawlazh na stuba, nel
leeka xaa nak mer yag olib kwaan
mxeen Dios.

Xomod le re xaa Israel gan yalnaban kwaan tira

25 Wech nu bzan, nzhekla na ne
re gu kwaane, tub kwaan xlaan
kwaan le Dios, zee natot gu yalxwa.
Lee re sawlazh na ngok ned lextoo
nal, per kwaane kaded axta yilo
gak re xaa nanakt xaa Israel, xaa
Dios. 26 Nu gorna lee re xaa nanakt
xaa Israel gak xaa Dios, zee rese
sawlazh na le gan yalnaban kwaan
tira, nel lee Xkyech Dios nzhé:

Lee xaa zaa yalnaban kwaan tira
yaad naz Sión,

nu koo xaa re xinn Kob lo re kwaan
nawent. [Is. 59:20]
27 Nu kwaane nak wdizh kwaan laa
na lo re xaa,
gorna kiib na re jwalt cheen xaa.
[Jer. 31:33-34]
28 Nu namkayaat re sawlazh na
wdizh chul cheen Dios, snee ngok
xaa xkontrad Dios. Nu snee ngoka,
zee nzho mod lee re xaa nanakt
Israel le gan yalnaban kwaan tira.
Per seetaka nkela Dios re sawlazh
na nel Dios mleey re xey nu, xaa
yilo. 29 Nel kwaan nzelazh Dios,
telisa nakiibt xaaya stub welt lo re
xaa mrezh xaa gak xaa xaa. 30 Lee
yilo, nambint gu xtizh Dios, per lee
nal re sawlazh na nanzhont xtizh
xaa, zee mlesla Dios ne re gu. 31 Nu
nal lee re sawlazh na nanzhont
xtizh Dios, per kwaane ngok zee
lesla Dios ne re gu; nu zhin mbizh
lesla Dios ne Dios re sawlazh na,
xaa Israel, kwentaxa mlesla xaa ne
xaa re gu. 32 Nel mlaa Dios rese
myet zee nambint xaa xtizh xaa,
zee nzho mod luu xaa yalnlesla
cheen xaa lo rese myet.
33 ¡Wen doo nak Dios! ¡Gro doo
nak re yalnzhak cheen Dios, nu
nlabeyy xaa rese kwaan! Nu nik
tub xaa nyent mod zaa kwent cho
kwaan le xaa, nu nixa nyent mod
la yek re xaa xomod nak Dios.
34 Nel nyent cho nlabeyy re kwaan
nle Dios xgab, nu nik tub xaa
nyent mod seed Dios tub kwaan.
35 Nik tub xaa nyent mod zaa tub
kwaan lo Dios nu kwaz kix Diosa
stub welt. 36 Nel Dios mdexkwaa
rese kwaan, nu nebse lee xaa nle
zee nzhoya, nu snee zee tira naka
xcheen xaa. ¡Tubka nzhaal gool be
lo Dios rese mbizh! ¡Sbaa gaka!

12

Xomod nzhaal zo be lo Dios

1 Nu nii na, wech nu bzan, nel
mlesla Dios ne re be, nzhaal zaa
be dub be lo Dios; mod nteed xaa
ma lo Dios. Kwaane nak tub gon
nambey nu mban kwaan nzaa be
lo Dios, nu snee nak mod nzhaal
gool be lo Dios; nu kwaane nak
kwaan nyula Dios. 2 Nu nalet be re
kwaan nle re xaa yizhyo ne, sinka
nzhaal laa be chee Dios re xgab
cheen be, nu snee ne be xomod nak
kwaan nle Dios xgab kwaan nak
kwaan wen, kwaan nyula Dios, nu
kwaan nali nak.
3 Nel nkela Dios na, zee mxaal
xaa na kee na zhiin ne, kwaanzee
naab na lo gu, nalet gu xgab lee
gu xwa doo. Nel ngwii be lo Jesu-
crist, mas wen le be xgab mod tub
xaa nzho yek. 4 Lee kwerp cheen
myet nkano zyen doo pa, nu kad
tub pa nkano tub zhiin nleya. 5 Nu
sneeka, nixa zyen doo be, nak be
mod tubka kwerp cheen Jesucrist,
nu nkin be tub be stub be.
6 Dios mzelazh kwaan lo rese be,
zee le xchiin beya lo zhiin cheen
Dios, nu mzelazh xaaya kwentaxa
nzhekla xaa. Nu chelee Dios mze-
lazh kwaane lo be zee zaa be kwent
kwaan né xaa lo be, zee le xchiin
beya konxa ngwii be lo Dios. 7 Per
chelee Dios mzelazh lo be, le be yu-
dar stub naz xaa, zee le beya. Loka
be mkayaa lu be xtizh Dios, nzhaal
luu beya. 8 Chelee be mkayaa be
yalnzhak zaa be rason lo re wech
nu lo re bzan, nzhaal zaa beya
tub mod chul. Loka be mkayaa lo
Dios zelazh be tub kwaan lo stub
xaa, zelazh beya kwaan dub lex-
too be. Cheleeya lo be mzaa Dios
nabeyy be lo re xaa Jesús, nzhaal
nabeyy be tub mod nali. Loka be
mkayaa lesla be ne be re xaa nkin
tub kwaan, le be yudar xaa kwaan
dub lextoo be.
9 Kela be tub be stub be kwaan
dub lextoo be. Laa be re kwaan
nawent, nu reke be tich re kwaan
wen. 10 Kela be tub be stub be mod
nkela be re wech be nu re bzan
be, nu le be xgab xwara stub be ke
leeka be.
11 Kee be zhiin lo Xaa Nabeyy
kwaan dub lextoo be nu nachaabt
be.

12 Yakdoola be le be xgab kwaan
nkambaz be; yela be ded be bid, nu
tubka wdizhno be Dios.
13 Nu le be yudar re wech nu re
bzan leezha nkin xaa tub kwaan.
Nu chul kayaa be stub naz xaa zhin
garli be nu zaa be tub pa kwaz xaa.
14 Naab be lo Dios kwent cheen
re xaa nrenal be; nu nii be kwaan
wen lo re xaa nge lo be.
15 Le be chul gak lextoo be lo re
xaa kwaan chul nzhak lextoo, nu
gonn be kwaan re xaa kayonn.
16 Kwi chul be kwaan re wechx-
inn be. Natot be yalxwa nu nzhaal
yeen be kwaan re xaa sbaasa, nixa
natot be yalxwa lo re kwaan nzhak
be.
17 Nazaret be tub kwaan nawent
lo re xaa kwaan nawent nle lo be.
Le be kwaan nzak rese myet nak
kwaan wen. 18 Le be zee kwi chul
be kwaan stub naz re xaa, axta
paro nzho moda lo be. 19 Rese
be wech nu bzan, nazeret be re
kwaan nawent mle stub naz xaa lo
be, nzhaal laa be naab Dios xkwent
xaa. Modxa nzhé Dios lo Xkyech
Dios: “Lee na nzhaal naab kwent;
nu na zereya, né Xaa Nabeyy”.
[Dt. 32:35] 20 Kwaanzee nazeret
beya. “Chelee xaa nrenal lu nlaan,
bzaa kwaan gaw xaa, nu chelee
xaa nzhek lextoo xaa, bzaa nis go
xaa; nu snee le gu zee ton xaa”.
[Pr. 25:21-22] 21 Nalaat be le re
kwaan nawent gan lo be, sinka le
be re kwaan wen zee le be gan lo re
kwaan nawent.

13

1 Nzhaal gon be xtizh re xaa
nak zhiin, nel nebse Dios nzho
mod zaa yalnabeyy lo xaa, nu Dios
mle zee ngok xaa xaa nak zhiin.
2 Kwaanzee rese xaa nanzhont
xtizh re xaa nak zhiin, noka nayii
xaa ne xaa Dios, nel Dios mle zee
ngok xaa xaa nak zhiin. Nu rese
xaa nanzhont xtizh xaa, ted xaa
xaa bid. 3 Nel re xaa nle kwaan
wen nanzhebt xaa ne xaa xaa nak
zhiin, per re xaa nle kwaan nawent
nzheb xaa ne xaa xaa nak zhiin.
Chelee be nzhekla be nazhebt be
ne be re xaa nak zhiin, le be re
kwaan wen, zee ne wen xaa be,
4 nel re xaa nak zhiin nak xmos
Dios, zee le xaa yudar be. Per
chelee be nle be kwaan nawent
nzhaal zheb be ne be xaa nak zhiin,
nel lee xaa nak xaa nabeyy, nu
nted xaa bid re xaa nle kwaan
nawent. Nel xchiin Dios nle xaa,
zee nteed xaa bid re xaa kwaan
nle kwaan nawent. 5 Kwaanzee
nkin le be kwaan né re xaa nak
zhiin, zee nateedt xaa be bid, nu
nel nela be xana kwaan nzhaal
le be. 6 Kwaanzee nzhaal kix be
kwent cheen leyo lo re xaa nak
zhiin nel lee xaa nak xaa mlaa Dios
le zhiin ne.
7 Kix be lo kad tub xaa kwaan
nzhaal yex lo. Kix be lo re xaa nak
zhiin rese kwaan nzhaal kix be lo
xaa; nu sbaaka nii be wdizh wen
lo xaa nu lo re xaa nzhaal nii be
wdizh wen lo; nu wii be respet lo
re xaa, kwaan nzhaal wii be respet
lo.
8 Nik tub kwaan nanzhaalt zeb
be lo stub xaa. Per kwaan nzeb be
nak yalnkela lo wechxinn be, nel
loka xaa nkela wechxinn nle xaa
rese kwaan nzhé ley. 9 Nel lo ley
kwaan mzaa Dios lo Ches nzhé:
Nakanot lu xngwnaa stub xaa,
naguta lu wechxinn lu,
nalewannt lu,
nazoblazht lu. [Ex. 20:13-17, Dt.
5:17-21]
Re kwaane nu re stub naz kwaan
mnabeyy Dios, nak tubka kwaane:
“Bkela wechxinn lu mod nkela lu
leeka lu”. [Lv. 19:18] 10 Loka xaa
nkela nanlet xaa nik tub kwaan
nawent lo wechxinn xaa, nu sbaa
nle xaa rese kwaan nzhé ley.
11 Kwaanzee nkin le be re
kwaane nel nela be xomod nak re
mbizh nzho be nal; nkin roo mkaal
lo be, nel mzhin gaxla mbizh
leezha zaa Dios yalnaban lo be; nu
nel mas mzhin gaxla mbizh nal ke
leezha mbin be wdizh chul cheen
Dios. 12 Nel nal merla mded yaal
nu merla nguni yizhyo; kwaanzee
nkin naletra be re kwaan mle be
leezha mzo be lo yalnakaw; nkin

gak be xab be, kwaan nak cheen
Dios kwaan nla xni cho, mod tub
soldad, xaa list nzo. 13 Kwaanzee le
be kwaan wen modxa nle xaa zhe:
nayat be yalni pa nle xaa rese
kwaan nzhekla xkwerp xaa,
nazuzht be,
nachaalt be stub sa myet be,
nadildiizht be,
nazoblazht be.
14 Zo be gax lo Jesucrist zee gak be
mod tub soldad xaa nkee yiib xuk,
nu tira nalet be re kwaan nzhekla
kwerp cheen be.

14

Nagawyixt be wech be nu bzan be

1 Chul kayaa be re xaa nanyet
nzo ngwii lo Dios, nu nagawyixt
be xaa. 2 Nel tub naz xaa nzak
nzho mod gaw xaa rese kwaan, nu
lee stub naz xaa nanyet nzo lo re
kwaan nak xcheen Dios, nanzhawt
xaa baal, nebse re kwaan naye
nzhaw xaa. 3 Kwaanzee lee re
xaa kwaan nzhaw rese kwaan,
nanzhaalt yé xaa, mas wenra xaa
ke stub naz xaa nanzhawta. Nu
lee re xaa kwaan nanzhawt rese
kwaan, nanzhaalt yé xaa lee re
xaa nzhaw rese kwaan nak xaa
nawent, nel Dios mkayaala tub naz
xaa stub naz xaa. 4 Nanzhaalt
gawyix be wechxinn be, nel re be
nak xmos Xaa Nabeyy, nu lee Xaa
Nabeyy nak xaa nzho mod nabeyy
xmos xaa, nu nanakta be. Nu telisa
kayaa Xaa Nabeyy xmos xaa nel
nzhak Xaa Nabeyy kanap xaa.

5 Nu nzho stub kwaan, nzho lak
xaa nzak mas nonra tub mbizh ke
stub mbizh, nu nzho zlak xaa nzak
rese mbizh lal. Kad tub be nzhaal
le xgab mod nzak be mas wenra.
6 Loka xaa ngozhaw tub mbizh,
ngozhaw xaaya zee gool xaa lo Xaa
Nabeyy. Nu loka xaa nzhaw rese
kwaan, nzhaw xaaya nel nkela xaa
Xaa Nabeyy nu nzaa xaa dixkix lo
xaa. Nu loka xaa nanzhawt rese
kwaan nle xaaya nel nkela xaa Xaa
Nabeyy nu noka nzaa xaa dixkix lo
xaa.
7 Nel nambant re be zee le be
kwaan nzhekla be, nixa nayeta
be nel nzhekla be. 8 Nel chelee
be mban be, mban be zee kee be
xchiin Xaa Nabeyy, nu chelee be
yet be, yet be nel nzhekla Xaa
Nabeyy yet be. Kwaanzee, chelee
be mban be nu chelee be ngut be,
xaa Xaa Nabeyy nak be. 9 Nel
kwaanzee ngut Jesucrist nu mbare
xaa mroban xaa stub welt, zee gak
xaa Xaa Nabeyy lo re xaa mban nu
lo re xaa ngut.
10 Kwaanzee, ¿chozhiin ngaazh be
kwaan tich wech be? nu ¿chozhiin
nzhak gaya be lo xaa? Nel rese be
zhin lo Dios tub mbizh, zee naab
xaa kwent lo be. 11 Nel lee Xkyech
Dios nzhé:
Mban na, né Xaa Nabeyy,
rese myet kichxub delant lo na,
nu rese myet gool lo Dios. [Is.
45:23]
12 Kwaanzee sbaa, kad tub be zaa
kwent cheen lo Dios.

Le be kwaan wen lo re xaa Jesús

13 Kwaanzee nagawyixt be tub
be stub be. Wii be xana re kwaan
nle be, zee nalet be zee ralnii stub
be, zee laa xaa re xcheen Dios.
14 Kwaanzee mlu Jesucrist kwaane
lo na nu lee xaa nak Xaa Nabeyy
na; wena nzho mod gaw be rese
kwaan, per chelee tub be nzak
nawenta, nazhaalt gaw xaaya.
15 Per cheleeya kwaan nzhaw be
nle zee nawent gak lextoo wech be,
zee lee kwaan kale be nlu nankelat
be xaa. Wii be xana re kwaan
gaw be, zee nalet be laa wech be
nu bzan be re xcheen Dios, nel
noka ngut Jesucrist kwent cheen
xaa. 16 Kwaanzee nalaat be nii xaa
nawent kwaan nzak be wen nak,
nel nzak xaa nawent mod nle be.
17 Kwaanzee leezha nabeyy Dios
lextoo be, nanont kwaan nzhaw
be nixa kwaan nzho be, kwaan
non nak zo nali be lo Dios nu kwi
chul be, zee yakla be nel lee Mbi
Naban cheen Dios nzo kwaan be.

18 Loka xaa snee nzo lo Jesucrist,
nyula Dios xaa nu noka re myet
nyula xaa.
19 Kwaanzee nzhaal kwaan be
zee chul kwi re be; zee snee nzho
mod le be yudar tub be stub
be, zee zo nyera rese be lo Dios.
20 Nanzhaalt lux be xchiin Dios
lextoo stub be, nebse kwent cheen
kwaan nzhaw be. Rese kwaan
nzhaw xaa nak wen, lee kwaan
nawent nak gaw be tub kwaan le
zee ralnii stub wech be. 21 Mas
wen nagawt be baal, nixa nagot
be xis ub, nixa nalet be stub naz
re kwaan, kwaan le zee ralnii stub
be. 22 Lee mod nzak be lo kwaane,
nebse nzhaal gaka tub kwaan lo be
nu lo Dios. ¡Nix doo nzhak lextoo
xaa kwaan kale kwaan wen! 23 Per
lee xaa nzhaw tub kwaan nu nzak
xaa nawent gaw xaaya, nle xaa
jwalt nel nzak xaa nawent gaw
xaaya. Nu loka kwaan nle be,
chelee be nzak be nawent naka,
jwalt naka lo be.

15

Nanzhaalt le be nebse kwaan nyula be

1 Rese be, xaa nye nzo lo re
xcheen Dios, nzhaal yela be ne be
re xaa nanyet tant nzo lo re xcheen
Dios; nu nakwaant be kwaan nyula
leeka be. 2 Rese be nzhaal le be
kwaan nyula re wechxinn be, zee
mas nyera zo xaa lo re xcheen Dios.
3 Nel nixa Jesucrist, namkwaant
xaa le xaa re kwaan nyula xaa; nu
re kwaan mle xaa nak kwaan nkee
lo Xkyech Dios, leezha nzhé Dios:
“Lee re wdizh nawent kwaan nii
xaa lo lu noka ngunii xaaya lo na”.
[Sal. 69:9] 4 Nel rese kwaan mkee
xaa lo Xkyech Dios yilo mkeeya zee
seed be; zee nzho mod yela be ded
be re bid nu leeya seleyy be leezha
nkambaz be gak re kwaan nguné
Dios. 5 Nzhekla na lee Dios, xaa
nyedoola nu xaa nseleyy be, le yu-
dar gu zee chul kwi gu kwaan re
wechxinn gu, modxa mlu Jesucrist,
6 zee rese be kwaan tubka bos gool
be lo Dios, xaa nak xuz Jesucrist,
Xaa Nabeyy be.

Pab mzaa kwent wdizh chul lo re xaa nanakt xaa Israel

7 Kwaanzee, chul kayaa be re
wechxinn be, modxa mkayaa Jesu-
crist be, zee zyen doo myet gool lo
Dios. 8 Nii na lo gu, lee Jesucrist
myaad mkee zhiin lo re sawlazh
na, xaa Israel, zee gak rese kwaan
nzhé xaa lo re xey nu, xaa yilo nu
snee luu xaa lee Dios nak tub xaa
wli lo re kwaan nii xaa. 9 Noka
myaad xaa zee gool re xaa nanakt
xaa Israel lo Dios nel mlesla xaa ne
xaa xaa, modxa nzhé Xkyech Dios:
Kwaanzee gol na lo lu delant lo re
xaa dubse yizhyo,
nu gol na wen nak lu. [2 Sam.
22:50; Sal. 18:49]
10 Lee stub pa lo Xkyech Dios nzhé:
Bill gu, re xaa nanakt xaa Israel,
tubka kwaan re xaa nak xaa Dios.
[Dt. 32:43]
11 Lee stub pa nzhé:
Rese gu, xaa nanakt xaa Israel, bill
gu lo Dios,
bill re gu kwaan re myet lo Dios.
[Sal. 117:1]
12 Nu noka Chay mkee:
Lo dii cheen Isaí, xuz David,
roo tub xaa nabeyy lo dubse
yizhyo,
nu lo lee xaa wii re xaa nanakt xaa
Israel. [Is. 11:10]
13 Nzhekla na lee Dios, xaa zaa
kwaan nkambaz be, le nix lextoo
re gu zee chul kwi re gu, nel ngwii
gu lo xaa, zee yela gu kwaz gu re
kwaan nguné xaa zaa xaa lo be,
nel nkano gu yalngezh cheen Mbi
Naban lextoo gu.
14 Rese gu wech nu bzan, ne wen
na lee gu nle kwaan wen, nu nkano
gu yalnzhak, zee nzho mod seedra
gu re wechxinn gu, xaa nagakt.
15 Per nzho rol pa namzhebt na
mkee na klar doo kwaan nzhaal nii
na lo gu, zee tira nayenlazht guya;
sbaa mkee naya nel Dios mxaal na
kee na zhiin ne lo yalnkela cheen
xaa. 16 Mxaal xaa na, zee kee na

zhiin lo Jesucrist, nu mxaal xaa na
lo re xaa nanakt xaa Israel. Kwaan
nle na nak, za na kwent cheen
wdizh chul, mod tub ngwleyy lo
re xaa nanakt xaa Israel zee nzho
mod gak xaa mod tub gon nzhul lo
Dios, tub kwaan mle Mbi Naban.
17 Nel tubka nzo Jesucrist kwaan
na, nzho mod to na yalxwa lo
re zhiin kwaan nkee na lo Dios.
18 Kwaanzee nyent mod nii na stub
kwaan cheleeya nanakta kwaan
mle Jesucrist kwaan na, zee lee
kwent kwaan nii na nu kwaan nle
na, lee re xaa nanakt xaa Israel gon
xtizh Dios, 19 nu lee re kwaan gro
kwaan mle Mbi Naban kwaan yal-
ngezh cheen xaa lo re xaa, mle Dios
zee mbin xaa xtizh Dios. Nu snee
nzho mod kaza na kwent cheen
wdizh chul; mzelo na axta yezh
Jerusalén nu mzhin na axta yezh
Ilírico. 20 Kwaanzee nzhekla na za
na kwent cheen wdizh chul pa zer
gon xaa cho kwaan mle Jesucrist.
Nel chelee na za na kwenta pa
mbinla xaaya, zee gak na kwenta
tub xaa za tub yoo tich simyent
xcheen stub xaa. 21 Modxa nzhé
Xkyech Dios:

Gon re xaa kwaan nik tub welt zer
ne cho nak Dios;
nu laya yek re xaa kwaan nik tub
welt zer gon cho nak Dios.
[Is. 52:15]

Pab nle xgab ya yezh Roma

22 Nzhekla na yal na lo re gu per
lee xchinn na kale tras na, zee zeer-
aka yal na lo re gu. 23 Per nal, ngu-
lola mgaan na xtizh Dios re yezh
ne; nu nel nzha doo liin nzhekla na
yal na lo gu, 24 nal nzhekla na ya na
naz España, nu gorna ya na naz ba
deed na Roma. Nu gorna zhin na
lo gu, zee wdizh be chep, zee nen
che nzho mod le gu yudar na ya na
España. 25 Per nal ya na Jerusalén,
yalaa na tub gon lo re xaa mle Jesús
nambey, xaa nzho baa. 26 Nel lee re
xaa yizhyo Macedonia nu yizhyo
Acaya ngol lextoo re xaa mzaa xaa
tub gon lo re xaa Jesús, xaa prob,
xaa nzho yezh Jerusalén. 27 Nu
myula re xaa mle xaaya. Nu wli
nzeeb xaa kwaan lo re xaa Jesu-
crist, xaa sawlazh na, nel mzaa re
nu kwent cheen wdizh chul cheen
Jesucrist lo re xaa nanakt xaa Is-
rael, kwaanzee nal nzhaal le xaa
yudar re xaa Jesucrist, xaa Israel
kwaan demi. 28 Kwaanzee gorna
yilo le na zhiin ne, gorna yilo za
na gon ne lo re xaa Jesucrist, xaa
sawlazh na; zee roo na baa nu deed
na lo re gu, zee ya na naz España.
29 Ne wen na gorna yal na naz baa,
nzho mod le Jesucrist tub kwaan
chul lo re gu.
30 Wech nu bzan, kwent cheen Je-
sucrist nu kwaan yalnkela kwaan
nzaa Mbi Naban lo be, naab na
lo gu zee tubka naab gu lo Dios
zee kanap Dios na. 31 Naab gu
lo Dios zee nayigat na lo re xaa
kwaan nangwiit lo Jesucrist, xaa
kwaan nzho yizhyo Judea, nu zee
wen kayaa re xaa mle Jesús nam-
bey, xaa Jerusalén, gon kwaan
nzhano na. 32 Kwaanzee chelee
Dios nzhekla, naab gu lo xaa zee
chul gak lextoo na gorna zhin na
lo re gu nu nzho mod kwaz na tub
deskans lo re gu. 33 Nzhekla na lee
Dios, xaa nle zee chul kwi rese be,
kanap rese gu. ¡Sbaa gaka!

16

Dix kwaan gwluzh

1 Naab na lo gu zee chul kayaa gu
bzan be Febe, nel lee me nkee zhiin
lo re xaa Jesucrist yezh Cencrea.
2 Chul bkayaa gu me kwent cheen
Xaa Nabeyy, mod nzhaal kayaa gu
re xaa mle nambey Jesús. Nu ble gu
yudar me loka kwaan nkin me, nel
lee me nzhale yudar zyen doo xaa
nu axta na mle me yudar.
3 Guzh gu “dix” kwent cheenta
lo Priscila nu lo sa me Aquila, xaa
nkee zhiin kwaan na lo xchiin Je-
sucrist. 4 Lee rop xaa ba mle yudar
na leezha mer yet na nixa noka
lee xaa mle ryez yet; nu natechot

na nza na dixkix lo xaa, noka re
xaa Jesús, re xaa nanakt xaa Israel
nzaa dixkix lo xaa. 5 Nu noka sbaa
guzh gu “dix” lo re xaa Jesucrist,
xaa nkasa garli Priscila nu Aquila.
Noka guzh gu “dix” lo xmig na
wech Epeneto, xaa tant nkedoola
na, xaa yilotlaka mwii lo Jesucrist
yizhyo Asia. 6 Noka guzh gu “dix”
cheenta lo Mari, me tant nzha doo
mbizh nkee zhiin lo re gu. 7 Noka
guzh gu “dix” lo rop sawlizh na,
wech Andrónico nu wech Junias,
xaa tubka ngu lozhyib kwaan na.
Nu nlabeyy wen re xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesucrist xaa, nu rop
xaa ngok tub xaa Jesucrist mas yilo
ke na.

8 Guzh gu “dix” cheenta lo xmig
na wech Ampliato, xaa tant nke-
doola na kwent cheen Xaa Nabeyy.
9 Guzh gu “dix” cheenta lo wech Ur-
bano, xaa tubka nkee zhiin kwaan
na lo xchiin Jesucrist, nu noka lo
wech Estaquis, xaa nkedoola na.
10 Guzh gu “dix” cheenta lo wech
Apeles, nel mle xaa gan lo preb
ngwii xaa lo Jesucrist; nu noka
lo re xaa nzho li wech Aristóbulo.
11 Guzh gu “dix” cheenta lo sawlizh
na wech Herodión, nu lo re xaa Xaa
Nabeyy, xaa nzho li wech Narcis.
12 Guzh gu “dix” cheenta lo bzan
Trifena nu lo bzan Trifosa, me tant
nkee zhiin lo Xaa Nabeyy. Noka
guzh gu “dix” cheenta lo bzan be
Pérsida, nel nkedoola re xaa Jesús
me, tant kakee doo me xchiin Xaa
Nabeyy. 13 Guzh gu “dix” cheenta
lo wech Rufo, tub xaa non doo lo
Xaa Nabeyy; nu noka lo xnaa xaa,
me nzak na mod xnaa na. 14 Guzh
gu “dix” cheenta lo wech Asíncrito,
lo wech Flegonte, lo wech Hermas,
lo wech Patrobas, lo wech Hermes,
nu noka lo re wech kwaan nzhi
kwaan lee xaa. 15 Nu noka guzh gu
“dix” cheenta lo wech Filólogo nu
lo bzan Jul, nu noka lo Nereo, nu lo
bzan xaa, nu lo Olimpas nu lo rese
xaa mle nambey Jesús kwaan nzhi
kwaan lee xaa.

16 Kad tub gu guzh “dix” lo re
wech gu nu lo re bzan gu nu daw
gu tub bit tagarlo tub xaa stub xaa
tub mod nali. Nu noka rese xaa mle
nambey Jesús nxaal “dix” lo re gu.

17 Rese gu wech nu bzan, naab
na lo re gu zee zeen gu cho xaa nle
zee nzhak rol gu, nu nle zee nralnii
re xaa lo xcheen Xaa Nabeyy. Re
xaa ne nanlet re kwaan mseed re
gu. Bachii gu lo re xaa snee nak,
18 nel nankeet re xaa ne xchiin Je-
sucrist, lee re xaa kakwaan kwaan
nyula leeka kwerp cheen xaa; nu
kwaan re wdizh chul cheen xaa
nkade xaa re xaa nanyet nzo lo
Jesucrist. 19 Rese xaa nzho nee,
ne lee re gu nak xaa nzhon xtizh
Dios nu kwaanzee nyakla na; nu
nzhekla na seed gu le gu rese
kwaan wen, nu nalet gu re kwaan
nawent. 20 Nu snee lee Dios, xaa
nle zee chul nzhi re be, le zee le
be gan lo Maxuu. Nzhekla na lee
Jesucrist, Xaa Nabeyy be, luu re
yalnkela cheen xaa lo gu.

21 Nxaal Timoteo “dix” lo re gu,
xaa kwaan nkee rop nu zhiin.
Noka Lus, nu Jasón, nu Sosípater,
xaa nak xaa sawlizh na, nxaal re
xaa “dix” lo re gu.

22 Na nak Tercio, xaa kakee xtizh
Pab lo yech ne, nu noka na xaal na
“dix” cheenta lo re gu kwaan le Xaa
Nabeyy.

23 Noka wech Gayo nxaal “dix”
lo gu. Nzhoo na garli xaa, nu
ntache xaa garli xaa nzhak kult.
Noka wech Erasto nxaal “dix” lo
re gu, xaa nak tesorer yezh ne, nu
wech be Cuarto nxaal “dix” lo re
gu. 24 Nzhekla na lee Jesucrist, Xaa
Nabeyy be, kanap rese gu. Sbaa
gaka.

Re wdizh gwluzh kwaan nzholl Pab lo Dios

25 Gool be lo Dios, xaa kwaan
nzho mod le zee nye zo re be lo
xaa, modxa nza na kwent cheen
Jesucrist. Kwaan nza na kwent
nak kwaan mlu Dios lo be, tub

kwaan ngulaan axta leezha zeer-
aka dexkwaa yizhyo. 26 Per nal mlu
Dios lo be kwaan nzho yek Dios le
Dios, nel snee mkeela re xaa yilo,
re xaa mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa, zee labeyy rese
xaa dubse yizhyoya. Kwaanzee
Dios, xaa tubka mban, mnabeyy
gak rese kwaane, zee wii re myet lo
Jesús.

27 ¡Nzhekla na lee Dios, xaa nzhak
rese kwaan, kayaa re wdizh chul
nu gool re myet lo xaa, nal nu rese
mbizh, kwent cheen kwaan chul
kwaan mle Jesucrist!

¡Sbaa gaka!

Pab

Yech yilo kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Corinto

Dix cheen Pab

1 Na nak Pab, nu Dios mrezh
na zee mkayaa na yalnabeyy lo
Jesucrist, mod nzhekla xaa. Tubka
kwaan wech Sóstenes, 2 kakee na
yech ne lo re gu, xaa mle nambey
Jesús, xaa nzho yezh Corinto. Dios
mrezh gu, zee gak gu xaa xaa
nu mle nambey xaa gu. Sbaaka
mle xaa kwaan rese xaa xaa.
Kwaanzee lee xaa nak Xaa Nabeyy
be nu Xaa Nabeyy re xaa zee.
3 Nzhekla na lee Dios, xaa nak Xuz
be, nu Jesucrist Xaa Nabeyy be, luu
xaa yalnkela cheen xaa lo re gu zee
kwi chul rese gu.

Mlu Dios yalnkela cheen Dios

4 Tubka nza na dixkix lo Dios,
nel mlu Dios yalnkela cheen xaa
lo re gu nel xaa Jesucrist nak
gu. 5 Kwaanzee mzelazh Dios re
kwaan chul cheen xaa lo re gu, axta
re wdizh kwaan nii gu nu re xgab
wen kwaan nzho yek gu. 6 Zee
snee lee wdizh chul cheen Jesucrist
kwaan ngunii nu lo gu tira mla
lextoo gu, mod tub kwaan wli. 7 Nu
nik tub kwaan nanzhijwalt lo re
gu, rese kwaan chul cheen Dios
mzelazh xaa lo gu lepa nkambaz
gu bare Jesucrist, Xaa Nabeyy be.
8 Dios le zee zo gu nali lo xaa nal nu
axta gwluzh, gorna bare Jesucrist
Xaa Nabeyy be, zee nik tub xaa
nyent mod gaazh tub kwaan tich
re gu. 9 Dios nak tub xaa nali nu
nle xaa rese kwaan né xaa. Nu lee
xaa nak xaa mrezh be zee yo be
tubka kwaan Xgann xaa, xaa nak
Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

Jesucrist nak tubka

10 Nal wech nu bzan, kwaan
yalnabeyy cheen Jesucrist, Xaa
Nabeyy be, naab na lo gu zee
nadildiizht gu nixa narezhchot
gu. Chul gu gu nu tubka lal ble
re gu xgab. 11 Wech nu bzan, nii
na kwaane nel re xaa li wech Cloé
nguné lo na, lee re gu ndildiizh.
12 Nzhekla na nii na kwaane, nel
lee lak re gu mbezh: “Lee nu nreke
tich Pab”. Zlak gu mbezh: “Lee
nu nreke tich Apolos”. Nu zlak
gu mbezh: “Lee nu nreke tich
Pér”. Nu zlak gu mbezh: “Lee
nu nreke tich Jesucrist”. 13 ¿Che
chop nak Jesucrist?, o ¿che ngut
na, Pab, lo krus kwent cheen gu?
¿O che mrubnis tub gu zee mlu
nreke gu tich na? 14 ¡Dixkix Dios
namchubnist na zyen gu, nebse
wech Crispo nu wech Gayo! 15 Nu
snee nik tub xaa nyent mod yé,
lee xaa mrubnis kwaan yalnabeyy
cheen na. 16 Noka mchubnis na
Estéfanas nu re xaa nzho garli xaa,
per nanselazht na che mchubnisra
na stub xaa. 17 Nel namxaalt
Jesucrist na zee chubnis na re
myet, lee xaa mxaal na zee za na
kwent cheen wdizh chul cheen
xaa. Leezha nza na kwent cheen
wdizh chul, nanzheklat na nii na lo
gu kwaan re wdizh gaya zee kayaa
gu wdizh chul. Nzhedizh na kwaan
re wdizh sbaasa, zee lee yalnabeyy
cheen xomod ngut Jesucrist nzho
mod kee zhiin leen lextoo gu.

Jesucrist nkano yalnzhak cheen Dios

18 Lo re xaa nya naz lo ki, lee
kwent kwaan ngut Jesucrist lo krus
kwent cheen be, nak tub kwaan
nachan nzak re xaa, per lo re be
kwaane nak yalngezh cheen Dios
nu kwaan wli lo re be, xaa nzhola
naz le gan yalnaban. 19 Modxa
nzhé Dios lo xkyech xaa:

Nalenont na yalnzhak cheen re
xaa nzhak,
nu le na nalata yek re xaa nzho yek.
[Is. 29:14]

20 ¿Paro mlake re xaa nzhak
nu re maestr nu re xaa nzhak
nii chul? ¡Dios mlu nanont re
yalnzhak cheen re xaa yizhyo

ne! 21 Nel kwaan yalnzhak cheen
Dios, mle xaa zee lee re xaa
yizhyo nanglabeyyt lee xaa, kwaan
yalnzhak cheen leeka re xaa
yizhyo. Nu nzhekla Dios zelazh
yalnaban kwaan tira lo re xaa
ngwii lo xaa, nixa lee wdizh ne,
kwaan nzaa nu kwent, nlu lo re
myet mod tub kwaan nachan.
22 Per lee re sawlazh na, xaa
Israel, nzhekla xaa ne xaa le
Dios kwaan gro doo nu lee re
xaa nanakt xaa Israel nkwaan
yalnzhak, 23 per lee nu nzaa kwent
cheen Jesucrist, xaa ngut lo krus.
Kwaane nralnii re sawlazh na, nu
lee re xaa nanakt Israel nzak tub
kwaan nachan naka, 24 per lee re
xaa mleey Dios, xaa nak sawlazh
na o xaa nanakt xaa Israel, ne
xaa Jesucrist nkano yalnzhak nu
yalngezh cheen Dios. 25 Kwaanzee
nzaa nu kwent, lee Dios mxaal
Xgann xaa zee ngut xaa lo krus,
nu kwaane nak yalnachan nzak
re xaa yizhyo, per leeya nlu lee
Dios wlipa nzhak; nu lee re xaa
yizhyo nle xgab naka tub kwaan
nlu nangezht Dios, per leeya nlu
wlipa ngezh Dios.
26 Nalsi wech nu bzan, ble gu
xgab xomod mzo gu leezha mrezh
Dios gu: lakse gu nzhak doo mod
nzhak xaa yizhyo ne, lakse gu
mkano yalnabeyy, noka lakse gu
ngok xaa non. 27 Per Dios mleey
re xaa nagakt zee seton xaa re xaa
nzhak, nu mleey xaa re xaa sbaasa
zee seton xaa re xaa non. 28 Dios
mleey re xaa nanlet re myet kas
nu re xaa nanont yizhyo ne, zee
nalenont Dios xgab kwaan nzho
yek re xaa yizhyo ne. 29 Kwaanzee
snee nik tub xaa natot yalxwa lo
Dios. 30 Per leeka Dios mleey be zee
zhaal be kwaan Jesucrist, nu sbaa
nkano be yalnzhak cheen Dios, nu
gak be nzhul lo xaa. Nu mloxcho
xaa be lo yizhyo nu mloo xaa be lo
yalgut. 31 Snee modxa nzhé Xkyech
Dios:

Chelee tub gu nzhekla to yalxwa,
to gu yalxwa cheen Xaa Nabeyy be.
[Jer. 9:24]

2

1 Wech nu bzan, leezha ngwa na
ngunii na wdizh wli cheen Dios lo
gu, nanguniit naya kwaan wdizh
nagan nixa kwaan yalnzhak cheen
myet yizhyo ne. 2 Nu leezha mzo na
kwaan re gu, tubka mza na kwent
cheen Jesucrist, nel xomod ngut
xaa lo krus. 3 Gorna mzhin na lo re
gu mzheb doo na nu nyentra jwers
lo na, 4 zee leezha ngunii na mza
na kwent, nanguniit naya kwaan
yalnzhak cheen myet yizhyo ne,
nixa kwaan wdizh gaya zee gon
guya. Nel lee Mbi Naban nu yal-
ngezh cheen Dios mle zee mlu
kwaan gro lo re gu. 5 Kwaanzee
ngwii gu lo Dios, per nanakta nel
mbin guya kwaan yalnzhak cheen
myet yizhyo ne, leeya nak nel mla
yalngezh cheen Dios lo gu.

Mbi Naban nlu cho nak Dios

6 Per kwaan yalnzhak nzhedizh
nu lo re xaa nye nzo ngwii lo
Dios, per nanakta yalnzhak yizhyo
ne nu nixa nanakta yalnzhak
cheen re xaa nabeyy yizhyo ne,
kwaan nakladiizh lux. 7 Nzhedizh
nu kwaan yalnzhak cheen Dios
kwaan ngulaan, tub kwaan
nzholaanla axta leezha zeeraka
dexkwaa Dios yizhyo, nen xomod
zaa xaa yalnaban kwaan tira lo be.
8 Kwaane nak tub kwaan nanlat
yek re xaa nabeyy yizhyo ne, nel
chol nglaya yek xaa, nangkeet xaa
Xaa Nabeyy be lo krus. 9 Kwaanzee
snee nzhé Xkyech Dios:

Dios nkano re kwaan chul nu nzaa
xaaya lo re xaa nkela xaa,
re kwaan nik tub xaa zer ne lo,
nu re kwaan nik tub xaa zer gon
nu re kwaan nik tub xaa zer le
xgab. [Is. 64:4]

10 Per lee Dios mlu kwaane lo be
kwaan Mbi Naban, nel Mbi Na-
ban nlabeyy rese kwaane, axta re
kwaan nzho yek Dios.

11 Nii na lo gu, nik tub xaa nanet
cho xgab nzho yek stub xaa, nebse
mbi naban cheen xaa ne cho xgab
nzho yek xaa. Nu leeka snee
nebse Mbi Naban cheen Dios ne
cho kwaan nle Dios xgab. 12 Nu
namkayaat be mbi cheen yizhyo
ne, lee be mkayaa Mbi Naban
cheen Dios, zee labeyy be re kwaan
mzelazh Dios lo be. 13 Nii nu
re kwaane kwaan wdizh kwaan
mzaa Mbi Naban cheen Dios lo nu,
nu naniit nuya kwaan yalnzhak
cheen nu. Nu snee nzaa nu kwent
re xcheen Dios lo re xaa nak xaa
xaa.
14 Loka xaa nayot Mbi Naban
cheen Dios lextoo, nyent mod la re
kwaan nak cheen Mbi Naban yek
xaa, nel lo lee xaa naka tub kwaan
nawlit. Nu nyent mod laya yek
xaa nel nanzhot xaa Mbi Naban
lextoo xaa. 15 Per lee xaa kwaan
nzho Mbi Naban lextoo xaa, nzho
mod labeyy xaa rese kwaan wen
nu nyent mod yé re myet nawent
nak xaa. 16 Nel lee Xkyech Dios
nzhé: “¿Cho nlabeyy xgab cheen
Dios? Nyent mod seed xaa Dios tub
kwaan.” [Is. 40:13] ¡Per be nkano
xgab cheen Jesucrist!

3

Tubka nkee re be xchiin Dios

1 Wech nu bzan, nyent mod ng-
nii na lo gu mod tub xaa nye nzo
lo re xcheen Jesucrist, lee na ngu-
nii lo re gu mod tub xaa nyeen
doo lo xcheen Jesucrist. 2 Mseed
na gu kwenta madoo, mad nzho
nizh, nel nyent mod gaw gu kwaan
nzhaw xaa gro. Noka nal seesa
nkin za na nizh go gu, 3 nel seetaka
nak gu mod tub madoo. ¿Chozhiin
nkano gu re xgab yizhyo ne nel
seetaka nzoblazh gu, nu nayii gu
ne gu tub gu stub gu? Nlu see-
taka nak gu kwenta xaa yizhyo ne
nel kwenta xaa yizhyo ne nle gu,
4 leezha mbezh gu: “Na nreke tich
Pab”, nu zlak gu mbezh: “Na nreke
tich Apolos”, mod myet yizhyo ne
nzhedizh gu.
5 Ble wen gu xgab, ¿cho nak na?,
¿cho nak Apolos? Nebse nak nu
mos, xaa mle zee mbin gu xtizh
Xaa Nabeyy. Kad tub nu nle zhiin
kwaan mzaa Xaa Nabeyy kee nu.
6 Nal za na kwent xomod naka;
leezha mza na kwent xtizh Dios lo
gu, naka mod mlo na bizh lo yo; nu
leezha mseed Apolos gu, naka mod
mzoog xaaya, per Dios nak xaa nle
zee mxena. 7 Nu kwaanzee lee xaa
ngo bizh lo yo nu xaa nzooga nak
tub xaa nanont, per Dios nak xaa
non nel lee xaa mle zee mxena.
8 Kwaanzee lee xaa ngo bizh lo yo
nu xaa nzooga lal non xaa nu lal
nak xgab cheen xaa, nu Dios kix
kad lo tub xaa, lo zhiin kwaan mle
xaa. 9 Tubka nkee rop nu xchiin
Dios. Nak nu mos, xaa nkee zhiin
lo Dios, nu gu nak kwenta yizhyo
kwaan nkee Dios zhiin.
Nal za na stub kwent nen xomod
nak gu mod tub yoo kwaan kaza
Dios. 10 Nu Dios mzaa yalnzhak
lo na zee nak na kwenta maestr lo
re xaa ndexkwaa yoo. Na mzob
simyent nu stub xaa za duba. Per
kad tub xaa nkin wii xaa nen xo-
mod za xaaya, 11 nel nik tub xaa
nyent mod zob stub simyent, nel
nzobla kwaan nak Jesucrist. 12 Nu
tich simyent ne nzho mod dexk-
waa be tub yoo kwaan or o kwaan
plat o kwaan ke kwaan chul nzhak
o kwaan tab o kwaan goob o kwaan
yixyi; 13 per lee xchiin kad tub
be gakbeyy mbizh gwluzh; nel
mbizh zee, xaal Dios ki nu lee ki
le preb zhiin kwaan mle kad tub
be. 14 Chelee tub be mdexkwaa
tub yoo nu nangukta lo ki, kayaa
xaa kwaan zaa Dios lo xaa. 15 Per
chelee yoo kwaan mdexkwaa be
nguka, zee luux kwaan mkano be,
per Dios koo be lo ki.
16 Noka re gu nzhaal ne, be nak
mod yidoo cheen Dios nu lee Mbi
Naban cheen Dios nzho lextoo re
be. 17 Nu chelee tub xaa lux yidoo

cheen Dios, Dios lux xaa zee, nel lee
yidoo cheen Dios nak tub kwaan
nali, nu yidoo cheen Dios nak re be.
18 Nakadet gu leeka gu; nu chelee
tub gu nzak gu nzhak gu re kwaan
yizhyo ne, ble gu mod tub xaa
nanlabeyyt kwaan yizhyo ne, zeesi
zaa Dios yalnzhak lo gu. 19 Nel
lee yalnzhak cheen myet yizhyo
ne nak tub kwaan nachan lo Dios.
Nel sbaa nzhé Xkyech Dios: "Leeka
lo yalnzhak cheen xaa nzen Dios
xaa". [Job 5:13] 20 Nu noka nzhéya:
"Lee Xaa Nabeyy nela, lee re xgab
cheen re xaa nzhak, nak tub kwaan
nanont". [Sal. 94:11] 21 Kwaanzee
nik tub gu natot yalxwa nel nreke
gu tich kwaan nlu tub xaa non
lo gu, nel rese kwaane nak cheen
re gu: 22 kwaan mseed na gu,
kwaan mseed Apolos gu, kwaan
mseed Pér gu, yizhyo, yalnaban,
yalgut, kwaan nzho nal, nu kwaan
yo gwluzh, rese kwaane nak cheen
re gu, 23 gu nak xaa Jesucrist, nu
Jesucrist nak xaa Dios.

4

Xchiin re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist

1 Kwaanzee nzhaal wii re gu lo
nu nebse mod xmos Jesucrist, nel
lee xaa mlaa zhiin ne lo nu, zee
nseed nu re myet re kwaan ngu-
laan, kwaan mzaa Dios lo re myet
nal. 2 Nu loka tub xaa kayaa tub
zhiin, nzhaal le xaa zhiin mod
nzhaal le xaaya. 3 Per lee na,
nik tik nyent cho nzhak lextoo na,
naab re gu kwent lo na o kwalkyer
tub re xaa nak zhiin, nel nixa na
nanaabt na kwent lo na. 4 Nel ne
na wen nkee na xchiin Dios per
nanont kwaan nzak na, nel Xaa
Nabeyy nak xaa naab kwent lo na.
5 Kwaanzee nanaabt gu kwent nal,
blaz gu yaad Xaa Nabeyy, zee luu
xaa klar re kwaan nzho lo yal-
nakaw zee gakbeyy re xgab cheen
re myet. Zee lee Dios nii kwaan
chul lo kad tub xaa konxa nzhaal
kayaa xaaya.
6 Wech nu bzan, nii na kwaane
lo gu zee ne gu xomod nak xchiin
Apolos nu xomod nak xchinn na.
Nii na kwaane zee le gu mod nle
nu, nu nalet gu kwaan nankeet lo
Xkyech Dios, zee nik tub gu natot
yalxwa lo tub xaa nu yé gu nawent
stub xaa. 7 ¿Cho nle lu mas xwa ke
stub xaa? ¿Cho kwaan nkano lu che
nanakta kwaan mzaa Dios lo lu?
Nu cheleeya lee xaa mzaaya lo lu,
¿chozhiin nto lu yalxwa nu lal cheen
luya?
8 Nu nal nzak gu rikla gu, nkano
gu rese kwaan nzoblazh tub xaa,
nu nzak gu nak gu kwenta rey nu
nankintra gu nu. ¡Wena chol rey
ngak gu zee nzho mod nabeyy gu
tubka kwaan nu! 9 Nel ne na lee nu,
xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist,
nak tub xaa tira nanont lo re myet
yizhyo ne, xaa nakladiizh yet; nu
nak mod tub xaa lach re xaa yizhyo
ne lo nu noka re mandad cheen
Dios. 10 Nu nel nkela nu Jesucrist
zee mbezh re xaa nachan nu, nu
lee gu nzak nkela gu Jesucrist nu
mbezh re xaa list gu. Gu nzak
lee nu nak xaa nangezht nu lee
gu nak xaa ngezh doo, nu nayii
re myet ne nu, nu nkela re xaa
gu. 11 Axta mbizh ne, lee nu tubka
nded yalnlaan, yizhnzhek, nyent
ler gak nu, nzaa re xaaya yenn
nu, nankanot nu tub li nu, 12 nu
nyazha nu nkee nu zhiin kwaan
yaa nu. Nu leezha nge re xaa lo nu,
zee naab nu lo Dios kwent cheen
xaa; nrenal re xaa nu, nu nyela nu.
13 Nzhedizh nawent re xaa nu, lee
nu naab lo Dios zee yo wen re xaa.
Mod yix wen re xaa, nu mod tub
kwaan nyent sirb. Nu snee nle xaa
nu axta mbizh nalzhe.
14 Nakakeet na kwaane zee ton
gu, lee na kakeeya zee za na tub
konsej lo gu, mod xiin na, nel
nkedoola na re gu. 15 Kwaanzee
chol nkano gu tub chii mil maestr,
xaa nzaa kwent cheen Jesucrist

lo gu, per nankanot gu zyen xuz
gu. Nu na nak kwenta xuz gu,
nel ngok gu xinn Dios leezha mza
na kwent cheen wdizh chul lo gu.
16 Kwaanzee naab na lo gu ble gu
mod nle na.
17 Xaal na Timoteo lo gu. Nu
lee xaa nak kwenta xgaan na, nel
na nak xaa mzaa kwent cheen Xaa
Nabeyy lo xaa. Le xaa selazh gu
xomod nle na re kwaan, nel na nak
tub xaa Jesucrist, modxa nlu na re
kwaane lo rese xaa Jesús paro nzha
na.
18 Lee lak gu nto yalxwa nel nzak
gu nayalt na lo gu; 19 per chelee Xaa
Nabeyy nzhekla, kwalkyer stub
mbizh ne yal na lo re gu. Zee ne
na nen che nzho yalnabeyy cheen
Jesucrist lo re xaa nto yalxwa, o
che nebse nii xaaya. 20 Nanakt xaa
xaa Dios nel xwa nzhedizh xaa, per
nak xaa xaa Dios cheleeya nzho
yalngezh cheen Mbi Naban cheen
Dios lextoo xaa. 21 ¿Che nzhekla gu
yal na zee teed na gu bid o yal na
tub mod nadoo lo gu?

5

Nzhaal koo gu xaa nchaal stub ngwnaa lo re gu

1 Nzhedizh re xaa, lee tub gu
nchaal leeka sa xuz. ¡Nu kwaane
nak tub kwaan tira nawent, nixa
re xaa nanakt xaa Jesucrist nan-
let kwaane! 2 Nu zeesi nto doo
gu yalxwa, per nzhaal gak nales
lextoo gu. Nzhaal koo gu xaa nle
kwaane lo re gu. 3 Chol lo re gu nzo
na, naab na kwent lo xaa sbaa nle.
Per lee xgab cheen na nzo kwaan
gu, nu kwaanzee ngulola mnaab
na kwent lo xaa. 4 Nu gorna lee
re gu kasa, naab gu kwent lo xaa
ne, na zo kwaan re gu kwaan re
xgab cheen na, nu noka yalnabeyy
cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be, zo
kwaan re gu. 5 Gorzee nzhaal zaa
gu xaabyi ne lo yalnabeyy cheen
Maxuu, zee luux re kwaan nzhekla
kwerp cheen xaa, zee lee xaa le gan
nya naz yiba, zhe bare Jesucrist.
6 Nawent to gu yalxwa lo kwaan
nawent ne, nel mod lebadur naka.
Nela gu xomod nii xaa: “Chepse
lebadur ntexoob dubse koob”.
7 Kwaanzee bloo gu lebadur kwaan
nkanola gu naz jwer, kwaan
ntexoob koob, zee gak gu pan
kwaan mdexkwaa kwaan koob
kub nu koob kwaan nyent lebadur,
kwaane nak re gu. Nel Jesucrist,
xaa nak mbakxiil cheen yalni
Paskwa, mteedla xaa lo Dios kwent
cheen be. 8 Kwaanzee nzhaal le
be yalni Paskwa, tub mod wen
nu nzhul, kwaan nak mod pan
kwaan nanyut lebadur, nu nalet
beya kwaan re kwaan nawent nu
re kwaan nanambeyt, kwaan nak
mod lebadur yilo.
9 Lo stub yech cheen na mkee na
lo gu, nanzhaalt zhaal gu kwaan
re xaa kwaan nchaal stub naz
sa myet. 10 Nu leezha ngunii
na kwaane, nanzheklat na ngnii
na, zee nazhaalt gu kwaan rese
xaa nle kwaan nawent yizhyo ne,
xaa nchaal stub naz sa myet, xaa
nzoblazh, xaa nlewann, xaa ngwii
lo maj, nel chelee gu nzhekla gu
le gu kwaan ba, chol sbaa naka
nzhaal tira roo gu lo yizhyo ne.
11 Kwaan nzhekla na nii na nak:
Nazhaalt gu kwaan tub xaa mbezh
nak xaa Jesús nu nle kwaane, xaa
nchaal stub ngwnaa, xaa nzoblazh,
xaa ngwii lo maj, xaa nii nawent,
xaa nzuzh, xaa nlewann. Rese
myet, xaa nle kwaane, nixa na-
zobt gu gaw gu kwaan lee xaa.
12-13 Kwaanzee nanzhaalt naab na
kwent lo re xaa nanakt xaa Jesús,
Dios nak xaa naab kwent lo re
xaa ne. Per re gu nzhaal naab
kwent lo re xaa nak xaa Jesús,
kwaanzee nzhaal koo gu xaa nle
kwaan nawent ne lo re gu.

6

Nanzhaalt gaazh be tub kwaan tich tub be lo stub xaa nanakt xaa

Jesús

1 Nu leezha lee tub re gu nzhekla
gaazh tub kwaan tich stub gu,
¿chozhiin nya gu lo re xaa nak zhiin,
xaa nanalit nzo lo Dios? ¿Chozhiin
nanzaat gu kwenta leeka lo re xaa
Jesús, re xaa nambey? 2 ¿Che nanet
gu lee re xaa Jesús nak xaa naab
kwent lo re myet lo dubse yizhyo?
Nu cheleeya gu naab kwent lo re
myet dubse yizhyo, ¿chozhiin nyent
mod naab gu kwent lo leeka tub
gu stub gu lo tub kwaan sbaasa?
3 ¿Che nanet gu axta lo re mandad
cheen Dios naab re be kwent lo?
¡Kwaanzee telisa nzho mod naab be
kwent lo kwaan mle wechxinn be!
4 Nu kwaanzee, chelee tub re gu
nzhekla gaazh tub kwaan tich stub
gu, ¿chozhiin ya gu zaa gu kwent
kwaan mle xaa lo tub xaa nanakt
xaa Jesús? 5 ¡Nii na kwaane zee
ton gu! ¿Cheleeya nyent nik tub
xaa nzhak lo gu, xaa nzho mod gak
jwes? 6 ¡Per lee re gu, leezha gaazh
gu tub kwaan tich stub gu, tira nya
gu nu nzaa gu kwenta lo xaa nak
zhiin, tub xaa nanakt xaa Jesús!

7 Nle gu tub jwalt ngaazh gu
tub kwaan tich stub gu. ¿Chozhiin
nayetla gu? ¡Mas wen laa gu
lewann xaa gu! 8 ¡Per lee re gu rese
kwaan rebes nle gu, nawent nle gu
nu nlewann gu leeka lo stub gu!

9 ¿Che nanet gu rese xaa nakap
nyent mod zeeb pa nabeyy Dios?
Nalaat gu kade xaa gu,
nel lee re xaa nchaal stub ngwnaa,
xaa ngwii lo maj,
xaa nchaal leeka sa byi,
10 xaa nlewann,
xaa nzoblazh,
xaa nzuzh,
xaa nzhedizh nawent stub xaa,
xaa nkade,
nik tub re xaa nle re kwaane,
narept pa nabeyy Dios. 11 Nu snee
nak re gu yilo, per nal nzhula nzo
gu lo re jwalt, nebse xaa Dios nak
gu, mbyiibla re jwalt cheen gu nel
mwii gu lo Jesús, Xaa Nabeyy be,
nu nel nzho Mbi Naban cheen Dios
lextoo gu.

Xomod nzhaal kano nzhul be kwerp cheen be

12 Mbezh re xaa: “Libr na, nzho
mod le na kwaan nzhekla na”. Wli
libr nak gu per naret kwaan nzhaal
le gu. Libr na, per nalaat na lee
kwerp cheen na nabeyy lo na zee
leya kwaan nzheklaya. 13 Mbezh re
xaa: “Lee kwaan gaw na, gaw naya
nel naaba lextoo na”. Wliya, per
ropse kwaane lux Dios. Kwaanzee
lee kwerp cheen be namzaat Dios
lo be zee leya re kwaan nawent,
mzaa xaaya lo be zee gaka cheen
Xaa Nabeyy nu lee Xaa Nabeyy
nkanapa. 14 Nu sbaa modxa mse-
ban Dios Xaa Nabeyy be, sbaaka se-
ban Dios be kwaan yalngezh cheen
xaa.

15 ¿Che nanet gu lee kwerp cheen
gu noka nak tik kwerp cheen Jesu-
crist? Kwaanzee nyent mod chaal
na xkwerp na kwaan stub ngwnaa,
me nto cho. ¡Telisa nalet naya!
16 ¿Che nanet gu leezha lee tub xaa
nchaal stub ngwnaa, me nto cho,
tubka nzhak xkwerp xaa kwaan
lee me? Nel lee Xkyech Dios nzhé:
“Leezha zhaal rop xaa gak xaa
tubka kwerp”. [Gn. 2:24] 17 Per
leezha lee tub xaa nreke tich Xaa
Nabeyy, nzhak xaa tubka kwaan
Xaa Nabeyy.

18 Kwaanzee nachaalt gu stub
myet, me nanakt sa gu. Chelee tub
xaa nle stub kwaan nawent, nyent
cho gak kwerp cheen xaa; per lee
xaa kwaan nchaal stub myet, nle
xaa tub kwaan nawent lo leeka
xkwerp xaa. 19 Nzhaal ne gu lee
kwerp cheen be nak yidoo cheen
Mbi Naban cheen Dios, xaa mzaa
Dios lo be, nu lee Mbi Naban nzho
lextoo be. Kwaanzee lee xkwerp be
nanakta cheen be, leeya nak cheen
Dios, 20 nel kar doo mzi Dios be.
Kwaanzee rese kwaan le be lo xk-
werp be, nzhaal gaka kwaan nyula
Dios.

7

Pab nzaa kwent cheen yalnchelya

1 Lee nal keb na re kwaan
mnabdizh gu lo na lo yech kwaan
mkee gu. Per na nii: Mas wen
nachelyat xaa; 2 per nel zyen doo
xaa nchaal stub myet, me nanakt
sa xaa, kwaanzee kad tub xaa
nzhaal kano xaa xngwnaa xaa
nu kad ngwnaa nzhaal kano me
xmbyi me. 3 Konxa xaabyi nu
konxa ngwnaa nzhaal zaa xaa
xkwerp xaa lo sa xaa. 4 Nel lee
kwerp cheen ngwnaa nanakta
cheen me, nel cheen xmbyi me
naka; nu lee kwerp cheen xaabyi
nanakta cheen xaa nel cheen
xngwnaa xaa naka. 5 Kwaanzee
nawent yen gu xkwerp gu lo sa gu.
Per nzho moda, cheleeya ropse gu
yaan nazhaalt gu lak mbizh, zee
wdizhno gu Dios. Zeera nzhaal
zhaal gu stub welt, zee nyent mod
le Maxuu gan lo gu zee le gu kwaan
nawent.
6 Kwaane nii na lo gu mod tub
xgab cheen na, cho kwaan nzhaal
le gu, per nanakt kwaan mxaal Xaa
Nabeyy le be. 7 Na nzhekla rese
gu zo kwenta na, xaa nankanot sa.
Per ne na, Dios mzaa lo tub naz be
zee kano be sa be, nu mzaa xaa lo
stub naz be zee chul yo techosa be.
8 Lee lo re xaa zer chelya nu lo re
byud nii na, mas wen nachelyat gu,
zee gak gu kwenta na. 9 Per chelee
gu nayet gu nachelyat gu, mas wen
chelya gu ke le gu kwaan nawent
nchaal gu sa myet gu.
10 Per lee lo re xaa mchelyala,
nabeey na kwaane kwaan nanakt
cheen na, kwaane nak cheen Xaa
Nabeyy: Lee ngwnaa nanzhaalt
laa me xmbyi me. 11 Per chelee tub
ngwnaa laa xmbyi, nyentra mod
chelya me kwaan stub xaabyi, per
nzho mod bare me kwaan xmbyi
me stub welt. Nu leeka snee, lee
xaabyi nanzhaalt laa xaa xngwnaa
xaa.
12 Per kwaan xtizh na nii na lo
gu, nu nanakt kwaane xtizh Xaa
Nabeyy: Chelee xngwnaa tub xaa
Jesús, nanakt me tub me ngwii lo
Jesús, per wen nzho me kwaan
lee xaa, nanzhaalt laa xaabyi me.
13 Nu chelee xmbyi tub ngwnaa,
nanakt xaa tub xaa ngwii lo Jesús,
per wen nzho xaa kwaan lee me,
nanzhaalt laa me xaa. 14 Nel lee
xaabyi, xaa nangwiit lo Jesús, nam-
bey xaa nel xngwnaa xaa nak tub
me ngwii lo Jesús; nu lee ngw-
naa, me nanakt tub me ngwii lo
Jesús, nambey me nel xmbyi me
nak tub xaa ngwii lo Jesús. Nel chol
nanakta snee, zee lee re xinn xaa
o xinn me gak xaa nanzhult, per
kwaan wlipa nak, nambey xinn
xaa. 15 Per chelee ngwnaa o xaabyi,
xaa nangwiit lo Jesús, nzhekla laa
sa, nzho mod le xaaya. Nu snee
lee ngwnaa o xaabyi, xaa ngwii lo
Jesús, nzho mod laa xaa o laa me
nya sa me, nel Dios mrezh xaa zee
chul yo xaa. 16 Kwaanzee bzan
na, nyent mod ne lu che zkoo Dios
xmbyi lu lo yalgut. Nu noka gu
wech na, nyent mod ne lu che zkoo
Dios xngwnaa lu lo yalgut.
17 Per kad tub gu yo mod mzaa
Xaa Nabeyy diizh yo gu, mod nzho
gu gorna mrezh xaa gu, nu kwaane
nii na lo rese xaa Jesús. 18 Chelee
Dios mrezh tub gu, xaa nzho beyy
cheen re nu, xaa Israel, nakacht
guya, o chelee Dios mrezh tub gu,
xaa nanzhot beyy, nanzhaalt koo
gu beyy cho gu. 19 Nel lee kwaan
non nak, gon be xtizh Dios nexa
chol nzho be beyy o nanzhot be
beyy. 20 Kad tub be nzhaal gak
mod nak be leezha mrezh Dios
be. 21 Kwaanzee chelee tub be,
leezha mrezh Dios be, nak be tub
mos, nalet be xgab, per cheleeya
nzho mod laa be nagaktra be mos,
nzhaal laa beya. 22 Kwaanzee lee
xaa nak mos leezha mrezh Dios
xaa, nal nak xaa tub xaa mla
nzho mod kee xaa zhiin lo Xaa
Nabeyy; nu lee xaa nanakt mos

leezha mrezh Dios xaa, nal nak xaa
tub mos cheen Jesucrist. 23 Kar doo
mzi Dios be, kwaanzee nalaat be
le stub xaa be mod tub mos stuba.
24 Kwaanzee wech nu bzan, kad
tub be nzhaal gak be mod nak be
leezha mrezh Dios be.

25 Chelee tub xaa nzhekla chelya
o nachelyat xaa, nik tub kwaan
nanabeyyt Dios kwent ne; per nii
na xgab cheen na lo gu, nu nali
nzo na lo Dios, nel mlesla Dios ne
na. 26 Nzak na: Lee xaa nanchelyat,
nzhaal lake xaa mod nzo xaa nal,
nel kaded be bid nal, kwaanzee
mas wen nachelyat be. 27 Chelee
be nkano be xngwnaa be, nalaat
be me; nu chelee be nankanot be
me nakwaant be me. 28 Per chelee
be chelya be tub ngwnaa, nanlet
be tub kwaan nawent, nu chelee
tub ngwnaa chelya noka nanlet me
kwaan nawent. Per xaa nkano sa
ropse xaa ded bid, kwaan nzhekla
na nak nadedt be bid.

29 Wech nu bzan, kwaan nzhekla
na nii na lo gu nak: Lee mbizh
mzhin gaxla. Kwaanzee lee re
xaa nkano ngwnaa, nzhaal kee
xaa zhiin lo Dios mod tub xaa
nankanot ngwnaa. 30 Lee re xaa
nzho bel, nzhaal kee xaa zhiin lo
Dios mod tub xaa nanzhonnt, lee
re xaa nyakla nzhaal kee xaa zhiin
lo Dios mod tub xaa nanyaklat,
nu lee re xaa nzi kwaan, nzhaal
kee xaa zhiin lo Dios mod tub xaa
nanakta xcheen. 31 Nu lee re xaa
chul nzho yizhyo ne, nzhaal kee
xaa zhiin lo Dios mod tub xaa
nanont re kwaan chul yizhyo ne lo,
nel nela be lee yizhyo ne lux.

32 Na nzhekla zee nalet gu xgab.
Lee re xaa nankanot ngwnaa,
nyakla xaa nkee xaa zhiin lo Xaa
Nabeyy nel nkela xaa Xaa Nabeyy.
33 Per lee xaa nkano ngwnaa,
nkwaan xaa re kwaan yizhyo, zee
chul yo rop sa xaa, 34 nu snee nzhak
chop xgab cheen xaa. Nu sneeka
lee ngwnaa, me nankanot sa, nu
me tira namkat xaabyi, nyakla me
nkee me zhiin lo Xaa Nabeyy, zee
dubse me gak nebse cheen Dios.
Per lee re me nkano sa, nkwaan
me re kwaan yizhyo, zee chul yo
rop sa me.

35 Nanzheklat na zhiib na tub
kwaan nga tich gu, nii na kwaane
zee wen yo gu nu nadedt gu bid. Nu
nii naya, zee yo gu tub mod nali nu
kee gu zhiin lo Xaa Nabeyy kwaan
dub lextoo gu.

36 Nu chelee tub xaa nzak nzhaal
chelya rop xaa me nakladiizh
chelya xaa, nakalet xaa tub kwaan
nawent, nu nel nzhola me liin
kwaan nzhaal chelya me. Nu
chelee xaa nzak xaa kwaane nak
kwaan nzhaal le xaa, nzho mod
le xaaya. Nzho mod chelya gu,
nel yalnchelya nanakta tub kwaan
nawent. 37 Per chelee stub xaa
nzak mas wen nachelyat xaa, nu
nik tub xaa nanzhaalt le jwers lo
xaa zee chelya xaa. Chelee xaa
nzak xaa nzho mod nabeyy xaa
xkwerp xaa, kwaanzee nanzhaalt
chelya xaa, xaa ne nle kwaan
wenra. 38 Kwaanzee chelee xaa
chelya xaa kwaan me gak sa xaa,
me nkela xaa, wena; per chelee xaa
nzak xaa mas wen nachelyat xaa,
wenra nle xaa.

39 Lee ngwnaa me nkano sa,
nzhaal gak me nali lo sa me dubse
mban xaa; per chelee xaa yet xaa,
me ne nak tub me libr, nzho mod
ka me stub xaabyi kwaan nzhekla
me, per nzhaal gaka kwaan tub
xaa Jesús. 40 Per nzak na nza na
kwent kwaan mzaa Mbi Naban lo
na leezha nii na, chulra yo me
chelee me nachelyat me stuba.

8

¿Che nzho mod gaw xaa baal kwaan mded lo maj?

1 Lee nal za na kwent cheen che
nzho mod gaw xaa baal, ma kwaan
mteed xaa lo maj. Nela beya: “Rese
be nela xomod naka”. Per nzhekla
na selazh guya: “Lee yalnzhak le
zee to xaa yalxwa, nu lee yalnkela
le zee mas nye zo xaa lo Dios”.

2 Chelee tub xaa nzak nzhak doo
xaa, zeraka ne wen xaaya mod
nzhaal ne xaaya. 3 Per chelee tub
xaa nkela Dios, nlabeyy Dios xaa
ne.
4 Lee nal za na kwent, che wen
gaw xaa baal kwaan mteed xaa
lo maj. Ne be lee maj nak tub
kwaan nawlit nak Dios nel tubka
Dios nzho. 5 Kwaanzee nixa nzak
re myet zyen dios nzho naz yiba
nu naz yizhyo, (nu wlipa nzho
zyen kwaan nzhekla gak Dios nu
nzhekla nabeyy), 6 per lo re be
nzho tubka Dios, xaa nak Xuz be,
xaa mdexkwaa rese kwaan nu be
nak xaa xaa. Noka nzho tubka Xaa
Nabeyy be, Jesucrist, xaa mdexk-
waa rese kwaan nu leeka lee xaa
mle zee mban be.
7 Per naret xaa ne kwaane. Lak
gu mbill lo re maj yilo nu leezha
nzhaw gu re ma mteed xaa lo maj,
nzak gu nzhaw gu tub kwaan nak
cheen tub dios. Nel lee xgab cheen
gu nangezht, zee nzhak chop yek
gu. 8 Per nalet kwaan nzhaw be
nle zee nyula Dios be, nel nagakt
be mas xwara nel nzhaw be tub
kwaan, nixa nagakt be xwara nel
nanzhawt beya. 9 Per wii gu napa
kale gu kwaane, zee lee re xaa
nanyet nzo lo Dios kale tub kwaan
nawent. 10 Nel chelee gu, ne gu
re kwaane, nu nzob gu nzhaw gu
paro nteed xaa ma lo tub maj, nu
chelee tub wech gu, xaa nanyet
nzo lo Dios, ne lee gu kayaw baa,
talbes noka lee xaa le kwaan mle
gu, nu gaw xaa baal kwaan mded
lo maj. Per naz leen lextoo xaa
nzak xaa naka tub kwaan nawent,
11 nu zee lee re kwaan mle gu,
mle zee mluux mod ngwii wech gu
lo Jesús; xaa nanyet nzo lo Dios.
Nu bselazh gu noka ngut Jesucrist
kwent cheen lee xaa. 12 Nu leezha
nchep gu xgab nawent ne yek re
wech gu nu re bzan gu, xaa nanyet
nzo lo xcheen Dios, nle gu tub
jwalt lo Jesucrist. 13 Kwaanzee,
chelee kwaan nzhaw na nle zee
nralnii tub wech na o tub bzan na
lo xcheen Dios, mas wen nagawtra
na baal, zee nalet na ralnii xaa lo
xcheen Dios.

9

Nanaabt Pab kwaan nzhaal kayaa Pab

1 Lee na nak xaa libr. Na mkayaa
yalnabeyy lo Jesucrist, nu na
ngune lo Jesucrist, Xaa Nabeyy
be. Nu mod ngwii rese gu lo Xaa
Nabeyy, nlu mreke xchinn na.
2 Chelee stub xaa nanzheklat zaa
yek gon lee na nak tub xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesucrist, per nzhaal
ne re guya, nel gu nlu lee na nak
tub xaa zee.
3 Kwaane nak kwaan nkeb na
lo re xaa nawent nzhedizh na.
4 Nkano nu derech naab nu kwaan
gaw nu nu kwaan go nu lo gu. 5 Nu
noka nkano nu derech wee nu tub
sa nu, xme Xaa Nabeyy, mod nle re
stub naz xaa mkayaa yalnabeyy lo
Jesucrist, kwenta Pér nu kwenta re
wech Xaa Nabeyy. 6 ¿O che nebse
na nu Bernabé nzhaal le nu gan
kwaan gaw nu lo xchiin nu? 7 Nik
tub soldad nankeet zhiin lo leeka
lee xaa; nu nixa nik tub xaa nx-
een tub xan yag ub, nu nanzhawt
xaa ub kwaan nzaa yag; nu nixa
nik tub xaa nkano mbakxiil, nu
nanzhot xaa xizh ma. 8 Nalet gu
xgab lee kwaane nak nebse tub
xgab cheen na, nel noka nkeeya lo
ley kwaan mzaa Dios lo Ches. 9 Nel
lee yech cheen ley nzhé: “Nakot
gu yex roo ngoon gorna yo ma yee
dexkwaa ma nzhobxtil”. [Dt. 25:4]
Per nanakt kwaane lee Dios nle
xgab re ngoon, 10 leeya nak nel Dios
nle xgab re be. Nel lee ley mkee
zee leya yudar be, nel mod nii xaa:
“Lee xaa nlee lo yo nu xaa nkich
nzhobxtil nle rol xaa re yalgon”.
11 Kwaanzee, chelee nu mxeen nu
ben cheen Mbi Naban lextoo gu,
nanzakt na gro nak top nu chepse
kwaan nkin nu lo re gu.
12 Nu chelee stub naz xaa nzhaal
naab kwaane lo gu, mas nzhaal
naab nu chepa lo re gu. Zer naab

nu kwaane lo re gu, nixa nzho mod
ngnaab nuya, sinka myedoola nu
dubse mzaa nu kwent cheen Je-
sucrist lo gu, zee nangakt kwaane
storb lo re kwaan nguné nu. 13 Nu
ne re gu, lee re xaa nkee zhiin
leen xkyidoo Dios nzhaw xaa re
kwaan nla yidoo. Kwaan nzhekla
na nii na nak, lee re ngwleyy nzo
nteed ma, kwaan mzaa re xaa lo
Dios, nu nzhaw re ngwleyy tik baal
cheen re ma nteed xaa lo mdo leen
xkyidoo Dios. 14 Nu leeka snee,
lee Xaa Nabeyy nxaal loka xaa zaa
kwent cheen xaa, nzhaal gaw xaa
kwaan nzaa re xaa mkayaa xtizh
xaa. 15 Per lee na nik tub welt zer
le na re kwaane, nixa nankeet na
kwaane lo gu zee zaa gu kwaan lo
na nal. ¡Mas wen yet na ke stub xaa
zaa kwaan gaw na! (Nto na yalxwa
lo kwaane.)

16 Nu nzak na nawent to na
yalxwa nel nza na kwent cheen
wdizh chul, nel leeya nak tub
kwaan mzaa Dios le na. ¡Nu bid doo
deed na chelee na nazat na kwent
cheen wdizh chul! 17 Kwaanzee,
chelee na za na kwent cheen wdizh
chul nel nzhekla na, telisa kayaa
na kwaan chul kwaan zaa Dios
lo na. Per noka chol nanzheklat
na za na kwenta, seetaka telisa za
naya nel Dios mzaa zhiin ne lo na.
18 Nu kwaanzee, kwaan nle na gan
nak, nzho mod nza na kwent cheen
wdizh chul nu nanaabt na nik
tub kwaan nel mle naya. Kwaan
nzhekla na nii na nak, nanaabt na
kix xaa ka na.

19 Nixa nik tub xaa nanabeyyt
na, per ngok na xaa nkee zhiin lo
rese xaa, zee gon zyen xaa xtizh
Dios. 20 Leezha nzo na kwaan re
sawlazh na, nle na kwenta tub xaa
sawlazh na, zee gon xaa xtizh Dios.
Kwaan nzhekla na nii na nak, nle
na kwenta nak tub xaa ngozhaw
ley cheen Ches zee gon re xaa
ngozhaw ley cheen Ches xtizh na,
nixa nanabeyyt ley lo na. 21 Noka
nle na mod tub xaa nangozhawt
ley cheen Ches, zee gon re xaa nan-
gozhawt ley cheen Ches xtizh Dios;
nixa wlipa nabeyy ley cheen Jesu-
crist lo na. 22 Leezha nzo na kwaan
tub xaa nanyet nzo lo Dios, nle na
mod tub xaa nanyet nzo lo Dios,
zee gon xaa xtizh Dios. Kwaan
nzhekla na nii na nak, nle na mod
nak rese xaa, zee nzho mod gon lak
xaa xtizh Dios. 23 Rese kwaane nle
na zee gon re xaa wdizh chul, zee
noka na gak xaa le gan.

24 Kwaanzee re gu ne leezha
nyu tub karrer rese xaa nrexonn,
per tubka xaa nak xaa nle gan.
Kwaanzee sbaaka bkee gu zhiin
zee le gu gan kwaan zelazh Dios.
25 Kwaanzee rese xaa nrexonn lo
tub karrer nkanap xaa xkwerp xaa
lo rese kwaan nawent. Nu nle
xaa rese kwaane, zee le xaa gan
nebse tub koron kwaan ndexkwaa
kwaan lag yag laurel, nu chepse
nyeya ta ngoola. Per lee be nkam-
baz kwaan zelazh Dios lo be, tub
kwaan tira dii. 26 Kwaanzee nye
nkee na zhiin, noka nak na tub xaa
nye ndil nu nakakeet na panyet
lo mbi. 27 Nteed na kwerp cheen
na bid, nle naya zee leya kwaan
nzhekla na, zee nagakt na tub xaa
nanreket xnaz Dios, mod nza na
kwent lo stub naz xaa.

10

Nangwiit gu lo re maj

1 Wech nu bzan, nanzheklat na
yenlazh gu: Leezha mroo re xey
nu, xaa yilo, Egipto lee xkaw cheen
Dios mlu naz lo xaa nu mded xaa
Nistoo Naxne lo yo bizh. 2 Nu snee
mded rese xaa zee, modxa mrub-
nis xaa leen xkaw nu leen nistoo
zee ngok xaa tub xaa mreke tich
Ches. 3 Nu rese xaa zee ndaw leeka
kwaan mzaa Dios gaw xaa, 4 nu
rese xaa zee ngu leeka nis kwaan
mzaa Dios go xaa. Nel cho ke cheen
Dios ngu xaa nis. Ke ne nak Jesu-
crist, xaa nzha kwaan re xaa naz
wen. 5 Mkanap Dios re xaa, nixa
nangulat Dios re kwaan mle xaa,
kwaanzee zyen doo xaa ngut naz
wen.

6 Rese kwaane mded zee zeen
re be nalet be re kwaan nawent,
mod mle re xaa zee. 7 Kwaanzee,
nawiit gu lo re maj, kwentaxa mle
re xaa zee. Modxa nzaa Xkyech
Dios kwent: “Lee re myet mle
yalni, ndaw xaa, ngu xaa, zeera
nguxso xaa, mkanii xaa nu mbill
xaa lo xmaj xaa”. [Ex. 32:6] 8 Nu
nachaalt be sa myet be, mod mle
re xaa zee. Kwaane mle zee tubka
mbizh ngut tub galbchon mil myet.
9 Nu nixa nalet be zee zhaal xyan
Xaa Nabeyy, modxa mle re xaa zee,
zee mkee mball wiza re xaa, zee
ngut xaa. 10 Nu nixa nanzhedizh
went be Dios, nel kwaane mle lak
re xaa zee, kwaanzee Dios mxaal
xmandad xaa zee mbit xaa re xaa
zee. 11 Rese kwaane mded re xey
nu xaa yilo, zee ne be nalet be re
kwaane, nu mkeeya lo Xkyech Dios
zee zeen re be, xaa nzho re mbizh
gwluzh ne. 12 Kwaanzee chelee be
nzak be nali nzo be, kanapka be be
napaka le be tub kwaan nawent.
13 Zee lee Maxuu nzhekla kiil be
mod nkiil xaa rese myet yizhyo,
per Dios nle yudar be nu nanlaat
xaa kiil Maxuu be axta paro nayet
be. Nu leezha nzhekla Maxuu kiil
be, zeera luu Dios tub mod roo be,
zee ye be ded beya.

14 Kwaanzee wech nu bzan,
xaa nkela na, tira nawiit gu lo
re maj. 15 Nii na kwaane lo gu
mod xaa nzhak, zee nzho mod
labeyy gu nen che wli kwaan nii
na. 16 Leezha nzho be xis ub leen
bas cheen xchee Xaa Nabeyy, nzaa
be dixkix lo Dios, nu leeya nlu lee
be tubka nak kwaan Jesucrist lo
xren xaa; nu leezha nzhaw be pan,
leeya nlu lee be tubka nak kwaan
Jesucrist lo kwerp cheen xaa. 17 Nu
nixa zyen doo be, per tubka pan
nzhaw re be, kwaanzee lee be nak
tubka kwerp.

18 Bzeen gu xomod mle re
sawlazh nu; leezha nzhaw xaa re
ma mteed xaa lo Dios, nlu tubka
nak xaa lo Dios. 19 Nu kwaan
nzhekla na nii na nak, lee maj
nanakt dios, kwaanzee lee baal
kwaan nteed xaa lo maj, nebse
nak tub kwaan sbaasa. 20 Kwaan
nzhekla na nii na nak, leezha lee
re xaa nanakt xaa Dios nteed tub
ma lo maj, naleet lo Dios nzaa
xaaya, lee xaa kazaaya lo re mbi
mal, nu nanzheklat na tubka yo
gu kwaan mbi mal. 21 Nel nyent
mod go gu kwaan nzho leen bas
cheen xchee Xaa Nabeyy nu go gu
kwaan nzho leen bas cheen re mbi
mal, nixa nyent mod zob gu gaw
gu roo mes cheen Xaa Nabeyy nu
zobka gu roo mes cheen re mbi
mal. 22 ¿Cho kwaan nzhekla gu le
gu? ¿Che nzhekla gu zee yii Xaa
Nabeyy ne be? ¡Telisa nyent mod
dil be kwaan lee xaa!

¿Che nzhaal gaw xaa baal kwaan mded lo maj?

23 Mod nii lak gu: “Libr be, le
be rese kwaan”. Wliya, per naret
kwaan nak kwaan nzhaal le be.
“Libr be le be rese kwaan”, per
naret kwaan nle zee nyera zo be lo
Xaa Nabeyy. 24 Nanzhaalt kwaan
be zee yo chul leeka be, nzhaal
kwaan be zee chul yo stub naz xaa.
25 Nzho mod gaw be rese baal
kwaan nto xaa, nu nanabdizht
be nen che naka tub baal kwaan
mteed xaa lo maj zee nalet be xgab.
26 Mod nkee: Lee yizhyo nak cheen
Xaa Nabeyy, nu noka rese kwaan
nzho leena.
27 Chelee tub xaa nanakt xaa
Jesús kwezh gu gaw gu garli xaa,
nu nzhekla gu ya gu, daw gu rese
kwaan zaa xaa lo gu, nu nanab-
dizht gu nen che naka tub kwaan
mteed xaa lo maj, zee nalet xaa
xgab. 28 Per chelee tub xaa né lo be:
“Lee baal ne mteed na lo maj”, na-
gawt beya nel nanzheklat be leya,
zee lee xaa ne le xgab nawenta.
29 Kanii na xgab kwaan nzho yek
stub xaa, nu nanakta xgab kwaan
nzho yek be.

Per chelee tub gu nabdizh:
“¿Chozhiin naab xaa kwent lo na,

libr nak na lo xgab cheen stub
xaa? 30 Nu chelee na nza na dixkix
lo Dios gorna gaw naya, ¿chozhiin
wdizh nawent re xaa na, nel
nzhaw naya?” 31 Kwaane nkeb na:
Rese kwaan nle be, gorna nzhaw
be o gorna nzho be, nzhaal le beya
zee nii wen re xaa Dios. 32 Nu nalet
be zee lee stub naz xaa le jwalt,
nixa re sawlazh nu o re xaa nanakt
sawlazh nu, nixa re xaa nak xaa
Jesús. 33 Nu lo rese kwaan nle na,
nanzheklat na le na nawent lo stub
naz xaa, nu nankwaant na kwaan
nyula na, lee na nkwaan kwaan
nyula stub naz xaa, zee nzho mod
le xaa gan yalnaban cheen xaa.

11

1 Ble gu mod nle na, nel nle na
mod mle Jesucrist.

Xomod nzhaal le be leezha nzholl be lo Dios

2 Nal nyakla na mbin na nse-
lazh gu na, nu nle gu re kwaan
mnabeyy na le gu. 3 Per nzhekla
na, zeen gu lee Jesucrist nabeyy
rese xaabyi, nu xaabyi nabeyy ng-
wnaa, modxa Dios nabeyy Jesu-
crist. 4 Nu chelee tub xaabyi saaw
yek gorna wdizhno xaa Dios, o
gorna nzaa xaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa, nlu xaa nanzhont
xaa xtizh Xaa Nabeyy. 5 Nu chelee
tub ngwnaa nasaawt yek gorna nii
me lo Dios o gorna nzaa me kwent
kwaan nzhé Dios lo lee me, nlu
me nanzhont me xtizh sa me. Nu
snee lal nle me ke tub me tira mrub
yek, kwaane nlu nawent nak me.
6 Wena, chelee tub ngwnaa nsaaw
me yek me, per nawent chuub me
yek me. Nel nton me chuub me yek
me, zee mas wen saaw me yek me.
7 Lee xaabyi nanzhaalt saaw xaa
yek xaa nel mdexkwaa Dios xaa
mod lee xaa nu snee nlu chul nak
Dios. Per lee ngwnaa nzhaal saaw
me yek me, zee luu nzhon me xtizh
sa me. 8 Sbaa nii na nel namzant
ngwnaa xaabyi yilo, sinka lee ng-
wnaa, me yilo, cho xaabyi mroo
me. 9 Nu lee xaabyi namdexk-
waat Dios nel nkin ngwnaa xaa,
per lee ngwnaa mdexkwaa Dios
nel nkin xaabyi me. 10 Kwaanzee
lee ngwnaa nzhaal saaw me yek
me zee luu me lo re mandad cheen
Dios, lee me nak tub me nzhon
xtizh sa me. 11 Per lee re be,
xaa nzhon xtizh Xaa Nabeyy, lee
xaabyi nkin ngwnaa nu sbaaka lee
ngwnaa nkin xaabyi. 12 Nixa wli
lee ngwnaa yilo mdexkwaa kwaan
tik cho xaabyi yilo, per noka nal wli
lee ngwnaa nzan xaabyi, nu xaabyi
rop ngwnaa, mdexkwaa Dios.
13 Nu leeka re gu nzhaal nii, che
wen lee ngwnaa wdizhno Dios nu
nasaawt me yek me. 14 Nu leeka
re myet yizhyo ne nlu lo re gu lee
xaabyi nanzhaalt laa xaa roo yich
yek xaa, 15 nu leeka snee lee ngw-
naa nzhaal laa me roo yich yek me,
zee saawa yek me, nel leeya nak
tub kwaan chul lo me, nel lo lee
me mzaa Dios diizh roo yich yek
me. 16 Wena, per chelee tub xaa
nanzheklat kayaa kwaane, nzhaal
ne xaa, nixa nu, nu nixa re xaa
Jesús, nanzaat nu stub kwent lo re
kwaane.

Nawent nle gu xchee cheen Xaa Nabeyy be

17 Kwaan nii na lo gu nal nak,
nanyulat na re kwaan nle gu gorna
nkasa gu gool gu lo Dios. Nel leezha
nkasa gu nzhaal leya zee nyera zo
gu lo Dios, per lo re gu rebes naka.
18 Nu kwaan yilo, nguné xaa lo na
nrexcho gu leezha nkasa gu gool gu
lo Dios, nu nzak na wliya. 19 ¿Che
nzak gu snee nzho mod luu gu na
xana xaa wlipa nreke tich Jesu-
crist? 20 Kwaanzee leezha nkasa
gu nzhaw gu Xchee cheen Xaa
Nabeyy, nanlet guya mod nzhaal
le guya. 21 Nel gorna nzhaw gu,
rol gu nzhaw yilo, nu nzhaw gu
rese kwaan, nu lee zrol gu seetaka
nlaan nu zrol gu tira nzuzh. 22 ¿Che
nyent garli gu pa gaw gu nu pa go
gu? Nel tira nawent kwaan nle gu

lo re xaa Jesús, nu nle gu zee nton
re xaa prob ne gu. ¿Cho kwaan
nzhekla gu nii na lo gu? ¿Che
nzhekla gu nii na chul nle gu? ¡Per
na nii, tira nawent nle gu kwaane!

Xchee cheen Xaa Nabeyy
(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-23)

23 Lee kwaan mseed na lo Xaa
Nabeyy noka mlu naya lo gu:
Leeka gwzhe kwaan mzaa xaa Xaa
Nabeyy yet, lee xaa mzen cha pan,
24 nu gorna ngulo mzaa xaa dixkix
lo Dios mxux xaaya nu nzhé xaa:
"Kwaane nak xbaal na, kwaane
za na kwent cheen re gu. Ble gu
kwaane zee selazh gu xomod yet
na." 25 Nu leeka snee gorna ngulo
ndaw xchee xaa, zee mzen xaa
bas, kwaan nzho xis ub leen, nu
nzhé xaa: "Lee xis ub kwaan nzho
leen bas ne nak xren na cheen
wdizh kub kwaan laa Dios lo gu.
Kad welt kwaan go guya ble guya
zee selazh gu na." 26 Nu kad welt
kwaan gaw be pan ne nu go be xis
ub ne nselazh be xomod ngut Xaa
Nabeyy. Nu snee le beya axta bare
Xaa Nabeyy.

27 Nu nii na, loka xaa gaw pan ne
o go xis ub ne sbaasa, tira nawent
kwaan nle xaa leezha nselazh be
xkwerp Xaa Nabeyy nu xren xaa.
28 Kwaanzee kad tub xaa nzhaal le
wen xaa xgab, gorna gaw xaa pan
ne nu gorna go xaa xis ub ne. 29 Nel
chelee xaa sbaasa gaw xaa pan nu
sbaasa go xis ub, nu nanet xaa cho
kwaan naka, sbaa nle xaa zee teed
Dios xaa bid. 30 Nel snee nle zyen
gu zee nyent jwers lo gu, nu lak
gu ne nzak nu zlak gu axta ngutla.
31 Nu chelee be le wen be xgab
leezha nzhaw be Xchee cheen Xaa
Nabeyy, zee nankint teed Dios be
bid. 32 Nu chelee Xaa Nabeyy naab
kwent cheen be naka zee seed be,
nu nanakta zee tira ded be bid
kwaan re myet yizhyo.

33 Kwaanzee wech nu bzan,
leezha gaw be xchee cheen Xaa
Nabeyy, kwaz be zee tubka gaw
re beya. 34 Nu chelee tub be nlaan,
nzhaal gaw be garli be, zee nakint
teed Dios be bid kwent cheen
xchee ne.

Lee stub naz kwaan mnabdizh
gu lo na, luu naya lo gu gorna bare
na lo re gu stub welt.

12

Re kwaan nzelazh Dios lo re xaa Jesús

1 Nal wech nu bzan, nzhekla na
za na kwent, zee ne gu chep xo-
mod nak kwaan nzelazh Mbi Na-
ban cheen Dios lo re be, xaa nak
xaa Jesús.

2 Nzhaal ne gu leezha zer gak
gu xaa Xaa Nabeyy, mbill gu lo re
maj kwaan nambant. 3 Kwaanzee
nal, nzhekla na ne gu nik tub
xaa kwaan nzho Mbi Naban lex-
too, nyent mod né: "Jesucrist nak
Maxuu". Nu nixa nik tub xaa nyent
mod né: "Jesucrist nak Xaa Nabeyy
na", cheleeya nanzhot Mbi Naban
cheen Dios lextoo xaa.

4 Xa nak kwaan nzaa Mbi Naban
cheen Dios lo tub be nu lo stub
be, nel lee Mbi Naban tubka nak.
5 Zyen doo mod nkee be xchiin Dios
per lo tubka Xaa Nabeyy nkee be
zhiin. 6 Xa kwaan nzelazh Dios
lo kad tub be zee kee be xchiin
xaa, per lee xaa nak xaa nkee zhiin
kwent cheen be. 7 Lo kad tub
be nzelazh Dios Mbi Naban cheen
xaa, zee nzho mod le be yudar re
xaa Jesús. 8 Nu kwaan Mbi Naban
nzelazh Dios re kwaane:

zee tub naz xaa nii kwaan
yalnzhak,
nu stub naz xaa labeyy cho kwaan
nzhekla Dios,
9 nu stub naz xaa nzho mod wii cho
kwaan nzhekla Dios le,
nu stub naz xaa sekwen re xaa ne
nzak,
10 nu stub naz xaa nzho mod le
zyen doo kwaan gro,
nu stub naz xaa nzho mod zaa
kwent kwaan nzhé Dios lo
lee xaa,
nu stub naz xaa ne xana kwaan
nroo lo mbi mal nu lo Mbi
Naban,

nu stub naz xaa nii stub diizh
kwaan nagakt xaa,
nu stub naz xaa nzho mod zaa
kwent cho kwaan ngunii
xaa ba,
11 Per tubka Mbi Naban nzelazh
rese kwaane, nu nzaa xaaya lo kad
tub be mod nzhekla xaa zaa xaaya.

Rese be nak kwerp cheen Jesucrist

12 Nu lee kwerp cheen myet nixa
nkanoya zyen pa (kwenta nii xaa,
yaa xaa, nzha xaa), per tubka kw-
erp naka. Nu seeka nak kwerp
cheen Jesucrist. 13 Nu leeka snee
rese be, xaa Israel o xaa nanakt xaa
Israel, xaa nak mos o xaa nanakt
mos, mrubnis be kwaan tubka Mbi
Naban zee gak be tubka kwerp, nu
leeka Mbi Naban nabeyy leen lex-
too rese be.
14 Lee kwerp nanakta tubka pa,
leeya nak zyen pa. 15 Chol yé nii
tub xaa: “Nel nanakt na yaa xaa,
nanakt na cheen kwerp”. Nixa
sbaa yéya, seetaka naka tub pa
cheen kwerp cheen xaa. 16 Nu chol
nzha xaa yé: “Nel nanakt na za-
alo xaa, nanakta na cheen kwerp”.
Nixa sbaa yéya, seetaka naka tub
pa cho kwerp cheen xaa. 17 Chelee
dubse kwerp nak nebse zaalo xaa,
nyent mod gon xaa. O chelee dubse
kwerp nak nebse nzha xaa, nyent
mod koob xaa bech. 18 Per lee
Dios mzob kad pa kwerp cheen
be paro mas wen nzhaala nzak
xaa. 19 Cheleeya tubka kwaan ngak
dubse xaa, zee nyent kwerp. 20 Per
kwaan wli nak, lee kwerp nkano
zyen pa choya per tubka kwerp
naka.
21 Zee lee zaalo xaa nyent mod yé
lo yaa xaa: “Nankint na lu”; nixa
yek xaa nyent mod yé lo nii xaa:
“Nankint na lu”. 22 Per lee re pa cho
be, pa nzak be nanont, leeya nak
kwaan mas nkin be. 23 Nu lee cho
be paro nzak be sbaasa, nak paro
nzob be kwaan chul nlu. Noka
lee cho be pa nanzheklat be luu
mas nsegak beya ler, 24 nu lee pa
mas chul nlu nankint tant kanap
beya. Per Dios mdexkwaa cho be
zee lee paro nzak be mas nachult
mas nkanap beya. 25 Zee nayiit tub
pa ne stub pa, zee rese pa cho be
kanap stub pa cho. 26 Chelee tub pa
cho be ne nzak, dubse cho be ne;
nu chelee tub pa cho be wen nzak,
dubse cho be wen nzak.
27 Nu sbaa nak be mod kwerp
cheen Jesucrist, nel kad tub be
nak mod tik cho kwerp cheen xaa.
28 Kwaanzee Dios mzaa lo re xaa
Jesús pa nzhaal kee xaa zhiin.
Xaa mas non nak xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesucrist,
nu zeera xaa nzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo lee xaa,
nu zeera re xaa nseed xtizh Dios,
nu gwluzh xaa nle kwaan gro
kwaan nyent mod le re
myet,
xaa nsekwen re xaa ne nzak,
xaa nle yudar re xaa nkin kwaan,
xaa nabeyy lo re xaa Jesús,
xaa nzhedizh stub naz diizh kwaan
nagakt xaa.
29 Naret xaa nak xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesucrist, nu nixa
naret xaa nzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa. Naret xaa nseed
xtizh Dios, nu nixa naret xaa nle
re kwaan gro. 30 Nu nixa naret
xaa nsekwen re xaa ne nzak, nu
nixa naret xaa nzhedizh stub diizh
kwaan nagakt xaa nu nixa naret
xaa nzho mod nzaa kwent cho
kwaan nzhé xaa zee. 31 Kwaanzee
re gu nzhaal yula gu kayaa gu re
kwaan mas wen, kwaan nzelazh
Dios.
Nal luu na stub naz kwaan mas
chul lo re gu.

13

Yalnkela

1 Chelee na nzhedizh na xtizh
re myet kwaan nagakt na, nu
axta xtizh mandad cheen Dios per
nankelat na wechxinn na, nanont
kwaana nii na, nebse mod tub
lee yiib kwaan nkee chi naka.
2 Nu chelee Mbi Naban nzelazh
lo na zee za na kwent kwaan né

Dios lo na, nu chelee na ne na
re kwaan xlaan cheen Dios, nu
chelee na nkano na rese yalnzhak,
nu chelee na ngwii na lo Dios zee
nzho mod nabeey na axta bachii
yi, per nankelat na wechxinn na,
tira nanont na. 3 Nu chelee na ngiiz
na rese kwaan nkano na lo re xaa
nkin kwaan nu za na na yo na lo
ki nel nza na kwent xtizh Dios per
nankelat na wechxinn na, nanont
kwaane.
4 Xaa nkela:
nyela xaa ne xaa rese kwaan nle
stub naz xaa lo xaa,
nlesla xaa ne xaa stub naz xaa,
nanzoblazht xaa cheen stub naz
xaa,
nanzhedizht xwa xaa nixa nantot
xaa yalxwa;
5 xaa nkela naniit wdizh nawent,
xaa nkela nangozhawt xaa rese
xcheen xaa para leeka lee
xaa,
xaa nkela nanzhalxyant,
xaa nkela nanselazht re kwaan nle
xaa lo xaa,
6 xaa nkela nanyulat ded stub xaa
bid,
nu nix doo nzhak lextoo xaa ne xaa
re kwaan wli.
7 Tub xaa nkela: Tubka nyela nded
bid, tubka nali nak xaa lo xmig xaa,
tubka nkambaz xaa lee stub xaa le
kwaan wen, nu tubka nyela xaa lo
rese kwaan nle stub xaa lo xaa.
8 Tira ndii yalnkela. Per stub naz
re kwaan nzelazh Dios nankint
diiya tira, re kwaan kwenta
kwaane: re xaa nzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo lee xaa, zhin mbizh
nazaatra xaaya; nu lee re xaa
nzhedizh stub diizh kwaan nagakt
xaa, zhin mbizh nawdizhtra
xaaya; nu lee re yalnzhak kwaan
nzaa Mbi Naban, zhin mbizh
nakayaatra xaaya. Rese kwaane
nadiit tira. 9 Nal nanlat rese kwaan
yek be, nu noka nzho welt nawent
nzaa be kwent rese kwaan nzhekla
Dios nii lo be. 10 Per zhin mbizh
leezha bare Xaa Nali, zee nakintra
be re kwaan nadiit.
11 Leezha nyeen na mdizh na nu
mle na xgab nu mla kwaan yek na
mod tub xaawin, per leezha ngok
na tub xaabyi mlaa na rese kwaan
nak cheen xaawin. 12 Nal nanyani-
wenta lo be, nlu rese kwaan lo
be kwenta leezha ngwii be lo spej
beed, per yo tub mbizh kwaan luu
reya lo be kwentaxa naka. Nal
chepseya nlabeyy naya per mbizh
zee tira yilo labeyy naya, kwentaxa
tira nlabeyy Dios na.
13 Nal nkano be chon kwaan ndii:
mod ngwii be lo Dios, nu mod
nkambaz be re kwaan nguné xaa,
nu mod nkela be; per kwaan nonra
lo yon kwaane nak yalnkela.

14

Mas chul zaa xaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa ke wdizh xaa stub diizh

1 Tubka kela be, nel kwaane nak
kwaan nonra. Nu zoblazh be re
kwaan nzelazh Dios kwaan Mbi
Naban, nu lo reya zoblazhra be
zaa be kwent re kwaan né Dios lo
be. 2 Per xaa kwaan nzhedizh stub
diizh kwaan nagakt xaa, nii xaa lo
Dios, nu naniit xaaya lo re myet nel
nik tub xaa nanet cho kwaan nii
xaa. Lee re xgab kwaan nzho yek
xaa nii kwaan Mbi Naban. 3 Per
lee xaa kwaan nzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo lee xaa nle xaa zee
mas nye nzo stub naz xaa lo Dios,
nu nzaa xaa balor lextoo re xaa
nu nseleyy xaa xaa. 4 Lee xaa
nzhedizh stub diizh kwaan nagakt
xaa, nle xaa zee mas nye nzo leeka
lee xaa lo Dios, per lee xaa nzaa
kwent wdizh kwaan mkayaa xaa lo
Dios nle xaa zee mas nye nzo re xaa
Jesús lo Dios. 5 Nzhekla na rese gu
wdizh stub diizh, per mas nzhekla
na zaa gu kwent kwaan né Dios lo
gu, mas wen kwaane ke wdizh xaa
stub diizh kwaan nagakt xaa. Per
noka nzho mod wdizh xaa stub di-
izh kwaan nagakt xaa, chelee stub
xaa zaa kwent cho kwaan ngunii
xaa lo re xaa Jesús, zee snee mas
nye zo kad tub xaa lo Dios.
6 Kwaanzee wech nu bzan, nyent
sirb chelee na ya na lo re gu nu nii

na kwaan stub diizh kwaan nagakt
gu, lo re gu. Mas wen yal na lo
re gu zee nii na kwaan nzhekla
Dios né lo re be, o kwaan yalnzhak
nii na kwaan wli lo gu, o za na
wdizh kwaan nguné Dios lo na,
o seed na gu stub kwaan cheen
Dios. 7 Kwaanzee re kwaan nzholl
xaa, kwenta bzhik nu kwenta bag-
wel, cheleeya nakanota mer bi
cheena nyent mod labeyy xaa xana
tuba stuba. 8 Nu cheleeya lo dil
nakwezh went xaa trompet, nanet
re xaa cho gor zelo dil. 9 Leeka
kwaane nded lo re be, chelee be nii
be tub diizh kwaan nanlat yek re
be, nyent mod ne xaa cho kwaan
kanii be. ¡Lo mbi nzhob xtizh be!
10 Wli nzho zyen doo stub naz di-
izh lo yizhyo, per nlaya yek xaa
niiya. 11 Per chelee na nanet na
cho kwaan nii xaa lo na, mod xaa
zit nak na lo xaa, nu leeka xaa zit
nak xaa zee lo na. 12 Nel nzoblazh
be kano be kwaan nzelazh Mbi Na-
ban, zoblazh be kano be re kwaan
nzho mod le zee nyera zo kad tub
xaa Jesús lo Dios.

13 Kwaanzee lee xaa kwaan
nzhedizh stub diizh kwaan nagakt
xaa, nzhaal naab xaa lo Dios zee
nzho mod zaa xaa kwent cho
kwaan ngunii xaa. 14 Kwaanzee
leezha nii na lo Dios kwaan stub
diizh kwaan nagakt na, nii Mbi
Naban kwent cheen na per lee
na nanet na cho kwaan kanii na.
15 ¿Nu zee cho kwaan nzhaal le
na? Nzhaal nii na lo Dios kwaan
Mbi Naban nu noka nzhaal nii
na kwaan nla yek na. Nu nzhaal
gol na lo Dios kwaan Mbi Naban
nu noka nzhaal gol na lo Dios
kwaan kwaan nla yek na. 16 Nel
chelee be nii be lo Dios nu zaa be
dixkix lo xaa kwaan Mbi Naban
snee, nu chelee tub xaa sbaasa
kenzhaya, nu nakanot xaa kwaan
nzelazh Mbi Naban, nyent mod
wdizhno xaa Dios tubka kwaan be,
nel nanet xaa cho kwaan kanii be.
17 Nzho mod zaa be dixkix lo Dios
per naleta yudar zo nye stub xaa lo
Dios. 18 Nzaa na dixkix lo Dios nel
mas nzhak na nii na stub re diizh
ke tub re gu; 19 per lee lo re xaa
Jesús mas wen seed na xaa gaayka
wdizh kwaan la yek xaa, ke kwaan
chii mil wdizh kwaan nanet xaa ne
cho kwaan nii na.

20 Wech nu bzan, nagakt be mod
xaawin mod nle be xgab, per gak
be mod tub xaawin lo re kwaan
nawent nu naletra beya, per mod
nle be xgab gak be xaa gox. 21 Nel
lee Xkyech Dios nzhé: “Nii na lo
yezh ne kwaan stub wdizh, nu
nii naya kwaan roo xaa zit, nu
nixa sneeya nanzhont xaa xtizh
na, né Xaa Nabeyy”. [Is. 28:11-
12] 22 Kwaanzee leezha nii be stub
diizh kwaan nagakt be, naka mod
tub nseyn lo re xaa nanakt xaa
Jesús, nu nanakta tub nseyn lo
re xaa Jesús. Nu gorna nzaa be
kwent kwaan nguné Dios lo be,
naka mod tub nseyn lo re xaa Jesús
per nanakta mod tub nseyn lo re
xaa nanakt xaa Jesús. 23 Nu gorna
nkasa re be, xaa Jesús, nu rese
xaa nzhedizh stub diizh nu rep
tub xaa nanakt xaa Jesús, xaa nan-
labeyyt re kwaan nzelazh Mbi Na-
ban, zle xaa xgab nzhak nachan re
be. 24 Per cheleeya rese be kazaa
be kwent re kwaan né Dios lo be,
nu rep tub xaa nanakt tub xaa
Jesús nu gon xaaya, tub xaa nan-
labeyyt re kwaan nzelazh Mbi Na-
ban, zlabeyy xaa jwalt cheen xaa
nu leeka lee xaa zeen re kwaan
nawent kwaan mle xaa gorna gon
xaa re kwaan kazaa be kwent.
25 Zee zeen xaa re kwaan nzho lex-
too xaa, nu snee kichyek xaa axta
lo yo nu gool xaa lo Dios, zee zeen
xaa lee Dios wlipa nzo kwaan re be.

Xomod nzhaal gool be lo Dios

26 Wech nu bzan, kwaan nzhekla
na nii na lo rese kwaane nak,
leezha kasa be gool be lo Dios,
lak be nzho mod gool kant, zlak
be nzho mod lu xtizh Dios, zlak
be nzho mod zaa kwent kwaan
ngunii Dios lo xaa, zlak be nzho

mod nii stub diizh kwaan nagakt
xaa, nu zlak be nzho mod yé cho
kwaan ngunii xaa kwaan stub di-
izh, per rese kwaane nzhaal le yu-
dar be, zee mas nye zo be lo Dios.
27 Nu leezha lee tub xaa nii stub
diizh kwaan nagakt xaa, nzhaal
nii chop xaa o chon xaa, nu kad
xaa nii gorna yizo xaa nii xaa,
nu noka nzhaal lee stub xaa zaa
kwent cho kwaan kanii xaa, xaa
kanii stub diizh. 28 Per chelee lo re
be, xaa Jesús, nyent stub xaa zaa
kwent cho kwaan kanii xaa, xaa
kanii stub diizh, mas wen naniit
xaaya lo re xaa, nu mas wen nii
xaaya leezha nii techosa xaa lo
Dios. 29 Nu leeka snee lee xaa
nzhekla yé kwaan ngunii Dios lo
xaa, nzhaal nii chop xaa o chon
xaa, nu lee stub naz xaa nzhaal
kenzha kwaan kanii xaa, zee ne
xaa che naka cheen Dios. 30 Per
chelee Dios nii tub kwaan lo stub
xaa nzob lo re xaa zee, lee xaa kanii
nzhaal laa nii xaa. 31 Nu snee kad
tub xaa nzhaal nii gorna yizo xaa
nii xaa, nzho mod zaa xaa kwent
kwaan ngunii Dios lo xaa, zee snee
nzho mod seed re xaa nu nzho mod
yo balor lextoo re xaa. 32 Nu gorna
nzaa xaa kwent kwaan ngunii Dios
lo xaa, nkano xaa yalnabeyy lo
kwaan kanii xaa, 33 nel Dios nak
cho nle zee kwi chul re xaa, nel
nanzheklat xaa guchniz re kwaan.

Ble gu modxa nle rese xaa Jesús,
xaa nambey nak, 34 lee re ngw-
naa nanzhaalt nii me leen kult, nel
nyent derech nii ngwnaa leen kult.
Nzhaal gon me xtizh sa me, kwen-
taxa nkee lo Xkyech Dios. 35 Chelee
me nzhekla me né me tub kwaan,
nzhaal nabdizh meya lo sa me garli
me, nel nawent nak lee tub ngw-
naa nii leen kult. 36 Nu tubka bse-
lazh gu xtizh Dios, nel namzhinta
yilotlaka lo re gu, nu nixa nanebt
gu mkayaaya.

37 Chelee tub xaa nzak nak
xaa tub xaa nzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo lee xaa o nak xaa
tub xaa mkayaa tub kwaan lo
Mbi Naban, nzhaal zaa xaa yek
xaa gon xaaya, lee kwaan kakee
na lo gu nak kwaan mxaal Xaa
Nabeyy. 38 Nu chelee xaa nagont
xaa kwaane, noka nagont gu re
kwaan yé xaa. 39 Nu sbaaka wech
nu bzan, bzoblazh gu zaa gu kwent
kwaan ngunii Dios lo gu, nu noka
laa gu zee nii xaa stub diizh kwaan
nagakt xaa; 40 per ble gu re kwaane
tub mod chul, mod nzhaal le guya.

15

Yalmroban cheen Jesucrist

1 Lee nal wech nu bzan, nzhekla
na selazh gu wdizh chul kwaan
mza na lo re gu, wdizh kwaan
mkayaa re gu, lo kwaan nali nzo
gu. 2 Nu noka Kwent Chul ne mle
zee le gu gan yalnaban, nel nzhon
gu re kwaan nzhéya; per chelee gu
nagont gu kwaan nzhéya, nik tub
kwaan nakayaat gu lo Dios.

3 Lee wdizh kwaan mseed na re
gu nak leeka kwaan mseed na lo
Jesucrist nu naka tub kwaan non
doo. Lee wdizh ne nak: Jesu-
crist ngut kwent cheen jwalt cheen
re be, modxa nkeeya lo Xkyech
Dios; 4 nu mkaach xaa xaa nu
leezha mzhaal yon mbizh lee xaa
mroban, modxa nkeeya lo Xkyech
Dios; 5 yilotlaka mlu xaa lo Pér,
zeera mlu xaa lo re xchiibtub xaa
mseed lo xaa. 6 Nu gwluzh zeera
mlu xaa lo kan tub gaay gayoo
wech nu bzan, nu zyen doo xaa ne
ngune lee xaa mbanaka nal, per
noka nzho lak xaa ngune lo xaa
ngutla nal. 7 Nu gwluzh zeera mlu
Jesús lo Chag nu lo re xaa mkayaa
yalnabeyy lo xaa.

8 Nu noka lo na mlu xaa axta
gwluzhtlaka, nel na nak mod tub
mad mded mbizh gal. 9 Nel na
nak xaa mas tira nanont lo re xaa
mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, nu
nixa nanzhaalt role na tub xaa
mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, nel
na mrenal re xaa Jesús. 10 Per nak
na kwaan nak na nel mlesla Dios

ne na, nu kwaan yalnkela cheen
xaa nangokt na tub xaa sbaasa.
Lee na mas nzhakee zhiin ke rese
stub xaa mkayaa yalnabeyy lo Je-
sucrist, per wlipa natechot na mle
rese kwaane, xaa mleya nak Dios,
nu kwaan yalnkela cheen xaa mle
xaa yudar na. 11 Kwaanzee nanont
che naya o che stub xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesucrist, mzaa nu
kwent kwaane lo gu, kwaan non
nak mbin guya.

Yalmroban cheen re xaa ngut

12 Mod mzaa nu kwent, lee Jesu-
crist mroban. ¿Chozhiin nii lak gu
lee re xaa ngut narobant? 13 Nel
chol lee re xaa ngut narobant,
zee noka Jesucrist nangrobant xaa.
14 Nu chol nangrobant Jesucrist,
zee nanont kwaan nzaa nu kwent,
nu nixa nanont mod ngwii be lo
Jesús. 15 Nu chol nangrobant Je-
sucrist, lee nu nak xaa nkade, nel
leeka re nu né lee Dios mseban
Jesucrist. Nu sbaa nkade nu chol
nawlit roban re xaa ngut. 16 Nel
chol narobant re xaa ngut, noka
Jesucrist nangrobant; 17 nu chol
namrobant Jesucrist, zee nanont
mod ngwii be lo Jesús, zee lee re
jwalt cheen be seetaka nzhib tich
be. 18 Nu chol snee naka, zee lee re
xaa ngut, xaa mwii lo Jesucrist, tira
ngulo mlux xaa. 19 Chol nreke be
tich Jesucrist nebse kwent cheen
kwaan kayaa be yizhyo ne, be nak
xaa mas nales doo lo rese myet.

20 Per kwaan wli nak lee Jesucrist
mroban. Lee xaa nak kwenta xle
kwaan nzaa yag yilo, kwaan nak
mod tub gon lo Dios; nel lee xaa
nak xaa yilotlaka mroban. 21 Nel
nebse jwalt cheen tub xaabyi,
xaa le Dan, mle mrep yalgut lo
yizhyo; sneeka nebse kwaan wen
kwaan mle stub xaabyi, xaa le
Jesús, nzho yalmroban cheen re
xaa ngut. 22 Nu snee modxa yet
rese be nel nak be mod Dan, sneeka
rese be roban nel nak be mod
Jesucrist. 23 Per kad tub be roban
gorna nzhaal roban be; yilotlaka
Jesucrist mroban zeera roban re
xaa xaa gorna bare xaa. 24 Gorzee
lux yizhyo nu lee Jesucrist kiib
rese yalnabeyy cheen re myet,
nu cheen rese mbi mal, nu cheen
Maxuu, nu zaa xaa yalnabeyy ne
lo Dios, xaa nak Xuz be. 25 Nel lee
Jesucrist nzhaal nabeyy axta le xaa
gan lo rese xaa nayii ne xaa, 26 nu
gwluzhtlaka kiib xaa yalnabeyy
cheen yalgut. 27 Mod nii Xkyech
Dios: “Dios mle zee nabeyy xaa
rese xaa nu rese kwaan”. [Sal. 8:6]
Naniit kwaane lee Jesucrist nabeyy
Dios. 28 Per gorna nabeyy xaa
rese kwaan, zee laa xaa nabeyy
Dios xaa. Nu snee lee Dios, xaa
mzaa yalnabeyy lo Xgann xaa, gak
Xaa Nabeyy lo rese xaa nu lo rese
kwaan.

29 Nu chol narobant myet,
¿chozhiin nrubnis lak xaa, kwent
cheen re xaa ngut? 30 Nu chol sbaa
naka, ¿chozhiin nle nu reyez yet nu
rese mbizh? 31 Kwaanzee wech
nu bzan, yizata mbizh nzho reyez
yet na. Wli kwaane, nu noka wli
nyula na ne na xomod nye nzo gu
lo xcheen Jesucrist, Xaa Nabeyy
be. 32 Nu chol nebse kwent cheen
na mdil na kwaan re xaa mrixyan
kwenta ma nakap, yezh Éfeso, ¿cho
sirb leya cheleeya narobant be?
Chol wli lee re xaa ngut narobant,
mas wen le be mod nii re xaa: “¡Gaw
be nu go be nel yee yet be!”

33 Nalaat gu kade xaa gu. Modxa
nzhé xaa: “Lee re xmig xaa
nawent, nle zee nle xaa kwaan
nawent”. 34 Ble gu xgab kwaan
wli, nu nalet gu kwaan nawent, nel
nzho xaa nanlabeyyt Dios. Nii na
kwaane zee ton gu.

Xomod gak kwerp cheen re xaa roban

35 Kwaanzee lak gu mbezh:
“¿Xomod gak kwerp cheen re xaa
roban? ¿Cho klas kwerp kano xaa?”
36 Kwaane nak tub yalnabdizh
nachan, nel ne wen be leezha ngo

be tub bizh lo yo, nzhaal lux xaba
zeera gaka tub xan yag. 37 Lee
kwaan ngo be nanakt yag, kwaan
ngo be nak tub bizh zee xena, tub
bizh cheen nzhobxtil o stub lo
re bizh. 38 Per Dios xeena mod
nzhekla xaa, nu kad bizh zaa yag
kwaan nzhaal gaka. 39 Naret baal
lal nak, tuba nak xcheen myet
stuba nak xcheen ma, nu stuba
nak xcheen mbyin nu stuba nak
xcheen mbal nistoo. 40 Nu leeka
snee nzho kwerp naz yiba, nu
noka nzho kwerp yizhyo. Chul nak
re kwerp kwaan yiba per nalalt
chul naka kwaan re kwerp cheen
yizhyo. 41 Lee xni mbizh xa nak ke
xni mbee, nu ke xni cheen re mbal
yiba; nzho tub mbal xa xni cheen
ke re stub naz mbal.

42 Nu sneeka gak yalmroban
cheen re myet. Lee kwaan nyubyo
lux per lee kwaan roban tira
nanluxtra. 43 Lee kwerp kwaan
ngubyo nak tub kwaan nachult,
lee kwerp kwaan roban nak tub
kwaan chul doo. Lee kwerp kwaan
ngubyo nak tub kwaan nangezht
nu lee kwerp kwaan roban nak tub
kwaan ngezh doo. 44 Lee kwerp
kwaan ngubyo nak kwerp cheen
yizhyo nu lee kwerp kwaan roban
nak kwerp cheen yiba. Nu mod
nzho kwerp cheen yizhyo, sbaaka
nzho kwerp cheen yiba.

45 Kwaan nzhé Xkyech Dios:
“Dan, xaabyi yilotlaka, Dios mle
mban xaa”; [Gn. 2:7] per Jesucrist,
ngok mod Dan xaa yilo; mzhin xaa
naz yiba zee zaa xaa yalnaban.
46 Nu lee kwerp kwaan yilo nanakt
kwerp kwaan nzho mod yo yiba,
kwaan yilo nak kwerp cheen
yizhyo, kwaan gwluzh nak kwerp
cheen yiba. 47 Lee xaabyi, xaa
yilotlaka mdexkwaa Dios kwaan
yo, kwaanzee nak xaa xaa yizhyo,
lee stub xaabyi mroo naz yiba.
48 Lee kwerp cheen xaa yizhyo
nak mod kwerp cheen xaabyi, xaa
mdexkwaa Dios kwaan yo; lee
xaa nya naz yiba kano stub kwerp
cheen xaa kwaan nzho mod yo naz
yiba, mod kwerp cheen xaa myaad
naz yiba. 49 Nel nzhak be mod
xaabyi, xaa kwaan mdexkwaa
kwaan yo, seeka gak be kwenta
xaabyi, xaa myaad naz yiba.

50 Kwaan nzhekla na nii na
lo re gu wech nu bzan, nak tub
kwaan ngulaan axta yilo: Lee
kwerp kwaan nak baal, nyent
mod repa pa nabeyy Dios, nu lee
kwerp kwaan nlux nyent mod
zhaal kwaan re kwaan nanluxt.
51 ¡Bkenzha gu! Nii na tub kwaan
nagakt re myet lo gu: Naret be yet,
per rese be zhee. 52 Gorna kwezh bi
cheen trompet kwaan gwluzhtlaka
¡tas zhee re be! Nel kwezh trompet
zee lee re xaa ngut roban, zee
bare xaa ban xaa tira. 53 Nel lee
xkwerp be kwaan nlux nzhaal gak
tub kwerp kwaan tira naluxt; nu
xkwerp be kwaan nzhet nzhaal
gak tub kwerp kwaan tira nayeta.
54 Nu gorna lee xkwerp be kwaan
nlux gak tub kwerp kwaan naluxt,
nu gorna lee xkwerp be kwaan
nzhet gak kwaan tira nayeta, zee
mbarlo kwaan nzhé lo Xkyech
Dios: “Nal lee yalgut tira mlux, nu
lee yalnaban mle gan”. [Is. 25:8]
55 “¿Ma yalnabeyy cheen lu, yalgut?
Lee yalgut nik tub kwaan nyent
mod le lo be.” [Os. 13:14] 56 Lee
yalgut nabeyy lo re myet nel nle re
myet jwalt, nu lee re myet nle jwalt
nel nyent mod le xaa kwaan nzhé
ley cheen Ches. 57 ¡Per dixkix Dios,
mla xaa be lo yalgut kwent cheen
Jesucrist!

58 Nu kwaanzee wech nu bzan,
re gu xaa nkedoola na, tubka nali
zo be lo Dios nu tubka nye zo be
lo Dios, nu tubka kee be zhiin lo
xchiin Xaa Nabeyy, nel ne re be lee
zhiin kwaan kale be nanakta tub
zhiin sbaasa.

16

¿Xomod nzhaal zaa xaa tub gon?

1 Nal za na kwent cheen gon
kwaan le gu yudar re xaa mle nam-
bey Jesús. Btop guya modxa nzhé
na lo re xaa Jesús, xaa re yezh
cheen Galacia. 2 Yizata dming, kad
tub gu nzhaal koxa paro mle gu
gan, zee koxa gu laka zee gorna
zhin na nankint top beya gor zee.
3 Nu gorna zhin na nzhekla na
kweey gu lak xaa xaal na yezh
Jerusalén yilaa gon ne, zee za na
tub yech lo xaa yilaa ayud ne. 4 Nu
chelee na nkin ya na, ya re nu xaa
ne.

Xgab kwaan nzho yek Pab le Pab

5 Lee byaj kwaan le na, nkin
deed na naz re yezh Macedonia, nu
gorna yilo deed na Macedonia zhin
na lazh gu. 6 Nu nle na xgab kwaz
na lo re gu lak mbizh, o cheleeya
nzho moda kwaz na lo re gu re
mbee kwaan nla nal, zee nzho mod
xaal re gu na pa nkin ya na gwluzh.
7 Nanzheklat na nebse deed na lo
re gu, nzhekla na kwaz na lo re
gu lak mbee chelee Xaa Nabeyy
nzhekla, 8 per kwaz na yezh Éfeso,
axta yilo ded yalni cheen Pente-
costés, 9 nel nee nzak na nzho mod
le na xchiin Xaa Nabeyy, nu nzak
na nee nzho mod le na tub kwaan
gro, nixa zyen doo xaa nayii ne na
nee nu nzhekla xaa saaw xaa na
naz.
10 Nu cheleeya zhin Timoteo lo
gu, ble gu zee chul yo xaa lo re
gu, nel lee xaa nkee xchiin Xaa
Nabeyy, mod na. 11 Kwaanzee
bkayaa gu xaa; nkin le gu yudar
xaa zee chul ya xaa xnaz xaa, zee
nzho mod yaadsewii xaa lo na, nel
nkambaz na xaa nee kwaan re stub
naz re wech be nu re bzan be.
12 Nal lee wech Apolos nixa ngu-
naab na lo xaa yaadsewii xaa lo
re gu kwaan re wech nu re bzan,
per nanet xaa ya xaa nal, per gorna
nzho moda lo xaa, zee yaad xaa.

Dix gwluzh

13 Tubka bkanap gu gu, nu nye
bzo gu lo xcheen Xaa Nabeyy.
Tubka blo gu balor lextoo gu nu
nye bzo gu. 14 Nu rese kwaan le gu,
ble guya kwaan yalnkela.
15 Wech nu bzan, lee re gu ne
lee re sawlizh wech Estéfanas nak
xaa yilotlaka mwii lo Jesucrist xky-
izhyo gu, kwaan nak Acaya, nu lee
re xaa tubka nle yudar re xaa Jesús,
xaa nambey. 16 Wech nu bzan,
nzhekla na gon re gu xtizh re xaa
kwenta lee xaa, noka gon gu xtizh
rese xaa nle yudar re xaa Jesús, nu
noka rese xaa snee nkee zhiin.
17 Nu nyakdoola na nze wech
Estéfanas, wech Fortunato nu wech
Acaico nee, kwent cheen re gu, zee
le xaa yudar na. 18 Mseleyy doo re
wech ne na, kwentaxa nseleyy xaa
gu. Nzhaal wii gu respet lo re xaa
kwenta re xaa ne.
19 Lee re xaa nak xaa Jesús, xaa
nzho naz re yezh cheen Asia nxaal
“dix” lo re gu. Noka Aquila nu sa
xaa Priscila, nu re xaa nkasa garli
xaa, nxaal re xaa “dix” lo re gu,
nel rese gu nak xaa Xaa Nabeyy.
20 Bkayaa gu “dix” cheen rese wech
nu rese bzan, xaa nzo nee, nu guzh
gu “dix” lo re wech nu re bzan xaa
naz baa, nu daw gu tub bit tagarlo
xaa tub mod nali.
21 Na nak Pab nu kakee na nebse
“dix” ne lo re gu kwaan xletr na,
kwaan mer yaa na.
22 Nu chelee tub xaa nankelat
Xaa Nabeyy, xobde Dios xaa zee.
¡Te lo re nu, Xaa Nabeyy!
23 Nu nzhekla na lee Xaa Nabeyy
kanap rese gu lo yalnkela cheen
xaa. 24 Nkeladoo na rese gu nel
rese be nkela Jesucrist.
Sbaa gaka.

Pab

Yech mrop kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Corinto

Dix cheen Pab

1 Na nak Pab, nu na nak tub
re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesu-
crist nel sbaa nzhekla Dios. Tubka
kwaan wech Timoteo, kakee na
yech ne lo re gu, xaa mle nambey
Jesús, xaa nzho yezh Corinto, nu
lo re xaa mle nambey Jesús, xaa
nzho dub naz ba pa nak yizhyo
cheen Acaya. 2 Nzhekla na lee Dios,
xaa nak Xuz be, nu Jesucrist, Xaa
Nabeyy be, luu xaa yalnkela cheen
xaa lo re gu nu le xaa zee kwi wen
re gu.

Bid kwaan mded Pab

3 Gool be lo Dios, xaa nak Xuz
be nu xaa nak Xuz Jesucrist, Xaa
Nabeyy be, nel lee xaa nak xaa
nlesla ne re be, nu Dios nak xaa
tubka nseleyy be. 4 Nu nseleyy Dios
be gorna kaded be bid, zee noka re
be seleyy re xaa kaded bid; nu se-
leyy be xaa kwentaxa mseleyy Dios
be. 5 Nel nded be bid mod mded Je-
sucrist bid, sbaaka nseleyy Dios be
kwent cheen Jesucrist. 6 Kwaanzee
chelee nu nded nu bid, nded nu
bid zee lee re gu leyy, nu le gu gan
yalnaban kwaan tira; nu cheleeya
Dios nseleyy nu, naka zee noka lee
re gu leyy, zee noka gu ye ded bid
kwaan nded nu. 7 Kwaan né nu
nak, modxa nded gu bid sbaaka
nded nu bid, per sbaa noka re gu
nseleyy Dios modxa nseleyy xaa
nu.
8 Wech nu bzan, nzhekla nu ne
gu gro doo bid mded nu yizhyo
Asia. Kwaane nak tub yalzi, tub
yalzi kwaan mer nyent mod ngle
nu gan ngded nu, nu axta mle nu
xgab ngyet nu. 9 Mzak nu nak
nu mod tub xaa naklakwent yet.
Per kwaane mle sirb zee mseed nu
nawiit nu leeka lo nu, sinka nkin
wii nu lo Dios, xaa nseban re xaa
ngut. 10 Dios mkanap nu leezha
nzhekla re xaa ngut nu, nu ne nu
tubka sbaa kanap xaa nu lo rese
kwaan. 11 Nu chelee re gu naab
gu lo Dios, telisa kanap xaa nu;
nu seeka zyen xaa nzaa dixkix lo
Dios mod mkanap xaa re nu, kwent
cheen kwaan ngunaab zyen xaa lo
xaa.

Chozhiin nangwat Pab lo re xaa yezh Corinto

12 Nzeen nu naz leen lextoo nu
lee rese kwaan mle nu lo re myet
yizhyo, mle nuya tub mod nali nu
kwaan dub lextoo nu, nel Dios mle
yudar nu, zee masra mle nuya lo
re gu. Nu kwaanzee nix doo nzhak
lextoo nu, nel kwaan mle nu lo re
gu namlet nuya mod nzhak xaa
yizhyo ne nel Dios mle yudar nu.
13 Nu lo re xkyech nu nankeet nu
nik tub kwaan zee kade nu gu, zee
nalata yek gu. Nzhekla na klar laya
yek gu. 14 Nixa nal gor ne nan-
labeyyt gu nu wen wen, nzhekla na
leezha bare Jesucrist Xaa Nabeyy
be, lee re gu nzho mod to gu yalxwa
cheen re nu modxa noka re nu to
yalxwa cheen re gu.
15 Nel nela na sbaa naka, nzhekla
na yilotlaka lo re gu ngal na, zee
nzho mod ngzhaal re be stuba,
ngak rop welt. 16 Kwaanzee mle
na xgab ngdeed na lo re gu gorna
ngwa na naz yizhyo Macedonia nu
noka ngdeed na lo re gu gorna ng-
bare na stuba, zee ngle re gu yu-
dar na nga na naz yizhyo Judea.
17 Nu gorna mle na xgab ngle na
kwaane, mle wen na xgaba. Nu
nanlet na xgab mod re xaa yizhyo
ne, xaa mbezh le xaa tub kwaan nu
nanlet xaaya. 18 Nel lee Dios nali
nak lo rese kwaan, sbaaka re nu
nali nak nu lo rese kwaan nii nu lo
re gu. 19 Nel leezha yon nu Silban
nu Timoteo nzaa nu kwent cheen
Jesucrist, Xgann Dios lo re gu, mzaa
nuya tub mod nali, nel tubka wli
nak Jesucrist. 20 Nel rese kwaan

né Dios, telisa nle xaaya. Nu snee
kwent cheen Jesucrist nzho mod yé
be: “Sbaa gaka”, nu sbaa nzho mod
gool be lo Dios. 21 Nu Dios nak xaa
nle zee nye nzo rese be lo Jesucrist,
nu mleey xaa be zee tubka yo be
kwaan Jesucrist, 22 nu mzaa xaa
Mbi Naban cheen xaa lo be zee luu
nak be xaa xaa, nu sbaa nzho mod
ne be telisa kayaa be re kwaan zaa
xaa lo be gwluzh.
23 Nu chelee na zeeraka ya na
yezh Corinto mrop welt mod nak
xgab cheen na, zoob na Dios mod
tub testig, nagat na nel nanzheklat
na galno na re gu. 24 Nu nanzheklat
nu nabeyy nu gu xomod nzhaal
ngwii gu lo Dios, nel nye nzo gu lo
Dios ngwii gu lo xaa, nebse nzhekla
nu le nu yudar gu zee chul gak
lextoo gu.

2

1 Kwaanzee nanzheklat na ngal
na lo re gu stuba, zee le na gak
nales lextoo gu. 2 Nel chelee na le
nales na lextoo gu, ¿cho le zee gak
chul lextoo na, cheleeya nanakta
re gu? 3 Kwaanzee mkee na yech
zee lo gu, nel nanzheklat na ngal
na zee gak nales lextoo na, ne na
xomod nle gu. Mas wen ble nix gu
lextoo na zee nix gak lextoo rese
be. 4 Per gorna mkee na yech zee,
nyentra gan lextoo na nu nales doo
ngok lextoo na, nu axta mbinn na.
Per nanzheklat na kee naya zee
gak nales lextoo re gu, nel mkee
naya zee ne gu wlipa nkela na gu.

Pab mles lextoo ne xaa mchaal sa xuz yilo

5 Nu chelee tub xaa mle zee
ngok nales lextoo na, nanebt lex-
too na mle nales xaa, noka mle
nales xaa lextoo rese gu. Nii na
kwaane: Nanzheklat na gak na tub
xaa nakap doo lo xaa. 6 Wen mod
mted gu xaa bid, lee nal natedtra
gu xaa bid. 7 Nal nzhaal les lextoo
gu ne gu xaa zee, nu seleyy gu xaa,
napa nales doo nzhak lextoo xaa.
8 Kwaanzee nzhaal luu gu lo xaa
xomod nkela gu xaa. 9 Nel mkeela
na kwaane lo re gu yilo, zee ne
na nen che zon gu xtizh na kwaan
mnabeey na. 10 Lee xaa kwaan nles
lextoo gu ne gu, noka na nles lextoo
ne xaa. Nu nles lextoo na ne na xaa
kwent cheen Jesucrist, zee wen yo
rese gu. 11 Nu snee mles lextoo na
ne na xaa, zee nyent mod le Maxuu
gan lo re be, nel nela be xomod nak
re xgab cheen Maxuu.

Pab nle xgab Tito

12 Gorna mzhin na yezh Troas, za
na kwent cheen wdizh chul cheen
Jesucrist, ngune na nzho mod chul
kee na xchiin Xaa Nabeyy baa.
13 Per nyent gan lextoo na ngza na
kwent nel nanguzhalt wech Tito lo
na, nel zeeraka bare xaa lo re gu.
Kwaanzee mroo na baa nu mya na
naz yizhyo Macedonia.

Xomod nak kwent cheen Jesucrist

14 ¡Dixkix Dios, xaa tubka nle zee
nyent mod le stub xaa gan lo nu,
kwent cheen kwaan mle Jesucrist!
Nu kwent cheen nu nle Dios nrech
kwent cheen Jesucrist zee labeyy
re xaa xaa, kwaan nzharech zyen
doo yezh mod tub bech; 15 nel Dios
mle zee lee re nu nak mod bech
cheen Jesucrist, kwaan nzhin lo re
xaa kale gan yalnaban nu lo re
xaa kalux. 16 Nu lo re xaa kalux,
lee bech cheen Jesucrist nak tub
bech naxinn doo; per lo re xaa
kale gan yalnaban, lee bech ne
nak tub bech chul doo nzebech,
kwaan nzaa yalnaban kwaan tira.
Nu techosa nu nyent mod le nu
kwaane. 17 Nu nakalet re nu negos
lo Kwent Chul cheen Dios, modxa
nle zyen xaa; per nela Dios, kwaan
dub lextoo nu nle nuya, nel Dios
mxaal nu zaa nu kwent cheen Jesu-
crist.

3

Wdizh kub kwaan mlaa Dios

1 Leezha nii nu kwaane, talbes
nzak gu nto nu yalxwa nel mxaal
Dios nu lo gu. Nawent nle gu xgab
nel nzak gu nkin luu nu tub yech
lo gu, nel Jesucrist mzaa yalnabeyy
lo nu, kwaanzee nankint naab nu
tub yech lo gu gorna zaa nu kwent
cheen Jesucrist stub naz yezh. 2 Re
gu nak mod tub yech kwaan nzaa
kwent mkayaa na yalnabeyy lo
Jesucrist; nel kwent cheen Jesu-
crist nkee lextoo gu, kwaan nzho
mod lab rese xaa nu laya yek xaa.
3 Leeya nlu lee re gu nak mod
tub yech kwaan mkee Jesucrist, nel
mkayaa gu kwent kwaan mzaa nu
lo gu. Gu nak mod tub yech kwaan
namkeet kwaan lap, sinka gu nak
mod tub yech kwaan mkee kwaan
Mbi Naban cheen Dios, xaa wlipa
mban; nu re wdizh ne namkeet
xaaya lo ke mod kwaan mzaa Dios
lo Ches, sinka lee xaa mkeeya leen
lextoo re myet.

4 Delant lo Dios klar doo mlu
Jesucrist kwaane lo nu, leeya nak
kwaan wli. 5 Nyent mod yé nu
techosa nu mle re kwaane, nel Dios
nzaa re kwaan, zee nzho mod le
nuya. 6 Nel Dios mseed nu nkee
nu zhiin lo wdizh kub kwaan mlaa
xaa. Nanakta tub wdizh kwaan
mkee lo tub ke, mod nak ley kwaan
mzaa Dios lo Ches; leeya nak wdizh
kwaan mkee Mbi Naban leen lex-
too re myet. Lee ke kwaan mkee
ley lo nle nzhet myet, per lee Mbi
Naban cheen Dios nzaa yalnaban
lo myet.

7 Lee ley kwaan mkee lo ke, mzaa
Dios kwaan tub xni gro doo lo Ches
nu kwaanzee lee xey nu, xaa dii
cheen Israel, nyent mod wii garlo
Ches, nel nla doo xni garlo xaa.
Per nixa nkee xni ne garlo xaa
nyuyya. Lee ley zee nak kwaan
nle zee nzhet re myet. Nu Dios
mzaa kwaane tub mod chul doo,
8 per mas chul mlaa xaa wdizh
kub cheen Mbi Naban. 9 Nel lee
ley kwaan naab kwent lo re myet,
Dios mzaaya tub mod chul doo, ¡per
mas chul doo mlaa xaa wdizh kub
kwaan nle zee nali nzo be lo Dios!
10 Nel lee xni cheen ley kwaan
yilo, nik tik nanzhakta kwenta xni
cheen wdizh kub. 11 Nu lee xni
cheen ley kwaan mzaa Dios lo Ches
myuyy, per lee xni cheen wdizh
kub grora nu tira nanyuyyt.

12 Nu nel ne nu wli kwaane,
kwaanzee kwaan dub lextoo nu
nzaa nu kwenta lo gu. 13 Nu nanlet
nu mod mle Ches, leezha msaaw
xaa garlo xaa kwaan tub lee ler,
zee lee re xey nu nawiit xomod
nzheyuyy xni garlo xaa. 14 Nu noka
myaww yek re xey nu. Nu nixa
axta nal nanlat wdizh gox ne yek
re sawlazh na, xaa Israel, nel nan-
zaat xaa yek xaa gon xaaya leezha
nlab xaaya. Nu naka mod nsaaw
tub lee ler yek xaa nu nanlaata
wii xaa, nel zer kwe xaa ler ne
yek xaa; nu kwaane yiib leezha
wii xaa lo Jesucrist. 15 Kwaanzee
axta mbizh ne gorna nzhon xaa
nlab xaa ley kwaan mzaa Dios lo
Ches, seetaka nsaaw ler zee yek
xaa, zee nanlat xtizh Dios yek xaa.
16 Per gorna lee tub xaa nzelo ngwii
lo Xaa Nabeyy ngiib ler zee yek
xaa, zee laya yek xaa. 17 Nu lee
Xaa Nabeyy nak Mbi Naban; nu
leezha nabeyy Mbi Naban cheen
Xaa Nabeyy lextoo xaa, mla xaa
lo ley. 18 Kwaanzee lee lo re be
nyentra ler kwaan nsaaw garlo be,
nak be mod tub spej kwaan nlu xni
cheen Xaa Nabeyy, nu Mbi Naban
cheen Xaa Nabeyy kachee be, zee
gak be kwenta lee xaa, zee kad
mbizh nzhiroo be lo xni cheen xaa.

4

1 Kwaanzee lee re nu tubka nye
nzo nu, nel lee Dios, kwaan yalnles
cheen xaa, mzaa xaa zhiin ne lo re
nu. 2 Nu mlaa nu re yalnto kwaan
nle xaa xlaan; nixa nankadet nu,
nixa nancheet nu xtizh Dios. Dios
ne wen, wli nu re kwaan nzhedizh
nu, snee lee re myet nzho mod ne
xomod nak kwaan wli. 3 Nu chelee

wdizh chul kwaan nzaa nu kwent
lo re myet, nanlat yek xaa, naka nel
leeka lee xaa nle zee nya xaa lo ki.
4 Nel lee Maxuu, xaa nabeyy yizhyo
ne, mle syeg re xaa nanet wii lo
Jesucrist, zee nyent mod wii xaa lo
xni cheen wdizh chul cheen Jesu-
crist, xaa nak lal ke Dios. 5 Nanzaat
nu kwent cheen leeka nu, lee nu
nzaa kwent cheen Jesucrist, Xaa
Nabeyy be. Nebse nak nu xaa nkee
zhiin lo re gu, kwent cheen Jesu-
crist. 6 Nel leeka Dios, xaa ngunii
zee yo xni lo yalnakaw, nak xaa
mle yo xni lextoo be, zee nzho mod
wii be lo xni cheen Dios, kwaan
nak Jesucrist.

*Yalnaban kwaan nzho leen xkw-
erp be*

7 Nu lee xni ne nzho leen lextoo
be. Per mod tub yas yo nak be, zee
luu lee yalngezh ne nak cheen Dios
nu nanakta cheen be. 8 Nu nixa
nzhin yalzi lo be mod tub kwaan
ntaaw yas, per nanakta tub kwaan
lux be. Nu nixa nle doo be xgab
per wen lextoo be. 9 Nu nixa nrenal
xaa be, per natechot be nzo, nu
nixa gobi xaa be per naluxt xaa be.
10 Nu nixa pa nzha be nzho ryez
yet be, zee luu yalnaban cheen xaa
leen kwerp cheen be. 11 Nel lee re
be tubka nzho reyez yet be kwent
cheen Jesucrist, zee luu yalnaban
cheen xaa leen kwerp cheen be,
kwaan yet. 12 Nu nii na, konxa
nzo yalgut kwaan re nu, seeka nzo
yalnaban kwaan re gu.

13 Nel stub pa nzhé: “Ngwii na
lo Dios, kwaanzee nza na kwent
cheen xaa”, [Sal. 116:10] zee snee
nzaa re be kwent cheen Jesucrist
nel ngwii be lo Dios. 14 Nel ne be
Dios mseban Jesucrist, Xaa Nabeyy
be lo yalgut, noka seban xaa re be
kwaan lee xaa, zee wee xaa rese be
zee zo be kwaan lee xaa. 15 Rese
kwaane mded zee chul yo rese gu,
nu snee zyenra xaa kayaa kwaan
nzhekla Dios zaa xaa lo xaa nu
tubka zaa xaaya lo rese be, sneeka
zyen xaa zaa dixkix lo Dios lo rese
kwaan chul kwaan mzaa xaa.
16 Kwaanzee nalet be xgab.
Nixa yizata mbizh nzheyex kwerp
cheen be per lee lextoo be yizata
mbizh nyera nzheyak lo Dios.
17 Nagrot nak bid kwaan nded
be nu nadiita tira, per leeya nle
kwaan chul lextoo be zee kano
be tub yalnaban kwaan tira, tub
yalnaban pa nabeyy xni cheen
Dios, kwaan chulra lo rese kwaan.
18 Kwaanzee nangwiit be lo re
kwaan nlu, lee be ngwii lo re
kwaan nanlut, nel lee re kwaan
nlu lux, per lee re kwaan nanlut
tira naluxt.

5

Mod zhee kwerp cheen be

1 Lo yizhyo ne lee kwerp cheen
be nak mod tub ramad kwaan
nlux. Per nela be gorna luxa,
Dios zaa stuba kwaan tira naluxt
lo be naz leen yiba, kwaan nak
mod tub yoo kwaan namdexkwaat
myet. 2 Kwaanzee nal nzilextoo
be nzho be leen kwerp cheen
be, nel nzhekla be segak be be
kwaan kwerp kub kwaan tira
naluxt, 3 kwaan gak be mod tub ler
zee nagakcheeyt be. 4 Nu leezha
seetaka nzho be leen kwerp cheen
be, nales doo nzhak lextoo be nel
nanzheklat be gak cheey be, nel
nzhekla be gak kwerp cheen be
kwaan nzho naz leen yiba zee
lee re kwaan yizhyo ne lux lo
yalnaban naz yiba. 5 Nu snee
mdexkwaa Dios be, nu leeka xaa
nak xaa mzaa Mbi Naban yo leen
lextoo be mod tub nseyn zee kayaa
be re kwaan né xaa zaa xaa lo be.
6 Kwaanzee tubka yo gan lextoo
be. Nu ne be leezha mbanaka
be leen kwerp ne, nayot be yiba
kwaan Xaa Nabeyy be. 7 Nal ng-
wii be lo xaa, nixa nanyunt xaa
lo be. 8 Kwaanzee nzhaal yakla
be, nel ne be, leezha laa be kwerp
ne zee nya be lo Xaa Nabeyy be.
9 Kwaanzee tubka nkwaan be le be

kwaan nyula Xaa Nabeyy be, nexa
chelee be mban be o chelee be ngut
be. 10 Nel rese be telisa zhin zaa
kwent lo Jesucrist, zee kad tub be
kayaa lo Dios kwaan nzhaal kayaa
be, kwaan wen o kwaan nawent,
modxa mle be leezha nzoka be leen
xkwerp be lo yizhyo ne.

Wdizh kwaan le kwi chul re xaa

11 Nu nzheb nu ne nu Xaa
Nabeyy, kwaanzee nseed nu stub
naz xaa xomod zheb xaa ne xaa
Xaa Nabeyy. Nlabeyy wen Dios
re nu, nu nzhekla na noka re gu
labeyy wen gu nu. 12 Naniit na
kwaane zee le gu xgab wen re
nu, sinka nii na kwaane zee nzho
mod keb gu lo re xaa nto yalxwa
nel nzhak xaa, per nangwiit xaa
cho kwaan nzho leen lextoo xaa.
13 Kwaanzee chelee lak xaa nzak
nachan nu, naka nel nkela nu Dios;
nu chelee gu nzak gu nanachant
nu, naka nel nkela nu re gu. 14 Lee
yalnkela cheen Jesucrist nabeyy
leen lextoo be, nel ne be lee xaa
ngut kwent cheen rese be, nu
kwaanzee naka mod rese be ngut.
15 Kwaanzee Jesucrist ngut kwent
cheen rese be, zee rese be mban;
nu nambant be zee le be kwaan
nzhekla be; mban be zee le be
kwaan nzhekla Jesucrist, xaa ngut
nu mroban kwent cheen rese be.
16 Kwaanzee nanzhaalt wiira be lo
re myet mod tub xaa yizhyo, nixa
yilo mlu Jesucrist mod myet lo be,
per nal nangwiitra be lo xaa mod
tub myet. 17 Kwaanzee lee xaa nzo
kwaan Jesucrist, nak xaa kub. Lee
re kwaan gox mdedla lo xaa, lee re
kwaan nal nak kwaan kub lo xaa.

18 Nu rese kwaane nak xchiin
Dios. Nebse kwent cheen Jesucrist
mle Dios zee chul kwi re be kwaan
lee xaa. Nu mzaa xaa zhiin ne lo nu
le nu zee rese xaa kwi chul kwaan
lee xaa. 19 Kwaan nii na nak, lee
Dios kale kwi chul re myet kwaan
lee xaa kwent cheen Jesucrist, nu
sbaa nanaabt xaa kwent lo re jwalt
cheen re myet, nu lo nu mlaa xaa
zhiin ne zee zaa nu kwent cheen
re kwaane. 20 Kwaanzee mkayaa
nu yalnabeyy zaa nu kwent cheen
Jesucrist; nu naab nu zee kwi chul
rese myet kwaan lee xaa, kwent
cheen Jesucrist. 21 Dios mzhib rese
jwalt cheen be tich Jesucrist, xaa
namzeebt nik tub jwalt, zee mdix
xaa rese jwalt cheen be, zee kwent
cheen xaa nzho mod gak be nali
kwenta Dios.

6

1 Lee nal, nel nkee nu xchiin Dios,
naab nu lo re gu kayaa gu re kwaan
nzelazh Dios, nu nakayaat guya
mod tub kwaan sbaasa. 2 Nel lo
Xkyech Dios nzhé Dios:

Leezha nzho mod le na yudar lu,
mroo na xjabor lu,
nu mbin na xtizh lu;
mbizh kwaan nle xaa gan yalna-
ban. [Is. 49:8]

Bwii gu, nalzhe nak mbizh kwaan
nroo Dios xjabor be. ¡Nalzhe nak
mbizh le xaa gan yalnaban!

3 Nu nik tub welt zer le nu zee
ralnii tub xaa lo xcheen Dios, zee
snee nyent mod nii xaa nawent
nak xchiin nu. 4 Per nela gu xo-
mod nle nu rese kwaan mod xmos
Dios, axta nyela nu nded nu re bid
nu re yalzi, 5 nu mzaa xaaya yenn
nu, mlo xaa nu lozhyib, nayii xaa
ngune xaa nu, mkee doo nu zhiin,
nu namlat mkaal lo nu pa mlaz nu
yaal, nu mded nu bid lo yalnlaan.
6 Noka nlu lee nu nak xmos Dios lo
re kwaan nali nle nu, lo re kwaan
nzhak nu, nu mod nyela nu nded
nu bid, nu mod nadoo nak nu, nlu
nzho Mbi Naban cheen Dios lex-
too nu, nel nkela nu wechxinn nu.
7 Noka nlu nak nu xmos Dios nel
nii nu kwaan wli, nu nlu nkano
nu yalngezh cheen Dios nseed nu
re myet nu ndildiizhka nu kwaan
myet. 8 Lak mbizh ngwii re xaa
respet lo nu zlak mbizh nayii xaa
ne nu, lak mbizh nzhedizh nawent
xaa nu, zlak mbizh nzhedizh wen
xaa nu. Mod tub xaa nkade nle xaa
nu, nixa kwaan wli nii nu. 9 Nle
xaa nu mod tub xaa nanlabeyyt

xaa, nixa nlabeyy wen xaa nu. Nle
xaa nu mod tub xaa ngut per see-
taka mban nu; nchezi xaa nu, per
nanzhuta xaa nu. 10 Nle xaa nales
nzhak nu per tubka nix nzhak lex-
too nu; nlu nu mod tub xaa prob
per nle nu zee ngok rik zyen xaa;
nal nik tub kwaan nankanot nu per
nixa sneeya rese kwaan nkano nu.
11 Wech nu bzan, xaa yezh Cor-
into, ngunii nu duzna kwaan wli lo
re gu, nu noka kwaan dub lextoo
nu nkela nu re gu. 12 Per nam-
laat nu kela nu re gu per lee re gu
nankelat gu re nu. 13 Kwaanzee,
naab na lo re gu mod naab tub xaa
lo xinn xaa, bkela gu nu mod nkela
nu gu, modxa nzhaal kela gu.

Be nak yidoo cheen Dios xaa mban

14 Nyent mod yo tub xaa Jesús
kwaan tub xaa nanakt xaa Jesús,
kwaanzee nyent mod yo kwaan
wen lo re kwaan nawent, nu nyent
mod zhaal xni kwaan yalnakaw.
15 Nyent mod yo Jesucrist kwaan
Maxuu, nu nixa nachult yo tub xaa
Jesús kwaan tub xaa nanakt xaa
Jesús, nel nalalt nle xaa xgab. 16 Nu
nik tub kwaan nanakt lal lo yidoo
cheen Dios nu lo yidoo cheen re
maj. Nel re be nak mod yidoo
cheen Dios, xaa mban. Mod né
Dios:
Yoo na kwaan re xaa ne,
nu nzheze na kwaan re xaa ne;
na gak Xdios xaa,
nu lee xaa gak xaa na. [Lv. 26:12;
Ez. 37:27]
17 Nu kwaanzee noka né Xaa
Nabeyy:
Broo gu lo re xaa ba,
bachii gu lo xaa,
nagalt gu kwaan nanzhult lo Dios,
zee kayaa na re gu, [Is. 52:11]
18 nu na gak Xuz rese gu,
nu gu gak re xgaan na nu re xchap
na,
snee né Xaa Nabeyy, xaa nkano gro
doo yalngezh. [2 Sam. 7:14;
1 Cr. 17:13; Is. 43:6; Jer. 31:9]

7

1 Kwaanzee wech nu bzan, xaa
nkedoola na, nel nguné Dios zaa
Dios re kwaane lo be, zee nzhaal
zo nzhul kwerp cheen be nu mbi
naban cheen be lo Dios, zee tira gak
be xaa Dios, nel nzheb be ne be
Dios.

Mzobdiizh re xaa yezh Corinto re kwaan mkee Pab

2 ¡Bkela gu nu! Nik tub kwaan
nawent zer le nu lo nik tub xaa,
nixa zer le nu zee le tub xaa kwaan
nawent, nixa zer kade nu nik tub
xaa. 3 Nanaabt na kwent lo gu.
Mod nguniila na lo gu yilo, tant
nkedoola nu gu, nzhekla nu yo nu
tubka kwaan re gu, nu axta listla
nzo nu yet nu kwent cheen re gu.
4 Ne na, wen nle gu, kwaanzee nto
na yalxwa cheen re gu; nixa nded
nu bid nze doo gan lextoo nu, nu
chul nzhak lextoo nu nselazh nu
gu.
5 Axta gorna mzhin nu yizhyo
Macedonia, nik chep zer le nu
deskans, rese pa nzhin nu nted xaa
nu yalzi nu tubka nchaal dil xaa nu
re pa nded nu, nu tubka nzheb nu.
6 Per Dios, xaa nzaa balor lextoo re
myet, xaa nyent balor lextoo, mle
zee ngu balor lextoo re nu gorna
mzhin Tito lo re nu. 7 Kwaanzee
chul doo ngok lextoo nu mwii nu
lo xaa, nu noka chul doo ngok lex-
too nu nel chul doo nzhak lextoo
Tito nel mseleyy gu xaa. Noka lee
xaa mzaa kwent lo nu, lee re gu
nzhekla doo ne lo na, nu né xaa
xomod nales nzhak lextoo gu nu
nle gu xgab na, kwaane mas chul
mle lextoo na.
8 Nixa lee yech kwaan mkee na
lo re gu yilo mle nales lextoo gu,
nyent cho nzhak lextoo na. Ngok
nales lextoo na gorna ne na lee
yech zee mle nales lextoo gu lak
mbizh; 9 per nal chul nzhak lextoo
na mkee na yech zee. Nu nanzhak
chult lextoo na nel mle nalesa lex-
too gu, chul nzhak lextoo na nel
mle nales yech lextoo gu, zee mlaa

gu kwaan nawent kwaan mle gu.
Leezha mleya nales doo lextoo re
gu tub mod nyula Dios, nu snee lee
nu namlet nik tub kwaan nawent
lo re gu. 10 Nel leezha ngok nales
lextoo tub xaa mod nyula Dios, zee
le xaa gan yalnaban, nu nik tub
kwaan nankint le xaa xgab. Per
lee yalnales lo yizhyo ne nle zee
nya xaa lo yalgut. 11 Nyula Dios
mod ngok nales lextoo gu. ¡Zyen
doo kwaan gro mleya leen lextoo
gu! Nel mbin gu kwaan mkee na lo
gu yilo zee myaan gu mted gu bid
xaa mle kwaan nawent, nel nayii
gu ne gu kwaan nawent kwaan
mle xaa nu mzheb gu ne gu yal-
nayii cheen Dios; kwaanzee nal
nzhekla gu le gu re kwaan nali.
Nu kwaane nlu lee re gu nalalt
nzhedizh kwaan lee xaa, xaa sbaa
mle kwaan nawent. 12 Nu nii na,
gorna mkee na yech zee, namkeet
naya lo xaa mle kwaan nawent,
nu nixa lo xaa mded bid lo kwaan
nawent kwaan mle xaa; sinka lo
re gu mkee naya zee luu Dios xo-
mod nzhaal gon gu xtizh nu. 13 Nu
kwaane mseleyy doo nu.

Kwaanzee chul nzhak lextoo nu,
nu mas chul ngok lextoo nu leezha
mbin nu mle gu ngoknix lextoo
Tito, nu nal nanlet xaa xgab re gu.
14 Nu namlet gu zee roo xkalnto
na, nel nzhé na lo Tito chul nto
na yalxwa cheen re gu. Nu snee
wli rese kwaan mlu nu lo re gu,
sbaaka wli kwaan nzhé nu lo Tito.
15 Nu lee Tito mas nkela gu gorna
nselazh Tito xomod mbin gu xtizh
nu, nu xomod chul mkayaa gu xaa
kwaan dub lextoo gu nu kwaan
yalnacheb. 16 ¡Nu chul doo nzhak
lextoo na, nel ne na lee re gu nle re
kwaan nzhaal le gu!

8

Xomod chul top xaa gon

1 Lee nal wech nu bzan, nzhekla
nu ne gu xomod mkee Dios zhiin
lextoo re xaa Jesús, xaa yizhyo
Macedonia. 2 Nu nixa zyen bid
kwaan nagan mded xaa, chul doo
nzhak lextoo re xaa; nu nixa prob
xaa, mod tub xaa rik mzaa xaa gon.
3 Nu nzho mod za na kwent lee xaa
mzaa gon kwaan dub lextoo xaa,
nu mzaa xaa re kwaan nzho mod
zaa xaa nu axta kwaan nagan zaa
xaa, mzaa xaa. 4 Nu mnaab xaa lo
re nu zee nzho mod le xaa yudar
re xaa mle nambey Jesús, xaa prob.
5 Nu mzaa xaa axta paro namlet nu
xgab, yilotlaka mzaa xaa leeka lee
xaa lo Xaa Nabeyy, mod tub gon
kwaan dub gan cheen xaa, sbaa
mle xaa yudar nu lo xchiin nu,
noka kwaane nak mod tub gon, nu
mlela xaaya modxa nzhekla Dios.
6 Kwaanzee ngunaab nu lo Tito, zee
naab xaa gon kwaan mzelo re gu
ntop gu nzhala lak mbee. 7 Re gu
nak xaa masra kwaan nle: mod ng-
wiira gu lo Jesús, mod nzhedizhra
gu stub naz diizh kwaan nagakt
gu, nu mod nzhakra gu, nu nzhora
mas gan lextoo gu kee gu xchiin
Dios. Kwaanzee nzhaal zaara gu
gon, kwaane nak tub kwaan wen le
gu.

8 Nu nanabeyyt na gu zaa gu gon
ne, nebse nzhekla na ne na che
wlipa nak yalnkela cheen gu, zee
mlaa na luu gu yalnkela cheen gu
lo re xaa Jesús, xaa yizhyo Macedo-
nia. 9 Nel nela re gu lee Jesucrist,
Xaa Nabeyy be, kwaan yalnkela
cheen xaa, ngok xaa tub xaa prob,
nixa rik doo nak xaa, zee kwaan
yalprob cheen xaa, gak rik re be.

10 Kwaanzee snee nii na lo gu.
Nzha tub liin lee re gu mzelo
mzaa gon; nu kwaan dub lextoo
gu mzelo gu mzaa guya, kwaanzee
nal nzhaal yilo top guya. 11 Nel
mzelola gu mtop guya kwaan dub
lextoo gu, gulo btop guya. 12 Nel
chelee tub xaa nzhekla zaa gon,
Dios nkayaa kwaan nzho mod zaa
xaa. Dios nanaabt tub kwaan
nankanot xaa.

13 Nu nanzheklat na zaa gu gon,

zee yo jwalt kwaan lo re gu zee
lee stub gu nkano zyen kwaan;
14 kwaan nzhekla na nak lal kwaan
kano re be. Lee nal lee re gu
nkano kwaan nankanot re xaa ba,
per stub welt lee xaa kano kwaan
nankanot gu, nu snee lal yo re
gu. 15 Modxa nkee lo Xkyech Dios:
“Xaa mtop zyena namlaketraya lo
xaa, nu lee xaa mtop chepse nan-
gujwaltraya lo xaa”. [Ex. 16:18]

Tito nu xaa nzha kwaan lee xaa

16 Dixkix Dios nel noka Tito nkela
xaa re gu kwenta na. 17 Nel mzeyal
xaa le xaa zhiin ne, nel tant nle
doo xaa xgab re gu, nal nzhekla xaa
yaadsewii xaa lo re gu stuba.

18 Nu kwaan Tito xaal na stub
wech, xaa nii re xaa Jesús wen
nak. 19 Nu leeka re xaa Jesús mleey
xaa, zee ya xaa kwaan re nu le
xaa yudar nu yilaa nu gon ne lo re
stub naz xaa Jesús, zee ne rese xaa
zee wlipa nkela be xaa, zee chul
luu Xaa Nabeyy. 20 Snee nzhekla
nu le nu, zee nyent mod gaazh
xaa kwaan tich nu lo zyen doo
gon kwaan katop gu. 21 Kwaanzee
tubka nkwaan nu le nu re kwaan
nali, nu nanebt delant lo Dios noka
delant lo re myet.

22 Nu kwaan re xaa ne, xaal nu
stub wech, tub xaa mlu nali doo
nak xaa lo rese kwaan; nu nal nzho
gan lextoo xaa yiid xaa lo gu, nel
ne xaa xomod nak re gu. 23 Nu
chelee tub xaa nabdizh lo re gu,
cho nak Tito, yé gu lo re xaa, lee
xaa nak tub xmig na nu tubka nkee
rop nu zhiin, zee nle nu yudar re
gu. Nu chelee xaa nabdizh xaa cho
nak rop wech ne, xaa nzha kwaan
Tito, guzh gu lo xaa, lee xaa nak tub
xaa mxaal re xaa Jesús, zee gool re
myet lo Jesucrist. 24 Nu kwaanzee
blu gu yalnkela cheen gu lo re xaa
Jesús, zee ne xaa wli nak mod mto
nu yalxwa cheen gu lo xaa; snee
luu yalnkela cheen gu lo re xaa ne.

9

Gon kwaan xaal xaa lo re xaa Jesús, xaa prob

1 Lee gon kwaan xaal be lo re
xaa mle nambey Jesús, xaa prob,
nankintra nii na lo re gu xomod
nzhaal top guya, 2 nel ne wen na lee
gu topa. Nel tubka nto na yalxwa
cheen gu lo re xaa Jesús, xaa yizhyo
Macedonia, nel kwaan dub lextoo
gu ntop guya. Axta dub liin zee, lee
re gu xaa yizhyo Acaya, nzhekla gu
zaa gu gon ne. Zee snee ngune re
xaa Macedonia kwaane, zee noka
re xaa mzelo ntop gon. 3 Nu xaal na
Tito kwaan xchop wech ne, zee zo
list gu kwaan re gon mod mza na
kwent lo re xaa Macedonia, 4 napa
lee lak wech, xaa Macedonia, ya
kwaan na lo re gu nu yiid nu lo
gu. Nu chelee gu nalist nkano gu
gon cheen gu, zee ton nu ne nu
gu, zee noka re gu ton wii leeka lo
re gu. 5 Kwaanzee ngunaab na lo
yon wech ne zee yilo yasewii xaa lo
re gu, le xaa yudar gu top gu gon,
kwaan né gu zaa gu. Kwaanzee
nzhaal listla nzho gon cheen gu
gorna zhin nu, zee naka tub gon
kwaan zaa gu kwaan dub lextoo
gu, nu nanakta tub gon kwaan zaa
gu kwaan lajwers.

6 Bselazh gu kwaane: “Xaa
kwaan nanzhaant gro, chepse
yalgon ntop xaa; nu xaa kwaan
gro nzhaan, zyen yalgon ntop xaa”.
7 Kad tub gu nzhaal zaa kwaan
mlela gu xgab zaa gu, nu nazaat
guya lajwers, nel Dios nkela xaa
kwaan nzaaya kwaan dub lextoo.
8 Dios nzho mod zelazh zyen doo
kwaan lo re be, zee tubka kano
be kwaan nkin be, nu axta lakeya
le be yudar re xaa prob. 9 Nel lee
xtizh Dios nzhé:
Zyen kwaan mzaa Dios lo re xaa
prob,
nel tubka nali nak xaa. [Sal. 112:9]

10 Dios nak xaa nzaa ben kwaan
nxeen myet, noka nzaa xaa kwaan
nzhaw myet. Lee xaa nzaa lo

re be rese ben kwaan nkin be ko
be lo yo, nu lee xaa le zee chul
rooya, zee masra gon nzho mod
zaa be. 11 Nu nii na, kano be reta
lo kwaan, zee nzho mod zaa gu
zyen kwaan, kwaan dub lextoo gu.
Nu lee gon kwaan xaal gu kwaan
nu, le zee zyen xaa zaa dixkix lo
Dios. 12 Nel gorna zaa nuya lo re
xaa mle nambey Jesús, nanebt zaa
guya lo xaa nel nkin xaaya, noka
leeya le zee zaa xaa dixkix lo Dios.
13 Zee lee re xaa gool lo Dios, nel
gon ne luu lo re xaa lee re gu wlipa
nzhon wdizh chul cheen Jesucrist.
Nu snee noka re xaa zaa dixkix
lo Dios mod nzaa re guya kwaan
dub lextoo gu, kwent cheen xaa nu
kwent cheen rese xaa. 14 Zee noka
kela xaa gu nu naab xaa lo Dios
kwaan dub lextoo xaa zee chul yo
gu, nel lee yalnkela cheen Dios,
kwaan gro doo nak, nlu leen lextoo
gu. 15 ¡Dixkix Dios nel mzelazh xaa
tub kwaan gro doo lo re be, kwaan
nyent mod zaa be kwent kwaan
wdizh!

10

Yalnabeyy kwaan mzaa Jesucrist lo Pab

1 Lak xaa mbezh leezha nzo
na lo re gu, nzheb doo na nii
na, nixa nakap doo nkee na lo
yech leezha nzo na zit lo re gu.
Kwaanzee ngunaab na kwaane lo
re gu kwaan yalnadoo nu kwaan
yalnkela cheen Jesucrist. 2 Gorna
yal na yasewii na lo re gu, nalet
gu re kwaan nanzhaalt le gu, zee
nakint yii na lo gu. Talbes nkin nii
na nakap lo re xaa mbezh, lee nu
nzhedizh kwenta myet yizhyo ne;
nu list nzo na zhaal na kwaan re
xaa snee mbezh. 3 Wli lee re be
nzhi lo yizhyo ne, per nandilt be
mod ndil xaa yizhyo ne. 4 Nadilt
be kwaan re yiib yizhyo ne, sinka
kwaan yalngezh cheen Dios ndil
be, zee nzho mod lux be re pa nzho
yalngezh cheen Maxuu, 5 nu snee
nlux be rese xgab yiya nu rese yal-
nto kwaan nle zee nalabeyyt xaa
Dios. Kwaanzee ndil be kwaan
rese xgab yizhyo ne zee luux rese
xgab kwaan nanakt cheen Jesu-
crist. 6 Gorna yilo gon gu xtizh
nu, zee listla nzo nu ted nu rese
xaa kwaan nanzaat yek gon xtizh
Jesucrist bid.

7 Gwii gu xomod naka. Chelee
tub xaa nzak nak xaa tub xaa Je-
sucrist, nzhaal ne xaa, noka re
nu nak xaa Jesucrist. 8 Nu chol
nto na yalxwa lo yalnabeyy kwaan
mkayaa nu lo Jesucrist, nantont na,
nel Xaa Nabeyy mzaa yalnabeyy
ne lo na, zee le na zee nye zo gu
lo xaa, nu tira nalet na tub kwaan
nawent lo gu. 9 Nanzhaalt le gu
xgab nzhekla na cheb na re gu
kwaan re yech kwaan nkee na.
10 Nzho lak xaa nii lee yech kwaan
mkee na nakap doo nii, per leezha
nzo na lo gu nak na tub xaa nadoo
nu nadoo nii na. 11 Per xaa kwaan
nii kwaane, nzhaal ne xaa xomod
nkee nu lo yech leezha nzo nu zit
lo re gu, sbaaka le nu re kwaane
gorna zo nu kwaan re gu.

12 Nankwaant nu wii nu xomod
nzhak stub naz re xaa, xaa nto doo
yalxwa, nel leezha nzhekla xaa wii
xaa xomod nzhak wechxinn xaa,
nle xaa tub kwaan nachan. 13 Per
lee re nu nantot nu yalxwa tub
mod nanzhaalt to nuya. Lee nu
nzhaal to yalxwa mod mxaal Dios
nu lo re gu. 14 Kwaanzee nanlet nu
tub kwaan nanzhaalt le nu leezha
nto nu yalxwa cheen re gu, nel
re nu nak xaa mzaa wdizh chul
cheen Jesucrist lo re gu yilotlaka.
15 Nu nantot nu yalxwa lo xchiin
stub naz xaa. Lee re nu nzhekla
kee zhiin lo re gu, zee mas wii gu
lo Jesucrist nu zee mas roo xchiin
nu lo re gu. 16 Nu sbaaka nzhekla
nu cheech nu wdizh chul re yezh
kwaan nzhi mas zit lazh gu. Per
tira nantot nu yalxwa lo tub kwaan
nanakt xchiin nu, kwaan mle stub
xaa.

17 Chelee tub be nzhekla to
yalxwa, to be yalxwa lo xcheen
Xaa Nabeyy. 18 Leezha lee tub xaa
nto yalxwa cheen leeka lee xaa
nu xomod chul nle xaa, nanonta.
Per leezha nto Xaa Nabeyy yalxwa
cheen tub xaa, zeesi nona.

11

Xaa nawlit mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist

1 Nachan snee nii na, per nzhaal
nii naya, kwaanzee naab na zee
yela gu gon guya. 2 Nzhak selos
na kwent cheen re gu, nu yalse-
los ne nyaad naz lo Dios. Nel
naka mod mza na gu zee chelya
gu kwaan sa be, xaa nak Jesu-
crist; nu nzhekla na za na gu lo
xaa mod tub ngwnaa me zer chaal
xaabyi. 3 Per nzheb na, napa lee
Maxuu kakade gu kwaan yalnzhak
cheen xaa, modxa mkade xaa Ev,
napa sbaaka kakade xaa re gu, zee
laa gu mod nkela gu Jesucrist nu
mod ngwii gu lo xaa. 4 Kwaanzee
mkayaa re gu rese xaa nzhin lo gu,
xaa nawlit nzaa kwent cheen Jesús,
kwaan namzaat nu kwent lo gu.
Nu kwaan dub lextoo gu mkayaa
gu kwent nawlit cheen Mbi Naban,
zee mkayaa gu stub wdizh kwaan
nawlit, kwaan nzak gu nyaadno
yalnaban. Tira nanagant mkayaa
gu re kwaane. 5 Per ne na lal non
na kwaan re xaa nreke gu tich, xaa
nzak gu mkayaa grora yalnabeyy
lo Jesucrist. 6 Nixa nagakt na wdizh
wen na, per nlabeyy na xcheen
Dios, nu kwaane tubka mlu nu lo re
gu, lo re kwaan mle nu.

7 ¿Cho kwaan nzak gu? ¿Che
nawent mle na, mza na kwent
cheen wdizh chul lo re gu, nu nan-
gunaabt na nik tub kwaan lo re
gu? ¿Che nzak gu, na nak tub xaa
nanont nel mza na kwent cheen
wdizh chul ne lo gu, nu nangu-
naabt na kix gu ka na? 8 Kwaane
nak mod mkiib na demi lo re stub
naz xaa Jesús, xaa mzaa demi lo
na zee za na kwent lo re gu. 9 Nu
leezha mkin na tub kwaan leezha
mzo na lo re gu, nangunaabt na nik
tub kwaan lo gu, zee nangakt na
storb lo re gu. Nel lee re wech, xaa
mroo naz yizhyo Macedonia, mzaa
kwaan nkin na. Zee mle naya axta
paro nzho moda lo na, zee nangakt
na storb lo re gu, nu sbaaka le naya
dubse nal. 10 Wlipa na ne Jesu-
crist. Nyakdoola na lee wdizh ne
nzhazhin re yezh cheen Acaya, nu
nalet na nik tub kwaan zee saaw
na loya. 11 ¿Chozhiin snee nzhedizh
na? ¿Che nzak gu naka nel nankelat
na re gu? ¡Dios ne, nkela na re gu!

12 Per seetaka le na kwaan kale
na nal, zee nazat na lugar lo re
xaa nzhekla to yalxwa lo mod
nkee xaa xchiin Dios. Snee nyent
mod yé xaa lal nkee rop nu xchiin
Dios. 13 Rese xaa ba nawlit nak
xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist,
nebse nkade xaa, nu nle xaa mod
tub xaa mkayaa yalnabeyy lo Je-
sucrist. 14 Nu nanakt kwaane tub
kwaan zer ded, che nanet gu leeka
mer Maxuu nle mod tub man-
dad cheen Dios, xaa nzo lo xni;
15 kwaanzee lee re xmos xaa nzho
mod le kwenta tub xaa nkee zhiin
lo re kwaan nali. ¡Per xaa ne telisa
kix Dios re kwaan nle xaa!

Re bid kwaan mded Pab kwent cheen Jesucrist

16 Bare na nii na lo gu stub welt,
nanzhak nachant na; per chelee
gu sbaa nle gu xgab, laa gu nii
na lo gu kwenta tub xaa nzhak
nachan yek, zee noka na nzho mod
to chep yalxwa. 17 Leezha nto na
yalxwa ne, naniit na mod tub xaa
mkayaa yalnabeyy lo Xaa Nabeyy;
mod tub xaa nachan nzhedizh na.
18 ¡Nel tant zyen xaa nto yalxwa
mod xaa yizhyo ne zee noka na to
chep yalxwa! 19 Nel nix doo nzhak
lextoo re gu nkayaa gu xaa nzhak
nachan. Nu nzak gu nzhak gu,
20 per axta nyela gu nixa nawent
nle xaa lo gu: nle xaa gu xmos
xaa, noka nkiib xaa re kwaan lo gu,

noka nkade xaa gu, noka nto xaa
yalxwa cheen gu, nu axta ngazya
re xaa tagarlo gu. 21 ¿Cho kwaan
nzak gu? ¿Che nzhaal ton na nel
nadoo nak na, tira namlet na sbaa
lo gu?

Nu chelee xaa zee nto yalxwa
noka na toya (nixa kwaan nachan
nak kwaane). 22 ¿Che xaa dii Israel
nak xaa ba? Seeka na. ¿Che nak xaa
ba dii cheen Abraham? Noka na.
23 ¿Che nak xaa ba xaa nkee xchiin
Jesucrist? Na mas nkee zhiin ke re
xaa ba. (Leezha nii na kwaane, nii
na mod nii tub xaa nzhak nachan
yek.) Na nzhakee mas zhiin ke re
xaa ba, nu nzhego xaa na lozhyib
mas zyenra welt ke re xaa ba,
mas zyenra welt nzhezaa xaaya
yenn na kwaan bins, mas zyenra
welt mer nget na kwent cheen Je-
sucrist. 24 Tub gaay welt mzaa
bins re sawlazh na na, nu gal-
bchiibyeega yaa bins mla xaa tich
na kad welt. 25 Chon welt mza-
ayag xaa na, nu noka mzaake xaa
na. Chon welt mer nglaw na leen
nistoo leezha mlux bark, nu mer
ngep na nis, nu tub welt axta tub
yaal nu tub mbizh mdeed na bid
leen nistoo. 26 Leezha nzha na re
yezh: zyen doo welt mer nglaw
na leen yuu, zyen doo welt mle-
wann xaa na, zyen doo welt mre-
nal re sawlazh na na, nu noka re
xaa nanakt xaa sawlazh na. Nu
noka mdeed na bid re yezh, nu
naz wen, nu leen nistoo, nu lo re
xaa nawlit nak xaa Jesús. 27 Zyen
doo zhiin kwaan nagan nzhale
na, zyen doo welt nangota na,
nzhadeed na yalnlaan, yizhnzhek,
zyen doo welt nanzhawt na, ndeed
na bid lo nal, nyent ler gak na.

28 Nu lo re kwaane nzhora mas
kwaan, yizata mbizh mas nle na
xgab che wen nzha re xaa Jesús.
29 Chelee tub xaa ne nzak, noka na
ne nzak; nu cheleeya nralnii tub
xaa lo xcheen Dios, tira nawent
nzhak lextoo na. 30 Nu chelee na
to na yalxwa lo tub kwaan, to naya
leezha nangezht na nel lee yal-
ngezh cheen Dios nzo kwaan na.
31 Dios, xaa nak Xuz Jesucrist, Xaa
Nabeyy be, xaa nzhaal gool re xaa
lo yizata mbizh, ne xaa lee na nii
kwaan wli. 32 Leezha mzo na yezh
Damasco, lee tub xaa nak zhiin,
xaa nkee zhiin lo rey Aretas, mxaal
xaa re soldad zee zen xaa na, 33 per
ngu lak xaa mla na kwaan chekwid
naz bentant, kwaan nkee naz jwer
roo yezh, nu snee mle na gan mx-
oon na lo re xaa.

12

Kwaan mlu Dios lo Pab

1 Nik tub gan nalet na to na
yalxwa cheenka na, per nzhaal nii
na lo re gu re kwaan mlu Dios lo
na nu re kwaan mkayaa na lo Xaa
Nabeyy. 2 Nzhala tub chida liin
mbe Dios na naz yiba. Nu nanet
na, che mbi naban cheen na ngwa
o noka kwerp cheen na, nebse Dios
neya. 3 Per ne na nixa kwaan mbi
naban cheen na o kwaan xkwerp
na, 4 ngwa na Lach Chul Doo cheen
Dios. Naz ba mbin na wdizh kwaan
nik tub myet nyent mod nii, nu
nanzheklat Dios nii naya. 5 Nzho
mod to na yalxwa lo kwaane, per
nyent mod to na leeka yalxwa
cheen na. Nebse nii na, nak na
mod tub xaa nangezht. 6 Chelee na
nzhekla na to na yalxwa, nanakta
tub kwaan nachan, nel kwaan wli
kanii na. Per nalet naya zee nik
tub xaa nalet xgab lee na nak mas
xwara lo mod nle na o re kwaan
nii na. 7 Zee natot na yalxwa lo
rese kwaan mlu Dios lo na, nel
cho kwerp cheen na mzob xaa tub
kwaan mod tub yich, kwaan nteed
na bid, kwaane nak mod tub man-
dad cheen Maxuu. 8 Chon welt
ngunaab na lo Xaa Nabeyy zee
kiib xaa kwaan nak mod yich ne
cho na, 9 per lee Xaa Nabeyy né
lo na: “Nebse yalnkela cheen na
nkin lu, kwaan nlu na lo lu, nel
lee yalgezh cheen na mas nlu lo

re xaa nangezht”. Nu kwaanzee
nto na yalxwa nel nangezht na,
Dios nle yudar na, zee kwent cheen
na luu yalngezh cheen Jesucrist.
10 Nu nyakla na leezha nangezht
na, leezha nge re xaa lo na, nu
leezha nkin na kwaan, nu leezha
nrenal xaa na, nu leezha ndeed
na bid kwent cheen Jesucrist; nel
leezha mas nangezht na mas nlu
nzo yalngezh cheen Dios kwaan
na.

Pab nle xgab re xaa Jesús, xaa yezh Corinto

11 Mle na mod tub xaa nachan
leezha mto na yalxwa lo gu, nel
sbaa nzhekla gu le xaa lo gu, per
kwaan wlipa nak nzhaal to gu
yalxwa cheen na. Nel na nak tub
xaa mas nanont ke re xaa kwaan
mbezh mkayaa yalnabeyy lo Jesu-
crist, xaa nzak gu non doo; nixa
na nak tub xaa tira nanont. 12 Nel
leezha mzo na kwaan re gu mle na
zyen kwaan gro, zee ne gu wlipa
mkayaa na yalnabeyy lo Jesucrist.
Myedoola na mle na re kwaan gro
nu kwaan chul lo re gu. 13 Kwaan
mle na lo re gu lal mle naya lo re
stub naz xaa Jesús. Tubka kwaan
nalalt mle na lo re gu, nanaabt na
nik tub kwaan lo re gu. ¿Cho kwaan
nzak gu? ¿Che nzhaal naab na per-
don lo gu kwent cheen kwaane?

14 Nu nal listla na yal na lo re
gu stub welt, zee gak chon welt
yal na lo re gu, nu nixa welt ne
nanaabt na nik tub kwaan lo re gu.
Nanzheklat na ka na kwaan nkano
re gu, lee na nzhekla nyera zo gu
lo Dios. Mod xiin na nzak na gu.
Nu lee xinn xaa nanzhaalt kwaan
demi zaa lo xuz xaa, sinka xuz xaa
nzhaal kwaan demi zaa xaa lo xinn
xaa. 15 Kwaanzee lee na, kwaan
dub lextoo na, lux na rese kwaan
nkano na, zee chul yo re gu. Nixa
sneeya, nzak na leezha mas nkela
na re gu, lee re gu mas nanketla na.

16 Nixa namkiibt na demi lo re gu
leezha mbal na lo re gu; per seesa
nzho gu mbezh, lee na mle zee
mla gu lo tramp. 17-18 ¿Che wliya?
Lo Tito nu lo stub wech ngunaab
na zee yasewii xaa lo re gu. ¿Che
mkade Tito gu? ¿O che nawlit lal
nak rop nu lo re gu, leezha lal mle
rop nu Tito xgab?

19 Tant nkedoola na gu. ¿Cho
xgab nle gu? ¿Che nzak gu nzhekla
nu gak nonra nu lo gu? Lee rop nu
kanii delant lo Dios nel xaa Jesús
nak nu, zee nyera zo gu lo Dios.
20 Nel nzak na gorna yal na lo re gu,
napa nkin le na mod nanzheklat
gu, nel nanzhit gu mod nzhekla
na. Nzak na napa kadildiizh gu,
napa kayak selos gu, napa kayii re
gu, napa kayak gu meskin, napa
nawent kanii gu tub gu stub gu,
napa kayak gu tub xaa nkwaan
diizh, napa kato gu yalxwa, napa
karexcho re gu. 21 Noka nzak na
napaka nton na ne na re gu gorna
yal na lo re gu stub welt, gonn na
nel nzha doo mbizh lee lak gu kale
kwaan nawent. Nu seesa nzho lak
gu zer laa re kwaan nawent kwaan
kale: nchaal gu stub ngwnaa, nu
nle gu re kwaan nawent kwaan
nzhekla kwerp cheen gu. Zee ton
na ne na Dios mod kale gu.

13

Nzhaal zo gu nye lo Dios

1 Welt ne gak yon welt yal na lo re
gu. Leezha ngaazh be tub kwaan
tich stub xaa Jesús, nzhaal yo chop
o chon testig. 2 Ngulola mgalno na
re xaa mle jwalt yilo lo rese gu,
nu nal nixa zit nzo na, noka nzho
mod galno na re xaa, mod mle naya
leezha mbal na mrop welt lo re
gu. Nal chelee na yal na lo re gu
stub welt nalest la na ne na re xaa
nle kwaan nawent, 3 nel lee re gu
kakwaan tub kwaan luu wlipa lee
Jesucrist nii kwaan na. Nu Jesu-
crist nanakt tub xaa nangezht lo re
gu, lee xaa nlu yalngezh cheen xaa
lo re gu. 4 Wli lee xaa mkee lo krus
mod tub xaa nangezht, per nal
mban xaa kwaan yalngezh cheen

Dios. Nu leeka snee, lee re nu nak
mod tub xaa nangezht kwenta lee
xaa, per tubka yo nu kwaan lee
xaa, kwent cheen yalngezh cheen
Dios, zee le nu yudar re gu.
5 Nu bwii gu ne xomod nak gu,
zee ne gu nen che wli nayiyot gu
lo xcheen Jesucrist. ¿Che nanet
gu lee Jesucrist mban leen lextoo
be? ¡Per nambant xaa leen lextoo
re gu chelee gu yiyo gu ngwii gu
lo xaa! 6 Nu ne na, lee re gu ne,
lee re nu nayiyot lo xcheen Jesu-
crist. 7 Nu naab nu lo Dios zee
nalet gu kwaan nawent, nel nu
nzhekla zee nzho mod le gu kwaan
wen, nixa nzak gu tira nguyo nu
lo re kwaane. 8 Nel nyent mod
wdizh nu kwaan nawlit, nebse re
kwaan wli nzhekla nu nzhedizh
nu. 9 Kwaanzee nyakla nu leezha
nangezht nu, nu lee re gu ngezh,
zee seetaka naab nu lo Dios zee
lee re gu nalira zo lo Dios. 10 Yilo
yech ne kakee na lo gu gorna
zeeraka yal na lo re gu, zee na-
gakt na tub xaa nakap doo lo
gu kwaan yalnabeyy kwaan mzaa
Xaa Nabeyy lo na, gorna zhin na
lo gu. Lee yalnabeyy cheen na
nanakt tub kwaan lux na gu, leeya
nak tub kwaan le zee zo nyera gu lo
Dios.

Dix gwluzh

11 Wech nu bzan, ngulola ngunii
na rese kwaane. Nzhekla na yo
gu chul nu bkwaan gu re kwaan le
zee nali zo gu lo Dios, nu byaan gu
le gu kwaan wen, zee chul kwi re
gu, zee lee Dios xaa nkela be, zo
kwaan re gu. 12 Guzh gu “dix” lo
re wech nu lo re bzan, nu daw gu
tub bit tagarlo xaa tub mod nali.
13 Nu rese xaa mle nambey Jesús,
xaa nzhi nee, nxaal “dix” lo re gu.
14 Nzhekla na les lextoo Jesucrist
ne rese gu, nu lee yalnkela cheen
Dios zo kwaan rese gu, zee lee Mbi
Naban cheen xaa tubka yo leen lex-
too rese gu.
Sbaa gaka.

Pab

Yech kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Galacia

Dix cheen Pab

1 Na nak Pab, nu nak na tub xaa
mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, nu
nanakt na tub xaa mxaal o mleey
myet yizhyo. Na nak tub xaa mleey
mer Jesucrist nu Dios, xaa nak Xuz
be, xaa mseban Jesucrist. 2 Na,
nu rese wech xaa nzo kwaan na
nee, kakee na yech ne lo re gu, xaa
nak xaa Jesucrist, xaa nzho re yezh
cheen Galacia. 3 Nzhekla na lee
Dios, xaa nak Xuz be, nu Jesucrist,
Xaa Nabeyy be, luu xaa yalnkela
cheen xaa lo re gu, le xaa zee kwi
chul re gu. 4 Nu leeka Jesucrist
mzaa Jesucrist ngut kwent cheen
re jwalt cheen rese be, zee koo xaa
be lo re kwaan naxinn lo yizhyo
ne, re mbizh kwaan nzho be nal,
mod nzhekla Dios, xaa nak Xuz be.
5 ¡Nzhekla na gool rese xaa lo Dios
rese mbizh! ¡Sbaa gaka!

Nyentra stub wdizh chul

6 Mdedyall doo na gorna ne
na lee re gu mbin stub wdizh
kwaan nzak gu nzaa yalnaban,
ta mlaa gu Dios, xaa mrezh gu
kwaan yalnkela cheen Jesucrist,
nu mkayaa guya. 7 Per kwaan
wli nak, nyentra stub wdizh chul
kwaan nyaadno yalnaban. Nal
nzho lak xaa nzhekla le yek gu
chop nu nzhekla xaa chee xaa
wdizh chul cheen Jesucrist. 8 Per
chelee tub re nu o tub mandad
cheen Dios zaa kwent cheen stub
wdizh chul lo gu, la yalnayii cheen
Dios tich xaa zee, nu xobde Dios
xaa. 9 Nu kwaan ngunii nu yilo
bare na nii naya lo gu stub welt:
Chelee tub xaa zaa kwent stub
wdizh chul lo gu, nu nanakta
kwaan mzaa nu lo gu, la yalnayii
cheen Dios tich xaa zee, nu xobde
Dios xaa.
10 Nankwaant na nix gak lextoo
re myet ne na, lee na nkwaan gak
nix lextoo Dios ne na. ¡Nu chelee
na nkwaan na yula re myet na, zee
nanaktra na tub mos cheen Jesu-
crist!

Xomod mkayaa Pab yalnabeyy lo Jesucrist

11 Wech nu bzan, nzhekla na ne
re gu kwaane: Lee wdizh chul
kwaan nza na kwent, nanakta tub
xgab cheen myet. 12 Namkayaat
naya, nu nixa namseedt naya lo
myet, leeya nak tub kwaan mseed
Jesucrist na.
13 Nu nzak na ne re gu, lee yilo
leezha mreke na tich rese kwaan
nak cheen sawlazh na, nu mrenal
na re xaa Jesucrist, nu tubka mle
na xgab lux na xaa. 14 Nu lo re
kwaan mlu xey nu, na ngok tub xaa
mas mle rese kwaan né xaa; lo re
xaa kwaan nzexen kwaan na, na
ngok tub xaa nzheklara ngozhaw
rese kwaan mle re xey nu, xaa
yilo. 15 Per Dios mleey na leezha
zeeraka gal na, nu kwaan yalnkela
cheen xaa mrezh xaa na. Nu
leezha mzhib gan lextoo xaa, 16 mle
xaa mlabeyy na Xgann xaa, zee za
na kwent cheen xaa kwaan nyalno
yalnaban lo re xaa nanakt xaa Is-
rael. Nu namnabdizht na lo stub
xaa zaa kwent cheen wdizh chul
lo na; 17 nu nixa nangwanabdizht
na lo re xaa mkayaa yalnabeyy
lo Jesucrist yilo ke na, xaa nzho
Jerusalén. Kwaan mle na nak, ta
ngwa na yizhyo cheen Arabia, nu
zeera mbare na naz yezh Damasco.
18 Chon liin gwluzh zeera ngwa
na Jerusalén, zee mlabeyy na
Pér, nu lo xaa mlaz na chiin
mbizh. 19 Per nik stub xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesucrist nangunet
na lo, nebse lo Chag, wech Xaa
Nabeyy. 20 Nu delant lo Dios nii
na wli na kwaan kakee na lo gu.
21 Gwluzh zeera ngwa na naz
yizhyo cheen Siria nu Cilicia.
22 Kwaanzee lee re xaa Jesús,

xaa nzho yizhyo cheen Judea
nanlabeyyt xaa na. 23 Nebse
kwaan nzhayon re xaa ne nak:
“Lee xaa kwaan mrenal be yilo, lee
nal nzaa xaa kwent cheen wdizh
chul cheen Jesucrist, leeka kwaan
nzhekla xaa luux yilo”. 24 Nu nal
nzholl re xaa lo Dios, nel mchee
Dios mod nak na.

2

Mkayaa re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús Pab

1 Stub chida liin gwluzh leezha
mlu xni lo na, zee ngwa na
Jerusalén stuba kwaan Bernabé,
nu mbe nu Tito. 2 Ngwa nu nel
mlu Dios lo na nzhaal ya na. Nu
gorna nzola na Jerusalén, nguu
na tub junt kwaan re xaa nabeyy
lo xaa Jesús, techo re nu, nu mza
na kwent lo re xaa, kwent cheen
wdizh chul kwaan nza na lo re
xaa nanakt xaa Israel. Nu mle
na kwaane nel nanzheklat na lee
kwaan mlu na, nu re kwaan kale
na, luux. 3 Per nixa Tito, xaa nzo
kwaan na, namlet re xaa nabeyy
jwers lo xaa yo xaa beyy cheen re
nu, xaa Israel, nixa nanzhot xaa
beyy cheen re nu, xaa Israel. 4 Per
lak xaa nkade, nu nle mod xaa
Jesús, xlaan mrep xaa lo re be, nze
selach xaa nen cho kwaan nzho
mod le be, nel msela Jesucrist be;
nu zee mkwaan xaa mod le xaa
zee kozhaw be kwaan nzhé re xey
nu, zee gak be mod tub mos cheen
re kwaan nzhé xey nu. 5 Per tira
namzaat re nu yek nu gon xtizh
xaa nel nanzheklat nu lee re gu laa
wdizh chul, kwaan nak kwaan wli.
6 Per lee re xaa nak xaa nabeyy
be, nik tub rason namzaatra xaa lo
na. (Nu lo na nanont cho kwaan
ngok xaa yilo, nel rese xaa lal nak
lo Dios.) 7 Per ngune xaa lee Dios
mleey na za na kwent cheen wdizh
chul lo re xaa nanakt xaa Israel,
modxa mkayaa Pér zaa xaa kwent
ne lo re sawlazh nu. 8 Nu leeka
Dios, xaa mle yudar Pér zaa Pér
kwent lo re sawlazh nu, nel nak
xaa tub xaa mkayaa yalnabeyy lo
Jesucrist, leeka Dios zee, nle yudar
na za na kwent lo re xaa nanakt
xaa Israel, nel na nak tub xaa
mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist.
9 Nu kwaanzee lee Chag, Pér nu
Juan, re xaa non lo re xaa Jesús,
mzeen xaa lee Dios mleey na kee
na zhiin ne lo yalnkela cheen Dios.
Nu snee mlu xaa mkayaa xaa nu
mod xmig xaa, nel mzaa xaa yaa
xaa lo rop nu Bernabé, nu mzeyal
xaa ya nu lo re xaa nanakt xaa
Israel kee nu zhiin, nu lee re xaa
kee zhiin lo re sawlazh nu. 10 Nebse
ngunaab re xaa lo nu selazh nu re
xaa prob, mer kwaan nzhekla doo
na le na.

Pab mgalno Pér yezh Antioquía

11 Per gorna mzhin Pér yezh
Antioquía, mgalno na xaa delant
lo rese xaa, nel lee xaa kale tub
kwaan tira nawent. 12 Nel gorna
mzhin xaa mzelo xaa nzhaw xaa
kwaan re xaa Jesús, xaa nanakt
xaa Israel. Per gorna mzhin lak
xaa mxaal Chag, xaa sawlazh nu,
nanzheklatra xaa gaw xaa kwaan
re xaa Jesús, xaa nanakt xaa Israel;
nu mlaa xaa xaa, nel mzheb xaa ne
xaa re xaa kwaan mbezh nzhaal yo
rese xaa Jesús beyy cheen nu. 13 Nu
mzhaal lak sawlazh na kwaan
Pér lo kwaan kale xaa, nu axta
noka Bernabé mkade xaa, mzhaal
kwaan re xaa, xaa kwaan mbezh
le tub kwaan nu nle stub kwaan.
14 Kwaanzee gorna ngune na
nanzhat xaa nali mod nii wdizh
chul, zee nzhé na lo Pér delant lo
rese xaa: “Lu nak xaa Israel, nu
nle lu mod tub xaa nanakt xaa Is-
rael. ¿Chozhiin nabeyy lu lee re
xaa nanakt xaa Israel yo mod rop
be? 15 ¿Che nzak lu, lee re be, xaa
nak xaa Israel axta leezha ngol be,
xwara ke re xaa nanakt xaa Israel,
xaa nzeb jwalt? 16 Per noka ne
be, nakayaat Dios nik tub xaa mod
xaa nali lo Dios nel ngozhaw xaa
ley cheen Ches; Dios kayaa xaa

mod xaa nali nel ngwii xaa lo Jesucrist. Kwaanzee noka be ngwii lo Jesucrist, zee kayaa Dios be. Nu nanakta nel ngozhaw be ley cheen Ches, nel nik tub xaa nakayaat Dios nel ngozhaw xaa ley cheen Ches. 17 Nu kwaanzee, chelee be nzhekla be kayaa Dios be mod xaa nali nel ngwii be lo Jesucrist, zee lee lak xaa yé, nzeb be jwalt nel nangwiit be lo re kwaan nzhé re xey be. ¡Chol sbaa naka, Jesucrist nle zee zeeb be jwalt, nawlit kwaane!”

18 Ngulo mlux na re kwaan nzhé re xey nu, nu chol bare na dexkwaa naya stub welt, leeka na ngak xaa nzeb jwalt. 19 Nel lee lo ley nu lo kwent cheen ley, mod tub xaa ngut nak na, zee ban na mod nzhekla Dios. 20 Tubka kwaan Jesucrist mkee na lo krus, nu nanakt na xaa mban, xaa mban nak Jesucrist, xaa kwaan nzho leen lextoo na nal. Nu lee yalnaban kwaan mban na leen xkwerp na nal, mban naya nel ngwii na lo Xgann Dios, xaa nkedoola na, nu ngut kwent cheen na. 21 Chol ngozhaw xaa ley cheen Ches, zee nzho mod kayaa Dios xaa, nzere xaa re kwaan chul kwaan sbaasa mzelazh Dios lo xaa, ¡nu tira nalet na kwaane! Sbaa nle xaa zee nanont ngut Jesucrist.

3

Cho kwaan mas non: ley o wii xaa lo Dios

1 ¡Xaa Galacia, xaa bxen! ¿Xomod mlaa gu mle nachan xaa yek gu? Klar doo mzaa nu kwent lo gu, xomod ngut Jesucrist, leezha mkee xaa xaa lo krus. 2 Nebse nzhekla na keb gu lo na: ¿Che mkayaa gu Mbi Naban cheen Dios, nel mbin gu kwaan nzhé ley cheen Ches, o nel mle gu krer wdizh chul kwaan mbin gu? 3 ¿Chozhiin tant nachan gu? Mzelo gu mze gu xnaz Dios kwaan Mbi Naban, nu lee nal nzhekla gu zhin gu lo Dios kwaan yalngezh cheen myet yizhyo. 4 ¿Che nik tub sirb namlet mded gu bid kwent cheen wdizh chul? ¡Wena, chol mleya sirb lo gu! 5 Leezha mzaa Dios Mbi Naban nu mle xaa re kwaan gro lo re gu, ¿chozhiin mle xaaya? Nanakta nel mle gu kwaan nzhé ley, mle xaaya nel mle gu krer wdizh chul kwaan mbin gu.

6 Snee mle Abraham, nel nkee lo Xkyech Dios, nzhé: “Abraham mwii lo Dios, kwaanzee Dios mkayaa xaa mod tub xaa nali”. [Gn. 15:6] 7 Nu kwaanzee nzhaal ne re gu, lee re dii cheen Abraham nak re xaa kwaan ngwii lo Dios. 8 Nu lo Xkyech Dios nzhéla lee Dios kayaa re xaa nanakt xaa Israel mod xaa nali lo xaa, re xaa kwaan ngwii lo Dios, nu nzhé xaa wdizh chul ne lo Abraham: “Kwent cheen lu, Dios le kwaan chul lo zyen doo xaa dubse yizhyo”. [Gn. 12:3] 9 Nu kwaanzee lee re xaa ngwii lo Dios chul yo xaa kwenta Abraham, xaa mwii lo Dios.

10 Rese xaa kwaan ngwii lo ley cheen Ches ded xaa bid nel Xkyech Dios nzhé: “Nxobde Dios re xaa kwaan nalet rese kwaan nkee lo yech cheen ley”. [Dt. 27:26] 11 Nu kwaanzee, klar doo niiya, nik tub xaa nakayaat Dios nel ngozhaw xaa ley cheen Ches, modxa nzhé Xkyech Dios: “Xaa nali nak xaa ngwii lo Dios”. [Hab. 2:4] 12 Per lee re xaa ngwii lo ley cheen Ches nangwiit xaa lo Dios, nel Xkyech Dios nzhé: “Xaa ngwii lo ley cheen Ches, nkin le xaa rese kwaan nkee lo ley cheen Ches”. [Lv. 18:5]

13 Jesucrist mdix re jwalt cheen be mod naab ley kwent lo be, nel mxobde Dios xaa kwent cheen re be, nel lee Xkyech Dios nzhé: “Dios nxobde rese xaa nzhet nkenga lo yag”. [Dt. 21:23] 14 Kwaanzee yo chul re xaa nanakt xaa Israel, mod mzaa Dios kwent lo Abraham yilo. Nu snee rese be, xaa ngwii lo Jesucrist, mkayaa Mbi Naban, modxa nzhé Dios xaal xaa.

Ley nu yalnkela cheen Dios

15 Wech nu bzan, nii na lo gu
mod xaa yizhyo ne: Leezha nle xaa
tub trat nu nzaa xaa firm cheen
xaa lo yech, nik tub xaa nyent
mod cheeya o kee stub kwaan loya.
16 Sbaaka mlaa Dios wdizh lo Abra-
ham nu lo dii cheen xaa. Lee
Xkyech Dios nanzaat kwent cheen:
“rese dii cheen xaa”. Leeya nzaa
kwent cheen: “tubka dii cheen
xaa”, [Gn. 17:8] xaa nak Jesucrist.
17 Lee kwaan nii na nak kwaane:
Dios mlaa diizh lo Abraham, nu
nzhé xaa le xaaya. Kwaanzee, lee
ley cheen Ches, kwaan nyaad tap
gayoo galbchii liin gwluzh, nyent
mod lux wdizh zee, nu kiib yalnon
lo kwaan nzhé Dios lo Abraham.
18 Nel chelee kwaan nzaa Dios lo
be, zaa xaaya nel ngozhaw be ley,
zee nanaktraya tub kwaan nguné
xaa zaa xaa sbaasa. Per lee Dios
nzaaya sbaasa nel sbaa nzhé xaa lo
Abraham.

Chozhiin mzaa Dios ley

19 Kwaanzee, ¿cho sirb nle ley
cheen Ches? Gwluzh Dios mza-
aya zee ngok ngeda kwent cheen
re jwalt cheen myet. Nu nebse
nzhaal diiya axta gorna yaad xaa
nak “dii” kwaan nzhé Dios yaad.
Re mandad cheen Dios mzaa ley
lo Ches, zee gak xaa tub xaa nzo
xsaww lo Dios nu lo re xaa Dios.
20 Per leezha nzhé Dios lo Abraham
le xaa kwaan chul, mer lee xaa
nzhéya, nu namkint xaa tub xaa
mzo xsaww lo rop xaa, nel Dios nak
tubka.
21 Kwaanzee, ¿cho kwaan nii na,
lee ley cheen Ches nzho kontr
cheen re kwaan ngunii Dios le xaa?
¡Telisa nawlita! Nel chelee ley nzho
mod ngzaaya yalnaban, zee kayaa
Dios be mod xaa nali lo xaa nebse
kwent cheen ley. 22 Per kwaan
nzhé Xkyech Dios nak rese xaa
nak mod xaa nzho lozhyib kwent
cheen jwalt. Zee lee re xaa kwaan
ngwii lo Jesucrist kayaa kwaan
nzhé Dios zaa Dios.
23 Leezha zeeraka yaad Jesucrist,
leezha nyent mod wii be lo xaa, lee
ley nkano re be mod tub xaa nzho
lozhyib, nebse nkambaz be zhin
Xaa Xaal Dios Nabeyy, zee nzho
mod wii be lo xaa. 24 Kwaanzee nii
na, lee ley cheen Ches nak kwaan
mseed be mod madwin axta mzhin
Jesucrist, nu snee gorna wii be lo
xaa, kayaa Dios be mod xaa nali.
25 Per nal myaadla Jesucrist, nzho
mod wii be lo xaa, nankintra reke
be tich ley, 26 nel lee mod ngwii
re be lo Jesucrist, le zee rese be
nak xinn Dios. 27 Nel gorna mrub-
nis be ngok be tubka kwaan Je-
sucrist, nu nak be xaa mod tub
ler. 28 Nu nanontra, che nak xaa
sawlazh nu o nanakt xaa sawlazh
nu, che mos nak xaa o nanakt
xaa mos, che xaabyi xaa o ngw-
naa me; nel gorna ngok be tubka
kwaan Jesucrist tubka nak rese be.
29 Nu chelee be nak be xaa Jesu-
crist, zee noka nak be xaa dii cheen
Abraham, nu nak be xaa kayaa re
kwaan chul kwaan nzhé Dios zaa
xaa.

4

1 Lee kwaan nzhekla na nii na
nak kwaane: Leezha win xaa, zer
kayaa xaa re kwaan nak cheen
xuz xaa, lal nak xaa kwaan xmos
xaa, nixa lee xaa nak bixwann rese
kwaan. 2 Nel nzho xaa nabeyy lo
xaa ne, nu nkanap xaa xaa nu re
xcheen xaa, axta yixoob xaa liin
kwaan nzhé xuz xaa, zeera nzho
mod kayaa xaa re xcheen xuz xaa.
3 Nu seeka re be, leezha chut be,
nle be rese kwaan nle re xey be.
4 Per gorna mzhin mbizh kwaan
mleey Dios, mxaal xaa Xgann xaa,
xaa mzan tub ngwnaa; nu ngol xaa
mod tub sawlazh na zee kozhaw
xaa ley cheen Ches. 5 Nu mdix xaa
zee koo xaa be lo ley zee, re be xaa
nzhake tich ley zee, snee lee Dios
nzho mod kayaa re be mod xinn
xaa. 6 Nu nel xinn Dios nak be, Dios
mxaal Mbi Naban cheen Xgann
xaa lextoo re be, nu lee Mbi Na-
ban mbezh: “¡Pa!” 7 Nu kwaanzee
nanaktra be tub mos, lee be nak

xinn Dios, nu nel xinn Dios nak
be, noka nzhekla xaa kayaa be re
kwaan chul kwaan nguné xaa zaa
xaa lo be.

Pab nzhé nanzhaalt bare xaa wii xaa lo ley stuba

8 Yilo, leezha nanlabeyyt gu Dios,
nak gu mos cheen re kwaan nawlit
nak Dios. 9 Per nal nlabeyy gu Dios
o mas wen nal nlabeyy Dios re gu,
¿xomod bare gu lo re kwaan nle xey
nu, kwaan nanont tant nu nyent
sirb, nu gak gu xmosa stuba? 10 Lee
re gu seetaka ngozhaw re mbizh,
re mbee, nu liin kwaan nzak gu
non. 11 ¡Nu nzheb doo na napa
lee re zhiin kwaan mle na lo re gu
luux!
12 Wech nu bzan, naab na lo gu
gok gu kwenta na, nel ngok na
kwenta gu. Nik tub kwaan nawent
namlet re gu lo na, 13 mod nela
re gu. Leezha yilotlaka mza na
kwent cheen wdizh chul lo re gu,
mle naya nel ngok ne na. 14 Nu
yalyizh zee ngok tub preb lo gu,
nixa sneeya mkayaa re gu na, nixa
ne na; nu mkayaa gu na mod tub
mandad cheen Dios, nu mod mer
Jesucrist. 15 ¿Ma re kwaan chul
kwaan mle gu zee? Nu xjabor gu
nii na, chol nzho moda lo gu, zee
axta zaalo gu ngoo gu ngzaa guya
lo na. 16 Lee nal, ¿che ngok na
xkontrad gu, nebse nel ngunii na
kwaan wli lo gu?
17 Re xaa kwaan mbezh nkin
yo xaa beyy cheen nu, nle doo
xaa xgab re gu, per lee re xgab
cheen xaa nanakt kwaan wen.
Kwaan nzhekla xaa nak koxcho
xaa be, zee zhaal gu kwaan lee xaa.
18 Wliya wen le xaa xgab stub naz
xaa, per lee xgab cheen xaa nzhaal
gak tub xgab wen, nu nzhaal tubka
sbaa le xaa xgab; nu nagakta nebse
leezha nzo na lo re gu. 19 Nii na
lo re gu mod xiin na, stub welt ne
doo nzhak lextoo na ne na re gu,
mod tub ngwnaa, me mer gal xinn;
nu tubka snee gak ne lextoo na
axta gorna lee Jesucrist tira nabeyy
lextoo gu. 20 ¡Wena chol nzo na lo re
gu nal gorne, zee nzho mod nii na
lo re gu stub mod, nel nanet na cho
kwaan le na kwaan re gu!

Kwaan nlu Agar nu Sara

21 Né gu tub kwaan lo na, xaa
nzhekla wii lo ley cheen Ches; ¿che
zer ne gu cho kwaan nzhé ley zee?
22 Nzhéya Abraham mkano chop
xgann; tub xaa mzan xmos xaa, nu
stub xaa mzan sa xaa, me nanakt
mos. 23 Lee xinn xaa, xaa mzan
xmos xaa, ngol mod re myet yizhyo
ne, per lee xinn xaa, xaa mzan sa
xaa ngol zee mbarlo kwaan nzhé
Dios lo xaa. 24 Rop ngwnaa ne
nlu xomod nak rop wdizh kwaan
mlaa Dios, Rese xinn Agar nak mos
nel xnaa xaa ngok mos, kwenta
re xaa ngwii lo ley kwaan mzaa
Dios lo Ches yek yi Sinaí. Nu rese
xaa ne, axta leezha nzhal xaa nak
xaa kwenta mos. 25 Nu lee yi
Sinaí kwaan nak cheen xaa Ara-
bia, nak kwenta Agar, kwaan nak
kwenta Jerusalén mbizh ne, nel lee
re xaa nzho yezh ne nak mos cheen
ley. 26 Per lee Jerusalén kwaan
nzho naz yiba, nak mod xnaa be,
kwaanzee nanakt be mos cheen
ley. 27 Nel lee Xkyech Dios nzhé:

Chul ble lextoo lu, lu ngwnaa me
nit, me nanzhalt xinn;
lu me nankanot mad, bxizh nel
chul nzhak lextoo lu,
lu me nanlabeyyt yalne cheen
mad.
Nel zyenra mad nkano ngwnaa,
me mlaa sa, ke ngwnaa me
nkano sa. [Is. 54:1]

28 Wech nu bzan, be nak mod
Chak; be nak re xaa kwaan nguné
Dios gal. 29 Per mod re mbizh zee,
lee xaa kwaan ngol mod tub myet
yizhyo mrenal xaa xaa kwaan
ngol kwaan Mbi Naban, nu sneeka
nzhak re kwaane nal. 30 Kenzha
gu kwaan nzhé Xkyech Dios. Néya:
“Btexonn mos kwaan xinn me, nel
nyent mod kiiz lu kwaan lo xinn sa

lu nu lo xinn xmos lu”. [Gn. 21:10]
31 Kwaanzee wech nu bzan, nanakt
be xinn mos, lee be nak xinn me
nanakt mos.

5

1 Jesucrist mle zee nagakt be tub
mos cheen ley. Kwaanzee, nye zo
be lo xcheen Jesucrist nu nagaktra
be tub mos cheen ley, nel lee ley
nak mod tub yog kwaan nga nzhib
yenn be, nu kwaanzee nawiitra be
lo ley stuba.

Pab mlu cho kwaan nzhaal le xaa

2 Bkenzha gu. Na Pab, nii na
lo gu. Chelee gu ko gu gu beyy
cheen nu, zee lee Jesucrist nanont
lo gu. 3 Nu stub welt nii na lo rese
xaa kwaan nzhekla yo re xaa beyy
cheen nu, nkin le xaa rese kwaan
nabeyy ley cheen Ches. 4 Re gu,
xaa nzhekla kayaa Dios gu mod tub
xaa nali nel nle gu kwaan nzhé
ley cheen Ches, tira mbachii gu lo
Jesucrist nu lo yalnkela cheen Dios.
5 Per re be ngwii lo Dios kwent
cheen Mbi Naban, nu nkambaz be
gak be tub xaa nali lo Dios. 6 Nel
chelee be tubka nzo be kwaan Je-
sucrist, nanont yo xaa beyy o nayot
xaa beyy cheen sawlazh na. Lee
kwaan non nak le be rese kwaan
kwent cheen yalnkela, zee nlu ng-
wii be lo Dios.

7 Wen nzha re gu. ¿Cho mle
zee namkenzhatra gu wdizh chul
kwaan wli? 8 Nu naleet Dios
xaa kabezh gu mleya. 9 Mod
mbezh xaa: “Chepse lebadur ntex-
oob dubse koob”. 10 Telisa ded xaa
bid, re xaa kwaan nzhekla le chop
xgab cheen gu, nexa cho xaa zee.
Nu ne na lee Xaa Nabeyy, le zee lee
re gu nacheet xgab cheen.

11 Wech nu bzan, chol ngle na
jwers yo re xaa beyy cheen nu,
xaa Israel, kwaan mle na yilo; nu
chol sbaa ngle na nal, zee lee re
sawlazh na nangrenalt na, nel zee
lee kwent kwaan mkee Jesucrist lo
krus, nangakt nik tub storb lo xaa.
12 Nu lee re xaa kwaan kachee xgab
cheen gu, ¡oj tira ngle kapon xaa
xaa!

13 Wech nu bzan, Dios mleey re
gu zee nawiitra gu lo ley. Nakint
kozhaw gu ley, per nanzhaalt le gu
rese kwaan nzhekla kwerp cheen
gu. Nu nal wen kela gu nu ble gu
yudar tub gu stub gu. 14 Nel dubse
ley nzho mod nii beya kwaan
tubka wdizh ne: “Bkela wechxinn
lu modxa nkela lu leeka lu”. [Lv.
19:18] 15 Per chelee gu nkwaan gu
diizh nu ndil leeka re gu kwenta
ma nakap, nzho mod lux gu leeka
re gu.

Nzhekla na kano gu yalnaban kwaan nzaa Mbi Naban

16 Kwaan nii na lo gu nak: Le
be kwaan nzhekla Mbi Naban nu
nalet be re kwaan nzhekla kwerp
cheen be. 17 Nel lee re kwaan
nzhekla kwerp cheen be nzha
kontr cheen Mbi Naban, nu kwaan
nzhekla Mbi Naban nzha kontr
cheen re kwaan nzhekla kwerp.
Tuba nzha kontr stuba, kwaanzee
nyent mod le be kwaan nzhekla be.
18 Nu chelee Mbi Naban nabeyy lo
be, zee lee ley nanabeyytra lo be.

19 Nu nanagant luu re kwaan nle
re xaa, xaa nle re kwaan nzhekla
xkwerp:
nchaal xaa stub ngwnaa,
nzoblazh xaa chaal xaa zyen ngw-
naa,
nzho re xgab nachan yek xaa,
20 ngwii xaa lo maj,
nya xaa lo wezh,
nayii xaa ne xaa stub xaa,
ndildiizh xaa,
nzhak selos xaa,
tira nanagant yii xaa,
nzhak meskin xaa,
nle rol xaa re xaa,
nu nle xaa zee nakwiwent stub naz
xaa,
21 nzoblazh xaa,
nzuzh xaa,
nya xaa yalni pa nle xaa rese
kwaan nzhekla kwerp
cheen xaa,

nu stub naz kwaan nawent kwenta
re kwaane.
Nu bare na nii na lo gu, kwentaxa
nguniila naya lo gu yilo, lee re xaa
kwaan tubka nle re kwaane, nayi-
zot xaa Pa Nabeyy Dios.
22 Per lee kwaan nle Mbi Naban
lextoo xaa nak:
nkela xaa,
chul nzhak lextoo xaa,
chul nzo xaa kwaan Dios,
nyela xaa,
chul nkayaa xaa stub xaa,
wen nak xaa,
nanlaat xaa Dios,
23 nadoo nak xaa,
nanlet xaa re kwaan nzhekla kw-
erp.
Nu nik tub ley nyent mod né
nawent re kwaane. 24 Per lee re
xaa nak xaa Jesucrist, nanletra xaa
rese kwaan nzhekla kwerp cheen
xaa, nel mkeela xaaya lo krus
kwaan Jesucrist, nu snee ngutla
xaa lo re kwaan nak kwaan yizhyo
ne. 25 Nu lee nal cheleeya kwaan
Mbi Naban mban be, noka laa be
nabeyy Mbi Naban be.
26 Natot be yalxwa, nakwaant be
dil, nu nixa nazoblazht be cheen
wechxinn be.

6

Ble gu yudar tub gu stub gu

1 Wech nu bzan, chelee gu ne gu,
lee tub wech gu mle tub kwaan
nawent, re gu xaa nzo kwaan Mbi
Naban, nzhaal le gu yudar xaa, zee
le xaa kwaan wen; per ble gu yudar
xaa tub mod nadoo. Nu bkanap
gu gu, napa noka gu kale kwaan
nawent. 2 Ble gu yudar wechxinn
gu leezha kaded xaa bid, nu snee
nle gu kwaan né Jesucrist lo ley.
3 Nu leezha lee tub xaa nzak non
xaa, nu wlipa nanakta sbaa, leeka
lee xaa kakade xaa. 4 Nu kad tub
xaa nzhaal wii lo re kwaan nle xaa,
nu chul gak lextoo xaa gorna ne
xaa chul nle xaa, nu nanzhaalt wii
xaa lo re kwaan nle stub naz xaa.
5 Nel kad tub xaa nzhaal le zhiin
kwaan mzaa Dios lo xaa.
6 Lee xaa kwaan kaseed xtizh
Dios, nzhaal le xaa yudar xaa
kwaan nak xmaestr xaa.
7 Nakadet gu leeka gu, nik tub
xaa nyent mod kitno Dios. Leezha
ngo xaa bizh lo yo zee ntop xaa
kwaan mgaan xaa. 8 Nu snee lee
xaa nxeen re kwaan nzhekla kw-
erp cheen xaa, lo re kwaan nzhekla
kwerp cheen xaa le xaa gan kwaan
naxinn doo. Lee xaa kwaan nx-
een re kwaan nzhekla Mbi Na-
ban, lo kwaan nzhekla Mbi Na-
ban le xaa gan yalnaban kwaan
tira. 9 Kwaanzee nanzhaalt yizha
be le be kwaan wen, nel chelee
be nayachet lextoo be, zee top
be yalgon mer tyemp nak cheena.
10 Kwaanzee, leezha nzho mod le
be chul lo stub xaa, le beya, nu lo
re xaa yilotlaka nzhaal le be chul,
nak lo re wech be nu lo re bzan be,
xaa nak xaa Jesucrist.

Lo re kwaan nzhaal zo list be

11 ¡Wii gu re letr ndok kwaan
nkee na kwaan mer yaa na! 12 Nu
lee re xaa kwaan nzhekla yo gu
beyy cheen nu, nle xaaya nel
nzhekla xaa kwi chul xaa kwaan
re myet, zee narenalt re xaa xaa,
kwent kwaan mkee Jesucrist lo
krus. 13 Per nixa re xaa kwaan
nzho beyy cheen nu nanlet rese
kwaan nzhé ley. Nu nzhekla xaa
lee re gu yo beyy ba, zee nzho
mod to re xaa yalxwa nel mle xaa
jwers lo re gu zee wee gu beyy ba
cho kwerp cheen gu. 14 Nu lee na
nanzheklat na to na yalxwa lo nik
tub kwaan, nebse kwent kwaan
mkee Jesucrist lo krus, Xaa Nabeyy
be. Nel leeya mle, ngut na lo re
kwaan yizhyo, zee nanabeyytra lo
na. 15 Nu nanont yo xaa o nayot
xaa beyy cheen re nu, kwaan non
nak gak na tub xaa kub lo Jesucrist.
16 Nu nzhekla na nix kwi re gu nu
kayaa gu yalnles cheen Dios, nel
nle gu kwaane, nu wlipa xaa dii
cheen Israel nak gu, nu nak gu xaa
Dios.

17 Nu nalzhe naz delant,
nanzheklatra na nik tub xaa
kwaan diizh, nel lee re bde kwaan
nkano kwerp cheen na, nlu lee na
nak tub mos cheen Jesucrist.

18 Wech nu bzan, nzhekla na lee
Jesucrist, Xaa Nabeyy be, zaa re
yalnkela cheen xaa lo re gu.

¡Sbaa gaka!

Pab

Yech kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Éfeso

Dix cheen Pab

1 Dix re gu mig, xaa nzho yezh Éfeso.
Na nak Pab, nu na nak tub mos
cheen Jesucrist nel sbaa nzhekla
Dios. Nu kakee na yech ne lo re
gu xaa mle nambey Jesús, xaa nzho
yezh Éfeso, xaa tubka ngwii lo Jesu-
crist. 2 Nzhekla na lee Dios, xaa nak
Xuz be nu Jesucrist, Xaa Nabeyy be,
le zee kwi chul re gu nu luu xaa
yalnkela cheen xaa lo re gu.

Diizh kwaan mzaa Jesucrist lo re xaa nak xaa xaa

3 Gool be lo Dios, xaa nak Xdios
be nu xaa nak xuz Jesucrist, Xaa
Nabeyy be, nel lee xaa mzaa re
xcheen xaa re kwaan nze naz yiba
lo re be, re kwaan nkin be zee gak
be xaa xaa, kwent cheen kwaan
mle Jesucrist. 4 Dios mleey be axta
leezha zeeraka dexkwaa yizhyo,
kwent cheen kwaan mle Jesucrist,
zee gak be xaa xaa zee nzhul zo
be lo xaa. 5 Nu kwaan yalnkela
cheen xaa, mleey xaa be zee gak
be xinn xaa kwent cheen kwaan
mle Jesucrist, modxa nzhekla xaa.
6 Kwaanzee tubka nzhaal gool be
lo Dios, nel tant nkela xaa be; nu
kwent cheen Xgann xaa, xaa tant
nkela xaa, mzaa xaa re kwaane lo
be. 7 Nu leezha ngut Jesucrist zee
mzi xaa be zee gak be xaa xaa, zee
mchee xaa re jwalt cheen be, nel
tant nkela xaa be, 8 zee tira mle xaa
kwaane. Nu Dios kwaan yalnzhak
cheen xaa, 9 mlu xaa re kwaan
nzhekla xaa le xaa lo be, re kwaan
ngulaan axta yilo. Sbaa mle xaa nel
nkela xaa be, nel sbaa mlela xaa
xgab le xaaya kwent cheen Jesu-
crist. 10 Leezha zhin mbizh kwaan
mlela Dios xgab, le xaa zee lee Je-
sucrist nabeyy rese kwaan nzho
lo yizhyo nu rese kwaan nzho naz
yiba.
11 Axta yilo Dios mleeyla be zee
kayaa be re kwaan nak xcheen
xaa, kwent cheen kwaan mle Jesu-
crist mod nzhola yek xaa le xaa.
Nu mle xaaya mod nzhekla xaa,
12 zee lee re nu, xaa mwii lo xaa
yilotlaka, le zee gool rese xaa lo
xaa. 13 Nu noka re gu leezha mbin
gu kwent cheen wdizh chul cheen
Jesucrist, kwaan wli nak, leeka
kwaan nzaa kwent cheen yalna-
ban kwaan tira, nu leezha mwii gu
lo Jesucrist, gorzeetlaka mkayaa
gu tub sey kwaan nak Mbi Naban
kwaan nzhé Dios xaal xaa. 14 Nu
lee Mbi Naban nlu lee be kayaa re
kwaan né Dios zaa Dios lo be, axta
gorna koo Dios re be, xaa nak xaa
xaa lo yizhyo ne, zee gool rese xaa
lo xaa nel gro doo nak xaa.

Pab naab lo Dios zee labeyy re xaa chul nak Dios

15 Nu kwaanzee, gorna ngune
na lee gu ngwii lo Jesucrist, nu
nkela gu re xaa Jesús, xaa nambey,
16 tubka nza na dixkix lo Dios, noka
naab na lo xaa kwent cheen re gu.
17 Nel lee xaa nak Xuz be nu nzo
xaa lo xni, nu lee xaa nak Xdios
Jesucrist, Xaa Nabeyy be. Nu tubka
naab na lo xaa zee yo yek gu, zee
luu xaa lo gu xomod nak xaa, zee
labeyyra gu xaa. 18 Naab na zee lee
Dios le kaxni yek re gu, zee ne gu
cho kwaan mrezh xaa gu nkambaz
gu. Nel nkambaz be kayaa be rese
kwaan chul doo kwaan zaa Dios lo
be, xaa nambey. 19 Nu noka zee
labeyy be gro doo nak yalngezh
cheen xaa, lo re kwaan nle xaa
kwent cheen be, xaa ngwii lo Jesu-
crist. Nu yalngezh ne nak kwaan
mlu Dios leezha 20 mseban xaa Je-
sucrist nu mle xaa zee zob xaa lad li
lo xaa naz yiba. 21 Nu mzob xaa xaa
zee nabeyy xaa lo rese yalngezh,
nu lo rese yalnabeyy, nu lo rese
xaa non, nu lo rese kwaan nzho lo
yizhyo ne nu lo rese kwaan zhin.

22 Mle xaa zee nabeyy Jesucrist lo
rese kwaan, nu noka zee nabeyy
xaa re xaa ngwii lo xaa. 23 Nel lee
re xaa ngwii lo Jesucrist nak mod
kwerp cheen Jesucrist, nu Jesucrist
nabeyy re xaa nak xaa xaa, mod
tira nabeyy xaa rese kwaan.

2

Dios mzaa yalnaban kwaan tira lo be

1 Yilo rese be nak mod tub xaa
ngut, nel nle be re kwaan nawent,
2 nel nle be re kwaan nle re myet
yizhyo ne, nu nle be re kwaan
nzhekla Maxuu, xaa nabeyy re mbi
mal, xaa kwaan nzaa balor lextoo
re xaa nanzhont xtizh Dios. 3 Nu
leeka sbaa ngu re be yilo, mle be
re kwaan nzhekla xkwerp be, nu
re kwaan mle be xgab, re kwaan
nle zee nzhaal la yalnayii cheen
Dios tich be, kwenta laya tich re
stub naz xaa. 4 Per Dios nak tub
xaa wen doo nak nu mlesla xaa
ne xaa be nel nkela xaa be, 5 zee
mzaa xaa yalnaban lo be tubka
kwaan Jesucrist, nixa nak be mod
tub xaa ngut nel mle be re kwaan
nawent. Sbaa mle Dios nel nkela
Dios be zee mzaa xaa yalnaban lo
be. 6 Nu noka nak be mod tub
xaa mseban Dios modxa mseban
xaa Jesucrist, nu mle xaa zee zob
be kwaan lee xaa naz yiba. 7 Mle
xaa kwaane, zee kwent cheen Jesu-
crist, le xaa tub mod nadoo lo be nu
zee kedoola xaa be axta re mbizh
gwluzh. 8 Nu mlu Dios yalnkela
cheen xaa lo be leezha mzaa xaa
yalnaban kwaan tira lo be, xaa ng-
wii lo Jesucrist. Nu kwaane nanakt
tub kwaan mle be gan, leeya nak
tub kwaan sbaasa mzelazh Dios lo
be. 9 Nu nixa nanakta tub kwaan
mle be gan lo re kwaan nle be,
kwaanzee nik tub be nanzhaalt to
yalxwa lo kwaan nle be. 10 Nel Dios
nak xaa mdexkwaa be, nu mzaa
yalnaban kwaan kub lo be kwent
cheen Jesucrist, zee le be kwaan
wen, mod nak xgab cheen xaa.

Jesucrist mle zee tubka gak rese be lo Dios

11 Nu nayenlazht re gu xomod
nak gu yilo, re gu xaa nanakt xaa Is-
rael. Lee re nu, xaa Israel, nchoog
nu tik yed cho nu kwaan nak beyy
cheen nu, nu mbezh nu: “Lee re gu
nak dii nanzhot beyy”. 12 Bzelazh
gu yilo nanzot gu kwaan Jesu-
crist, nu nanakt gu xaa Israel, nu
nanzhot gu lo wdizh kwaan mlaa
Dios lo re nu, xaa Israel, gu nzho lo
yizhyo ne, nu nanlabeyyt gu Dios,
nu nixa nankambazt gu kayaa gu
nik tub kwaan lo xaa. 13 Zit mzo
gu lo xaa. Per lee nal gax nzo gu
lo xaa kwent cheen xren Jesucrist,
kwaan mxo xaa; nu nal tubka nak
gu kwaan Jesucrist. 14 Jesucrist
nak xaa nle zee chul kwi be, nel
tubka mle xaa re nu, xaa Israel,
nu re gu, xaa nanakt xaa Israel,
gorna mlux xaa yalnayii kwaan nle
nrexcho myet, kwaan nak mod tub
bla, kwaan nsaaw lo xaa. 15 Nu
gorna ngut Jesucrist mle xaa zee
nanabeyytra ley cheen Ches lo be,
kwaan mnabeyy lo rese nu, xaa
Israel, nu mchaal xaa rop naz be
nu mle xaa be tubka, snee zee kwi
chul re be. 16 Nel mkeela Jesucrist
lo krus, zee mluux xaa dil zee nix
kwi rese be, nu snee mle xaa be zee
nak be mod tubka kwerp lo Dios.

17 Jesucrist myaad mzaa kwent
cheen wdizh chul, zee chul kwi
rese be, gu xaa mzo zit lo Dios nu
re nu, xaa Israel, xaa nzo gax lo
Dios. 18 Nel kwent cheen Jesucrist,
tub be stub be nzho mod bii lo
Xuz be kwaan tubka Mbi Naban.
19 Kwaanzee nal, lee re gu nanak-
tra gu mod xaa stub yezh, mod
xaa nzho xkyizhyo stub xaa, tubka
nak gu kwaan re xaa mle nambey
Jesús, nu xinn Dios nak gu. 20 Re
be nak mod tub yidoo kwaan kaza
xaa, kwaan nkano simyent kwaan
mzob re xaa mkayaa yalnabeyy lo
Jesucrist, nu kwaan re xaa kwaan
mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo
lee xaa yilo, nu Jesucrist nak mod

ke kwaan mas xwa lo yidoo ne.
21 Nu lee xaa nle zee wen wen
mbib re ke tich sa keya, zee kad
mbizh mas nzheyak naro xkyidoo
Xaa Nabeyy. 22 Kwaanzee lee be
nak mod tub yoo kwaan mza Je-
sucrist, kwaan nzho Mbi Naban
cheen Dios leen.

3

Dios mxaal Pab zee zaa xaa kwent lo re xaa nanakt xaa Israel

1 Nzhoo na lozhyib nel mzaa na
kwent cheen Jesucrist lo re gu, xaa
nanakt xaa Israel. 2 Telisa nela
gu lee Dios, lo yalnkela cheen xaa,
mzaa xaa zhiin ne lo na. 3 Dios mlu
tub kwaan ngulaan lo na, modxa
mza na chep kwent lo gu yilo.
4 Nu gorna lab gu kwaan kakee na
nzho mod ne gu re kwaan ngu-
laan cheen Jesucrist. 5 Leeya nak
tub kwaan namlut xaa lo re xaa
yilo, per nal Dios mluya kwaan
Mbi Naban cheen xaa lo re nu, xaa
mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, xaa
nambey nak, nu lo re xaa kwaan
nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo
lee xaa. 6 Lee kwaan ngulaan nak
kwaane: Lee wdizh chul nle zee
lee re xaa nanakt xaa Israel, kayaa
leeka re kwaan chul kwaan nkayaa
re nu, xaa Israel, nel tubka kw-
erp nak be, nu lal non rop naz be
lo wdizh kwaan mlaa Dios kwent
cheen Jesucrist.
7 Nu Dios mle zee za na kwent
cheen wdizh chul ne, zee mzaa
xaa zhiin ne lo na kwaan yalngezh
cheen xaa nel nkela xaa na. 8 Nu
mlu xaa yalnkela cheen xaa lo na
leezha mzaa xaa zhiin ne lo na,
nixa na nak xaa mas nanont lo re
be, xaa mle nambey Jesús. Per
mzaa xaa lo na zee za na kwent
cheen re kwaan chul doo cheen
Jesucrist lo re xaa nanakt xaa Is-
rael. 9 Nu Dios, xaa mdexkwaa
rese kwaan, mxaal na, zee luu na
re kwaan ngulaan nzha doo liin.
10 Nel nzhekla Dios luu yalnzhak
cheen xaa lo re mbi kwaan nzho
yiba, xomod mle xaa kwaan re xaa
Jesús. 11 Nu axta yilo mlela Dios
xgab cho kwaan le xaa kwaan Je-
sucrist, Xaa Nabeyy be. 12 Nu nel
xaa Jesús nak be nzho mod bii be
lo Dios, nu ne be chul kayaa xaa
be. 13 Kwaanzee naab na lo gu,
nazhebt gu nel kadeed na bid, nel
nzhekla na chul yo gu.

Pab naab kwent cheen re xaa Éfeso

14 Kwaanzee nkichxub na nu
nzhedizhno na Xuz be, 15 xaa mle
zee rese be nkano le xaa, xaa nzho
lo yizhyo nu xaa nzho naz leen
yiba. 16 Naab na lo xaa zee lo re
kwaan chul cheen xaa, le xaa zee
nye zo gu leen lextoo gu kwaan
yalngezh cheen Mbi Naban, 17 zee
lee Jesucrist yo leen lextoo gu nel
ngwii gu lo xaa. Noka naab na
zee nye zo gu lo yalnkela cheen
Dios mod tub yag kwaan nech nzho
lox. 18 Nu snee nzho mod labeyy gu
leeka kwaan labeyy stub naz xaa
Jesús, xaa nambey, nel naro doo
nak yalnkela cheen Jesucrist. 19 Nu
naab na zee labeyy gu yalnkela
cheen xaa, tub yalnkela kwaan gro
doo kwaan nyent mod la yek re
myet, nu snee zee nzho mod tira
gak gu xaa xaa.
20 Nu lee nal, nzholl na lo Dios,
xaa kwaan nkano yalngezh; lee
xaa nzho mod le zyenra kwaan
naab be lo xaa, nu re kwaan nzho
yek be naab be lo xaa, kwent cheen
yalngezh cheen xaa, kwaan nkee
zhiin leen lextoo be. 21 ¡Gool rese
xaa Jesús lo Dios nal nu tubka,
kwent cheen kwaan mle Jesucrist!
¡Sbaa gaka!

4

Tubka nak be kwaan Mbi Naban

1 Nzhoo na lozhyib kwent cheen
Xaa Nabeyy, kwaanzee naab na lo
gu; ble gu re kwaan mod nzhaal le
guya nel Xaa Nabeyy mrezh gu yo
gu sbaa.
2 Natot gu yalxwa,
nadoo gok gu,

byela gu ne gu tub gu stub gu, mod
nzhaal kela gu tub gu stub
gu,
3 nu tubka blaa gu nabeyy Mbi Na-
ban lextoo rese gu, zee chul
kwi gu.
4 Nel rese be nak mod tubka kwerp
cheen Jesús, mod tubka nak Mbi
Naban, nu tubka kwaan nkambaz
be, leezha mleey Dios be gak be
xaa xaa. 5 Nzho tubka Xaa Nabeyy
be, nu nzho tubka xaa ngwii be lo,
nu kwaan tubka le xaa mrubnis
be; 6 nu nzho tubka Dios, xaa nak
Xuz rese be; lee xaa nabeyy rese
kwaan, nu nle xaa zee reke rese
kwaan, nu rese pa nzo xaa.

7 Per kad tub be nzhakayaa
kwaan nzhekla Jesucrist zaa lo be,
lo yalnkela cheen xaa. 8 Kwaanzee
lee Xkyech Dios nzhé:
Nguxoob xaa yiba,
nu chul mkayaa xaa xaa nel mle
xaa gan lo re xaa nayii ne
xaa,
nu mzaa xaa re kwaan nzhekla xaa
lo re myet. [Sal. 68:18]

9 ¿Nu cho kwaan nii kwaane
“nguxoob xaa”? Kwaane nii yilot-
laka mla xaa axta pa mas nech lo
yizhyo. 10 Nu leeka xaa kwaan mla
naz xan yizhyo, leeka xaa nak cho
nguxoob pa mas ya nzeb lo yiba,
zee nabeyy xaa lo rese kwaan.
11 Nu mselazh xaa kwaan lo rese
xaa xaa.
Mzaa xaa lo lak xaa zee kayaa xaa
yalnabeyy lo xaa,
nu mzaa xaa lo zlak xaa zee zaa
xaa kwent kwaan nzhé Dios
lo lee xaa,
nu mzaa xaa lo zlak xaa zee zaa xaa
kwent cheen wdizh chul lo
re xaa zer labeyya,
nu mzaa xaa lo zlak xaa zee gak
xaa xaa kanap re xaa Jesús,
nu mzaa xaa lo zlak xaa zee gak
maestr zee luu xaa xtizh
Dios.
12 Nu snee mle xaa zee re be, xaa
mle nambey Jesús, kano kwaan
nkin be kee be xchiin Dios, nu nye
zo be lo Dios, 13 axta gorna rese
be, xaa ngwii lo Jesucrist, kwi wen,
nu axta labeyy wen be Xgann Dios,
nu axta gorna nye zo be lo Dios,
nu axta gorna tira nabeyy Jesucrist
leen lextoo be. 14 Kwaanzee na-
gaktra be mod xaawin, xaa nanyet
nzo. Nanzhaalt le be krer xtizh
re xaa nzhekla kade be, re xaa
nzhekla luux be; zee nagakt be
mod tub kano kwaan ngitno nis-
too. 15 Per nzhaal nii be re kwaan
wli kwaan yalnkela, nu nzhaal ny-
era zo be lo Jesucrist, xaa nak xaa
nabeyy lo rese be. 16 Nel lee re
be nak mod tub kwerp nu Jesucrist
nak mod yek be nu nle xaa zee gak
be tubka kwerp. Nu nzhekla xaa
zee dub kwerp cheen xaa wen gak,
zee kad tub pa chul kee zhiin, zee
chul nzhirooya lo yalnkela cheen
xaa.

Yalnaban kwaan kub kwaan zaa Jesucrist

17 Nu kwaane nak kwaan nii
na lo gu kwaan yalnabeyy cheen
Xaa Nabeyy: Nayotra be mod re
xaa nanakt xaa Dios, xaa kwaan
nle xgab re kwaan nanont, 18 tira
mkaw yek re xaa ba. Re xaa ne
nankanot yalnaban kwaan nzaa
Dios, nel ned lextoo xaa zee nan-
labeyyt xaa xomod nak Dios. 19 Nu
re xaa ne tira nangwiitra xaa lo re
kwaan nle xaa, nebse nle xaa re
xgab nachan kwaan nzho yek xaa,
nle xaa rese kwaan nzhekla kwerp
cheen xaa, nu nle xaaya kwaan
dub lextoo xaa. 20 Per leezha
mseed gu cheen Jesucrist, nam-
seedt gu le gu sbaa. 21 Telisa mbin
gu kwaan wli nu mseed gu kwaan
wli cheen Jesucrist, zee nayot gu
sbaa. 22 Laa be mod mle be yilo,
kwaan tira nawent nak. 23 Nzhaal
chee be mod le be xgab, 24 nu gak
be tub xaa kub, nel Dios mdexkwaa
be zee wlipa zo be nali nu nzhul lo
xaa.

25 Kwaanzee nakadetra be,
nzhaal nii be duzna kwaan wli lo
wechxinn be, nel rese be nak mod
tubka kwerp.

26 Chelee be yii be, nanzhaalt yii
be dub zhe, zee nalet be tub kwaan
nawent, 27 nu sbaa nanzaat be di-
izh lo Maxuu.
28 Lee xaa nlewann nalewanntra
xaa, sinka nzhaal kee xaa zhiin
kwaan yaa xaa, zee nzho mod kano
xaa tub kwaan selazh xaa lo re xaa
kwaan nkin kwaan.
29 Nu naniit be wdizh nawent,
nebse nzhaal nii be wdizh wen,
kwaan nle yudar stub xaa kwaan
nkenzha xtizh be, zee nye zo xaa
lo Dios. 30 Nalet be zee gak nales
lextoo Mbi Naban cheen Dios, nel
lee xaa nzho leen lextoo be zee
gakbeyy lee be nak xaa Dios axta
mbizh kwaan zaa xaa yalnaban
kwaan tira lo be.
31 Laa be:
re kwaan nawent,
re xyan,
re yalnayii,
dil,
re mod nzhekla be gawyix be sa
myet be.
32 Per nzhaal:
wen gak be
lesla be ne be tub be stub be,
yenlazh be kwaan nawent kwaan
mle stub xaa lo be, modxa
mchee Dios re jwalt cheen
be, kwent cheen kwaan mle
Jesucrist.

5

Xomod nzhaal yo re xaa nak xinn Dios

1 Nzhaal le be mod nle Dios, nel
xinn Dios nak be. 2 Kela be re myet,
modxa mkela Jesucrist be nu mzaa
xaa xaa ngut xaa kwent cheen re
be, mod tub gon o mod tub ma
nteed xaa lo Dios, nu ngoka tub
kwaan nyula Dios.
3 Re be nak xaa Jesús, xaa nam-
bey, nu nanzhaalt:
wdizh be re kwent kwaan nzhekla
kwerp cheen be,
nu nixa nawdizht be kwent cheen
re kwaan beed,
nu nixa nazoblazht be.
4 Nu nixa nazaat be kwent cheen re
kwaan beed,
nixa re wdizh kwaan nanont,
nixa nakita be kwaan re wdizh
nachan;
per nzhaal zaa be dixkix lo Dios.
5 Nel nela be loka xaa nle:
re kwaan beed,
re kwaan nawent,
yalnzoblazh,
ngwii xaa lo re maj,
rese xaa nle re kwaane narept
xaa Pa Nabeyy Jesucrist nu Dios.
6 Nu nalaat be kade xaa be
kwaan re wdizh kwaan nanont,
nel lee re xaa nle re kwaane la
yalnayii cheen Dios tich xaa zee.
7 Kwaanzee nanzhaalt zhaal be
kwaan re xaa snee nle.
8 Yilo lee re be nzo lo yalnakaw,
per nal nzola be lo xni nel
tubka nak be kwaan Xaa Nabeyy,
kwaanzee le be kwaan nzhaal le
be nel lo xni nzo be, 9 nel kwaan
nroo naz lo xni nak: gak be wen,
nali zo be lo Dios, nu le be duzna
kwaan wli. 10 Nu tubka kwaan be
kwaan nzhekla Xaa Nabeyy. 11 Nu
nalet be re kwaan nle re xaa kwaan
nzo lo yalnakaw, mas wen zaa be
kwent cheena zee zeen re xaaya.
12 Nu axta nzhaal ton be zaa be
kwent re kwaan nle re xaa xlaan;
13 per gorna lee rese kwaane lu lo
xni, nlabeyy re xaaya, 14 nel lo xni
nzhakbeyy rese kwaan, mod nzhé
re xaa:
Guxche, nel lu nak mod tub xaa
naxna,
bzoli, nel lu nak mod tub xaa ngut,
zee lee Jesucrist le zee kaxni yek lu.
15 Nu kwaanzee, wii be lo re
kwaan nle be, nu nayot be mod
tub xaa nachan, yo be mod tub xaa
nzho yek. 16 Rese mbizh le be re
kwaan wen, nel rese mbizh ne ded
kwaan nawent. 17 Nu nagakt be
xaa ned, sinka kwaan be kwaan
nzhekla Xaa Nabeyy. 18 Nazuzht
be, nel kwaane nle zee luux be
leeka be, mas wen laa be nabeyy
Mbi Naban lextoo be. 19 Mas wen
yé be lo tub be stub be xomod
wen nak Dios, zee gool be salm nu
kant kwaan dub lextoo be lo Xaa
Nabeyy. 20 Nu lo rese kwaan, zaa

be dixkix lo Dios, xaa nak Xuz be
kwaan yalnabeyy cheen Jesucrist,
Xaa Nabeyy be.

Xomod nzhaal yo re sawlizh xaa

21 Rese be nzhaal gon xtizh tub
be stub be, nu snee nlu be nzhon be
xtizh Jesucrist.

22 Re ngwnaa nzhaal gon me
xtizh sa me, modxa nii Xaa Nabeyy
lo me. 23 Nel lee xaabyi nak xaa
nabeyy lo ngwnaa, modxa nabeyy
Jesucrist lo re xaa xaa, nel Jesucrist
mloo re xaa xaa lo yalgut, nu mle
xaa zee gak xaa mod kwerp cheen
xaa. 24 Nu sbaa mod nzhon re xaa
Jesús xtizh Jesús, sbaaka nzhaal
gon ngwnaa xtizh xmbyi me lo rese
kwaan.

25 Re xaabyi nzhaal kela xaa
sa xaa, modxa mkela Jesucrist re
xaa nak xaa xaa, nu mzaa xaa
leeka lee xaa ngut kwent cheen re
xaa xaa, zee chul yo re xaa xaa.
26 Kwaane mle xaa zee koxcho xaa
re xaa nak xaa xaa, nu mle nzhul
xaa re xaa xaa lo re jwalt cheen
xaa kwaan nis leezha mkayaa xaa
xtizh Dios. 27 Nu sbaa mle Jesu-
crist zee lee re xaa xaa gak mod
tub ngwnaa kwaan ka xaa; zee
nzhul, nu nali nu chul gak me.
28 Sbaaka nzhaal kela xaabyi sa
xaa modxa nkela xaa leeka kwerp
cheen xaa, nel lee xaa kwaan nkela
sa leeka lee xaa nkela xaa. 29 Nel
nik tub xaa nanayiit ne leeka xkw-
erp, sinka nkela xaaya nu nkanap
xaaya, modxa nkela Jesucrist re
xaa xaa, 30 nel nak re be tubka
kwerp cheen xaa. 31 “Kwaanzee
lee xaabyi roo lo xuz xaa nu lo
xnaa xaa nu chelya rop sa xaa, zee
rop xaa gak tubka kwerp”. [Gn.
2:24] 32 Mza na kwent cheen tub
kwaan gro kwaan ngulaan axta
yilo, kwent cheen Jesucrist nu re
xaa xaa. 33 Nu sbaaka nzhaal kela
xaabyi sa xaa, kwentaxa nkela xaa
leeka lee xaa, nu sbaaka lee ng-
wnaa nzhaal gon me xtizh xaabyi
me.

6

1 Lee re madwin nzhaal gon mad
xtizh xuz mad nu xtizh xnaa mad,
nel nak mad xinn Xaa Nabeyy, nu
kwaane mxaal Xaa Nabeyy, leeya
nak tub kwaan nali. 2-3 Nel snee
nzhé ley cheen Ches: “Nazeret lu
diizh lo xuz lu nu lo xnaa lu, zee yo
wen lu nu xche ban lu lo yizhyo”.
[Ex. 20:12; Dt. 5:16] Kwaane nak
wdizh yilotlaka kwaan mzaa Dios
kwent, zee chul ded xaa gona.

4 Nu lee re xaa nak xuz mad
nanzhaalt chal xyan xaa mad,
sinka nzhaal seed xaa mad gak
mad tub mad wen, nu nzhaal seed
xaa mad mod nzhekla Xaa Nabeyy.

5 Rese xaa nak mos, nzhaal gon
xaa xtizh xaa nabeyy lo xaa lo
yizhyo ne, nzhaal nali gak xaa
lo xaa, nu nzhaal zheb xaa ne
xaa xaa, kwentaxa nzhon xaa
xtizh Jesucrist. 6 Nu nanzhaalt
kee xaa zhiin nebse leezha kawii
xaa nabeyy lo xaa zee chul zo
xaa kwaan lee xaa, nzhaal kee
xaa zhiin mod nzhaal kee mos
cheen Jesucrist zhiin kwaan dub
lextoo xaa, nu snee nle xaa kwaan
nzhekla Dios. 7 Nzhaal kee xaa
xchiin xaa nabeyy kwaan dub
lextoo xaa, mod nzhaal kee xaa
xchiin mer Xaa Nabeyy, nu nalet
xaaya mod nkee xaa xchiin myet.
8 Nel kad tub xaa, nixa mos nak xaa
nu nixa xaa nabeyy nak xaa, kayaa
xaa lo Xaa Nabeyy tub kwaan wen
nel wen mle xaa.

9 Nu rese xaa nabeyy nanzhaalt
yii xaa lo xmos xaa, nel lee Xaa
Nabeyy nzho naz yiba nu nabeyy
lo ropse xaa; nu lal non ropse lo
Xaa Nabeyy.

Re kwaan mzaa Dios dil be kwaan Maxuu

10 Lee nal nii na lo gu, gok gu tub
xaa ngezh kwaan yalngezh cheen
Xaa Nabeyy. 11 Nu ble xchiin gu
kwaan mzaa Dios lo gu zee nzho
mod kanap gu gu, zee nzho mod
zo nye gu lo re yalnkade cheen
Maxuu. Leeya nak kwenta re

kwaan nzheno tub soldad lo dil.
12 Nu nakadilt be kwaan tub myet,
lee be kadil kwaan yalngezh cheen
re mbi mal kwaan nzho naz ya, nu
kwaan re mbi mal kwaan nabeyy
lo yizhyo ne, kwaan nzho lo yal-
nakaw nu nle re kwaan nawent.
13 Kwaanzee, le xchiin be kwaan
mzaa Dios lo be zee nzho mod
kanap be be, zee nzho mod ye be
ded be re mbizh nawent, zee gorna
ngulo mded dil nali zo be mod tub
soldad xaa nye nzo.

14 Kwaanzee nye zo be mod tub
soldad.

Leezha nii be kwaan wli,
kwaane nak mod yed kwaan nzii
soldad lextoo soldad.

Leezha nzo be nali lo Dios,
kwaane nak mod yiib kwaan
nsaaw laz soldad.

15 Leezha zaa be kwent cheen
wdizh chul, kwaan nle zee nix kwi
re myet, kwaane nak mod yelyed
kwaan nkee nii soldad.

16 Leezha ngwii be lo Jesús,
kwaane nak mod tub lee yiib
kwaan nzho yaa soldad, nu sbaa
nsaaw be tir kwaan nkee wez
kwaan ki yek, kwaan nkee Maxuu
yenn be.

17 Leezha nselazh be nkano be
yalnaban kwaan tira, kwaane
nak mod bchog nzob yek soldad.
Noka nzhaal zen be espad cheen
Mbi Naban kwaan nak xtizh Dios.
18 Tubka wdizhno be Dios, nel Mbi
Naban nle yudar nii be. Nu tubka
list zo be kwezh be lo Dios kwent
cheen re xaa Jesús, xaa nambey.
19 Nu noka naab gu lo Dios, zee
zaa xaa re wdizh kwaan nzhaal
nii na, nu zaa xaa balor lextoo na,
zee nzho mod za na kwent cheen
wdizh chul, tub kwaan ngulaan
axta yilo. 20 Kwaan kaden nkadoo
na nu nzhoo na lozhyib, nel nza na
kwent cheen wdizh chul, nixa na
nak tub xaa mxaal Dios nii kwent
cheen xaa. Naab gu lo Dios zee yo
balor lextoo na za na kwent cheen
wdizh chul ne mod nzhaal za naya.

Dix gwluzh

21 Wech Tíquico, xaa nali nak nu
tubka nkee xchiin Xaa Nabeyy, yiid
xaa lo gu zaa xaa kwent cheen na,
re kwaan kadeed na. 22 Kwaanzee
xaal na xaa lo gu, zee zaa xaa
kwent xomod nzho re nu nee, zee
zaa xaa balor lextoo gu.

23 Nzhekla na lee Dios, xaa nak
Xuz be, nu Jesucrist, Xaa Nabeyy lo
be, le zee nix kwi re be nu le zee
kela tub be stub be, nu le zee tubka
ngwii rese be lo xaa. 24 Nu naab na
lo xaa zee luu xaa yalnkela cheen
xaa lo rese be, xaa nkela Jesucrist,
Xaa Nabeyy be, kwaan dub lextoo
be.

Sbaa gaka.

Pab

Yech kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Filipos

Yech kwaan mxaal Pab lo re xaa Filipos

1 Na Pab rop Timoteo, xmos Jesucrist, kakee na yech ne lo rese
xaa mle nambey Jesús, xaa nzho
yezh Filipos; nu lo re xaa gol xaa
nabeyy lo re xaa Jesús; nu lo re xaa
nle yudar re xaa prob. 2 Nzhekla
na lee Dios, xaa nak Xuz be nu xuz
Jesucrist, Xaa Nabeyy be, luu xaa
yalnkela cheen xaa lo rese gu nu le
xaa zee kwi chul re gu.

Pab ngunaab lo Dios kwent cheen re xaa Jesús

3 Rese welt gorna nselazh na re
gu nza na dixkix lo Dios. 4 Nu gorna
naab na lo Dios kwent cheen rese
gu tubka nyakdoola na 5 nel tubka
nkee re be xchiin Jesucrist, axta
mbizh kwaan mzelo gu ngwii gu
lo Jesucrist, nu axta mbizh nalzhe
tubka nkee re be zhiin. 6 Nela na
lee Dios mzelo nle re kwaan chul
cheen xaa lo re gu, nu sbaaka lux
xaa xchiin xaa lo gu axta gorna
bare Jesucrist stuba. 7 Nzhaal doo
le na xgab re gu nel nkela na re
gu, nel lo rese be mlu Dios yalnkela
cheen xaa. Mxaal xaa na nkee
na xchiin xaa nu namlaat re gu
na lo rese kwaan. Kwaanzee nixa
nzhoo na lozhyib tubka nzo re gu
kwaan na, nu nixa lo xaa nak zhiin
nzo na, tubka nza na kwent kwaan
wli cheen Jesucrist, seetaka nzo re
gu kwaan na. 8 Nu ne wen Dios
nkedoola na re gu kwaan yalnkela
cheen Jesucrist. 9 Nu naab na lo
Dios zee kanora gu masra yalnkela,
nu kano gu grodoo yalnzhak nu
yo doo yek gu. 10 Zee ne gu xo-
mod kweey gu kwaan wen lo re
kwaan nawent, zee sbaa gak gu tub
xaa nambey, nu tub xaa nakanotra
jwalt axta mbizh kwaan bare Jesu-
crist. 11 Nu noka naab na lo Dios
zee le Jesucrist gak gu tub xaa nali
lo xaa, zee rese myet gool lo Dios nu
nii xaa re kwaan chul lo Dios.

Tubka nzo na kwaan Jesucrist

12 Wech nu bzan, nzhekla na ne
re gu lee re bid kwaan kadeed na
mle zee zyen doo myet mkayaa
wdizh chul cheen Jesucrist. 13 Nu
axta re soldad, xaa Roma, xaa
nkanap re kwaan nee, nu re stub
naz myet nela xaa lee na nzhoo
lozhyib nel mzaa na kwent cheen
wdizh chul cheen Jesucrist. 14 Nu
zyen doo re wech nanzhebtra nzaa
kwent cheen wdizh chul cheen
Jesucrist, nel ngune xaa xomod
nzhoo na lozhyib.

15 Wli kwaane: Rol xaa nzaa
kwent cheen wdizh chul cheen Je-
sucrist nel nzhekla xaa gak nonra
xaa lo na, nu nel nawent nzhak lex-
too xaa ne xaa na, nu lee stub naz
xaa nzaa kwent cheen wdizh chul
cheen Jesucrist nel nzho kwaan
wen lextoo xaa. 16 Nu zrol xaa
nzaa kwent cheen Jesucrist kwaan
yalnkela, nel ne xaa lee Dios mleey
na zee nzhoo na nee, zee yé na lo
re myet lee kwent cheen Jesucrist
nak kwaan wli. 17 Per lee stub
naz xaa nzaa kwent cheen Jesu-
crist, nel nanalit nzhak lextoo xaa,
nu nel nzhekla xaa gaazh xaa re
kwaan nawent tich na, nal nzhoo
na lozhyib. 18 Per tira nanonta,
nexa xomod nzhak lextoo re xaa
ne xaa na, chol wen nzhak lextoo
xaa nu chol nawent nzhak lextoo
xaa ne xaa na, per kwaan nyakla
na nak nel nzaa xaa kwent cheen
Jesucrist.

Nu seesa yaklara na, 19 nel nela
na lee re kwaan kanaab gu lo Dios
nu re mod nle Mbi Naban cheen Je-
sucrist yudar na, le zee koo re xaa
na. 20 Nzhekla doo na zee nalet na
nik tub kwaan zee seton na leeka
na. Sinka nzhekla na kano na balor
leen lextoo na zee lee Jesucrist gak
non lo re myet kwent cheen na,
nala nu tira; nexa chol mbanaka

na nu chol ngutla naya. 21 Chelee
na seesaka mban na mbanaka na
kwaan Jesucrist, nu chelee na yet
na le na gan yalnaban kwaan tira.
22 Per chelee na seesaka mban na
lo yizhyo ne, seetaka nzho mod za
na kwent wdizh chul cheen Jesu-
crist lo re myet; kwaanzee nanet
na xana kwaan wenra, yalgut o
yalnaban. 23 Kwaanzee nagan doo
labeyy na cho kwaan wenra lo rop
kwaane. Nzhekla na yet na, nel
nzhekla na nya na zo na lo Jesucrist
naz leen yiba, kwaan nak kwaan
mas chulra lo na. 24 Per nzak na
wenaka mban na, nel seetaka nkin
re gu na. 25 Nu nela na seesa
zbanra na, zee zo na lo re gu, zee
nzho mod le na zee zo nyera re gu,
zee nzho mod nera gu xomod nak
re xcheen Dios zee mas yaklara gu
wii gu lo Jesucrist. 26 Kwaanzee
gorna yasewii na lo re gu stub welt,
zee nix doo gak lextoo re gu gool gu
lo Jesucrist kwent cheen na.

27 Nebse kwaan nzhaal le re gu
nak le gu re kwaan wen kwaan nx-
aal wdizh chul cheen Jesucrist, zee
nii wen stub naz xaa lo Jesucrist.
Nexa chol yal na lo re gu nu chol
nayalt na lo re gu, per nzhekla na
gon na lee re gu tubka lal nye nzo,
nu tubka lal nle re gu xgab, zee
nalet re xaa nangwiit lo wdizh chul
cheen Jesucrist gan lo re gu. 28 Nu
tira nazhebt gu ne gu re xaa nayii
ne gu, nel kwaan ba nak tub nseyn
lee re xaa ba telisa lux yalnaban
cheen, nu lee re gu kano yalnaban
kwaan nzaa Dios. 29 Nel mzaa Dios
diizh ngwii gu lo Jesucrist nu noka
ded gu bid kwent cheen Jesucrist.
30 Nu leeka bid kwaan kaded gu nal
nak re bid kwaan mwii gu mdeed
na yilo, nu nak re bid kwaan kayon
gu kadeed na nal.

2

Nebse Jesucrist nak xaa non lo rese xaa

1 Nel nzaa be balor lextoo tub
be stub be nel Jesucrist nabeyy
leen lextoo be; nel kwaan yalnkela
cheen xaa nseleyy xaa tub be stub
be; nel leeka Mbi Naban nzho lex-
too be kwaan ngu lextoo Jesucrist;
nel nkano be yalnkela, nu nlesla be
ne be tub be stub be; 2 kwaanzee,
blera gu gak nix doo lextoo na nel
tubka nak xgab cheen rese gu, nu
leeka yalnkela kwaan nkano tub
gu nkano stub gu. Tubka xgab
nkano rese gu, nu tubka kwaan
nle re gu. 3 Nik tub welt nalet
be xgab nebse re be, nu nixa na-
tot be yalxwa zee nii chul re xaa
lo be, sinka le wen be lextoo be
nu le be xgab xwara re myet ke
be. 4 Nanzhaalt le be nebse kwaan
nzhekla be sinka noka nzhaal le be
kwaan nzhekla stub naz re wechx-
inn be. 5 Tubka le be xgab modxa
mle Jesucrist xgab.

6 Nel nixa lal nak rop xaa Dios,
per namtot xaa yalxwa ke lee xaa
nak lal kwaan Dios.
7 Mlaa xaa rese kwaan nak xcheen
xaa,
nu mlaa xaa yalnabeyy cheen xaa,
nu ngok xaa mod tub mos,
nu ngol xaa kwenta myet lo yizhyo
ne.
8 Nu nel mod myet ngol xaa,
zee mlib xaa lextoo xaa gon xaa
xtizh Dios,
nu mbin xaa xtizh Dios axta ngut
xaa,
nu axta yalnto doo ngut xaa lo
krus.
9 Kwaanzee Dios mle non doo xaa
lo rese kwaan.
Nu mzaa xaa tub le xaa lo xaa
kwaan nak kwaan mas non
doo lo rese myet.
10 Kwaanzee gorna lee rese mbi nu
rese xaa nzho leen yiba nu lo
yizhyo nu xan yizhyo gon le
Jesús,
rese xaa kichxub lo Jesús.
11 Rese mbi nu rese myet yé lee
Jesucrist nak Xaa Nabeyy,
nu gool xaa lo Dios xaa nak xuz
xaa.

Gok gu xni lo yalnakaw

12 Kwaanzee, nii na lo rese gu
xaa nkela na, nixa leezha nzo na
kwaan re gu, nu nixa nal zit nzo
na lo re gu, modxa mbin gu xtizh
Dios, sbaaka nzhaal tubka le xchiin
gu yalnaban kwaan mzaa xaa lo be
nel nzheb be ne be xaa. 13 Nel Dios
nak xaa nle zee nzhal re xgab wen
yek be, nu lee xaa le yudar be, zee
nzho mod le beya mod nyula xaa.

14 Rese kwaan le be kwaan dub
lextoo be, nu nalenedt be lextoo be
le beya, nu nadildiizht beya. 15 Zee
nayizhalt nik tub jwalt lo re be, le
be kwaan nzhaal le re xinn Dios,
zee nzhul na be gorna zo be xsaww
lo re myet xaa nzeb jwalt, nu lo
re xaa nakap. Zee gak be mod
xni kwaan nzaa re mbal ma nzob
naz yiba; sbaaka tubka nzhaal zaa
be xni lo re xaa nzhi lo yalnakaw.
16 Kwaanzee tubka zaa be kwent
cheen xtizh Dios kwaan zaa yalna-
ban kwaan tira. Zee gorna bare
Jesucrist yaad stub welt, zeesi nix
doo gak lextoo na ne na re gu, nu
noka zeesi nzho mod yé na nam-
keet na zhiin sbaasa. 17 Nu nyak-
doola na, nel tubka ngwii gu lo
Jesucrist nu kwaan nkee gu zhiin lo
Jesucrist nak mod tub gon kwaan
zaa gu lo Dios. Kwaanzee, noka
na, chelee re xaa gut xaa na zee
lee xren na gak mod tub gon xis
ub kwaan nxo re ngwleyy lo Dios.
Sbaa tubka lal zaa be gon lo Dios nu
tubka lal yakla be. 18 Nu byakdoola
re gu, nu nix doo gok lextoo re gu
tubka kwaan na.

Pab mzaa kwent cheen Timoteo rop Epafrodito

19 Chelee Xaa Nabeyy nzhekla,
zee xaal na Timoteo lo re gu, zee
gorna bare xaa nix doo gak lextoo
na gon na kwent kwaan zaa xaa
cheen re gu. 20 Nel nankanot na
stub xaa kwaan lal le rop nu xgab
nu tub xaa wlipa nle xgab re gu.
21 Per lee stub naz re myet nebse
re xcheen xaa nle xgab, per nan-
let xaa xgab re kwaan nak xcheen
Jesucrist. 22 Per ngunela re gu xo-
mod nak Timoteo nu mlula xaa xo-
mod wen nak xaa gorna mle xaa
yudar na mzaa nu kwent cheen
xtizh Dios, mle xaa yudar na kwen-
taxa nle tub xaa yudar xuz xaa.
23 Kwaanzee nle na xgab xaal na
Timoteo lo re gu, leezha yilo ne na
cho re kwaan deed na. 24 Noka nle
na xgab lee Xaa Nabeyy le yudar na
zee naxchetra yal na lo re gu.

25 Nzak na wen xaal na wech
be Epafrodito lo re gu stub welt,
xaa myedoola mkee rop nu zhiin,
xaa mxaal re gu le yudar na lo re
kwaan mkin na. 26 Nzhekla doo
xaa ne xaa lo re gu, nu nle doo
xaa xgab nel mbin gu lee xaa ngok
ne. 27 Nu wli ngok ne xaa, nu axta
mer nget xaa; per mlesla Dios ne
xaa, nu noka mlesla Dios ne na,
nel chelee xaa nget xaa lo yaly-
izh ba mas ngak nales lextoo na.
28 Kwaanzee nal lijer doo xaal na
xaa lo re gu, zee nix doo gak lextoo
gu ne gu lo xaa, snee lee na nagak
nalestra tant lextoo nal. 29 Nu gok
nix doo lextoo re gu bkayaa gu xaa,
nu wen gok gu lo xaa, nu lo re
xaa nak kwenta lee xaa, 30 nel mer
nget xaa kwent mkee xaa xchiin
Jesucrist. Mer nglux xaa yalnaban
cheen xaa nel mle xaa yudar na, lo
re kwaan nyent mod ngyiid re gu
ngle gu yudar na.

3

Kwaan non nak labeyy xaa Jesucrist

1 Nu nal rese gu wech nu bzan,
nix doo gok lextoo gu nel xaa Je-
sucrist nak gu. Nu nanyachet lex-
too na nii na re kwaan nguniila na
yilo, nel leeya nak tub kwaan nzho
mod kanap gu lo re xgab nawent.
2 Bkanap gu gu lo re xaa nak
kwenta tub mbak ma nakap doo,
nel mbezh re xaa nzhaal choog re
xaa tik yed cho xaa zee yo xaa beyy

cheen re nu, xaa Israel, zee nzho
mod le xaa gan yalnaban kwaan
tira. Bkanap gu gu lo re xaa snee
nle, nel nawent nak kwaan kale
xaa. 3 Per lee re be nak xaa wlipa
nkano beyy cheen Dios nel nzho
Mbi Naban cheen Dios leen lextoo
be, xaa nle zee nzholl be lo Dios;
nu nyak doo lextoo be nel Jesucrist
mle zee nak be xaa xaa. Nu nang-
wiit be lo re kwaan nle be, 4 nel
nik tub xaa nyent mod nya lo Dios
kwent cheen re kwaan nle xaa. Nu
chol sbaa naka, ¡na nak xaa xwara
lo rese xaa! 5 Xonaka mbizh nzha
ngol na mchoog xaa tik yed cho na,
kwaan nak beyy cheen re nu, xaa
Israel; na nak mer tub xaa Israel;
nu na nak dii cheen Benjamín; nu
na nak mer xinn xaa hebreo xaa
mleey Dios; noka ngok na fariseo,
xaa ngozhaw doo ley cheen Ches.
6 Tant nzhekla na le na kwaan wen
zee mrenal na re xaa mreke tich
Jesucrist, nu nyent mod gaazh xaa
nik tub kwaan tich na nel mle na
rese kwaan nkee lo ley cheen Ches.
7 Per rese kwaane, kwaan ngok
non lo na yilo, tira nanontra lo na
nal nel nreke na tich Jesucrist. 8 Nu
ne na nik tub kwaan ba nanont nu
rese kwaan ba nak kwenta yix wen
per kwaan nonra nak mlabeyy na
Jesucrist Xaa Nabeyy na, nu nel
ngwii na lo Jesucrist zee mlaa na
rese kwaan mzak na wen yilo. Nu
nal nebse nzhekla na tubka zo na lo
Jesucrist, 9 zee tira gak na xaa xaa.
Nu nixa nanakta nel nak na tub
xaa wen mlozhaw ley cheen Ches,
zee mkayaa Dios na mod tub xaa
nali, sinka nel ngwii na lo Jesucrist.
Nu nali nzo xaa lo Dios nel tubka
ngwii xaa lo Jesucrist. 10 Kwaan
nzhekla na nak mas labeyyra na Je-
sucrist, nu kano na yalngezh cheen
yalnroban cheen xaa. Nu listla nzo
na deed na bid modxa mded lee
xaa bid, nu axta listla nzo na yet
na modxa ngut xaa, 11 zee noka na
roban lo yalgut.

12 Nu naniit na ngulola mle na
gan gak na kwenta Jesucrist; per
nza na jwers zee le na gan gak na
mer mod nzhekla Jesucrist gorna
mleey xaa na gak na xaa xaa.
13 Rese gu wech nu bzan, naniit na
ngulola mle na gana; per kale na
kwenta tub xaa nrexonn tub kar-
rer, nyenlazh na re kwaan mlake
naz tras nu nzhexoon na naz de-
lant. 14 Nza doo na jwers zee le na
gan karrer, zee le na gan kwaan
zaa Dios lo na gorna mbezh xaa
na, zee kayaa naya naz leen yiba
kwent cheen Jesucrist. 15 Rese be
xaa nye nzo lo xtizh Dios lal nzhaal
le re be xgab; nu chelee zlak gu nle
xgab stub mod, Dios zle yudar gu
zee laya yek gu. 16 Zee tubka le
be kwaan wen lo re kwaan ngulola
mseed be.

17 Rese gu wech nu bzan, tubka
le gu kwentaxa mle na, nu wii gu
lo re xaa nle kwentaxa mseed na
xaa. 18 Nel zyen doo welt nzha nii
na kwaane lo re gu, nu nal nzhon
na nza na kwenta lo re gu, zyen
doo xaa nayii ne krus cheen Jesu-
crist nel nanlet xaa kwaan wen.
19 Lee dios cheen xaa nak re kwaan
nzoblazh xaa, nu lee yalxwa cheen
xaa nak yalnto cheen stub naz
re myet, nebse kwaan yizhyo nle
xaa xgab. Per mbizh gwluzhtlaka
tira yet xaa. 20 Per lee be nak
xaa yiba, nu nkambaz be yaad Je-
sucrist Xaa Nabeyy be, xaa yaad
naz leen yiba, xaa zaa yalnaban
lo be. 21 Lee xaa chee xkwerp be
kwaan naguun kwaan nkano be
nal, zee gaka kwenta xkwerp lee
xaa kwaan nak kwaan chul doo.
Nu nzho mod le xaaya nel kano
xaa yalngezh nabeyy xaa lo rese
kwaan.

4

Gok nix lextoo gu

1 Rese gu wech nu bzan, nke-
doola na re gu nu nzhekla na
yasewii na lo re gu nel lee re gu
mle zee nix doo nzhak lextoo na
selazh na re gu. Nu rese gu xaa
nyenn na nzhekla na zee nye nzo

gu lo Xaa Nabeyy. 2 Bzan na, Evodia nu Síntique, naab na lo gu, bri
wen gu mod nzhekla Xaa Nabeyy.
3 Noka naab na lo lu, xaa tant mle
yudar na lo zhiin ne, ble yudar
rop ngwnaa ba zee kwi wen rop
me, nel rop me nu Clemente mzo
lo na gorna mza na kwent cheen
xtizh Dios, nu noka mzo stub naz
xaa kwaan na. Nu Dios mkee le re
xaa lo yech cheen yalnaban kwaan
tira. 4 Tubka nix doo gok lextoo gu
bwii gu lo Xaa Nabeyy, nu bare na
nii naya lo gu stub welt, gok nix doo
lextoo gu. 5 Nu noka gok nadoo gu
zee wii re myet lo gu zee ne xaa
lee gu nak tub xaa nadoo, nel lee
Xaa Nabeyy nyaadla gax. 6 Per nik
tub kwaan nanzhaalt le gu xgab,
sinka guzh gu rese kwaan lo Dios
nu gunaab gu rese kwaan nkin gu
lo Dios, nu bzaa gu dixkix lo xaa lo
rese kwaan. 7 Nel Dios nle zee chul
doo gak lextoo gu, nu nixa nyent
mod ne re myet xomod ngok chul
lextoo gu. Nel snee nkanap Dios
re xgab cheen gu, nu nkanap xaa
lextoo gu, nel xaa Jesucrist nak gu.

Ble gu xgab kwaan wen

8 Kwaan gwluzhtlaka nii na lo
re gu wech nu bzan, nzhaal le be
xgab:
nebse kwaan wli,
nu nebse kwaan xwa,
nu nebse kwaan nali,
nu nebse kwaan nzhul,
nu nebse kwaan chul,
nu nebse kwaan non,
nu loka kwaan nzhaal gool be lo,
nu rese kwaan wen doo nak.
Rese kwaan ba nak kwaan nzhaal
le be xgab.
9 Ble gu re kwaan mseed na gu,
nu re kwaan mkayaa gu lo na, nu
re kwaan mbin gu ngunii na, nu re
kwaan ngune gu mle na. Ble guya
zee lee Dios, xaa nzho mod le chul
lextoo gu, zo lo re gu.

Gon kwaan mzaa re xaa yezh Filipos lo Pab

10 Nix doo nzhak lextoo na, nu
za na dixkix lo Xaa Nabeyy nel
mle gu yudar na stub welt, nu ne
na tubka nzhekla gu le gu yudar
na, per ngu tub tyemp nyent mod
ngle gu yudar na. 11 Nazat na
kwent ne nel nkin na kwaan; nel
mseed na nix doo nzhak lextoo
na lo kwaan nkano na. 12 Nyen
na leezha nyenta, nu nyen na
leezha nzho zyena, nu nyen na
gorna ngazhe lextoo na, nu nyen
na leezha nlaan na, nu nyen na
nkano na zyen kwaan nu nyen na
leezha nik tub kwaan nankanot
na. 13 Rese kwaan nzho mod le na,
nel Jesucrist nak xaa nzaa jwers
lo na. 14 Per lee re gu wen mle gu
yudar na leezha mkin na kwaan.
15 Gorna mzelo na mza na kwent
cheen wdizh chul cheen yalnaban
kwaan tira lo gu nu gorna mroo
na yizhyo Macedonia, nebse re
gu xaa yezh Filipos, mzaa gon
lo na. 16 Nu noka leezha nzo na
yezh Tesalónica, mxaal gu gon lo
na chop welt leezha nkin naya.
17 Nankwaant na nebse kayaa na
kwaan zaa gu, sinka nzhekla na
kayaa gu rese kwaan chul cheen
Dios, mod tub xaa nkayaa xinn
xdemi nel mle gu yudar na. 18 Nal
ngulola mkayaa na rese kwaan,
nu axta nzho nkano na re kwaan
nkin na nal; re kwaan mxaal gu
lo na kwaan wech Epafrodito,
masraya nkano naya nal. Gon
kwaan mxaal gu lo na nak kwenta
tub bech cheen yaal kwaan chul
doo nzebech, kwaan nyula Dios.
19 Kwaanzee lee Dios, xaa tubka
nzo kwaan be, zaa rese kwaan
nkin gu lo gu. Nu nzho mod zaa
Dios re kwaan chul lo gu nel nkano
xaa rese kwaan, nu zaa xaaya lo
gu nel xaa Jesucrist nak gu. 20 Zee
tubka gool be lo Dios, xaa nak Xuz
be. ¡See gaka!

21 Guzh gu “dix” cheen na lo re
xaa mle nambey Jesús, xaa nzhi
baa. Nu noka re wech xaa nzo
kwaan na nee nxaal “dix” lo re

gu. 22 Re xaa Jesús, xaa nambey
nak, xaa nzho li César nu re stub
naz xaa Jesús nxaal “dix” lo re
gu. 23 Nzhekla na lee Jesucrist, Xaa
Nabeyy be, luu xaa yalnkela cheen
xaa lo rese gu.

Sbaa gaka.

Pab

Yech kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Colosas

Dix cheen Pab

1 Dix re gu.

Na nak Pab, xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, nel sbaa nzhekla Dios. Kakee na yech ne tubka kwaan wech Timoteo. 2 Kakee naya lo re gu, xaa tubka ngwii lo Jesucrist, xaa mle nambey gu, xaa nzho yezh Colosas. Nzhekla na lee Dios, xaa nak Xuz be, luu yalnkela cheen xaa lo gu nu le xaa zee kwi chul re gu.

Kwaane naab Pab lo Dios kwent cheen re xaa Jesús

3 Kad welt leezha nzhedizhno nu Dios, xaa nak Xuz Jesucrist Xaa Nabeyy be, naab nu kwent cheen gu. Nu nzaa nu dixkix lo Dios, 4 nel mbin nu xomod ngwii gu lo Jesucrist, nu xomod nkela gu re xaa Jesús, xaa nambey. 5 Nu noka nzaa nu dixkix lo Dios, nel nkambaz gu re kwaan nakladiizh kayaa gu naz leen yiba. Nu re gu nkambaz kwaane nel mkenzha gu wdizh chul kwaan wli nak. 6 Nu leeka wdizh chul kwaan mkenzha re gu, nzharech dubse yizhyo, nu zyen doo xaa nzhaxen lo xcheen Dios, leeka mod nzhaxen re gu axta mbizh kwaan mbin gu wdizh chul ne, nu ngune gu wli nkela Dios gu. 7 Nu lee wdizh chul ne mlu Epafras lo gu. Lee xaa nak tub xmos Jesucrist tubka kwaan re nu, nu nkela nu xaa, nu tubka nkee xaa zhiin kwaan re nu. 8 Nu lee xaa nak xaa mzaa kwent cheen gu lo re nu, xomod nkela gu re xaa Jesús kwaan yalnkela kwaan mzaa Mbi Naban lo gu.

9 Nu kwaanzee lee re nu, axta mbizh kwaan mzaa xaa kwent cheen gu lo nu, tubka naab nu lo Dios zee luu xaa rese kwaan nzhekla xaa le gu, nu zaa xaa yalnzhak lo gu zee la re xcheen xaa yek gu. 10 Nu snee nzho mod yo gu mod nzhaal yo gu, nel xaa Xaa Nabeyy nak gu, zee le gu rese kwaan nyula xaa, kwaan nak kwaan wen, zee wenra labeyy gu Dios. 11 Nu naab nu zee kwaan yalngezh kwaan gro cheen Dios le xaa zee gak ngezh gu, zee yela gu ded gu rese kwaan, nu chul gak lextoo gu, 12 nu tubka zaa gu dixkix lo Xuz be kwaan dub lextoo gu, nel mle xaa zee kayaa be re kwaan nak xcheen xaa, nu zo be lo xni chul cheen xaa tubka kwaan re xaa Jesús, xaa nambey nak, 13 nu nel mloo xaa be lo xaa nabeyy lo yalnakaw nu mbe xaa be pa nabeyy Xgann xaa, xaa nkedoola xaa. 14 Nu kwent cheen kwaan mle Xgann xaa, mzi xaa be zee gak be xaa xaa, nu mchee xaa re jwalt cheen be.

Jesucrist nak xaa nabeyy rese kwaan

15 Jesucrist nak lal kwenta Dios, xaa nanyunt, nu nak xaa Xgann Dios, nu axta yilo ngu xaa leezha zeraka dexkwaa Dios nik tub kwaan. 16 Nu kwaan Jesucrist mdexkwaa Dios rese kwaan nzho leen yiba nu kwaan nzho lo yizhyo ne, kwaan nyun nu kwaan nanyunt, nu noka mdexkwaa xaa re yalnabeyy nu re yalngezh. Rese mdexkwaa Jesucrist zee gaka xcheen xaa. 17 Jesucrist nak xaa yilo lo rese kwaan, nu lee xaa nak xaa nabeyy zee naluuxt rese kwaan. 18 Nu noka Jesucrist nak Xaa Nabeyy lo rese xaa xaa, mod nabeyy yek myet lo xkwerp myet. Nu lee xaa nak mer xaa non nel lee xaa nak xaa yilotlaka mroban, zee lee xaa gak Xaa Nabeyy lo rese kwaan. 19 Nel nyula Dios lee Jesucrist nak lal kwenta lee xaa, 20 nu kwaan Jesucrist mle Dios zee chul kwi rese kwaan kwaan lee xaa, rese kwaan nzhi lo yizhyo nu

rese kwaan nzho naz leen yiba, nel
Jesucrist mxo xren lo krus.
21 Yilo lee re be ngok xaa zit nzo
lo Dios nu ngok be xkontrad Dios,
lo re kwaan nle be nu lo re xgab
cheen be, 22 per nal Dios mle zee
kwi wen be kwaan lee xaa kwent
cheen mod ngut Jesucrist. Nu mle
xaa kwaane zee mlexcho xaa be
gak be xaa xaa, zee gak nzhul be,
nu nambey be, nu zo be nali lo xaa,
23 chelee be tubka ngwii be lo Jesu-
crist, nu tubka nye zo be lo xaa, nu
chelee be tubka kwaz be kayaa be
re kwaan nzaa wdizh chul kwent.
Kwaane nak kwaan nza na kwent,
nu kwaan mbin gu nu kwaan mbin
re xaa dubse yizhyo.

Dios mleey Pab zee kee xaa zhiin lo re xaa Jesús

24 Nu nyakla na ndeed na bid
kwent cheen re gu, nel kadeed na
bid kwaan nzho jwalt ded Jesu-
crist kwent cheen re xaa xaa, re
xaa nak mod kwerp cheen xaa.
25 Dios mle na tub xaa kee zhiin lo
re xaa Jesús, zee tira za na kwent
cheen wdizh chul lo rese gu, 26 zee
labeyy gu rese kwaan ngulaan axta
nzha zyen doo liin, per nal mlu
xaaya lo rese be, xaa mle Jesús
nambey. 27 Nu lo be mlu Dios
rese kwaan chul kwaan ngulaan,
nu nzaa xaaya lo re xaa nanakt
xaa Israel. Kwaan ngulaan ne nak:
Jesucrist nzho leen lextoo re be,
kwaanzee nkambaz be nya be pa
chul cheen Dios.
28 Nu kwaanzee lee re nu nzaa
kwent cheen Jesucrist rese pa nya
nu, nu mbezh nu lo re xaa kwaan
re yalnzhak cheen Dios, nu nseed
nu re xaa zee nali zo xaa lo Jesu-
crist. 29 Nu kwaan dub lextoo na
nkee na zhiin ne, nu nzho mod le
naya nel lee yalngezh cheen Jesu-
crist nzho leen lextoo na.

2

1 Nu nzhekla na ne gu xomod
kadil na kwent cheen re gu, nu
kwent cheen re xaa nzho yezh
Laodicea, nu kwent cheen re xaa
zer labeyy na, 2 zee yo balor leen
lextoo rese gu, nu gak gu tubka nel
nkela gu tub gu stub gu, zee nzho
mod kano gu yalnzhak cheen Dios,
zee labeyy gu kwaan mkaxlaan
Dios yilo, kwaan nak Jesucrist; 3 nu
lo lee xaa ngulaan re yalnzhak,
kwaan non doo nak. 4 Nu nii
na kwaane lo gu zee nik tub xaa
nakadet gu kwaan re wdizh gaya
nak. 5 Nu nixa nanzot na kwaan
kwerp cheen na lo gu, nzo xgab
cheen na lo re gu, nu nyakla na ne
na lee re gu chul nzho gu nu nali
ngwii gu lo Jesucrist.

Yalnaban kub kwaan zaa Jesucrist

6 Nu sbaa mod mkayaa be
Jesucrist, Xaa Nabeyy be, nal
nzhaal tubka reke be xnaz xaa,
7 kwaanzee nzhaal zo be nye lo xaa,
mod tub xan yag kwaan nech doo
nzho lox, nu tubka wii be lo xaa
modxa mseed be, nu tubka zaa be
dixkix lo Dios.
8 Nu kanap be leeka be, zee
nalaat be kade re xaa be kwaan
xgab cheen myet kwaan nawlit,
nel naleet kwent cheen Jesucrist
nzaa re xaa ne, lee xaa nzaa kwent
cheen re krens cheen re xey xaa,
kwaan nak cheen mbi mal, re mbi
kwaan nabeyy lo yizhyo ne.
9 Nel mod nak Dios nak Jesu-
crist, xaa mzhin ngok myet, 10 nu
nik tub kwaan nanzho jwalt lo
be nel tubka nak be kwaan Jesu-
crist, nu lee xaa nak Xaa Nabeyy
lo rese yalnabeyy kwaan nzho lo
yizhyo ne nu kwaan nzho naz
leen yiba. 11 Nu noka nel tubka
nak be kwaan Jesucrist, nkano be
tub beyy, per nanakta tub beyy
kwaan nak choog myet tik yed cho
myet, lee beyy ne nak ngut be lo
re jwalt cheen be nu naka mod
ngut be tubka kwaan Jesucrist,
12 nel gorna mrubnis be, mod xaa
ngubyo kwaan Jesucrist nak be, nu
noka mroban be kwaan lee xaa nel

mwii be lo yalngezh cheen Dios
kwaan mseban xaa. 13 Nu yilo re gu
nak mod tub xaa ngut kwent cheen
re kwaan nawent kwaan mle gu
nu nanzhot gu beyy cheen re nu,
xaa Israel, per nal Dios mzaa stub
yalnaban kwaan kub lo re be tubka
kwaan Jesucrist, xaa kwaan mchee
re jwalt cheen be. 14 Nu Dios mkiib
re jwalt cheen be, kwaan ngaazh
ley cheen Ches tich be; nu mlux
xaaya gorna mkee xaa Jesucrist lo
krus pa ngut xaa. 15 Nu Dios mle
gan lo rese yalnabeyy nu lo rese
mbi mal, nu mloo xaa xkyalnto re
mbi mal delant lo rese myet, nu
mkiib xaa re yalngezh lo re mbi
mal gorna mle xaa gan.

Kwaan be re kwaan nak kwaan yiba

16 Kwaanzee nalet be xgab
kwaan nii stub xaa lo be, lo re
kwaan nzhaw be nu lo re kwaan
nzho be, o nel nanzhollt be lo Dios
mod nle re xaa sawlazh na lo re
yalni kad liin, o kad mbee yeen, o
kad zhe sab. 17 Per rese kwaane
nak nebse mod tub xbzhin cheen
re kwaan wli cheen Jesucrist, re
kwaan yaad. 18 Nu nalaat be kiib
re xaa re kwaan nakladiizh kayaa
be lo be. Lee re xaa mbezh nkin wii
be respet nu gool be lo re mandad
cheen Dios. Nu nle xaa mod mlu
Dios tub kwaan lo xaa nu nto xaa
yalxwa lo re xgab cheen xaa. 19 Re
xaa ba nanlaat nabeyy Jesucrist
leen lextoo xaa. Per lee Jesucrist
nak mod yek tub xkwerp myet,
kwaan nak re be; nu lee xaa nle
zee tubka kwerp cheen xaa nak
re be, nu zee nkanoya re kwaan
nkina, zee kad tub paya chul nkee
zhiin, zee chul nzhirooya modxa
nak xgab cheen Dios.

20 Re be ngut tubka kwaan Je-
sucrist, zee nanzhaalt nabeyyra re
kwaan mle re xey be, xaa yilo lo be.
Nu kwaanzee, ¿chozhiin mod tub
xaa yizhyo ne nzho gu, nel ngwii gu
lo re kwaan mbezh xaa? 21 Kwaan
nak kwenta kwaane: “Nanzhaalt
gaw lu kwaan ba”. “Nanzhaalt
gak nix lextoo lu gaw lu kwaan
ba”. “Nixa nanzhaalt gal lu choya”.
22 Per rese xgab ne nak cheen myet
yizhyo, nu leeya lux. 23 Lee re myet
yizhyo ne mbezh lee kwaane nlu
mod tub kwaan wen, nu ngozhaw
xaa re kwaan nabeyy re xey xaa,
nu nle xaa mod tub xaa nadoo, nu
nted doo xaa bid kwerp cheen xaa.
Per tira nanont kwaan kale xaa,
nel nyent mod saaw re kwaane
kwaan nzhekla kwerp cheen xaa
le.

3

1 Nu nel tubka mroban be kwaan
Jesucrist, nzhaal kwaan be kwaan
nak kwaan naz yiba, paro nzob
Jesucrist lad li lo Dios, pa nabeyy
xaa. 2 Nu nzhaal le be xgab re
kwaan yiba nu naletra be xgab re
kwaan yizhyo ne, 3 nel ngutla re
be tubka kwaan Jesucrist zee Dios
nkanap yalnaban cheen rese be.
4 ¡Jesucrist nak yalnaban cheen be!
Nu gorna yaad xaa stub welt, nya
be pa nabeyy xaa pa nla xni.

Mod ngok be yilo nu mod nak be nal

5 Kwaanzee naletra be re kwaan
nak kwaan yizhyo ne:
Nalet be re kwaan nzhekla kwerp
cheen be,
nalet be re kwaan beed,
nazoblazht be le be re kwaan
nzhekla kwerp cheen be,
nalet be re xgab nachan kwaan
nzho yek be,
nu nazoblazht be rese kwaan nzho
lo yizhyo kwaan nak mod
ngwii xaa lo re maj,
nel sbaa nangwiit xaa lo Dios. 6 Nu
rese kwaane nle zee nxaal Dios yal-
nayii cheen xaa lo re xaa sbaa nle,
7 modxa mle be yilo leezha mle be
mod nle re xaa yizhyo. 8 Per nal laa
be rese kwaane:
yalnayii,
re xyan kwaan nzho yek be,
re wdizh nawent kwaan nii be lo
stub naz xaa,

nu re wdizh kwaan beed,
9 nu re yalnkade.
Nel mlaa be mod ngok be yilo nu re
kwaan nawent kwaan mle be yilo;
10 nu nal mban be lo stub yalna-
ban kwaan kub, nu lee yalnaban
ne kale kub Dios yizata mbizh, zee
nzho mod labeyyra be xaa, zee gak
be kwenta lee xaa. 11 Nu lo yalna-
ban kub ne, nanontra nen che nak
xaa sawlazh na o nanakt xaa, che
nzho xaa beyy o nanzhot xaa beyy
cheen re nu, che nak xaa xaa zit,
che nak xaa tub mos o nanakt xaa
tub mos, kwaan non nak Jesucrist,
nu chelee xaa nabeyy xaa leen lex-
too be.
12 Dios mleey be zee gak be xaa
xaa, nel nkela xaa be nu mle xaa
nambey be lo xaa. Kwaanzee liib
be lextoo be:
zee lesla be ne be wechxinn be,
nu gak be nadoo,
natot be yalxwa,
nakwaant be dil,
13 nu yela be ne be tub be stub be,
nu yenlazh be re kwaan nawent
kwaan mle xaa lo be, modxa
mchee Xaa Nabeyy re jwalt
cheen be.
14 Nu kwaan mas nonra lo re
kwaane nak: Nzhaal kela be
wechxinn be, nel lee yalnkela
nle zee le be duzna kwaan wen.
15 Nu nak be mod tubka kwerp
cheen Jesucrist, nel nabeyy xaa
leen lextoo be, kwaanzee nzhaal
kwi wen rese be, nu nzhaal zaa be
dixkix lo Dios.
16 Laa be tubka nabeyy xtizh Je-
sucrist leen lextoo be, zee kwaan
re yalnzhak cheen Dios nzho mod
le be zee nye gak lextoo stub be.
Nu nzhaal gool be salm nu kant,
nel nzhekla be zaa be dixkix lo
Dios. 17 Kwaanzee rese kwaan nle
be nu rese kwaan nii be, nzhaal
le beya kwaan yalnabeyy cheen
Jesús, Xaa Nabeyy be, nu zaa be
dixkix lo Dios, xaa nak Xuz re be
kwent cheen Jesucrist.

Xomod nzhaal yo re sawlizh be

18 Lee re ngwnaa nzhaal gon
me xtizh sa me, nel kwaane nak
kwaan nzhaal le tub me nkela Xaa
Nabeyy. 19 Lee re xaabyi nzhaal
kela xaa sa xaa nu nayiit xaa lo sa
xaa.
20 Lee re xaawin nzhaal gon xaa
xtizh xuz xaa nu xtizh xnaa xaa,
nel snee nyula Xaa Nabeyy. 21 Nu
lee re xaa nak xuz mad nanzhaalt
le xaa rixyan mad, zee nagakt
nalest lextoo mad.
22 Rese xaa nak mos, nzhaal
gon xaa xtizh xaa nabeyy lo xaa
lo yizhyo ne. Nu tubka nzhaal
kee xaa zhiin nu nakeet xaa zhiin
nebse leezha kawii xaa nabeyy lo
xaa, zee chul zo xaa kwaan lee
xaa, nzhaal kee xaa zhiin kwaan
dub lextoo xaa, nel nzheb xaa ne
xaa Xaa Nabeyy, xaa nzho naz leen
yiba. 23 Kwaanzee rese kwaan le be
nzhaal le beya kwaan dub lextoo
be, mod tub xaa nkee zhiin lo Xaa
Nabeyy nu nalet beya mod tub xaa
nkee zhiin lo myet. 24 Nel nela be,
lee Xaa Nabeyy zaa re kwaan chul
cheen xaa lo be, nel nkee be zhiin
lo Jesucrist, Xaa Nabeyy be. 25 Per
lee xaa kwaan nle kwaan nawent,
leeka kwaan nawent kwaan mle
xaa yex ka xaa, nel nyent mod le
Dios nonra tub xaa ke stub xaa.

4

1 Nu lee re xaa nabeyy lo mos
nzhaal gak xaa tub xaa nali, nel
noka lee xaa nkin zaa kwent lo Xaa
Nabeyy, xaa nzob naz yiba.
2 Nu nayizhat be tubka wdizhno
be Dios, tubka wii be lo xaa nu
tubka zaa be dixkix lo xaa. 3 Nu
noka naab gu lo Dios zee xal xaa
naz zee nzho mod zaa nu kwent
cheen Jesucrist kwaan ngulaan
yilo, nu kwent cheen kwaane
nzhoo na lozhyib. 4 Nu naab gu
lo Dios zee nzho mod klar nii naya,
mod nzhaal le naya.
5 Nu kwaan yalnzhak nii be lo
re xaa zer labeyy Xaa Nabeyy, nu
leezha nzho moda lo be zaa be
kwent ne lo xaa. 6 Nu leezha wdizh
be kwaan tub xaa nzhaal wdizh

be tub mod nadoo, per kwaan nii
be nzhaal gak mod zed, nu noka
nzhaal ne be xomod keb be tub
kwaan lo xaa nabdizh tub kwaan
lo be.

Dix gwluzh

7 Nu lee wech be Tíquico, yiid
lo gu zaa kwent cheen na, nu re
kwaan kale na. Nkela na xaa, nu
lee xaa nali nak nu nkee xaa zhiin
lo Xaa Nabeyy. 8 Kwaanzee nxaal
na xaa lo gu, zee zaa xaa kwent
xomod nzho nu, nu le xaa zee nye
gak lextoo gu. 9 Nu kwaan lee xaa
nxaal na wech be Onésimo, xaa nak
tub sawlazh gu. Rop xaa zaa kwent
lo gu re kwaan kaded nee.

10 Lee wech be Aristarco, xaa
nzho kwaan na lozhyib nxaal "dix"
lo re gu. Nu noka Mark xich Bern-
abé nxaal "dix" lo re gu, nu mod
ngunii na lo gu bkayaa gu Mark
kwaan dub lextoo gu chelee xaa
yiid xaa yiselach xaa lo gu. 11 Nu
noka nxaal Chuch "dix" lo re gu,
xaa noka le Just. Nu nebse rop xaa
ne nak xaa sawlazh na, xaa kwaan
nkee zhiin kwaan na lo xchiin Xaa
Nabeyy nu gro doo nseleyy xaa na.
12 Noka Epafras, tub xaa lazh gu,
nxaal "dix" lo re gu. Lee xaa nak
tub xmos Jesucrist nu tubka naab
xaa lo Dios zee lee re gu nye nu
nali nzo lo Dios, modxa nzhekla
Dios. 13 Nu nzho mod za na kwent,
lee Epafras naab doo lo Dios kwent
cheen re gu, nu kwent cheen re
xaa kwaan nzho yezh Laodicea, nu
kwent cheen re xaa kwaan nzho
yezh Hierápolis. 14 Nkela na Luk,
xaa nak doktor, nu lee xaa nxaal
"dix" lo re gu nu noka Demas nxaal
"dix" lo re gu.

15 Guzh gu "dix" cheenta lo re
wech nu lo re bzan, xaa nzho
yezh Laodicea. Nu noka guzh gu
"dix" cheenta lo Ninfas, nu lo re
xaa kwaan nkasa nzhon xtizh Dios
garli me. 16 Nu gorna yilo lab
gu yech ne, bxaal guya lo re xaa
Jesús, xaa nzho yezh Laodicea, zee
noka re xaa laba; nu zee zaa xaa
stub yech kwaan mkee na lo xaa
lo gu, zee lab guya. 17 Nu guzh
gu kwaane lo Arquipo: "Bkee zhiin
kwaan mzaa Xaa Nabeyy lo lu".

18 Na nak Pab, nu nkee na "dix"
ne lo gu kwaan xletr na kwaan
kakee na kwaan mer yaa na. Nu
bselazh gu lee na nzhoo lozhyib.
Nu nzhekla na luu Dios yalnkela
cheen xaa lo re gu.

Sbaa gaka.

Pab

Yech yilo kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Tesalónica

Dix cheen Pab

1 Dix re gu.

Na nak Pab; nu Silban nu Timoteo nzo kwaan na nee. Kakee na yech ne xaal na lo re gu, xaa Jesús, xaa nzho yezh Tesalónica. Dios nak Xuz be, nu Jesucrist nak Xaa Nabeyy be. Nzhekla na luu Dios yalnkela cheen xaa lo gu zee chul kwi rese gu.

Nzaa nu dixkix lo Dios kwent cheen xomod ngwii gu lo Dios

2 Leezha nii nu lo Dios tubka nzaa nu dixkix lo xaa nel nye nzo gu lo xaa. 3 Nu tubka nselazh nu nzaa nu dixkix lo Dios, xaa nak xuz be, nel tubka ngwii gu lo xaa, nu kwaan dub lextoo gu nkee gu xchiin xaa, nel nkela gu xaa, nu xomod nye nzo gu lo Jesucrist Xaa Nabeyy be, nu tubka nkambaz gu bare xaa. 4 Kwaanzee wech nu bzan, ne be Dios mleey gu nel nkedoola xaa gu. 5 Nu leezha mzaa nu kwent wdizh chul lo gu, nanebtse ngunii nuya kwaan wdizh, nel noka mle Mbi Naban kwaan gro lo gu, zee ne gu wli re kwaan nguné nu lo gu. Nu noka ne gu nali mod nzhale mle nu leezha myaad nu lo re gu, nel mle nu zee mkayaa gu re kwaan wen.

6 Nu lee re gu ngok kwenta nu, nu kwenta Xaa Nabeyy be. Nu nixa mded doo gu bid, lee Mbi Naban mle zee nyakdoola gu mkayaa gu wdizh chul. 7 Nu snee mlu gu lo re xaa Jesús, xaa nzho re yezh cheen Macedonia nu re yezh cheen Acaya, mlu gu lo xaa nen xomod nzhaal wii xaa lo Jesús. 8 Kwaanzee re gu mle zee lee wdizh chul cheen Xaa Nabeyy nzhayon zyen doo myet re yezh, nu nanebt re yezh cheen Macedonia nu re yezh cheen Acaya noka stub naz re yezh, sbaa lee re xaa ngune xomod ngwii gu lo Dios nu nankintra zaa nu kwent lo re xaa xomod mkayaa gu xtizh Dios. 9 Nel rese xaa ba nzaa kwent lo nu xomod wen doo mkayaa gu nu, leezha myaad nu lo gu, nu xomod ta mlaa gu re maj kwaan nambant, kwaan nawlit nak Dios, nu mzelo gu mwii gu lo Dios, xaa mban, xaa wlipa nak Dios, nu mzelo gu mkee gu xchiin xaa. 10 Noka nzaa re xaa ba kwent xomod nkambaz re gu bare Jesucrist naz yiba, xaa nak Xgann Dios. Dios mseban xaa. Nu nebse lee xaa nzho mod la re be lo yalzi kwaan xaal Dios.

2

Zhiin kwaan mkee Pab yezh Tesalónica

1 Wech nu bzan, nela gu lee zhiin kwaan mkee nu lo gu mrekeya. 2 Noka nela gu xomod mted re xaa yezh Filipos nu bid, nu xomod mzaa xaaya yenn nu, per nixa mnayii re xaa ngune nu, Dios mlo balor lextoo nu zee mzaa nu kwent wdizh chul cheen xaa lo gu. 3 Wli doo kwaan mzaa nu kwent lo gu, nu nixa nangut yalnkade lo xgab cheen nu, zee kade nu gu. 4 Dios mleey nu, nu mzaa xaa zhiin ne le nu, zee zaa nu kwent wdizh chul cheen xaa, kwaanzee nzaa nu kwenta. Nu nankwaant nu nix gak lextoo re myet ne nu, lee nu nkwaan gak nix lextoo Dios ne nu, xaa nlabeyy lextoo rese be. 5 Noka nela gu nik tub welt nambedizht nu nadoo lo gu zee zaa gu demi lo nu; Dios ne kwaane. 6 Nu nixa namkwaant nu zee wdizh wen re myet nu, nixa re gu; nu nixa nzho mod ngnaab nu kwaan nkin nu lo gu, nel mer Jesucrist mzaa yalnabeyy lo nu, 7 per lee nu nadoo doo ngok nu lo re gu mod tub ngwnaa, me nkano madoo. 8 Tant mkeladoo nu gu, nanzheklat nu

zaa nu kwent nebse wdizh chul lo
gu, noka nzhekla nu zaa nu leeka
nu lo gu, nel tant nkeladoo nu gu.
9 Rese gu wech nu bzan, selazh
gu xomod mkee nu zhiin leezha
mzo na lo gu, zee mle nu gan
kwaan ndaw nu. Zhe nu yaal
mkee nu zhiin zee nangokt nu
storb lo re gu, leezha mzaa nu
kwent wdizh chul cheen Jesús lo
re gu. 10 Re gu nu Dios ne xomod
wen nu nali ngok nu lo re kwaan
mle nu, zee nik tub xaa nagaazht
tub kwaan tich nu lo gu. 11 Noka
nela gu xomod mzaa nu konsej lo
gu nu xomod mseleyy nu kad tub
gu, modxa nle xaa lo xinn xaa.
12 Nu noka mseed nu re gu xomod
nzhaal le be rese kwaan nel xaa
Dios nak be, xaa mleeyla be zee
kayaa be paro nabeyy xaa, pa chul
cheen xaa.
13 Kwaanzee tubka nzaa nu
dixkix lo Dios, nel leezha mzaa
nu kwent wdizh chul lo re gu, nu
mkayaa guya mod xtizh Dios nu
nambint guya mod xtizh myet.
Nu leeya wlipa nak xtizh Dios
nu nkeeya zhiin lextoo gu, xaa
nzhona. 14 Wech nu bzan, rese gu
ne leezha mrenal leeka re sawlazh
gu gu, myela gu leeka mod myela
re xaa Jesús, xaa nzho yizhyo
Judea, nel leeka re sawlazh nu
xaa Israel, mrenal re xaa ba, 15 nu
noka mbit xaa Jesús, Xaa Nabeyy
be, modxa mbitaka xaa re xaa
mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo
lee xaa yilo, nu leeka re xaa ne
mloo re nu lazh nu, nel nayii doo
xaa ne xaa rese xaa nanakt xaa
Israel. Tira nanyulat Dios re xaa
snee nle, 16 nel nanlaat xaa zaa
nu kwent wdizh chul lo re xaa
nanakt xaa Israel, zee noka re xaa
le gan yalnaban kwaan tira. Nu
snee leeka re xaa ba kazhibra jwalt
tich xaa. Kwaanzee nal lee yalnayii
cheen Dios kalala tich re xaa ba.

Pab nzhekla ya Tesalónica stub welt

17 Wech nu bzan, xep gwluzh
leezha pensa mtexonn xaa nu lo
re gu, nu nixa nangwiit nu gu per
tubka nzelazh nu gu, nu nzhekla
doo nu yiid nu lo re gu stub welt.
18 Zyen doo welt nzhekla na ngal na
lo gu, nu rese nu ngu doo yek ngid
lo gu, per nanglaat Maxuu ngid nu.
19 Per kwaan nle nix doo lextoo nu
nak re gu. Nel leezha bare Jesu-
crist, Xaa Nabeyy be, to nu yalxwa
nel nye nzo gu lo xaa, xaa kwaan
nkambaz be. 20 Wlipa na, re gu nak
kwaan nle chul lextoo nu.

3

Pab mxaal Timoteo lo re xaa yezh Tesalónica

1-2 Nu nzhekla doo nu ne nu nen
xomod nzho gu, kwaanzee mxaal
nu wech Timoteo lo re gu, nixa
laa xaa techo nu yezh Atenas. Nu
Timoteo nak tub xaa nkee xchiin
Dios, nzaa xaa kwent wdizh chul
cheen Jesucrist. Kwaanzee mxaal
nu xaa, zee le xaa yudar gu zee
mas nyera zo gu lo Jesús, 3 zee nik
tub gu nalaat Dios leezha nzhin re
yalzi lo gu. Nel nela gu nzhaal ded
re be kwaane. 4 Nu sbaa né nu
lo re gu leezha nzhika nu kwaan
re gu, lee re mbizh kwaan ded be
bid mzhin gaxla, nu sbaa ngoka
mod nela re gu. 5 Kwaanzee, nax-
ektra na kwaz na nu nzhekla doo
na ne na xomod nzhi gu ngwii gu
lo Jesús, kwaanzee mxaal na Tim-
oteo, zee nzho mod ne na xomod
nzhi gu. Nel mle doo na xgab
napa lee Maxuu ngkiil gu zee nglaa
gu wii gu lo Dios, zee lee re zhiin
kwaan mle na lo gu nalexchiint.
6 Lee nal mbarela Timoteo nyaad
ngwa lo re gu, nu nguné xaa nen
xomod tubka ngwii gu lo Jesús nu
xomod nkela gu tub gu stub gu.
Noka né xaa nen xomod nselazh
gu re nu, nu nzhekla doo gu zhaal
be stuba, leeka mod nzhekla re
nu. 7 Kwaanzee wech nu bzan,
nixa kaded doo nu bid, per chul
doo mseleyy gu re nu gorna mbin

nu lee re gu tubka ngwii lo Jesús.
8 Nu gorna mbin nu lee re gu nye
nzo ngwii lo Xaa Nabeyy, kwaane
nle zee nix doo ngok lextoo nu.
9 Kwaanzee nyentra wdizh kwaan
yé nu nzaa nu dixkix lo Dios kwent
cheen gu, nel gu mle nix doo nzhak
lextoo nu lo Dios. 10 Zhe nu yaal
kanaab nu lo Dios zee yiid nu lo
re gu stuba, zee seedra nu gu, zee
nyera zo gu wii gu lo Dios.

Pab nzaa dixkix lo Dios

11 Nu nal naab na lo Dios, xaa
nak Xuz be nu lo Jesucrist, Xaa
Nabeyy be, zee nzho mod yiid nu
lo gu stuba. 12 Noka kanaab nu zee
lee Xaa Nabeyy le roora yalnkela
cheen gu, zee masra kela gu tub gu
stub gu, nu sbaaka kela gu stub naz
re xaa, modxa nkela nu gu, 13 zee
snee nyera zo gu lo Dios, zee nam-
bey gak gu lo Xuz be Dios, gorna
bare Jesús, Xaa Nabeyy be, kwaan
rese xaa nali lo xaa.

4

Xomod nzhekla Dios yo be

1 Kwaanzee nal wech nu bzan,
naab nu lo gu nu nabeyy nu lo gu
kwaan yalnabeyy cheen Jesús, Xaa
Nabeyy be: Ble gu kwaan nyula
Dios mod kaleka guya axta nal,
modxa mseed nu re gu. 2 Nel ne
wen gu xana re kwaan mnabeyy
nu le gu kwaan yalnabeyy cheen
Jesús, Xaa Nabeyy be. 3 Kwaan
nzhekla Dios nak zo be nali lo xaa,
nu nik tub be nachaalt stub cho
nanakt sa be. 4 Kwaanzee kad tub
be nzhaal kanap be xkwerp be zee
gaka kwaan nzhul nu nambey lo
Dios. 5 Kwaanzee nalet be mod
nle re xaa nanakt xaa Jesús, re xaa
nle rese kwaan nzhekla xkwerp.
6 Kwaanzee nik tub be nanzhaalt
le kwaan nawent ne lo wechxinn
be, nel Xaa Nabeyy ted re xaa
leya bid, modxa ngunéla nuya lo
gu yilo. 7 Nel namrezht Dios be
le be kwaan nawent, sinka mrezh
xaa be zee gak be nambey lo xaa.
8 Kwaanzee loka xaa nanzaat yek
gon re kwaan nguné nu, nalet lo
myet nanzhont xaa diizh, sinka lo
Dios, xaa mzaa Mbi Naban lo re be,
nanzhont xaaya.

9 Nankintra kee nu lo gu xomod
nzhaal kela gu tub gu stub gu, nel
leeka Dios mseed gu nzhaal kela
gu tub gu stub gu. 10 Nu sbaaka
nkela gu rese xaa Jesús, xaa nzho
yizhyo Macedonia. Per wech nu
bzan, naab doo nu lo gu zee masra
ble guya kad mbizh. 11 Nu modxa
mxaal nu lo gu: Nzhaal yo chul
gu, nu narept gu paro nakabezht
xaa gu, sinka bkee gu zhiin zee le
gu gan kwaan gaw gu, 12 nu snee
nik tub kwaan nayojwalt lo gu, zee
nankint naab guya lo stub naz xaa,
nu sbaa lee re myet wdizh wen re
gu.

Xomod bare Jesucrist stuba

13 Nu nal wech nu bzan, nzhekla
nu ne gu cho kwaan gak kwaan re
xaa Jesús, xaa ngutla, zee nagakt
nalest lextoo gu modxa nales doo
nzhak lextoo re xaa nakwazt kayaa
nik tub kwaan gorna yet xaa. 14 Na
nii kwaan nela rese be: Lee Jesús
ngut nu mroban stub welt, leeka
sbaa seban Dios re xaa ngutla, xaa
nak xaa Jesús.

15 Nu kwaanzee nii nu lo re
gu leeka wdizh kwaan mzaa Xaa
Nabeyy lo nu; lee re be, xaa
mbanaka axta leezha bare Xaa
Nabeyy, nayanert be zhin lo Xaa
Nabeyy ke re xaa ngutla. 16 Nel
leezha bare Xaa Nabeyy lo yizhyo
ne, lee xaa nii nye doo kwaan
yalnabeyy cheen xaa, nu noka tub
mandad cheen Dios nye doo kozhe,
nu noka lee trompet cheen Dios
kwezh, zee lee re xaa ngut, xaa
mwii lo Jesucrist, roban yilotlaka,
17 zeera lee re be, xaa mbanaka, lis
xaa zhaal kwaan re xaa mroban lo
xkaw, nu snee tira zo re be kwaan
lee xaa. 18 Kwaanzee zaa be balor
lextoo tub be stub be kwaan re
wdizh ne.

5

1 Kwaanzee wech nu bzan, lee
mbizh o gor kwaan gak re kwaane,
nankintra kee naya, 2 nel ne wen
re gu, lee mbizh kwaan bare Xaa
Nabeyy zhin mod tub wann, xaa
nzhin yaal, gor nyent cho nle
xgaba. 3 Gorna lee re myet yé:
“Wen nzho be nik tub kwaan
nankint le be xgab”, gorzee ta
zhin mbizh ded xaa bid. Kwaane
gak mod yalne kwaan nzak tub
ngwnaa, me gal xiin, nu nyent mod
laa xaa lo kwaane. 4 Per wech nu
bzan, nanzot be lo yalnakaw, zee
lee mbizh kwaan bare Xaa Nabeyy
zhin lo be mod nzhin tub wann,
kwaan nankambazt be. 5 Per rese
be nak xaa nzo zhe nu nzo be lo xni
cheen Dios, nanakt be xaa nzo yaal,
xaa nzo lo yalnakaw. 6 Kwaanzee
nanzhaalt la mkaal lo be lo kwaane
mod lo stub naz xaa, sinka kanap
be be, list zo be. 7 Lee re xaa nzha,
yaal nzha xaa; nu re xaa nzho
nzoo, yaalka nle xaaya. 8 Per lee
re be nak xaa zhe; kwaanzee yano
be yek be. Nzhaal gak be mod tub
soldad, xaa list nzo, lo mod ngwii
be lo Jesucrist nu lee yalnkela
cheen be nak mod tub yiib kwaan
nsaaw laz be. Nel nkambaz be zaa
Jesucrist yalnaban lo be, kwaane
nak mod tub bchog yiib kwaan
nsaaw yek be. 9 Nel namleeyt Dios
be zee deed be bid, mleey xaa be
zee zaa xaa yalnaban lo be kwent
cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be.
10 Kwent cheen be ngut Jesucrist,
zee tubka yo be kwaan lee xaa,
nixa chol mban be o chol ngut be.
11 Kwaanzee, bzaa gu balor lextoo
tub gu stub gu, nu ble gu zee xen
re gu lo xcheen Dios, modxa kalela
guya nal.

Konsej kwaan mzaa Pab

12 Wech nu bzan, kwaan dub
lextoo nu naab nu lo gu, bin gu
xtizh re xaa kwaan nkee xchiin
Xaa Nabeyy lo gu, re xaa kwaan
nseed gu. 13 Nzhaal wii gu respet
lo xaa nu kela gu xaa kwaan dub
lextoo gu, kwent xchiin xaa kwaan
nle xaa lo gu. Nu noka nzhaal kwi
wen gu tub gu stub gu.
14 Nu noka nabeyy nu lo gu,
bgalno gu re xaa nanzheklat kee
zhiin, bzaa gu balor lextoo re xaa
nyent gan lextoo, nu ble gu yudar
re xaa nanyet nzo lo xcheen Dios,
nu tubka bye lextoo gu ne gu rese
xaa.
15 Nazaat gu diizh le tub xaa
leeka kwaan nawent kwaan mle
sa myet xaa lo xaa, sinka tubka
nzhaal le gu kwaan wen lo tub gu
stub gu, nu lo rese myet yizhyo.
16 Tubka nix doo gak lextoo be.
17 Tubka wdizhno be Dios. 18 Nu
tubka zaa be dixkix lo Dios lo rese
kwaan, nel kwaane nak kwaan
nzhekla Dios le rese xaa nak xaa
Jesucrist.
19 Nu nasaawt be lo kwaan
nzhekla Mbi Naban le. 20 Nu
nanzhaalt yé be nanont re kwaan
né re xaa nzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa. 21 Per nkin le wen
be xgab re kwaan nii xaa, nu kayaa
be re kwaan wli, 22 nu naletra be
kwaan nawent.
23 Nzhekla na lee Dios, xaa nle
zee chul nzhi be, le gak be nambey
tira lo xaa, kwerp cheen be, nu
xgab cheen be, nu dubse yalnaban
cheen be, axta bare Jesucrist, Xaa
Nabeyy be. 24 Lee xaa mrezh be
nak tub xaa nali doo, telisa le xaa
rese kwaan né xaa.

Dix gwluzh cheen Pab

25 Wech nu bzan, naabka gu lo
Dios kwent cheen nu.
26 Nu guzh gu “dix” lo re wech be
nu lo re bzan be kwent cheen nu,
nu daw gu tub bit tagarlo xaa tub
mod nali. 27 Nu kwaan yalnabeyy
cheen Xaa Nabeyy, naab nu lo gu,
blab gu yech ne lo rese xaa Jesús,
xaa nambey.
28 Nzhekla na lee Jesucrist, Xaa
Nabeyy be, luu yalnkela cheen xaa
lo rese gu.
Sbaa gaka.

Pab

Yech mrop kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Tesalónica

Dix cheen Pab

1 Dix re gu.

Na nak Pab, nu nzo Silban nu Timoteo kwaan na nee. Kakee nu yech ne lo re gu, wech nu bzan, xaa nzho yezh Tesalónica, nel gu nak xaa Dios, xaa nak Xuz be, nu xaa Jesucrist, Xaa Nabeyy be. 2 Nzhekla na lee Dios, xaa nak Xuz rese be nu Jesucrist, Xaa Nabeyy be, luu xaa yalnkela cheen xaa lo gu nu le xaa zee kwi chul rese gu.

Dios naab kwent lo re xaa nzeb jwalt gorna bare Jesucrist

3 Wech nu bzan, tubka nzhaal zaa nu dixkix lo Dios, kwaane nak kwaan wen, nel kad mbizh mas nzhaxenra gu lo mod ngwii gu lo Jesús, nu mas nkela gu tub gu stub gu. 4 Lee nu nix doo nzhak lextoo nu nzaa nu kwent cheen re gu lo re xaa Jesús, re xaa stub yezh, mod nye nzo gu lo Dios, nu mod tubka ngwii gu lo Jesús nixa nrenal xaa gu, nu nixa nded gu bid. 5 Nu kwaane nlu lee Dios nali nak leezha mle non xaa be zee kayaa be pa nabeyy xaa, nel kwaanzee kaded be bid nal.

6 Nel wen nali nak xgab cheen Dios, leezha ted Dios bid rese xaa kwaan nle nded gu bid nal; 7 zee lee gu, xaa nded bid nal, Dios le zee nadedtra gu bid kwentaxa le Dios zee nadedtra nuya. Re kwaane gak mbizh gorna lee Jesús, Xaa Nabeyy be, yaad naz leen yiba leen luzh bal, kwaan re mandad cheen xaa, xaa ngezh doo. 8 Yaad xaa zee teed xaa bid re xaa nanzaat yek labeyy Dios, nu namzaat yek mzob yek kwaan nzhé wdizh chul cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be. 9 Nu tira ded re xaa ne bid, nu yo xaa zit lo pa chul cheen Xaa Nabeyy nu lo re yalngezh cheen xaa. 10 Gorna lee Xaa Nabeyy yaad mbizh zee, gool rese xaa nak xaa xaa lo xaa, xaa nambey nak, xaa ngwii lo xaa. Nu noka be gool lo xaa nel mkayaa gu re kwaan nguné nu lo gu.

11 Nu kwaanzee tubka naab nu lo Dios kwent cheen gu, zee le xaa yo gu mod nzhaal yo xinn Dios, nel kwaanzee mrezh xaa gu. Nu noka naab nu lo Dios zee le xaa yudar gu, kwaan yalngezh cheen xaa, zee gak re kwaan wen kwaan nzhekla gu le gu lo xchiin Dios kwaan nkee gu, nel nzak gu lee Dios nzho mod le kwaan gro. 12 Nu snee lee Jesucrist, Xaa Nabeyy re be, gak non, nu sbaaka gak non re be lo xaa, modxa mlu Dios rop Jesucrist yalnkela cheen xaa lo be.

2

Pab nzaa kwent cho gor bare Jesucrist

1 Lee nal wech nu bzan, kaza na kwent cho gor bare Jesucrist, Xaa Nabeyy be, leezha zhaal be kwaan lee xaa. Naab nu lo re gu, 2 nagakt chop yek gu nixa nalet gu xgab, gorna gon gu lee tub xaa yé: “Lee mbizh kwaan bare Xaa Nabeyy mzhinla”. Chelee tub xaa yé: “Mlu Mbi Naban kwaane lo na”, o chelee xaa yé xaa: “Stub xaa snee mbin na nzhé”, o chelee xaa yé xaa: “Mkayaa na tub yech kwaan mkee Pab paro nzaa Pab kwent lee mbizh bare Xaa Nabeyy mzhinla”, nalet gu krera. 3 Nalaat gu kade nik tub xaa gu lo re kwaane. Nel yilotlaka leezha zeeraka zhin mbizh kwaan bare Xaa Nabeyy, nkin zhin re mbizh leezha zyen doo xaa laa Dios. Nu lee re mbizh ne klar doo luu cho nak xaa tira nanont ley lo, xaa kwaan nakla kwent lux. 4 Xaa ne gak xkontrad rese dios kwaan nzholl myet lo, nu xaa ne gak gaya lo rese dios cheen myet. Nu axta ya xaa nu zob xaa leen yidoo cheen Dios nu yé xaa lee xaa nak Dios.

5 ¿Che nanselazht gu mzala na
kwent kwaane lo gu leezha nzoka
na lo re gu? 6 Nu nela gu nzho tub
yalnabeyy kwaan nle zee nyent
mod zhin xaa tira nanont ley lo
nal, xaa ne luu axta mbizh kwaan
nzhaal luu xaa. 7 Kwaanzee nal lee
xgab cheen Maxuu kayak, kwaan
ngu xlaan dubse yilo. Nebse nzho
jwalt kwe Dios xaa kwaan nan-
zaat diizh gak kwaan tira nawent.
8 Gorzee lee xaa tira nanont ley
lo gakbeyy lo re myet. Nu lee
Jesús, Xaa Nabeyy be, gut xaa
ne nebse kwaan xtizh xaa, nu
lux Jesús xaa ne gorna yaad Jesús
kwaan re xni chul cheen xaa. 9 Nu
leezha zeeraka yaad Jesucrist, lee
xaa tira nanont ley lo gakbeyy, nu
kwaan yalngezh cheen Maxuu, le
xaa zyen doo nseyn gro, re kwaan
dedyall rese myet wii. 10 Nu noka
kade xaa ne rese myet, xaa nya
naz lo ki; nel nangzeyalt re xaa
ne kayaa kwaan wli, zee ngla xaa
lo yalgut. 11 Nel nanzheklat re
xaa ne ngon kwaan wli, kwaanzee
mlaa Dios xaa zee mkade xaa xaa,
zee mreke xaa tich kwaan nawlit.
12 Kwaanzee Dios xaal re xaa ned
ne ded bid doo lo ki nel namzaat
xaa yek xaa gon xaa re kwaan
wli, nu mas nyulara xaa re kwaan
nanalit.

*Re xaa mleey Dios le gan yalna-
ban*

13 Wech nu bzan, lee re nu tubka
nzaa dixkix lo Dios kwent cheen
gu, nel tant nkedoola Xaa Nabeyy
gu. Nu axta yilo mleey xaa gu zee
le gu gan yalnaban kwaan tira, nel
lee Mbi Naban nkee zhiin leen lex-
too gu, nu mle nambey xaa gu, nel
tubka nreke gu tich re kwaan wli.
14 Kwaanzee mrezh Dios gu kwaan
wdizh chul kwaan mzaa nu kwent
lo gu, zee noka re gu nzho mod
ded axta lo xni cheen Jesucrist, Xaa
Nabeyy be.

15 Kwaanzee wech nu bzan,
tubka sbaa nye zo gu lo Dios nu
nayenlazht gu re kwaan mseed nu
gu, nu re kwaan mkee nu lo yech.
16 Nzhekla na zee lee Jesucrist, Xaa
Nabeyy be, nu lee Xuz be Dios xaa
nkela be nu xaa tira nseleyy be, nu
xaa nle zee nzho mod kwaz be le
xaa rese kwaan né xaa, 17 le zee
yo balor lextoo be nu le zee tubka
nali zo be lo xaa, zee rese kwaan yé
be nu rese kwaan le be gak kwaan
wen.

3

*Naab gu lo Dios zee kanap xaa
nu*

1 Lee nal gwluzhtlaka, naab na
lo re gu zee naab gu lo Dios kwent
cheen nu, zee nzho mod zaa nu
kwent cheen Xaa Nabeyy, nu zee
mas lijer gon rese myet xtizh Dios,
nu kayaa xaaya chul, mod mkayaa
re guya. 2 Noka naab gu lo Dios zee
nayigat nu lo re xaa nakap nak, xaa
nanzaat yek gon re kwaan wli, nel
naret myet nak xaa ngwii lo Xaa
Nabeyy. 3 Per nali doo nak xgab
Xaa Nabeyy, nu lee xaa nle zee nye
nzo gu nu nkanap xaa gu lo kwaan
nzhekla Maxuu le lo gu. 4 Lee Xaa
Nabeyy nle zee ne wen nu lee gu
kale nu zleka re kwaan mlu nu lo
gu. 5 Nzhekla na lee Xaa Nabeyy le
yudar gu zee kela gu modxa nkela
Dios, nu le zee nye zo gu lo Jesu-
crist.

Nzhaal kee gu zhiin

6 Wech nu bzan, nabeyy nu
gu kwaan yalnabeyy cheen Xaa
Nabeyy, bachii gu lo stub naz re
wech, xaa nanzheklat kee zhiin,
re xaa nakalet modxa mlu nu lo
gu. 7 Noka nela gu xomod nzhaal
yo gu, zee le gu mod mle re nu
leezha mzo nu lo gu. 8 Nandawt
nu laaw tub gu sbaasa, sinka mkee
nu zhiin zhe nu yaal zee nangakt
nu storb lo gu. 9 Nu nixa nzho
mod ngnaab nu kwaan nkin nu
lo gu, per namlet nuya, sinka
mkee nu zhiin zee ne gu xomod
nzhaal le guya. 10 Leezha nzoka
nu lo gu nguné nu lo gu, loka xaa

nanzheklat kee zhiin, nixa nagawt
xaa. 11 Nel mbin nu lee lak gu
nankeet zhiin, nebse nrep gu paro
nakabezht xaa gu. 12 Lo re xaa ba,
naab nu, nu nabeyy nu, kwaan
yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy, zee
kee xaa xchiin xaa zee le xaa gan
kwaan gaw xaa, nu narept xaa
paro nakabezht xaa xaa.
13 Wech nu bzan, tubka ble gu
re kwaan wen, nu nayechet lextoo
gu le guya. 14 Nu chelee tub xaa
nanzaat yek gon kwaan né nu lo
yech ne, bwii gu ne xana xaa ba nu
nazhaalt gu kwaan lee xaa, zee ton
xaa. 15 Per nayiit gu ne gu xaa, mas
wen bzaa gu konsej lo xaa kwenta
wech gu nu bzan gu lo yalnkela
cheen Xaa Nabeyy.

Dix kwaan gwluzhtlaka

16 Nu nzhekla na lee Xaa Nabeyy,
xaa nle wen nzhi be, le zee chul kwi
gu rese mbizh loka pa nzo gu, nu
kanap xaa gu.
17 Na nak Pab, nu kakee na lak
lan wdizh ne kwaan mer yaa na lo
gu. Nu snee nza na firm lo rese
yech kwaan nkee na, zee ne gu
wlipa na mkeeya. 18 Noka nzhekla
na lee Jesucrist Xaa Nabeyy be, luu
yalnkela cheen xaa lo rese gu.
Sbaa gaka.

Pab

Yech yilo kwaan mkee Pab lo Timoteo

1 Dix Wech Timoteo.
Na nak Pab. Nak na tub xaa mxaal Dios, xaa nzaa yalnaban lo be,
nu Jesucrist, xaa nkambaz be, zee
kayaa na yalnabeyy cheen Jesucrist. 2 Nkee na yech ne lo lu Timoteo. Wlipa na, lu nak mod xgaan na
lo kwaan nak cheen Xaa Nabeyy.
Nzhekla na luu Dios, xaa nak Xuz
be, nu Jesucrist, Xaa Nabeyy be, re
yalnkela cheen xaa lo lu, nu noka
nzhekla na lesla xaa ne xaa lu, zee
nix doo gak lextoo lu.

Nzhaal nabeyy lu re maestr, zee nalut xaa kwaan nawent

3 Mod nguniila na lo lu gorna
merla roo na yezh Éfeso zee ya na
yizhyo Macedonia, blake baa, zee
nabeyy lu re xaa kwaan nlu kwaan
nawlit zee nalutra xaaya, 4 zee nixa
nawiitra re xaa lo re kwent gox,
nixa lo re dii cheen xey xaa. Nel
re kwaane nle zee ndildiizh xaa
nu sbaa nangwiit xaa lo Jesucrist
mod nak xgab cheen Dios. Sbaaka
nzhaal le lu nal.
5 Kwaan nii na nak: Kela be tub
be stub be kwaan dub lextoo be,
nu kwaan tub xgab nali nak, nel
tira ngwii be lo Jesucrist. 6 Nzho
rol xaa nlaa kwaane nu nzhake
xaa tich stub naz wdizh kwaan
nanont. 7 Nzhekla xaa luu xaa ley
cheen Dios, per nixa nanet xaa cho
kwaan nzhéya, nu nixa nanewent
xaa xomod nak re kwaan nzaa xaa
kwent.
8 Nela be lee ley nak kwaan wen,
chelee xaa nlu xaaya mod nzhekla
Dios. 9 Nkin ne be kwaane, nik tub
ley nangaazht tub kwaan tich re
xaa nle kwaan wen, sinka lee ley
naab kwent:
lo re xaa nanlet kwaan nzhé ley,
lo re xaa nanzhont diizh,
lo re xaa nangwiit lo Dios,
lo re xaa kwaan nle jwalt,
lo re xaa nanont Dios lo,
lo re xaa nanzhebt ne Dios,
lo re xaa nzhut xuz nu nzhut xnaa,
lo re xaa nzhut myet,
10 nu lo re xaa nchaal stub naz sa
myet,
lo re xaa nchaal leeka sa byi xaa,
lo re xaa nlewann sa myet zee naab
xaa demi,
lo re xaa nkade,
lo re xaa nchaw krus mbezh wliya
nu nawlita,
lo re xaa kwaan nanzaat yek gon
kwaan wli.
11 Nu lee ley naab kwent lo re xaa
sbaa nle, mod nlu wdizh chul. Nu
wdizh chul ne nak kwaan non doo,
nu dixkix Dios, mxaal xaa na mza
na kwent cheena.

Pab tubka nzaa dixkix lo Jesucrist

12 Tubka nza na dixkix lo Jesucrist, Xaa Nabeyy be, nel lee xaa
mzaa yalnabeyy nu yalngezh lo na
zee nkee na xchiin xaa, nel ne xaa
lee na leya. 13 Per yilo mle na
kwaan nawent lo xaa: nzhé na
nanont xaa, nu mrenal na re xaa
xaa, nu mseweey na re xaa. Per
mlesla Dios ne na nel zer labeyy na
xaa, nu nanet na cho kwaan mle
na. 14 Nu lee Xaa Nabeyy be mle
tub kwaan gro doo lo na, nel mlesdoola xaa ne xaa na, nu mle xaa zee
ngwii na lo Jesucrist, nu nkano na
yalnkela nel tubka nzo na kwaan
Jesucrist. 15 “Lee Jesucrist myaad
lo yizhyo ne mkiib jwalt cheen re
myet.” Kwaane nak kwaan wli, nu
rese xaa nzhaal gona. Nu na nak
tub xaa mas mzebra jwalt lo re xaa.
16 Kwaanzee mlesla Dios ne na, nu
Jesucrist nlu axta parota nyela xaa
ne xaa na, nu sbaa nlu Dios xomod
nyela xaa ne xaa re myet, zee noka
re xaa gon xtizh Dios zee nzho mod
le xaa gan yalnaban kwaan tira.
17 Nzhaal gool rese be lo Dios nu
yé be wen doo nak xaa, nel lee xaa
tubka nak rey, xaa tira nayeta, nu
xaa nanlut, nel nebse lee xaa nak

Dios. Sbaa nzhaal gaka nal nu tira.
¡See gaka!
18 Timoteo, lu nak mod xgaan na
nu nkedoola na lu. Kwaane nak
kwaan nii na lo lu, wen ble xchiin
Xaa Nabeyy mod soldad, xaa wen
ndil. Kwaane nak mod nzhé re
xaa leezha mzaa xaa kwent kwaan
nzhé Dios lo xaa nu ngunii xaaya
lo lu. 19 Kwaanzee tubka blib lex-
too lu wii lo Jesucrist nu tubka ble
kwaan ne lu wen nak. Nzho rol
xaa namlet kwaane zee tira nguyo
xaa zee mlaa xaa Dios. 20 Sbaa
mle Himeneo nu Jant, xaa mza na
lo Maxuu, zee seed xaa naniiwent
xaa Dios.

2

Xomod nzhaal wdizhno xaa Dios

1 Timoteo, nzhaal yé lu lo re xaa
Jesús zee tubka wdizhno xaa Dios,
nu naab xaa lo Dios kwent cheen
rese myet, nu zaa xaa dixkix lo
Dios. 2 Nzhaal naab xaa lo Dios
zee le xaa yudar re rey nu lo re
xaa nak zhiin, zee chul kwi re
be, zee nzho mod gool be lo Dios
nu zo be nali lo Dios nu lo re
myet. 3 Nel kwaane nak kwaan
wen, kwaan nyula Dios, xaa mzaa
yalnaban lo be. 4 Nel Dios nzhekla
rese myet ne cho nak kwaan wli,
zee nzho mod zaa xaa yalnaban
kwaan tira lo xaa. 5 Nyentra stub
Dios tubka Dios nzho, nu tubka
xaa nii kwent cheen be lo Dios,
xaa ne nak Jesucrist. 6 Nel Je-
sucrist mzaa yalnaban cheen zee
mchee xaa jwalt cheen rese myet,
nu Dios mle kwaane mer mbizh
kwaan mleey xaa axta yilo. 7 Dios
mleey na zee mkayaa yalnabeyy lo
Jesucrist, zee za na kwent wli ne lo
re xaa stub yezh zee nzho mod wii
xaa lo Jesucrist. Wlipa na kwaan
nii na, nankadet na.
8 Lee re xaabyi, loka pa nzo xaa
nzhaal wdizhno xaa Dios, nu lep
xaa yaa xaa naz yiba. Nzhaal le
xaaya tub mod nali, nayot xyan nu
nixa dil lextoo xaa.
9 Nu nzhekla na gak re ngwnaa
ler, mod nzhaal gak meya; nu na-
gakt me ler kwaan non doo nu nixa
nadexkwaat me yek me chul doo,
kwaanzee le zee wii re xaabyi lo
me. Nu naweet me or nixa perla,
kwaan non doo. 10 Lee kwaan
nzhekla na nak, lee re ngwnaa, me
wlipa nzholl lo Dios, le me kwaan
wen, kwaane nak kwaan mas chul
lo me. 11 Lee re ngwnaa nzhaal
gon me diizh nu nseed me xtizh
Dios, nu naniit me leen pa nkasa
gu. 12 Nu nii na nyent mod seed ng-
wnaa re xaabyi nu nixa nanabeyyt
me lo re xaabyi, sinka nzhekla na
naniit me leen pa nkasa gu nu na-
keet me rezh. 13 Nel Dan mdexk-
waa Dios yilotlaka, gwluzh mdexk-
waa xaa Ev. 14 Naleet Dan mkiil
Maxuu sinka Ev mkiil Maxuu, zee
nambint me xtizh Dios, sbaa mle
me kwaan nawent. 15 Per lee ng-
wnaa naluxt leezha gal xinn me
chelee me tubka ngwii me lo Jesu-
crist, nu kano me yalnkela lextoo
me, nu nali zo me delant lo Dios,
zee gak me mod nzhaal gak me.

3

Snee gak re xaa nabeyy lo re xaa Jesús

1 Wlipa na kwaane, chelee tub
xaa nzhekla gak xaa tub xaa
gol, xaa nabeyy lo re xaa Jesús,
kwaane nak tub kwaan wen doo.
2 Kwaanzee lee xaa kwaan nabeyy
lo re xaa Jesús nzhaal nali le xaa re
kwaan zee nik tub xaa naniit lee
xaa nle kwaan nawent,
nzhaal gak xaa nali lo sa xaa,
nzhaal gak xaa tub xaa nali lo rese
kwaan,
nzhaal wen nabeyy xaa lo kwerp
cheen xaa,
nu nzhaal le xaa kwaan nii xaa.
Nu noka nzhaal gak xaa tub xaa
zaa garli kwaz stub naz xaa,
nu nzhaal gak xaa tub xaa nzho
mod zaa kwent xtizh Dios lo
re myet.
3 Nagakt xaa nguy,

nixa nakwaant xaa dil,
nzhaal gak xaa nadoo,
nanzhaalt gak xaa tub xaa nzoblazh demi.
4 Nzhaal nabeyy xaa lo re xaa li xaa,
nu le xaa gon re xinn xaa xtizh xaa,
nu wii xaa respet lo re myet.
5 Nu chelee xaa nyent mod nabeyy xaa garli xaa, sbaaka nyent mod nabeyy xaa lo re xaa Jesús. 6 Nyent mod gak xaa tub xaa pensa mzelo ngwii lo Jesús, nel napa kato xaa yalxwa, zee naab Dios kwent lo xaa mod ngunaab xaaya kwent lo Maxuu. 7 Noka nzhaal gak xaa tub xaa nzhedizh wen re xaa nangwiit lo Dios, zee natont xaa ne xaa re myet, zee nayiyot xaa lo Maxuu.

Snee nzhaal gak re xaa nle yudar re xaa Jesús

8 Sneeka nzhaal gak re xaa nle yudar re xaa Jesús:
nzhaal wii myet respet lo xaa,
nzhaal le xaa re kwaan nii xaa,
nu nagakt xaa nguy,
nixa nagakt xaa tub xaa nzoblazh demi.
9 Nzhaal wii xaa lo Jesucrist mod mlu Dios lo be
nu kwaan nak xgab cheen xaa tubka le xaa kwaan wen.
10 Yilotlaka nkin zaa xaa tub zhiin lo xaa zee nen che wen le xaaya. Chelee xaa wen mle xaaya, zee nzho mod gak xaa tub xaa le yudar re xaa Jesús.
11 Nu sneeka nzhaal gak re ngwnaa:
nzhaal le me kwaan nali zee nyent cho né lee me kale kwaan nawent,
nakwaant me diizh,
nu noka nzhaal wen nabeyy me lo kwerp cheen me,
nu nzhaal gak me nali lo re kwaan nle me.
12 Nu rese xaa nle yudar re xaa Jesús nzhaal gak snee:
nzhaal gak xaa nali lo sa xaa,
nu wen nabeyy xaa lo re xinn xaa nu lo re xaa nzho li xaa.
13 Sbaaka nzhaal gak re xaa nle yudar re xaa Jesús, nu snee wen nii re myet xaa, zee sbaa nzho mod zaa xaa kwent cheen Jesucrist kwaan dub lextoo xaa lo re myet, zee nzho mod wii re myet respet lo Jesucrist.

Kwaan chul kwaan nle be krer

14 Nzhekla na yal na mas lijer lo lu, per nal xaal na yech ne lo lu, 15 zee chelee na gak na tras, nzhaal ne lu xomod le lu lo re xaa Jesús, re xaa nak xinn Dios, xaa tubka mban. Lee re xaa Jesús nak mod tub yiso kwaan nzen yoo zee gaka nye, nel nle xaa zee nacheet re myet re kwaan wli cheen Jesús.
16 ¡Naro doo nak kwaan ngulaan, kwaan mlu Dios lo be, xaa ngwii lo Jesucrist! Zee snee mbezh be:
Jesucrist myaad ngok xaa myet lo yizhyo,
nu lee Mbi Naban cheen Dios mlu nali nak xaa,
nu ngune re mandad cheen Dios lo xaa.
Xaa dub lo yizhyo mbin kwent cheen xaa.
Zyen doo myet lo yizhyo mwii lo xaa.
Nu Dios mtexoob xaa naz yiba.

4

Re kwaan nawlit kwaan nlu re maestr

1 Per lee Mbi Naban cheen Dios né klar doo, nu nzhé: Lee re mbizh gwluzhtlaka nzho xaa laa Jesucrist. Nu gon xaa kwaan nlu re mbi mal nu sbaa reke xaa tich yalnkade cheen re mandad cheen Maxuu. 2 Yo xaa kwaan nlu kwaan nawlit, xaa mbezh tub kwaan per nle xaa stub kwaan. Kwaanzee lee xgab cheen xaa nanlut cho kwaan nak kwaan wli. 3 Re xaa ne mbezh nawent ka xaa ngwnaa, nu nixa nawent gaw xaa rese kwaan; per lee Dios mzaa rese kwaan zee gaw myeta. Rese be, xaa nak xaa Jesús, nlabeyy be kwaan wli, zee nebse nzhaal zaa be dixkix lo Dios, zeera nzho mod gaw beya. 4 Nel rese kwaan mdexkwaa Dios wen

nak, nu rese kwaan mzaa Dios lo
be, nanzhaalt yé be nawent naka,
nebse nzhaal zaa be dixkix lo Dios
nu kayaa beya. 5 Nel Dios ngune
wen nak rese kwaan mdexkwaa
xaa nu leezha wdizhno be Dios,
nzho mod kayaa beya mod tub
kwaan nzhul.

Tub xmos Jesucrist nzhaal gak nali doo

6 Chelee lu seed lu re xaa Jesús
kwaane, zeesi gak lu tub mos wen
doo cheen Jesucrist. Nel ngok nye
lu lo Dios kwent cheen xomod ng-
wii lu lo Jesucrist nu kwent cheen
re kwaan wli kwaan nzhake lu
tich. 7 Per nawiit lu lo re kwent gox
cheen re xey be, kwaan nak kwaan
nawlit. Per kwaan nzhekla na nak
nyera zo lu lo Dios. 8 Wen nle lu zee
nye gak kwerp cheen lu, per mas
wenra nye nzo lu lo Dios. Kwaane
non lo yizhyo ne nu noka nona lo
yalnaban kwaan tira. 9 Wdizh ne
nak kwaan wli, nu rese xaa nzhaal
gona. 10 Kwaan be nu le be jwers
zee nye zo be lo Dios, nel nkambaz
be Dios, xaa tubka mban. Lee xaa
mzaa yalnaban lo re be, nel ngwii
be lo Jesucrist, nu nzhekla xaa zaa
xaaya lo rese myet yizhyo.

11 Kwaane nak kwaan nzhaal
nabeyy lu nu kwaan nzhaal seed
lu re myet. 12 Nalaat lu kitno
re xaa lu nixa mad lu. Wen ble
rese kwaan, zee rese xaa nzho
mod ne xomod wen nle lu rese
kwaan: mod nzhedizh lu, mod nle
lu rese kwaan, mod nkela lu sa
myet lu, mod ngwii lu lo Jesucrist,
nu noka modxa nambey nzo lu lo
Dios. 13 Tubka lab xtizh Dios lo
re xaa, zaa lu rason lo xaa, nu
seed lu re xaa, nu zaa lu kwent
cheen Jesucrist lo xaa axta zhin
na. 14 Tubka ble xchiin lu kwaan
mzelazh Dios lo lu, leezha mzhib re
xaa gol yaa xaa yek lu nu mzaa re
xaa kwent kwaan nzhé Dios lo xaa
lo lu. 15 Tubka ble xgab re kwaane,
nu wii loya, zee rese xaa zeen nu ne
xaa xomod nzha xeen lu lo xcheen
Dios. 16 Bkanap lu leeka lu nu wii
ne xana re kwaan nseed lu re xaa,
nu tubka nali le re kwaan. Chelee
lu le lu re kwaane, zee lee Dios zaa
yalnaban kwaan tira lo lu nu lo re
xaa kenzha re kwaan yé lu.

5

Snee nzhaal le lu lo re byud

1 Nagalnot lu re xaa gol, mas wen
zaa lu rason lo xaa kwaan wdizh
nadoo mod xuz lu, mod wech lu
bzak re xaa mad, 2 nu lee re ngw-
naa me gol bzak me mod xnaa lu,
nu re ngwnaa mad bzak me mod
bzan lu, nu nzhaal nzhul gak lu lo
rese me.

3 Ble yudar re byud, me nakanot
sawlizh. 4 Per chelee tub byud
nkano xinn o xos, nzhaal rese xaa
ba le yudar me yilotlaka, nel lee
xaa nak sawlizh me, nel lee me
mkano re xaa yilo. Nel kwaane nak
kwaan wen nu kwaan nyula Dios
le xaa. 5 Ngwnaa, me wlipa nak
byud, nak me mlake techolalsa, nu
tubka nkambaz me le Dios yudar
me, nu tubka nzhedizhno me Dios
zhe nu yaal. 6 Per chelee tub byud
tubka nzhake me tich re kwaan
yizhyo ne, nixa mban me per mod
tub me ngut nak me. 7 Kwaanzee
yé lu lo re xaa Jesús zee labeyy wen
xaaya, zee gak xaa tub xaa nali.
8 Chelee re sawlizh byud nu re xinn
me nu re xos me nankanot xaa me,
nu mlaa xaa mod mwii xaa lo Jesu-
crist, nu nak xaa masra nakap ke
stub naz xaa, kwaan nik tub welt
zer wii lo Jesucrist.

9 Lo yech pa nkee le re ngwnaa
byud, nebse nzhaal kee le re me:
me nzho masra chon gal liin,
nu ngok me nali lo sa me,
10 nzhaal labeyy re xaa me lo re
kwaan wen kwaan mle me,
wen mxeen me xinn me,
nu mzaa me garli me mlaz stub naz
xaa,
nu mzet me nii re xaa mle nambey
Jesús,
nu mle me yudar re xaa nales doo
nzhak,

nu tubka mle me kwaan wen.
11 Per nakeet lu le byud, me mad,
lo yech cheen re byud. Nel napaka
laa me kwaan nzhé me lo Jesucrist
le me, leezha le me xgab ka me stub
xaabyi. 12 Kwaan ba nak kwaan
nawent le me, nel nalet me kwaan
nzhé me lo Dios le me. 13 Nu noka
leezha sbaasa nzo me, nzha me
garli tub me nu garli stub me, nu
noka nkwaan me diizh, nu nchep
me xkucher me pa nanzhaalt chep
meya. 14 Kwaanzee nzhekla na lee
re byud, me mad, mas wen ka me
stub xaabyi, nu gap me xinn me,
nu wen nabeyy me garli me, zee
sbaa nazaat me lugar nii nawent
stub naz xaa lo be. 15 Nel nzho lak
ngwnaa byud, me mlaala Jesucrist
nu nzhake me tich cheen Maxuu.
16 Cheleeya nzho tub xme Jesús
nzho tub byud garli, nkin le me
yudar me, zee nalet me storb lo
re xaa Jesús, zee nzho mod le xaa
yudar re me wlipa techolalsa.

Xomod nzhaal le re xaa Jesús kwaan re xaa gol

17 Lee re xaa gol, xaa wen nabeyy
lo re xaa Jesús, nzhaal wii re xaa
Jesús respet lo xaa, nu masra
nzhaal wii re xaa respet lo xaa,
chelee xaa nzaaka xaa kwent xtizh
Dios. 18 Nel lee Xkyech Dios nzhé:
“Nakot gu yex roo ngoon gorna yo
ma yee kich nzhobxtil”. [Dt. 25:4]
Nu sbaaka nzhé Xkyech Dios: “Xaa
nkee zhiin nzhaal yex ka xaa”. [Lk.
10:7]
19 Nagont lu re kwaan nzhekla
xaa gaazh xaa tich re xaa gol, xaa
nabeyy lo re xaa Jesús, cheleeya
nebse nzho tubka xaa nzhekla
gaazh kwaan tich xaa gol. 20 Chelee
tub xaa Jesús tubka nle jwalt,
nzhaal galno lu xaa delant lo rese
xaa Jesús, zee noka stub naz xaa
zheb, zee nalet xaaya. 21 Delant lo
Dios, nu delant lo Jesucrist, nu lo re
mandad kwaan mleey xaa, xaal na
lu zee le lu re kwaane; nu naroot
lu jabor cheen tub xaa nu stub xaa,
lal ble lo re xaa.
22 Nu nazhibt lu yaa lu yek tub
xaa sbaaya, chelee lu zer le wen
lu xgab, leezha zo lu xaa gak xaa
tub xaa gol, xaa nabeyy lo re xaa
Jesús. Yilotlaka wen wen nzhaal
labeyy lu xaa, zee ne lu xomod nak
xaa, zee nayizot lu jwalt cheen xaa.
Sbaa tubka nzhul zo lu lo Dios.
23 Leezha ne lextoo lu nagot lu
neb nis, noka gu chep xis ub.
24 Lee jwalt cheen rol xaa klar
doo nlu zee gaazh xaa kwaan tich
xaa, per noka nzho zrol xaa nanlut
jwalt cheen xaa nal, axta gwluzh
luuya. 25 Nu sneeka, lee re kwaan
wen kwaan nle xaa klar doo nlu,
nu axta re kwaan wen kwaan nan-
lut nal, telisa zhin tub mbizh leeya
yun.

6

1 Rese xaa Jesús, xaa nak mos,
nzhaal gon xaa xtizh xaa nabeyy
xaa, zee naniit re myet lee Dios
nawent nak, nu nii xaa nawent nak
re kwaan nseed be re myet. 2 Nu
chelee xaa nabeyy xaa nak tub xaa
Jesús, masra nzhaal gon xaa xtizh
xaa nel tubka wech xaa, nel ropse
xaa nak xaa Jesús. Nel lee xaa nkee
zhiin lo wech xaa, nzhaal le wen
xaaya, nel ropse xaa nkela Dios.

Pab mzaa kwent cheen re maestr, xaa nyula demi

Blu re kwaane nu bseed re xaa
kwaane. 3 Chelee tub xaa nlu stub
naz kwaan nanakt lal kwaan re
kwaan mlu Jesucrist, Xaa Nabeyy
be, kwaan nle zee nye nzo be lo
Dios, 4 xaa zee nto doo yalxwa, nu
nik tub kwaan nanet xaa, nkwaan
xaa mod zee dildiizh re xaa, nu
ndildiizh xaa lo rese wdizh. Nu
lo re kwaane nroo yalnzoblazh, nu
nle rol xaa re myet, nu nzet xaa re
kwaan nawent cheen stub xaa, nu
tubka nawent nle xaa xgab cheen
stub xaa. 5 Tubka ndil xaa kwaan
stub naz xaa nachan nzhak yek
nu nanlabeyyt xaa re kwaan wli.
Nu nle xaa xgab lee re kwaan nali

cheen Dios nak tub negos kwaan
nzho mod le xaa gan demi. 6 Nu
wli nak kwaane, leezha nzo be
nali lo Dios nzhaal le be gan gro
doo kwaan, per kwaan nak xcheen
Dios, zee chul gak lextoo be. 7 Nel
nik tub kwaan nanzenot be gorna
ngol be yizhyo ne, nu sbaaka nik
tub kwaan naweet be gorna yet be.
8 Per chelee be nkano be kwaan
gaw be nu kwaan gak be; nu chelee
be nkano be kwaane, nzhaal nix
doo gak lextoo be. 9 Per lee xaa
nzoblazh kano zyen doo demi nla
xaa lo tramp, nel nkiil re xgab
nachan kwaan nzho yek xaa leeka
lee xaa. Kwaanzee lee re xgab ba
nzhe xaa naz yat pa tira lux xaa.
10 Nel lo yalnzoblazh cheen demi
nak pa nzelo rese kwaan nawent.
Nu nzho lak xaa nel nzoblazh doo
xaa demi, zee mlaa xaa mod mwii
xaa lo Jesucrist, nu sbaa mle xaa
zee mted xaa bid leeka lee xaa.

Xaa mlib lextoo wii lo re kwaan nak cheen Dios

11 Timoteo, lu nak xinn Dios.
Kwaanzee bxonn lo re kwaane.
Tubka blib lextoo lu: Le kwaan
nali, nu nye bzo lo Dios, nu wii lo
Jesucrist, bkela re myet, nu byelal,
nu nadoo gok lo re xaa. 12 Mod tub
xaa nye nxonn, sbaa nzhaal tubka
le lu jwers nye zo lu mod ngwii lu
lo Jesucrist nu sbaa le lu gan yalna-
ban kwaan tira cheen lu, nel axta
yilo mzaa lu kwent xomod ngwii
lu lo Jesucrist delant lo re myet.
13 Delant lo Dios, xaa nle mban rese
kwaan nzhi yizhyo, nu delant lo
Jesucrist, xaa mkeb wen lo Poncio
Pilat, 14 nii na lo lu nzhaal kanap
wen lu kwaan mseed lu lo Dios zee
nacheet xaaya, nixa nacheet luya,
zee nik tub xaa nyent mod nii lee lu
kale kwaan nawent. Nu bleya axta
gorna bare Jesucrist, Xaa Nabeyy
be. 15 Nu bare xaa mer mbizh
kwaan mleey Dios. Lee Dios nak
xaa nzholl re xaa lo, nu tubka nak
xaa rey, nu nak xaa Xaa Nabeyy lo
rese rey, nu nak xaa Xaa Nabeyy
lo rese xaa nabeyy, 16 nu nebse lee
xaa mban tira, nu nzho xaa lo tub
xni kwaan nik tub myet nyent mod
wii lo. Nik tub myet zer ne lo xaa
nixa nik tub myet nyent mod wii lo
xaa. ¡Nebse lee xaa nak xaa nzhaal
kayaa re wdizh wen nu tubka ndii
yalnabeyy cheen xaa! ¡See gaka!

17 Bnabeyy re xaa nkano zyen
doo kwaan, zee natot xaa yalxwa
nixa nakelat xaa re kwaan nkano
xaa, nel re kwaan nkano xaa nzho
mod lux. Mas wen kela xaa re
kwaan nak cheen Dios, xaa nzaa
zyen doo re kwaan nkin be zee nix
doo gak lextoo be. 18 Bnabeyy re
xaa nzhap zyen doo kwaan, zee
wen le xaa re kwaan, zee gak xaa
tub xaa rik lo re kwaan wen kwaan
nle xaa, nu tubka liib xaa lextoo
xaa zaa xaa zyen kwaan nkano
xaa. 19 Nu sbaa kozhaw xaa zyen
doo kwaan naz leen yiba, kwaan
gak mod simyent nye lo re kwaan
nkambaz xaa kayaa xaa yiba, zee
kano xaa yalnaban kwaan wlipa.

Kwaan mlaa Pab gwluzhtlaka le Timoteo

20 Wech Timoteo. Wen ble re
kwaan mkayaa lu le lu. Nanken-
zhat lu re kwent yizhyo ne, nixa
nankenzhat lu xtizh re xaa nle mod
tub xaa nzhak doo, nel nik tik na-
gakt xaa re kwaan nii xaa. 21 Nii
na kwaane nel nzho rol xaa nzhake
tich re yalnzhak ne, nu mlaa xaa
mod ngwii xaa lo Jesucrist.

Nzhekla na lee Xaa Nabeyy luu
yalnkela cheen xaa lo lu.

Sbaa gaka.

Pab

Yech mrop kwaan mkee Pab lo Timoteo

1 Dix Wech Timoteo.
Na nak Pab, xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist mod nzhekla Dios, zee za na kwent cheen yalnaban kwaan nguné Dios zaa xaa, nu tubka zaa xaaya lo re xaa ngwii lo Jesucrist. 2 Kee na yech ne lo lu Timoteo, nel lu nak mod xgaan na, nu nkedoola na lu. Nzhekla na lee Dios, xaa nak xuz be, nu Jesucrist, Xaa Nabeyy be, luu xaa rese yalnkela cheen xaa lo lu, nu noka nzhekla na lesla xaa ne xaa lu, zee nix doo gak lextoo lu.

Nzhaal zaa lu kwent cheen Jesucrist

3 Zhe nu yaal nza na dixkix lo Dios kwent cheen lu nu naab na lo xaa zee kanap xaa lu. Kwaan tub xgab nali nzhedizhno na Dios modxa mle re xey na, xaa yilo. 4 Tubka nselazh na mod mbinn lu leezha mcho rop be, nu gorna nselazh naya, nzhekla na yal na lo lu zee gak wen lextoo na. 5 Nel nselazh na xomod tubka ngwii lu lo Jesucrist, mod ngwii xos lu, Loida lo Jesucrist, nu mod ngwii xnaa lu, Eunice lo Jesucrist. Nu ne wen na sbaaka ngwii lu lo Jesucrist.

6 Kwaanzee nii na lo lu, le xchinra kwaan mzelazh Dios lo lu leezha mzhib na yaa na yek lu nu ngunaab na lo Dios kwent cheen lu. 7 Nel Dios namzaat tub mbi cheen yalnacheb lo be, lee Dios mzaa Mbi Naban cheen xaa lo be, nu lee Mbi Naban nzaa yalngezh nu yalnkela lo be nu zee nzho mod wen nabeyy be lo kwerp cheen be. 8 Natont lu zaa lu kwent cheen Xaa Nabeyy, nixa natont lu ne lu na, nixa nzhoo na lozhyib nel nza na kwent cheen Xaa Nabeyy. Byelal ded lu bid kwent cheen Xaa Nabeyy modxa kadeed na bid, nu bnaab lo Dios zee zaa Dios yalngezh ne lo lu, zee ye lu ded lu re bid ba. 9 Nel lee Dios mkiib re jwalt cheen be, zee mleey xaa be zee zo be nali lo xaa. Nu namlet xaaya nel mle be kwaan wen, mle xaaya nel nzhekla xaa, nu naka tub kwaan mlela xaa xgab axta yilo gorna zeeraka dexkwaa yizhyo, nu kwaanzee mxaal xaa Jesucrist lo be. 10 Nel mlu xaa yalnkela cheen xaa, nel mxaal xaa Jesucrist myaad yizhyo ne, zee mkiib xaa re jwalt cheen be. Nu klar doo nlu wdizh chul cheen xaa, xomod mlux xaa yalnabeyy cheen yalgut, nu xomod mzaa xaa yalnaban kwaan tira lo be.

11 Lee Dios mleey na zee mkayaa na yalnabeyy lo Jesucrist, zee nlu na wdizh chul cheen xaa, 12 kwaanzee kadeed na bid kwent cheen re kwaane. Per nantont na, nel nela na cho nak xaa ngwii na lo, nu ne wen na lee xaa nzho mod kanap na wen wen lo re kwaan mlaa xaa le na, axta gorna bare xaa.

13 Tubka breke tich kwaan nali modxa mlu naya lo lu; nel tubka ngwii lu lo Jesucrist, nu nel tubka nkela lu re myet. 14 Nu Mbi Naban kwaan nzho leen lextoo be nle yudar be; kwaanzee nzhaal kanap wen lu kwaan mseed lu lo Dios zee nacheet myeta.

15 Nel nela lu lee wech Figelo nu wech Hermógenes mlaa na, nu noka zyen doo stub naz xaa yizhyo cheen Asia mlaa xaa na. 16 Nzhekla na lee Xaa Nabeyy les lextoo ne Onesíforo nu re sawlizh xaa, nel nixa nzhoo na lozhyib, nu nantont xaa ne xaa na. Zyen doo welt mbiid xaa mseleyy xaa na. 17 Nu leezha mzhin xaa yezh Roma nangucheet lextoo xaa mkwaan xaa na, axta nguzhal na lo xaa. 18 Nu ne wen lu xomod mle xaa yudar na leezha nzo na yezh Éfeso. Kwaanzee naab na lo Dios leezha bare Jesucrist lesla xaa ne xaa Onesíforo.

2

Tub soldad wen cheen Jesucrist

1 Wech Timoteo, lu nak mod
xgaan na. Tubka nye bzo lo kwaan
mzelazh Jesucrist lo lu. 2 Re kwaan
mbin lu mza na kwent lo zyen doo
myet, bseeda re xaa nye nzo lo Je-
sucrist, xaa nzho mod luuya lo stub
naz myet.
3 Noka byelal ded lu re bid mod
tub soldad wen cheen Jesucrist.
4 Nel nik tub soldad nyent mod le
xaa stub kwaan, sinka nzhaal le
xaa re kwaan nxaal xaa nabeyy
xaa. 5 Nu seeka re xaa ngit, nyent
mod le xaa gan tub koron chelee
xaa nakit xaa mod nzhaal kit xaa.
6 Nu noka xaa nkee ngonn nzhaal
yilotlaka kayaa yizo xaa lo yalgon
cheen xaa. 7 Tubka le xgab re
kwaan nii na lo lu, nu lee Xaa
Nabeyy le zee laya yek lu.
8 Nu nela lu xomod mroban Jesu-
crist, xaa nak dii cheen rey David.
Kwaane nak wdizh chul kwaan
nza na kwent. 9 Nu kwent cheen
wdizh chul ne kaded doo na bid,
noka axta nzhoo na lozhyib mod
tub xaa mbit myet. Per lee wdizh
chul cheen Dios nanzhot lozhyib.
10 Kwaanzee nyedoola na ndeed
na bid, zee lee re xaa mleey Dios
nzho mod le xaa gan yalnaban,
kwaane nak kwaan nzaa Jesucrist,
zee nzho mod nya xaa naz leen
yiba pa tubka nzho xni.
11 Wlipa kaza na kwent:
Chelee be ngut be kwaan lee xaa,
noka ban be kwaan lee xaa;
12 chelee be tubka yela be ded be
bid kwent cheen xaa,
noka nabeyy be kwaan lee xaa.
Chelee be yé be nanlabeyyt be xaa,
noka lee xaa yé nanlabeyyt xaa be.
13 Chelee be nanakt be nali, per lee
xaa tubka nali nak,
nu nyent mod kade xaa.

Xomod nzhaal gak tub xaa chul doo nkee zhiin

14 Tubka bseed re xaa kwaane,
nu kwaan yalnabeyy cheen Xaa
Nabeyy guzh lo re xaa, zee nadildi-
izht re xaa, kwaan nanlet yudar
nik tub xaa, nebse nleya zee luux
re xaa nkenzhaya. 15 Tubka bkee
zhiin axta paro nzho moda lo lu,
zee zo wen lu lo Dios; nel wen nkee
lu xchiin xaa, zee natont lu. Nali
bzaa kwent cheen re wdizh wli
cheen Xaa Nabeyy. 16 Nakenzhat
lu kwent nawlit kwaan yizhyo ne,
kwaan nanlet yudar lu. Nel xaa
kwaan nzhedizh kwaan zee nebse
leya zee masra le xaa re kwaan
nawent. 17 Nu lee re kwaan nawlit
kwaan nlu xaa, nxonn mod tub
yalyizh nakap doo kwaan le kan-
gren. Nu kwaane nle Himeneo nu
Fileto. 18 Mlaa rop xaa re kwaan
wli, nu mbezh xaa lee re xaa Jesús,
xaa ngut, ngulola mroban stub
welt. Nu sbaa nlux xaa mod ng-
wii stub naz xaa lo Jesucrist, nu
nle xaa zee lee re xaa Jesús nle
chop xgab. 19 Per Dios mzob tub
simyent kwaan nye nzob, kwaan
nkee re wdizh ne lo: “Lee Xaa
Nabeyy nlabeyy rese xaa nak xaa
xaa”. [Num. 16:5] Nu noka nkee:
“Rese xaa ngwii lo Xaa Nabeyy, laa
xaa rese kwaan nawent”.
20 Leen tub yoo naro nzho yann
or nu yann plat, nu noka nzho
yann kwaan nak yag nu kwaan
nak ban. Lee yann mas nonra nle
xchiin xaa gorna le xaa tub yalni,
lee stub naza nle xchiin xaa rese
mbizh. 21 Chelee lu nzhul nzo lu lo
Dios, lee Xaa Nabeyy le lu mod tub
yann non doo kwaan nzho garli
xaa, zee listla lu kee lu xchiin xaa.
22 Bachii lo re kwaan nawent,
re kwaan nzhekla re xaa mad le,
nu bkwaan re kwaan nali nak, nu
tubka bwii lo Jesucrist, nu bkela re
myet, nu wen bri kwaan re myet;
sbaa nzhaal le lu tubka kwaan
re xaa nali, re xaa nzholl lo Xaa
Nabeyy be. 23 Nagont lu re wdizh
kwaan nachan nu nagont lu xtizh
re xaa kwaan nzhekla dildiizh lo
rese kwaan tira nanont, nel nebse
dil nyizhal lo kwaan ba. 24 Nu
lee tub xaa nak xmos Xaa Nabeyy

nanzhaalt kwaan xaa diizh, mas
wen gak xaa tub xaa nadoo lo
rese myet, nu nzhaal gak xaa tub
xaa nzho mod seed stub naz myet,
nkin yedoola xaa ne xaa re myet.
25 Nu axta nadoo seed xaa re xaa
kwaan nayii ne re kwaan wli, zee
ne che zle Dios zee laa xaa naletra
xaa kwaan nawent, zee wii xaa lo
Dios, nu sbaa labeyy xaa re kwaan
wli, 26 zee nzho mod xonn xaa lo
tramp cheen Maxuu. Nel nkadoo
xaa nkano Maxuu xaa, mod tub
xaa nzho lozhyib zee le xaa kwaan
nzhekla Maxuu.

3

Xomod gak re myet mbizh gwluzhtlaka

1 Noka nkin ne lu kwaane: Re
mbizh gwluzhtlaka gak tub mbizh
nagan doo, 2 nel snee gak re myet:
to doo xaa yalxwa,
zoblazh xaa demi,
le xaa mod tub xaa non doo,
nii nawent xaa re wechxinn xaa,
nagont xaa xtizh xuz xaa nu xtizh
xnaa xaa,
nazaat xaa dixkix,
nixa nazhebt xaa ne xaa Dios.
3 Noka snee gak xaa:
nakelat xaa wechxinn xaa,
nixa nalest la xaa ne xaa re wechx-
inn xaa,
nu gaazh xaa kwaan nawlit tich
stub naz myet,
nu nyent mod laa xaa le xaa rese
kwaan nzhekla xkwerp xaa,
naxinn doo gak xaa,
yii xaa ne xaa re kwaan wen,
4 kade xaa re xaa nyenn xaa,
nu nazhebt xaa le xaa tub kwaan
nawent,
nu tubka to doo xaa yalxwa,
nu masra kela xaa re kwaan yizhyo
per nakelat xaa Dios,
5 Mod xaa nzholl lo Dios nle xaa,
per nzak xaa nyent mod le
Dios kwaan gro.
Bachii lo re xaa snee nle.
6 Nel lo re xaa ne nzho xaa nya
tub yoo nu stub yoo nu nkade xaa
re ngwnaa, me tira nanagant kade
xaa. Re me ne tubka nle xgab le me
zyenra kwaan nawent, nu le me
rese kwaan nzhekla xkwerp me.
7 Nu nle me mod me nzhekla seed
me kwaan wli, per nyent mod la
kwaan wli yek me. 8 Nel lee re xaa
ne nayii ne kwaan wli modxa mle
Janes nu Jambres, xaa nanzheklat
gon re myet xtizh Ches. Nu nagont
xaa kwaan wli nu tubka nle xaa
xgab yalnaras, nu mlaa xaa ngwii
xaa lo Jesucrist. 9 Nalet xaa gan,
nel ne re myet lee xaa nak tub
xaa nachan, modxa ngok rop xaa
nanzheklat gon re myet xtizh Ches.

Kwaan gwluzhtlaka mlaa Pab le Timoteo

10 Timoteo, wen nreke lu tich
rese kwaan mseed na lu, nu nela
lu xomod nzhoo na, nu nela lu cho
kwaan nzhekla na le na. Nela lu
xomod ngwii na lo Jesucrist, nu xo-
mod nyedoola na ne na re myet, nu
xomod nkela na re xaa, nu xomod
nyedoola na ndeed na bid. 11 Nela
lu xomod mded doo na bid nu xo-
mod mrenal re xaa na, nu xomod
mdeed na bid yezh Antioquía nu
yezh Iconio nu yezh Listra, nu xo-
mod mrenal re xaa na. Per lee Xaa
Nabeyy mkanap na lo re kwaan ba.
12 Nu noka rese xaa kwaan nzhekla
gak tub xaa nali lo re xcheen Jesu-
crist, telisa renal xaa xaa. 13 Per
lee re xaa nawent, xaa nle mod xaa
non, masra tubka kale xaa kwaan
nawent nu tubka kakade xaa zyen
doo myet, per noka lee xaa yo xaa
kade xaa.
14 Per lu, tubka nali zo lo re
kwaan mseed lu, nu tubka reke
tich kwaan ba, nel nela lu cho lo
mseed luya. 15 Noka nela lu axta
leezha chut lu, nlabeyy lu kwaan
nkee lo Xkyech Dios. Nu leeya nzho
mod lu lo lu, nen xomod le lu gan
yalnaban kwaan tira, kwent cheen
mod ngwii lu lo Jesucrist. 16 Rese
wdizh kwaan nkee lo Xkyech Dios
nak kwaan mlu Dios lo re xaa
mkeeya, nu nle xchiina:
nseeda re myet,

ngalnoya re myet,
nluya re kwaan wen,
ncheeya mod nak re myet,
nu nzaaya kwent xomod zo nali
xaa lo Dios.
17 Zee lee re xaa Dios nzho mod ne
xomod kee wen xaa xchiin Dios,
nu nzho mod le xaa loka kwaan
nzhekla Dios le xaa, leezha nkee
xaa xchiin Dios.

4

1 Na nabeey lu delant lo Dios nu
delant lo Jesucrist, xaa naab kwent
lo rese myet, rese xaa mban nu
rese xaa ngut, 2 nayizhat lu tubka
zaa kwent xtizh Dios. Ble zee laya
yek re xaa kwaan nanlata yek, nu
bgalno re xaa, nu tubka byela lu
bzaa kwent lo re xaa, nu bseeda
re xaa. 3 Nel yo tub mbizh lee re
xaa nayetla gon re kwaan wli; nu
kwaan xaa zyen doo maestr, xaa
nlu nebse re kwaan nzhekla xaa
gon xaa, 4 zee laa xaa wii xaa lo
re kwaan wli, nu gon xaa re kwent
gox. 5 Per lu tubka nye bzo, byelal
ded lu bid, tubka bzaa kwent cheen
wdizh chul ne, tubka ble xchiin
luya.

6 Lee yalnaban cheen na nak
mod tub gon kwaan mza na lo Dios,
nu merla zhin mbizh yet na. 7 Mle
na mod tub xaa mdil wen nu mod
tub xaa ngulola mle gan mrexonn
lo karrer, nel tubka nali nzo na
mod ngwii na lo Jesucrist. 8 Lee
nal nkambaz na kayaa na koron,
kwaan zaa Xaa Nabeyy lo re xaa
nali nak, zhe kwaan bare xaa yaad
xaa, leezha naab xaa kwent nali.
Nu nanebt lo na, zaa xaa tub koron,
noka zaa xaaya lo re xaa nyakla
nkambaz axta gorna bare xaa.

Kwaan nzhé Pab lo Timoteo

9 Leezha nzho moda lo lu, prad
yiid lu lo na. 10 Nel mlaa De-
mas na, nel masra nkela xaa re
kwaan yizhyo, nya xaa naz yezh
Tesalónica. Wech Crescente nya
naz yizhyo cheen Galacia, nu Tito
nya naz yizhyo Dalmacia. 11 Nebse
Luk nzo kwaan na nee. Bkwaan
Mark zee yaadno lu xaa nee, nel
lee xaa nak tub xaa nle yudar
na lo re xchinn na. 12 Nu lee
wech Tíquico mxaal na naz yezh
Éfeso. 13 Gorna yiid lu, yaadno lu
xkaxkem na kwaan mlaa na yezh
Troas garli Carpo, nu noka yaadno
re yech, per masra selazh lu wee lu
re xkyech na kwaan mas non.

14 Lee Jant, xaa nak rer, mle zyen
doo kwaan nawent lo na; per Xaa
Nabeyy kix lo xaa lo re kwaan mle
xaa na. 15 Kanap lu lu lo xaa, nel
nayii doo xaa ne xaa re kwaan
kazaa be kwent.

16 Welt yilotlaka gorna ngunaab
re xaa nak zhiin kwent cheen na,
nik tub xaa namlet yudar na, rese
xaa mlaa na. Nzhekla na lee Xaa
Nabeyy nawiit lo re kwaan nawent
kwaan mle xaa lo na. 17 Per lee
Xaa Nabeyy mle yudar na nu mzaa
xaa yalngezh lo na zee nzho mod
mza na dubse kwent cheen wdizh
chul cheen xaa, nu sbaa nzho
mod gon re xaa nanakt xaa Israel
wdizh chul. Nu noka dixkix Xaa
Nabeyy, lee rey nangzaat na ngaw
re mbezh. 18 Leeka Xaa Nabeyy
koo na lo re kwaan nawent, zee
wee xaa na naz yiba pa nabeyy
xaa. Nebse lee xaa nak xaa non,
zee tubka gool re xaa lo xaa. ¡Sbaa
gaka nal nu tira!

19 Bzaa “dix” cheenta lo Priscila
nu lo sa me Aquila, nu noka lo re
xaa nzho garli Onesíforo. 20 Wech
Erasto mlakeka yezh Corinto,
nu leezha mlaa na Trófimo yezh
Mileto, ne nzak xaa. 21 Naab na
lo lu, le lu jwers yiid lu lo na yilo
leezha zer zhin re mbee nla nal.
Eubulo, nu Pudente, nu Lino, nu
Claudia, nu rese wech nu rese
bzan, xaa nzho nee, mxaal xaa
“dix” cheen xaa lo lu.

22 Nzhekla na lee Dios kanap lu
nu zaa xaa re kwaan wen cheen
xaa lo gu.

Sbaa gaka.

Pab

Yech kwaan mkee Pab lo Tito

Dix cheen Pab

1 Dix Tito,
Na nak Pab. Na nak tub xaa
nkee xchiin Dios, nu mkayaa na
yalnabeyy lo Jesucrist, zee za na
kwent cheen xaa lo re xaa mleey
Dios, zee wii re xaa lo xaa, nu
zee labeyy xaa kwaan nak kwaan
wli nu kwaan nzhekla Dios. 2 Nu
nkambaz be yalnaban kwaan tira,
kwaan né Dios zaa xaa lo be, axta
leezha zeeraka dexkwaa yizhyo.
Nu Dios nankadet nu telisa zaa xaa
yalnaban ne lo re be; 3 nu leezha
mzhin mbizh kwaan mleey Dios,
xaa nzaa yalnaban lo be, mlu xaa
wdizh chul cheen xaa lo re myet,
nu mxaal xaa na, zee za na kwent
cheena. 4 Nkee na yech ne lo lu,
xaa nzak na mod xgaan na, nel mlu
na Xnaz Xaa Nabeyy be lo lu. Nu
nzhekla na lee Dios, xaa nak Xuz
be, nu Jesucrist, xaa nzaa yalnaban
lo be, luu xaa yalnkela cheen xaa lo
lu zee nix doo gak lextoo lu.

Xomod nzhaal gak re xaa gol

5 Leezha mlaa na lu yizhyo Creta,
mle naya zee le lu zlak re kwaan
nzho jwalt ngle na. Nu snee nzhaal
kweey lu re xaa gol, zee kanap
xaa re xaa Jesús kad yezh, modxa
nii naya lo lu. 6 Lee re xaa gol
ne nzhaal gak xaa nayizhalt xaa
kwaan gaazh xaa tich xaa. Nu
nzhaal gak xaa tub xaa nali lo sa
xaa, nu lee xinn xaa nzhaal gak tub
xaa Jesús, xaa nzaa yek gon diizh,
xaa nanarast. 7 Nu tub xaa gol, tub
xaa nabeyy lo re xaa Jesús, nzhaal
yo xaa tub mod nali, nel xchiin
Dios nkee xaa. Nanzhaalt gak xaa:
tub xaa nto yalxwa,
nixa tub xaa nayii,
nanzhaalt gak xaa tub nguy,
nu nixa tub xaa nkwaan dil,
nixa tub xaa nyula le gan demi
mod nawent.
8 Lee xaa nzhaal gak:
tub xaa wen doo lextoo,
nu tub xaa zaa pa kwaz xaa nzhin
garli xaa,
nu tub xaa nyula kwaan wen,
nu tub xaa nali,
nu tub xaa nzhul lo Dios,
nu tub xaa nabeyy wen lo kwerp
cheen.
9 Nzhaal gak xaa tub xaa tira nan-
laat kwaan mseed xaa kwaan nak
kwaan wlipa, zee nzho mod seed
xaaya stub naz xaa, nu luu xaa wli
kwaan nzaa xaa kwent lo stub naz
re xaa mbezh nawlita.
10 Sbaa nzhaal gak xaa, nel nzho
zyen doo xaa nanzaat yek gon di-
izh, nu lo re xaa ne, mas ned nak
re xaa mbezh nkin yo rese xaa
Jesús beyy cheen re nu; xaa ne nii
re kwaan nanont, nu nebse nkade
xaa re myet. 11 Lee re xaa ne nazaat
be diizh nii xaa, nel ngoo xaa re xaa
lo xnaz Dios nu noka re sawlizh
xaa. Nu re kwent nawlit nzaa xaa
zee nle xaa gan demi.
12 Nu leeka tub xaa Creta, leeka
mer tub sawlazh xaa, xaa mbezh
nzaa kwent kwaan nzhé tub dios
lo lee xaa, nu nzhé xaa: “Lee re
xaa yizhyo Creta nak xaa nkade,
xaa nak mod ma nakap doo, tub
xaa nchaab, xaa dubse zhe nzob
nu nzhaw”. 13 Nu wli kwaan nzhé
xaa. Kwaanzee bgalno re xaa ne
zee nali zo xaa lo Dios, 14 zee nalet
xaa kas re kwent gox kwaan nzaa
re xaa sawlazh na, nu nagont xaa
kwaan nabeyy re myet, re xaa
mlaa kwaan wli.
15 Lee re xaa nzhul nak re xgab
cheen, dubse xaa nzhul nak; per
lee re xaa nangwiit lo Dios nzho
re xgab nawent yek xaa, dubse
xaa nanzhult nak, nel re xgab
nawent kwaan nzho yek xaa, nle
nawent nyun re kwaan lo xaa.
16 Mbezh xaa nlabeyy xaa Dios, per
re kwaan nle xaa nlu nawlita. Lee
xaa nak tira nawent, tub xaa ned,
nu nanlet kwaan wen.

2

Xomod nzhaal yo tub xaa Jesús

1 Rese kwaan seed lu re xaa
nzhaal gak re kwaan wli nak.
2 Nzhaal seed lu re xaa gol:
le xaa re kwaan wen,
gak xaa tub xaa nzhon diizh,
tub xaa nzho yek,
tub xaa nye nzo lo Dios,
tub xaa nkedoola,
nu tub xaa nyela.
3 Nu sneeka nzhaal seed lu re ngwnaa gol gak me tub me nkela
Dios, nu nakwaant me diizh, nixa
nagakt me nguy. Nzhaal luu me
kwaan wen, 4 nu seed me re ngwnaa mad kela me sa me nu re xinn
me, 5 zee yo yek me lo re kwaan nle
me, nu nzhul gak me lo Dios, nu
gak me tub me wen nkanap garli,
tub me wen nak, tub me nzhon
xtizh sa. Nu snee zee nik tub xaa
nyent mod nii nawent nak wdizh
chul cheen Dios.
6 Nu leeka snee bseed re xaa
mad, zee yo yek xaa lo re kwaan
nle xaa. 7 Nu lo re kwaan nle lu,
blu lo re xaa xomod nzhaal le xaa
kwaan chul. Nu gorna seed lu xaa,
nzhaal le luya tub mod nali, tub
mod gon re xaa xtizh lu. 8 Nu
lee re wdizh kwaan nii lu nzhaal
gak tub wdizh wen, kwaan nik tub
xaa yé nawent nak, zee lee re xaa
kwaan nayii ne be ton nel nyent
mod gaazh xaa nik tub kwaan tich
be.
9 Bseed re mos, zee gon xaa xtizh
xaa nabeyy xaa lo rese kwaan, nu
kwaan xaa yula xaa nabeyy xaa,
nagakt xaa tub xaa keb diizh lo
xaa nabeyy lo xaa. 10 Nanzhaalt
lewann xaa lo xaa nkee xaa zhiin,
sinka nkin gak xaa tub xaa nali, zee
rese xaa ne xomod nak xaa, zee
ne xaa xomod chul nak wdizh chul
cheen Dios, xaa nzaa yalnaban lo
be.
11 Nu nal lee Dios mlu yalnkela
cheen xaa lo rese myet yizhyo, zee
nzho mod ban xaa tira. 12 Lee
yalnkela cheen Dios nlu lo be
nzhaal laa be re kwaan nanyulat
Dios, kwaan nzoblazh kwerp
cheen be yizhyo ne; nu yo yek
be lo re kwaan nle be, zee yo be
tub mod nali, mod nzhekla Dios.
13 Nu nkambaz be axta gorna gak
kwaan chul kwaan nguné Dios lo
be, gorna yaad Jesucrist kwaan
gro yalngezh cheen xaa. Lee xaa
nak Xdios be, xaa nzaa yalnaban
lo be; 14 leezha mzaa xaa leeka lee
xaa yet kwent cheen re be, zee kix
xaa ka xaa be nu koo xaa be lo re
kwaan nawent nu chee xaa rese
jwalt cheen be, zee nebse xaa xaa
gak be, nu sbaa yula be le be kwaan
wen.
15 Kwaane nak kwaan nzhaal
seed lu xaa, zaa lu balor lextoo
xaa nu galno lu xaa, nel nkano lu
yalnabeyy le lu kwaane. Nu bluya
zee nik tub xaa nyent mod le xgab
nanont kwaan nseed lu xaa.

3

Kwaan nzhaal le re xaa Jesús

1 Lee lu selazh lo re xaa, nzhaal
gon xaa xtizh gobyer nu xtizh
re xaa nak zhiin, nu nzhaal gak
xaa tub xaa gon diizh nu tub xaa
tubka list nzo le kwaan wen, 2 nu
nawdizhnawent xaa nik tub xaa,
nakwaant xaa dil, nu nzhaal gak
xaa tub xaa wen, nu nadoo lo rese
xaa.
3 Nel yilo noka re be ngok tub
xaa nyent yek, tub xaa nanzhont
diizh, tub xaa nanagant nkade re
xaa, tub xaa tubka nle rese kwaan
nzoblazh kwerp cheen, tub xaa
tubka nle re kwaan nawent, tub
xaa tubka nzoblazh, tub xaa tubka
nayii re myet ne nu tub xaa tubka
nayii ne wechxinn. 4 Per lee Dios,
xaa nadoo nu xaa mzaa yalnaban
lo be, mlu xaa nkela xaa re myet
yizhyo, 5 zee mloo xaa be lo yalgut,
nu nanakta nel mle be kwaan wen,
leeya nak nel mlesla xaa ne xaa be.
Nu lo yalnles cheen xaa mle nzhul
xaa be nu mle xaa zee gal be stub
welt kwaan Mbi Naban, zee kano
be tub yalnaban kwaan kub, 6 nel
tira mzaa xaa Mbi Naban cheen

xaa lo be, kwent cheen kwaan mle
Jesucrist, xaa mzaa yalnaban lo be,
7 zee nali zo be lo Dios lo yalnkela
cheen xaa; zee kayaa be yalna-
ban kwaan tira lo xaa, kwaan nak
kwaan nkambaz be.
8 Nu kwaane nak tub kwaan
wlipa, nu nzhekla na tubka zaa
lu kwent kwaane, zee lee re xaa
ngwii lo Dios tubka le xaa kwaan
wen. Kwaane nak kwaan wen
nu kwaan nle yudar re myet.
9 Per nalaat lu zee dil re xaa
lo kwent kwaan nanont, kwent
cheen kwaan nawlit, kwaan mle
re xey be xaa yilo, nu nalaat lu
zee yii re xaa ne wechxinn xaa,
nixa nalaat lu zee dildiizh xaa
lo re kwaan nzaa ley cheen Ches
kwent. Nel re kwaan ndildiizh xaa
lo nyent sirba nu nanonta.
10 Chelee tub xaa nle nzhak chop
yek re xaa Jesús, gunii lo xaa tub
welt o chop welt; per chelee xaa
nanzaat xaa yek xaa gon xaa diizh,
bloo xaa lo re xaa Jesús. 11 Nu
nzhaal ne lu, lee xaa zee nak tub
xaa nakap nak, nu mzen xaa tub
naz nawent nu nzhib xaa jwalt tich
leeka lee xaa.

Kwaan mxaal Pab lo Tito

12 Gorna xaal na wech Artemas
o wech Tíquico lo lu, bkwaan mod
zee nzho mod yiid lu lo na yezh
Nicópolis, nel mlela na xgab kwaz
na baa re mbee nla nal. 13 Ble
yudar lisensyad Zenas nu Apolos,
bzaa rese kwaan nkin xaa lo xaa,
zee nzho mod zen xaa xnaz xaa
nu nik tub kwaan nayojwalt lo xaa.
14 Nu nzhaal seed lu re xaa Jesús,
xaa yizhyo Creta le xaa kwaan
wen zee gak xaa mod tub yag
kwaan chul nzaa xle, nu nzhaal
kee xaa zhiin zee le xaa yudar re
xaa kwaan nkin kwaan.

Dix gwluzh

15 Rese xaa kwaan nzo kwaan na
nxaal “dix” lo lu. Nu bzaa “dix”
cheenta lo rese xmig be xaa ngwii
lo Jesús. Nzhekla na lee Dios luu
yalnkela cheen xaa lo rese gu baa.
Sbaa gaka.

Pab

Yech kwaan mkee Pab lo Mong

Dix cheen Pab

1 Dix Mong,

Na nak Pab, nu nzhoo na lozhyib kwent cheen Jesucrist, nu kakee na yech ne lo lu, xaa kwaan tubka mkee re nu zhiin, kwaan wech be Timoteo. 2 Noka nkee naya lo bzan be Apia, nu lo wech be Arquipo, xaa kwaan tant tubka nkee zhiin kwaan nkee re be, mod tub soldad, xaa nle zhiin kwaan mkayaa. Nu noka nkee naya lo re wech be, xaa Jesús, xaa nkasa garli lu. 3 Nzhekla na lee Dios, xaa nak xuz be nu Jesucrist, Xaa Nabeyy be, luu xaa yalnkela cheen xaa lo lu, nu le xaa nix doo gak lextoo lu.

Xomod nye nzo Mong lo Dios

4 Nu gorna nzhedizhno na Dios, tubka nselazh na lu, nu nza na dixkix lo Dios. 5 Nza na dixkix lo Dios nel mbin na nye nzo lu lo xnaz Dios nu nkela lu re xaa Jesús, xaa nambey. 6 Nu naab na lo Dios zee tubka zaa lu kwent xomod nak xnaz xaa, zee zeen re xaa xana re kwaan wen, kwaan nselazh Jesucrist lo xaa. 7 Nu nyakdoo lextoo na ne na lu, sinka nkela lu na nu mbin na xomod mle wen lu lextoo re xaa Jesús, xaa nambey nak.

Pab naab tub jabor kwent cheen Onésimo

8 Nu nixa nanzhebt na xaal na lu kwaan yalnabeyy cheen Jesucrist nu nii na xana kwaan nzhaal le lu, 9 per nel nkedoo lextoo na lu zee naab na tub jabor lo lu. Nii na lo lu, na nak Pab, nu nak na tub xaa gol, noka nzhoo na lozhyib kwent cheen Jesucrist, 10 kwaanzee naab na tub jabor lo lu le lo Onésimo, xaa nzak na kwenta xgaan na. Nel nee, pa nzhoo na lozhyib ngok na kwenta xuz xaa, leezha mbin xaa xtizh Dios kwaan mza na kwent.

11 Lee nazskweeze Onésimo ngok tub mos, xaa namlexchiint lo lu nel mlaa xaa lu. Per lee nal zlexchiin xaa lo lu, nu lo na. 12 Kwaanzee xaal na xaa lo lu stub welt nu mod na bkayaa xaa. 13 Oj tira kwaz Onésimo yo rop na xaa nee zee kee xaa zhiin lo na xlugar lu, nel na nzhoo lozhyib kwent cheen wdizh chul cheen Jesucrist. 14 Per nyent mod le na tub kwaan chelee lu nanzhot lu komforma, zee lee jabor kwaan nii na lo lu nangakta lajwers, sinka le luya nel nzhekla lu. 15 Nazskweeze mrexcho Onésimo chep lo lu per lee nal tira kano lu xaa. 16 Nu yilo ngok Onésimo nebse tub xmos lu. Per lee nal gak xaa mod tub wechpa lu, xaa wlipa nke lextoo lu, nu noka nkedoo lextoo na xaa. Per mas kela lu xaa nal, nu nayét lu nel nebse nak xaa xmos lu, sinka nal noka nak xaa mod wech lu, nel rop gu xaa nak xaa Xaa Nabeyy.

17 Kwaanzee nii na lo lu Mong, cheleeya wlipa mig be, kayaa lu xaa kwenta na. 18 Nu chelee xaa cho kwaan nawent mle xaa lo lu o chelee xaa nzeb xaa demi lo lu, bnaaba lo na.

19 Na Pab, nkee na yech ne kwaan mer yaa na nu kwaan xletr na lo lu Mong. Wlipa na, kix na re kwaan nzeb Onésimo lo lu. Nixa nzho mod le na selazh lu nzeb lu yalnaban cheen lu lo na. 20 Kwaanzee wech, ble wen lextoo na kayaa Onésimo, nel sbaa kix lu chep kwaan zeb lu lo na nel mza na kwent cheen Jesucrist lo lu.

21 Nu kakee na yech ne lo lu nel nela na lee lu gon kwaan nii na lo lu, nu mas gro jabor le lu ke kwaan ngunaab na lo lu. 22 Nu naab na stub kwaan lo lu, bdexkwaa tub pa kwaz na, nel nzhekla na yal na yiselach na lo re gu, leezha gon Dios re wdizh kwaan nzhedizhno gu xaa kwent cheen na.

Dix gwluzh

23 Nu lee wech Epafras nxaal
“dix” lo re gu. Lee xaa nak xmigpa
na, xaa nzho re nu lozhyib kwent
cheen Jesucrist. 24 Nu noka Mark,
nu Aristarco, nu Demas, nu Luk nx-
aal “dix” lo re gu. Lee re xaa ne nle
yudar na nkee na xchiin Jesucrist.
25 Nu nzhekla na lee Jesucrist,
Xaa Nabeyy be, luu xaa yalnkela
cheen xaa lo gu.
Sbaa gaka.

Pab

Yech kwaan mkee lo re xaa Israel

Dios ngunii lo re myet kwaan xgann xaa, Jesucrist

1 Yilo, Dios ngunii lo re xey be
xaa yilo, zyen doo welt nu zyen doo
mod, kwent kwaan ngunii re xaa
kwaan mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa yilo; 2 per lee nal,
re mbizh gwluzh ne, ngunii xaa lo
be kwaan Xgann xaa, xaa kayaa
rese xcheen xaa, nu kwaan lee xaa
mdexkwaa Dios yizhyo nu yiba nu
rese kwaan nzhi lo yizhyo. 3 Lee
xaa nak xni cheen Dios, nu lal
nak xaa ke Dios, nu kwaan wdizh
ngezh cheen xaa nle zee nanluxt
rese kwaan. Nu gorna ngulo mle
nzhul xaa be lo re jwalt cheen be,
mzob xaa lad li lo Dios, Pa Nabeyy
Dios leen yiba.

Lee xgann Dios nonra lo re mandad cheen Dios

4 Nu lee Jesucrist nonra lo re
mandad cheen Dios, nel ne be lee
xaa mkayaa tub le xaa kwaan mas
non ke le re xmandad Dios. 5 Nel
Dios nik tub welt nanzhét lo mandad cheen:
Lu nak xgaan na;
na mle zee ngol lu nalzhe. [Sal. 2:7]
Nu stub pa lal nzhé xaa:
Na gak xuz xaa,
nu lee lu nak xgaan na. [2 Sam. 7:14]
6 Per gorna mxaal xaa tubka
Xgann xaa lo yizhyo, nzhé xaa stub
pa lo Xkyech Dios:
Rese mandad cheen Dios nzhaal gool lo xaa. [Dt. 32:43]
7 Gorna nzaa xaa kwent cheen
mandad cheen xaa, nzhé xaa:
Lee xmandad na nak mod mbi, nu mod luzh bal. [Sal. 104:4]
8 Per gorna nzaa xaa kwent cheen
Xgann xaa, nzhé xaa lo xaa:
Lu nak Dios nu lee yalnabeyy cheen lu nak tira,
nu naka tub yalnabeyy kwaan nali.
9 Mkela lu re kwaan nali nu mnayii lu ne lu re kwaan nawent;
kwaanzee lee Dios, xaa nak Xdios lu, mzob lu zee nabeyy lu,
nu mle xaa mas chul gak lextoo lu ke lextoo re wechxinn lu. [Sal. 45:6-7]
10 Noka nzhé xaa lo Xgann xaa:
Xaa Nabeyy, lu mdexkwaa yizhyo nu yiba kwaan yaa lu axta yilotlaka.
11 Nzho tub mbizh lux rop kwaane,
per lee lu tira naluxt.
Ropse kwaane yex mod nzhex ler;
12 nu duuzha mod tub ler,
gorna koche xaa xab xaa.
Per lee lu nayext;
nu lee yalnaban cheen lu tira naluxt. [Sal. 102:25-27]
13 Dios nik tub welt nanzhét lo tub
mandad cheen xaa:
Zob lad li lo na,
axtaka chezhin na rese xaa nayii ne lu,
zee kichxub xaa lo lu,
nu zee gak xaa mod tub kwaan zhib lu nii lu tich. [Sal. 110:1]
14 Kwaan nii na nak: Lee re mandad cheen Dios nak mbi, xaa nkee
zhiin lo xaa, nu nxaal xaa xaa
nle yudar re xaa nak kwent kayaa
yalnaban kwaan tira.

2

Nzhaal gon be wdizh chul cheen yalnaban

1 Kwaanzee nkinra le be kwaan
né wdizh chul kwaan mzaa xaa
kwent lo be, napa chepga chepga
kalaa beya. 2 Nel chelee wdizh
kwaan nzhé re mandad cheen
Dios lo Ches non, nu re xaa
kwaan nambinta nu namleta mted
xaa xaa bid, 3 telisa ded be bid
chelee be naselazht be wdizh chul
ne cheen yalnaban kwaan tira,
kwaan nonra. Lee re be ne, wli
nak wdizh chul ne, nel yilotlaka lee
Xaa Nabeyy mzaa kwent cheena,
nu noka re xaa mbina mzaa kwent
cheena lo be. 4 Dios mlu wli nak
re wdizh chul ne lo be, nel mle xaa
zyen kwaan gro doo nu mzelazh

xaa re kwaan lo be, nu kwaane mle
Mbi Naban modxa nzhekla Dios.

Jesucrist ngok myet kwenta re be

5 Kwaanzee nanabeyyt re man-
dad cheen Dios yizhyo kub kwaan
kazaa nu kwent. 6 Nel nzho tub pa
lo Xkyech Dios nkee:
Nzak na nanont re myet yizhyo,
kwaanzee ndedyall na ne na xo-
mod nselazh lu re myet nu
nkanap lu xaa.
7 Naxchet mle nanont lu xaa lo re
mandad cheen lu,
nixa sbaa mzaa lu yalnabeyy lo
xaa,
nu mle non lu xaa;
8 nu mle lu zee nabeyy xaa lo rese
kwaan. [Sal. 8:4-6]
Nu snee mle Dios zee nabeyy xaa
lo rese kwaan, nu nik tub kwaan
nanabeyyt lo xaa, per zer yun lee
xaa nabeyy lo re rese kwaan. 9 Per
nal ne be lee Jesús ngut kwent
cheen re jwalt cheen re myet, nel
nkela Dios re myet. Nu nixa nax-
chet mle nanont Dios Jesús lo re
mandad cheen xaa nu mded xaa
bid nu ngut xaa, lee nal ne be lee
Dios mzaa yalnabeyy lo xaa zee
gon rese xaa xtizh xaa.
10 Kwaanzee mle Dios Jesús tub
xaa nali doo, nu lee xaa nak xaa
mdexkwaa rese kwaan nu kwaan
yalnabeyy cheen xaa rese kwaan
nanluxt. Mle xaa Jesús tub xaa
nali doo kwent cheen re bid kwaan
mded xaa zee nzho mod wee Jesús
zyen doo xaa, gak xaa xinn Dios,
naz pa chul cheen Dios. 11 Nu
tubka Xuz re be, xaa kwaan nle
nzhul myet, nu re xaa ngok nzhul.
Kwaanzee nantont Jesús nii xaa lo
re be: “wech” nu “bzan”, 12 nel
nzhé xaa lo Xkyech Dios:
Za na kwent cheen lu lo re wech nu
lo re bzan,
nu gol na lo lu tubka kwaan re xaa
ne. [Sal. 22:22]
13 Noka nkee lo Xkyech Dios:
Wii na lo Dios. [Is. 8:17]
Nu noka nzhé xaa stub welt:
Nee nzo na kwaan re xiin na,
xaa mzaa Dios lo na. [Is. 8:18]
14 Nu Jesús ngok myet mod re be,
xaa nak xinn Dios, nu gorna ngut
xaa mle xaa gan lo xaa nabeyy lo
yalgut, xaa nak Maxuu, zee luux
xaa xaa. 15 Nu snee msela xaa re
xaa kwaan nabeyy yalgut lo, xaa
kwaan rese mbizh kwaan mban,
nzheb yet. 16 Kwaan wli nak: Lee
xaa myaad zee nalet xaa yudar re
mandad cheen Dios sinka le xaa
yudar be, xaa nak dii cheen Abra-
ham. 17 Nu kwaanzee nkin ngok
xaa myet, lal kwaan be, kwenta re
wech xaa nu re bzan xaa, zee nzho
mod gak xaa lo Dios tub xaa nlesla
ne re wech nu re bzan; nu sbaa
ngok xaa ngwleyy non doo, xaa
nali nak, xaa nseleyy myet, nu snee
mle xaa gan chee xaa jwalt cheen
re myet. 18 Nu mkiil Maxuu xaa
leezha mded xaa bid, kwaanzee
nal nzho mod le xaa yudar re myet
leezha nkiil Maxuu be.

3

Nonra Jesús lo Ches

1 Kwaanzee wech nu bzan, xaa
nambey nak, nel Dios mrezh re be
zee nya be naz yiba, tubka nzhaal
wii be lo Jesucrist, xaa mxaal Dios,
nu xaa nak ngwleyy non doo cheen
be. 2 Lee xaa ngok tub xaa nali lo
Dios, mod ngok Ches, dubse leezha
mkee xaa zhiin lo re xaa Dios. 3 Per
nzhaalra wii xaa lo Jesús ke lo Ches,
mod ngwiira xaa lo tub xaa nza yoo
ke lo yoo. 4 Zyen doo xaa nzho mod
za yoo, per Dios nak xaa ndexkwaa
rese kwaan. 5 Kwaanzee Ches, xaa
ngok xmos Dios, ngok xaa tub xaa
nali lo re xaa Dios, nu lee xaa mlu
cho kwaan zle Dios. 6 Per Jesucrist,
nak mer Xgann Dios, nak xaa tub
xaa nali lo re xaa Dios, xaa nak
re be. Nu nak be xaa xaa, chelee
be kwaan dub lextoo be, ngwii be
lo kwaan nkambaz be axta kayaa
beya, nu nyakla be zaa be kwent
cheena.

Nalenedt be lextoo be zee kayaa be pa chul cheen Dios

7 Kwaanzee mod nzhé Mbi Naban lo Xkyech Dios:
Cheleeya nalzhe kayon gu kwaan né Dios,
8 nalenedt gu lextoo gu, mod mle re xey gu xaa yilo,
leezha mle xaa nayii na gorna nambint xaa xtizh na naz wen.
9 Namzeyalt re xey gu wii lo na naz wen,
nixa tub choo liin mle na kwaan gro lo xaa.
10 Kwaanzee mnayii na ne na re xaa zee,
nu nzhé na:
“Tubka mlened xaa lextoo xaa,
kwaanzee namzet xaa xnaz na”.
11 Kwaanzee lo yalnayii cheen na nii na,
wlipa na tira nyent mod zeeb xaa pa mdexkwaa na le xaa deskans. [Sal. 95:7-11]
12 Kwaanzee wech nu bzan kanap be be, napa lee lextoo tub be kayak nakap nu kayak neda lo re kwaan nak xcheen Dios, zeeka laa be Dios, xaa tubka mban. 13 Mas wen nalzhe le be gak nye lextoo re wechxinn be, napa lee tub be kayak ned lextoo lo yalnkade cheen re kwaan nawent. 14 Nel tubka nak be kwaan Jesucrist, chelee be tubka ngwii be lo xaa, modxa mzelo be nu sbaaka gak be axta mbizh gwluzhtlaka.
15 Nu kwaanzee, lo Xkyech Dios nkee:
Cheleeya nalzhe kayon gu kwaan né Dios,
nalenedt gu lextoo gu,
mod mle re xey gu xaa yilo,
leezha mle xaa zee nayii na. [Sal. 95:7-8]
16 ¿Xana re xaa mbin kwaan nzhé Dios nu namlet xaaya? Xaa ne nak rese xaa kwaan mloo Ches yizhyo Egipto. 17 ¿Nu cho lo xaa mnayii Dios tub choo liin? Mnayii Dios lo re xaa mle jwalt, nu leeka wen ngut xaa. 18 ¿Nu cho lo re xaa mcheroo Dios zee narept xaa pa nzho mod le xaa deskans? Namrept re xaa nambint xtizh Dios. 19 Kwaanzee klar doo naka, lee re xaa ne nyent mod ngzeeb pa nzhé Dios zaa Dios lo xaa, nel namwiit xaa lo Dios.

4

1 Kwaanzee dubse nal, nzhaal kanap be be, nel seetaka nzaa xaa diizh zeeb be pa mdexkwaa xaa le be deskans, napa lee tub re be nalet gan zeeba. 2 Nel noka lo re be mzaa xaa kwent cheen wdizh chul ne mod lo re xaa zee; per lo re xaa zee nik tub sirb namleta, nel namwiit xaa lo Dios. 3 Per lee re be, xaa ngwii lo Jesucrist, zeeb be pa nzho deskans, mod nguné Dios:
Kwaanzee lo yalnayii cheen na ngunii na,
nazeebt xaa pa mdexkwaa na le xaa deskans. [Sal. 95:11]
Per nixa nzhé xaa kwaane, Dios ngulo mdexkwaa re kwaane, axta gorna ngulo mdexkwaa xaa yizhyo; 4 nel stub pa lo Xkyech Dios, nzaa xaa kwent cheen mbizh gazh, paro nzhé xaa:
Dios mle deskans mbizh gazh
gorna ngulo mle xaa rese xchiin xaa. [Gn. 2:2]
5 Nu noka stub pa nkee lo Xkyech Dios nzhé:
Nazeebt xaa pa nle na deskans. [Sal. 95:11]
6 Kwaanzee seetaka nzho jwalt zeeb lak xaa baa, pa nzho deskans cheen Dios. Nu re xaa mbin wdizh chul cheen Dios yilo, nixa mbin xaa wdizh chul, namzeebt xaa pa nzho deskans cheen Dios nel nanet xaa gon xaa xtizh Dios. 7 Kwaanzee lee Dios mbare mleey stub mbizh kwaan nak nalzhe, mod mzaa xaa kwent lo re kwaan mkee rey David gwluzh lo Xkyech Dios:
Cheleeya nalzhe kayon gu kwaan né Dios,
nalenedt gu lextoo gu. [Sal. 95:7-8]
8 Chol ngulola mzaa Josué pa nzho deskans lo re xey be, xaa nak dii cheen Israel, nangzaat Dios kwent cheen stub mbizh. 9 Kwaanzee seesa nzho deskans kwaan zaa

Dios, kwaan nkambaz re be, xaa
nak xaa Dios; 10 nel leezha nzeeb
tub xaa baa, pa nle Dios deskans,
nakeetra xaa zhiin, mod namkee-
tra Dios zhiin. 11 Kwaanzee tubka
nzhaal le be jwers lo be zee zeeb
be baa, pa nzho deskans cheen
Dios; zee nik tub be nalet re kwaan
nawent kwaan mle re xey be, xaa
kwaan nambint xtizh Dios, re xaa
kwaan tira nguyo.
12 Nel lee xtizh Dios nkano yalna-
ban nu yalnabeyy, nu nlaya axta
leen lextoo xaa, nu deda axta lo
mbi naban cheen xaa nu axta lo
xgab cheen xaa. Nu mas ndoxa
ke tub espad kwaan ndox rop lad
lo, nu naka mod tub kuchi ndox
doo kwaan ndedyo axta zhit byol
nu axta leen zhit pa mas nech.
Kwaanzee lee xtizh Dios nzho mod
lu klar re xgab cheen xaa nu re
kwaan nzhekla xaa le xaa. 13 Nu
rese kwaan mdexkwaa Dios nyent
mod kaxlaan be lo xaa; rese nlu lo
xaa, xaa kwaan nzhaal zaa re be
kwent lo.

Jesucrist nak ngwleyy non doo lo be

14 Jesús nak Xgann Dios nu nak
xaa ngwleyy non doo lo be, nu
mrep xaa yiba. Kwaanzee nzhaal
tubka wii be lo xaa. 15 Nel lee
xaa nak ngwleyy non doo lo be,
nu nlesla xaa ne xaa be lo re jwalt
cheen be; nel noka lee xaa mkiil
Maxuu mod nkiil Maxuu be nal,
per nik tub welt namlet xaa jwalt.
16 Kwaanzee kwaan dub lextoo be
bii be gax lo Dios, xaa nzob nabeyy
naz yiba, nel nkela xaa be nu nlesla
xaa ne xaa be nu nle xaa yudar be
leezha nkin be tub kwaan.

5

1 Rese ngwleyy non doo mleey
Dios lo re myet, nu mzo Dios xaa
zee nii xaa kwent cheen myet lo
Dios, nu zee nzaa xaa gon nu nteed
xaa ma kwent cheen jwalt cheen re
xaa. 2 Nel noka ngwleyy nle jwalt,
zee nlesla xaa ne xaa re xaa nanet
xana kwaan wen, re xaa kwaan
nzha naz nawent; 3 nu kwaanzee
nkin teed xaa tub ma lo Dios kwent
jwalt cheen lee xaa, nu kwent jwalt
cheen re sawlazh xaa. 4 Nu nik
tub xaa nyent mod le zhiin ne,
chelee Dios nangbeeyt xaa lo re
myet, mod mleey xaa Aarón. 5 Nu
leeka snee, Jesucrist namleeyt xaa
leeka lee xaa gak xaa ngwleyy non
doo, sinka Dios mleey xaa, nel lo
lee xaa nzhé Dios:
Lu nak xgaan na;
na mle zee ngol lu nalzhe. [Sal. 2:7]
6 Nu noka nzhé Dios lo xaa stub pa
lo Xkyech Dios:
Lu nak tub ngwleyy tira,
mod ngok Melquisedec. [Sal. 110:4]
7 Nu gorna nzoka Jesucrist lo
yizhyo ne, mbinn xaa, nu ngunii
xaa lo Dios nu ngunaab xaa zyen
doo welt kwaan dub lextoo xaa,
nel nela xaa Dios nzho mod koo
xaa lo yalgut, nu noka mkenzha
Dios kwaan nzhé xaa nel mzheb
xaa ne xaa Dios. 8 Nixa nak xaa
Xgann Dios, mseed xaa mbin xaa
xtizh Dios lo re bid kwaan mded
xaa, 9 nu ngok xaa tub xaa nali doo,
nu lo re kwaane mle zee ngok xaa
tub xaa nzaa yalnaban kwaan tira
lo re xaa nzhon xtizh xaa, 10 zee
mle Dios xaa ngwleyy non doo lo
be mod Melquisedec.

Nzhaal gak be mod xaa gro lo re xcheen Jesucrist

11 Kwent cheen kwaane, nkano
nu zyen doo kwaan nii nu lo gu,
per nagan doo zaa nu kwenta,
nel lee re gu nak xaa ned doo.
12 Nu nzhala tyemp mzelo gu ng-
wii gu lo Dios, nu nala nzhaala
gak gu maestr, per nkin gu stub
naz xaa lu re kwaan non cheen
Dios lo gu, kwaan nak mod simyent
cheen tub yoo. ¿Chozhiin nzhak
gu mod tub madoo kwaan nkin go
nizh, nyent mod gaw gu kwaan
nzhaw xaa gro? 13 Nel re xaa
nak mod madoo kwaan nzho nizh,
nanlabeyyt xaa cho kwaan nak
kwaan wen. 14 Per lee re xaa nak

mod xaa gro, xaa nzho mod nzhaw
rese kwaan, nzho mod labeyy xaa
cho kwaan nak kwaan wen nu
kwaan nawent, nel nlabeyy xaa
rese kwaan wen.

6

1 Kwaanzee nal nawdizhtra be
tant re kwaan mseedla be yilo, re
kwaan non doo lo xtizh Jesucrist.
Nal nzhaal gak be mod xaa gro. Nu
nawdizhtra be re kwaane:
xomod nzhaal laa be re kwaan nle
zee nya be lo yalgut,
nu xomod nzhaal bare be lo Dios,
2 nu xomod nzhaal rubnis be,
nu xomod nzhaal zhiib be yaa be
yek wech be,
nu xomod roban re xaa ngut,
nu xomod naab Dios kwent mbizh
gwluzhtlaka.
3 Nal nzhaal xen be lo re xcheen
Jesucrist, nel sbaa nzhekla Dios.
4 Nel chelee tub xaa mka xni yek
tub welt, nu mkayaa xaa kwaan
nzelazh Dios lo xaa, nu mkayaa
xaa Mbi Naban cheen Dios, 5 nu
ngune xaa xomod chul nak xtizh
Dios, nu xomod yo yalnabeyy
cheen Dios lo yizhyo kwaan yo
gwluzh, 6 nu chelee xaa nzhekla
xaa laa xaa xnaz Dios, nyentra mod
bare xaa lo Dios, nel naka mod zee
kee xaa Xgann Dios lo krus stub
welt, nu ngoo xaa xkyalnto Xgann
Dios lo re myet. 7 Kwaane nak mod
yizhyo leezha nla yey; nu cheleeya
nzaaya zyen doo yalgon lo xaa nak
cheena, mkayaa xaa kwaan chul
kwaan nzaa Dios; 8 per cheleeya
nebse yich nu yixnizh nzaaya, zee
xobde Dios yizhyo ba, nel nik tik
nanonta, zee telisa yeka.

Kwaan nkambaz be kayaa be lo Dios

9 Nkedoola nu gu, nixa snee nii
nu, ne wen nu lee re gu nzhola naz
kwaan nzhin lo yalnaban kwaan
tira. 10 Dios nak tub xaa nali, nu
nanyenlazht xaa re kwaan wen
kwaan mle gu, nu xomod kakela
gu xaa, gorna nle gu yudar re xaa
Jesús, xaa nambey nak, nu xomod
seetaka kale guya nal. 11 Nu sbaaka
nzhekla nu le kad tub gu, zee wlipa
ne gu lee gu kayaa kwaan nkambaz
gu mbizh gwluzh. 12 Sbaa nagakt
gu mod tub xaa nchaab; nzhekla
nu le gu kwentaxa nle re nu, xaa
wlipa ngwii lo Dios, zee nyela be
kwaz be kwaan kayaa be, kwaan
né Dios zaa Dios.
13 Gorna lee Dios nzhé lo Abra-
ham: “Lee na le gak zyen doo re
dii cheen lu”, kwaan leeka le xaa
mcheroo xaa, nel nyentra stub xaa
mas non lo xaa, 14 nu nzhé xaa lo
xaa: “Wli na, le na zyen doo kwaan
chul lo lu, nu le na gak zyen doo re
dii cheen lu”. [Gn. 22:16-17] 15 Nu
zee Abraham myela mlaz kwaan
nzhé Dios zaa Dios lo xaa, nu Dios
mzaaya lo xaa. 16 Nu gorna lee tub
xaa mbezh le tub kwaan, ncheroo
xaa kwaan le tub xaa mas non lo
xaa; nu snee nkin le xaa kwaan
nzhé xaa. 17 Nu sbaaka mcheroo
Dios gorna nzhekla xaa luu xaa lee
xaa telisa zaa re kwaan né xaa lo re
xaa mleey xaa kayaaya. 18 Nu rop
kwaane: kwaan né Dios nu kwaan
mcheroo Dios, nlu telisa leeya gak,
nel Dios nankadet. Zee mrexonn
be mbii gax be lo Dios zee kanap
Dios be zee kayaa be kwaan nkam-
baz be zaa Dios lo be, nu kwaane
nle chul doo lextoo be. 19 Nu kwaan
nkambaz be nle zee nye nzo be
lo Dios zee nik tub kwaan nagakt
be; leeya nak mod tub yiib kwaan
nsekwaz tub bark leen nistoo zee
zheta nzob bark. Nu kwaane nle
zee nzho mod zhin be axta stub ta
ler kwaan nsaaw leen yidoo cheen
Dios, zee zhin be lo Dios. 20 Naz baa
mzeeb Jesús, zee mxal xaa xnaz
be, nu snee tira ngok xaa ngw-
leyy non doo cheen be, mod ngok
Melquisedec tub ngwleyy non doo.

7

Jesús nak ngwleyy mod Melquisedec

1 Lee Melquisedec ngok rey
cheen yezh Salem, nu ngwleyy

cheen Dios, xaa nzob naz yiba.
Gorna lee Abraham mbare ngwa
lo dil, nu leezha ngulo mle xaa gan
lo re rey, Melquisedec mroo mzen
naz zee zhaal xaa xaa leen naz,
zee naab xaa gak kwaan wen lo
xaa; 2 zee lee Abraham mzaa tub
chii part re kwaan mle xaa gan lo
dil lo xaa. Lee le Melquisedec nii
“rey nali”; nu nak xaa rey cheen
yezh Salem, pa kwi wen xaa. 3 Nu
nyent xuz xaa, nixa xnaa xaa, nu
nixa xey xaa, nu nangolt xaa nixa
nanguta xaa; nu snee lal nak xaa
kwaan Xgann Dios, kwaanzee tira
nak xaa ngwleyy non doo.

4 ¡Nu nee wii be lee Melquisedec
nak tub xaa non doo, nel axta xey
be Abraham, mzaa tub part lo chii
part re kwaan mkiib xaa lo re rey
leezha ngwa xaa lo dil, nu mzaa
xaaya lo xaa! 5 Nu mod nzhé
ley cheen Ches, nebse re ngwleyy,
xaa nak dii cheen Leví, nzho mod
kayaa tub part lo chii part kwaan
lo re sawlazh be, xaa nak dii cheen
Israel, nixa nzhak sawlizh re xaa,
nu nixa leeka dii cheen Abraham
nak re xaa. 6 Per nixa nanakt
Melquisedec dii cheen xaa Israel,
mkayaa xaa lo Abraham tub part
lo chii part kwaan mle Abraham
gan lo dil. ¡Nu nixa Abraham nak
tub xaa mlaa Dios diizh lo, nixa
sneeya Melquisedec ngunaab gak
re kwaan lo Abraham! 7 Nu nik
tub xaa nyent mod né nawlit, lee
xaa naab gak re kwaan, nonra lo
xaa gaka lo. 8 Nu lee re ngwleyy,
xaa dii cheen Leví, xaa ntop gon
nzhet, per lee Melquisedec, xaa
mtop gon, xaa nii xtizh Dios see-
taka mban xaa. 9 Nu axta nzho
mod yé be, noka Leví kwaan re
ngwleyy dii cheen xaa, xaa naab
tub part lo chii part kwaan lo re
xey be, xaa nak dii xaa Israel,
mzaa tub part lo chii part kwaan
lo Melquisedec, gorna mzaa Abra-
hama lo xaa; 10 nel zer gal re xaa
ne per nzhola xaa leen xren xey be
Abraham, gorna lee Melquisedec
mroo mzhaal xaa naz.

11 Kwaanzee chol re ngwleyy,
xaa nak dii cheen Leví mod nabeyy
ley, nzho mod ngle xaa be tub xaa
nali lo Dios, nangzaat Dios kwent
cheen stub ngwleyy, xaa nak mod
Melquisedec, tub xaa nanakt tub
ngwleyy lo dii cheen Aarón, xaa
mzhin lo dii cheen Leví. 12 Nu
nel gorna nzhee dii cheen re xaa
nak ngwleyy, noka nkin zhee ley.
13 Nu Jesucrist, xaa nzaa Xkyech
Dios kwent, nanakt xaa dii cheen
Leví; lee xaa nak stub dii cheen
re xey be, xaa Israel. Nu dii ne
nik tub xaa zer gak ngwleyy zee
teed xaa ma lo Dios. 14 Nel ne wen
re be, lee Xaa Nabeyy be nze naz
dii cheen Judá, nu Ches namzaat
kwent cheen dii ne, gorna mzaa
xaa kwent cho dii gak re ngwleyy.

15 Nu klar mlu kwaane gorna
myaad stub xaa ngok ngwleyy,
xaa nak mod Melquisedec. 16 Nu
lee xaa nanakt tub ngwleyy lo
dii kwaan nzaa ley kwent, sinka
nak xaa ngwleyy kwaan yalngezh
cheen tub yalnaban kwaan tira
nanluxt. 17 Nel snee nzhé Xkyech
Dios, gorna nzaa xaa kwent cheen
xaa:

Lu nak tub ngwleyy tira,
mod ngok Melquisedec ngwleyy.
[Sal. 110:4]

18 Kwaanzee lee ley yilo nanabeyy-
tra be nal, nel naka tub kwaan
nangezht nu nanletraya sirb nal,
19 nel lee ley cheen Ches namlet
nik tub kwaan zee gak be tub xaa
nali lo Dios. Per nal nkano be tub
kwaan mas chul kwaan nkambaz
be, zee nzho mod bii be gax lo Dios.

20 Nu Dios mcheroo gorna nzhé
xaa kwaane. Nu kwaane namlet
xaa gorna ngok stub naz xaa ngw-
leyy, 21 per gorna mzaa xaa kwent
cheen Jesús, nzhé xaa lo xaa:

Lee Xaa Nabeyy mcheroo nu
nacheet xaa xtizh xaa:
“Lu nak ngwleyy tira”. [Sal. 110:4]

22 Nu nii na, Dios mxaal Jesús lo be
zee ne be wlipa nak wdizh kwaan
mlaa xaa lo be, kwaan mas chul
ke wdizh kwaan mlaa xaa yilo.
23 Nu lee wdizh yilo zyen doo xaa
ngok ngwleyy nel nzhet re xaa nu
nkin stub xaa gak ngwleyy, 24 per
lee Jesús nak ngwleyy tira, nel tira
mban xaa. 25 Kwaanzee nzho mod
tira koo xaa re xaa lo yalgut, re xaa
mbii gax lo Dios kwent cheen xaa,
nel tira mban xaa nu nzho mod nii
xaa lo Dios kwent cheen re xaa.
26 Nu kwaanzee Jesús nak ngw-
leyy non doo cheen re be. Lee
xaa nak tub xaa nali lo Dios, nu
tub xaa nanzebt jwalt, nu tub xaa
nambey, nu tub xaa xa nak lo re
xaa nzeb jwalt, nu tub xaa nzob
naz yiba. 27 Nanakt xaa mod stub
naz re ngwleyy, xaa nkin gut tub
ma yizata mbizh nu teed xaa ma
kwent cheen re jwalt cheen leeka
lee xaa, zeera teed xaa ma kwent
cheen re jwalt cheen re xaa yezh,
per lee Jesús mle kwaane tubka
welt, gorna mzaa xaa leeka lee xaa
yet. 28 Lee ley cheen Ches nzo myet
mod ngwleyy, xaa nzeb jwalt; per
gwluzh lo ley, Dios mcheroo lee
Xgann xaa gak ngwleyy non doo
tira, xaa nak tub xaa tira nali.

8

Jesús nak xaa nle zee nzho mod bii gax be lo Dios

1 Nu kwaane mas non lo re
kwaan kawdizh be nak: Nkano be
tub ngwleyy non doo, xaa nzob lad
li lo Dios, pa nabeyy Dios naz yiba.
2 Nu nkee xaa zhiin leen yidoo
kwaan wlipa nak xkyidoo Dios, Pa
Nambey Doo, kwaan mdexkwaa
Xaa Nabeyy kwaan namdexkwaat
myeta.
3 Nu rese ngwleyy non doo,
xchiin xaa nak zaa xaa gon nu
teed xaa ma lo Dios, kwaanzee
lee ngwleyy non doo lo be, noka
nkin zaa xaa tub kwaan lo Dios.
4 Nu chol nzo xaa lo yizhyo ne,
nixa ngwleyy nanakt xaa, nel lo
yizhyo ne nzhola xaa nteed ma
lo Dios, mod nabeyy ley cheen
Ches, 5 xaa nkee zhiin leen yidoo.
Nu lee yidoo yizhyo ne nebse nak
xbzhin cheen yidoo wlipa kwaan
naz leen yiba, nel Dios mnabeyy
Ches zee dexkwaa xaa yidoo mer
mod nzhé xaa lo xaa: “Bkenzha nu
bdexkwaaya modxa mlu naya lo
lu yek yi Sinaí”. [Ex. 25:40] 6 Per
nal lee ngwleyy non doo cheen
be, mkayaa tub zhiin kwaan mas
chul, nel kwent cheen xaa mlaa
Dios stub wdizh kwaan mas chul
ke kwaan yilo, nel né Dios zaa Dios
kwaan mas chul lo be.
7 Nel chelee wdizh kwaan mlaa
xaa yilo nzho mod le nali myet
lo Dios nankintra nglaa xaa stub
wdizh, nel lo wdizh kub ne, nguné
Dios le xaa tub kwaan chulra. 8 Per
Dios ngune nawent nak re myet
zee, nu nzhé xaa:

Lee Xaa Nabeyy né:
“Yo tub mbizh kwaan laa na stub
wdizh kub lo re gu, xaa Is-
rael nu xaa Judá.
9 Lee wdizh ne nagakt mod kwaan
mlaa na lo re xey gu,
gorna mzen na yaa xaa zee ko na
xaa yizhyo Egipto;
nel lee re xaa ne namlet wdizh
kwaan mlaa na lo xaa,
zee mlaa na re xaa”,
né Xaa Nabeyy.
10 “Lee wdizh kwaan laa na kwaan
re gu, xaa nak dii cheen
Israel re mbizh zee, nak
kwaane:
Leen yek re gu, kee na ley cheen na
nu kee naya leen lextoo re gu.
Na gak Xdios gu
nu lee re gu gak xaa na.
11 Nu nankintra seed gu re sawlazh
gu,
nixa nik tub gu nayétra lo wech gu:
‘Bkayaa Xaa Nabeyy’,
nel rese xaa mkayaa na,
axta xaa mas nanont nu xaa mas
non lo re gu.
12 Nu lesla na ne na gu lo re kwaan
nawent kwaan mle gu,

nu tira yenlazh na re jwalt kwaan
mle gu." [Jer. 31:31-34]
13 Nu gorna nzhé xaa: "Laa na
stub wdizh kub lo re gu", zee mle
gox xaa wdizh yilo. Nu lee kwaan
gox lux.

9

Yidoo yizhyo nu yidoo yiba

1 Nu kwaanzee, lee wdizh yilo
nabeyy xomod nzhaal gool xaa lo
Dios nu nzaaya kwent cheen tub
yidoo yizhyo ne. 2 Nu lee yidoo
ne nak chop leen; lee leena pa
yilotlaka le Pa Nambey, pa nzo
bruj kwaan nzaa xni, nu mdo pa
nzob pan nayon cheen Dios. 3 Nu
tub lee ler nsaaw lo tub pa le Pa
Nambey Doo; 4 baa nzho tub mdo
kwaan nak or, pa nzek ngwleyy
yaal, nu nzho kaj cheen wdizh
yilo kwaan mteeb xaa or dub cho.
Nu leen kaj ne nzho tub luunch
kwaan or kwaan nzho maná leen,
nu noka nzho garrot cheen Aarón
leena kwaan mzaa yeey, nu rop
ke kwaan nkee ley lo. 5 Nu tich
kaj mzo xaa chop kwaan nlu mod
chop mandad cheen Dios kwaan le
kerubin; nu lee xiil xaa nsaaw tich
kaj pa nchub ngwleyy ren zee kiib
Dios jwalt. Per lee nal nankintra za
na kwent xomod nak re kwaane.
6 Nu nii na, gorna list nzhi xaa
re kwaane, lee re ngwleyy nrep
yizata mbizh leen pa yilo leen
yidoo, zee nle xaa xchiin xaa.
7 Per lee stub pa leen yidoo nrep
nebse ngwleyy non doo, nu nrep
xaa tubka welt tub liin; gorna
nrep xaa nkin wee xaa ren cheen
ma, zee zaa xaaya kwent cheen
re jwalt cheen leeka lee xaa nu
kwent cheen re jwalt cheen re xaa
yezh, kwaan nanzeent xaa nle xaa.
8 Nu lee Mbi Naban nzhekla yé
kwaane: Lee naz kwaan nzhin
Pa Nambey Doo zer xal, dub
leezha seetaka nzho yidoo kwaan
yilo. 9 Nu kwaane nak tub wdizh
nabix kwaan nlu xomod naka nal.
Kwaanzee nanont zaa xaa gon nu
teed xaa ma naz lach roo yidoo, nel
kwaane nyent mod le zee naletra
xaa xgab lee xaa nak tub xaa nzeb
jwalt. 10 Nel re kwaane nebse nzaa
kwent cho kwaan nzho mod gaw
xaa nu go xaa, nu xomod nzhaal
yanag xaa, nu cho kwaan nzho
mod le xaa. Nu kwaane ngok
non axta gorna lee Dios mlaa stub
wdizh kub.

11 Per lee nal, myaadla Jesu-
crist, nu lee xaa nak ngwleyy non
doo cheen be nal, xaa nyaadno
re kwaan chul. Nu leen yidoo
pa mzeeb Jesucrist mod ngwleyy,
naka tub kwaan nonra nu kwaan
wlipa nak yidoo cheen Dios, kwaan
namdexkwaat yaa myet; kwaan
nzhekla na nii na nak; nanzhota
yizhyo ne. 12 Nu nal Jesucrist
mzeeb tubka welt leen yidoo Pa
Nambey Doo, nu namzeebt xaa zee
zaa xaa xren chib o xren beser, lee
xaa mrep zee zaa xaa leeka xren
xaa zee mzi xaa be, nu snee mle
xaa gan zaa xaa yalnaban kwaan
tira lo be. 13 Wliya, chelee xren
ngoon, nu xren chib, nu xkade
cheen bak yeen nle nzhul kwerp
cheen myet lo jwalt, 14 mas non
xren Jesucrist. Nel lee Jesucrist,
mod mle Mbi kwaan tira mban yu-
dar xaa, mzaa xaa leeka lee xaa
mod tub gon nali doo lo Dios, zee
kwaan xren xaa le xaa gan mle
nzhul xgab cheen be lo re kwaan
mle be yilo, kwaan nle zee nya be
naz lo yalgut, lee nal nzho mod kee
be zhiin lo Dios, xaa tira mban.

15 Nu Jesucrist kwaan yalgut
cheen xaa ngwa kwent cheen be
lo Dios zee mlaa Dios stub wdizh
kub lo be; nu mzi xaa be nu mchee
xaa re jwalt kwaan mle be lo wdizh
yilo, zee gak be xaa Dios nu kayaa
be re kwaan né Dios zaa Dios,
nel mleey Dios be. 16-17 Kwaane
nak mod leezha nlaa ngwzan tub
kwaan lo xinn xaa nu ngaxkwaa
xaa tub yech kwaan zaa kwent lee

re xinn xaa kayaaya. Nu nanont
yech gorna lee ngwzan mbanaka,
nona axta gorna lee xaa ngut. Nu
nkin lu lee ngwzan wlipa ngut, zee
lee re xinn xaa nzho mod kayaa
re kwaan mlaa xaa lo xaa. 18 Nu
kwaanzee noka wdizh yilo mlaa
Dios kwaan ren. 19 Nel gorna ngulo
mzaa Ches kwent rese ley lo re
xey be; zeera mzen xaa yichled
mbakxiil naxne, nu tub ram yag
le hisopo, nu mchep xaaya lee ren
cheen baser nu cheen chib kwaan
nzhaal kwaan nis, nu mchuun
xaaya tich yech kwaan nkee re ley
lo, nu noka mchub xaaya yek rese
xey be, xaa nak dii xaa Israel. 20 Zee
nzhé xaa lo re xaa: "Ren ne nlu
lee Dios mlaa tub wdizh kwaan re
be, kwaanzee nzhaal gon be xtizh
xaa kwaan nkee lo yech ne". [Ex.
24:8] 21 Nu sbaaka mchub Ches ren
tich yidoo cheen Dios, nu tich re
kwaan nle xchiin xaa leen yidoo.
22 Nu nzhé ley, rese kwaan nkin
gak nzhul kwaan ren; nu nayiibt
jwalt cheleeya nagakta kwaan ren.

Xren Jesucrist nchee jwalt

23 Nu chelee re kwaan nak nebse
xbzhin cheen re kwaan yiba ngok
nzhul snee, lee re kwaan wlipa nak
kwaan yiba ngok nzhul kwaan tub
ren mas nzhul. 24 Nel Jesucrist
namrept leen yidoo kwaan mdexk-
waa re myet yizhyo ne, kwaan nak
nebse xbzhin cheen kwaan wlipa
nak yidoo; Jesucrist mzeeb yiba,
zee zo xaa lo Dios, zee nii xaa
kwent cheen be. 25 Nu namzeebt
xaa zee zaa xaa leeka lee xaa zyen
welt, modxa nle ngwleyy non doo
yizata liin, xaa nzeeb leen yidoo
Pa Nambey Doo zee zaa xaa ren
kwaan nanakt xren xaa. 26 Nel
chol snee naka, Jesucrist nget zyen
doo welt axta gorna ngulo mdexk-
waa yizhyo. Per lee kwaan wli
nak, lee Jesucrist myaadla tubka
welt re mbizh gwluzh ne, nu mzaa
xaa leeka lee xaa yet, nu snee
mkiib xaa jwalt cheen re be. 27 Nu
nii na, rese xaa yet tub welt, nu
gwluzh naab Dios kwent, 28 sneeka
Jesucrist mzaa xaa leeka lee xaa
yet tubka welt, zee kiib xaa jwalt
cheen zyen doo myet. Nu yaad xaa
stub welt, per welt ne nayaadt xaa
zee wee xaa jwalt cheen re myet,
sinka yaad xaa zee zaa xaa yalna-
ban lo re xaa kwaan nkambaz xaa.

10

1 Nel lee ley cheen Ches nak
nebse mod tub xbzhin cheen re
kwaan chul kwaan yaadno Jesu-
crist, kwaan wlipa nak. Kwaanzee
lee ley nyent mod le nali re xaa lo
Dios, xaa nzhekla ya lo xaa, leezha
yizata liin nteed xaa ma lo Dios
modxa nabeyy ley. 2 Nu chol wlipa
nkiib ley jwalt, nayotra yek re xaa
lee xaa nzeb jwalt, nu snee nateed-
tra xaa ma. 3 Per leezha nteed xaa
ma yizata liin, nebse nleya zee nse-
lazh xaa re jwalt kwaan mle xaa.
4 Nel lee ren cheen ngoon nu cheen
chib nyent mod kiib jwalt.

5 Kwaanzee Jesucrist gorna
myaad xaa yizhyo ne nzhé xaa lo
Xuz xaa:
Nanzheklat lu teed xaa ma lo lu,
nixa nanzheklat lu zaa xaa gon lo
lu,
sinka mzaa lu tub kwerp lo na.
6 Nanyulat lu teed xaa ma lo lu,
nixa nanyulat lu zek xaa ma lo lu,
kwent cheen jwalt cheen xaa.
7 Zee nzhé na:
"Nee nzo na,
modxa nzaa Xkyech Dios kwent
cheen na,
Dios, nzhekla na le na kwaan
nzhekla lu". [Sal. 40:6-8]
8 Yilotlaka nzhé xaa: "Nanzheklat
lu teed xaa ma lo lu, nixa
nanzheklat lu zaa xaa gon lo lu,
nixa nanyulat lu zek xaa ma lo lu",
kwent cheen jwalt cheen xaa nixa
sbaa nabeyy ley. 9 Nu zeera nzhé
xaa: "Nee nzhal na zee le na kwaan
nzhekla lu". Nu snee mlux xaa
wdizh gox nu mlaa xaa stub wdizh
kub. 10 Nu ngok nali be lo Dios nel
Jesucrist mle kwaan nzhekla Dios,

gorna mzaa xaa kwerp cheen xaa
mkee lo krus tubka welt.
11 Nu rese ngwleyy, yizata mbizh
nzo xaa nkee xaa xchiin xaa nu
nteed xaa ma lo Dios, kwaan nyent
mod kiib jwalt. 12 Per lee Jesucrist
gorna ngulo mzaa xaa leeka lee
xaa zee tira mkiib xaa rese jwalt
cheen re be, nu mya xaa zee mzob
xaa lad li lo Dios, pa nabeyy xaa.
13 Baa nzob xaa zee kwaz xaa, ax-
taka chezhin Dios rese xaa nayii ne
xaa zee kichxub xaa lo xaa, nu zee
gak xaa mod tub kwaan zhib xaa
nii xaa tich. 14 Nel Jesucrist kwaan
tubka gon, tira mle nzhul xaa re
xaa Dios. 15 Nu noka Mbi Naban
mzaa kwent cheen kwaane, gorna
nzhé xaa:
16 Né Xaa Nabeyy:
“Lee wdizh kwaan laa na lo re gu,
xaa Israel,
re mbizh zee, nak kwaane:
Leen yek re gu, kee na ley cheen na,
nu kee naya leen lextoo re gu”. [Jer.
31:33]
17 Nu noka né xaa:
Nu tira yenlazh na re jwalt
nu re kwaan nawent kwaan mle
xaa. [Jer. 31:34]
18 Nu kwaanzee gorna lee re jwalt
mzhe, nankintra teed xaa re ma
kwent cheen jwalt lo Dios.

Nkin bii be gax lo Dios

19 Nu kwaanzee wech nu bzan,
nal nzho mod rep be kwaan dub
lextoo be leen yidoo Pa Nambey
Doo, kwent cheen xren Jesucrist,
20 nu kwent cheen naz kub kwaan
nzhin lo yalnaban. Lee naz ne
mxal Jesucrist leezha ngut xaa nu
mkiib xaa ler kwaan nyaaw leen
yidoo cheen Dios. 21 Nu noka
nel nkano be tub ngwleyy non
doo leen yidoo cheen Dios; 22 zee
nzhaal bii be gax lo Dios kwaan
dub lextoo be, nel ne wen be lee
xaa kayaa be, nel xren Jesucrist
mloo re xgab nawent yek be, nu nel
myetla kwerp cheen be kwaan nis
nambey. 23 Noka nzhaal nalechopt
be yek be lo re kwaan nzaa be
kwent nel telisa Dios zaa re kwaan
né xaa zaa xaa lo be. 24 Noka
nzhaal kwaan be mod le be zee nye
gak lextoo tub be stub be zee seed
be kela be re wechxinn be nu le
be kwaan wen. 25 Nu nanzhaalt
laa be kasa re be mod lak xaa
Jesús nlaa xaa nankasatra xaa, per
nzhaal le be zee nye gak lextoo tub
be stub be, nu mas le beya nal nel
ne be merla zhin mbizh bare Xaa
Nabeyy.

26 Chelee be ne be xana kwaan
wli nak nu nanzheklat be le beya,
nyentra stub mod ngak nzhul be
lo Dios; 27 zee nebse nzheb doo be
kwaz be naab Dios kwent lo be,
nu nya be lo ki kwaan lux re xaa
nayii ne Dios. 28 Nel yilo lee re xaa
nanzhont kwaan nzhé ley cheen
Ches, nu nzho chop chon xaa nzaa
xaa kwent cheena, zee nanlestrala
xaa ne xaa xaa, nu nzhut xaa xaa.
29 Nu nel sbaa mle xaa, ¡telisa grora
bid ded re xaa kwaan ngoo xkyal-
nto Xgann Dios, nu nanont xren
xaa lo xaa kwaan mle nzhul xaa
lo Dios, nu mde xaa lo Mbi Naban
cheen Dios, xaa nkela xaa! 30 Nu ne
be lee Xaa Nabeyy né: “Na nak xaa
naab kwent; na kix”. [Dt. 32:35]
Nu noka né xaa: “Lee Xaa Nabeyy
naab kwent lo re xaa xaa”. [Dt.
32:36] 31 ¡Nzhaal zheb be le be snee,
napaka yiyo be lo Dios xaa mban,
zee naab xaa kwent lo be!

32 Per bselazh gu re kwaan yilo,
leezha pensa mkiib Dios yalnakaw
yek gu, nu xomod mye gu mded
gu bid, 33 nu mbyech xaa lo gu nu
mzaa xaaya yenn gu pa nzhi re
myet, nu zlak gu mzhaal kwaan
re wech gu zee noka gu mded bid
kwaan mded re xaa. 34 Nel lee re
gu mlesla ne re xaa nzho lozhyib,
nu nyakla gu gorna mlewann xaa
re kwaan nkano gu, nel nela gu lee
naz yiba nkano gu kwaan mas chul
nu kwaan tira ndii. 35 Kwaanzee
tubka bwii gu lo Xaa Nabeyy, nu
snee kayaa gu re kwaan zaa xaa
gwluzh. 36 Nu bye gu ded gu bid,
zee leezha ngulo mle gu kwaan

nzhekla Dios, snee kayaa gu kwaan
né Dios zaa xaa. 37 Nel lee Xkyech
Dios nzhé:
Nel tira naxchetra naya,
yaad xaa nak kwent yaad, nu
nakwaztra xaa.
38 Lee re xaa nali nzo lo na,
tubka ngwii xaa lo na nu ban xaa;
per chelee xaa bare xaa naz tras,
nawent gak lextoo na ne na xaa.
[Hab. 2:3-4]
39 Nu lee re be nanakt xaa mbare
naz tras zee deed be bid, sinka lee
re be nak xaa kayaa yalnaban, nel
tubka ngwii be lo Jesús.

11

Xomod mwii re xaa yilo lo Dios

1 Leezha ngwii tub xaa lo Dios,
tubka kwaz xaa kayaa xaa re
kwaan nanlut lo xaa. 2 Nel sbaa
mkayaa Dios re xey be xaa yilo
mod tub xaa nali lo xaa, nel tubka
mwii xaa lo Dios.
3 Nel ngwii be lo Dios, zee ne be
lee Dios mdexkwaa re kwaan nyun
lo be nal kwaan re kwaan nayunt,
sbaa mdexkwaa xaa yizhyo kwaan
xtizh xaa.
4 Nel mwii Bel lo Dios, zee mzaa
xaa tub gon kwaan mas chul ke
kwaan mzaa Caín lo Dios, nu
kwaanzee lee Dios mkayaa xaa
mod tub xaa nali lo xaa nel sbaa
mlu leezha mkayaa Dios gon cheen
xaa. Nu kwaanzee nixa ngutla Bel,
seetaka kalu xaa xomod mwii xaa
lo Dios.
5 Nel mwii Nok lo Dios, zee dub
namban xaa nya xaa naz yiba,
nu mkwaan re xaa xaa, per nan-
guzhalt xaa lo re xaa, nel Dios mbe
xaa naz yiba, zee nayeta xaa. Lee
Xkyech Dios nzaa kwent, leezha
zeeraka wee xaa Nok, myula xaa
mod nle Nok. 6 Per nyent mod
yula Dios tub xaa, chelee xaa nang-
wiit lo xaa. Nel chelee tub xaa
nzhekla bii gax lo Dios, nkin ne
xaa nzho tubka Dios, xaa zaa zyen
doo kwaan chul lo re xaa nzhekla
kwaan xaa.
7 Nel mwii Noé lo Dios, leezha
nzhé Dios lo xaa ded re kwaan
zeeraka gak nu kwaan zeeraka lu,
mbin xaa diizh nu mdexkwaa xaa
tub bark, zee lee re sawlizh xaa
ban. Nu sbaa mlu Noé lee re myet
yizhyo nzhaal yet, nel namwiit xaa
lo Dios; nu noka mle Noé gan zo
nali xaa lo Dios, nel mwii xaa lo
Dios.
8 Nel mwii Abraham lo Dios,
kwaanzee mbin xaa diizh gorna
mrezh Dios xaa ya xaa naz yizhyo
kwaan zaa Dios lo xaa nu lo re
xinn xaa. Mroo xaa yizhyo paro
nzho xaa, nu nixa nanet xaa naz
pa ya xaa; 9 nu nel mwii xaa lo
Dios, zee ngu xaa yizhyo kwaan
nzhé Dios zaa Dios lo xaa, mod tub
xaa stub yezh. Ngu xaa leen tub
yoo ler, modxa ngu Chak ngu Kob,
rop xaa ne noka kayaa kwaan nzhé
Dios zaa xaa lo xaa. 10 Sbaa mle
Abraham nel yezh, kwaan nech
doo nzho simyent cheen, mkam-
baz xaa, kwaan mza leeka Dios.
11 Nu noka Sara nel mwii me lo
Dios, nixa ngox me nu mdedla liin
kwaan gal xinn me, mbeyyxiin me,
nel tubka mle me xgab lee Dios
le kwaan nzhé Dios lo me. 12 Nu
snee lee Abraham, nixa merla yet
xaa, mle xaa gan mkano zyen doo
dii cheen xaa, lal mbal yiba nu lal
yux kwaan nzhi roo nistoo, kwaan
nyent mod lab xaa.
13 Nu rese xaa ne ngut, nu
namkayaat xaa kwaan nzhé Dios
zaa Dios lo xaa, nixa mwii xaa lo
Dios; per myuna lo re xaa zit nu
nyula xaaya, mzeen xaa lee re xaa
nak mod xaa stub yezh yizhyo ne.
14 Kwaanzee lee re myet mbezh
xaa stub yezh nak xaa, nzhekla xaa
yé xaa lee xaa seetaka kakwaan
mer lazh xaa. 15 Nel chelee re xaa
ngle xaa xgab lazh xaa nak paro
mroo re xaa, nzho mod ngbare xaa
naz ba stub welt; 16 per lee re xaa
ne nzhekla yo stub yezh kwaan
mas chul, kwaan nzho naz yiba.
Kwaanzee lee Dios nantont nak

Xdios re xaa, nel mdexkwaala xaa
tub yezh kwaan zaa xaa yo re xaa.
17 Nel mwii Abraham lo Dios, zee
mzen xaa xgann xaa Chak, xaa
tubka lo xaa, zee teed xaa xaa mod
tub gon lo Dios, leezha nzhekla
Dios wii Dios nen che zon Abra-
ham diizh. Sbaa mle Abraham
nixa mbin xaa xtizh Dios leezha
nzhé Dios lo xaa: 18 “Nebse naz
lad cheen Chak yo re dii cheen lu”.
[Gn. 21:12] 19 Abraham ne lee Dios,
nkano gro yalgezh, axta nzho mod
seban xaa re xaa ngut; kwaanzee
lee Abraham mkayaa xgann xaa
stub welt, nu ngoka mod mseban
Dios xaa.
20 Nel mwii Chak lo Dios, zee ngu-
naab xaa kwaan ngok lo Kob nu
Esaú gwluzh.
21 Nel mwii Kob lo Dios, gorna
mer yet xaa, zee ngunaab xaa
kwaan gak lo rop xinn Che, nu
mbill xaa lo Dios, nu mkag xaa cho
xbaston xaa.
22 Nel mwii Che lo Dios, nu nzhé
xaa gorna mer yet xaa, gwluzh roo
re xey be yizhyo Egipto, nu mlaa
xaa diizh cho kwaan nzhaal le re
xaa kwaan xchit xaa.
23 Nel mwii xuz Ches nu xnaa
Ches lo Dios, zee gorna ngol Ches,
mkaxlaan xaa Ches chon mbee; nel
ne xaa chul doo nzhak mad, nu
namzhebt xaa ngune xaa rey.
24 Nel mwii Ches lo Dios, zee
nangzaat xaa diizh ngak xaa xinn
xchap rey, me mxeen xaa; 25 nu
mas mle xaa xgab xaa ded xaa bid
kwaan re xaa Dios, ke le xaa re
kwaan nawent kwaan nyula kw-
erp lo yizhyo ne. 26 Mle xaa xgab
mas wen ded xaa bid kwent cheen
Xaa Xaal Dios Nabeyy nu kayaa xaa
re kwaan zaa Dios lo xaa, kwaan
mas non ke rese kwaan non kwaan
nzho Egipto.
27 Nel mwii Ches lo Dios, zee
mroo xaa yizhyo Egipto, nu
namzhebt xaa ne xaa rey, nu mye
xaa mzo naz wen mod tub xaa
nyun Dios xaa nanlut lo. 28 Nel
mwii Ches lo Dios, zee mle xaa
yalni cheen Paskwa, nu mnabeyy
xaa zee chuun re xaa ren roo li
rese xey be, zee lee mandad kwaan
mbit re xgann xaa, xaa yilo, naguta
nik tub xgann re xey be, xaa Israel.
29 Nel mwii re xey be lo Dios, zee
mded xaa Nistoo Naxne lo yo bizh;
nu gorna lee re xaa Egipto nzhekla
ngded, rese xaa ngwep nis.
30 Nel mwii re xey be lo Dios,
zee mluux bla cheen yezh Jer-
icó, gorna ngulo mzaa re xaa welt
cho yezh gazh mbizh. 31 Nu nel
lee Rahab, me nto cho, mwii lo
Dios, nanguta me kwaan re xaa
nanzhont diizh, nel chul mkayaa
me rop sawlazh be, xaa ngwa
ngusewii xomod nzhak yezh.
32 Nal nagatra tyemp za na
kwent cheen Gedeón, Barac,
Sansón, Jefté, David, Samuel, nu
re xaa mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa yilo. 33 Nel mwii
re xaa ne lo Dios, mle xaa gan lo
zyen dil, nu nali mnabeyy xaa, nu
mkayaa re xaa kwaan nzhé Dios
zaa xaa, nu msaaw xaa roo mbezh,
34 nu msuy xaa bal ndok, nu mle
re xaa gan gorna nzhekla re xaa
gut xaa kwaan spad, nu mkayaa
xaa yalngezh lo Dios leezha nyent
moda lo xaa, nu ngok re xaa tub
xaa ngezh doo lo dil, nu mle xaa
gan zee xonn re xkontrad xaa lo
xaa. 35 Noka ngu lak ngwnaa, nel
mwii me lo Dios, zee mseban Dios
xaa ngutla garli me.

Per noka zlak xaa mwii lo Dios
ngut gorna kaded xaa bid, nu
namzeyalt xaa sela xaa xaa, nel
mkwaz xaa zee roban xaa naz lo
stub yalnaban kwaan mas chul.
36 Zlak xaa mloo re xaa xkyal-
nto, nu mzaa xaaya yenn xaa,
nu mkado xaa xaa kwaan kaden
lozhyib. 37 Nu zlak xaa mbit re
xaa kwaan ke, zlak xaa mle rol xaa
kwaan syer, nu zlak xaa mbit xaa
kwaan espad; nu nales doo nzhak
zlak xaa nel nkin gak xaa ne yich-
led mbakxiil nu yichled chib, nu
nyent demi lo xaa nu mzaa xaaya

yenn xaa. 38 Re xaa ne mze naz
wen nu naz leen re yi nu ngot xaa
leen re yeer. Nu nanont re xaa
yizhyo zee yo kwaan re xaa ne.
39 Re xaa ne nyakla Dios ne nel
mwii xaa lo Dios. Nu namkayaat
re xaa kwaan nzhé Dios zaa Dios lo
xaa; 40 nel lee Dios mselazh re be,
nu noka nzhekla xaa zaa xaa tub
kwaan chul lo re be, zee tubka gak
re be kwaan xaa ne, zee wlipa gak
rese be tub xaa nali.

12

Wii be nebse lo Jesucrist

1 Kwaanzee, nel mlu re xaa ne
lo be xomod nak nzhaal wii be lo
Dios, nzhaal gak be mod tub xaa
nrexonn zee le xaa gan kwaan zaa
xaa lo xaa, nu laa be rese kwaan
nle storb lo be, nu bachii be lo
re jwalt kwaan nle zee ralnii be.
2 Lach be lo Jesús, nel lee xaa mlu
lo be xomod nzhaal wii be lo Dios
nu lee xaa nle zee nye nzo be lo
Dios. Jesús mded bid nu namtont
xaa ngut xaa lo krus, nel nyakla
xaa ne xaa kwaan mzaa Dios lo
xaa; nu mzob xaa lad li lo Dios pa
nzob Dios nabeyy.
3 Kwaanzee nzhaal selazh be
Jesús nen xomod myela xaa ne xaa
re xaa nzeb jwalt gorna mted xaa
xaa bid, zee nayizhat be nixa na-
gaknalest lextoo be, 4 nel lee re gu
zer yela ded bid axta xo gu ren
cheen gu. 5 ¿Che myenlazhla gu
kwent kwaan mzaa Dios lo gu, xaa
nak mod xinn xaa? Nel lo Xkyech
Dios nkee:

Xiin na, nzhaal gak non lo lu mod
nseli Xaa Nabeyy lu,
nu nixa nagakt nales lextoo lu
gorna lee xaa galno lu.
6 Nel lee Xaa Nabeyy nseli re xaa
nkela xaa;
nu nchezi xaa re xaa nkayaa xaa
mod xinn xaa. [Job 5:17, Pr.
3:11-12]

7 Ye be ded be bid, nel Dios nseli
re xaa nak xinn xaa. Rese xaa
nseli xinn nu nlu xaa kwaan wen lo
xaa. 8 Nu chelee Dios naselit re be
modxa nseli be xinn be, zee nanakt
be mer xinn xaa. 9 Nel leezha
chut be mkano be xuz be, xaa
nseli re be, nu zee lee re be nzhon
be xtizh xaa. Kwaanzee nzhaalra
gon be xtizh Xuz be, xaa nzob naz
yiba, zee zaa xaa yalnaban lo be.
10 Lee xuz be, xaa yizhyo ne lakse
liin nseli xaa be lo re kwaan wen
leezha chut be mod nzak xaa wen;
per lee xuz be Dios nseli be zee wen
ded be, zee nzho mod gak nzhul
be mod nzhul nak lee xaa. 11 Wli,
gorna kaded be bid nanyulat beya
nel neya; per gorna ngulo mded
beya, nleya zee wen xeen be nu
nleya zee nali zo be.

Xomod nzhaal zo xaa lo Dios

12 Kwaanzee, blo re jwers kwaan
nzho yaa be nu nii be kwaan nyent
jwers, 13 nu kwaan be naz nali ze
be, zee lee re xaa reke tich be, xaa
naguuzh nii nu xaa narek nii, nan-
denket zee ze wen xaa.
14 Kwaan be mod kwi chul be
kwaan rese myet; nu kwaan be
zo be nzhul lo Dios, nel chelee be
nanzhult be nyent mod yun Xaa
Nabeyy lo be. 15 Nzhaal kanap
be be zee nik tub be nayojwalt lo
yalnkela cheen Dios, nu nanzhaalt
gak be mod tub lox nala kwaan
nkano benen, napa lee tub be
le zee lee stub wechxinn be laa
Dios. 16 Kanap be be zee nik tub
be nalet re kwaan nzhekla kw-
erp, nu nagakt be mod Esaú, tub
xaa namwiit lo Dios nu mto xaa
yalnabeyy cheen wech xaa, xaa
yilo, zee mka xaa tub yann kwaan
ndaw xaa. 17 Nu ne wen be, lee
mas gwluzh nzhekla xaa naab xuz
xaa kwaan gak lo xaa per nyentra
moda, nixa mbinn xaa nu nzhekla
xaa kayaa xaa yalnabeyy cheen
wech xaa, xaa yilo stuba.
18 Per nangwat be lo tub kwaan
nzho mod wii be lo, mod yi Sinaí,
pa ngwa re xey be, xaa yilo. Nel re
mbizh zee, lee lo re xey be myun
mla balki pa nzho yalnakaw nu
mroo dox mbi. 19 Nu mbin xaa

bi cheen trompet nu noka mbin
xaa ngunii Dios tub mod kwaan
nyent mod ngye xaa, kwaanzee
mnaab xaa zee naniitra Dios lo
xaa. 20 Nel nyent mod ngye xaa
lo wdizh kwaan mxaal Dios kwaan
nzhé: “Axta chelee tub ma la nii
cho yi ne, nkin zaake gu ma nu gut
gu ma”. [Ex. 19:12-13] 21 Nu tant
nakap doo nzhak re kwaan myun,
zee nzhé Ches: “Tubka nxizh na lo
yalnacheb”. [Dt. 9:19]

22 Per lee re be nzha naz yi Sión.
Nee nzho yezh cheen Dios, xaa
tubka mban. Lee yezh ne nak
Jerusalén, nu nzhiya naz yiba. Naz
ba nzhi zyen doo mandad cheen
Dios, nu naz ba nzho yalni. 23 Naz
ba nzho be tubka kwaan re xaa
Jesús, re be xaa yilotlaka lo Dios, re
xaa mkee le lo Xkyech Dios kwaan
nzho naz yiba. Naz ba nzho Dios,
xaa naab kwent lo rese myet, nu
re xaa xaa nzho baa, xaa mle xaa
nali. 24 Noka Jesús nzho baa, xaa
ngwa kwent cheen be lo Dios zee
mlaa Dios wdizh kub ne lo be. Baa
yo be kwaan lee xaa nel mchub xaa
xren xaa cho be, zee mle nzhul xaa
be, nu leeya nanakt mod xren Bel
kwaan naab kwent.

25 Kwaanzee nzhaal kanap be
be napa lee tub be nagont kwaan
kanii Dios lo be, nel chelee re xaa
zee, tira nguyo xaa gorna nam-
bint xaa kwaan ngunii tub xaa
yizhyo lo xaa, mas nik tik nalet re
be gan xonn be lo yalnayii cheen
Dios, gorna lee xaa nzob naz yiba
nii lo be nu nalet be kwaan nii
xaa. 26 Nel gorna ngunii Dios lo
xaa, nebse bi cheen xaa nakap doo
mgun xog yizhyo. Per nal né xaa:
“Stub welt le naya, per zee nakunt
na xog nebse lo yizhyo noka kun
naya yiba”. [Hag. 2:6] 27 Leezha
nii “stub welt” naka zee telisa kiib
xaa rese kwaan mdexkwaa xaa,
re kwaan nzho mod gun, zee lake
rese kwaan nangunt, rese kwaan
tira ndii. 28 Kwaanzee rese be
nzhaal nyakla be nel kakayaa be
tub pa chul kwaan kazaa Dios lo be,
tub pa nangunt. Kwaanzee nzhaal
gool be lo Dios mod nyula xaa, nu
gon be xtizh xaa kwaan yalnacheb,
29 nel lee Xaa Nabeyy be nzho mod
lux be mod ki kwaan tira zek rese
kwaan.

13

Kwaan mlaa Dios le re xinn Dios

1 Nalaat be kela be tub be stub be
mod wech be. 2 Nu noka nzhaal zaa
be garli be kwaz stub naz xaa, nel
sbaa ngu lak xaa mkayaa mandad
cheen Xaa Nabeyy nixa namzeent
xaaya.

3 Nu tubka selazh be re xaa nzho
lozhyib mod tub xaa noka nzho
lozhyib kwaan lee xaa. Nu noka
nzhaal selazh be re xaa nded bid
mod tub xaa noka kaded bid.

4 Nzhaal gak non yalnchelya lo
be, nu nzhaal gak be nali lo sa
be, nel Dios naab kwent lo re xaa
nchaal stub naz sa myet.

5 Nu nazoblazht be demi, nu
nix gak lextoo be ne be re kwaan
nkano be, nel Dios né: “Tira nalaat
na lu, tubka le na yudar lu”. [Dt.
31:6, 8] 6 Kwaanzee nzho mod yé
be:

Dios tubka nle yudar na
nu nazhebt na ne na kwaan le myet
na. [Sal. 56:3-4, 8-11; Sal.
118:6]

7 Nu tubka selazh be re xaa
kwaan nzaa kwent cheen wdizh
chul lo be, nu wii be xomod nzo xaa
lo re kwaan chul, nu sbaaka nzhaal
wii be lo Jesús modxa ngwii xaa lo
Jesús.

8 Lee Jesucrist nak lal naaze nu
nalzhe nu axta tira. 9 Nu nareket be
tich stub wdizh, nel nela be lee Xaa
Nabeyy, lo yalnkela cheen xaa, mle
xaa zee nye gak lextoo be, nu nam-
let xaaya nel ngwii be lo kwaan
nzhaw be, mod nle re xaa sawlazh
be.

10 Nel lee be nkano tub mdo
kwaan nzhul doo nak, pa nyent
mod gaw re ngwleyy yizhyo ne.
11 Nu lee ngwleyy non doo yizhyo
ne nzeno ren cheen ma naz leen

xkyidoo Dios, per lee kwerp cheen
ma ngut, nzek xaaya naz jwer
yezh. 12 Kwaanzee sbaaka naz
jwer yezh mded Jesús bid lo yalgut
cheen xaa, zee le nzhul xaa myet
kwaan xren xaa. 13 Zee nzhaal ya
be lo xaa naz jwer yezh nu nalet
be xgab leezha xizhno xaa be mod
mxizhno xaa Jesús. 14 Nel lo yizhyo
ne nankanot be tub yezh kwaan
ndii tira, kwaanzee lee be nkwaan
tub yezh kwaan nzho yiba kwaan
ndii tira. 15 Kwaanzee nzhaal gool
be lo Dios kwent cheen kwaan mle
Jesucrist, nu kwaan nzholl be lo
xaa nak mod tub gon kwaan nzaa
be lo xaa. Gool be lo Xaa Nabeyy
kwaan roo be. 16 Nu nayenlazht
be le be kwaan wen nu nzhaal zaa
be kwaan nkano be lo stub naz
xaa nel kwaane nak mod tub gon
kwaan nyula Dios.

17 Gon be xtizh re xaa nseed
be xtizh Dios, nu zheta gak be lo
xaa, nel nanyizhat xaa kanap xaa
be. Gon be xtizh xaa, zee tubka
le xaaya kwaan yalnix nu nagakta
tub kwaan nga doo nu sbaa mas
chul seed be lo xaa.

18 Naab gu lo Dios kwent cheen
nu, zee nzho mod le nu wen lo
rese xaa, kwaan tub xgab nali.
19 Nu leezha naab gu lo Dios kwent
cheen na, naab gu zee le Dios, zee
lijer bare na lo gu stub welt.

Diizh gwluzhtlaka

20-21 Naab na lo Dios, xaa nle zee
chul kwi be, xaa mseban Jesucrist
lo re xaa ngut, zee le xaa yudar be
nu zaa xaa rese kwaan chul kwaan
nkin be zee nzho mod le be kwaan
nzhekla xaa. Nu nzhekla na gool
rese myet lo Jesucrist tira nel lee
xaa nak xaa wen nkanap re be, xaa
nak mod re xmbakxiil xaa, nu mxo
xaa xren xaa zee mlaa xaa wdizh
kub lo re be. ¡Sbaa gaka!

22 Wech nu bzan, naab na lo
gu, nkenzha gu lak lan wdizh ne
kwaan mkee na lo gu. 23 Nzhekla
na ne gu, lee wech be Timoteo
mroola lozhyib nu chelee xaa lijer
zhin xaa lo na zee ropse nu yasewii
lo gu.

24 Xaal na “dix” cheen na lo re
xaa nseed gu xtizh Dios nu lo re xaa
Jesús, xaa nambey naz baa. Noka
re xaa Italia xaal “dix” lo gu.

25 Nzhekla na luu Dios yalnkela
cheen xaa lo gu.

Sbaa gaka.

Yech kwaan mkee Chag

Dix cheen Chag

1 Dix re gu.

Na nak Chag, nu kakee na yech
ne lo re gu, xaa nak dii cheen chiib-
chop xgann xey be, xaa Israel, lo re
gu xaa nzho dubse yizhyo. Na nak
xmos Dios, xaa nkee na zhiin lo, nu
xmos Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

Cho sirb nle re yalzi

2 Rese be wech nu bzan, yakla
be gorna zhin reta klas yalzi lo be.
3 Yakla be gorna nded be re yalzi
kwaan nzhin lo be nel ngwii be lo
Jesús, nel nela be re yalzi nle zee
nye nzo be lo Dios. 4 Bseed be xek
be ded be rese yalzi nu nye zo be lo
Dios nu nik tub kwaan nayojwalt lo
be.

5 Nu cheleeya cho be nzho jwalt
yalnzhak lo, gunaab beya lo Dios,
nel telisa zaa xaaya lo be nu na-
galnot xaa be nel ngunaab beya lo
xaa. 6 Per dub yek be naab beya
nu dub lextoo be, nu nagakt chop
yek be. Nel lee xaa nzhak chop
yek, nak kwenta nistoo kwaan ngit
tub lad nu stub lad. 7-8 Xaa kwaan
nzhak chop lextoo ngwii xaa lo
Xaa Nabeyy, nanyet nzo xaa lo Xaa
Nabeyy, zee nik tub kwaan nyent
mod kwaz xaa kayaa xaa lo Xaa
Nabeyy.

9 Nzhaal yakla re xaa prob, xaa
ngwii lo Jesucrist, nel non doo xaa
lo Dios. 10 Sbaaka nzhaal yakla
re xaa rik, leezha nseed Dios xaa
nanzhaalt gak xaa xaa nto yalxwa.
Nel re xaa rik nak mod re yeey
wen kwaan ngool; 11 nu gorna nlen
mbizh nu nzelo neey nla, zee lee
yeey wen ngool nu nawentra luya.
Snee lux re xaa rik gorna kale xaa
xchiin xaa lo re kwaan nzhap xaa.

12 Wen xaa nxek lo re yalzi.
Xaa nxek lo re yalzi kayaa ko-
ron cheen yalnaban kwaan tira,
kwaan nguné Dios selazh Dios lo re
xaa nkela xaa. 13 Leezha nzhekla
tub xaa le tub kwaan nawent, nam-
bezht xaa: “Dios mkiil na”. Nel
nankiilt Dios nik tub xaa, nu nixa
nik tub kwaan nawent nanlet xaa.
14 Per tub xaa nkiil leeka lee xaa
leezha nla xaa lo re kwaan nawent
kwaan nzhekla xaa le xaa. 15 Nu lee
re jwalt kwaan nle xaa nzhal lo re
xgab nawent kwaan nzho yek xaa.
Nu leezha yilo roo re jwalt, leeya
nle zee yet xaa.

Xaa prob nu xaa rik

16 Kwaanzee nii na lo re gu wech
nu bzan, nakadet be leeka be.
17 Nel Dios xaa nzob naz yiba, nzaa
rese kwaan wen nu rese kwaan
xwa nzhak lo re be. Lee xaa
mdexkwaa mbizh, nu mbee, nu re
mbal ma yiba, zee zaa ma xni lo
re myet, xaa nzhi lo yizhyo. Nu
lee xaa nak mer xni per nangunt
xni cheen xaa, nu nixa nyent yal-
nakaw lo xaa. 18 Lee xaa mle zee
ngol be lo xtizh xaa kwaan wli, nel
sbaa nzhekla xaa. Sbaa mle xaa
zee gak be mod tub xle kwaan ntop
xaa yilotlaka lo rese kwaan mdexk-
waa xaa.

Cho kwaan nzhekla Dios le be

19 Kwaanzee nii na lo gu wech
nu bzan, list zo be kenzha be,
nu wen wen le be xgaba yilo keb
beya, nayiit be ne be re myet
sbaaga. 20 Nel lee yalnayii cheen
myet nyent mod zo xaa nali lo Dios.
21 Kwaanzee nii na lo gu: Laa be
rese kwaan nanzhult nu laa be rese
kwaan nawent. Gak be tub xaa
nadoo, laa be nabeyy xtizh Dios
lextoo be zee koo Dios be lo yalgut.

22 Leeka be nkade be leezha
mbezh be nkenzha be xtizh Dios
per nanlet beya; mas wen le beya.
23 Nel loka xaa nebse nkenzha
xtizh Dios nu nanlet xaaya, nebse
nak xaa kwenta tub xaa ngwii
garlo lo spej. 24 Wen wen ngwii xaa
lo spej nen xomod nzhak xaa, nu

nya xaa; per leeka gorzee myen-
lazh xaa nen xomod nzhak xaa.
25 Kwaanzee tubka seed be Xkyech
Dios, kwaan nali nak, nel leeya
nsela be lo re jwalt kwaan mle be.
Zee gak be mod tub xaa wen wen
ngwii lo spej, xaa nanyenlazht xo-
mod nzhak. Sbaa le be rese kwaan
nseed be zee lee Dios le kwaan chul
lo be.
26 Loka xaa nzak nzhool lo Dios
per nanlewent xaa xgab kwaan nii
xaa, nawlit xaa zee nzhool xaa lo
Dios, leeka lee xaa nkade xaa, zee
nanont re kwaan nle xaa lo Dios.
27 Kwaan nzhekla xuz be Dios le be
nak: Le be yudar re ngwnaa byud
nu re ngwzeb leezha nkin xaa tub
kwaan, nu nzhaal kanap be leeka
be lo re kwaan nawent, kwaan nle
re myet yizhyo.

2

Nawent le nonra be tub be stub be

1 Rese gu wech nu bzan, be nak
xaa ngwii lo Jesucrist, Xaa Nabeyy
be, xaa nzo lo xni. Kwaanzee nyen-
tra mod yé be: “Nonra xaa ne ke
xaa ba”. 2-3 Nanont zaa be pa mas
non zob tub xaa rik, xaa nzeb paro
nkasa be nzholl be lo Dios, o tub
xaa nzho yani or yaa nu nak xaa ler
kwaan kar doo. Nu leeka zee zhin
stub xaa nales doo nzhak, xaa beed
doo na xab, nu nanont yé be lo xaa
prob: “Bzoli o bzob lo yo”. 4 Snee
nle non be tub xaa ke stub xaa, tub
kwaan tira nanalit nak.
5 Rese gu wech nu bzan, xaa
nkela na, bkenzha gu kwaane.
Dios mleey re xaa prob lo yizhyo
ne, zee wii xaa lo Dios kwaan dub
lextoo xaa. Noka mleey Dios re
xaa prob zee nya xaa pa nabeyy
Dios, pa nakladiizh zaa Dios lo re
xaa nkela Dios. 6 Per lee re gu nle
gu xgab nanont re xaa prob. Nu,
¿che nanzeent gu nchezi re xaa
rik gu? nu, ¿che nanzeent gu lee
xaa rik nak xaa ngaazh re jwalt
tich gu lo xaa nak zhiin? 7 nu,
¿che naleet re xaa rik nak xaa
naniiwent Jesucrist, mer xaa mzaa
yalnaban lo be?
8 Wen nle be chelee be nle be
kwaan nabeyy Xkyech Dios le be:
“Kela lu sa myet lu modxa nkela lu
lu”. [Lv. 19:18] 9 Kwaanzee chelee
be nle nonra be tub xaa ke stub
xaa, nu nanlet be kwaan né Dios,
zee naab Dios kwent lo be. 10 Nu
loka xaa ngozhaw dubse ley cheen
Dios, per mle xaa tubka kwaan
nawent, Dios naab kwent lo xaa
nel namlet xaa kwaan mnabeyy
Dios. 11 Nel leeka Dios ngunii lo
re myet, nu nzhé: “Nazoblazht lu
kano lu stub ngwnaa”, nu nixa
“Naguta lu sa myet lu”. Nu chelee
be nankanot be xngwnaa stub xaa,
per nzhut be sa myet be, nambint
be kwaan né Dios. 12 Le be kwaan
wen nu nii be kwaan wen nel Dios
naab kwent lo be mod nii xtizh
xaa, kwaan nsela be lo re jwalt
kwaan mle be. 13 Nel leezha naab
Dios kwent lo rese myet, lee re xaa
kwaan namlest lextoo ne wechx-
inn, noka Dios nalest lextoo ne xaa
zee. Nu lee re xaa nles lextoo ne
wechxinn, noka Dios les lextoo ne
xaa zee, gorna naab Dios kwent lo
rese myet.

Le be kwaan nzhekla Dios

14 Rese gu wech nu bzan. Chelee
tub be yé: “Na si ngwii lo Jesucrist”,
per nanlet xaa kwaan nzhekla Dios
nyent mod le xaa gan yalnaban
kwaan tira. 15 Nu chelee tub wech
be o tub bzan be nankanot xaa
kwaan gak xaa, nu nixa kwaan
gaw xaa, nu re kwaan nkin xaa
yizata mbizh, 16 nu chelee be yé
be lo xaa: “Axta yee. Nazeent lu
nal nu nixa yalnlaan”, nu nik tub
kwaan nkin xaa nazaat be lo xaa,
nanont kwaan ngunii be lo xaa.
17 Kwaanzee chelee be mbezh be
ngwii be lo Jesucrist, per nanlet be
kwaan nzhekla Dios, nawlit kwaan
nii be nu nankanot be yalnaban
kwaan tira.
18 Chelee tub xaa yé: “Lu mbezh
ngwii lu lo Jesucrist, per lee na nle
re kwaan nzhekla Dios. Nzhaal le

lu kwaan nzhekla Dios zee ne na
wlipa ngwii lu lo Jesucrist. Lee na
nle kwaan nzhekla Dios, zee zeen
lu ngwii na lo Jesucrist. 19 Lee
lu mbezh nzho tubka Dios. Per
sbaaka mbezh re mbi mal, nu axta
nxiz re mbi mal, nel nzheb mbi
mal ne Dios." 20 ¡Bxen! Nzhaal
zeen lu, chelee tub xaa mbezh ng-
wii lo Jesucrist nu nik tub kwaan
nzhekla Dios nanlet xaa, nanont
mbezh xaa sbaa. 21 ¿Che nanet lu
xomod mzo wen Abraham kwaan
Dios, xaa nak dii cheen be? Mzo
wen Abraham kwaan Dios nel mle
xaa kwaan nzhekla Dios, leezha
nzha Abraham teed xaa xgann
xaa Chak lo Dios, mod tub ma,
tub gon kwaan zaa xaa lo Dios.
22 ¿Che nanet lu kwaan mle Abra-
ham mlu xomod mwii xaa lo Dios?
Kwaanzee Abraham mwii lo Dios
nu noka mle xaa kwaan nzhekla
Dios. 23 Snee mbarlo kwaan nzhé
lo Xkyech Dios: "Abraham mwii lo
Dios kwaanzee Dios mkayaa xaa
mod tub xaa nali". [Gn. 15:6] Nu
sbaa ngok xaa xmig Dios.

24 Kwaanzee nal, ne be lee tub
xaa nzo wen kwaan Dios nel nle
xaa kwaan wen, nu nanakta nebse
nel ngwii xaa lo Jesucrist. 25 Nu
seeka mzo wen Rahab kwaan Dios,
me mto cho. Nel mle me kwaan
nzhekla Dios gorna mkayaa me
rop xaa mxaal Josué nu zee mxaal
me xaa stub naz, zee naguta xaa
yezh rop xaa. 26 Kwaanzee tub
kwerp kwaan nankanot yalnaban
cheen ngulola nguta, sbaa naka
leezha mbezh xaa ngwii xaa lo
Jesucrist, nu nanlet xaa kwaan
nzhekla Dios; kwaanzee mod ng-
wii xaa lo Jesucrist nak mod tub
kwaan ngut.

3

Le wen be xgab yilo wdizh beya

1 Rese gu wech nu bzan.
Nanzhaalt zoblazh rese gu gak gu
maestr xaa nlu xtizh Dios; nel rese
nu, xaa nzaa kwent xtizh Dios,
telisa mas gro kwent naab Dios lo
nu. 2 Nu rese be nak xaa nzeb jwalt.
Chelee tub xaa nzhedizh purse
kwaan wen, xaa zee nak tub xaa
nali nzo lo rese kwaan nle xaa, nu
nle xaa gan nseli xaa dubse kwerp
cheen xaa. 3 Nu ne be xomod nak
kabay; ngoo be fren roo ma zee
ya ma loka lad nzhekla be. 4 Nu
seeka nak tub bark kwaan gro doo,
nixa nze tub mbi dox nzobyaya,
nu lee xaa kwaan nzhano bark
nzhe xaaya kwaan tub le yag dik.
Sbaa nzho mod nzhano xaa bark
loka lad nzhekla xaa dubse leen
nistoo. 5 Nu seeka nak luzh myet;
leeya nak tub kwaan tik doo, per
leezha leeya nzhedizh xaa, leeya
nii duzna kwaan yiya. Nu kwaan
nzhedizh xaa nak mod tik bal
cheen ki, per nleya gan nzeka
dubse tub yi gro doo. 6 Nu kwaan
nii myet nak mod tub bal cheen ki
kwaan nle yalki leen lextoo myet.
Leeya nak kwaan nzek mod ki
kwaan nze lo Maxuu, nu kwaan
nlux dub lextoo myet. 7 Reta klas
ma wen, re mbyin, nu re mball,
nu re ma nzho leen nistoo nle
myet gan nseed myet ma. 8 Per
lee roo myet nak tub kwaan nik
tub xaa zer le gan seed. Kwaanzee
leeya nak tub kwaan tira nawent.
9 Kwaan roo be nzholl be lo Xuz
be Dios, nu kwaan roo be nge be
lo re wechxinn be, xaa mdexkwaa
Dios kwentaxa nak Dios. 10 Rese gu
wech nu bzan, nanzhaalt kwaan
leeka roo be naab be kwaan wen
nu naab be kwaan nawent gak
lo wechxinn be. Kwaane si tira
nawent nak. 11 Tub xlen pa nzhib
nis, ¿che nzho mod zhib nis nax nu
noka nis nzhig? 12 Rese gu wech nu
bzan, ne gu nyent mod zaa tub yag
ig tub xle kwaan nak olib; nu nyent
mod zaa tub yag ub tub xle kwaan
nak ig, sbaaka nixa nis nax nyent
mod zhiba pa nzhib nis nzhig.

Yalnzhak kwaan wlipa

13 Nu chelee nzho lak xaa nzhak
lo gu nla lak kwaan yek, nzhaal le
xaa kwaan wen, nu gak xaa tub xaa

nadoo, kwaane lu yalnzhak cheen
xaa. 14 Per chelee be nzoblazh be,
nu chelee be nzhekla be le be gan
rese kwaan, zee telisa nanzhaalt to
be yalxwa nu yé be wli nak kwaan
nawlit. 15 Lee yalnzhak ne nanzet
lo Dios, sinka lee yalnzhak ne
nze naz lo yizhyo, nu cheen myet
yizhyo naka; nanakta cheen Dios
leeya nak cheen Maxuu. 16 Nu pa
nzo xaa nzoblazh nu xaa nzhekla
le gan kwent cheen nebse lee xaa,
nu noka baa nanzhiwent re xaa nu
le xaa rese kwaan nawent. 17 Per
lee yalnzhak kwaan nze lo Dios
nak nebse kwaan nzhul, nu nle zee
kwi wen xaa; nu lee xaa nkano
yalnzhak:

nadoo nii xaa,
nu nzhekla xaa gon kwaan nii stub xaa,
nu nles lextoo xaa ne xaa wechxinn xaa,
nu nle xaa kwaan nali nak,
nu nangwiit xaa cho nak xaa,
nu tira nankadet xaa.

18 Kwaanzee lee xaa le kwi wen re
xaa, nak xaa mod tub xaa nxeen
bizh wen, nu zee top xaa xleya, zee
gaka mod xaa nali nzo.

4

Nakelat be re kwaan yizhyo

1 Kwaanzee naab na kwaane
lo gu. ¿Chozhiin tant ndil gu nu
tant nayii gu ne gu re wech gu
nu re bzan gu? Sbaa ndil gu
nel leeka leen lextoo gu nzhal re
yalnzoblazh. 2 Nzoblazh gu kano
gu re kwaan nankanot gu, zee
nzhut gu zee nkayaa gu kwaan
tant nzoblazh gu, nu komba nak
kwaan ndil gu lo. Nu nankanot
gu kwaan nzhekla gu nel nanaabt
guya lo Dios. 3 Nu leezha naab
guya lo Dios, nankayaat guya nel
nanalit nzhak lextoo gu gorna
ngunaab guya. Snee nankayaat
guya nel lo gust yizhyo nzhekla
gu le xchiin guya. 4 Gu nak mod
me nto cho, nel mlaa gu Dios nel
nkela gu re kwaan yizhyo. ¿Che
nanet gu leezha nkela gu re kwaan
yizhyo, nzhak gu xkontrad Dios?
5 ¿Che nzak gu nanont Xkyech
Dios kwaan nzhé: “Lee Dios mzaa
yalnaban lo re myet, kwaanzee
nzoblazh Dios gak myet nebse xaa
xaa”? 6 Per nles lextoo Dios ne be
nu nlu xaa yalnkela cheen xaa lo
be. Nel nkeela lo Xkyech Dios nii:
“Dios nkela re xaa nadoo nak; per
lee re xaa nto yalxwa, nayii Dios ne
xaa”. [Pr. 3:34] 7 Kwaanzee laa be
nabeyy Dios lextoo be, nu nazaat
be lugar lo Maxuu, zee bachii
Maxuu lo be. 8 Bii be lo Dios zee
noka Dios bii gax lo be. Sembey be
lextoo be, xaa nle kwaan nawent
nu xaa nzhak chop yek. 9 Nu noka
gak nales lextoo be nu goon be
gorna ne be lo rese kwaan nawent
kwaan mle be. Nu nixa naxizht
be per goon be selazh be re jwalt
kwaan mle be. 10 Zee gak be tub
xaa wlipa nadoo doo nak lo Xaa
Nabeyy, nu zee le xaa be tub xaa
non doo lo xaa.

Nagawyixt be wechxinn be

11 Rese gu wech nu bzan, na-
gawyixt be tub be stub be. Nu
cheleeya nzhawyix be tub be stub
be, nlu nanzhont be ley cheen
Dios. Nu chelee be nanzhont be ley
cheen Dios, nlu leeka be nzhekla
nabeyy loya. 12 Nu nebse Dios
mzaa ley ne nu nebse lee xaa nak
xaa nzho mod naab re kwent. Nu
lee gu, ¿cho nak gu zee nzhawyix gu
tub gu stub gu? Nel Dios nak xaa
nzho mod luux gu nu nzho mod
seban gu.

13 Kwaanzee nal bin gu kwaan
nii na lo gu. Cheleeya nzho tub be
yé: “Yee o wiizh, ya na stub yezh nu
yoo na zee tub liin, zee le na negos,
zee le na gan gro doo demi”. 14 Nu
nixa nanet be nen che zban be yee
o wiizh. Nel re be nak kwenta beg;
tub rataka nluya, nu lee stub rat
nixa nanlutra nen pa naz nzhaya.
15 Mas wen yé be: “Chelee Xaa
Nabeyy zaa diizh banra na xep zee

le na kwaan nzho yek na”. 16 Per
lee gu nto doo gu yalxwa kwaan nii
gu, nu tira nawent nak re yalxwa
kwaan nii gu. 17 Kwaanzee loka
cho be ne nzhaal le be kwaan wen
nu nalet beya, kwaane nak tub
jwalt gro doo lo Dios.

5

Bkenzha rese gu xaa rik

1 Bkenzha rese gu xaa rik. Binn
gu nu brazhe gu nel lee re yalzi
zhin lo gu. 2 Nel rese kwaan nzhap
gu zelo yeb nu lux, nu lee re xab
gu, re ler kwaan non doo nzelo kee
mbaz. 3 Nu lee re xdemi lu kwaan
nak or nu plat ngulo gaw chen. Nu
lee re chen ne ngaazh kwaan tich
gu, nu axta leeya lux xkwerp gu
mod bal cheen ki, nel tant ngozhaw
gu re kwaan nzhap gu lo yizhyo ne,
re mbizh nal kwaan ngwluzhtlaka.
4 ¡Wii gu, nangixt gu kwaan mka
re xaa mkee zhiin lo gu, zee lee
re kwaan kabazhe xaa mzhinla lo
Dios, xaa ngezh doo! 5 Lo yizhyo
ne mkano gu rese kwaan nzhekla
gu, nu mle gu re gust nzhak yek gu,
nu msechaa gu gu, mod tub ma gut
xaa gaw xaa. 6 Nu ngaazh re gu
kwaan tich xaa nadoo nak, xaa nik
tub jwalt nanzhapt lo gu, nu sbaa
mbit gu xaa.

Ye be

7 Kwaanzee rese be wech nu
bzan, ye be xep axta gorna bare
Xaa Nabeyy. ¿Che nanet gu xomod
naka leezha nzhaan xaa? Mbaz
xaa la yey zee nzho mod le xaa gan
koo xaa yalgon kwaan chul doo
gak. 8 Nu seeka be, nzhaal kwaz
be xep, nu yo balor lextoo be, nel
naxchetra bare Xaa Nabeyy lo be.

9 Nu rese be wech nu bzan,
nagawyixt be re wech be, zee
nanaabt Dios kwent cheen be lo be.
Nel lee Xaa Nabeyy merla zhin nu
lee xaa nak xaa naab kwent lo rese
myet. 10 Rese be wech nu bzan,
seed be xek be lo re yalzi modxa
mxek re xaa mzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo lee xaa yilo, nu ngunii
xaa xkwent xaa. 11 Nel re be mbezh
wen re xaa nxek lo reta klas yalzi.
Nela be xomod mxek Job lo re yalzi
kwaan mded xaa; nu ne wen be
xomod mle Dios lo xaa, nu xomod
nlesdoola Xaa Nabeyy ne re myet.

12 Nu rese gu wech nu bzan,
nanzhaalt chaw be krus lo yizhyo
nu nixa naz yiba nu nixa lo nik
tub kwaan. Mas wen yé be: “Sbaa
naka” o “Nawlita”. Per nachawt be
krus, zee nanaabt Dios kwent lo be.

Xomod nzhaal wdizhno be Dios

13 Nu chelee tub be zhin yalzi lo,
nzhaal wdizhno be Dios. Nu chelee
tub be nyakla, nzhaal gool xaa lo
Dios. 14 Nu seeka chelee tub be
gak ne, xaa zee nzhaal kwezh re
xaa gol lo re xaa Jesucrist, zee teeb
xaa anseyt cho xaa ne nzak, nu
naab xaa lo Dios kwaan yalnabeyy
cheen Xaa Nabeyy, zee sekwen
Dios xaa. 15 Nu gorna nii be lo Dios,
ne be lee xaa gon xtizh be, nu lee
Xaa Nabeyy sekwen xaa ne nzak,
nu chelee xaa mle xaa tub jwalt,
leeya zhe. 16 Nu yé be tub be stub
be re jwalt kwaan mle be, zee naab
xaa lo Dios zee sekwen Dios be.
Nu leezha nzhedizhno tub xaa nali
nzo lo Dios, rese kwaan naab xaa
gak. 17 Li ngok tub myet mod rese
be, nu dub lextoo xaa ngunaab xaa
lo Dios zee nalat yey, nu namlata
lo yizhyo chon liin yirol. 18 Nu
gorna mbdizhno Li Dios stub welt,
zee mbare yey mla lo yizhyo stub
welt. Nu zeera mzaa yizhyo yalgon
stuba.

19 Rese gu wech nu bzan, chelee
tub be mroo lo xnaz Dios kwaan
wli nak, nu lee stub be mle gan
zere xaa lo xnaz Dios, wen doo mle
xaa ne. 20 Sbaa ne be rese xaa nle
gan zere tub xaa nzeb jwalt naz
lo Dios, tub xaa nzha naz nawent,
mle xaa ne gan mloo xaa xaa lo
yalgut. Nu mle xaa gan zee chee
Dios rese jwalt kwaan mzeb xaa
zee.

Chag

Yech yilo kwaan mkee Pér

Dix cheen Pér

1 Na nak Pér, nu mkayaa na
yalnabeyy lo Jesucrist, zee za na
kwent cheen xaa; kakee na yech
ne lo re gu, xaa mleey Dios, xaa
nanzhot lazh, xaa kwaan nzho
yizhyo cheen Ponto, Galacia, Ca-
padocia, Asia nu Bitinia. 2 Dios,
xaa nak Xuz be, mleeyla xaa gu
axta yilo, mod mlela xaa xgab, nu
mle xaaya kwent cheen Mbi Naban
leezha mlexcho xaa gu, zee gon gu
xtizh Jesucrist, nu gak nzhul re gu
kwaan xren xaa. Nzhekla na lee
Dios luu yalnkela cheen xaa lo re
gu nu le xaa zee nix kwi re gu.

Tub yalnaban kwaan nkambaz be

3 Gool be lo Dios, xaa nak Xuz
Jesucrist, Xaa Nabeyy be. Dios
kwaan gro yalnles cheen xaa, mle
gal be stub welt, nel mroban Je-
sucrist; nu kwaane nle zee kwaan
dub lextoo be nkambaz be xaa,
4 zee kayaa be kwaan nzhap Dios,
kwaan mlozhaw xaa kayaa be naz
leen yiba. Kwaan mlozhaw xaa
nak tub kwaan nanluxt, kwaan
nambey, nu kwaan nangoolt. 5 Nu
nel ngwii be lo Dios, nkanap xaa
be kwaan dub jwers cheen xaa
zee le be gan yalnaye nu yalnaban
kwaan tira, kwaan nkambaz xaa
zaa xaa lo be mbizh gwluzh.

6 Nu kwaane nle zee chul nzhak
lextoo be, nixa nkin ded be rete bid
tub tyemp. 7 Lee mod ngwii be lo
Dios non doo mod or, kwaan nle
xaa preb lo ki; nu lee mod ngwii
be lo Dios nak tub kwaan nonra ke
or, nel lee or nzho mod lux. Nu
lee mod ngwii be lo Dios mye mded
preb, zee nii Dios wen lo re be, nu
zaa xaa xni lo re be, nu zee lee re
myet wii respet lo re be, gorna bare
Jesucrist stub welt.

8 Lee re gu nkela Jesucrist nixa
zer ne gu lo xaa, nu nal ngwii gu lo
xaa nixa zer lu xaa lo gu, nu chul
doo nzhak lextoo gu, tub kwaan
nyent mod zaa gu kwent kwaan
wdizh, 9 nel ngwii gu lo Dios zee nle
gu gan yalnaban kwaan tira.

10 Lee yilo, lee re xaa mzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa nzhé,
luu Dios yalnkela cheen xaa lo be
nu koo Dios be lo yalgut cheen
jwalt cheen be. Nu nzhekla re xaa
ne, ne xomod le Dios re kwaane.
11 Nu nzhekla re xaa ne pok xaal
Dios Xaa Nabeyy nu cho gak Xaa
Nabeyy, nel lee Mbi Naban, xaa
nzho lextoo re xaa, nguné lo re
xaa xomod nkin ded Xaa Mxaal
Dios Nabeyy bid, nu zeera xo-
mod gwluzhtlaka kayaa xaa rese
yalnabeyy nu rese xni. 12 Per zeera
ngune re xaa ne, lee re kwaan
kazaa xaa kwent, nalet yudar leeka
re xaa, sinka leeya le yudar re
be. Nu nal, lee wdizh chul ne nak
kwaan mzaa re xaa kwent lo re
gu, kwaan yalnabeyy cheen Mbi
Naban cheen Dios, xaa nze naz
yiba. ¡Axta re mandad cheen Dios
nzhekla doo ne re kwaane!

Dios mbezh be yo be nambey

13 Kwaanzee, tubka list zo be nu
yo yek be, nu kwaan dub lextoo be
kwaz be kwaan zelazh Dios lo be
gorna bare Jesucrist. 14 Nu mod
mad nzhon xtizh xuz, nazoblazh-
tra be le be re kwaan mzoblazh
be nle be yilo, leezha zer labeyy
be Dios. 15 Lee xaa mrezh be nak
tub xaa nambey, kwaanzee gak be
xaa nambey lo rese kwaan nle be.
16 Nel lee xtizh Dios nzhé: “Gok gu
tub xaa nambey, nel lee na nak xaa
nambey”. [Lv. 11:44; 19:2]

17 Lee be nii “Pa” lo Dios, nu
nzhaal zheb be ne be xaa re mbizh
kwaan mban be lo yizhyo ne, nel
lee xaa naab kwent lo rese kwaan
nle myet tub mod nali. 18 Nu Dios
mzi re be nu mloo xaa be lo re
kwaan nzho be yilo, re kwaan
mlaa re xey be lo be kwaan nyent

sirb; nu ne wen be lee xaa namzit
be kwaan or nixa kwaan plat
kwaan nlux, 19 sinka lee xaa mzi
be kwaan xren Jesucrist, kwaan
non doo. Lee xaa mded lo Dios
mod tub mbakxiil, ma nzhul nu ma
nambey. 20 Jesucrist nakladiizh
ded re kwaane axta yilo, axta
leezha zeeraka dexkwaa yizhyo;
nu myaad xaa re mbizh gwluzh
ne, nel nkela xaa re be. 21 Nu
Jesucrist mle zee nzho mod wii
be lo Dios, xaa kwaan mseban
Jesucrist, nu mzaa xaa re xni lo
xaa; nu kwaanzee lee be ngwii lo
Dios nu nkambaz be kwaan zelazh
xaa lo be.
22 Mle nzhul be yalnaban cheen
be, nel mbin be kwaan wli, zee
nzho mod wlipa kela be tub be stub
be kwaan dub lextoo be. 23 Nu lee
re be mbare ngol stub welt, nu lee
welt ne nangolt be lo kwerp cheen
xuz be nu xnaa be kwaan nzhet,
welt ne ngol be lo wdizh chul cheen
Dios, kwaan mban nu kwaan tira
naluxt. 24 Nel lee Xkyech Dios nzhé:
Re myet nak mod yixwen,
nu rese kwaan chul cheen xaa nak
mod yeey cheen yixwen.
Lee yixwen ngool, lee yeey nzhab,
25 per lee xtizh Xaa Nabeyy tubka
nzho. [Is. 40:6-8]
Nu re wdizh chul ne nak wdizh
kwaan mzaa xaa kwent lo re gu.

2

1 Kwaanzee blaa gu rese kwaan
nawent:
re yalnkade,
nayét gu le gu tub kwaan nu le gu
stub kwaan,
nazoblazht gu,
nixa nagawyixt gu wechxinn gu.
2 Gak gu mod madoo, mad pensa
ngol, nyakdoola mad go mad xizh
xnaa mad, sbaaka bkwaan gu nizh
kwaan nak kwaan wlipa, zee xeen
gu lo re xcheen Dios nu kayaa gu
yalnaban kwaan tira, 3 nel mlela gu
preba nu wlipa mzeen gu lee Xaa
Nabeyy wen nak.

Jesucrist nak mod tub ke naban

4 Lee Xaa Nabeyy nak mod tub
ke naban, kwaan mlabi re myet,
per leeya nak ke kwaan mleey Dios
nu tub kwaan non doo lo xaa.
Kwaanzee bii gu lo xaa, 5 zee noka
re gu mod ke naban, kaya gu tub yi-
doo kwaan nak cheen Dios, zee gak
gu ngwleyy nambey cheen Dios,
zee le gu xchiin Dios, kwaan nyula
xaa, kwent cheen kwaan mle Je-
sucrist. 6 Kwaane ngok mod nzhé
Xkyech Dios:
Zoob na tub ke naz yezh Sión,
tub ke non doo kwaan nzob skin
yoo,
leeya nak tub ke kwaan mleey na;
nu loka xaa kwaan wii lo ke ne,
nyakla xaa zee. [Is. 28:16]
7 Lee ke ne non doo lo re be, xaa ng-
wii lo ke ne; per lee re xaa kwaan
nangwiit lo ke ne, barlo kwaan
nzhé xtizh Dios, kwaan nzhé:
Lee ke kwaan nanzheklat re xaa
nza yoo,
leeya ngok ke skin yoo. [Sal.
118:22]
8 Nu noka stub pa nzhé:
Nu tub ke kwaan nral nii re xaa,
zee nla xaa lo yo. [Is. 8:14-15]
Kwaanzee rala nii re xaa nel
nanzhont xaa xtizh Dios, nu nel
nakladiizh ded xaa bid tira.
9 Per lee be nak xaa mleey Dios,
noka lee be nak ngwleyy, xaa nkee
xchiin rey, be nak yezh nambey
cheen xaa. Nu noka mle xaa be
xaa xaa, zee zaa be kwent cheen
re kwaan chul cheen xaa, nel mloo
xaa be lo yalnakaw zee zo be lo xni
chul cheen xaa. 10 Nu lee yilo, lee re
be nanakt xaa Dios, per nal nak be
xaa Dios; yilo nanlestla xaa ne xaa
be, per nal lee Dios nlesla ne be.

Le be xchiin Dios

11 Re gu, xaa nkela na, naab
na lo gu, nalaat gu lee re kwaan
nzoblazh kwerp cheen gu le gan lo
gu, leeka kwaan ndil kwaan yalna-
ban cheen gu, nel nanakt be xaa
yizhyo ne. 12 Kwaan be le be kwaan
wen, zee wii re xaa nanlabeyyt

Dios lo be. Nu sbaa, nixa nal nii
nawent re xaa be, mod tub xaa
nakap nak, per gorna wii re xaa
lo re kwaan wen nle be, noka re
xaa gool lo Dios mbizh kwaan naab
Dios kwent lo re myet.
13 Nel Jesucrist nak Xaa Nabeyy
be, nzhaal gon be xtizh xaa nabeyy
lo yizhyo ne. Nzhaal gon be xtizh
rey, nel lee xaa nak xaa nabeyy
rese yezh. 14 Noka nzhaal gon be
xtizh re xaa nxaal rey, nel ted xaa
bid re xaa nle kwaan nawent, nu
wen nii xaa ne lo re xaa nle kwaan
wen. 15 Nel Dios nzhekla lee re
gu le kwaan wen, zee lee re xaa
nagakt nu re xaa nyent yek, saaw
roo.
16 Le be mod tub xaa libr, per
nalet be kwaan nawent nel nak be
tub xaa mla. Mas wen kweey be
le be mod tub xmos Dios. 17 Wii
be respet lo re myet, nu kela be re
wech be nu re bzan be, nu zheb
be ne be Dios, nu gon be xtizh xaa
nabeyy yezh.

Xomod mded Jesús bid

18 Re gu, xaa nak mos, bin gu
xtizh xaa kwaan nabeyy gu, nu
nanebt xtizh xaa kwaan wen nu
nadoo nak, noka bzaa gu yek gu
gon xtizh xaa kwaan nakap nak.
19 Chelee tub xaa nyela nded bid
kwaan nanzhaalt ded xaa, nel
nzhekla xaa le xaa kwaan wen lo
Dios, kwaane nyula Dios. 20 Chelee
xaa ted xaa be bid nel mle be
tub kwaan nawent, ¿cho kwaan
chul lu be lee be myela mded bid?
Per chelee xaa ted xaa be bid nel
mle be kwaan wen, nu myela be
kwaan ba nak tub kwaan nyula
Dios. 21 Kwaane mrezh Dios be zee
nyela be ded be bid, nel mdedla
Jesucrist bid kwent cheen re be,
nu mlu xaa lo be xomod nzhaal
yela be. 22 Jesucrist namlet nik tub
jwalt nixa namkadet xaa nik tub
xaa. 23 Gorna mde re myet lo xaa,
namdedt xaa lo re xaa; nu gorna
lee re myet mted xaa bid, nanzhét
xaa lo re xaa ted xaa xaa bid; nebse
mwii xaa lo Dios kanap Dios xaa,
nel lee xaa naab kwent nali. 24 Nu
leeka Jesucrist nak xaa mrib jwalt
cheen be tich, gorna mkee xaa lo
krus, zee lee re be ngut lo re jwalt
cheen be, nu ban be tub yalnaban
kwaan nali. Nel mweey Jesucrist
zee gakwen re be. 25 Nel yilo, lee
re be nkanze mod mbakxiil ma
mzowen, per lee nal mbare be
lo Jesucrist, xaa kwaan nkanap
be mod tub xaa nkanap xma, zee
tubka nkanap xaa yalnaban cheen
be.

3

Xomod nzhaal ban xaa kwaan sa xaa

1 Noka re gu ngwnaa me nkano
sa, bin gu xtizh sa gu kwaan dub
lextoo gu. Nu chelee xaa nanzhont
xaa wdizh chul cheen Dios, zee ne
xaa leeya nak kwaan chul, nebse
wii xaa lo re kwaan nle gu, nu
nankintra nii gu lo xaa. 2 Nebse
ne xaa xomod nali nzo gu lo xaa
nu xomod nkela gu Dios. 3 Kwaan
gu zee chul luu gu; per nakwaant
gu zee nebse luu chul kwerp cheen
gu, lo re kwaan nak mod chul nze
beg yek gu, yo bga or yenn gu, gak
gu ler non. 4 Sinka bkwaan gu luu
chul lextoo gu zee gaka tub kwaan
chul doo nu nadoo doo, re kwaane
tira nanluxt, kwaan nak tub kwaan
chul nu non doo lo Dios. 5 Nu lee
re ngwnaa nambey, me ngu yilo,
me tubka mwii lo Dios, mbin me
xtizh xmbyi me, nu sbaa chul mlu
me. 6 Sbaa mle Sara, mbin me xtizh
Abraham, nu nzhé me lo xaa: “Xaa
nabeyy na”. Nu re gu nak xchap
me, chelee gu le gu kwaan wen nu
nazhebt gu ne nik tub kwaan.

7 Sbaaka re be xaabyi, nkin zaa
be yek be, zee ne be xomod nak
xngwnaa be nu wii be respet lo
me, zee nik tub kwaan nalet naken-
zhat Dios xtizh be leezha naab be
tub kwaan lo xaa. Sbaa nzhaal le
be, nel ngwnaa nak me, nu mas
naguun me ke be; nu mzaa Dios

leeka yalnaban lo me kwaan mzaa
xaa lo be.

Xaa nded bid kwent cheen kwaan wen

8 Nu kwaan nzhekla na nii na
nak, yaan re be chul yo be, lesla
be ne be re xaa, kela be tub be
stub be mod wech be, gak be nadoo
nu natot be yalxwa. 9 Nazaret be
kwaan nawent lo kwaan nawent,
nixa leezha ke xaa lo be naket be
lo xaa, mas wen naab be lo Dios
kwent cheen xaa, nel Dios mrezh
re be le be sbaa, zee zaa Dios
kwaan wen lo be. 10 Nel
Xaa nkela yalnaban cheen, nu
nzhekla yo chul,
kanap xaa roo xaa nu nakadet xaa.
11 Laa xaa lo kwaan nawent nu le
xaa kwaan wen,
kwaan xaa mod kwi wen xaa
kwaan re xaa,
nu reke xaa ticha.
12 Nel lee Xaa Nabeyy nkanap re
xaa nali nak,
nu nkenzha xaa re kwaan nii xaa,
per nayii xaa ne xaa re xaa nle
kwaan nawent. [Sal. 34:12-
16]

13 Kas nik tub xaa nalet tub
kwaan nawent lo be, chelee be
tubka nle be kwaan wen. 14 Per
chelee be ded be bid nel nle be
kwaan wen, le Dios kwaan chul lo
be. Nu nalet be xgab leezha nayii
re myet ne be, nixa nazhebt be ne
be re myet. 15 Mas wen wii be lo
Jesucrist, zee nabeyy xaa lextoo be;
nu tubka list zo be keb be lo xaa
nabdizh lo be chozhiin ngwii be lo
Dios. 16 Per keb be tub mod nadoo
nu nakebt be kwaan yalxwa; zee
nik tub xgab nayot yek be, zee lee
re xaa kwaan nzhedizh nawent re
kwaan wen nle be, modxa nreke
be tich Jesucrist, ton xaa ne xaa re
kwaan wen nle be.

17 Mas wen ded xaa bid le
xaa kwaan wen, cheleeya sbaa
nzhekla Dios, ke ded xaa bid le
xaa kwaan nawent. 18 Nu noka
Jesucrist ngut kwent cheen re jwalt
cheen re be, nu ngut xaa tubka
welt nu tira nayetra xaa. Lee
xaa nak tub xaa wen nu ngut xaa
kwent cheen re xaa nawent, zee
nzho mod wee xaa be lo Dios. Lee
kwerp cheen xaa ngut, nu lee Mbi
Naban cheen Dios mseban xaa.
19 Nu kwaan yalnabeyy cheen Mbi
Naban, ngwa xaa nu mzaa xaa
kwent lo re mbi cheen myet kwaan
nzho lozhyib. 20 Lee re mbi ne nak
mbi cheen re xaa kwaan nambint
diizh yilo, mbizh cheen Noé, leezha
myela Dios nkambaz Dios re xaa
dubse leezha mdexkwaa Noé bark.
Nu nebse xon myet nak xaa kwaan
mle gan nanguta leen nis. 21 Lee
nis zee nlu nis kwaan nrubnis
be nal, kwaan ngoo be lo yalgut;
nu nanakta tub kwaan nle nzhul
kwerp cheen be, leeya nak zee
naab be lo Dios, zee chee Dios
re jwalt cheen be kwaan nzho
lextoo be, nel mroban Jesucrist.
22 Lee xaa nguxoob leen yiba nu
nzob lad li lo Dios, nu nabeyy
xaa lo re mandad nu lo rese mbi
kwaan nkano yalnabeyy nu rese
yalngezh.

4

Le be kwaan nzhekla Dios

1 Kwaanzee, mod mded kwerp
cheen Jesucrist bid, noka re be
nzhaal liib be lextoo be ded be
bid; nel leezha mded xaa bid, lee
jwalt nanabeyytra lo xaa, 2 zee
lee re mbizh kwaan mban xaa
leen kwerp ne, naletra xaa kwaan
nzhekla kwerp, sinka nle xaa
kwaan nzhekla Dios. 3 Lee re
mbizh kwaan nle be re kwaan nle
re xaa nanakt xaa Dios ngulola
mded, kwaan nak mod: bis,
yalnzoblazh lo re kwaan nawent,
yalguy, nya yalni pa nle rese
kwaan nzhekla kwerp cheen xaa,
nzho doo nzoo, nu nzholl lo re maj,
kwaan nak tub kwaan tira nawent.
4 Per lee nal, lee re be nanzhaaltra
kwaan re xaa snee nawent nle, nu
kwaanzee ndedyall re xaa nu nii
xaa wdizh nawent lo re be. 5 Per lee
re xaa ne nkin zaa kwent lo Dios,
xaa kwaan listla nzo naab kwent

lo re xaa mban nu lo re xaa ngut.
6 Kwaanzee, noka lo re xaa ngut,
mzaa xaa kwent cheen wdizh chul,
zee nixa ngunaab Dios kwent lo
xaa re kwaan mle xaa lo yizhyo ne,
per nal ban mbi naban cheen xaa
mod nzhekla Dios.
7 Mzhin gaxla mbizh kwaan lux
yizhyo; kwaanzee, tubka list zo be
nu gak be tub xaa nzhano yek,
zee nzho mod wdizhno be Dios.
8 Nu kwaan mas nkin le be nak
tubka kela be tub be stub be, nel
lee yalnkela nle nyenlazh xaa zyen
doo jwalt. 9 Nu kwaan dub lextoo
be kayaa be tub be stub be garli be,
nu nayiit be. 10 Kad tub be, xaa
wen nle re zhiin chul kwaan mze-
lazh Dios lo xaa, nzhaal le xaaya
zee wen gak rese be. 11 Loka xaa
nzaa kwent xtizh Dios, laa xaa nii
Dios kwaan roo xaa; nu loka xaa
nle xchiin be, nkin le xaaya kwaan
yalngezh kwaan nzaa Dios lo xaa.
Nu snee lee rese kwaan nle be, le
zee wii re xaa respet lo Dios kwent
cheen Jesucrist, xaa nzhaal gool re
be lo, nu xaa nabeyy tubka nu tira.
¡Sbaa gaka!

*Xomod nzhaal ded tub xaa Jesu-
crist bid*

12 Nkedoola na re gu wech nu
bzan. Naniit gu gorna ded gu bid:
"¿Chozhiin snee kadeed na bid?",
mod naka tub kwaan nankambazt
gu. Kwaane le preb gu mod ki.
13 Mas wen byakla be ded be bid
kwent cheen Jesucrist, zee noka
yakla be gorna luu re xni chul
cheen xaa. 14 Byakdoo lextoo be
gorna lee tub xaa nii wdizh nawent
lo be kwent cheen Jesucrist, nel
lee Mbi Naban cheen Dios tubka
nzo kwaan be. 15 Chelee tub be
ded bid, nagakta nel mbit be tub
xaa, nixa nagakta nel mlewann be,
nixa nagakta nel nakap nak be, nu
nixa nagakta nel mrep be tub pa
nakabezht xaa be. 16 Per chelee be
nded be bid nel nak be xaa nzhake
tich Jesucrist, nankint ton be, mas
wen zaa be dixkix lo Dios, nel be
nak xaa Dios.
17 Mzhinla mbizh lee Dios naab
kwent lo re xaa nzho leen li xaa,
nu chelee Dios kazelo naab kwent
lo re be, ¿xomod yilo ded re xaa
bid, re xaa kwaan nanzhont wdizh
chul cheen Dios? 18 Lee re xaa
wen nagan roo xaa lo yalgut, ¿zee
xomod gak kwaan re xaa nangwiit
lo Dios nu re xaa kwaan nle jwalt?
19 Kwaanzee lee re be, xaa kwaan
nded bid mod nzhekla Dios, le be
kwaan wen nu naab be lo Dios zee
kanap xaa mbi naban cheen be, nel
lee xaa mdexkwaa be nu nali nak
xaa.

5

*Konsej kwaan nzaa xaa lo re xaa
Jesús*

1 Nzhekla na za na konsej ne lo
re xaa gol, xaa nabeyy lo re gu naz
baa, xaa nak xaa gol kwenta na.
Nel na ngune re bid kwaan mded
Jesucrist nu noka zo na gorna luu
xni chul cheen xaa. 2 Gak be mod
tub xaa nkanap re xmbakxiil nu
kanap wen be re xaa Dios, nel mlaa
xaa xaa lo be zee kanap be xaa. Le
be kwaane kwaan dub lextoo be
mod nzhekla Dios, nu nalet beya
nel nle xaa jwers lo be nixa kwent
cheen demi, le beya kwaan dub
lextoo be. 3 Nalet beya mod tub xaa
nabeyy, xaa nakap nak, le beya tub
mod nzho mod wii re xaa lo be, zee
le xaa mod nle be. 4 Nu gorna yaad
mer Xaa Nkanap be, kayaa be tub
koron kwaan chul doo, kwaan tira
naluxt.
5 Nu sbaaka re gu xaa mad, bin
gu kwaan nabeyy re xaa gol gu. Nu
rese gu, natot gu yalxwa, nel
Dios nayii ne re xaa nto yalxwa,
per kwaan yalnlesla cheen xaa,
nle xaa yudar re xaa kwaan nantot
yalxwa. [Pr. 3:34]
6 Gak be mod tub xaawin lo Dios,
xaa ngezh doo, zee lee xaa le be tub
xaa non, gorna nzhaal sbaa le xaa.
7 Laa be rese xgab kwaan nzho
yek be lo Dios, nel tubka nkela xaa

be. 8 List zo be nu gak be mod
tub xaa nzho yek, nel lee xkontrad
be Maxuu nzhak mod mbezh, ma
mbazhe, nkwaan cho gaw. 9 Nalaat
be le Maxuu gan lo be, tubka nali zo
be wii be lo Dios, nel ne be dubse lo
yizhyo lee re wech be kaded leeka
bid kwaan kaded re be. 10 Per
gwluzh, gorna yilo ded be chep bid
lak mbizh, zee leeka Dios le zee gak
be xaa tira nali nak, noka le xaa zee
nye nzo be zee gak be xaa ngezh.
Sbaa le xaa nel lo yalnkela cheen
xaa, mrezh xaa be kwent cheen
Jesucrist zee noka be nya pa chul
nzho xaa, pa tira naluxt. 11 ¡Lee xaa
nabeyy tira! ¡Sbaa gaka!

Dix gwluzh

12 Mkee wech Silban yech ne
mod nzhé naya lo xaa. (Ne na lee
xaa nak tub xaa nali.) Lo yech ne,
mza na chep konsej lo re gu nu mza
na kwent cheen re kwaan nzelazh
Dios lo be kwaan yalnkela cheen
xaa, nu wli naka. ¡Tubka nali bzo gu
lo yalnkela cheen Dios!
13 Lee re xaa Jesús, xaa nzho yezh
Babilonia, xaa kwaan mleey Dios
mod mleey xaa re be, nxaal “dix”
lo re gu; nu noka Mark, xaa nzak
na mod xgaan na nxaal “dix” lo re
gu. 14 Gorna nii gu “dix” tub gu
stub gu, daw gu tub bit ta garlo xaa,
kwaan nak tub bit cheen yalnkela.
Nzhekla na chul kwi re gu, xaa nak
xaa Jesucrist.
Sbaa gaka.

Pér

Yech mrop kwaan mkee Pér

Dix cheen Pér

1 Na nak Simón Pér, xmos Jesucrist nu mkayaa na yalnabeyy lo
Jesucrist. Kakee na yech ne lo re
gu, xaa kwaan tubka ngwii lo Dios
mod nu. Mod ngwii be lo Dios nak
tub kwaan non doo nu chul doo,
nel lee Xdios be nu Jesucrist, xaa
mzaa yalnaban lo be, nak tub xaa
nali. 2 Nzhekla na lee Dios nu Jesús,
Xaa Nabeyy be, luu yalnkela cheen
xaa lo gu nu le xaa kwi chul re gu,
zee yilo labeyy wen gu xaa.

Mod nzhaal gak tub xaa Jesucrist

3 Dios kwaan yalngezh cheen
xaa mzaa xaa lo be re kwaan nkin
be dub mban be, zee yo be tub mod
nyula xaa, zee nzho mod labeyy
be xaa, xaa mrezh be kano be xni
cheen xaa nu re kwaan chul cheen
xaa. 4 Nu sneeka, mzelazh xaa
re kwaan chul nu non doo, rese
kwaan nzhé xaa zaa xaa. Nu kwent
cheen kwaan chul kwaan zaa xaa,
nzho mod xonn be lo re kwaan
nawent, kwaan nzoblazh kwerp lo
yizhyo ne, zee nzho mod gak be
kwenta lee xaa.
5 Nu chelee be nzhekla be gak be
sbaa, noka nkin le be kwaan
chul;
nu nanebt nkin be le be kwaan
chul, noka nkin kwaan be
yalnzhak;
6 nu nanebt nkin be yalnzhak,
noka nkin nabeyy be lo kwerp cheen be;
nu nanebt nkin nabeyy be lo kwerp cheen be, noka nkin yela
be;
nu nanebt nkin yela be, noka nkin
zo be nali lo Dios;
7 nu nanebt nkin zo be nali lo Dios,
noka nkin kwaan be le be
kwaan wen lo stub be;
nu nanebt nkin le be kwaan wen
lo stub be, noka nkin kela be
rese xaa.
8 Chelee gu nlera gu re kwaane,
zee labeyyra gu Jesucrist nu lee
yalnaban cheen gu nanakt tub
kwaan nanont nu tub kwaan nyent
sirb. 9 Per xaa kwaan nanlet re
kwaane, nak mod tub syeg nu
mod tub xaa nanyaniwent zaalo;
myenlazh xaa lee xaa ngok nzhul
lo re jwalt cheen xaa. 10 Kwaanzee
wech nu bzan, tubka le be re
kwaane nu nabaret be naz tras, nu
snee luu lee Dios wlipa mrezh re
be nu mleey xaa re be. 11 Nu snee
nxal roo pwert lo be, zee deed be Pa
Tira Nabeyy Jesucrist, Xaa Nabeyy
be, nu xaa nzaa yalnaban kwaan
tira lo be.
12 Kwaanzee, tubka nza na konsej kwent cheen kwaane lo gu, nixa
lee re gu nlabeyyla re kwaane, nu
tubka nali nzo gu lo re kwaan wli
kwaan mseed gu. 13 Per nzak na
leezha mbanaka na lo yizhyo ne,
lee xchinn na nak za na kwent
kwaane lo re gu. 14 Lee Jesucrist,
Xaa Nabeyy be, mle zee ne na
lee na merla yet. 15 Per le na re
kwaane axta parota nzho mod le
naya, zee gorna yet na, lee re gu
tubka selazh re kwaane.

Re xaa ngwii lo re kwaan chul cheen Jesucrist

16 Nu lee kwaan mseed nu gu,
lee Jesucrist bare stub welt kwaan
rese yalnabeyy cheen xaa, nanakta
tub kwent o tub kwaan mgab yek
nu, nel ngune nu lo yalnabeyy gro
cheen xaa. 17 Ngune nu lee Dios,
xaa ngezh doo, xaa nak Xuz be,
ngunii wdizh chul lo xaa, nu msela
xaa xni chul cheen xaa tich xaa,
gorna nzhé xaa: “Xaa ne nak xgaan
na, xaa kwaan nyak doo lextoo na
ngwii na lo”. 18 Nu leeka nu mbin
bos ne kwaan nze naz yiba, gorna
mzo nu kwaan Xaa Nabeyy yek yi
nambey zee.

19 Nu snee, ne be mas wli nak
re kwaan nzhé re xaa nzaa kwent
kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.
Kwaanzee wen naka chelee gu gon
gu wdizh ne nel leeya nak mod tub
ki kwaan nzaa xni lo yalnakaw,
axta gorna lee yizhyo kaxni, nu
lee xni cheen Mbal Ndok la lextoo
re gu. 20 Per nkin ne gu kwaane:
Lee re xaa mzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo lee xaa yilo namroota
leeka yek xaa, 21 nel lee re xaa
mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo
lee xaa, xaa nambey nak, namzaat
xaa kwent kwaan nzhekla xaa, lee
xaa mzaa kwent kwaan nzhekla
Dios, nel lee Mbi Naban cheen Dios
mluya lextoo re xaa ne cho kwaan
nzhaal nii xaa.

2

Re xaa kwaan nawlit nkayaa wdizh lo Dios

1 Per noka ngu re xaa nawlit
mkayaa wdizh lo Dios lo re xey
be, xaa Israel; nu sbaaka yo re
maestr, xaa luu kwaan nawlit lo
re gu. Xlaan seed maestr ne
re xgab cheen xaa kwaan nzho
mod lux mod ngwii gu lo Dios,
nu axta yé xaa: “Tira nanont Xaa
Nabeyy”, xaa mzi be lo yalgut, nu
kwaane le lijer doo lux xaa leeka
lee xaa. 2 Kwaanzee zyen doo
xaa nle re kwaan nzhekla xkw-
erp modxa nseed re maestr ne; nu
kwent cheen re maestr ne, le stub
naz xaa nzhedizh nawent xnaz
Dios. 3 Nel demi nzhekla re xaa ba
zee kade xaa re gu zee naab xaa
demi lo gu, kwent cheen yalnkade
cheen xaa. Per lee re xaa ba telisa
lux, nu bid kwaan nakladiizh ded
xaa ba axta yilo, telisa ded xaaya.

4 Dios namchet jwalt cheen re
xmandad xaa, xaa kwaan mle
jwalt, sinka mlabi xaa xaa leen
yerdoo paro msaaw xaa xaa lo
yalnakaw, nu nzhochaw xaa zee
axta naab xaa kwent lo re myet
mbizh gwluzhtlaka. 5 Nu nixa
jwalt cheen re xaa yilo namchet
xaa, sinka mxaal xaa nis zee
mluuxa re xaa, xaa mle kwaan
nawent; nu nebse Noé, xaa mzaa
kwent re kwaan nali, nu stub gazh
myet namlaat xaa ngut. 6 Nu noka
rop yezh Sodoma nu Gomorra
mlux Dios nu mle xaaya nebse
xkade, nu kwaan ba nak tub
kwaan nlu zee ne re xaa yo gwluzh
xomod gak re xaa kwaan nanzhont
xtizh Dios. 7 Per mloo xaa Lot, xaa
nak tub xaa nali, xaa kwaan nales
doo nzhak lextoo ne mod nle re xaa
zee, rese kwaan nzhekla xkwerp
xaa. 8 Lot ngu lo re xaa zee, nu
tira nawent ngok lextoo xaa ngune
xaa re kwaan nawent kwaan nle
sawlazh xaa yizata mbizh, nel nali
ngok xaa.

9 Kwaanzee lee Xaa Nabeyy
nzhak sela re xaa wen lo re bid,
per lee re xaa kwaan nle kwaan
nawent nzhozhaw xaa, zee deed
xaa bid axta zhin mbizh kwaan
naab Dios kwent lo re myet. 10 Nu
sbaaka le Dios lo re xaa kwaan
nzhake tich re kwaan nyula kwerp
cheen xaa, nu nanzhont xaa xtizh
re xaa nabeyy xaa. Per ned doo
re xaa, nu nyech nzhak xaa, nu
nanzhebt xaa galno xaa re kwaan
nawent lo re mbi ngezh doo.
11 Per lee re mandad cheen Dios,
nixa nkano xaa grora jwers nu
yalnabeyy, nangaazht xaa nik tub
kwaan nawent tich mbi mal ba lo
Xaa Nabeyy.

12 Lee re maestr nawlit ne nak
mod ma, nyent yek xaa, mban xaa
nebse le xaa kwaan nzhekla kwerp
cheen xaa; mod ma, nebse ngol
ma zee zen xaa ma nu gut xaa
ma. Nii xaa kwaan nawent lo re
kwaan nanlat yek xaa, per yet xaa
mod nzhetaka re ma. 13 Leeka bid
kwaan mted xaa stub xaa ded xaa.
Kwaan nyula xaa nak le xaa re
kwaan nzhekla kwerp cheen xaa
yizata mbizh. Lee xaa nak tub yal-
nto nu kwaan nle nawent nyun re
gu gorna nzhaw xaa kwaan re gu
lo yalni cheen gu, nu chul nzhak
lextoo xaa nkade xaa re gu.

14 Rese welt ngwii xaa lo tub

ngwnaa nzoblazh xaa me; nanyizhat xaa nle xaa jwalt. Nu tira nanagant nkade xaa re xaa kwaan nanyet nzo lo re xcheen Dios, nu maestr nak xaa lo yalnzoblazh. Dios xobde xaa. 15 Mzowen xaa nel mlaa xaa naz kwaan wli leel tich kwaan mle Balaam, xgann Beor nzhake xaa, xaa nzhekla le gan demi mle kwaan nawent. 16 Axta xburr Balaam mgalno Balaam kwent cheen kwaan nawent kwaan mle xaa nu ngunii ma lo xaa kwaan bos cheen myet, zee nalet xaa kwaan nawent kwaan nzha xaa le xaa.

17 Lee re maestr nawlit ne nak mod pos kwaan nyent nis leen, nu mod xkaw kwaan nzhe mbi; nakladiizh ded xaa ne bid yo xaa lo yalnakaw kwaan tira. 18 Gaya nii xaa, chul doo nzhedizh xaa, zee nanagant kade xaa re myet, nu snee nle xaa lee re xaa pensa nzhalaa re kwaan nzhekla xkwerp, mbare lo re kwaane stub welt. 19 Mbezh xaa nzho mod le xaa re gu tub xaa mla, per leeka re xaa snee mbezh nak mos cheen re jwalt cheen xaa kwaan nle zee luux xaa; nel rese myet nak mos cheen kwalkyer kwaan nabeyy lo xaa. 20 Nu chelee tub xaa ba, ngulo mbyiib jwalt cheen, gorna mlabeyy xaa Jesucrist, Xaa Nabeyy be, xaa kwaan ngoo be lo yalgut, nu bare xaa lo re kwaan yizhyo stub welt, mas bid ded xaa ke bid kwaan nzhaal ded xaa yilo. 21 Mas wen ngle re xaa zee nanglabeyyt naz nali, ke gwluzh yilo labeyy xaaya, nu bare xaa laa xaaya, nu laa xaa re kwaan nambey kwaan nabeyy Dios le xaa. 22 Lee re xaa zee nak mod xaa nzaa Proberbyos kwent, kwaan nzhé: “Mbare mbak nzhaw kwaan mbare lextoo mbak, nu lee kuch, ma nyilo nzhaz, mbare mbaxche leen ban stub welt”. [Pr. 26:11]

3

Lee Xaa Nabeyy bare

1 Wech nu bzan, xaa nkedoola na, kwaane gak rop yech kakee na lo re gu. Nu lo rop yech ne nza na konsej lo re gu, zee le gu xgab nali. 2 Bselazh gu re kwaan mkee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, xaa nambey nak; noka bselazh gu re kwaan nabeyy Xaa Nabeyy be, leeka kwent kwaan mzaa re nu, xaa mkayaa yalnabeyy, lo re gu, nel Xaa Nabeyy mzaa yalnaban kwaan tira lo be.

3 Nzhaal ne gu kwaane: Lee mbizh gwluzhtlaka yo myet xaa xizhno re kwaan wli, nu le re xaa kwaan nzhekla kwerp cheen xaa. 4 Nu nabdizh xaa: “¿Cho gor gak kwaan nzhé Jesús, lee Jesús bare yaad? Nel axta leezha ngu re xey be, lee re kwaan lal nak mod naka axta leezha mdexkwaa yizhyo.” 5 Leezha snee mbezh xaa, nlu nazaat xaa yek xaa gon xaa lee yiba nzhola axta yilo, nu lee yizhyo ne mroo leen nis kwaan yalnabeyy cheen wdizh kwaan ngunii Dios. 6 Nu noka leeka kwaan nis mlux yizhyo ba, leezha msaaw nis dubse yizhyo, lee yizhyo ba mlux. 7 Per lee yiba nu yizhyo kwaan nzho nal, kwaan leeka yalnabeyy cheen wdizh kwaan ngunii Dios, mlozhaw Dios kwaane zee yeka, nu leeka ki ba zek re xaa mbizh kwaan naab Dios kwent lo re myet, mbizh kwaan lux re xaa nawent.

8 Nu stub kwaan, wech nu bzan, xaa nkedoola na, bselazh gu lee Xaa Nabeyy nzak tub mbizh nak mod tub mil liin, nu tub mil liin nak mod tub mbizh. 9 Nel lee Xaa Nabeyy nanzhakt tras lo re kwaan nzhé xaa, mod nzak lak xaa, sinka nyela xaa ne xaa be, nel nanzheklat xaa luux nik tub xaa, lee xaa nzhekla rese xaa laa kwaan nawent kwaan kale xaa nu wii xaa lo xaa.

10 Per lee mbizh kwaan bare Xaa Nabeyy zhin mod nzhin tub wann; lee yiba tira lux kwaan tub bi nye doo, axta re kwaan mas chutra yek

tira, nu lee yizhyo nu re kwaan
nawent cheena yek kwaan ki.
11 Nel rese kwaan snee lux,
¡nzhaal yo re be tub mod nambey
nu nali! 12 Kwaz be zhin mbizh
cheen Dios nu le be kwaan nzho
mod le be zee lijer zhin mbizh ne.
Mbizh zee, lee yiba lux kwaan ki,
nu rese kwaan nzho yiba nu yizhyo
lux kwaan xchoog cheen ki ba.
13 Per lee re be nkambaz yizhyo
kub nu yiba kub kwaan né Dios zaa
xaa, paro yo re be, xaa nali nak.
14 Kwaanzee, wech nu bzan, xaa
nkedoola na, nel nkambaz be re
kwaane, le be re kwaan wen, zee
yizhal be lo Dios lee be chul nzhi,
nu nali zo be, nu nik tub jwalt
nanzhibt tich be. 15 Nu selazh be
chozhiin nyela Xaa Nabeyy zee
zeeraka yaad xaa, nel nzhekla
xaa zaa yalnaban tira lo re myet.
Kwaane noka mkee wech be Pab
lo re gu, kwaan yalnzhak kwaan
mzaa Dios lo xaa. 16 Lo rese yech
kwaan mkee xaa nyaad kwaane lo,
nixa nzho laka nagan doo la yek be.
Per nzho xaa nawlit nlu re kwaan
mkee Pab, kwentaxa nawlit nlu
xaa stub naz kwaan nkee lo Xkyech
Dios, nu snee nlux xaa leeka lee
xaa. Nyent yek re xaa ne nu nanyet
nzo xaa lo re kwaan nak xcheen
Dios.
17 Kwaanzee, wech nu bzan, nela
gu re kwaane nal, bkanap gu gu
zee nalat gu lo re yalnkade cheen
re xaa nanont ley lo, nu nalaat gu
mod nali nzo gu lo Dios. 18 Per
blabeyy wenra gu Jesucrist, Xaa
Nabeyy be, xaa mzaa yalnaban
kwaan tira lo be, nu bxeen gu
yalnkela cheen xaa. ¡Lo lee xaa gool
be nu nii be re wdizh chul, nala nu
tubka!
¡Sbaa gaka!

Pér

Yech yilo kwaan mkee Juan

Lee wdizh kwaan nzaa yalnaban

1 Jesús nak Wdizh kwaan nzaa
yalnaban; axta leezha mdexkwaa
Dios yizhyo ne nzola xaa. Lee nu
mbin kwaan nguné xaa, nu mlu
xaa lo nu kwaan prop zaalo nu.
Ngune nu lo xaa, nu kwaan yaa
nu mgal nu cho xaa. 2 Jesús nak
Wdizh kwaan nzaa yalnaban, lo nu
mlu xaa, nu ngune nu lo xaa, zee
nzaa nu kwent cheen yalnaban ne
lo rese gu. Lee xaa mzo lo Xuz
be, per mlu xaa lo nu. 3 Nzaa nu
kwent kwaan mlu lo nu, nu kwaan
mbin nu, zee rese be gak tubka,
kwentaxa tubka nak be kwaan Xuz
be Dios, nu kwaan Xgann xaa, Jesu-
crist. 4 Kakee nu re kwaane lo gu
zee nix gak lextoo re be.

Dios nak xni

5 Nu kwaane nak kwaan né Je-
sucrist lo re nu, nu snee nseed nu
re gu: Dios nak xni, nu tira nyent
yalnakaw lo xaa. 6 Chelee be yé
be, tubka nak be kwaan lee xaa, nu
nle be re kwaan nle re xaa kwaan
nzo lo yalnakaw, nkade be leeka
be nu nakalet be kwaan wli. 7 Per
chelee be nle be re kwaan nle re
xaa nzo lo xni, modxa nzo Dios
lo xni, nyenn tub be stub be, zee
lee xren Jesucrist, Xgann xaa, le
nambey re be lo rese jwalt kwaana
mle be. 8 Chelee be yé be, namlet
be nik tub jwalt, leeka be kakade
be, nu nanlet be kwaan wli. 9 Per
chelee be yé be rese kwaan nawent
kwaan mle be lo xaa, telisa chee
xaa rese jwalt kwaan mle be nu le
nzhul xaa lextoo be nel lee xaa nak
xaa nali nu tubka nzo xaa kwaan
be. 10 Chelee be yé be, nanzebt be
nik tub jwalt, zee nzob be Dios mod
tub xaa nkade nu lee xtizh Dios
nanzhot leen lextoo be.

2

Jesucrist nted xkwent be lo Dios

1 Mod xiin na nzak na gu,
kwaanzee kakee na kwaane lo gu
zee nalet gu kwaan nawent. Per
chelee tub be zeb jwalt, nkano be
tub xaa nted xkwent be lo Xuz be
Dios, lee xaa ne nak Jesucrist, Xaa
Nali. 2 Lee xaa mdix rese jwalt
cheen be kwaan yalnaban cheen
xaa, zee chee Dios jwalt cheen be;
nu nanakta nebse cheen re be,
noka mdix xaa jwalt cheen rese
myet, xaa dubse yizhyo.

3 Snee mod ne be, chelee be
wlipa nlabeyy be xaa, chelee be
nzhon be xtizh xaa. 4 Per chelee
tub xaa yé: "Nlabeyy na Dios",
nu nanzhont xaa xtizh xaa, nkade
xaa; nu nawlit re kwaan mbezh
xaa. 5 Per chelee tub xaa gon xtizh
Dios, zee lee yalnkela cheen Dios
nzhero leen lextoo xaa. Sbaa ne
be chelee be nzo be kwaan lee
xaa. 6 Loka xaa nii: "Tubka nzo
na kwaan Dios", nzhaal le xaa mod
mle Jesucrist.

Nzhaal kela be tub be stub be

7 Re wech nu bzan, wdizh kwaan
mxaal Jesucrist nak kwaan kakee
na lo gu nu nanakta kwaan kub,
leeya nak wdizh kwaan ngunii xaa
lo gu axta yilo, nu leeya nak wdizh
kwaan mbinla gu. 8 Per nixa seeya,
kwaan kakee na lo gu nak tub
wdizh kub; kwaan mle Jesucrist
nu kwaan nle re be nal, nu sbaa
lee yalnakaw nzhadedla, nu lee xni
kwaan wli nzelo la.

9 Loka xaa nii: "Na nzo lo xni", nu
nayii xaa ne xaa tub xaa sawlazh
Dios, seesa nzoka xaa zee lo yal-
nakaw. 10 Loka xaa nkela re xaa
sawlazh Dios, lo xni nzo xaa zee;
kwaanzee naralt nii xaa lo kwaan
nawent nu nalet xaa ralnii stub xaa
lo kwaan nawent. 11 Loka xaa nayii
ne tub sawlazh Dios, lo yalnakaw
nzo xaa nu nze xaa lo yalnakaw,
nu nanet xaa pa ya xaa, nel lee
yalnakaw msaaw zaalo xaa.

12 Kakee na kwaane lo rese gu mad-
win,
nel rese kwaan nawent kwaan mle
gu mbyiibla kwent cheen
kwaan mle Jesucrist.
13 Kakee na kwaane lo rese gu xaa
gol,
nel nlabeyy gu xaa nzho axta yilot-
laka.
Kakee na kwaane lo rese gu xaa
mad,
nel mle gu gan lo Maxuu.
14 Nkee na kwaane lo rese gu mad-
win,
nel mlebeyy gu Xuz be.
Nkee na kwaane lo rese gu xaa gol,
nel nlabeyy gu xaa nzo axta yilot-
laka.
Nkee na kwaane lo rese gu xaa
mad,
nel ngezh gu, nu nel nla xtizh Dios
lextoo gu, nu mle gu gan lo
Maxuu.
15 Nazoblazht be yizhyo ne, nu
nixa re xcheen yizhyo ne. Chelee
tub be nzoblazh xcheen yizhyo
ne, nankelat xaa zee Xuz be Dios.
16 Rese kwaan nawent kwaan nzho
yizhyo ne, nanakta cheen Dios;
leeya nak kwenta nzoblazh myet
re kwaan nyula kwerp cheen xaa,
nu nzoblazh myet kano re kwaan
chul nlu lo xaa, nu nto xaa yalxwa;
rese kwaane nak xcheen yizhyo.
17 Yizhyo ne lux, nu rese kwaan
nawent kwaan nzho lo yizhyo ne;
per loka xaa nle kwaana nzhekla
Dios, xaa zee zaa Dios yalnaban
kwaan tira lo.

Yalnkade nu kwaan wli

18 Nii na lo rese gu, xaa nak
mod xiin na, merla mzhin mbizh
gwluzhtlaka. Mbinla gu lee tub
xaa yiid, xaa nak kontrad cheen
Jesucrist; zyen doo xaa snee
nzhayiidla, nu kwaanzee ne be
mer mzhinla mbizh gwluzhtlaka.
19 Leeka lo re be mroo xaa zee, per
nanakt xaa xaa be. Chelee xaa be
nak xaa, nangroot xaa lo be; per
snee ngoka zee luu lee rese xaa zee
nanakt xaa be.
20 Gu mkayaa Mbi Naban, zee
rese gu ne kwaan wli. 21 Kakee
na kwaane lo gu, nu nanakta nel
nanlabeyyt gu kwaan wli, sinka
nlabeyy guya, kwaanzee kakee
naya lo gu. Lee yalnkade naroot
lo xaa wli. 22 ¿Cho nak xaa nkade?
Xaa nkade nak xaa yé lee Jesús
nanakt Crist, Xaa Mxaal Dios
Nabeyy. Nu xaa zee nak kontrad
cheen Jesucrist, nu nii xaa Dios
nanakt xuz Jesús nu Jesús nanakt
Xgann Dios. 23 Rese xaa yé lee Jesús
nawlit nak Xgann Dios, lee xaa zee
nanakt xinn Dios; per loka xaa yé
Jesús nak Xgann Dios, lee xaa zee
nak xinn Dios.
24 Blochaw gu re kwaan mbin
gu yilo lextoo gu, zee tubka zo
gu kwaan Xuz be nu Xgann xaa,
chelee kwaan mbin gu yilo nzho
lextoo gu. 25 Nu nguniila Dios zaa
xaa yalnaban kwaan tira lo be.
26 Kakee na kwaane lo gu, nel
nzho xaa nzhekla kade gu. 27 Per
nzho Mbi Naban lextoo be nel
mzaa Jesucrist Mbi Naban lo be, nu
nankint be stub xaa seed be, nel
leeka Mbi Naban luu rese kwaan lo
be, nu kwaan luu xaa nak kwaan
wli, nanakta yalnkade. Tubka zo
be kwaan Jesucrist, kwentaxa mlu
Mbi Naban lo be.
28 Kwaanzee rese gu, xaa mod
xiin na, nkin tubka zo be kwaan
Jesucrist. Zee gorna yaad xaa stub
welt, zee nazhebt be ne be xaa, nu
natont be ne be xaa. 29 Chelee gu
ne gu lee Jesús nali nak, seeka ne gu
rese xaa nali nle nak xinn xaa.

3

Xinn Dios nak be

1 ¡Wii gu, ne xomod nkela Xuz
be Dios re be, zee mrole xaa be
xinn xaa, nu zeesi nak be xinn
xaa! Kwaanzee rese xaa yizhyo
nanlabeyyt xaa be, nel nanlabeyyt
xaa Dios. 2 Rese gu wech nu bzan,
nak be xinn Dios. Nixa zer lu xo-
mod gak be zee. Per ne be gorna
lee Jesús yaad zee gak be kwenta

lee xaa, nel lach be lo xaa modlalsa
nak xaa. 3 Nu rese xaa nkambaz Je-
sucrist, zee zo xaa nambey, kwen-
taxa nzo Jesucrist nambey.
4 Rese xaa nle kwaan nawent,
nzeb xaa jwalt; nel re kwaan
nawent nak tub jwalt. 5 Gu ne, lee
Jesucrist myaad mkiib jwalt cheen
re be, nel lee xaa nik tub jwalt
namlet. 6 Rese xaa nzo kwaan Jesús
nanlet xaa jwalt, lee xaa nle jwalt
nanlabeyyt xaa Jesucrist, nixa
nanlut xaa lo xaa. 7 Xiin na, nalaat
gu kade xaa gu. Xaa nle kwaan
nali, nali nak xaa, kwentaxa nali
nak Jesucrist. 8 Lee xaa tubka nle
jwalt, xinn Maxuu nak xaa, nel
Maxuu axta yilo nle jwalt. Nu lee
Xgann Dios myaad zee luux xaa
rese kwaan nle Maxuu.
9 Nik tub xinn Dios nyent mod
tubka le kwaan nawent, nel Mbi
Naban cheen Dios nzho leen lextoo
xaa nu nagarlotra le xaa jwalt nel
ngol xaa lo Dios. 10 Snee ne be
cho nak xinn Dios, nu cho nak xinn
Maxuu. Xaa nanlet kwaan wen, nu
nankelat xaa xinn Dios, nanakt xaa
zee xaa Dios.

Nzhaal kela be tub be stub be

11 Kwaane nak kwaan mbin gu
axta yilo: Nzhaal kela be tub be
stub be. 12 Nagakt be kwenta
Caín, xinn Maxuu, xaa mbit wech.
¿Chozhiin mbit xaa wech xaa? Mbit
xaa wech xaa nel nawent kwaan
nle xaa nu lee wech xaa nle kwaan
wen, kwaanzee nayii xaa ne xaa
wech xaa.
13 Wech nu bzan, nadedyallt
gu chelee xaa yizhyo yii ne be.
14 Mdedla be lo yalgut nu mzhinla
be lo yalnaban kwaan nzaa Dios,
nu ne be kwaane, nel nkela be
tub be stub be. Xaa nankelat tub
xinn Dios, seesa nzo xaa zee lo
yalgut. 15 Rese xaa nayii ne tub
xinn Dios, xaa zee nak mod tub xaa
nzhut myet, nu nela gu nik tub xaa
nzhut myet nankanot yalnaban
kwaan tira. 16 Nu Jesús mlu xomod
nak yalnkela leezha mzaa xaa
yalnaban cheen xaa kwent cheen
be. Nu seeka nzhaal zaa re be
yalnaban cheen be le be yudar tub
be stub be. 17 Chelee tub be nzho
kwaan lo, nu ne be lee tub xinn
Dios nzho nisda doo, nu nanlest
lextoo be ne be xaa, nu nanzaat be
tub kwaan lo xaa, ¿xomod nkano
be yalnkela cheen Dios leen lextoo
be? 18 Xiin na, nanebtse mbezh be
nkela be tub be stub be, sinka kela
be xaa kwaan dub lextoo be, nu
seeka nzhaal le be wen lo xaa.

Wen zo be lo Dios

19 Snee nlabeyy be nzo be lo
kwaan wli, nu wen nzo be lo
Dios, 20 chelee lextoo be gaazh tub
kwaan tich be, Dios seleyy be nel
narora Dios ke lextoo be. Nu lee
xaa ne rese kwaan. 21 Rese gu xaa
nkela na, nu chelee lextoo be na-
gaazht tub kwaan tich be, nazhebt
be nya be lo Dios. 22 Lee xaa
zaa rese kwaan naab be lo xaa,
nel nzhon be xtizh xaa, nu nle be
kwaan nzhekla xaa. 23 Nu mod né
Dios, nzhaal wii be lo Xgann xaa,
xaa nak Jesucrist, nu kela be tub
be stub be nel sbaa né xaa nzhaal
le be. 24 Rese xaa nzhon xtizh
Dios nzo kwaan Dios, nu Dios nzo
kwaan lee xaa. Nu snee ne be lee
Jesucrist nzo kwaan be, nel Mbi
Naban cheen xaa nzho leen lextoo
be.

4

Xomod labeyy gu xaa nzho Mbi Naban cheen Dios lextoo

1 Rese gu xaa nkedoola na, nalet
gu krer rese xaa né: “Lee Mbi Na-
ban cheen Dios nzho lextoo na”,
nel naret mbi nak cheen Dios. Zee
leezha tub xaa nii: “Lee Mbi Naban
cheen Dios nzho lextoo na”, ble gu
preb xaa, ne che wli xaaya. Nel
lo yizhyo ne nzho zyen doo xaa
nkade, nu nii xaa: “Na nak tub
xaa nzaa kwent kwaan né Dios lo
na”. 2 Snee labeyy gu cho nzho
Mbi Naban cheen Dios lextoo: Rese
xaa nii lee Jesús mbid yizhyo ne
kwenta tub myet, xaa zee nzho Mbi
Naban cheen Dios lextoo. 3 Per rese

xaa nii lee Jesús nambidt kwenta
tub myet, nayot Mbi Naban cheen
Dios lextoo xaa zee, sinka nzho mbi
cheen kontrad cheen Jesucrist lex-
too xaa. Mbinla gu lee mbi zee yiid;
nu wliya, nzhola mbi zee yizhyo
ne.
4 Rese gu xiin na, gu nak xaa Dios.
Kwaanzee mlela gu gan lo rese
mbi nkade. Nel xaa nzo kwaan
be, nak xaa ngezhra ke rese mbi
kwaan nzo kwaan re xaa yizhyo
ne. 5 Rese xaa nak xaa yizhyo,
cheen yizhyo nii xaa nu lee re xaa
yizhyo nzhona. 6 Lee be nak xinn
Dios; nu re xaa nlabeyy Dios nzhon
xtizh be, per re xaa nanlabeyyt
Dios nanzhont xaa xtizh be. Sbaa
ne be, cho wlipa nzho Mbi Naban
lextoo xaa, nu cho nzho mbi nkade
lextoo xaa.

Dios nak yalnkela

7 Rese gu xmig na, nzhaal kela
be tub be stub be, nel yalnkela
nak cheen Dios. Rese xaa nkela
ngol lo Dios, nu xinn Dios nak xaa,
nu nlabeyy xaa Dios. 8 Lee xaa
nankelat, nanlabeyyt xaa zee Dios,
nel Dios nak yalnkela. 9 Snee mlu
Dios yalnkela cheen xaa lo re be,
nel mxaal xaa tubka Xgann xaa
lo yizhyo, zee kano re be yalna-
ban kwaan nzaa xaa. 10 Snee nak
yalnkela: Nayét be lee be mkela
Dios, per lee Dios mkela re be, nu
mxaal xaa Xgann xaa gut, zee kix
xaa re jwalt cheen re be.
11 Rese gu xmig na, Dios nke-
doola be nu seeka nzhaal kela be
tub be stub be. 12 Nik tub xaa zer
ne lo Dios; per chelee be nkela be
tub be stub be, Dios nzo kwaan
be, nu nzho yalnkela cheen Dios
leen lextoo be. 13 Nzho mod ne
be, lee be nzo kwaan lee xaa nu
lee xaa nzo kwaan be, nel mzaa
xaa Mbi Naban cheen xaa lo be.
14 Nu rese nu nzaa kwent cheen
Xgann Dios, xaa ngune nu lo, nu
né nu: “Lee Xuz be Dios mxaal
Xgann xaa zee koo Xgann xaa re
myet yizhyo lo yalgut”. 15 Zee loka
xaa yé: “Lee Jesús nak Xgann Dios”,
Dios nzo kwaan lee xaa, nu lee xaa
nzo kwaan Dios.
16 Kwaanzee ne be nkela Dios
be nu nle be krera. Dios nak xaa
nkela nu loka xaa nkela nzo kwaan
Dios nu Dios nzo kwaan lee xaa.
17 Snee nzhero yalnkela leen lextoo
be, zee nzho mod gak be mod ngok
Jesucrist leezha mzo xaa lo yizhyo
ne, zee nazhebt be gorna zhin
mbizh kwaan naab Dios kwent lo
re myet. 18 Pa nzho yalnkela nyent
yalnacheb, kwaanzee leezha ne be
lee Dios wlipa nkela Dios be zee
noka ne be natedt xaa be bid. Nu
loka xaa nzheb nya lo Dios zer kela
xaa Dios kwaan dub lextoo xaa.
19 Nkela be wechxinn be, nel
Dios mkela be yilotlaka. 20 Chelee
tub xaa yé: “Na nkela Dios”, nu
nayii xaa ne xaa tub xinn Dios,
nkade xaa. Chelee xaa nankelat
xaa tub xinn Dios, xaa nlu lo xaa,
¿xomod kela xaa Dios, xaa nanlut lo
xaa? 21 Jesucrist nguné wdizh ne
lo be: Loka xaa nkela Dios, seeka
nzhaal kela xaa re xinn Dios.

5

Mod le be gan lo yizhyo

1 Rese xaa ngwii lo Jesús mod
Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy, xinn
Dios nak xaa zee. Nu rese xaa
nkela Xuz be Dios, noka re xinn
xaa nkela lee xaa. 2 Snee ne be
lee be nkela re xinn Dios, leezha
nkela be Dios nu nzhon be xtizh
xaa, 3 nel xaa nkela Dios noka
nzhon xaa xtizh xaa. Nu lee xtizh
xaa nanagant le xaaya, 4 nel loka
xaa nak xinn Dios le xaa gan lo
re kwaan nawent kwaan nzho lo
yizhyo ne, nel ngwii xaa lo Jesu-
crist. 5 Loka xaa ngwii lo Jesús mod
Xgann Dios, xaa zee nle gan lo re
kwaan nawent lo yizhyo ne.

Kwent kwaan nzaa Dios cheen Jesucrist

6 Jesucrist myaad kwaan nis
nu kwaan ren. Nanebt kwaan
nisa, sinka kwaan nis nu kwaan
ren. Noka mzaa Mbi Naban kwent
cheen xaa nu wli kwaan nii xaa.
7 Kwaanzee nzho chon kwaan nii

kwent cheen xaa: 8 Mbi Naban, nis,
nu ren, nu tubka nii yon kwaane.
9 Chelee be nle be krer kwaan
nzaa myet yizhyo kwent lo be,
seeka nzhaal le be krer kwaan
nzaa Dios kwent lo be, nel naka
kwaan mas wli. Nu Dios ngunii
lo be cheen Xgann xaa. 10 Loka
xaa ngwii lo Xgann Dios, nzaa
Dios kwent cheen Xgann xaa leen
lextoo xaa. Per lee xaa nangwiit lo
Xgann Dios, xaa nkade nzob xaa
Dios, nel nanlet xaa krer kwaan
nzhé Dios cheen Xgann xaa. 11 Nu
kwaan nzaa Dios kwent nak: Dios
mzaa yalnaban kwaan tira lo be,
nu yalnaban ne nzeno Xgann xaa.
12 Loka xaa ngwii lo Xgann Dios
nkano yalnaban kwaan tira. Nu
loka xaa nangwiit lo Xgann Dios
nankanot xaa zee yalnaban kwaan
tira.

Rason kwaan mzaa Juan

13 Kakee na kwaane lo re gu, xaa
ngwii lo Xgann Dios, zee ne gu
lee gu nkano yalnaban kwaan tira
nanluxt.
14 Kwaane ne be, lee Dios gon
xtizh be. Chelee be naab beya tub
mod nzhekla Dios, zee lee xaa za-
aya. 15 Nu nzho mod ne be lee xaa
nzhon xtizh be, nu nzho mod zaa
Dios re kwaan naab be lo xaa.
16 Chelee tub be ne be lo re xaa
Jesús, lee tub wech be o tub bzan
be o tub bal be, kale tub jwalt
kwaan nanyanot xaa lo yalgut,
naab be lo Dios kwent cheen xaa,
zee lee Dios zaa yalnaban cheen
xaa, chelee xaa nanlet xaa tub
jwalt kwaan nanakt kwaan yet
xaa. Per nzho jwalt kwaan nzhe
xaa lo yalgut, nu naniit na nzhaal
naab be lo Dios yiib jwalt cheen
xaa zee. 17 Rese kwaan nawent nak
jwalt, per naret jwalt nak kwaan
nzhe xaa lo yalgut.
18 Ne be nik tub xaa nak xinn
Dios nyent mod tubka nle xaa
jwalt, nel Xgann Dios nkanap xaa,
nu lee Maxuu nyent mod le nik tub
kwaan lo xaa. 19 Ne wen be lee be
nak xinn Dios. Nu ne be lee Maxuu
nabeyy dubse yizhyo. 20 Noka ne
wen be lee Xgann Dios myaad, nu
lee xaa mzaa yek be zee labeyy be
Dios, Xaa Wli nak. Tubka nak be
kwaan Dios, Xaa Wli, kwent cheen
Xgann xaa, xaa nak Jesucrist. Nu
lee xaa nak Dios wlipa, nu xaa nzaa
yalnaban kwaan tira nanluxt lo be.
21 Rese gu, xaa mod xiin na,
nawiit gu lo rese maj.
Sbaa gaka.

Juan

Yech mrop kwaan mkee Juan

Kwaan wli nu yalnkela

1 Dix Bzan,

Na nak Juan, xaa gol. Kakee na kwaane lo lu bzan, me mleey Dios, nu lo re xinn lu. Nkedoola na gu tub mod nali, nu natechot na nkela na gu; sinka rese xaa nlabeyy kwaan wli nkela xaa gu. 2 Nkela na gu nel kwaan wli nzho lextoo re be, nu tubka nzhoya lextoo be. 3 Naab na lo Xuz be Dios nu lo Xgann xaa Jesucrist, zee luu xaa yalnkela cheen xaa lo gu, zee les lextoo xaa ne xaa gu, nu noka le xaa zee nix kwi gu, nel gu nak xaa mkayaa kwaan wli nu mkayaa gu yalnkela cheen Dios.

4 Nix nzhak lextoo na, gorna mbin na lee lak xinn lu nzhaze lo xnaz Dios kwaan wli, kwentaxa mnabeyy Xuz be Dios. 5 Nal naab na lo lu bzan na, zee kela be tub be stub be. Nanakt kwaane tub wdizh kub kwaan mxaal Dios, nel leeya nak tub wdizh kwaana mkanola be axta yilo. 6 Yalnkela nak le be kwentaxa nzhé xtizh Dios; nu lee wdizh ne nak kwaan mbin gu axta yilotlaka; leeya nak: “Nzhaal kela be tub be stub be kwaan dub lextoo be”.

Nzho xaa nzhekla kade be

7 Zyen doo xaa nkade nzho yizhyo ne, nu re xaa ne nzhé: “Lee Jesucrist nambiidt kwenta tub myet wlipa lo yizhyo ne”. Nu nkade re xaa ne, nu nak xaa kontrad cheen Jesucrist. 8 Kwaanzee kanap gu gu zee naluxt gu xchiin gu kwaan mle gu gan, sinka kayaa gu kwaan zaa Dios lo gu.

9 Rese xaa kwaan nzhekla chee kwaan mlu Jesucrist, nanzot Dios kwaan xaa zee. Lee xaa nzhekla luu kwaan mlu Jesucrist, zeesi zo Xuz be Dios nu Xgann xaa kwaan lee xaa. 10 Chelee tub xaa nchee xaa kwaan mlu Jesucrist lo be nu yiid xaa garli gu, nakwezht gu xaa garli gu, nixa nawdizhnot gu xaa. 11 Loka xaa laa ded xaa ba leen li, lal rop xaa lo kwaan nawent, kwaan kale xaa ba.

Wdizh gwluzh

12 Zyen kwaan nzhekla na nii na lo gu, per nanzheklat na kee naya lo yech, nel nzhekla na yal na nii na re kwaane lo gu, zee nix gak lextoo re be. 13 Re xinn bal lu, me mleey Dios, nii “dix” lo lu.

Sbaa gaka.

Juan

Yech myon kwaan mkee Juan

Gayo, xmig Juan, nle kwaan wen

1 Dix Gayo,

Na nak Juan, xaa gol. Kakee na yech ne lo lu, xmig na, wlipa nkedoola na lu.

2 Nkela na lu xmig, nu naab na lo Dios zee rese kwaan le lu wen rekeya, zee wen ded lu, leeka mod wen nzo lu lo Dios. 3 Nix doo nzhak lextoo na leezha mbid lak wech, nu mzaa xaa kwent lo na, nali nzo lu naz wlipa. 4 Nix doo nzhak lextoo na leezha nzhon na lee re xiin na nkanze lo kwaan wli.

5 Xmig na, nkela na lu. Lu kale tub zhiin wen, kayaa lu re xaa Jesús, re xaa nze stub yezh. 6 Leezha nkasa re xaa Jesús, xaa nzho yezh ne, mzaa re xaa ne kwent xomod mkela lu xaa. Tubka kale lu yudar xaa reke xaa xnaz Dios, kwaane nyula Dios. 7 Nel re wech ne nzha nkee xchiin Xaa Nabeyy, nu nik tub kwaan zer kayaa xaa lo re xaa nanakt xaa Jesús. 8 Kwaanzee nzhaal le be yudar re wech ne. Nu snee kee be zhiin tubka kwaan xaa ne lo xchiin Xaa Nabeyy.

Diótrefes nle kwaan nawent

9 Mkee na tub yech lo re xaa Jesús, per lee Diótrefes nzhekla gak xaa yanertlaka nu xaa mas non lo re gu, nu nanet xaa gon xaa xtizh na. 10 Kwaanzee leezha yal na nii na lo xaa nel nawent nzhedizh xaa lo re nu. Nu nanebt kwaane nle xaa, stub kwaan tira nawent nle xaa, leezha nankayaat xaa re wech garli xaa, xaa nzaa kwent xtizh Dios naz stub re yezh. Nixa nanlaat xaa kayaa stub xaa xaa ne. Chelee tub xaa Jesús nkayaa xaa ne, zee ngoo xaa xaa pa nkasa re xaa Jesús.

Demetrio nle kwaan wen

11 Xmig na, nkela na lu. Nalet lu kwaan nawent kwaan nle xaa zee, sinka le kwaan wen. Xaa nle kwaan wen, kwaan Dios nzo xaa, nu lee xaa nle kwaan nawent nanlabeyyt xaa zee Dios. 12 Rese xaa nii wen Demetrio, nu wli naka. Noka nu ne lee xaa kale kwaan wen, nu ne lu nankadet na.

Wdizh gwluzh

13 Zyen doo kwaan nzhekla na nii na lo lu, per nanzheklat na kee naya lo yech. 14 Nzhekla na yal na lo lu, zee wdizh be.

15 Axta stub welt, nu nix kwi lu kwaan Dios. Re xmig lu xaa nzho nee, nii “dix” lo lu. Guzh “dix” cheen nu lo re xaa.

Juan

Yech kwaan mkee Judas

Dix re gu wech nu bzan

1 Na nak Judas, wech Chag, nu
nak na xmos Jesucrist. Kakee na
yech ne lo re gu, xaa mrezh Xuz
be Dios zee gak gu xaa xaa, nel
nkedoola xaa re gu. Nu Jesucrist
nak xaa tubka nkanap re gu. 2 Nu
nzhekla na lesla Dios ne re gu, nu
le Dios zee chul kwi re gu, nu luu
xaa yalnkela cheen xaa lo re gu.

Re xaa nlu kwaan nawlit

3 Nkedoola na re gu wech nu
bzan. Nzhekla doo na ngkee na tub
yech lo re gu, kwaan nzaa kwent
xomod mloo Dios re be lo yalgut
zee zaa xaa yalnaban kwaan tira
lo be. Per nzak na nkin kee na
stub kwaan lo re gu, zee ne re gu
xomod nye zo gu lo re kwaan wli
cheen Dios, kwaan mzelazh Dios
lo re be, leezha mle nzhul xaa re
be. 4 Nkin kee na kwaane nel lee
lak xaa nakap nzhazeeb lo re gu
nixa nanzeent guya. Lee re xaa
ne axta yilo nakladiizh ded xaa
bid tira. Xaa ne mbezh: “Grodoo
nak yalnkela cheen Dios nu nchee
Dios re kwaan nawent nle na”,
nu snee zyen doo kwaan nawent
nle xaa, re kwaan nzhekla xkwerp
xaa; nu noka mbezh xaa lee Jesu-
crist nanakt xmaestr be nu nan-
abeyyt xaa be.

5 Nu nela re gu kwaane, per
nzhekla na zee selazh guya stub
welt: Lee Xaa Nabeyy mloo re xey
be, xaa Israel Egipto, nu gwluzh
mbit xaa re xey be, re xaa namwiit
lo xaa. 6 Nu noka re mandad cheen
Dios, xaa namzeyalt nkano xaa
yalnabeyy kwaan mkanola xaa,
zee mlaa xaa paro chul nzho xaa,
zee mkado Dios xaa kwaan tub
kaden kwaan naluxt, nu mchep
Dios xaa lozhyib pa nakaw na,
pa tira narootra xaa, nu baa yo
xaa axta mbizh kwaan naab Dios
kwent lo rese myet. 7 Mod ngoka
kwaan rop yezh Sodoma nu Go-
morra nu re yezh kwaan nzhi gax
baa. Mchaal xaa kwaan stub ngw-
naa me nanakt sa xaa, axta leeka
sa byi xaa mchaal xaa. Kwaanzee
nguk ropse yezh ba kwaan ki, nu
kwaan ba mlu lee rese xaa kwaan
nle kwaan nawent, bid doo ded xaa
lo ki kwaan tira nayuyyt.

8 Nu sbaaka nkade re xaa nakap
ne leeka lee xaa nu nle xaa kwaan
nawent lo leeka kwerp cheen xaa,
nanzhont xaa xtizh re xaa nabeyy
xaa, nu nawent nii xaa lo re mbi
mal kwaan nanlut. 9 Nu leeka
Miguel, xmandad Dios, xaa nabeyy
lo rese mandad cheen Dios, leezha
mdil xaa kwaan Maxuu lo xkwerp
Ches, nanzheklat xaa xobde xaa
lo Maxuu zee gaazh xaa kwaan
tich Maxuu, nebse nzhé xaa: “¡Lee
Xaa Nabeyy naab kwent lo lu!”
10 Per lee re xaa ne nawent nii xaa
re kwaan nanet xaa xomod nak.
Kwenta ma nak xaa, nu re kwaan
nlabeyy xaa, nlabeyy xaaya mod
nlabeyy re maya, per nanlat yek
xaa lee xaa lux kwenta ma.

11 ¡Ay, proob re xaa ba telisa
lux xaa! Nel nzhake xaa tich re
kwaan mle Caín. Nu mleey xaa
kwaan nawent mod mle Balaam
nel nzhekla xaa le xaa gan gro
demi. Nu noka nak xaa mod Coré,
xaa ngut nel nambint xaa diizh.
12 Mod xkii nak xaa garlo gu gorna
nzhaw xaa kwaan re gu lo yalni,
nto xaa yalxwa lo re gu nu nebse
lee xaa nkela xaa. Lee xaa nak
mod xkaw kwaan nanyaadnot yey,
kwaan nzhe mbi tub lad nu stub
lad. Mod yag kwaan nanzaat xle
leezha lee re yag nzaa xle, nak xaa.
Nu nak xaa mod re yag kwaan tira
mbizh, nu dub lox mbyiib. 13 Nak
xaa mod nistoo kwaan nye doo
ngit, lee re jwalt cheen xaa nak
mod re bchiin beed cheen nistoo.
Nu nak xaa mod re mbal yiba, ma
mzowen nu nya xaa pa nzho yal-
nakaw tira, pa mleey Dios yo re xaa

snee nak.
14 Noka Nok, xaa ngu gazh dii
gwluzh lo Dan, mzaa kwent kwaan
nzhé Dios lo lee xaa leezha ngu-
nii xaa cheen re xaa ne, nzhé xaa:
“¡Wii! Lee Xaa Nabeyy nze kwaan
zyen doo mil xaa kwaan nali lo
xaa, 15 zee naab xaa kwent lo rese
myet, xaa nanakt xaa Dios, nu ted
xaa rese myet bid lo re kwaan
nawent kwaan mle xaa, nu lo re
xaa ngunii wdizh nawent lo Dios.”
16 Rese xaa ne nii nawent nak rese
kwaan, nu nebse nreke xaa tich
re kwaan nzhekla xkwerp xaa, nto
xaa yalxwa, nu nii xaa nadoo zee le
xaa gan tub kwaan lo stub xaa.

Konsej kwaan mzaa Judas lo re xaa Jesús

17 Per re gu wech nu bzan, bse-
lazh gu re wdizh kwaan nzhé re
xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesu-
crist, Xaa Nabeyy be. 18 Nzhé re
xaa: “Lee mbizh gwluzhtlaka lee
re myet xizhno re kwaan wli, nu
le xaa rese kwaan nzhekla xkwerp
xaa”. 19 Re xaa ne nak xaa nle
chop tant re xaa. Nzhake xaa tich
re xgab cheen xaa nu nayot Mbi
Naban cheen Dios lextoo xaa.
20 Per lee re be wech nu bzan,
tubka kwaan be nen xomod nyera
zo be lo re kwaan nak xcheen Dios.
Nu tubka wdizhno be Dios mod
nii Mbi Naban cheen Dios lo be.
21 Tubka zo be lo yalnkela cheen
Dios, nu kwaz be luu Jesucrist, Xaa
Nabeyy be yalnles cheen xaa lo be,
gorna zaa xaa yalnaban kwaan tira
lo be.
22 Nu lesla be ne be re xaa kwaan
nzhak chop yek. 23 Nu le be yudar
re xaa, mod tub xaa mloo xaa lo ki.
Nu lesla be ne be re xaa, per noka
nkin kanap be be lo xaa, nu yii be
ne be re kwaan nawent kwaan nle
xaa.

Wdizh gwluzh

24 Nzhekla na gol na lo Dios, xaa
nzho mod kanap be, nel ngezh doo
xaa, nu nalat xaa ral nii be, nu zo
xaa be delant lo xni cheen xaa, axta
nzhul na be, nu nyakdoola re be.
25 Gol na lo Dios, xaa tubka nak, nel
kwent cheen kwaan mle Jesucrist,
Xaa Nabeyy be, mle zee nkano be
yalnaban kwaan tira. Lo lee xaa
nzhaal gool re xaa lo, nel lee xaa
nkano re xni, re yalnabeyy, nu re
yalngezh. Sbaa ngoka yilo, nu sbaa
naka nal, nu sbaa gaka gwluzh.
¡Sbaa gaka!

Judas

Apocalipsis Re kwaan mlu Jesucrist lo Juan

Re kwaan mlu Jesucrist lo Juan

1 Yech ne nlu cho kwaan zle Jesucrist. Lee Dios mzaa lo Jesucrist zee nzho mod mlu xaaya lo re xmos xaa, re kwaan merla gak. Nu lee Jesucrist mxaal tub mandad cheen zee mlu xaa re kwaane lo na; na nak Juan, tub mos cheen Jesucrist. 2 Kwaanzee nza na kwent re kwaan mlu lo na nu re xtizh Dios kwaan nguné Jesucrist lo na.

3 Chul ded re xaa nlab re wdizh ne, kwaan mkayaa na lo Dios nu nle xaa re kwaan nkee loya, nel merla zhin mbizh gwluzhtlaka.

Kwaan mkee Juan lo re xaa Jesús gazh yezh cheen Asia

4 Na nak Juan, nu kakee na yech ne lo re xaa Jesús, re xaa nzho gazh yezh cheen Asia. Naab na zee luu Dios yalnkela cheen xaa lo gu nu le xaa zee nix doo kwi re gu. Kwaan kakee na nee myaad lo Dios, xaa ngok, xaa nak, nu xaa bare yaad; noka myaada lo gazh Mbi Naban kwaan nzo lo Dios, pa nabeyy xaa. 5 Nu noka myaad re wdizh ne lo Jesucrist, xaa tubka nzaa re kwent nali, xaa yilotlaka mroban lo re xaa ngut. Gro doo nak yalnabeyy cheen xaa zee nabeyy xaa re rey. Nzholl na lo xaa, xaa nkela be, xaa mxo xren kwent cheen re jwalt cheen re be, 6 nu mle xaa be xaa xaa, zee gak be ngwleyy lo Xdios xaa, xaa nak Xuz xaa. ¡Nzhekla na lee re xni nu re yalngezh gak cheen lee xaa tira! ¡See gaka!

7 ¡Wii! ¡Lee Jesucrist yaad leen xkaw!
Nu rese myet luu xaa lo,
nu axta noka xaa kwaan mbit xaa;
nu xaa dubse lo yizhyo gonn nye.
¡Aja, sbaa gaka!

8 “Lee na nak xaa yilotlaka nu na nak xaa gwluzhtlaka”, né Dios, Xaa Nabeyy, xaa nzho mod le rese kwaan, xaa ngok, xaa nak, nu xaa bare yaad.

Kwaan mlu Jesucrist lo Juan

9 Na nak Juan, xaa nak wech rese gu. Lal nded re be bid zee lal kayaa be pa nabeyy Dios, nel lal nyela be nzo be lo Jesucrist. Nel xtizh Dios cheen Jesucrist nza na kwent, zee mzo re xaa na mod tub xaa nzho lozhyib leen tub lee yizhyo kwaan nzho xsaww nistoo, tub yizhyo kwaan le Patmos. 10 Nu mbizh cheen Xaa Nabeyy, lee Mbi Naban cheen Dios mbid lo na, nu mbin na tub bos nye naz tich na, kwenta tub bos cheen tub trompet, 11 kwaan né lo na:

—Bkee lo tub lag yech kwaan lu lo lu nu xaala lo re xaa Jesús, xaa gazh yezh cheen Asia, lo re yezh ne: Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia nu Laodicea.

12 Nu mzere na yenn na zee ne na nen cho cheen bos kwaan kanii lo na; nu gorna mzere na yenn na, myun gazh bruj kwaan nak or kwaan nkee xni, 13 nu xsaww lo gazh bruj ne nzo tub xaa nzhak kwenta myet, nu lee xab xaa kwaan nak xaa nzhin axta nii xaa nu nzhi tub yed or laz xaa. 14 Lee yich yek xaa rus doo na mod yich led tub mbakxiil rus, nu mod yeg naya rus; lee mbeelo xaa nzhak kwenta bal cheen ki. 15 Lee nii xaa nla xni mod tub lee yiib kwaan ngeey doo lo ki, nu lee bos cheen xaa nye doo mbezh kwenta tub pa nzhab nis. 16 Lee lozhya xaa lad li nzho gazh mbal yiba, nu lee roo xaa nroo tub espad kwaan rop ta ndox. Lee ta garlo xaa nlu kwenta mbizh, leezha nla doo neey.

17 Gorna mwii na lo xaa, mod tub xaa ngut mla na lo yo. Per mzhib xaa yaa xaa lad li cho na, nu né xaa lo na:

—Nazhebt lu, nel lee na nak
xaa yilotlaka nu xaa gwluzhtlaka.
18 Nu na nak xaa tira mban. Gwii,
ngut na, per nal tira mban na, nu
nkano na leyaw cheen Hades, pa
nzho re xaa ngut. 19 Bkee rese
kwaane lo tub lag yech: re kwaan
mlu lo lu, nu re kwaan nzho nal
nu re kwaan yo gwluzh. 20 Kwaane
nak kwaan nabix. Lee re bruj or
nak re xaa Jesús, xaa nzho gazh
yezh cheen Asia, nu lee gazh mbal
yiba kwaan ngune lu lo, kwaan
nzho lozhya na lad li, nak re man-
dad cheen Dios.

2

Yech kwaan mkee Juan lo re xaa Jesús yezh Éfeso

1 Lee xaa nguné lo na:

—Kee kwaane lo mandad, xaa
nkanap re xaa na yezh Éfeso:
"Kwaane né xaa nzho gazh mbal
yiba lozhya xaa lad li nu nze
xsaww lo gazh bruj kwaan nak
or: 2 'Nela na rese kwaan nle gu:
xomod nkee gu xchinn na, xomod
nyela gu nded gu bid, nu xomod
nanyetla gu ne gu re xaa nle kwaan
nawent. Nu noka ne na, nle gu
preb re xaa kwaan mbezh mkayaa
yalnabeyy lo na nu namkayaat
xaaya, nu ne gu nebse nkade xaa.
3 Nyedoola gu nded gu bid kwent
cheen na nu nanyizhat gu. 4 Per
kwaan nanyulat na nak mlaa gu
mod mkela gu na yilo. 5 Kwaanzee
bselazh gu xomod nak gu yilo, laa
gu naletra gu kwaan nawent, nu
stub welt bare gu ble gu re kwaan
wen, mod mle guya yilo. Nu chelee
gu nalaat re kwaan nawent kwaan
lake gu, lee na kiib bruj cheen gu
pa nzoba. 6 Per wen nle gu, nayii
gu ne gu xomod nle re xaa nreke
tich kwaan nseed Nik, nel noka na
nayii ne re kwaan nle xaa. 7 ¡Nzob
nzha re gu, nzhaal gon gu kwaan
nii Mbi Naban lo gu, xaa nak xaa
na! Nel re xaa le gan lo re kwaan
nawent, za na diizh gaw xaa xle
cheen yag kwaan nzaa yalnaban
kwaan tira, kwaan nzo lo Lach
Chul cheen Dios.' "

Yech kwaan mkee Juan lo re xaa Jesús yezh Esmirna

8 'Noka kee kwaane lo mandad,
xaa nkanap re xaa na yezh
Esmirna: "Kwaane né xaa nak xaa
yilotlaka nu xaa gwluzhtlaka, xaa
kwaan ngut nu mbare mroban:
9 'Ne na xomod nded gu bid, nu
yalprob cheen gu, per lee gu nak
xaa rik naz leen yiba. Nu ne na
xomod nzhedizh nawent re xaa gu,
re xaa kwaan mbezh nak xaa dii
cheen Israel, per kwaan wlipa nak
xaa xaa Maxuu. 10 Nazhebt gu mod
ded gu bid nel lee Maxuu chep lak
gu lozhyib zee le xaa preb gu; zee
nkin ded gu bid chii mbizh. Bzo
nali gu axta gorna yet gu zee za na
koron cheen yalnaban kwaan tira
lo gu. 11 ¡Nzob nzha re gu, nzhaal
gon gu kwaan nii Mbi Naban lo
gu, xaa nak xaa na! Nu lee re
xaa nle gan lo re kwaan nawent,
nadedt xaa nik tub bid lo stub
yalgut kwaan yaad.' "

Yech kwaan mkee Juan lo re xaa Jesús yezh Pérgamo

12 'Noka kee kwaane lo man-
dad, xaa nkanap re xaa na yezh
Pérgamo: "Kwaane né xaa nkano
espad kwaan rop ta ndox: 13 'Ne
na lee gu nzho pa nabeyy Maxuu;
nixa sneetaka nali nzo gu lo na.
Nu tub mbizh re xaa yezh ba mbit
Antipas, xaa nak xmos na. Mbit
xaa xaa nel tubka nali nzaa xaa
kwent cheen na. Nixa snee ngoka
lee re gu nye nzo lo na nu namlaat
gu mod ngwii gu lo na re mbizh
zee. 14 Per kwaan nanyulat na
nak: lo re gu nzho lak xaa nseed
nzho mod gaw xaa baal kwaan
nteed xaa lo mdo, nu nzho mod
chaal stub naz re ngwnaa. Mer
kwaane nak kwaan mlu Balaam lo
rey Balac, leezha nzhekla xaa luu
xaa xomod lux rey Balac re xey nu,

xaa Israel. 15 Sbaaka lo re gu nzho
lak xaa kwaan nreke tich kwaan
nlu Nik. 16 Kwaanzee laa gu naletra
gu kwaan nawent, nel chelee gu
nalaat guya naxchetra yal na lo re
gu, nu kwaan espad kwaan nroo
roo na yiid na dil na kwaan re xaa
baa. 17 ¡Nzob nzha re gu, nzhaal gon
gu kwaan nii Mbi Naban lo gu, xaa
nak xaa na! Nu re xaa le gan lo
re kwaan nawent, za na pan cheen
yiba kwaan nzholaan gaw xaa; nu
zaka na tub ke rus lo xaa kwaan
nkee le xaa kwaan kub lo, nik tub
xaa nalabeyyta, nebse xaa kayaaya
labeyya.' "

Yech kwaan mkee Juan lo re xaa Jesús yezh Tiatira

18 'Noka kee kwaane lo mandad,
xaa nkanap re xaa na yezh Tiatira:
"Kwaane né Xgann Dios, xaa mod
luzh bal nak zaalo, nu lee nii xaa
nzhak kwenta tub le yiib kwaan
ngeey doo lo ki: 19 'Ne na rese
kwaan nle re gu; ne na xomod
nkela gu, xomod tubka ngwii gu
lo na, nu xomod nkee gu xchiin
na. Chul mod nyela gu nu nkeera
gu xchinn na nal ke yilo. 20 Per
kwaan nanyulat na nak: nyela gu
ne gu Jezabel, me kwaan mbezh nii
kwent cheen na, per nebse nkade
me re xmos na, nle me zee chaal
xaa stub naz re ngwnaa, nu nle me
zee nzhaw xaa baal kwaan mrib
lo mdo. 21 Mlaa na me zee chee
me mod nak me, nu laa me re
jwalt kwaan nle me, per nanet me
laa me kwaan nchaal me stub naz
xaabyi. 22 Kwaanzee, gro doo bid
nu yalne teed na lo me kwaan re
xaa nchaal me, chelee xaa nalaat
xaa me nu wii xaa lo na, 23 na
gut rese xinn me. Nu snee lee
rese xaa nak xaa na nela, lee na
nlabeyy rese xgab kwaan nzho yek
xaa nu kwaan nzho lextoo xaa; nu
sbaa kix na lo kad tub xaa kwaan
mle xaa gan. 24 Nik stub kwaan
naxaalt na le re gu, xaa Tiatira,
nel nanzhaket gu tich re kwaan
mbezh lak xaa nak, kwaan nzho-
laan cheen Maxuu. 25 Per nal, nali
le gu kwaan kale gu axta gorna
yal na. 26 Nu re xaa nle gan lo
re kwaan nawent, nu nle kwaan
nzhekla na axta mbizh gwluzh, na
za yalnabeyy lo xaa zee nabeyy xaa
lo yizhyo ne. 27 Snee kwentaxa
mzaa Xuz na yalngezh lo na nu
sbaaka za na yalnabeyy lo re xaa
ne, zee nabeyy xaa re yezh kwaan
tub bar yiib nu lux xaa re yezh
modxa nlee myet yas yo. 28 Nu
noka za na lo xaa Mbal Ndok, ma
nlen garziil. 29 ¡Nzob nzha re gu,
nzhaal gon gu kwaan nii Mbi Na-
ban lo gu, xaa nak xaa na!' "

3

Yech kwaan mkee Juan lo re xaa Jesús yezh Sardis

1 'Noka kee kwaane lo mandad,
xaa nkanap re xaa na yezh Sardis:
"Kwaane né xaa kwaan nkano
gazh Mbi Naban cheen Dios nu
xaa nzhib gazh mbal yiba lozhya:
'Ne na rese kwaan nle gu, nu ne
na lee gu nak mod tub xaa ngut,
nixa nzhib xtizh gu lee gu mban.
2 Bloo gu mkaal lo gu nu nye bzo
gu lo re kwaan wli kwaan nkano
gu, nel merla yet reya. Ne na cho
kwaan nle gu nu nanakta nali lo
Xdios na. 3 Bselazh gu re kwaan
mseed gu; nu blaa gu naletra gu
kwaan nawent. Chelee gu nakoot
gu mkaal lo gu, lee na yal lo gu
mod tub wann, gorna tira nanlet
gu xgab. 4 Per lo re gu, xaa yezh
Sardis, nzho lak xaa namlebeedt
xab xaa, nu re xaa baa ze tubka
kwaan na, nu gak xaa ler rus, nel
naka tub kwaan mle xaa gan. 5 Nu
nle re xaa gan lo re kwaan nawent,
gak xaa ler rus nu nacheet na le
xaa lo yech cheen yalnaban kwaan
tira, sinka yé na lo Xuz na nu lo re
mandad cheen xaa, xaa ne nak xaa
na. 6 ¡Nzob nzha re gu, nzhaal gon
gu kwaan nii Mbi Naban lo gu, xaa
nak xaa na!' "

Yech kwaan mkee Juan lo re xaa Jesús yezh Filadelfia

7 ’Noka kee kwaane lo mandad, xaa nkanap re xaa na yezh Filadelfia: “Kwaane né xaa nali nak, xaa tira nankadet, xaa nkano leyaw cheen rey David: ‘Na nxal roo pwert nu nik tub xaa nyent mod saawa, nu na nsaawa nu nik tub xaa nalet gan xala. 8 Na nlabeyy rese kwaan nle gu. Wii gu, lee na mxal roo pwert lo gu kwaan nik tub xaa nyent mod saaw. Nixa chepse yalnabeyy nkano gu, per mbin gu kwaan ngunii na nu nanzhét gu nanlabeyyt gu na. 9 Gwii cho kwaan le na. Le na zee le gu gan lo re xaa nzholl lo Maxuu, xaa mbezh nak xaa dii cheen Israel nu nawlit xaaya, zee wii xaa lee na nkela re gu. 10 Nel myela gu mlochaw gu re kwaan ngunii na, kwaanzee na kanap gu gorna zhin yalzi gro lo dubse yizhyo, gorna le na preb re xaa nzhi lo yizhyo. 11 Merla yal na. Bkanap gu kwaan nkano gu, zee nik tub xaa nakiibt koron kwaan le gu gan. 12 Nu lee re xaa nle gan lo re kwaan nawent, na le xaa mod tub yiso leen li Xdios na, nu tira naroot xaa zee. Nu kee na le Xdios na cho xaa; noka kee na cho xaa le cheen yezh cheen Xdios na kwaan nak Jerusalén Kub, yezh kwaan nyaad naz yiba; nu noka kee na le na kwaan kub cho xaa. 13 ¡Nzob nzha re gu, nzhaal gon gu kwaan nii Mbi Naban lo gu, xaa nak xaa na!’ ”

Yech kwaan mkee Juan lo re xaa Jesús yezh Laodicea

14 ’Noka kee kwaane lo mandad, xaa nkanap re xaa na yezh Laodicea: “Kwaane né xaa nle zee gaka, xaa nzaa kwent nali, xaa nak lox re kwaan mdexkwaa Dios: 15 ‘Nlabeyy na rese kwaan nle gu. Mod nis kwaan nzho roo na nak gu. Nazhoogt gu nu nixa nanyagt gu. ¡Wen chol nazhoog gu o chol nanyag gu! 16 Per nel sbaa nak gu mod nis kwaan nanazhoogt nixa nananyagt, zee zere na gu roo na. 17 Nu mbezh gu rik gu, nu chul nzho gu nu nik tub kwaan nanzho jwalt lo gu; per nanzeent gu, lee gu tira nawent nzo lo Dios. Lee gu nak xaa mas nales, xaa prob, syeg, nu xaa cheey. 18 Kwaanzee nii na lo gu: Bzi gu or kwaan wlipa lo na, zee wlipa gak gu xaa rik; nu bzi gu ler rus lo na zee natontra gu nel cheey gu; nu bzi gu tub remed lo na yo garlo gu zee yani garlo gu. 19 Ngalno na re xaa nkela na nu seed na xaa, zee laa xaa naletra xaa kwaan nawent nu wii xaa lo na. 20 ¡Wii, lee na kakwezh roo pwert nu chelee tub xaa gon xtizh na nu xal xaa roo pwert, na zeeb leen li xaa nu gaw na kwaan lee xaa! 21 Nu lee re xaa nle gan lo re kwaan nawent, za na tub pa zob xaa pa nabeey na, mod mle na gan lo re kwaan nawent, nu nzob na kwaan Xuz na pa nabeyy xaa. 22 ¡Nzob nzha re gu, nzhaal gon gu kwaan nii Mbi Naban lo gu, xaa nak xaa na!’ ”

4

Mlu yiba lo Juan

1 Ngulo myun re kwaane lo na, mwii na naz yiba nu mlu tub pwert kwaan nzexal lo na; nu leeka bos kwaan mbin na yilo, kwaan mbezh kwenta tub trompet, nguné lo na:

—Guxoob nee, zee luu na re kwaan gak gwluzh lo re kwaane.

2 Nu gorzeetlaka lee Mbi Naban mbe na, nu myun Dios lo na, nzob naz pa nabeyy xaa. 3 Nu lee Dios na mod tub ke kwaan le jaspe o kornalina kwaan nla xni naxne, nu lee pa nzob xaa, nzo tub bayiit kwaan nzaa xni naye mod na ke kwaan le esmeralda. 4 Nu xkwes xaa myun lo na stub pa nzob galbtap xaa gol, xaa nabeyy. Xaa nak duzna ler rus nu nzob koron or yek xaa. 5 Lee pa nzob Xaa Nabeyy, nroo balngwzi nu nzhech balngwzi. Nu paro nzob Xaa Nabeyy, nkee gazh bruj

kwaan nzaa xni, kwaan nak gazh
mbi naban cheen Dios. 6 Nu noka
paro nzob Xaa Nabeyy, nzho tub
nistoo kwaan nlu kwenta bidr.

Lee xsaww paro nzob Xaa
Nabeyy, nu naz xkwes xaa nzo
tap xaa mban, xaa kwaan nzob
zaalo dubse cho, naz delant nu
naz tich. 7 Lee tub xaa nzhak
kwenta tub mbezh, lee stub xaa
nzhak kwenta tub la ngoon, lee
stub xaa nzhak kwenta tub myet,
lee stub xaa nzhak kwenta tub msi
ma nzhazebi. 8 Nu kad tub xaa ne
nzob xop xiil, nu dubse cho xaa
nzob zaalo xaa. Nu zhe nu yaal
nanyizhat xaa mbezh xaa:

¡Nali, nali, nali nak Xaa Nabeyy,
Dios, xaa non lo rese xaa nu lo rese
kwaan,
xaa ngok, nu xaa nak, nu xaa bare
yaad!

9 Nu gorna lee dap xaa ne nzholl
lo xaa nzob pa nzob Xaa Nabeyy,
nu nii xaa non doo nak xaa nu nzaa
dixkix xaa lo xaa, xaa kwaan tira
mban, 10 zee lee galbtap xaa gol
nkichyek axta lo yo lo Xaa Nabeyy,
zee nzholl xaa lo xaa, nu nzaa xaa
xkoron xaa lo Xaa Nabeyy. Nu
mbezh re xaa:

11 Dios, lu nak Xaa Nabeyy nu.
Non doo lu, nu lu nzhaal kayaa re
kwaan chul,
zee nzhaal wii re xaa respet lo lu,
nu tira nabeyy lu,
nel lu mdexkwaa rese kwaan;
nu mod nzhekla lu mri reya nu
ngoka.

5

Mbakxiil cheen Dios mxal lo yech

1 Zee mwii na lo Xaa Nabeyy, xaa
nzob naz pa nabeyy xaa, nu yaa
xaa lad li nzho tub yech kwaan
nkee letr naz lo nu naz tich, nu
nkee gazh sey choya zee nyent cho
xal loya. 2 Nu myun tub mandad
non cheen Dios lo na, nu dub gan
mbezh xaa:

—¿Cho nzho mod chaz re sey
kwaan nyaww roo yech ne nu xal
loya?

3 Nixa naz yiba, nixa naz yizhyo
nu nixa xan yizhyo, nyent tub xaa
nzho mod xal lo yech ne nu wii
xaa loya. 4 Nu mbinn doo na nel
nanguzhalt tub xaa nzho mod xal
lo yech nu wii xaa loya. 5 Per tub re
xaa gol né lo na:

—Nagonntra lu nel lee Mbezh,
xaa nak dii cheen Judá nu lox
cheen rey David mle gan. Lee xaa
nzho mod chaz sey cho yech nu xal
loya.

6 Zee mwii na zee mlu tub
Mbakxiil lo na. Mzo ma pa nzob
Xaa Nabeyy, nu xsaww lo dap
xaa mban nu xsaww lo re xaa
gol. Lee Mbakxiil nyun kwenta
tub ma mbit xaa nu nzob gazh
xkach yek ma, nu gazh zaalo ma,
kwaan nak gazh mbi naban cheen
Dios, kwaan mxaal xaa naz dubse
yizhyo. 7 Nu ngwa Mbakxiil pa
nzob Xaa Nabeyy nu mzen yech
kwaan nzho lad li yaa Dios. 8 Nu
gorna mzen ma yech, lee dap xaa
mban nu lee re xaa gol mkichyek
axta lo yo lo ma. Nkano re xaa
gol bagwel kwaan nzholl xaa nu
nzhano xaa yann kwaan ngazhe
kwaan yaal, kwaan nak mod re
wdizh kwaan wdizhno xaa mle
nambey Jesús lo Dios. 9 Nu nzholl
xaa kwaan kub, kwaan nii:

Lu nak tub xaa non zee nzho mod
zen lu yech ne nu chaz lu re
sey kwaan nyaaw rooya,
nel mbit re xaa lu nu mxo lu xren
lu zee mzi lu re myet lo Dios:
xaa reta ben, xaa nzhedizh rese
dizhze, xaa reta dii nu xaa
reta yezh.

10 Lee re xaa ne mle lu xaa nabeyy
lo dubse yizhyo,
zee gak re xaa ne ngwleyy,
xaa nabeyy lo yizhyo kwent cheen
Xdios be.

11 Zeera mlach na, nel mbin na
bos cheen zyen doo mandad cheen
Dios, xaa nzhi dub welt lo pa nzob

Xaa Nabeyy, nu lo dap xaa mban
nu lo re xaa gol. Nu nzhi zyen doo
miyon xaa nu nyent cho le gan lab
re xaa, 12 nu dublegan nii re xaa:
Non doo xaa nak Mbakxiil, ma
mbit re xaa.
Lee ma nzhaal kayaa re yalnabeyy
nu rese kwaan non,
nu re yalnzhak, nu re yalngezh,
nu nzhaal gon re xaa xtizh ma,
nu nzhaal kayaa ma re xni nu gool
re xaa lo ma.
13 Nu noka mbin na rese kwaan
mdexkwaa Dios naz leen yiba nu
naz lo yizhyo, nu naz xan yizhyo
nu leen nistoo mbezh:
¡Lee Xaa Nabeyy, xaa nzob naz pa
nabeyy xaa,
nu lee Mbakxiil,
nak xaa nzhaal gool re myet lo, nu
gon re xaa xtizh,
nu kayaa xaa re xni nu re yalngezh,
nal nu tira!
14 Lee dap xaa mban mbezh:
—¡Sbaa gaka!
Nu lee re galbtap xaa gol
mkichyek axta lo yo nu mbill re
xaa lo ma.

6

Gazh sey

1 Nu mwii na lee Mbakxiil mchaz
tub sey. Nu mbin na lee tub xaa
mban nii kwenta nzhech ngwzi, nu
nzhé xaa:
—¡Te!
2 Mwii na nu myun tub kabay
rus lo na; nu lee xaa nzob tich ma
nzho tub wez yaa. Nu mkayaa xaa
tub koron nu mroo xaa kwenta tub
soldad, xaa nzha lo dil zee le xaa
gan.
3 Zeera mchaz Mbakxiil stub sey
kwaan nak sey rop, nu mbin na lee
stub xaa mban nzhé:
—¡Te!
4 Nu mroo stub kabay naxne na,
nu lee xaa nzob tich ma mkayaa
yalnabeyy zee yo dil lo yizhyo,
zee gut re xaa wechxinn xaa; nu
mkayaa xaa tub espad kwaan
ndok.
5 Zeera mchaz Mbakxiil stub sey,
kwaan nak sey yon, nu mbin na lee
stub xaa mban nzhé:
—¡Te!
Nu myun tub kabay nagaas lo
na, nu lee xaa nzob tich ma nzho
tub xobex yaa. 6 Nu xsaww lo dap
xaa mban mbin na tub bos kwaan
nzhé:
—Gwa, lux nzhobxtil nu sebad
zee kar nkee nzhobxtil nu sebad,
axta nebse kix xaa tub kil nzhobx-
til ka xaa kee xaa zhiin tub mbizh
nu nebse kix xaa chon kil sebad ka
xaa kee xaa zhiin tub mbizh; per
naluxt lu anseyt nixa xis ub.
7 Zeera mchaz Mbakxiil stub sey,
kwaan nak sey dap, zee mbin na
lee stub xaa mban nzhé:
—¡Te!
8 Mwii na nu myun stub kabay
mor lo na, nu lee xaa nzob tich
ma le Yalgut. Nu tich lee xaa nze
Hades, xaa nabeyy xkyizhyo re xaa
ngut. Nu mkayaa xaa yalnabeyy
lux xaa tub part lo tap part yizhyo,
zee gut xaa re xaa nzho baa lo dil,
nu lo yalnlaan, nu lo yalyizh, nu lo
re ma wen ma nakap nak.
9 Zeera mchaz Mbakxiil stub sey,
kwaan nak sey gaay. Nu myun
lo na, xan mdo cheen Dios, re
xaa mbit xaa kwent cheen xtizh
Dios nel mzaa xaa xkwent Jesu-
crist. 10 Nu dublegan nii re xaa:
—Lu nak Xaa Nabeyy, nu xaa
nzhul nu xaa nali nak. ¿Cho gor
naab lu kwent lo re myet yizhyo,
nu ted lu re xaa bid kwentaxa mle
re xaa nu?
11 Zee mzaa Dios ler rus gak re
xaa, nu nzhé xaa lo re xaa:
—Kwaz re gu xep, axta gorna
lee re wech gu nu re bzan gu, xaa
nzhaal yet, gut re xaa, kwentaxa
mbit re xaa gu, nel rese gu nak
xmos na.
12 Zeera mchaz Mbakxiil stub
sey, kwaan nak xop. Zee mwii
na mgun tub xog nye doo. Lee
mbizh nguna nagaas, mod ler na-
gaas; lee mbee nguna naxne mod
ren, 13 nu lee re mbal yiba ngob lo

yizhyo, mod nzhab ig lo yag leezha
nroo mbi nye doo. 14 Lee yiba ta
namlutra nu myuna mod tub lee
yech kwaan nduuzh, nu rese yi nu
rese yizhyo kwaan nzho leen nis-
too mcheeya pa nzoba. 15 Nu lee re
rey mkaxlaan leen re yeer nu leen
kelag. Nu re xaa nabeyy lo re sol-
dad mkaxlaan kwaan lee xaa, nu
noka re xaa rik mkaxlaan kwaan
lee xaa, nu noka re xaa nabeyy
nu re xmos xaa, nu re xaa sbaasa
mkaxlaan kwaan lee xaa. 16 Nu
mbezh re xaa lo re yi nu lo re ke:

—¡Bla re gu tich re nu, nu
bkaxlaan nu lo Dios, xaa nzob
naz pa nabeyy xaa, nu lo yalnayii
cheen Mbakxiil! 17 Nel mzhinla
mbizh gro doo kwaan ted rop xaa
ne re myet bid, ¡nu nyent xaa ye
ded bid ne!

7

Re xaa Israel, xaa mleey Dios

1 Gwluzh ngulo mded re kwaane,
myun tap mandad cheen Dios lo
na, xaa nzoli lo dap skin yizhyo, nu
nsaaw xaa dap mbi cheen yizhyo,
zee nanroot mbi lo yizhyo nixa
leen nistoo nixa leen yag. 2 Noka
myun stub mandad lo na, xaa nze
lo mbizh, pa nlen mbizh; nu nkano
xaa sey cheen Dios, xaa tira mban.
Mandad ne ngunii dublegan lo dap
mandad xaa mkayaa yalnabeyy
lux re kwaan lo yizhyo nu leen nis-
too:

3 —¡Naluxt gu kwaan nzho lo
yizhyo nixa leen nistoo nixa naluxt
gu re yag, axta gorna yilo kee nu
sey cheen Dios lechuzh re xmos
Xdios be!

4 Nu mbin na lak xaa mkee
sey cheen Dios lechuzh, tub gayoo
choobtap mil xaa lo re sawlazh na,
xaa nak dii cheen Israel, mkee sey
lechuzh. 5 Mkee re xaa ne sey:

xaa dii cheen Judá, chiibchop mil
xaa,
xaa dii cheen Rubén, chiibchop mil
xaa,
xaa dii cheen Gad, chiibchop mil
xaa,
6 xaa dii cheen Aser, chiibchop mil
xaa,
xaa dii cheen Neftalí, chiibchop
mil xaa,
xaa dii cheen Manasés, chiibchop
mil xaa,
7 xaa dii cheen Simeón, chiibchop
mil xaa,
xaa dii cheen Leví, chiibchop mil
xaa,
xaa dii cheen Isacar, chiibchop mil
xaa,
8 xaa dii cheen Zabulón, chiibchop
mil xaa,
xaa dii cheen Che, chiibchop mil
xaa,
xaa dii cheen Benjamín, chiibchop
mil xaa,

Zyen doo xaa nak ler rus

9 Gorna ngulo myun re kwaane
lo na, myun lo na zyen doo xaa, nu
nik tub xaa nalet gan lab re xaa.
Baa ngu xaa reta yezh, xaa reta
ben, xaa reta dii, nu xaa nzhedizh
reta klas dizhze. Nzo re xaa de-
lant lo Dios, xaa nzob xaa naz pa
nabeyy xaa, nu lo Mbakxiil. Rese
xaa ne nak ler rus nu nzho lag
cheen yag yin yaa re xaa ne. 10 Nu
rese xaa nii dublegan:

¡Lee Xdios be, xaa nzob naz pa
nabeyy xaa, nu lee Mbakxiil
nzaa yalnaban kwaan tira!

11 Nu lee rese mandad cheen
Dios nzo dub welt pa nzob Xaa
Nabeyy nu lo re xaa gol nu lo dap
xaa mban. Nu axta lo yo mkichyek
re xaa lo Dios, xaa nzob naz pa
nabeyy xaa nu mbill re xaa lo Dios.
12 Nu nzhé re xaa:

¡Sbaa gaka!
Lee lo Xdios be nzhaal gool rese
myet lo,
nel re xni nu yalnzhak nak cheen
xaa,
nu lo lee xaa nzhaal zaa rese myet
dixkix nu wii rese myet lo
xaa,
nel lee xaa nkano rese yalnabeyy
nu dubse yalngezh.
¡Sbaa gaka!

13 Zee lee tub xaa gol ngunabdizh
lo na:
—¿Cho nak re xaa nak ler rus ne?,
nu ¿pa mroo re xaa ne?
14 Zee mkeb na lo xaa nzhé na:
—Lu ne.
Nu lee xaa mkeb lo na nu né xaa:
—Re xaa ne nak xaa mroo lo re
bid kwaan gro, nu mzet xaa xab
xaa nu mle rus xaaya kwaan xren
Mbakxiil. 15 Kwaanzee nzo re xaa
delant lo pa nabeyy Xaa Nabeyy,
zhe nu yaal nkee xaa zhiin lo Dios
leen Xkyidoo Dios, nu Dios kanap
re xaa leen li xaa. 16 Nadedtra xaa
bid lo yalnlaan nixa lo yizhnzhek,
nixa nazeyytra mbizh re xaa, nu
nixa nazeentra re xaa neey; 17 nel
lee Mbakxiil, ma nzo xsaww pa
nzob Xaa Nabeyy, nkanap re xaa
mod mbakxiil nu nyano xaa re xaa
roo xlen cheen yalnaban, nu Dios
chee re nis garlo xaa, xaa mbinn.

8

Mbakxiil mchaz sey gazh

1 Nu zee mchaz Mbakxiil sey
gwluzhtlaka kwaan nkee cho yech,
kwaan nak sey gaazha, nu nik tub
rezh namkeet yiba rol gor. 2 Zeera
ngune na lo gazh mandad, xaa nzo
lo Dios; nu mkayaa mandad gazh
trompet. 3 Zeera mbid stub man-
dad, kwaan nzho tub yann or yaa,
pa nzek xaa yaal, nu mzo xaaya lo
mdo or. Nu mkayaa xaa zyen doo
yaal, zee mchaal xaa yaal kwaan re
wdizh kwaan nii re xaa mle nam-
bey Jesús lo Dios nu mzhib xaaya lo
mdo kwaan nak or, kwaan nzo lo
pa nzob Xaa Nabeyy. 4 Nu lozhya
mandad, tubka nroo zhen cheen
yaal kwaan re wdizh kwaan nii re
xaa Jesús lo Dios, nu nguxooba lo
Dios. 5 Zee lee mandad mzen yann
or cheen yaal, nu mchazhe xaaya
kwaan ki kwaan nzhib lo mdo, nu
mlebi xaaya naz lo yizhyo. Zeera
mroo ngwzi nu nye doo ngoch ng-
wzi, nu nye doo mgun xog.

Re trompet

6 Lee gazh mandad xaa mkayaa
trompet, mzo listla gool trompet.
7 Lee mandad, xaa yilotlaka mk-
wezh trompet cheen, zee lee lo
yizhyo mla yuuke nu ki kwaan
nuch kwaan ren. Mzeka tub part
kwaan nak chon part yizhyo, nu
mzeka re yag kwaan nzeb baa, nu
tira mzeka rese yix naye.
8 Lee mandad rop mkwezh
trompet cheen, nu lee tub kwaan
nzhak kwenta tub yi kwaan kayek
mla leen nistoo, nu tub part lo
chon part nistoo ngok ren; 9 nu
tub part lo chon part rese kwaan
nzho leen nistoo ngut, nu tub part
lo chon part re bark kwaan nzho
leen nistoo mlux.
10 Lee mandad yon mkwezh
trompet cheen, zee ngob tub mbal
yiba, ma ndok doo, nu mlux ma
tub part lo chon part re yuu kwaan
nzho yizhyo, nu re xlen pa nzhib
nis. 11 Lee mbal kwaan ngob lo
yizhyo le Nala Doo; nu ngok nala
doo tub part lo chon part nis dubse
yizhyo, kwaanzee ngut zyen doo
myet.
12 Lee mandad dap mkwezh
trompet cheen, nu mlux tub part
lo chon part mbizh, nu tub part
lo chon part mbee, nu tub part
lo chon part mbal yiba, nu snee
ngunaya nagaas. Nu namzaatra
xni tub part lo chon part cheen
mbizh nu tub part lo chon part re
ma kwaan nlen yaal.
13 Zee mwii na, nu myun tub msi,
ma nzebi yiba lo na, nu dublegan
nii ma:
—¡Ay, ay, ay, nales doo ded re xaa
yizhyo, gorna kwezh xchon man-
dad trompet xcheen xaa!

9

1 Lee mandad gaay mkwezh
trompet cheen, zee myun tub mbal
yiba lo na, ma ngob yiba nu mla
lo yizhyo, nu mkayaa ma leyaw
cheen yerdoo. 2 Nu mxal ma roo
yerdoo, nu leen ba mroo zhen mod

leen tub gor ndok doo. Nu lee zhen
cheen yerdoo mle nagaas lo mbizh
nu lo rese kwaan yiba. 3 Nu leen
zhen ba mroo zyen doo mbeso nu
mrech ma dubse yizhyo; nu mzaa
xaa yalnayii lo ma mod lo nix.
4 Nu mxaal xaa ma, zee nanluuxt
ma nik tub yix wen, nixa nik tub
kwaan naye na, nixa re yag; nebse
nzhaal kee maya cho re xaa kwaan
nankeet sey cheen Dios lachuzh.
5 Per namzaat xaa diizh lo ma gut
ma myet, nebse teed ma re myet
bid tub gaay mbee; nu mod nkee
maya lal kwentaxa nkee nixa.

6 Lee re mbizh zee lee re myet
nzhekla yet per nayizhalt mod yet
xaa lo xaa; nu nle re xaa xgab yet
xaa, per nyent mod yet xaa.

7 Lee re mbeso nzhak mod kabay
ma nya lo dil; nu yek ma nzob
tub kwaan nzhak kwenta tub ko-
ron or, nu lee garlo ma nzhak
kwenta garlo myet. 8 Lee yich yek
ma nzhak kwenta yich yek ngw-
naa, nu lee leyy ma nzhak kwenta
leyy mbezh. 9 Lee laz ma nyaaw
kwaan yiib, nu lee bi kwaan nzebi
ma nyubi mod pa nzhaxonn zyen
doo kabay, ma nzhano karret lo
dil. 10 Nu lee xkol ma nzob xkoch
ma kwaan nkee maya mod nix,
nu nkano ma yalnabeyy kee maya
cho re myet dubse tub gaay mbee.
11 Lee xaa nabeyy lo re mbeso,
nak mandad cheen yerdoo; nu di-
izh hebreo le xaa Abadón nu diizh
gryeg le xaa Apolión. (Wdizh ne nii:
“Xaa nlux rese kwaan”.)

12 Mded yalzi kwaan yilotlaka,
per seesa nzho jwalt xchopa.

13 Zee lee mandad xop mkwezh
trompet cheen, nu mbin na tub bos
kwaan mroo leen dap skin mdo or,
kwaan nzob lo Dios. 14 Nu lee bos
nzhé lo mandad ne, xaa mkwezh
trompet:

—Bsela dap mandad, xaa mkado
Dios, roo yuu ndok kwaan le
Éufrates.

15 Nu listla nzo Dios sela dap
mandad xaa mkadoo nee, zee xek
xaa xaa mer liin, mer mbee, mer
mbizh, nu mer gor kwaan mlela
Dios xgab, zee gut xaa tub part lo
chon part re myet yizhyo. 16 Nu
mbin na nzhé tub xaa:

—Nzho kan chop gayoo miyon
soldad, xaa nzob tich kabay.

17 Snee myun re kabay lo na,
nu re xaa nzob tich ma nyaaw laz
kwaan yiib kwaan nla xni naxne
mod ki, nu nla xni sul mod ke le
safiro nu nla xni nayech mod ke
le azufre. Lee yek re kabay nzhak
kwenta yek mbezh, nu roo ma
nroo bal, zhen, nu azufre. 18 Nu tub
part lo chon part lo re myet yizhyo
yet lo re yalzi kwaan nroo roo re
kabay: bal, zhen, nu azufre. 19 Nel
lee re kabay nted yalzi kwaan roo
ma nu kwaan xkol ma; nel lee xkol
ma nzhak kwenta yek tub mball
wiz, kwaan kee maya re myet.

20 Per lee re myet, xaa nanguta
lo re yalzi ne, namlaat xaa naletra
xaa re kwaan nawent kwaan nle
xaa: seetaka nzholl re xaa lo re
mandad cheen Maxuu, kwaan nak
re maj, kwaan mdexkwaa kwaan
or nu kwaan plat nu kwaan brons
nu kwaan ke nu kwaan yag. Re
maj ne nyent mod wii, nixa nyent
mod gon kwaan nii re xaa lo, nixa
nyent mod ze. 21 Nu seetaka lee
re myet ne nanlaat naletra xaa
kwaan nawent kwaan kale re myet
ne; nu seetaka nzhut xaa sa myet
xaa, nu seetaka nle xaa re yalwezh,
nu seetaka nchaal xaa stub naz ng-
wnaa, nu seetaka nlewann xaa.

10

Tub mandad mzen tub lee yech chut

1 Zee myun stub mandad, xaa
ngezh doo lo na, xaa nzela naz
yiba leen tub xkaw. Nu nzob tub
bayiit yek xaa, lee garlo xaa nla xni
mod mbizh, nu lee nii xaa nzhak
kwenta bal ki. 2 Nu lee yaa xaa

nzho tub lee yech chut, nu mzo xaa
nii xaa lad li lo nistoo, nu lee nii
xaa lad rebes mzo xaa lo yo. 3 Nu
ngunii xaa dublegan, mod mbazhe
tub mbezh; nu gorna ngunii xaa,
ngoch gazh ngwzi. 4 Gorna ngulo
ngoch gazh ngwzi, lee na nzhakee
kwaan nguniiya; per mbin na tub
bos yiba kwaan né lo na:
—Nayét lu kwaan nzhé gazh ng-
wzi ne, nu nixa nakeet luya.
5 Zee lee mandad, xaa mlu lo na,
xaa nzo nii lo yizhyo nu leen nis-
too, mlep yaa lad li naz yiba, 6 nu
nzhé xaa:
—Wlipa snee né xaa kwaan
tira mban, xaa kwaan mdexkwaa
yiba nu yizhyo nu nistoo, nu rese
kwaan nzho leena.
Nu né xaa:
—Nakint kwaz gu mas. 7 Nel
gorna lee mandad gazh kwezh
trompet cheen, gorzee gak rese
wdizh xlaan cheen Dios, modxa
nzhé Dios lo re xmos xaa, re xaa
ngunii xaa lo yilo.
8 Lee bos kwaan mbin na, kwaan
nze naz yiba, mbare ngunii lo na,
nu néya lo na:
—Gwa nu bzen yech chut,
kwaan nzho yaa mandad xaa nzo
nii leen nistoo nu lo yizhyo.
9 Ngwa na lo mandad nu ngu-
naab na lo xaa zee zaa xaa yech
chut lo na. Nu lee xaa mkeb lo na
né:
—Bzena nu dawa. Roo lu gak
naxa mod mzhin, per lee leen lex-
too lu gaka nala.
10 Mzena na yech chut yaa man-
dad nu ndaw naya; nu roo na ngok
naxa mod mzhin, per gorna ngulo
ndaw naya, mle nalaya lextoo na.
11 Zee né xaa lo na:
—Nkin zaa lu kwent stub welt
kwaan né Dios lo lu lo re myet, nu
lo re yezh, nu lo re xaa nzhedizh
rese dizhze, nu lo re rey.

11

Rop xaa zaa kwent kwaan nzhé Dios lo xaa

1 Zee mzaa xaa tub lee nit lo
na, kwaan nzhak kwenta tub metr
kwaan nchiix xaa, nu né xaa lo na:
—Gwa nu bchiix yidoo cheen
Dios nu mdo cheena, nu blab lak
xaa nzholl lo Dios baa. 2 Per nachi-
ixt lu lach jwer Xkyidoo Dios, nel
re xaa nanakt xaa Israel zo baa tub
choobchop mbee. 3 Nu lee na xaal
chop xaa zaa kwent kwaan yé na lo
xaa, nu zaa xaa kwent tub mil chop
gayoo chon gal mbizh, nu gak xaa
ler nadox kwaan nagaas.
4 Rop xaa ne nak rop yag olib
nu rop bruj kwaan nzaa xni lo Xaa
Nabeyy dubse yizhyo. 5 Nu chelee
tub xaa nzhekla seweey xaa xaa,
lee rop xaa ne koo ki roo, zee zek
xaa re xaa nayii ne xaa; nu snee yet
loka xaa nzhekla seweey xaa. 6 Rop
xaa ne nzho mod saaw yiba zee
nalatra yey dubse mbizh kwaan
zaa xaa kwent kwaan yé Dios lo
xaa; nu noka nzho mod le xaa gak
nis ren nu chezi xaa re myet yizhyo
kwaan rese yalzi, gorna nzhekla
xaa.
7 Per gorna ngulo mzaa xaa
kwent, lee tub ma nakap roo leen
yerdoo nu dil kwaan rop xaa ne, nu
zle ma gan lo rop xaa ne nu gut ma
xaa ne. 8 Lee kwerp cheen rop xaa
ne lake leen naz xsaww yezh, leeka
yezh paro mbit xaa Xaa Nabeyy
be. Lee yezh ne nii xaa nabix nak
Sodoma nu Egipto. 9 Nu tub chon
mbizh yirol, lee rese myet yizhyo,
xaa rese dii, nu xaa nzhedizh rese
dizhze, nu xaa rese yezh wii lo
kwerp cheen rop xaa, nu nazaat
re xaa diizh yibyo xaa. 10 Nu lee
rese xaa yizhyo nyakla nel ngut
rop xaa mzaa kwent kwaan nzhé
Dios lo lee xaa, xaa tant mted bid
lo xaa. Nu zelazh rese xaa kwaan
lo wechxinn xaa.
11 Per gorna ngulo mded chon
mbizh yirol, Dios seban rop xaa ne,
nu yixche xaa stub welt, nu rese
xaa lach lo xaa zheb doo xaa. 12 Zee
lee rop xaa ne gon tub bos yiba
kwaan yé lo xaa:

—¡Guxoob gu nee!

Nu yixoob xaa naz yiba leen tub xkaw nu lee re xaa nayii ne xaa wii lo xaa. 13 Nu leeka gorzee gun tub xog kwaan nye doo, nu kwent cheen xog lux tub part lo chii part cheen yezh nu yet gazh mil xaa. Lee re xaa mbanaka, kwaan yalnacheb gool xaa lo Dios nu yé xaa:

—Lu nak Xaa Nabeyy, xaa nzob naz yiba.

14 Ngulola mded tub yalzi, per seesa nzho jwalt stuba.

Trompet gazh

15 Lee gazh mandad mkwezh trompet cheen, nu mbin na zyen bos nye doo naz yiba, nu nzhé reya:

Lee yalnabeyy cheen yizhyo
nal naka cheen Dios, Xaa Nabeyy be
nu cheen Jesucrist Xaa Mxaal xaa lo yizhyo,
nu tira nabeyy xaa.

16 Lee re galbtap xaa gol, xaa nzob delant lo Dios, mkich yek axta lo yo, nu mbill xaa lo Dios, 17 nu nzhé xaa:

Nzaa nu dixkix lo lu Xaa Nabeyy,
lu nak Dios, xaa nzho mod le rese kwaan,
lu nak xaa ngok axta yilo,
nu mzelo lu nabeyy lu yizhyo kwaan gro yalngezh cheen lu.
18 Lee re yezh nayii doo ne lu;
per nal mzhinla mbizh cheen yalnayii cheen lu,
gorna naab lu kwent lo re xaa ngut.
Nu zaa lu lo re xmos lu, xaa mzaa kwent kwaan nzhé lu lo lee xaa yilo, kwaan mle xaa gan,
nu noka zaa lu lo re xaa nzheb ne lu, xaa nambey nak, kwaan mle xaa gan,
lo re xaa non nu lo re xaa nanont.
Nu lux lu re xaa nlux yizhyo.

19 Zee mxal pwert cheen yidoo cheen Dios, kwaan nzob naz yiba, nu lee leen yidoo myun kaj cheen wdizh kwaan mlaa Dios. Nu zee ngoch ngwzi, nu mbin na tub bi gro doo, nu mgun tub xog nu mla doo yuuke.

12

Ngwnaa nu waz

1 Zee mlu lo na tub kwaan nabix, kwaan gro doo yiba, tub ngwnaa nzhak me mbizh kwenta tub ler, nu lee mbee nax nii me, nu lee yek me nzob tub koron kwaan tub chiibchop mbal. 2 Lee ngwnaa nakxiin, nu mbazhe me ne doo lextoo me gal xinn me. 3 Zee myun stub kwaan nabix lo na yiba, tub waz doo, ma naxne na, nu nzob gazh yek nu tubga koron kad tub yek ma, nu nzob ma chii xkach ma. 4 Nu kwaan xkol ma mdobxex ma tub part lo chon part re mbal yiba nu mlebi ma mbal naz lo yizhyo. Lee waz nguxso lo ngwnaa me mer gal xinn, zee gaw waz xinn me gorna gal mad. 5 Nu lee ngwnaa mzan tub madbyi, xaa nak xaa nabeyy yizhyo kwaan tub bar yiib. Per lee xgann me mbyiib lo me nu nya xaa naz lo Dios, naz pa nzob xaa nabeyy; 6 nu lee ngwnaa mrexonn nya naz wen, tub pa mdexkwaa Dios yo me, nu zaa Dios kwaan gaw me tub mil chop gayoo chon gal mbizh.

7 Zeera ngu tub dil naz yiba. Lee tub mandad cheen Dios, xaa le Miguel nu re stub mandad, xaa nabeyy xaa, mdil kwaan waz nu re mandad cheen waz, 8 per namlet waz gan. Nu zee mlux waz xlugar waz naz yiba, kwaan re xmandad waz. 9 Zee mloo xaa waz, ma nii xaa Mball Wiz Gox, ma noka le Maxuu nu noka le Dyab, ma nkade rese myet yizhyo. Lee waz nu re xmandad waz mla naz yizhyo ne.

10 Zee mbin na tub bos kwaan nye naz yiba, kwaan nzhé:

¡Nal ngoka!
Nal luu xomod zaa Xdios be yalnaban lo myet,
nu luu re yalngezh nu yalnabeyy cheen xaa,

noka luu yalnabeyy cheen Crist,
Xaa Mxaal Dios Nabeyy;
nel mloo xaa waz, ma kwaan
ngaazh re kwaan tich re
wech be nu re bzan be,
ma kwaan tubka mbezh lo Xdios
be, nawent nak re xaa xaa.
11 Lee re xaa mle gan lo waz kwaan
ren kwaan mxo Mbakxiil,
nu kwaan kwent cheen wdizh chul
kwaan nzaa re xaa;
nu nanzhebt re xaa yet xaa.
12 ¡Kwaanzee, ble chul gu lextoo gu,
re xaa nzho yiba!
¡Per nales doo ded re gu, xaa nzho
lo yizhyo nu leen nistoo,
nel lee Maxuu mla lo gu nu myaad
lo gu, kwaan dub yalnayii
cheen waz,
nel ne waz naxchetra dii waz!
13 Gorna lee waz mla naz yizhyo,
mreke ma tich ngwnaa, me ngol
xgann. 14 Per lee ngwnaa mkayaa
chop xiil msi kwaan gro, zee nzho
mod zebi me zit lo waz, pa nyent
xaa. Naz baa kayaa me kwaan gaw
me tub chon liin yirol. 15 Lee waz
mlo nis roo, zee gaka tub yuu nu
weeya ngwnaa; 16 per lee yizhyo
mle yudar ngwnaa, nu mxala nu
mdeba re nis kwaan mroo roo waz.
17 Nu kwent cheen kwaane, lee waz
nayii doo ngune ngwnaa, nu ngwa
ma nu mdil ma kwaan rese dii
cheen ngwnaa, re xaa nle kwaan
mnabeyy Dios le xaa, re xaa nzaa
kwent cheen Jesucrist. Nu lee waz
mlake roo wri nistoo.

13

Rop ma nakap nzhak

1 Ngune na lee tub ma nakap
nzhak mroo leen nistoo. Nzob
gazh yek ma, nu chii xkach yek
ma. Nu yek kad tub xkach ma
nzob tub koron, nu re gazh yek
ma nkee wdizh, kwaan nii nawent
nak Dios. 2 Lee ma nakap ne, ma
myun lo na, nzhak kwenta tub tigr;
nu lee nii ma nzhak kwenta nii os,
nu lee roo ma nzhak kwenta roo
mbezh. Lee waz mzaa gro doo yal-
ngezh, nu yalnabeyy lo ma nakap
ne. 3 Mweey tub yek ma nakap,
zee mer nget ma, per lee pa mweey
ngokwen. Nu lee re xaa yizhyo
mdedyall nu mreke re xaa tich ma
nakap nzhak. 4 Nu mbill re xaa lo
waz, nel mzaa waz yalnabeyy lo
ma nakap nzhak, nu noka mbill re
xaa lo ma nakap nzhak, nu mbezh
re xaa:
—Nyent stub ma kwenta ma ne,
nik tub nyent mod le gan lo ma ne.
5 Nu noka mkayaa ma nakap
nzhak, zee nii ma yiya nu nii ma
nawent nak Dios, nu noka mkayaa
ma zee nabeyy ma tub choobchop
mbee. 6 Nu snee mle maya; ngunii
ma wdizh nawent lo Dios, nu lo
pa nzho xaa, nu lo re xaa nzho
naz yiba. 7 Nu noka mkayaa ma
nakap yalnabeyy zee mdil lo re
xaa kwaan mle nambey Jesús, axta
le ma gan lo xaa; nu mkayaa ma
yalnabeyy zee nabeyy ma lo rese
ben, lo rese naz xaa, lo rese xaa
nzhedizh reta dizhze, nu lo xaa
nzho rese yezh lo yizhyo. 8 Zee rese
xaa yizhyo, re xaa namkeet le lo
Yech cheen Yalnaban mbill lo ma
nakap zee. Nel axta zeeraka dexk-
waa yizhyo mkee le re xaa nak
xaa Jesús lo Yech cheen Yalnaban
cheen Mbakxiil cheen Dios, xaa
mkee lo krus.
9 Loka xaa nzob nzha, nzhaal
gon kwaane:
10 Lee re xaa nzhaal yo lozhyib,
ko re xaa xaa lozhyib;
nu lee re xaa nzhaal yet kwaan
espad,
kwaan espad gut xaa xaa.
Nee luu xomod nye nzo re xaa mle
nambey Jesús ded bid nu xomod
tubka ngwii xaa lo xaa.
11 Zeera myun stub ma nakap lo
na, ma nzeroo naz leen lo yo. Nzob
chop xkach ma, kwaan nzhak mod
xkach mbakxiil, per nii ma mod nii
waz. 12 Nu lee ma nakap ne nabeyy
kwent cheen ma nakap, ma mroo

leen nistoo, ma mweey nu ma mer
nget per ngokwen ma. Nu nle ma
zee rese myet yizhyo gool lo ma
nakap, ma ngokwen. 13 Noka nle
ma zyen doo kwaan gro kwaan
nyent mod le re myet yizhyo. Axta
mle ma gan nroo bal naz yiba nlaya
naz lo yizhyo, delant lo re myet.
14 Nu kwent cheen ma nakap, nle
ma re kwaan gro doo zee kade ma
re myet yizhyo. Nu zee mbezh
ma lo re myet zee dexkwaa myet
tub maj kwaan nzhak kwenta ma
nakap, ma mweey kwaan espad
zee, nu mbare ma mban ma stub
welt. 15 Nu ma nakap, ma mroo lo
yo mkayaa yalnabeyy le zee nii maj
cheen ma nakap, ma mroo leen
nistoo. Nu maj le zee yet rese myet
yizhyo kwaan nagoolt lo maj. 16 Nu
noka mle ma mroo lo yo, zee zob
tub sey lo rese myet yizhyo. Lee
sey ne zob yaa myet lad li o lechuzh
myet, lo rese xaa, nixa non xaa,
nixa nanont xaa; nixa rik xaa, nixa
prob xaa; nixa xaa nabeyy nak xaa;
nixa mos nak xaa. 17 Nu nik tub
xaa nyent mod zii nixa to, chelee
xaa nankanot xaa sey kwaan nak
le ma nakap, ma mroo leen nistoo,
o numr cheen le ma.
18 Kwaane nkin yalnzhak; loka
xaa nlaya yek, koo xaa kwent
numr cheen ma nakap, ma mroo
leen nistoo, kwaan nak numr
cheen myet. Numr ne nak xop
gayoo chon gal xop.

14

Tub gayoo choobtap mil xaa nzholl lo Mbakxiil

1 Zeera mwii na nu myun
Mbakxiil cheen Dios lo na, nzoli
yek yi Sión; nu kwaan lee ma nzo
tub gayoo choobtap mil xaa, xaa
kwaan nkee le Mbakxiil nu le Xuz
xaa lechuzh. 2 Zeera mbin na tub
bos kwaan nze naz yiba, kwaan
mbezh kwenta tub bos cheen tub
pa nla nis, nu mod bos cheen
ngwzi; nu lee bos kwaan mbin
na nak mod bos cheen zyen xaa
kwaan kayoll bagwel. 3 Nu nzholl
re xaa tub kant kub, delant lo Dios,
pa nzob xaa nabeyy, nu delant
lo tap xaa mban, nu delant lo re
xaa gol; nu nik tub xaa nyent mod
seed kant ne, nebse re tub gayoo
choobtap mil xaa, xaa mzi Jesucrist
nu mloo xaa lo yizhyo. 4 Re xaa ne
nali nak lo Dios nu namchaalt xaa
nik tub ngwnaa. Re xaa ne nzhake
tich Mbakxiil naz kwaana nzha
ma. Dios nu Mbakxiil mzi re xaa ne
lo yizhyo, zee gak xaa mod tub gon
kwaan yilotlaka lo Dios. 5 Nu roo
re xaa ne nik tub yalnkade nangut;
nel nzhul nak re xaa lo Dios.

Kwaan nii yon mandad cheen Dios

6 Myun stub mandad cheen Dios
lo na, xaa nzebi naz yiba, nu xaa ne
nkano wdizh chul kwaan ndii tira,
zee zaa xaa kwenta lo rese xaa nzhi
lo yizhyo, lo xaa rese yezh, lo xaa
rese dii, lo xaa nii rese dizhze, lo
rese myet. 7 Nu mbezh xaa dublegan:

—Bzheb gu ne gu Dios nu bill
gu lo xaa, nel mzhinla gor naab
xaa kwent lo rese myet. Bill gu lo
xaa mdexkwaa yiba nu yizhyo, xaa
kwaan mdexkwaa nistoo nu rese
pa nzhib nis.

8 Zeera nzhake stub mandad, nu
nzhé xaa:

—¡Mlux Babilonia, yezh ndok,
nel Babilonia mle zee le rese myet
rese yezh kwaan tira nawent nak,
nu nak mod msezuzh Babilonia
xaa rese yezh!

9 Zeera nzhake stub mandad, nu
dublegan mbezh xaa:

—Chelee tub xaa nzholl lo ma
nakap nu lo maj cheen ma nu mlaa
xaa nkee sey cheen ma lechuzh
xaa o yaa xaa, 10 telisa naab Dios
kwent cheen xaa kwaan yalnayii
cheen xaa kwaan nak mod xis ub
nala, nu ded xaa bid lo ki nu lo ki
cheen ke azufre delant lo re mandad cheen Dios xaa nambey nak,
nu delant lo Mbakxiil. 11 Nu tubka
roo zhen cheen yalne cheen xaa.
Nu nixa nakwazt yalne cheen xaa

zhe nu yaal, re xaa kwaan nzholl
lo ma nakap nu maj cheen ma, nu
xaa nkano sey cheen ma. 12 Nee
luu, nen xomod nye nzo re xaa
mle nambey Jesús lo Dios ded bid,
xaa nzhon kwaan nabeyy Dios, xaa
tubka ngwii lo Jesucrist.
13 Zee mbin na tub bos kwaan
nze naz yiba kwaan né lo na:
—Bkee kwaane: “Chul ded re
xaa, xaa nak Xaa Nabeyy, xaa
kwaan yet nalzhe naz delant”.
—Aja —né Mbi Naban—, lee re
xaa kwaz deskans lo xchiin xaa,
nel lee re zhiin kwaan mle xaa
nzha kwaan lee xaa.

Yalgon cheen yizhyo

14 Mwii na, nu myun tub xkaw
rus lo na; nu tich xkaw nzob tub
xaa nzhak kwenta Xaa Mzhin Ngok
Myet, nu yek xaa nzob tub koron
or nu yaa xaa nzho tub syer ndox.
15 Nu zee mroo stub mandad leen
yidoo cheen Dios, dublegan ngunii
lo xaa kwaan nzob tich xkaw:
—¡Bloo syer cheen lu nu btop yal-
gon; nel mzhinla gor lee yalgon
cheen yizhyo listla!
16 Zee lee xaa kwaan nzob
tich xkaw mzee syer cheen lo yo
nu mtop xaa rese yalgon cheen
yizhyo.
17 Nu leen yidoo cheen Dios,
kwaan nzob naz yiba, mroo stub
mandad, nu noka lee xaa mkano
tub syer ndox. 18 Nu lo mdo
mroo stub mandad, xaa nkano
yalnabeyy lo bal nu mrezh xaa
dublegan lo xaa kwaan nzheno
syer kwaan ndox, nu nzhé xaa lo
xaa:
—¡Gwa, choog re ram yag ub
kwaan nzhi lo yizhyo nel lee re ub
listla!
19 Lee mandad mzee syer
xaa dub lo yizhyo nu mchoog
xaa rese yag ub, kwaan nzo lo
yizhyo nu mchep xaa rese ub
pa kichxkazii Dios re ub, kwaan
yalnayii cheen xaa. 20 Nu naz jwer
yezh mkichxkazii xaaya kwaan
nii xaa, nu mxo ren loya, nu tant
mxo ren zee tira mzhina axta yek
re kabay nu mxoya kan tub chon
gayoo kilómetro.

15

Re mandad kwaan nkano gazh yalzi gwluzhtlaka

1 Zeera myun stub kwaan nabix
lo na kwaan gro doo nu mdeyall
na ngune na loya. Leen yiba
myun gazh mandad cheen Dios
lo na, xaa nkano gazh yalzi, re
yalzi kwaan nak kwaan gwluzht-
laka, nel re yalzi ne yilo lux rese
yalnayii cheen Dios.
2 Noka myun lo na tub kwaan
nzhak kwenta tub nistoo bidr
kwaan nuch ki; nu roo wri nistoo
bidr zee, nzoli re xaa kwaan mle
gan lo ma nakap, nu lo maj cheen
ma, nu lo numr cheen ma. Nkano
xaa tub bagwel kwaan mkayaa
xaa lo Dios. 3 Nu nzholl re xaa
kant cheen Ches, xmos Dios nu
kant cheen Mbakxiil cheen Dios,
nu mbill re xaa:
¡Gro doo nu chul doo nak re kwaan
mle lu,
Dios, lu nabeyy rese kwaan!
¡Nali nu wli nak xnaz lu;
lu nak rey nu nabeyy lu xaa nabeyy
lo dub yizhyo!
4 ¡Xaa Nabeyy!
Rese xaa zheb ne lu
nu rese xaa gool lo lu,
nel nebse lu nak xaa nambey;
rese xaa nzho lo yizhyo yiid nu gool
lo lu,
nel myun re kwaan nambey
kwaan mle lu.
5 Ngulo mded re kwaane, zeera
mwii na zee myun lo na leen
yiba, lee yidoo cheen Dios pa nzho
wdizh cheen Dios mxal. 6 Nu leen
yidoo cheen Dios mroo gazh man-
dad, xaa nzhano gazh yalzi. Nu
re xaa ne nak ler rus kwaan nzhul
na, nu kwaan nla xni lo, nu nzhi
tub yed or laz xaa. 7 Nu tub xaa
lo dap xaa mban mzaa tubga kop
or lo gazh mandad, kwaan nyazhe
kwaan yalnayii cheen Dios, xaa

mban tira. 8 Nu lee yidoo cheen
Dios nguzhe zhen, zhen cheen xni
chul cheen Dios nu zhen cheen
yalngezh cheen Dios; nu nik tub
xaa nyent mod rep leen yidoo
cheen Dios, axta yilo ded gazh yalzi
kwaan nzhe gazh mandad cheen
Dios.

16

Re kop or kwaan nkano yalnayii cheen Dios

1 Zee mbin na tub bos nye,
kwaan nroo leen yidoo cheen Dios,
nu nzhé lo re mandad:
—Gwa gu nu bxo gu lo yizhyo
gazh kop cheen yalnayii cheen na.
2 Zee ngwa mandad yilo nu mxo
xaa kop cheen xaa lo yizhyo, zee
rese xaa kwaan nkano sey cheen
ma nakap nu nzholl lo maj cheen
ma, mlen tub yoob kwaan ne doo
nu nlaxlaa doo.
3 Nu lee mandad mrop mxo kop
cheen leen nistoo, zee lee nistoo
ngok ren, mod ren cheen xaa ngut
nu ngut rese ma kwaan nzho leen
nistoo.
4 Zee lee mandad yon ngwa nu
mxo kop cheen lo re yuu nu re
pa nlen nis, zee ngok reya ren.
5 Zee mbin na lee mandad cheen
nis nzhé lo Dios:
—Nali nak lu, nel sbaa ngunaab
lu kwent; lu nak Dios, xaa nambey,
xaa nak axta yilo, 6 nali naab lu
kwent lo re xaa ne, nel mxo xaa ren
cheen re xaa mle nambey Jesús, nu
cheen re xaa mzaa kwent kwaan
nzhé lu lo lee xaa, kwaanzee lu
mzaa ren ngu re xaa. ¡Nzhaal ded
yalzi ne!
7 Nu mbin na stub bos kwaan
mroo pa nzo mdo cheen Dios:
—Aja, Xaa Nabeyy, wli nu nali
nak mod ngunaab lu kwent.
8 Nu lee mandad mdap mxo kop
cheen tich mbizh; nu lee mbizh
mkayaa yalnabeyy zek kwaan bal
rese myet. 9 Nu rese myet nguk
kwaan bal dox ne; nu ngunii re
xaa nawent nak Dios, xaa nkano
yalnabeyy lo rese yalzi ne; nu
nanet xaa laa xaa naletra xaa re
kwaan nawent kwaan kale xaa zee
gool xaa lo Dios.
10 Nu lee mandad gaay mxo kop
cheen dub paro nabeyy ma nakap,
nu dub paro nabeyy ma mlake lo
yalnakaw zee lee re xaa nzhawye
luzh xaa lo yalne; 11 per nixa
sneeya, namlaat xaa naletra xaa
re kwaan nawent; nu ngunii xaa
nawent nak Dios, xaa nzob naz
yiba, kwent cheen re yoob nu
yalne kwaan kaded xaa.
12 Nu lee mandad xop mxo kop
cheen leen yuu kwaan le Éufrates;
zee lee nis yuu zee tira mbizh, zee
nzho mod ded re rey, xaa nze naz
lad nlen mbizh, kwaan re soldad
cheen xaa.
13 Nu myun lo na, lee roo waz
nu roo ma nakap nu roo ma nawlit
ngunii Dios lo, mroo chon mbi mal,
kwaan nzhak kwenta ran. 14 Nu
ran ne nak mbi mal, nu mle yon
mbi mal kwaan gro, zee top mbi
mal re rey nu re soldad cheen xaa,
zee dil xaa mbizh gro kwaan nak
cheen Dios, xaa nzho mod le rese
kwaan. 15 Zee nzhé Jesús:
—Wii gu lee na yal mod tub
wann, xaa nankambazt xaa. Chul
ded re xaa kwaan list nzo nu listla
nkano xab, zee nazet xaa cheey zee
natont xaa.
16 Nu mtop mbi mal re xaa tub pa
le wdizh hebreo Armagedón.
17 Nu lee mandad gazh mxo kop
cheen lo mbi yiba; nu lee tub bos
nye nii mroo leen yidoo cheen
Dios, kwaan nzob naz yiba, kwaan
nzhé:
—¡Ngulola ngoka!
18 Zee ngoch ngwzi, nu ngu
bi cheen ngwzi; nu mgun tub
xog kwaan nye doo nu namgunt
stuba sbaa, axta dubse nzhi myet
lo yizhyo. 19 Nu mselazh Dios
yezh Babilonia, tub yezh ndok, nu
ngoka chon leeya, leezha mxo xaa
kop cheen yalnayii cheen xaa loya;
nu lee rese yezh dub yizhyo mlux.

20 Nu lee rese yezh kwaan nzho
leen nis, nu rese yi mlux, 21 nu naz
yiba ngob yuuke ndok, kwaan nga
mod choobchii kil, nu lee re myet
ngunii nawent nak Dios, kwent
cheen yalzi cheen yuuke, nel mded
doo xaa bid.

17

Bid cheen ngwnaa, me nto cho

1 Nu tub re mandad, lo gazh man-
dad, xaa mzen kop cheen yalnayii
cheen Dios mbid lo na, nu né:
—Te, zee luu na lo lu bid kwaan
ded ngwnaa, me nto cho lo re
xaabyi, me nak tub yezh nzob gax
lo nis. 2 Lee re rey, xaa nabeyy
yizhyo mchaal kwaan lee me, nu re
kwaan nawent kwaan nle me nak
kwenta xis ub kwaan nzho re xaa
yizhyo zee nzuzh xaa.
3 Nu Mbi Naban cheen Dios mle
zee mbe mandad na axta wen; nu
myun tub ngwnaa, me nzob tich
tub ma nakap, lo na, ma naxne na
nu cho ma nkee zyen wdizh kwaan
nii nawent nak Dios, nu nzob gazh
yek ma nu chii xkach ma. 4 Nu
lee ngwnaa zee nak tub ler chul,
kwaan na kolor morad nu naxne,
nu nkano me or, nu nzhi re ke chul
nlu lo me, nu re ke rus kwaan le
perla. Nu yaa me nzho tub kop
kwaan nyazhe kwaan re kwaan
mbeed kwaan mle me nu kwaan re
kwaan nawent mle me kwaan re
xaabyi. 5 Kwaane nak tub kwaan
nabix. Nu lechuzh me nkee le me:
“Babilonia yezh ndok, yezh kwaan
nak xnaa re ngwnaa me nto cho nu
xnaa re xaa nle kwaan beed”. 6 Zee
myun ngwnaa ne lo na, nzuzh me
kwaan ren cheen re xaa mle nam-
bey Jesús, nu cheen re xaa nzaa
kwent cheen Jesús. Nu gorna myun
me lo na, mdedyall na. 7 Nu lee
mandad né lo na:
—¿Chozhiin ndedyall lu? Na nii
xomod nak kwaan nabix ne lo lu,
cheen ngwnaa nu cheen ma nakap,
ma nzob me tich, ma nzob gazh yek
nu chii kach yek. 8 Lee ma nakap,
ma myun lo lu ngu yilo, nu nal
nyent ma, per merla roo ma leen
yerdoo, per napa tira lux ma. Lee
re myet yizhyo, xaa nankeet le lo
Yech cheen Yalnaban, axta leezha
zeeraka dexkwaa yizhyo, dedyall
xaa ne xaa lo ma nakap, ma mban
yilo, nu nyent nal, per bare yaad.
9 ’Kwaan nabix ne nzho mod la
yek re xaa nzho yek, lee gazh yek
ma nak gazh yi, pa nzob ngwnaa ba
tich, nu lee yek ma noka nak gazh
rey. 10 Gaay re rey ne ngutla nu
lee stub rey nabeyy nal nu lee stub
rey nzho jwalt nabeyy. Per gorna
nabeyy xaa gwluzhtlaka naxchet
nabeyy xaa. 11 Lee ma nakap, ma
ngu yilo, nu nyent nal, gak ma rey
xon nu noka nak ma tub gazh rey,
nu stub mbizh tira lux ma.
12 ’Lee re chii kach kwaan myun
lo lu, nak chii rey, xaa zer nabeyy;
per zhin mbizh nabeyy xaa kwaan
ma nakap, per nabeyy xaa nebse
tubka gor. 13 Nu tubka kwaan
nzhekla re xaa ne, nzhekla re xaa
zaa xaa yalngezh nu yalnabeyy
cheen xaa lo ma nakap. 14 Dil re
xaa ne kwaan Mbakxiil cheen Dios,
per lee Mbakxiil le gan lo re xaa,
nel lee Mbakxiil nak Xaa Nabeyy lo
re xaa nabeyy nu nak xaa Rey lo re
rey. Nu lee re xaa nzo kwaan lee
xaa nak re xaa kwaan mrezh xaa,
nu re xaa kwaan mleey xaa, nu tira
namlaat re xaa xaa.
15 Nu lee mandad noka né lo na:
—Lee re nis kwaan myun lo lu,
pa nzob ngwnaa, me nto cho lo re
xaabyi, nak re dii, nu re myet, nu
re yezh, nu xaa nzhedizh re dizhze.
16 Nu lee re chii kach kwaan myun
lo lu, kwaan nzob yek ma nakap,
yii ne ngwnaa me nto cho, nu kiib
re kwaan lo me zee gak cheey me,
nu gaw ma baal cheen me nu zek
ma me lo ki. 17 Nu Dios mle zee
lee chii kach myaan zaa yalnabeyy
cheen xaa lo ma nakap, axta yilo
gak re kwaan nzhé Dios. 18 Lee
ngwnaa me myun lo lu, nak yezh
ndok kwaan nabeyy lo rese rey
yizhyo.

18

Mlux yezh Babilonia

1 Ngulo mded re kwaane, myun
stub mandad lo na, xaa nzela
naz yiba, xaa nkano gro doo
yalnabeyy, nu mla xni cho xaa.
2 Nu dublegan nii xaa, mbezh xaa
nu nzhé xaa:

—¡Mlux Babilonia, yezh ndok!
¡Ngoka tub pa nzho re mbi mal, nu
ngoka tub pa nkaxlaan re mbi mal,
nu ngoka xlaaz rese mbyin, ma
nyent mod gaw xaa nu re mbyin
naxinn! 3 Nel rese yezh yizhyo
mzuzh kwaan re kwaan nawent
kwaan mle me nu rese rey yizhyo
mchaal me, nu lee re xaa nto dubse
yizhyo nzheyak rik lo re kwaan
mzoblazh me mzi me.

4 Zeera mbin na stub bos kwaan
nze axta naz yiba, kwaan nii:

—Broo gu yezh ba, re xaa nak
xaa na, zee nalet gu re kwaan
nawent kwaan nle me, nu nayizot
gu re yalzi kwaan zhin lo me, 5 nel
lee re jwalt cheen me mri monton
nu mzhinla axta yiba, zee lee Dios
mselazh re kwaan nawent kwaan
kale me. 6 Bare gu kix gu lo me,
leeka kwaan mle me lo stub naz
re xaa; bdix guya chop welt lo me,
lo re kwaan mle me; bted gu me
masra bid ke mted meya stub naz
xaa, kwaan gak kwenta nzoo chop
welt nakap. 7 Nu leeka mod mle
non me leeka lee me, nu ngu chul
me, leeka mod ba bted gu me bid,
bsegonn gu me, nel leen lextoo me
nzhé me: “Lee na nak me nabeyy,
nu nalaket techo na nixa nagonnt
na”. 8 Kwaanzee tubka mbizh zhin
rese yalzi lo me: ded me bid lo yaly-
izh, goon me, nu ded me yalnlaan,
nu yek me lo bal, nel lee Dios naab
kwent lo me, xaa nak xaa ngezh
doo.

9 Nu lee re rey yizhyo, xaa kwaan
mchaal me nu ngu chul kwaan lee
me, goon nu yo bel gorna ne xaa lo
zhen kwaan karoo kayek me. 10 Nu
zit zo re xaa wii, nel nzheb xaa
ne xaa bid kwaan kaded me nu yé
xaa:

—¡Nales doo nzhak lu Babilonia,
yezh kwaan ngezh doo! Nel nal-
taka mzhin bid cheen lu.

11 Nu noka lee re xaa nto gonn
nu yo bel ne yezh ne, nel nyentra
cho xaa zii re xcheen xaa; 12 kwaan
nak:
or,
plat,
re nguzbga mdexkwaa kwaan ke
chul doo,
re ke kwaan le perla,
re ler chul,
ler morad,
ler chul kwaan le sed,
nu ler naxne,
reta lo tab kwaan chul nzebech,
reta lo kwaan nak keleyy elefant,
reta lo kwaan nak tab kwaan non
doo,
reta lo kwaan nak brons,
reta lo kwaan nak yiib,
reta lo kwaan nak ke le marmol,
13 kanel,
yix kwaan chul nzebech,
yaal,
nu anseyt kwaan nak yag cheen
mirra,
nu re kwaan chul nzebech,
xis ub,
anseyt cheen yag olib,
nu arin,
nzhobxtil,
ngoon,
mbakxiil,
kabay,
karret,
nu axta mzi me re myet.
14 Nu yé re xaa lo me:

—¡Nankanotra lu re xle kwaan
tant nyula lu; nu tira nakanotra
lu re kwaan chul nzhak nu kwaan
non!

15 Nu lee re xaa kwaan ngok rik
nto re kwaane lo yezh Babilonia,
nya zo zit nel nzheb xaa ded xaa
bid nu gonn xaa, nu yé xaa:

16 —¡Ay, ay nales doo nzhak yezh
ndok doo! Kwenta tub ngwnaa
nzhak me, me nak ler chul, me nak
ler morad nu naxne, nu nzho or
nu nguzbga kwaan ke le perla yenn

me. 17 ¡Nu tub goraka mlux rese
kwaan non cheen me!
Nu rese xaa nabeyy leen re bark,
nu re xaa nkee zhiin leen bark, nu
xaa nzha leen bark, nu rese xaa
nle gan demi nkee zhiin lo bark,
mzo zit; 18 nu gorna myun zhen
kwaan kayek me lo xaa, nzhé re
xaa dublegan:
—¡Nyentra stub yezh lal kwaan
yezh ndok ne!
19 Nu mchuun re xaa yide yek
xaa, nu nzhonn xaa nu mrezh re
xaa nzho bel, nu nzhé xaa:
—¡Ay, ay nales doo nzhak Babilo-
nia yezh ndok! Kwaan re demi
cheen me, ngok rik rese be, xaa
kwaan nkano bark leen nistoo. ¡Nu
tub goraka mlux Babilonia!
20 Rese gu xaa nzho yiba, ble chul
gu lextoo gu kwent cheen yezh ne;
ble chul gu lextoo gu, re gu xaa
nambey nak, nu re gu xaa mkayaa
yalnabeyy lo Jesucrist, nu re gu
ngunii Dios lo; nel lee Dios ngu-
naab kwent lo me, zee mdix me re
bid kwaan mded gu.
21 Zee lee tub mandad xaa ngezh
doo, mzen tub ke ndok, kwaan
nzhak kwenta tub ke molin nu
mlebi xaaya leen nistoo nu nzhé
xaa:
—Sbaa la Babilonia, yezh ndok
naz xan, nu nik stub xaa nanetra
loya. 22 Nu lee bi cheen bagwel,
cheen bzhik nu cheen trompet na-
keetra rezh leen yezh ne stuba, nu
nixa nakeetra re xaa ba zhiin, nu
nixa nayotra rezh cheen ke molin
stuba. 23 Nu nalutra xni leen yezh
ne, nu nixa nik stub welt nachelya-
tra re xaa yezh ne; sbaa ded yezh
ne nixa non doo ngok re xaa nu
nto xaa xcheen xaa dubse yizhyo,
nel mkade re xaa rese yezh kwaan
yalwezh cheen xaa.
24 Nu nel lo yezh ba mxo xren re
xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios
lo lee xaa yilo, nu xren re xaa mle
nambey Jesús, nu xren rese xaa
kwaan nzheyet lo yizhyo.

19

1 Ngulo mded kwaane mbin na bi
cheen bos cheen zyen xaa naz yiba,
xaa mbezh:
¡Gool be lo Xaa Nabeyy!
Lee yalnaban kwaan tira, lee xni
kwaan chul, nu lee yalngezh
nak cheen Xdios be,
2 nel lee xaa naab kwent nali nu tub
mod wli;
nu ngunaabla xaa kwent lo
ngwnaa me nto cho, me
kwaan kwerp cheen me mle
nachan yek re xaa yizhyo;
nu lo lee me ngunaab Dios kwent
cheen yalgut cheen re xmos
Dios.
3 Zeera mbare re xaa nzhé:
—¡Gool be lo Xaa Nabeyy!
Nel lee zhen kwaan nroo kayek me
tubka yixoob.
4 Nu lee galbtap xaa gol nu dap
xaa mban mkichyek axta lo yo nu
mbill lo Dios, xaa nzob naz pa
nabeyy xaa. Nu mbezh re xaa:
—¡Sbaa gaka! ¡Gool be lo Xaa
Nabeyy!
5 Zee axta paro nzob Xaa Nabeyy
mroo tub bos kwaan nzhé:
¡Bill gu lo Xdios be,
rese gu xaa non nu xaa nanont,
rese gu xaa nkee zhiin lo Dios nu
rese gu xaa nzheb ne Dios!

Yalnchelya cheen Xmbakxiil Dios

6 Nu noka mbin na tub kwaan
mod bos cheen zyen doo myet,
mod pa nla nis nu mod bi cheen
ngwzi, kwaan mbezh:
¡Gool be lo Dios!
Nel Dios, Xaa Nabeyy be tira
nabeyy, xaa ngezh doo lo
rese kwaan.
7 Yakla be nu le chul be lextoo be,
nu gool be lo xaa,
nel mzhinla yalnchelya cheen
Mbakxiil cheen Dios,
nu lee sa xaa listla nzo.
8 Nu lo lee me, mzaa xaa diizh gak
me ler chul,
ler rus kwaan nla xni nu nzhul na.
(Nel ler chul ne nak re kwaan nali
kwaan mle re xaa nambey lo Dios.)

9 Nu lee mandad né lo na:
—Bkee: “Wen re xaa mrezh Dios
nu ya xaa lo yalnchelya cheen
Mbakxiil cheen Dios”.
Nu né mandad lo na:
—Lee re wdizh ne nak wlipa
cheen Dios.
10 Nu mkichxub na lo mandad,
zee gol na lo xaa. Per lee xaa né lo
na:
—Nalet lu sbaa, nel lee na nak
mos cheen Dios mod lu nu mod re
wech lu nu re bzan lu, xaa nzaa
kwent cheen xtizh Jesucrist, kwent
cheen kwaan mlu Dios lo xaa. Bill
lo Dios.

Xaa nzob tich kabay rus

11 Nu myun yiba nzoxal lo na,
nu baa nzo tub kabay rus, nu lee
xaa nzob tich ma le Xaa Nali nu
Xaa Wli; nu lee xaa naab kwent
tub mod nali nu dil xaa. 12 Lee
zaalo xaa nla xni mod luzh bal, nu
yek xaa nzob zyen koron, nu nik
tub xaa nanlabeyyt le xaa nebse
lee xaa nlabeyya. 13 Nu nak xaa
tub lee ler noll kwaan ngok bsii
kwaan ren, nu lee le xaa nak Xtizh
Dios. 14 Nu nzhake re soldad yiba
tich xaa, xaa nak ler chul kwaan
rus na nu nzhul na, nu nzob xaa
tich kabay rus. 15 Nu lee roo xaa
nroo tub espad kwaan ndox doo,
zee seweey xaa re xaa rese yezh.
Nu nabeyy xaa xaa kwaan tub bar
yiib. Nu naab xaa kwent lo re xaa
kwaan yalnayii cheen Dios, xaa
ngezh doo. Nu naab xaa kwent
mod ngichxkazii xaa ub kwaan nii
xaa. 16 Nu lee cho xab xaa nu
cho kor xaa nkee kwaane: “Rey
lo re rey nu Xaa Nabeyy lo re xaa
nabeyy”.
17 Nu myun lo na tub mandad,
xaa nzob tich mbizh, nu dublegan
nii xaa lo re mbyin, ma nzebi leen
yiba, nu mbezh xaa:
—¡Te gu nu bdop gu lo xchee
naro cheen Dios, 18 zee gaw gu
baal cheen re rey, nu baal cheen
re xaa nabeyy lo re soldad, nu
baal cheen xaa ngu balor lextoo,
nu baal cheen kabay nu xaa nzob
tich ma, nu baal cheen reta lo
myet, cheen xaa nabeyy nu cheen
re xmos xaa, cheen xaa non nu
cheen xaa nanont!
19 Zee myun ma nakap lo na nu
re rey yizhyo, kwaan re soldad
cheen xaa, mdop re xaa zee dil
xaa kwaan xaa nzob tich kabay
rus, nu re xsoldad xaa. 20 Nu lee
xaa nzob tich kabay rus mzen ma
nakap nu ma nawlit ngunii Dios
lo, ma kwaan mle zyen doo kwaan
gro kwaan yalnabeyy cheen ma
nakap. Nu kwaan re kwaan gro
kwaan mle ma ne, mkade ma zyen
doo myet, re xaa kwaan nkano
sey cheen le ma nakap nu mbill
lo maj cheen ma. Lee rop ma ne,
dub mban ma, mlebi xaa ma lo ki
kwaan kayek kwaan azufre. 21 Nu
lee re stub naz xaa ngut kwaan
espad, kwaan nroo roo xaa nzob
tich kabay rus, nu lee rese mbyin
mtezhe lextoo kwaan baal cheen
re xaa ne.

20

Tub mil liin

1 Zeera myun tub mandad lo na,
xaa nzela naz yiba. Nu nkano xaa
leyaw cheen yerdoo nu nzho tub
kaden ndok yaa xaa. 2 Zee mzen
xaa waz, ma noka le Mball Wiz
Gox, mer ma kwaan nak Maxuu
nu Dyab, nu mkado xaa ma kwaan
kaden tub mil liin. 3 Zeera mlebi
xaa ma leen yerdoo, pa msaaw xaa
ma leen yerdoo nu mkee xaa tub
sey roo pwert, zee nakadetra ma re
myet axta yilo ded tub mil liin. Yilo
ded tub mil liin zeera selaa xaa ma
stub welt, per naxchetra.
4 Nu myun pa nzob re xaa
nabeyy lo na, pa nzob re xaa
mkayaa yalnabeyy naab kwent
lo myet. Nu noka mlu re xaa
kwaan mchoog xaa yek lo na,
nel mzaa xaa kwent cheen xtizh
Jesús nu kwent xtizh Dios. Re xaa
ne nambillt lo ma nakap nixa lo
maj cheen ma, nu nixa nankanot
xaa sey cheen ma lechuzh xaa

nixa yaa xaa. Re xaa ne mroban
nu mnabeyy kwaan Jesucrist tub
mil liin. 5 Per lee re stub naz
xaa ngut, namrobant axta ngulo
mded tub mil liin. Kwaane nak
yalmroban yilotlaka. 6 ¡Wen re
xaa mroban lo yalmroban kwaan
yilotlaka! Lee stub yalgut kwaan
zhin nankanotra yalnabeyy lo xaa
sinka gak xaa ngwleyy cheen Dios
nu cheen Jesucrist, nu nabeyy xaa
kwaan lee xaa tub mil liin.

Bid cheen Maxuu

7 Gorna yilo ded tub mil liin, lee
Maxuu roo paro nzho ma, 8 zee
kade ma re myet yizhyo, axta rop
yezh kwaan le Gog nu Magog. Nu
top ma xaa zee dil re xaa kwaan lee
ma. Nu lee re xaa ya lo dil, yo zyen
doo xaa mod nak yux kwaan nzhi
roo nistoo.

9 Nu nguxoob xaa dub roo wri
yizhyo, nu mchaldo xaa pa nzho
re xaa mle nambey Jesús, axta
Jerusalén, yezh kwaan nkela Dios.
Per mla ki naz yiba nu mzeka rese
xaa nzha lo dil. 10 Nu mlebi xaa
Maxuu, ma nkade rese myet, leen
yal kwaan kayek kwaan azufre,
leeka pa mlebi xaa ma nakap nu
ma nawlit ngunii Dios lo. Nu baa
ded xaa bid zhe nu yaal, nu sbaa
ded xaaya tira.

Naab Dios kwent lo re xaa ngut

11 Zee myun Dios lo na, xaa nzob
naz pa nabeyy xaa. Nu lo xaa
nzhekla yizhyo nu yiba xonn, per
nik tub pa nanguzhalt yoya. 12 Nu
myun re xaa ngut lo na, xaa non nu
xaa nanont, nzo lo Dios; nu noka
myun lo na lee re yech mxal lo.
Nu noka stub yech kwaan nak Yech
cheen Yalnaban. Nu mnaab xaa
kwent lo re xaa ngut lo re kwaan
mle xaa, kwaan nkee lo re yech
yilo. 13 Nel lee nistoo mlaa nya
re xaa kwaan ngut leena, nu lee
yalgut nu Hades mlaa nya re xaa
kwaan nzho baa, nu sbaa ngunaab
xaa kwent lo rese myet lo re kwaan
mle xaa. 14 Zee mlebi xaa yalgut nu
Hades leen yal cheen ki. Yal cheen
ki nak yalgut mrop, 15 nu baa mlebi
xaa rese myet kwaan nankeet le lo
Yech cheen Yalnaban.

21

Yiba kub nu yizhyo kub

1 Zeera myun tub yiba kub nu tub
yizhyo kub lo na, nel lee yiba nu
yizhyo kwaan yilo mlux, nu lee nis-
too nyentra. 2 Nu myun yezh nam-
bey lo na, kwaan nak Jerusalén
kub, kwaan mroo lo Dios nyaadla
naz yiba. Chul nluya mod tub
ngwnaa chul ndexkwaa xab, me
listla nzo chelya nu me listla nzo
ka sa. 3 Nu mbin na tub bos duble-
gan, kwaan nze naz paro nzob xaa
nabeyy, nu mbezh:

—Lee nal, lee Dios nzho kwaan
re myet. Yo xaa kwaan re xaa, nu
re xaa gak xaa xaa, nu leeka Dios
gak Xdios re xaa. 4 Nu lee Dios chee
re nis garlo re xaa xaa, nu nayotra
yalgut, nixa nagonntra re xaa, nixa
nayotra bel, nixa yalne; nel rese
kwaan yilo ngulola mlux.

5 Zee lee Dios, xaa nzob naz pa
nabeyy xaa, nzhé:

—Lee na le kub rese kwaan.

Nu noka nguné xaa:

—Bkee rese kwaane, nel rese
wdizh ne wli zee nzho mod le xaa
krera.

6 Nu lee xaa né lo na:

—Ngulola ngoka. Na nak xaa
yilo nu na nak xaa gwluzh, na
nak xaa yilotlaka nu na nak xaa
gwluzhtlaka. Lee xaa kwaan
nzhek lextoo, na zelazh nis go
xaa kwaan nzaa yalnaban kwaan
tira. 7 Nu re xaa le gan, kayaa rese
kwaane, na gak Xdios xaa nu lee
xaa gak xiin na. 8 Per lee re xaa
kwaan nzheb, re xaa nanet wii lo
Dios, re xaa naxinn nak, re xaa
kwaan nzhut myet, re xaa kwaan
nchaal stub naz sa myet, xaa nle
yalwezh, xaa nzholl lo maj, nu rese
xaa nkade. Rese xaa ne nya leen
yal kwaan kayek kwaan azufre, nu
kwaane nak yalgut mrop.

Jerusalén kub

9 Nu tub re mandad, xaa mzo
lo gazh mandad, xaa mzen tub lo
gazh kop kwaan nyazhe kwaan re
gazh yalzi kwaan gwluzh cheen
Dios, mbii lo na nu né:
—Te nee, na luu me chelya lo lu,
me nak sa Mbakxiil cheen Dios.
10 Nu Mbi Naban cheen Dios mle
zee mbe mandad na axta yek tub
yi ndok, kwaan ya nzeb; nu mlu
xaa Jerusalén lo na, yezh nambey,
kwaan mroo lo Dios nyaadla naz
yiba. 11 Nu lee yezh nla xni kwaan
xni cheen Dios; nu lee xni cheena
nak mod xni cheen tub ke kwaan
non, mod cheen tub ke kwaan le
jaspe, kwaan nded benin mod bidr.
12 Nu lee roo wri yezh nzob tub bla
ndok nu ya nzeb nu nkano chiib-
chop pwert nu kad roo tub pwert
nzo tub mandad; nu lee roo pwert
nkee le re chiibchop dii cheen Is-
rael. 13 Chon pwert nkee naz pa
nlen mbizh, xchon pwert nkee lad
li, xchon pwert nkee lad rebes nu
xchon pwert nkee naz tich. 14 Nu
lee bla kwaan nsaaw yezh nkano
chiibchop ke mod simyent, nu cho
re ke ne, nkee le re chiibchop
xaa mkayaa yalnabeyy lo Mbakxiil
cheen Dios.
15 Nu lee mandad, xaa
kayawdizh kwaan na, nzheno tub
nit or, zee chiix xaa yezh, re pwert
nu bla cheena. 16 Nu lee yezh nak
kwadrad, lal nolla nu naxena. Lee
mandad mchiix kwaan nit cheen
xaa lo yezh nu neya chop mil chop
gayoo kilómetro, nu lanee nolla,
naxena nu naroya. 17 Nu mchiix
xaa lo bla cheena nu neya tub
gayoo choobtap zhit ne lo bla, nu
lee mandad mchiix kwaane kwaan
medid kwaan nchiix myet kwaan.
18 Nu lee ke kwaan nya bla nak
ke kwaan le jaspe, nu lee yezh nak
duzna or, kwaan nzhak kwenta
bidr chul nzhak. 19 Nu lee simyent
cheen bla nak kwaan reta lo ke non
nu chul nzhak; nu myun chiibchop
ke:
lee ke yilotlaka cheen simyent nak
ke kwaan le jaspe,
nu lee ke rop le safiro,
nu lee ke yon le ágata,
nu lee ke mdap le esmeralda,
20 lee ke gaay le ónise,
lee ke xop le kornalina,
nu lee ke gazh le krisólito,
nu lee ke xon le berilo,
nu lee ke yeey le topasio,
nu lee ke chii le krisopraso,
nu lee ke chiibtub le jasinto
nu lee ke chiibchop le amatista.
21 Nu lee re chiibchop pwert nak
chiibchop ke kwaan le perla. Nu
lee kay cheen yezh nak nebse or,
mod tub lee bidr kwaan nded
benin.
22 Nu leen yezh namyunt nik
tub yidoo lo na, nel lee Dios, Xaa
Nabeyy, xaa ngezh doo lo rese
kwaan, nu lee Mbakxiil nak yidoo
cheena. 23 Nu lee yezh nankint
mbizh nixa mbee zaa xni, nel lee
xni cheen Dios nu xcheen Mbakxiil
cheen Dios nzaa xni. 24 Nu lee
re xaa dubse yizhyo ze lo xni
cheena nu lee re rey yizhyo nyi-
idlaa kwaan chul cheen xaa loya.
25 Nu lee pwert cheena nayaawt
nik tub mbizh nu lee loya nayot
yaal. 26 Nu rese xaa yizhyo, noka
nyiidlaa re kwaan chul cheen xaa
loya. 27 Nu nik tub kwaan beed
nazeebt baa, nixa xaa nle kwaan
nawent, nixa xaa nkade; nebse
zeeb re xaa kwaan nkee le lo Yech
cheen Yalnaban cheen Mbakxiil
cheen Dios.

22

Yuu nu yag cheen yalnaban

1 Nu mlu xaa tub yuu cheen
yalnaban lo na, kwaan nla xni mod
bidr, kwaan nlen paro nzob Dios
nu Mbakxiil cheen Dios nabeyy,
2 kwaan nded xsaww naz leen
yezh. Nu kad lad yuu nzo tub yag
cheen yalnaban, kwaan nzaa xle
kad mbee chiibchop welt tub liin;
nu lee lag cheena nle xchiin sek-
wen rese xaa yizhyo, xaa ne nzak.

3 Nu baa nayotra nik tub kwaan
nawent; nu lee pa nabeyy Dios nu
Mbakxiil cheen Dios zob leen yezh,
nu lee re xmos xaa gool lo xaa; 4 nu
yun xaa lo re xaa nu le xaa kee
lechuzh re xaa. 5 Nu baa nayotra
yaal nu nakintra re xaa xni bruj
nixa xni cheen mbizh, nel Dios,
Xaa Nabeyy kee xni lo re xaa; nu
lee re xaa nabeyy tira.

Merla yiid Jesucrist

6 Nu lee mandad né lo na:
—Lee re wdizh ne nali nak nu
wli; nu Dios, Xaa Nabeyy, mxaal
mandad cheen xaa lu lo re xmos
xaa kwaan merla gak, modxa mlu
Dios kwaan gak lo re xaa mzaa
kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa
yilo.
7 Jesús né:
—¡Merla yal na! ¡Wen xaa kwaan
gon re wdizh kwaan nkee lo yech
ne, kwaan nzaa kwent cho kwaan
gak!
8 Na nak Juan, nu mbin na nu
ngune na re kwaane. Nu gorna
mbin na nu ngune na lo re kwaane,
mkichyek na axta lo yo zee gol na lo
mandad, xaa mlu re kwaane lo na.
9 Per lee xaa né lo na:
—Nalet lu sbaa, nel na nak nebse
tub xmos Dios kwenta lu, nu mod
re wech lu, xaa ngunii Dios lo,
nu mod rese xaa kwaan nzhon re
kwaan nkee lo yech ne. Nebse lo
Dios nzhaal gool lu.
10 Nu noka né xaa lo na:
—Nakaxlaant lu re kwaan nzhé
yech ne gak, nel mbizh kwaan gak
re kwaane mzhin gaxla. 11 Lee
re xaa nle kwaan nawent, kwaan
nawent lera xaaya, nu lee re
xaa nkano xgab beed, xgab beed
kanora xaa; per lee xaa nle kwaan
nali kwaan nali lera xaa, nu lee xaa
nambey nak seetaka nambey gak
xaa.
12 Zee né Jesús lo na:
—¡Wii, merla yal na! Nu na za lo
re xaa kwaan mle re xaa gan, lo re
kwaan mle xaa. 13 Na nak xaa yilo
nu xaa gwluzh, xaa yilotlaka nu
xaa gwluzhtlaka, xaa mzelo rese
kwaan nu xaa lux rese kwaan.
14 'Wen re xaa kwaan nzet xab,
zee nzho mod gaw xaa lo yag cheen
yalnaban nu nzho mod rep xaa roo
pwert yezh ne. 15 Per naz jwer lake
re xaa nak kwenta mbak: re wezh,
re xaa nchaal stub naz samyet, re
xaa nzhut samyet, re xaa nzholl lo
maj, nu rese xaa nkade.
16 'Na nak Jesús, nu mxaal na
mandad cheen na, zee zaa xaa
kwent re kwaane lo re xaa na.
Lee na nak lox cheen David nu
dii cheen xaa nu lee na nak Mbal
Ndok, ma garziil.
17 Nu lee Mbi Naban nu sa
Mbakxiil cheen Dios né:
—Te.
Nu lee xaa nkenzha kwaane,
guzh:
—Te.
Nu lee xaa nzhek lextoo nu
nzhekla go nis, nii na lo xaa:
—Te, zee sbaasa go lu nis kwaan
nzaa yalnaban.
18 Na nii lo rese xaa kwaan nken-
zha re kwaan nkee ne, kwaan nzaa
kwent re kwaan gak: Chelee tub
xaa zhib tub wdizh lo re wdizh ne,
Dios segaazh re yalzi kwaan nkee
lo yech ne tich xaa. 19 Nu chelee
tub xaa kiib tub wdizh kwaan nkee
lo yech ne, kwaan nzaa kwent re
kwaan gak, Dios kiib diizh zee na-
gawt xaa lo yag cheen yalnaban nu
kiib xaa diizh zee nadedt xaa yezh
kub, kwaan nzaa yech ne kwent.
20 Lee xaa mzaa kwent lo na re
kwaane, né lo na:
—Merla yal na.
¡Sbaa gaka! ¡Te Jesús, Xaa
Nabeyy!
21 Nzhekla na lee Jesús Xaa
Nabeyy, luu yalnkela cheen xaa lo
rese be, xaa nali nzo lo xaa.
Sbaa gaka.